

BESSJEDE KÆRSTJANSKE

ſa nedjeglnijeh, i blaſieh danaa od godiſćta na

Koris puka pravovjernoga Paſtjerom Duhovnijem

ſLOVINZIJEH DÆRſCIAVA,

Koijemſe priſtavgljaju ſabave

ZÆRKOVGNAKOM PODOBNE,

i dva Kratka Vvjegbana ſa

ſpravitſe podobno na parvu

Iſpovjes, i na parvo Priceſtjenje

sloſcena odjednog a Redovnika

poſvetjena Boggu u Redu.

(Bašić, Geor. S. J.)

U MLEŽIJEH

PO SIMUNU OCCHJ

S' DOPUSCTENJEM STARJESCINAA.

MDCCLXV.

1765

SEBASTIANO POZZA RAGUSINÆ REIPUBLICÆ SENATORI AMPLISSIMO.

AUCTOR OPERIS.

Ulto ab hinc tempore propter singularia, atque eximia tua erga me beneficia vehementer optabam, Senator amplissime, aliquod monumentum posteritati relinquere, quod meum in te, si non gratum, at memorem saltem animum testaretur. Sed cogitanti mihi quam plurima, nullum occurrebat, quod aut tuo splendore dignum esset, aut observantiam erga te meam declararet. Jamque eo eram adductus, ut animo pene conciderem, cum explendæ cupiditatis meæ præclara mihi opportunitas objecta est. Dolebant multi ex Sapientibus, ac religiosis hujus Illyricæ Provinciæ hominibus, perpaucos, aut fere nullos piarum Concionum libros vernacula hac nostra lingua esse conscriptos, quibus Curiones, seu, ut ajunt, Parochi, ad inflammandam, excitandamque in rudibus vulgi animis pietatem, ac religionem commode uti possent: ajebant quam plurima inde mala, tanquam e fonte quodam emanare; hinc divinas leges violari, hinc morum inteegritatem corruptam, ac depravatam non corrigi, hinc sacrorum cultum, atque honorem negligi, hinc demum errantes oves, quæ a recta semita deflexerunt in viam non reduci. Hæc ego, atque alia hujusmodi sæpe numero diligentius mecum ipse perpendens, hanc in rem, operam meam, quantalacumque hæc est, libenter contuli; primum eo consilio, ut multorum saluti hac ratione consulerem, ac providerem, deinde ut nuncupato opere nomini tuo, in hisce regionibus præclarissimo, publicum aliquod meæ erga te observantiæ testimonium præberem, præsertim cum id pietati tuæ non injucundum fore intelligerem. Nec sane quisquam mirari poterit, me huic operi Te unum præ cæteris Auspicem ac Patronum delegisse, si quanta, & quam veteri observantia ego te colui, & tu me non dilexisti solum, verum etiam amasti, in memoriam revocaverit: imo potius mirari debuerit, si alium meo huic libello, te præterito, Patronum elegerim, præsertim vero si paulo attentius perpenderit, quæ sit generis tui nobilitas, qui splendor, quæ Majorum gloria, quanta tua Auctoritas, & quantum patrocinium a te sperare possunt, qui amorem tuum, ac benevolentiam sunt consecuti. Cujus quidem generis liceat mihi hoc loco non nulla ornamenta commemorare, nam singula dicere, infinitum pene esset, & tua ne, attingere mihi per te licet, cujus imperiis obsequendum me esse intelligo.

Inter illustria Familiæ tuæ ornamenta, & decora illud in primis merito recensendum videtur ab antiquissimis usque temporibus (a) in ea præclaros semper viros floruisse, qui amplissimos honores omnesque dignitatum gradus in Republica adepti sunt, summaque cum laude obijerunt; sed vivunt adhuc, atque omnium ora pervolitant immortalia nomina, & Francisci (b) qui non modo singulari sapientiæ splendore, verum etiam eximia morum integritate Tribuniensem Ecclesiam miseris temporibus gubernavit, easque gentes ab iniquo Turcarum imperio afflictas, atque vexatas propria pecunia non semel sublevavit, ut divino consilio eidem Ecclesiæ pastor contigisse videretur. Et Michaelis Senatoris amplissimi, ac publici ærarii Custodis, qui unus a Joanne secundo hujus Civitatis Ragusinæ Archiepiscopo (c) visus est idoneus; cui ipse ob gravissima negotia Romam profecturus, scripta magni momenti, & vetustissima sui tabularii monumenta custodienda traderet. Et Joannis, qui ob ejus singularem prudentiam in capiendis consiliis, fidem in dandis Ladislao Mysiæ Superioris Regi, carus maxime fuit (d) qui quidem Rex utinam sapientissimis tanti Viri consiliis usus, suam crudelitatem, sævitiamque, ut a Joanne hortabatur deposuisset, profecto non fuisset Regno depulsus, nec extremum vitæ spatium in carcere turpiter effudisset. Quid vero cæteri ex eadem hac præstantissima Familia? Quid Nicolaus, qui (e) ex Senatus Consulto Canalim perhonorifice missus est, ut publico nomine in illius regionis possessionem eo tempore a Republica adeptæ, veniret, qui sua prudentia Canaliensium seditiones, ac populares tumultus non multo post concitatos sedavit, qui Catharum legatus missus est, ut sua eloquentia Catharinis suaderet Ladislai Neapolitani Regis partes contra Sigismundum Imperatorem non esse sequendas? Quid alter Franciscus (f) cui ex amplissimo Senatus decreto perhonorifica legatio ad Mahometem secundum magnum Turcarum Imperatorem ob gravissima Reipublicæ negotia fuit suscipienda? qua quidem in provincia obeunda ita se gessit, ut sua industria, diligentia, labore calamitosissimis temporibus non parum Reipublicæ profuerit.

Quid deinde alter Michael (g) qui parva militum manu magnis potentissimorum hostium copiis in terras novas, quas vulgo Pridmorje vocant, impetum facientibus restitit, integrasque Reipublicæ servavit? Neque hic ego præteream aut Vincentium (h) de patria, suisque Civibus optime meritum, cum sua auctoritate, quam non solum in foro apud populares homines, verum etiam in Curia apud Patres conscriptos habebat gravissimam: Ladestinorum magnas in Rempublicam seditiones composuit, eosdemque Senatui tranquillos, pacatosque restituit. Aut Matthæum tuum illum Patruum, magnum Prudentiæ virum, qui binas legationes plenas periculis ad Leopoldum Cæsarem summa cum laude obiit, eo tempore, quo Turca suis armis maximas clades, extremamque perniciem universæ Europæ minabatur. Aut Lucianum Fratrem tuum patruelem, cujus tanta fuit in Republica

ca

(a) *Gentem Pozzam inter Patricias Ragusii Sæculo XI. censeri solitam argumento est, diploma exaratum temporibus Constantini Monomachi, & Theodoræ Augustæ indict. XII. an. 144. quod servatur in Tabulario Monasterii Lacromensis Ordinis S. Benedicti.*

(b) *Sæculo XVI. incboato.*

(c) *Qui circa medium Sæculum XIII. Ragusina Ecclesiæ præfuit Resti in biscor. Raguf. MS.*

(d) *Sæculo XIII. ineunte Luccar com d. An. di Regus. pag. 36.*

(e) *Resti in hist Reg. MS.*

(f) *Luccari pag. 301.*

(g) *Sæculo XV. Resti in MS.*

(h) *Poesi etiam clarus obiit an. 1666. Cervari: in Bibl. Rag. MS.*

ea auctoritas, tum propter eximias virtutes quas Senis in Hetruria dum adolescens ad pietatem, & liberales artes informabatur, adeptus est, tum propter providam rerum futurarum mentem, ut in difficillimis negotiis, & in gravissimis consultationibus omnes fere Patres ejus sententiæ libenter accederent, adeoque hic unus aliquo tempore Rempublicam administrasse videtur. Cui etiam mirum; quantum profuerit, relicto Matthæo filio, suæ virtutis hærede. Neque præterire possum Lucianum Fratrem tuum germanum, Senatorem in omnibus vitæ partibus honestum, atque integrum.

Sileam nunc, licet de tuis laudibus nihil commemorem, prætereeam & liberalitatem tuam in pauperes, & studium in Rempublicam, & diligentiam in publico ærario custodiendo, & industriam in augendo; nemo tamen erit, qui ex præclarissimis Majorum tuorum gestis virtutem tuam conjicere, atque argumentari non possit. Verum dum tuam meo huic operi benevolentiam conor adjungere, vereor, ne potius molestus tibi esse possim, omnibus quippe compertum est iis te irasci solere, qui nomen tuum cum aliqua licet remotissima laudum tuarum prædicatione conjungunt, nimirum pulchre intelligis unicuique in benefactis solidam Dei comprobationem non inanem hominum gloriam esse quærendam. Reliquum nunc est, ut hoc opus, cujus tu Approbator fueris, illud etiam tua auctoritate tuearis.

Pa-

Pastjerom Duhovnijem, Koise nahode po Dærscjavah Slovinzijeh.

PRIDGOVOR.

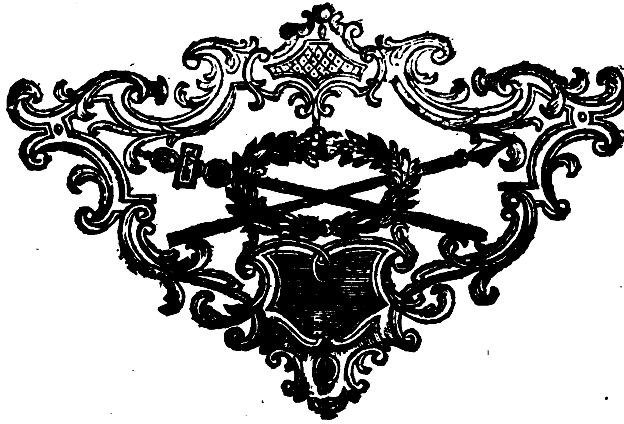
HOdechi jasa sluscbu Bosciju po mjestih slovinzijeh, namjerihse kadgod na koga Pastjera od Duscjaa', koi nejmasce jestojske, to jes svetijeh Kgnigaa toliko potrebnitijeh sa pribranit svoj scivot duhovni, i scivot svoijeh stadbenikaa; a kadgodse namjerih na koga, koi nesnadiasce drugoga jesikka, rasmi slovinskoga, poscjalih nesrecchju i Pastjeraa, i stadbenikaa, ter odredih u pameti dobavit pasce i jednijem, i drusijem; i potom naghjoh vremena bes velizijeh posala, sloscih besjede duhovne sa nedjeglnijeh, i blasijeh danaa od godiscta na Koris puka pravovjernoga, koijem priloscih Pastjerom sabave svetoga Ignazija s' rasmiscgljanima, i prinapravam, po putu koijeh mogu lasno recceni Pastjeri posnat velikaa, i tesckaa darscjanstva, koja nametnusce na se, kad usesce stadbenu Zærkvu, i s' Zærkvom miso od tolizijeh duscjaa, i pristavih dva Kratka Uvjegbanja, sa spravitse podobno na parvu Ispovjes, i na parvo Pricestjenje. U ovijeh moijeh Kgnigah njesamse hotio sluscit davnijem nacinima u govorenju, ni rjecima u rjetko cjuvenijem, negh govorom obicjajnijem, i rjecima cistijem, alli koje mogu rasumjet svakka varsta od Cegljadi. Obrosam i jesik, i isgovor Dubrovacki, ne samo ersbosamse rodio u Dubrovniku, i naucio govorit, nu josc, er cisti Dubrovacki jesik, jes isto, scto ureghjeni Bosanski, meghju slovinzijem najplemmeniti, stoga svijem slovinom i ugodan i mio. Pisajuchi, nastojosam imat prid occima Kgnighe velikoga Oza Pava Segneri, navlasctito Kærstjanina uvjegbana, ne toliko sa isgledatse u gnegove ljepe nacine od govorenja, i u gnegove isvarsne rjeci, er piscem ossobito sa puka, koise nahodi isvan Gradovaa, Koliko sa sljediti gnegovo rasloscenje, i nacine podobne sa pridobit grescnike u grje-

jehu odtvardnute; ersam po∫no u vrjeme u koje pripovjedam nedoſtojno rjec Bo-
ciju, da nije Kgnigaa podobnijeh ∫a krenut grefcnika, i obratitga na put od ſpaſ-
enja od gnegova reccenoga Kærſtjanina uvjeghana. Piſmo u iſtinu i∫var∫no, i na
neki nacin Bo∫cjanſtveno; Radi toga poſctovani Paſtjeri primite dobroveglno ove
oje Kgnighe, terſe naſtojte gnima slu∫cit, i ∫a vaſcju Koris, i ∫a Koris vaſcijeh
adbenikaa.

Ka-

KASALO OD BESSJEDA.

Ka-

Kaſalo od ſabovaa Duhovnijeh, u Koijehſe nahode raſmiſcgljania i prinaprave.

NOI

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova,

AVendo veduto per la Fede di Revisione ed approvazione del P. F. Filippo Rosa Lanzi Inquisitore del S. Officio di Venezia nel Libro intitolato: *Bes-sjede Kærstianske, idest Sermones Christiani*, non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimenti per attestato del Segretario nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a *Simone Occhi Stampatore di Venezia* che possa esser Stampato, osservando gl'ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia e di Padova,

Dat. li 22. Luglio 1764.

(
(*Alvise Valaresso Rif.*
(*Francesco Morosini 2. Kav. Proc. Rif.*

Davidde Marchesini Seg.

BES.

BESSJEDE KÆRSTJANSKE

Sa Nedjeglnije i Blasijeh danaa od Godiscta

BESSJEDA PARVA

O Rjcci Boscijoi.

Suscipe insitum verbum, quod potest salvare animas vestras.
Jacob 1.

NEkka vjerruje Komuje drago Sctonam gnezi pisaozi pripovjedaju od scivinah nerasloscitijeh. Naghjese meghju gnima, Koja nebuduchi plod svoje utrobe sasma dospjen i isværstan postavila na loscnizu, dospijega mallo po mallo svoijem jesikom. Ia snam veoma dobro, da Kadse Cjovjek rodi pocne scivjet u Svetomu Kærstenju scivot od spassenja Vjekuvjecnoga; allise rodi neisværstan, i ne dospjen, Scto dake cini Sveta Zærkva gnegova Majka gljubescgljva i Dospijega s' jesikom poscctovanijeh Medovnikaa, i Pripovjedalazaa, ter discjuchi s' gnega staru priliku Adamovu postavglja novu Issukærstovu. Na ovi nacin ona dva puta raghja svakoga gresenika, parvo u Svetomu Kærscenju, a pak s' naukom Boscije rjeci. Ova dva poroghjenja Spomegniva po ustih Svetoga Pavla Apostola: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis*: Galat. 4. Vidite dake koju potrebu imamo od rjeci Boscije sa bitti podpunno dospjeni, i u dusci urrersceni. O ovoj potrebi, i u isto vrjeme o Mogujstvu duhovne rjeci jachjuvam danas bessjediti, sato vi primite dobrovoglno, ter sluscjaj e ne samo danas, neggo i u Naprjeda Moje bessjede, s' Koijemse hocchje sluscit Boscjanstveno Provighjenje sa sabranit vasce duscje: *Suscipite insitum verbum, quod potest salvare animas vestras*.

Akko scudite dochi u sposnanje od potrebbe, Koju imamo od rjeci Boscije, spomenitese, daje Naucitegl Boscianstveni sove sjemmenom, i sjemmenuje prilikvje: *Semen est verbum Dei*: Matth. 13. sascto kakko is dobra Sjemmena, koje pada na pretilu semghju ishodi malahau struk, is struka prut, is pruta lis, is lista Zvjet, is Zvjeta vocchje. Tako is rjeci Boscije, Kojase usadi u nascju Dusciu, isnikne Sveta Vjerra, is Vjerre Gljubav, Kojanam cini Kreposno djellovati sa stecchi Slavu Vjekuvjecnu. Tolikoje dake nascijem duscjam rjec Boscija, kolikoje semgli dobro sjemme. semgljaje bes sjemmena ko ledina sapuscena. Tescko bi gnoj bilo kada nebi po nastojanju vrjedna tescjaka bila kopana, i sijana. Allibi veoma gorre bilo Svietu, kadabi osto bes rjeci Boscije, uciniobise prilicjan u opaccinah necistoj, i gnusnoj Sodomi. Ovakonam cini snatti Isaija Prorok: *Nisi Dominus reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissemus*: Isa: 1. Pedepsaje toliko jaka scivjet bes rjeci Boscije, da Boogh isti kad stavi prid occi puka Israelskoga, ter rasredi sla raslicna, reccemu: nechjute pedepsat ni strescgnom, ni s' kugom, ni s' rattom, neggo s' gladom, i sceghjom, alli s' koijem? Ieda s' gladom od kruha, alli sceghjom od vode? Ne, neggo s' gorrijem gladom, i s' jaccjom sceghjom: uklonitchju od tebbe moje Prorokke, da ne cjujesc moju rjec, i

Moje nauke: *In illa die, dicit Dominus mittam famem in terram, non famem panis, & sitim aquæ, sed audiendi verbum Dei.* Amos 8. Ovaje pedepsa veoma strascna, er ghdi nestane scitta, i kruha, budu tolike tughe i toliki glad usmori gljudi, da budu ussillovani jestit travu, i vecchje putaa salagatse gnusslobama; na isti nacin u gradu, u komuse necjuje rjec Boscija, Kragljuje svako slo: Tadse vidi Zjenna svetomu Templu isgubjena, tadse cjuju psovke veoma strasene, i rjeci prem neskladne, nespossnase Boogh, ni gnegovo Velicjanstvo, ne vidise podniscenstvo u Zærkovgnazih. V ovo nesrechno vrjeme, veli Amos Prorok, dospjedu ljepe, i ciste Djevojcize: *In illa die deficient Virgines pulchræ* Amos 8. Koje rjeci tomacecchi Sveti Jerolim, prilaga da kad nebude nauka u Zærkvah poghine cistochja, pomru ostale Kreposti, i bludnosse rasprostrani: *Ex quo intelligimus, quando doctrina non fuerit in Ecclesiis; perire pudicitiam, mori castitatem, omnes obire virtutes.* Tescko dake onemu gradu, u komuse rjec Boscija ne pripovjeda, erse u gnemu nahode Gradghjani ne samo bes kreposti, neggo punni grjehaa od svake værste; a nekkase veoma srame, govori Origene oni, Koije Mogu cjutti, i od gnese uklagnaju, er sve scivine neraslosscite posnaju svoju jestojsku, i onaimje veoma milla, i ugodna, a Kærstiani rasborsstvom uresceni sasve da posnaju svoju od gne ne cine Zjennu: *Cognoscunt cibos suos, solus Christianus fastidit animæ cibos*: Orig. hom. 24. Potomsmo svani na gosbu, alli ra obilnu tarpesu od draga Priateglja, alli od Rodjaka gliubescegljva, sasve da imamo vecchje posala, ostavimo sve posle i sabave ter idemo k' pripravgljenoj gosbini; a kadsmo svani sa cjutt rjec Boscija, oglušcimose. Sasve dase sa tærpesom dugo stoi, niscta ne Magne nijenam mucro na onemu miestu pribivati; alli akkose Kadgod po srecchi naghjemo u Zærkvi, u kojojse rjec Boscija pripovjeda, akkoje duglja, cekkamo Kadchje prie dospjet. Svese ovo nam doghaghia, er ne chjurimo glad, niti imamo poscudu od jestojske ovako isvarsne, i neposnamo, sasljepjeni gresenijem tminnam, potrebu, koju imamo od duhovne besjede. Cjujte dake sctovam veli Sveti Jakob Aposto: primite ter dubokko usadite, u Særze rjec Boscija, er ono Mosce Sahranit vasce dusce: *Suscipite insitum verbum quod potest salvare animas vestras.* Kolikovamje drago vjecno spassenje toliko imate scegljet ovu jestoisku, i slušcjat duhovnu besjedu; akkoste sacjuvali Bosciju millos, Boscijachjevas rjec u gnoj usdærsciati, akkolisteje po nesrecchi isgubilli, terse Nahodite u grjesih sapleteni: Kreposna i svemoguchja rjec Boscija, probitchje vasce tvardo sarze, omehscjatchjega, terchjevam cinit ljevat is occi pokorne suse.

Raste u pogliu, alli u strani vecchje krat Stabar divji, koi ne raghja drugo vocchje, neggo gljuto, i nesdravo, vidiga vrjedan tescjak ter govori: sascto raste ovdi bes koristi? Scto cini dake da usme plodit? priværnega na Stabar pitomi, posjecega pætvo do dna, pak rastvori, ter umetne u nutra illi granizzu od kruscke, illi prut od jabuke, primiga strek prisjeccen, ter udjelivajuchimu unutærgni Sak, i naravnu Svoju krepos ciniimu rastjet, on rastechi promjeni narav divjega duba, obucese u drugo listje, ter nakon mallo vremena vidi na sebbi s' mnosijem cjuddom drugo Zvjechje, i drugo vocchje. Ovakaje u istinu promjena, koju cini rjec Boscija u gresnizih; naghjese, koi meghju gnima tako prignut na slo, da neumje drugo, neggo grjescit, moscese prilikovat Stabru divjemu. Koi drugo vocchje ne raghja, nehgo gljuto, i nesdravo; alli kadse rjec Boscija usadi u gnegovo Særze, od huda gresnika, ucini skruscena pakornika, od lava Sardita ucini Mirnu ovcizu, a suhu dracciu, obrati u selnu Maslinu. Ovako Spovjeda slatousnik, dase gnemu doghaghjasce, kadjo puku prikupgljenu pripovjedasce. *Si hic spinam invenero, in oleam transfero, si lupum invenero, ovem faciam.* Chris. homil. 3. de Pœnit. Alli vighimo

ovo

ovo boglje u Gradghjanih od Korinta. Prie Negh ovi cjusce duhovnu besſjedu, rjeci ſcestokke Pavla Apostola, biahu raſpuſcteni, Necisti, i najhudii od Sve Gærcke ſemglje. V Korint kakko u jednu dubokku jammu tekahu ſve gnuſſobe. Mladichi raſpuſcteni ighjahu slobodno ſa tughijem ſcenama, i ne ſamo mladizze, neggo i Djevojcize biahu ſtid, cjas, i poſctenje iſgubille; negovoraſceſe u gradu o drugomu, neggo o necistochi, u gnemu bludnos s' velikom slobodom kragljevaſce. Doghje, poslan od Goſpodina, u ovi grad necisti Sveti Pavo, i potom cjusce Gradghjani gnegovu besſjedu, i ſakon Boſcii: oſtaviſce bludnos, i uſeſce tako na gnu Mærsjet, da od pribivaliſcta nepoſctenijeh bludnizaa, ucinise kucchja cjaſnijem Djevojcizam. Evo vidite prem occitto po rjeci Boſcijoj promjegnu gljute draccie, u ſelenu Maslinu. Nekka bude do vark glave greſcnik ſakopan u kalu, i u gnuſſobi, Boſcijachjega rjec occistit u mallo vremena od najvecchje necistochje, ſaſve damuje grjeh ugrabio Boſcija Millos, Boſcijamuchjeje rjec povratjti. Saſve daje greſenik promjenio prisiku, koju primi u vrjeme Svetoga kærſctenja, ſtetchjeje po rjeci Boſcijoj i duhovnoj Besſjedi: *Lex Domini immaculata convertens animas*. Pſalm. 18.

Bliſu vira, iſ koga iſhodi kragl riekaa Jeghjupaczijeh, cestiti Nilo i glaſſovitti, nepribiva njedna ſcivina nemilla, erboſe Straſce od romona onijeh vodaa, koju teku bes priſtanja. U iſtinuvam govorim moi pridraſi, akko vi uſdohodite ſvaku Nedjeglju u ovu Zærkvu cjutti rjec Boſciju, i duhvonu Besſjedu, cjutchjete u iſto dobba od mene, ſad ljepotu od krepoſti, ſad gardocchju od grjeha, ſad pedepſe, s' koijemgaje Goſpodin pedepſo, i bitchje trudno da sluſcjajuchi vi Smært, ſud, pako, i vjek Nedoſpjetni nechjereſe priſtaſcit, i oſtavit grjeh, akkoſe u gnemu nahodite. Nije ſam korint po rjeci Boſcijoj grjeh oſtavio, necisti biahu Perſiani, necisti biahu i kaſpii, hudi biahu Sciti, hudi i Maſſageti, niſcta ne magne ſvi ovi narodi, kad cjusce ſvete Apoſtole pripovjedat ſakon Boſcii, na takiſe nacin promjeniſce, daſe mogaſce iſtinito o gnih rjeti: njeſu gljudi, negh Sinovi ſcivoga Bogga. Sta koiſe drughi nacin obrati k' Boggu greſcni kragl David, negh Po rjeci Natanovoi, na koi kragl Joſafat, negh po rjeci Jeja Prorokka, na koiſe drughi nacin priſtraſci, i uſtreſe oholi kragl Nabukko, negh po rjeci Danielovoj.

Cjujem komi na ovo odgovara: reccene promjene ucini u greſcnizih rjec Boſcija, er biaſce pripovjedana od Svetijeh Apoſtola, i Prorokaa, a ghdiſu ſada Apoſtoli, ghdili Prorozzi, ghdiſu rjeci onako goruchje i ſceſtokke? Proſtitemi akko reccem, da vaſce govorenje nitije ſputno, ni raſborito; One ſcto obrati greſenika, ter ſtavi na put od ſpaſſenja, nije rjec nadvornja Cjovjekka umærloga, neggo glas unutærgni Goſpodina Bogga, gljudska Besſjeda ne doghje negh do uha, a rjec Beſcija ſide u ſarze, terga probije ſvojom krepoſti, i raſceſce ſvojom ſceſtocinom; ſato akkoſe nahodi koja greſcniza, alli koi greſcnik, koi ima poſcudu oſtavit grjeh, i ſtech duhovno ſpaſſenje: nekkaſe najparvo ne obſire na propovjedoza, koi proſipa ovo Sjemme duhovno, ter besſjedi, neggo na Goſpodina, koi govori po uſtith ſvoga sluſcebenika, a pak nekka ceſto dohodi sluſcjat rjec Boſciju, i besſjede duhovne; i ſtecchjeſdravglje od duſcje, kojeje s' grjehom iſgubio: *Miſit verbum ſuum, & ſanavit eos*. Pſalm. 106. Ja ſnam daje dobro pribivat u kucchi, ter naſtojat na ſvoje domachje posle, alli ne u dni ſvetacne, ni u vrjeme od duhovne besſjede, i ovo ne govorim gljudim, koiſe mallo domma nahode; govorim ſcenam i mladizzam, koje illi pribivaju, illibi imalle u kucchi pribivati Zjech kchjerii i Mlaghijeh. Biaſce ſcena, i ſcena rodda plemmenita iſvarſna ſunamite; alli kad cju od Prorokka Eliſea, da imaſce glad morit Paleſtinu: iſide iſ kucchje ſa iſnach jeſtojsku. Ovako i vi ucinite, iſidite iſ kucchje, ne ſa ukaſatſe puku u dicnijeh haglinah, negſa iſnach duſcijeſtojsku, i cjutti rjec Boſcija,

BESSJEDA DRUGA

O Dærſcjanſtvih Roditeglja

U Nedjeglju parvu iſa Vodokærſctaa.

Jeſus proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia apud Deum, & homines. Luc. 2.

NEdohitam slabom pameti, Kakko mogaſce Mali Jeſus raſtjet u tjelu, i u Mudroſti, niri raſumjem, Kakko mogaſce s' vecchijem brojom od godiſctaa broit vecchju millos, i ſvetignu. Akko On od pærvoga cjaſſa ſvoga ſaćetja bi pun Millosti, pun Raſuma, i iſtine: *Plenus gratiæ, & veritatis?* Akkoje On vir viecni, i nedoſpjetni, iſ koga teku ſve Kreposti? Scto ja nedohitam slabom pameti odkrivami Anghioski Naucitegl, termi cini ſnatti: da Jeſus ne raſtjaſce u ſvetigni i u mudroſti obicjajnoj, neggo u djellih od ſvetigne, i od Mudroſti, odkrivajuchi ſvaki dan ſvjetu s' djellima nadvornijem ove Kreposti Boſcjanſtvene. Ovako i ſunze kragl od ſvjeſdaa, ſaſve da ima u ſebbi u ſvako dobba iſtu ſvjetlos, niſcta ne magne govoriſe meghju pukom, daje u podne uſraslo, er kaſce da onda noſſi vecchju krunnu od ſvjetloſti. Mali'e Jeſus dake raſto na ovi nacin u godiſctih, u ſvetigni, i u mudroſti: *Jeſus proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia.* A vaſcja Djeza ſtjezzajuli s' vecchijem godiſctima vecchju millos, i vecchju Krepos? Ah ſtrahme da raſtechi u tjelu, raſtu ſajedno u ſvevogljah, i u opaccini. Koje kriv od ove neurednoſti, Djeza, alli gnihovi Roditegli? Akko imam ja na ovo odgovorit rietchju; daſu i Djeza, i gnihovi Roditegli. Djeza, er hocchje ſvevoglno ſcivjet, a Roditegli, er nejmaju pomgne od gnih. Akkoſe vi po neſrecchi u broju ovijeh Roditegljaa, koi nejmaju pomgnu od ſvoijeh ſinovaa, i od ſvoijeh kchjerii: cjujteme danas, ervam imam ukaſat vaſce dærſcjanſtvo, i kolikochjete Boggu odgovarat, akkoga neiſværſcite.

Kad vidim Djezu ſvevoglnu, raſpuſctenu, beſ ſtraha Boſcijega, i beſ ſrama gljudskoga: govorim ſam ſobbom: trjebaje daſu oni tuſcni ſinovi oſtalli beſ Oza, a one tuſcne kchjeri beſ mattere ſame ſirote. Alli kad cjuiem daſuim ſcivi Roditegli, nemoguſe ne uſech ſceſtokko prema gnim, govorechiim: Tolije to pomgna, koju imate od vaſcega roghjenja, i od vaſce Kærvi. Raghjate Djezu kakko ono ſtruzzi, kakko veli ſveti Job, koi kad ſneſſu jaja, oſtaveih na putu, nekkaih ſmece illi putnizi, illi ſcivine; *Dereliquit ova ſua in terra, quod pes conculcet ea, vel beſtia agri conterat*: Job 39. Ovoje krivina tako velika, i tako ſtraſcna, da ſveti Pavo Aposto govori: da Roditegli s' ovachijem beſ-tuſcjanſtvom, i s' ovakom nepomgnom iſdavaju Vjerru, i daſu gorri, od iſtijeh nevjernikaa: *Qui ſuorum maxime domeſticorum curam non habet, fidem negavit, & eſt infideli deterior:* 1. Timot. 5. Jeſtelli cjulli: ko od ſvoje domachje cegljadi nejma pomgne, iſdava Vierru, i gorije od iſtijeh nevjernikaa: *Eſt infideli deterior.* Scto govoriſc, Occe ne hajenamſe ſa Naſcju Djezu? Akkoih gledamo, kakko occi u glavi. ſnateli Kadvamſe haje? Kadvam diſciu, Kadvam kradu, Kadvam darivaju druſijem kucchne ſtvari, Kadvamſe raſbagljaju, alli kad vrjeghjaju Bogga, nehajevamſe niſcta. Tot nije ovako, Govori ſveti Auguſtin? Mre ſin u jednoj kucchi, ſvaje kucchja u ſcjaloſti, ſvak ſuſi, ſvak placce, ſvakje raſboglien, vrjeghjaſe Boogh od kchiere,

alli

alli od fina, nikko ne fusi, nikko ne placce: *Filius cujusspiam moritur, plangit illum, si peccat, non plangit*. Osta martav nije vele godisctaa, na putu jedan mladich pod kollih od Cocciie jedina rasbluda svoje majke Udovizze Isctese oncjas po svemu gradu jedno cegljade svjesno, i ugodno udovizi, kojechjeioj smært nenadanu svoga fina doglasiti. Kadse nafelo, cekkase vrjeme sgodno. Vecer? Nije dobro, erbi slu noch imalla, po objedu? Ni tada, erbobioj smært cjuvena usgljutjenje, i neprobavu usrokovala. Najbogljeje cekkat jutro od Pricestjenja. Kadse is Zærkve vratila domma, dohodi u gne kakko na posjed ono svjesno, i ugodno cegljade, nahodese u kucchi mallo daglje Rodjazi, i Priategli sa potrebe, rasgovarase s' gnome na usdana, pitaje: sctotije od fina kadmuse nadase, i bilise obikla scivjet fama? Triebaje, odgovaramu udovizza, damuse koja velika nesrecchja dogodila. Dogodilose tebbi svesctotise moglo dogodit, prilagajoi receeno cegljade, ergaje Boogh, koije Gospar od smærti, i od scivotta umætlijeh, dignuo svieta ovijeh danaa. Na ovi glas tuscna Majka, ostaje kakko stup od mramora, ter pada na tle mallo magne neggo martva, tarcju Rodjazi sa pomochje, tarcju priateglize, a nadasve tærci ljecnik, i pomagaje s' vognima raslicnijem povratchjase mallo po mallo, kadse povratila, skube koffe od velike scjalosti, dere scensko ruhho, i susama na occijeh nasiva po sto putaa svoga fina, i svoju rasbludu, ne ije, ne pije, ne pociva, neg sve misli o gnemu. Moglabise vecchje utascit, ter Spomenut, dase smært ne obsra na nikkoga, i da mru finovi parvijeh kragljaa. Trjebaje sctogod odpustiti gljubavi matterinskoj.

Ah Ozi Ah Mattere! Kojaje smært gora, alli od tjela, alli od duscie? umrovamie fin, i dospioje telesni scivot, i placcetega, a erje sagriescio, i isgubio duhovni scivot, ne placcete? *Filius cujusspiam moritur, plangit illum, si peccat non plangit*. Rasbolilavamse ona jedinizza, i viste radi gne poboglieni, a erjoje dulscja ærghjava, nisctase ne smetate? A scto snamo, Occe, duhovne nemochi nasce Dieze? Toje ono sasctosamse uscego prema vam. Ko' ima imat pomgnu od Dieze, ko ima gledat s' kijem opchje kchjeri, s' kijemse rasgovaraju, ko k' gim dohodi? Akko doghje koi rodiak, alli vjerenik, drughi nikko u kucchju ne dohodi. Kad oni uljesu, avi is kucchje isidete, ter otidete, illi u Zarkvu illi na posjed, a Djevojcize s' gnima ostavite. Alli Djevojcize niesu plahe, ni mladichi raspusceni; pridvamabi i kasale Djevojcize dasu plahe, a mladichi dasu raspusceni. Kadje lupesc vighjen, reklibiste da nije lupesc, ne micce rukami i ne Krechje, neggoih dærsci o sebbi, smateli kadih prusci? Kad sna, daga nikko ne gleda. Alli hocchju da vasce kchjeri njesu plahe, ni mladichi raspusceni, a jessulli od kammena, alli od mesa, jessulli od dærva, alli od kærvi? Kadse cegljade naghje u prigodi, i u slobodi, kadgod ni cjas, ni poscenje ni Zjennu ni dobro imme njesu dosta sa sacjuvatga. Koje Djevojcize skladne i vrjedne pomagnkasce kadse naghjosce u slobodi i prigodi! da akko tolike pomagnkasce, nemogu i vasce kchjeri po magnkati? Da kadbi po nesrecchi pomagnkale, Zjeniteli, dabiste vi bile pravedne? sljediteme slusciat, nekka posnate kojaje krivina neimat pomgnu od svoje Dieze.

Ostoje uhitchjen po sapovjedi od Pravde jedan strasenik od stadda, ter nahodechise u tamnnah od amnizze nenadane, susi i placce, ter pun scialosti i slovoglje iscte krivinu, sa kojuje u gnu uljeso: misli, rasmiscglja, ter govori sam sobbon: Akkome njesu ovdi stavili, sctosam vecchje krat sa odahnut umoran od velika truda sio pod sjennu gusta duba, i slatko pjevo i svirio? A jedasam pjevo sacinke gnusne i neciste? Akkome njesu ovdi stavili, er kadbi staddo paslo, pleosam koscize od sciukke, sa ne stat saludu. Alli krivine ni u ovemu ne nahodim. Sctosam pak kraliesc, usimo u ruke, ovo ne samo nije krivina, neggo djello, kojebi imallo bitti pohvalieno. Trjebaje dase Pravda uposnalla, ter dame

me usela sa drugoga.. Kadbih mogo progovorit, i rjeti sudzu moje rasloghe: ussam dabih isiscjo is ovijeh tminaa, i steko slobodu isgubjenu. Dohodi prid sudza, koiga gleda krivijem okkom; illisise uposno Prisvjetli Sudzce, govorimu pastjer, illisume sli jesizi stavili u krivinu, koju njesam ucinio. Nitisamse uposno, nitisu sli jesizi stavili so glas na te; njesi ti strascnik od stadda ? jesam. Sovesclise ovijem immenom? Sovem kojesam slo ucinio ? Kadsi ti slatko pjevo i svirio, kadsi pleo koscize od scjuke, kadsi dærscio kraljesc u ruzi, schitajuchise tammo i amo necjuvano tvoje staddo, dosclo je do tughjea vinograda, rasbiloje ogradu, uljesloje ugn, tergaie satarlo na taki nacin, da ne samose grosdje, neggo i losa isgubilla. Totje moja krivina sctosu scivine nerasloscite ucinille ?

Tvoja, er ti biusci gnihov strascnik, njesi imo ni pjevati ni sviriti, ni plestiti koscize od scjuke, ni molit Bogga u ono vrjeme, neggosi imo stavit svu pomgnu sa cjuvatih od ruka grabescgljva; ter pasit, da nebi one ugljesle u koi vinograd, i satarse tughju mukku. Ozi, mattere jestelli pricizu rasumjelle ? Kadste vi otisclę illi u Zærkvu sa mollit Bogga, illi na posjed sa mallo odahnut, ostavilliste u kucchi same kchjeri, uljeslisu oncjas oni junzi, i akkosu ucinilli sctettu vascemu ljepomu vinogradu, kochje sa gnu Boggu odgovarat ? Vi, er biusci Mattere imalleste imat pomgnu od Diezee, imalliste gledat ko ulasi u kucchju, njeste imalle same kchjeri ostavgljati, kadste mogle Zjenit, da mosce koje slo sliediti, neggoste imalle propustit i molitvu, i posjede ter pribivat s' gnima u kucchi. Cinilivamse trudan ovi nauk ? Kakko; pravednoje pedepsan oni strascnik, erje pustio po nepomstvu svoje staddo, dase schita simmo tammo, a oni Roditegl nechje bitti pedepsan, koije pustio sina svoga, dase skita kudmoje drago u vrjeme od nocchi ? pravednoje pedepsan oni pastjer scivine, koga po malloj nepomgni uljellesu u tugh vinograd, i satarle svesctoje u gnemu Zvatjello, i bilo srello, a nechje bitti pedepsana ona Matti, koja pusctava da ulasi u kucchju kommjedrago od Rodjakaa, i od Priateglia sctettom svoje domachje Cegljadi ? Dabi Bogogh do dase mnoghe i mnosi, koise dærscju pravedni, ne naghju krivi prid Boggom sa ovu mallu pomgnu, koju imaju od svoijeh sinovaa, i od svoijeh kchjerii! Usdisciasce gnegda kragl David, i pun bolesti unutarnje govorasce: ono sctome veoma smeta, nije sramota, kojusam Bærsabei ucinio, ni uboistvo nepravedno Vrije Etea, grjesisu ovo tescai u istinu, allisumi odpuscteni, i bimi sa gne recceno: *Dominus transtulit peccatum tuum.* 2. Reg. 12. Sctome smeta, i probada kakko jedna gljuta draccja, ovosu grjesi moje kuchne Cegljadi, moje Djezee: Ona tuscna moja kchi Tamar, koja osta ruscna i ozkværgnena od svoga Bratta Amonna. Oni tuscni Moj Sin Amon, koi osta ubjen onako po sapovjedi svoga Bratta Assalona. Oni Nesrechni moi sin Assalon, koi isa opaka scivotta osta najposlje vissechi o krastu, i dospje scivjet na semgli: onisu usrok od najvecchje moje smechje. Ah dasam imo vecchju pomgnu o gnih, nebi onako slo scivjelï, nitibi onako slo dospiellï ! Grjesi moje Djezee, sadme najvecchje smetaju! Ah Gospodine sa tvoje priveliko millosarghje prostimi svesctosam u ovemu po momu nepomstvu Sagrjescio! *Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo; si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & emundabor a delicto maximo.* Psalm. 18. Na ovi nacin usdiscjasce kragl David Ziechja opaka scivotta svoje Djezee. Akko vi neusinnate pomgnu od vascjeh sinovaa, i od vascijeh kchjerii, i vichjetese nach smereni. sato otvorite occi sa vighjet, kakko scivu vasci sinovi, i vasce kchjeri, s' kijem opchjte, i s' kijemse rasgovaraju, Rasmiscgljajte, dasu Djeza dar Boscij, alli da stavgljaju na ramme Roditegliaa tescjak jaram, i veliko dærscjanstvo. Koih nejma ima Boggu odgovarat sa sama sebbe, a koih ima, i sa sebbe, i sa Djezu. Nemojte da paka koi Otaz, alli koja Matti usgovori na smærtnomu cjassu, kakko gneg-

gnegda govorasce oni nesrecchni: Ah dase Njesam nigda scenio kolikobih sada mirnijo umro. Ah dasam dospio scivot bes Djeree, nebihse u ovoj smechi nahodio! Utinam cælebs vixissem, orbusque periissem!

BESSJEDA TRECCHJA

U Nedjeglju drughu isa Vodokærsctaa

O svjetu Isdajniku.

Vinum non habent. Joan. 2.

AKko ko ima bitti obdaren s'obilnijem darovima, u istinu ima bitti oni, Koinam odkrije isdajnika, nekkase moscemo od gnega cjuvat, i od gnegovijeh himbaa pokrivenijeh. Koibih dake ja danas imo primit dar od vas, ukoljkosam doscjo ovdi sa odkritvam jednoga isdajnika, koivam motri svako slo, a najposlje isgubjenje vascijeh duscjaa, a vise od gnegova isdajstva ne stavgljate. Koje ti isdajnik? odkrinamga nekkase moscemo od gnega cjuvat. Jabihvamga odkrio dobrovoglno; allise strascim, dami nechjete vjerovati, erga savisce gljubite, ter josc Zjenim da akkovamga odkrijem, dachjetega branit, i dachjetese obratit prema menni, govorechi: damu krivo cinim, a ne cinim u istinu, erboje isdajnik i ima bigljeghe od gnega. Ovoje svjet. Nejmam raslogh ovakoga svatti? Nemoscese, na koi nacin, rjeti daje on danas privario goste na pirovnoi tærpesi, na istomu mjestu od vesseglja i usciivanja, i cinioim ostat u najljepsce vrjeme bes vina? *Vinum non babent.* Alli sctochjuse sluscit ovijem rjecima, kad imam Jesussa istoga, koi svjedoci, ter govori daje svjet so, i dasu gnegova djella opaka. *Ego testimonium perbibeo de mundo, quod opera ejus mala sunt:* Joan. 7. ussam da akkovam danas ukascem gnegova djella, ter odkrijem gnegove himbe: dachjetese vi cjuvat od gnega, i odljepit, premdaga toliko gljubite, i daga nechjete dærscjat u naprjeda sa vjerna priateglja, kakkostega dosad dærscialli, neggo sa velika nepriateglja i occitta isdajnika.

Vise chjutite veoma prignuti na svjet, i na gnegovu sluscbu, toli nije ovako? Takoje Occe, da rezzitemi: sctovas najvecchje k' gnemu priresce? dærscim dachje bitti ona velika, i priobilna obecchjanja, kojavam idu toliko po chjudi. Istinaje da svjet obecchjava velike stvari svoijem nasljednizim, obecchjava rasblude, obecchjava bogastvo, obecchjava slavu, tri værste od dobara, sa koijem umærli tærce jacce neg medvjedi sa meddom, a Jeljeni sa vodom. Alli kakko vi ne posnate gnegove himbe, kakkose ne stavgljate od gnegovijeh privaraa? jestelli igda stalli rasmiscgljat kakvisu gnegovi darovi, i od kojesu værste? Vi Zjenite dasu darovi istiniti a njesu neggo lascivi, vi Zjenite dasu darovi od velike prozjene, a njesu, neggo od malahne, vi Zjenite dasu darovi od velike koristi, a njesu neggo od velike sctette, prilicni voicchi Adamovoj, koju potom sagrise, ter proscdrje: napunnise neisbrojnijeh tugaa, a pak isgubi scivot vremeniti. Ovakisu darovi svjettovni: *Hujusmodi sunt mundi beneficia, hujusmodi mundi munera:* Ovakije svjet, sapigne sasjede svakomu, koga sove na gnegovu tærpesu, i na gnegove raskosce: *Omnibus qui ipsius voluptatibus obsequuntur, insidias struit:*

strvit.: Damasc. in vita Josaf. Imaju svjettovni nasljednizi rasbludaa, s' koijemu necisste sceglje ispugnaju: Etto ljepa vocchja, alli s' rasbludam idu sadruscene tolike nemochi i od srabi i od kammena, i od sckgljanakaa, i tolike ranne, kojeimse prospu po tjelu. Imaju svjettovni nasljednizi slata i srebra sa scivieti na gnihov nacin; alli s' bogastvom idu sudruscena velika brinutja. Imaju svjettovni nasljednizi slavu sa ucinit glassovitta gnihova immena, Etto ljepa vocchja; alli slavom idu sadruscena natjezzanja od vissine, od vladanja, od sapovjedi, kojajm cine dærscjat svegh oruscje u rukak, i rattitse bes pristanja. U jednu riec svjetje pun himbe, pun privare, pun slobe, i opaccine: *Mundus totus in maligno positus est*. 1. Joan. 5. Na ove rjeci svetoga Ivanna, prilaga sveti Ciprian, da svjet ugaghja umærlijem sa rannitih, daih milluje sa privaritih; daih bludi sa sværscitih, *Arridet, ut sæviat, blanditur, ut fallat, illicit ut occidat*: Epist. ad Donat. I sasvijem vi josc ne vjerrujete daje svjet isdajnik? Tescto da on ljeva u skut svoja dobra, akkosu dobra prasna, i koja nejmaju Drugo neggo dvornje lize, Akkosu dobra nekorisna, i veoma sctetna, dobra, koja prilikuje, sveto Pismo sad pjenni morskoj, tolikaje gnihova gorcina, sad magli, tolikaje gnihova potiscenos, sad sjenu, tolikije gnihov suhor; dobra koja kad isusciva kragl Salamun, bi ussillovan spovighjeti: da nesamosu tasctina i isprasnos, neggo joscter teska mukka i skoncjanje duhovno: *Afflictio spiritus*: Eccl. 1. Alli stavimo da ova dobra ovako prasna, i ovako sctetna, imaju bitti od vas scughjena, scto Zjenite, dachjevaim sviet udjelit s' obilnosti, ter dachjetese gnima nasititi? varatese, datchjevamih na oni nacin, na koise djegljasce voda Gradghjanim od Betulje, kadse naghiosce u gnoj satvoreni Zjechja vojske nepriatglske. snateli kakkoimse djegljusce u onoj nestaj. Djegljascese prem lakomo i s' mjerrom veoma ustegnutom; Alli i davam svjet daruje svoja dobra s' obilnosti, opetbivamih dignuo nakon mallo vremena, erboih nejma; kolikomuje od potrebe sa smiriti svakoga od svoijeh nasljednikaa. Kad Sanson bi ussillovan datti trjes haglinaa, koje obechja na tærpesi pirovnoi onijem, koi ugonenosce gnegovu gonetvu snateli scto ucini sa isnachih? Side u Askalonu, ter ubijajuchi trjes gljudi, odrje gnihove odjecchje terplati svoje dugove: *Descenditque Ascalonem, & percussit ibi triginta viros, quorum ablatas vestes dedit iis qui problema solverant*: Judic. 14. Ovako cini i sviet sa obuch jednoga svlaci drugoga. Dariva Mardokeu parve cjasti od Kragljestva, a disceih nesrechnomu Amannu. Dariva sibi tolike semglje, i tolike vinograde, a disceih tuscnu Misibosettu. I vichjetese usdat u svjet, koichjevam jedan dan dignut svescto imate, ter dat drugomu, i mosce bitti vascemu nepriategliu.

Imobi koi raslog daga pritærpite, kadbivam dignuo dobra darovana mallo po mallo; alli kadbivam cinio prie snatti dachjevamin dignut; allichjese podnjet svama i u ovemu kakko isdajnik dignutchje vamih svijeh sajedno, i dignuthjevamih, kadse najmagne usnadate. Toc ne cini ovako? Pripovjeda sveti Luka da nahodechise jedan Bogataz u velikoi obilnosti od svijeh dobara semaglseijeh usese svojom duscjom na ovi nacin rasgovarat: Duscjo moja ti imasc toliko slato, toliko srebro, toliku scivotinu, toliko uglje, toliko vino, toliku psceniczu, tolika ulissta, i ova dobra nejmasc sa koje godisste, neggoih imasc sa vele godisctaa: *Anima habes multa bona, posita in annos plurimos*: Luc. 12. Dake scto imasc cinitti. Imasc pocivat na mekoj postegli, imasc sighjet sa gospaskom tærpesom svat goste na gnu, ter blagovat sajedno s' gnima, imasc trajat vrjeme u tanzanju, u pjenvanju u raskolejah, u jednu rjec: imasc stat vessello, i uscivat reccena dobra: *Requiesce comede bibe, epulare*; alli sctomuse Dogodi? Onu istu noch kadase najmagne nadasce cju jedan glas strascni, koimu veli: Mahnicce, Mahniece ti Zienisc dachjesc imat dugh scivot, ter dachjesc tvoja dobra prikupgljena

gljena u toliko godiscħaa uscivat na semgli sa vele vremena? varascse, i kakko varasc: bitichjese Nakon-Mallo, ovu istu Noch, ussillovan ostavit sva dobra, koja imasc, erchje Boscija Pravda poslat kochje iskat tvoju duscju, i kochjese odvestit s' ovega svjecta prid gne pristoghje: *Stulte hac nocte animam tuam repetunt a te.*

Kolikose Cegljadi ovo isto dogodisslo! Oni kad ucini dobro bitje, misgljasce mirno scivjet, ter uscivat svoja dobra, doghje smart; kadse najmagne nada, i u jedan cjas odnesse i gnega, i svescto imasce na semgli. Ona toliko scughjasce, i toliko nastojasce imat srecchju, ter isit na svjet, kad inside, i nasvase jur blaseena: odnessejoj smart u istomu Zjetu od mladosti Druga, i s' gnime svescto naidrascje imasce na svjetu. Scto ne ucini oni Sa imat onu cjas, kolikose ismoli, koje cjasti posla, koliko putaa hodiasce po chjudi drugoga prema svojoj vogli; koliko putaa pohvali, scto nebi dostojno, kadje stecce Ziegnasce dachjeje uscivat sa dosta vremena, smartmuje ugrabi isprinevarke. Scto sad govorite, pridrasi Moj, jesamli imo rasslogh rjeti: daje svjet isdajnik? u istinu akko nije on, ko Mosce bitti drughi? Mogu rjeti dase podnossi svoijem nasliednizim, na oni nacin, na koise podnossi Vesuvio gora veoma glassovitta s' onijem, koise pod gnom nahode. Istinaje da ona obecchjava segljanim, koi hocchje tescit gne glavizze, i gne barda, veliku psceuizu, i veliko vino; alli pak, kadse najmagne nadaju: pocne ismetat is svoje dubokke jamme ogagn, pepeo, i kammenje tako strascno, da vecchju scettu usrokuje u jedan cias, negh donesse koristi u toliko ljetaa. I vi hocchjete pribivat na kraj ove gore, sagradit vasce kucchie, i u gnih pocivati? Kada Prorok Isaja dospie govorit o slu, i o tugah, kojese nahoghjahu u Bagdattu: isustise, da vecchje nebi Arapi prostarli gnibove scjatore blisu gne ni gnihovi Pastieri pasli stadda. A vi ne samo hocchjete prostrjet sciatore po sred Bagdatta, neggo josc hocchiete ucinit u gnemu jedno stavno pribivalisćte. Ah odaleccitese, odaleccite od Bagdatta, to jes od svieta isdajnika. Da kudchjemo otiti? negovorim, dase od svieta odaleccite s' tjelom, er vidim, da nije nacina sa mnosijeh isit is gnega, neggose odaleccite od gnega saersem, s' pameti s' misli, s' ustima, i s' occima. Ne mislite vele o gnemu, ne cinite tolike rasgovore visce gnega, ne isgledatese u gnegove nacine, ne stavgljatese scioehje on rjeti o vas, a nadasve nemojte svjet gljubiti *Nolite diligere mundum*. 1. Joan. 2. cinivam snatti sveti Jvan, nemojtega na njedan nacin gljubiti, erje isdajnik, i ne samoje *isdajnik*, Neggoje isdajnik Najgorij, najhudij, najnemilij, koi nemotti drugo, neggo kakkochjevas privariti, ter pridat vasce duscje u ruke pakgljenoga nepriateglja; toga radi, uklonitese svjeta Na oni Nacin, na koi rekoh, ter sahranite vasce dusije: *Fugite de medio Babilonis, & salvate animas vestras.* Jer. c. 51.

BESSJEDA CETVÆRTA

U Nedjeglju trecchju iſa Vodokærſctaa

O vjernomu priateglſtvu Goſpodinovu.

Tantum dic Verbo, *&* *ſanabitur puer meus*. Matth. 8.

TOlike hvale primi Centurion od Iſſukarſta, da neſnam kolikochjeſe gljudii Nachi, koi biſce od gnega na oni nacin pohvagljeni; Alli ſa koje djello tako iſvarlno, i tako slavno bi doſtojan od tolikoga pohvagljenja? Alii dovede ovi ceſtiti Vojevoda ſvoju Vojsku, ter raſredi prid Iſſukarſta, kakko prid Bogga od Vojskaa; alli dignu s' glave ſelenu krunnu od lovora, ter s' gnom ureſi Boſcij Otar; alli ſatjera s' hrabrenijem Voinizima nepriateglje puka Iſraelskoga, ter oslobodi Sveto Templo od raſutja? Niednu ovijeh slavnijech ſtvarii on ucini, negh bi pohvagljen od Iſſukarſta, ſa gnegovu veliku Vjerru: *Non inveni tantam fidem in Iſrael* Matt. 8. uſdaſceſe dachjemu oſdravit Sluſcbenika, koi leſcjaſce u odru od teſcke nemochi, i toliko bi gnegovo uſdanje; da nehtje ni daga doghje vighjet, neggo ſamo da nemochi iſ dalekka ſapovije daga oſtavi: *Tantum dic verbo*, *&* *ſanabitur puer meus*. Nije vecchje ovake Vjerre meghju pravovjernizima, pomagnkalaje, nije koſe uſda ovako krepko; ſtanovitto u Goſpodina, a imallibiſmoſe Uſdat u gnega vecchje Negh u ikoga drugoga, erje On Vjerni Priategl i iſtiniti, rjec koga kakko nije ikadar doſcla, tako nechje ni doch na magne. Sctovam mislim ukaſati u danaſcgnoj beſsjedi, i uſdamſe, da kakkomi On udjeli pomoch u predgnoj Nedjegli, ſa cinitvam occitto poſnat, daje ſvjet iſdajnik pun bimbe, i privare, tako dachjemi i danas datti krepos; da doghjete u ſpoſnanje, daje On ſam vierni Priategl, i iſtiniti, koiſe s' nammi podnoſſi vele boglje, neggo mi iſti Moſcemo ſcughjet.

Svjet, kakko cjuſte, obecchjava velike ſtvari; alli pak ne ſtoj na rjeci. Ne cini ovako naſc Goſpodin, neggo ſveſcto obecchja, ſve da do kraja. Jelli bio obecchjo Abramu ſina toliko ſcughjena da jelli Sara rodilla Iſakka pod gne ſtaros? Jelli bio obecchjo iſtomu Abramu, dabi iſveo gnegov porod iſ ſemglje innoſtrane, da jelliga iſveo, i iſpunnio obecchjanje? ne ſamo umerli primaju od Bogga ſctoim obecchja, neggo vele vecchje; hocchjeteli vighjet jelli ovako? Biaſce Viſcgni obecchjo Ezechij kraglju od Iſraela da Voiska ohologa Senakeriba nebi uljesla u *Jeruſalem: non ingredietur urbem hanc* 4. Reg. 19., doſtaje dake daſe Boſcijaa rjec iſvarſci, da Voiska moguchijeh Aſſiriana oſtavi granizze Iſraelske, i daſe vrati u ſvoje mjeſto; alli Boggu nije doſta, posla s' Nebbeſaa jednoga Anghjela oruſcjana s' golijem maccem, koi uljeſe u Vojsku kraglja Senakeriba, i u jednu noch posjece ſto oſſamdeſſet, i pet tiſſucchjaa vojnikaa. Biaſce obecchjo kraglju Salamunu mudros, ſa vladati toliki puk, i tolike podloſcnike, doſtaje daſe Boſcija rjec iſvarſci, da oſtane pamet Salamunova proſvjetgljena, i ſnanjem neobicjanijem ureſcena; alli Boggu nije doſta, k' mudroſti priloſci toliko ſlato, i toliko ſrebro, daſe iſta kraglizza ſaba, koja biaſce doſcla iſ dalekka u Jeruſalem; prignuta od Mudroſti i od bogaſtva kraglja Salamuna: iſuſti prid gnim, dajoj nebiaſce ni polovizza doglaſcena gnegove mudroſti, i gnegova bogaſtva. Bilobi doſta

sta daje Viscgni ukaso Josafattu hladenaz vode, kojom ugasi sceghju kojaga muccjasce; allimu prilosci, i dobitje, hotechi dase vrati u svoje kragljestvo Dobitnik od svoijeh nepriategljaa. Akko usljedite primettat sveto Pismo, nachjete u svako dobba, da Gospodin ne samo ispunni svoje vjerno obecchjanje; alli da udjeli vele vecchje negh obecchja. *Promissa implet cum liberalitate* Chrys. 53. in Gen. I ne samo kasce ovu vjernos ovu gljubav, i ovu blagodarnos kraglim, i parvijem Poglavizam, ovako prohodi i s' nevoglnizima, i s' potrebnizima, i josese savisce dici da s' gnima prohodi na ovi nacin: *ad quem respiciam, nisi ad pauperculum* Isa. 66. Pogledajte u onemu grobu martvo tjelo lazzarovo, gnusno, rannavo, i smardechje, jurse pocelo raspadati. Ono tjelo Jesus gljubi, i gljubiga na taki nacin, dase isti scidovi cjude na toliku gljubav, ter videchi susit Jesussa visce martva Lazzara, govore: nuti kakko gljubjasce: *Ecce quomodo amabat eum* Joan. 11. Osdravi kananei kchjer nemochnu, osdravi, i jednoga gubavza, povrati i sljepzu vid isgubjen. Da jellise Jesus kad dicio ovijem Millostima, jelli kada naspomenuo nemochnizim sdravglje od gnega primjeno? Ne, moi pridrasi, neggoje krio svoje millosti, i nijese dicio, kakkose dice svjettovni priategli. Bi Mogljen dobri Jesus od jednoga mudra Cjovjekka, komu biasce kchi umarla, dase satrudi do gnega, otide dobrovoglno, naghje kucchju smetenu, domachju Cegljad uzvigljenu, i oplakanu. Sasctose smetate, sascto susite, recceim Jesus: nije umarla Djevojciza, neggo saspala: *non est mortua puella, sed dormit* Matth. 9. A sctobi rekli svjettovni priategli? Cinilibi parvo svakomu vighjet daje umerla, govorechi: hodte ovamo, stupite blisce, pogledajte gne occi bes trenutja, gne lize, kakkoje bljedo, stavitejoj ruke na parsi, ne odisce, dotegniteje, kakkoje studena? ne cini ovako nasc Spassitegl, neggo govori: nije umerla Djevojciza, saspalaje.

Videchi vi ovoliku vjernos, i ovoliku gljubav u Jesussu hotjellibistega isabrat sa priateglja; alli vidim dabiste hotjelli u isto dobba snatti: koje dvorenje, i koju sluscbu iscte od svoijeh nasliednikaa? Jachjuvam odkrit sve pravedno; allise vi nemojte u pocetak pristrasciti, alli smestiti. Ko iscte priateglstvo Jesussovo, trjebuje daga sljedi po usku putu, trjebuje da ostavi las, rasblude, i necistochju; alli nije trudno scivjet bes necistochje, i bes rasbludaa sabragnenijeh; er Jesus toliku pomoch udjeliva svoijem nasljednizim, da marse is draga sarza na sve ono scto prie gljubjahu neuredno, i necisto. Ko iscte priateglstvo Jesussovo, trjebuje da ne cini zjennu od bogastva, od slave, od cjastij svjettovnijeh; alli nije ni ovo trudno, er Jesussovi nasljednizi budu tako prosvjetgljeni, da vide occitto, i sposnaju: daje na svjetu sve isprasnosnos, i tasctina. Alli stavimo dase nechje Gospodin podnossit s' vammi na ovi nacin, i davam necchje udjeglivat ovoliku pomoch, i ovoliko prosvjetgljene, neggo dachjevam rjeti: njesam donio mir s' Nebbesaa, neggo mac i rattjenje: *non veni pacem mittere, sed gladium* Matt. 10. Imatese ærvat svjetom i s' vammi istijem, imate provodit dnevi u placcju, i u dressegljU: *Plorabitis, & flebitis vos*, a svjettovnichje nasljednizi uscivati: *mundus autem gaudebit:* Joan. 16. Alli cjujte dobro vascchjese plac vremeniti u vessegljE nedospietno obratiti, vasce uboscтvo u bogastvo, vasce tminne u svjetlos nebbesku: *tristitia vestra vertetur in gaudium:* imallibiste gnega a ne svjet isabrat sa priateglja; er sa stech kragljestvo nebbesko, i blascenstvo viekuvjecno, njedni trudi, i njedne mukke nielu sadovoglne: *Non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis:* ad Rom. 8. Alli dobri Spassitegl premdaje u gnegovu kragljestvu pripravio svoijem priategljom dobro koje okko umærlo nije vighjelo, niscta ne magne ciniim uscivat i na ovemu svjetu, u ovoj susnoj pro-

doli. Podnossite s' gnima, kakkose Gospodin podnossasce ſcidovima u staromu ſakonu. Biasceim obecchjo jednu ſemglju veoma plodnu i pretilu, po kojojſu tekle rjeke od medda, i od mljeka, niscta ne magne kadse nahoghjahu u pustigni, hodechi put gne, gladni ſcedni i umorni, ne recceim: budite ustarpjeni u ovoj pustoscj, dochje vrjeme kadchjete pocivati, i uſcivat plod, i obilnos ſemglje obecchjane, neggoim daſcghje i u pustjgni slatku mannu, i dade kruh nebbeski: *Pluit illis manna ad Manducandum, & panem Cœli dedit eis*: Psal. 77. Ovako prohodi Issukars svoijem priategljma, premdaimje pripravio u Raju svako dobro, niscta ne magne ciniim uſcivat i na ovemu svjetu take raskoscje, da prema gnim sve uſcivanje svjettovno, moſcese rjeti pravedno, daje gorcina, alli smechja. Kakkose dake mosce dogodit da tolizi kærstjani sljede sviet, koije iſdajnik, i koiim motri svako ſlo, a najposlje duhovno iſgubjenje, a da ovako mallahandio od gnih iscte priateglstvo Jesussovo, koije pravi, i istiniti priategl, i koi ne samo stoi na rjeci, i dava do mjerre sctoje obecchjo svoijem nasljednizim, neggo vele vecchje neghimje obecchjo. Ah nemojte vi dopustit dase vidi u vas ovolika neurednos, nemojte dopustit, daje svjet ovako dvoren, i ovako cjastjen, nemojte dopustit dase gnemu gori tamjan, kakko Boggu od Velicjanstva, a daje Jesus ſaboravgljen, nepoſnan, i potlaccen. Posluscjajte jedavas ganu prema gnemu gnegove tuſcbe: Objavise jedan dan svetoj Brigidi vas u ſcjalosti, terjoj pocce na ovi nacin govorit: *Nunc ex toto neglectus sum, & tanquam Rex ex proprio Regno expulsus, in cujus loco latro pessimus electus est*: Imasc snatti Brigida, dase nahodim potlacceni iſtjeran iſ moga kragljestva, i na moje mjesto kragljuje jedan lupesc veoma ſo, i opak. Rezzitemi svjettovni nasljednizi kojuste krivinu iſnascli u Jesussu, terstega ovako ruſcno Ostavili ſa sljedit jednoga lupeſcja, jednoga iſdajnika? Akko nechjete rjeti daje krivina sctovasje stvorio, sctovasje s' kærvi Neproziegnom odkupio, sctovasje od mukaa pakgljenijeh oslobodio, sctovamie tolike millosti udjelio? ſa ove darove imallibistega sljedit, i gljubit kakko vascega Stvoriteglja, kakko vascega Odkupiteglja, kakko vascega blagodarnoga Dobrocinza. Spomenitese, da akkoga ne uſlljedite, dachjetese najposlje ſastat s' gnime. Dochje oni dan udesni, i mosce bitti da nije dalekko, u koi ostavgljeni od liecnika, od Rodjaka, od poſnana Cjovjekka iskacchjete pomoch u koga? u svjetu? Akkochjevas on najparvi pocet tjerat, terchje cinit svescto usmobude, dase s' gnega koliko prie odjelite. ſnateli u kogachjete prossit pomoch? u onega, koichje sam ostat s' vammi pri najvecchjoj vascjoj potrebi; u Jesussa, kogachjevam Redovnizi ostavit na koktalu, i erchjese i gnim dodiati stati s' vammi ſa toliko vremena. Ah kakkochjetega onda gærlit, kakkochjetega zelivat, s' kojomchjete onda ſcjalosti pitat u gnega proscenje, kakkochjetega molit, davam prosti vascju nehasnos, i mallu zjennu, kojuste od gnega ucinilli, kakkochjetese kajat, daste gnega ostavili a iſabrali ſa priateglja jednoga lupeſcja, jednoga iſdajnika? Ono sctochjete cinit na ſmartnomu cjassu, cinite sad Moj pridraſi: ondachjete marſiet na svjet, i ostavitchjetega na svaki nacin. Marſite dake sad ter dignite s' gnega gljubav. Ondachjete iſkat priateglstvo Jesussovo, isctitega sad, i u gnegase uſdate vecchje neggo u ikkoga drugoga: rezzitemu davas svak cjuje; u Tebbese uſdam Gospodine, i nechjuse posramitti: *In te confido, non erubescam*: Psal. 24. i uſdamse vecchje u Tebbe, negh u Rodjaka, negh u Priateglja, negh u Gospara, kocchjese prema vam rasærcit, akkovas cjuje na ovi nacin govorit? i akkose ko rasærci, erse uſdate vecchje u Bogga negh u gnega, rasværſite s' gnime priateglstvo, er nije priateglstvo pristojno kærstjaninu, koi spovjeda Vjerru i ſakon Issukarstov.

BES-

BESSJEDA PETA

U Nedjeglju Cetværtu i/a Vodokær/ctaa.

O Napaſtovagnih, i Kakkoſe imamo u gnih podnoſſit?

Domine ſalva nos perimus. Matth. 8.

TOtſe More nechje uſdærſcjat u tiſcini, kad brodi po gnemu Goſpar morskoga proſtora? Totchje uſavrjet, i naripit s' valovima na iſti brod, u komuſe Nahodi Iſſukærs ſvoijem Ucenizima? Ovakoje moj pridraſi. Dopuſtiomvje Goſpodin daſe ſtavi u raſærgbu, nekkaſe ucenizi priſtraſceni od vjetaraa nabugnenijeh, i od valaoi nadmenijeh uteku gnemu, koi mirno pociva u ſmutgni morskoj, i molega, daih ſacjuva od potopjenja. Ovako Oni uciniſce, Nahodechiſe u poghibi, otidoſce najprece probudit Iſſukærſta, i molitga daih oslobodi od morske ſille. *Salva nos perimus.* Videchijh Jesus priſtraſcenijeh, ſapovighje moru valovittomu da oſtavi raſærgu, a vjetrim dunutje; Oniga oncias poslusciaſce, kakko ſvoga Goſpara vlaſctitoga, pade more na gnegovu ſapovjed, padoſce vjetri, terſe ucini velika tiſcina: *Et facta eſt tranquillitas magna.* Koibi kærſtjani, kadſe nahode u moru valovittomu od napaſtvagnaa Mogli uſcivat tiſcinu, daſe hocchje iſgledat u Svete Ucenike, i pitat pomoch u Jeſuſſa; Alli mnoſi ne ſamoſe ne priporucivaju Goſpodinu u vrjeme od napaſtovagnaa, neghſe s' gnima gljubeſcgljvo raſgovaraju, a pak kad priſtanu na ſlo, terſe naghju pridobjeni od vuhovittijeh nepriategljaa, tuſceſe, da nemogu tærpjet tolika napaſtovagna. Akko vi ſcudite moj pridraſi oſtat dobitnizi kad budete napaſtovani od raſlicniieh nepriategljaa: pomgnivome posluſcjajte, erchjuvam datti nacin u danaſcgnoj beſsjedi, kakkoſe imate s' gnima, i s' koijem oruſcjem ærvatti.

Svak ko ſcive na ſemgli, govori Sveti Job, da ima vojevat, erboje gljudski ſcivot nepriſtavno vojevanje: *Militia eſt vita hominis ſuper terram:* Job 7. obkruſcenismo ſaſvijeh ſtranaa od neiſbrojnijeh nepriategljaa, koinas iſctu pogubitti: chjutimo gnihovo napaſtovagne u jutro kadſe probudimo, chjutimoga priko dan, chjutimoga vecer, chiutimoga u nocchi, nejmamo mira, ni pokoja ni u kucchi ni iſvan kucchje, ni u iſtomu Templu Boſcijemu, neggo kad ſtanemo na molitvu, ondanas sljede i progone najgrubſce misli, i najneciſtije. Akkoſe dake ne oruſcjamo podobnijem oruſcjem prema ovijem nepriategljom: veomachjemoſe laſno iſgubitti. Alli ſvako oruſcje nije dobro ſa ſvakoga napaſtovagna, od gnekoga vaglja bjeſcjat, a s' gnekijemſe trjebuje ærvatti: na priliku: donjetchjenam napas neciſte misli na pamet, ſcto imamo cinit u ovo vrjeme? ucinas Sveti Pavo, dabih dignemo oncias s' pameti: *Fugite fornicationem:* 1. Cor. 6. Erboſe na Drughi nacin, govori Sveti Anſelmo, nemoſce pridobit ovi nepriategl: *Quia aliter ſuperari non poteſt.* Neciſtcu misli prilicne vodi od lokve, koja leſcechi, i pribivajuchi Svegh u iſtomu mjeſtu: uſmærdiſe. Ovako i misli neciſte, akkoſe oncjas ne otjeraju, negſe dærſce na pameti, ognuſe duſcju, i na gnoj ſmrad oſtave. Cjujem ko govori: Occe kad imam neciſto napaſtovagne, bjeſcim od gnega, allime sljedi, povratchjaſe po ſto putaa, i nigdame ne oſtavglja. Akko govoriſc pravedno, ne ſmetajſe, er u gnemu Bogga ne vrjeghiaſc. Biaſce Goſpodin dopuſtio Hudobam da napaſtuju Svetu kattarinu od Sjene, nekka oſtane ſvjetu vecchje

gne

gne krepos occittovana; one koje drugo ne ſcughjeſce, naripiſce na gnu, kakko onovukovi na ovcizu, ſtavgljajuchioj prid occi prilike tako neskladne, tako neciſte, i tako mærſechje, da Ona ſcegljaſce ſmært ſa ne vighjetih, i joſc ſaviſce pedepſaſce s' oſctrom pokorom i s' biccem gvoſdenijem neozkværgneno ſvoje tjelo; alli videchi jedan dan gneke prilike prignuſne, i prineciſte, takoſe od gnih priſtraſci, i tako oſta ſmuchjena, i ſmetena, da ſa raſgovoritje: objavijoſe Nebbeski Vjerenik komuſe ona tuſci gljubeſcglivo; govorechi: ſactoſime oſtavio ſamu ærvatſe s' nepriateglima ovako jakijem, i moguchijem, ghdje biaſce Goſpodine, kad biahu na menne naripili s' pakgljenom ſillom? Stobom pribivah, kattarina, reccejoj Jeſus. Kakko mogaſce ſamnom pribivat, priloſci Kattarina, biuſciſe ja nahodilla obkruſcena ſaſvijeh ſtranaa od prilikaa onako gnuſnijeh, i onako neciſtijeh? biſceli tebbi draghe, i ugodne one prilike? velioj Goſpodin, Vajmeh menni! ne ſamomi ne biſce draghe, negh mærſjeh na gne vecchje neggo na iſti pako. Da ne ſmetaſe, er s' onijem prilikam, i s' onijem mislima neciſtijem, na koje ti toliko mærſjaſce: viaſcetiſe krunna, s' kojomchjeſc sjatti meghju Svetijem Djevizzam u momu kragljeſtvu: Neciſte misli kakko vidite, akkoſe oncjas tjeraju, ne ſamo nieſu od ſctette, neggo od koriſti; allije trjeba dobro vighjet, tjerajuliſe oncias, i ſtavgljaliſe pomgna potrebnita u ovemu tjeranju. Sveti Jerolim, koi ſa oſloboditſe od neciſtochje, kojaga progognaſce ſcenskijem prilikam, utece iſ Rima, terſe ſabi u puſtoſc Betlemsku, oſtavionamje bigljeghe iſtinite ſa poſnatti bjeſcimoli od neciſtochje, i tjeramoli s' pomgnom ſadovoglnom gne napaſtovagna. Druſi vjerni od Ciſtochje, govori recceni Svetaz, daſu occi i lize ſrameſcgljvo: *Individuus comes caſtitatis pudor*. Kada nepriatel ſakuza na vrata iſtærciſcli oncias na proſor ſa vighjetga, i ſa s' gnimeſe poraſgovorit; alli potomga ugledaſc, alli Cjujeſc, udigljeſe ukloniſc? Kad cjujeſe koju neskladnu beſsjedu, uloſciſcli i ti koju rieczu, utecceliti koi ſmjeh ludi, alliſe poſramiſc kakko jedna ſramna Djevojciza? Akko pogledaſc slobodno, akkoſe o ſvemu raſgovaraſe, akkoſe ludo ſmijeſc: nevijetiſe krunna ſa Raja. Mnoſi bjeſce, iſtinaje, kad chjute neciſto napaſtovanje; alli ne bjeſce oncjas, ni s' onom pomgnom s' kojombi imalli bjeſcjat; i ovaim malla pomgna vecchje krat, bude uſrok od grjeha, i kadgod od iſgubjenja. Pripovjeda Sveto Piſmo, da kad Aſſalon oſta raſbjen od Vojske kragla Davida gnegova Roditeglja, uſjaha na jednu maſgu ſa utech iſ rukaa nepriateglzijeh, bjeſcechi ſanoſcjaſcemu Vjetar dughe koſſe, koje on gojaſce s' velikom pomgnom, dokle doghje pod jedan dub od hraſta, ſa granizze koga oſtaſcemu ſadjedene, a on viſſechi o dubu. Ah da neſrechni Aſſalon biaſce oſtrigo ſvoje dughe koſſe, nebigabio Joab Glavar Vojske Davidove, doſtignvo, nitibibio ſvoja tri kopja u gnegovu karv omaſtio! Moſceſe rjeti daſu koſſe naſce misli, koje lete ſimmo tammo; akko ſcudimo da ne oſtanu ſadjedene: nemomoih dærſcjat na pameti, nemomoih gotit, nemomoſe s' gnima raſgovarat, oſtriſimoih oncjas, potomſe ſtavimo daſu pocele raſtjet; er akkoih uſdærſcimo na pameti: oſtatchjemo ſmærtno raghjeni od naſcega nepriateglja.

Doſadaſmo vighjeli od koga napaſtovagna imamo bjeſcjat, ſadnam oſtaje vighjet, s' koijemſe imamo ærvat. Oſvem neciſtochje, od kojeje trjeba bjeſcjat na ſvaki nacin, kakko cjuſte, s' druſijem napaſtovagnima, moſcemoſe slobodno ærvat, er nije tolike poghibje od naslade, a jes veliko uffanje od dobitja. Alli kakkoſe imamo s' gnima ærvatti? Akko ſcudite naucit nacin od ærvanja, sljediteme pomgnivo sluſcjat. Rjetchje napas onoj mladizzi, kojaſe cjuva od iſpraſnoſtii, i iſvagnſctinaa: poklije ſada doſclo jedno vrjeme, daſe ſvaka mladizza ljepo oblaci, ſaſcto nechjeſc i ti sljedit ſadagni nacin, ter ſtavit na te ſvjetlije

lije rukko? odgovori napasti: kadbih ja isiscla boglje obucena neggo sad idem, snajuchi svak u malahnu gradu moje tjesno bitje, rekkobi: nestoijoj dobro ona haglina, nije gne, kupilajeje s' tughijem. Osvem ovega pohugljenja, videchi kchjeri na menni boglje hagline, pomamilebime, i nebimi dopustile scivjet mirno u kucchi, doklese nebih sadusclla, i gnih s' tughijem uresila; A najposlje kadbih staros doceckkala, i nasclase u bitju udovicnomu: kajalabihse, terbih mærsjela na sadagne isprasnosti, kakko sad mærse stare, i dobre Udovizze. Rezzi dake odjelise od menne, sctome sotono napastujesc, er nejmasc cessa cinit samnom. Rjetchje napas onemu Domachjnu: sasve da imasc nacin vratit tughje, njesi dærscjan vracchjat oncjas; Akkote sad potrebe, i tughe ne priklapaju, mogute s' vremenom priklopit, trjebaje s' bistrijem okkom na daglje pogledat, ter privighjet svescto mosce donjetvrjeme kojese lasno promjeniva. A pak sa ne os suditse, dostaje vratit prie smærti, alli naredit pri gne cjassu, dase vrati svakomu svoje. Odgovori ovoj napasti: daje menni ko scto dærscjan, ter dami mosce oncjas vratit, billimi drago bilo, da usdærsci moje sa potrebaa, u koijehse ne nahodi, neggo u koijehse mosce nahi? nebimi drago bilo na njedan nacin, neggobih hotio, dami vrati oncjas sve do kraja. Dake kakkobih ja hotio da samnom drughi progbje, takochju i ja proch s' drusijem, ter pokli mogu vratit oncjas, vratitchju svekoliko; ersam cjuo da grjesci smærtno, ko mosce vratit oncias, i odmicce sa cjassa smærtnoga. Rezzi dake: odjelise od menne Hudobo. Rjetchje napas onemu koi bi tescko Vvrjeghjen od nepriateglja? biusci primio od gnega tolike nedragosti, i biusscite toliko isgardio, nijesimuse dærscjan javjat, kadbimuse javio, svakbio tebbi slo govorio, rekkobi da nejmase ni ciasti, ni poscтenja, odgovori ovoj napasti: koje ti svak, kobi samnom slo govorio, kadbise ja javio nepriateglju? u istinu nebi samnom slo govorilli Redovnizi, ni zærkovgnazi; erbo oni uce Svakoga ovi nauk, nebi samnom slo govorilli ni dobri kærstiani, erbo oni dærsce na pameti, kakko vissechi Issukærs na kriscju: Moli Chjachka Nebbeskoga sa svoje progoniteglje. Nebi slo samnom govorilli ni mudri, ni rasboriti, ni skladni, er njesu suprotivni djellim kreposnijem. Kobi dake samnom slo govorio? Mosce bitti koi so kærstjanin, alli koi Cjovjek bes rasborstva, i ovibi pristalli govorit samnom nakon mallo danaa. Rezzi dake i ovemu napastovagnu odjelise od menne; er nejmasc cessa samnom cinit. Ettoste danas cjulli, od koga napastovagna imate bjescjat, a s' kojemse imate ærvat sa ostat Dobitnizi; Allise hocchje kadse s' gnim usærvete, dase varlo oruscjate, da ne ostanete pridobjeni. Usmite dake oruscje, kakkovas Svietuje Sveti Pavo: *Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo*: Eph. 6. Alli koje oruscje? snateli koje? Molitvu: *Orate ut non intretis in tentationem*: Luc. 22. Sarcjanose pri-porucite Gospodinu davas prosvjetli Nebbeskom Svjetlosti, nekka posnate sctoje Svjet, kad s' gnim usvojujete, sctosu gnegova dobra, gnegove cjasti, i gnegova Slava, Særcjanomuse priporucite Nekkavas u vrjeme od ærvanja pokrjepi gnegovom millosti i pomocchi ossobitom, da ostanete dobitnizi od svijeh vascijeh nepriategljaa.

BES-

BESSJEDA SCESTA

U Nedjeglju petu i*s*a Vodokærs*c*taa

O Rjeci Bo*s*cioj, i Kakko*s*e ona ima slu*s*cjat.

Unde ergo habet Zizania? Matth. 13.

NI Jedan gljudski je*s*ik nemo*s*ce podpunno *s*povighjeti, kolikoje i*s*værsna, i koliko moguchja rjec Bo*s*cija. Ona od maccja najo*s*ctriega, moguchija, ima krepos rannit najtværdije *s*ærze, i obratitga u najmekij vo*s*ak. Nije *s*cene tako k' *s*vjetupriljepjene i k' gnegovijem k' i*s*pra*s*nostima, koju rjec Bo*s*cija nemo*s*ce s' gnik odljepit; Nije mladichja tako *s*amærscena u grjefih od bludnosti, komu rjec Bo*s*ciija nemo*s*ce u*s*le ra*s*ve*s*ati; Nije kamatnika tako tværda, i tako lakoma, komu rjec Bo*s*cija nemo*s*ce cinit vratit *s*ve*s*cto *s*anje i *s*ve*s*cto*s*e nahodi tughjega pri gnemu; Nije osvetnika tako nemilla, i tako huda, komu rjec Bo*s*cija nemo*s*ce omra*s*u u gljubav obratiti. Nevighjo*s*ce*s*e jednokrat, neggo vecchje putaa u kærstjanstvu ove promjene, i ova cjuddessa Bo*s*cije rjeci. Da *s*a*s*cto*s*e sad ne vide? Alli*s*e sad rjec Bo*s*cija ne pripovjeda, alli*s*u pristalli govoritti Bo*s*cij slu*s*cbenizi? Nije nije pomagnkallo ovo Sjemme Bo*s*cjanstveno, *s*ije*s*e i sad; alli ne nikne i*s* gnega i*s*abrana p*s*cenizza, neggo vrat nesrechni. Da mo*s*celi*s*e*s*natti u*s*rok od ovega? *Unde ergo bebet Zizania?* Jachjuvam rjet slobodno s' ces*s*a*s*e ovo doga*gh*ja. Viste u*s*rok od ovega malla plodda; erbo illi ne slu*s*cjate rjec Bo*s*ciju, kad*s*e pripovjeda, illi akkoje slu*s*cjate, neslu*s*cjateje s' onom pomgnom, s' kojom*s*e ima slu*s*cjat rjec jednoga Bogga, koi govori po ustih *s*voijeh slu*s*cbenikaa, *s*ctovam mislim uka*s*ati u ovoj Bessjedi, *s*atome danas cjujte s' velikom pomgnom.

Rekko*s*am daste vi u*s*rok od ovega malla plodda; alli *s*a rjeti Pravednije Svetijem Gærgurom hom. 18. in Evan. njeste vi toliko u*s*rok, koliko oni, koi nigda ne slu*s*cjaju rjec Bo*s*ciju. Je*s*u gnezi, govori recceni Svetaz, koi ne dohode u Zærkvu *s*a cjut *s*cto Boog *s*apovjeda: *Sunt non nulli, qui praecepta Dei, nec aure corporis percipere dignantur:* Alli kolikobi bila srechna Sveta zarkva, kadbi *s*amo bili gnezi, koi ne hodode u Zærkvu cjutti *s*cto Bogh *s*apovjeda, nahodi*s*e mno*s*ctvo onijeh, koi od rjeci Bo*s*cije ne cine zjennu. Mo*s*ce vikat u *s*ve gla*s*e Mudros Bo*s*cjanstvena i*s* vissoka, i po putih i bli*s*u vrata od grada: *In summis excelsisque verticibus supra viam, ... juxta portas civitatis:* Prov. 8. Mo*s*cejh *s*vat *s*a govorit s' gnima o stvarih velizijeh i potrebnitijeh: *O viri ad vos clamito, & vox mea ad filios hominum, ... quoniam de rebus magnis locutura sum.* Mallojh*s*e nahodi, koi *s*a cjutje ostavgljaju illi igru, illi *s*cetanje, illi *s*aludne ra*s*govore, terchjemo*s*e cjuddit *s*cto*s*e ne vide sad obracchjenja, i promjene u gre*s*enizih, i u gre*s*enikah? S*c*tochjemo iskat u*s*rok od *s*civotta ra*s*pu*c*tena u *s*vakoj værsti od Cegljadi, *s*ctochjemo iskat Sa*c*toje mlados slobodna, plemstvo ohollo, tærgovzi la*s*civi, rabotnizi neboggogljubni, *s*cene ta*s*cte, slu*s*cbenizi nevjerni, *s*ctochjemo iskat *s*a*s*cto*s*e p*s*uje, *s*a*s*cto*s*e prokligne, *s*a*s*cto*s*e cine kriva *s*vjedocjanstva, *s*a*s*cto*s*e krade, u jednu rjec *s*a*s*cto*s*e grje*s*ci? od *s*vegaje ovega dobar u*s*rok, er*s*e ne slu*s*cja rjec Bo*s*cija, kærstjani*s*e od gne uklagnaju, to i ne cjuju gnikova dær*s*cjanstva, i nacine *s*a i*s*punnitih, i *s*a *s*civjet, kakko*s*e pristoi onijem, koi Spovjedaju Vjerru, i *s*akon Issukærstov. Occe *s*a*s*ve

da*s*e

dafe gnezi uklagnaju od rjeci Bofcije, imaih nifcta ne magne gnekoliko, koije slufcjaju. Imaih iftinaje; alli kakkoje slufcjaju? s' uhom od tjela, alli s' njednom misli od pameti, ni s' pofcudom od korifti duhovne: *Et sunt non nulli*: Sljedi govorit recceni Sveti Gærgur, *qui hæc quidem corporis aure percipiunt, sed nullo ea mentis desiderio complectuntur*: Prilicni puku fcidovskomu, kad slufcjafce befsjedit Prorokka Ezechjella. Pripovjedafce rjec Bofciju recceni Prorok gradghjanim od Jerufalema, s' kojom korifti? fadchjete cjutti. Ifa gnekolika befsjedaa od gnega reccenijeh veli Vifcgni Ezekiellu: fcudifc fnatti fcto govore tvoj gradghjani o tvoijeh befsjedah? govori jedan drugomu: hommo cjutti nafcega Prorokka, alli kakko dohode k' tebbi? dohode nepomgnivi, rafneffeni, rafpærfcjani, ulafe u Templo na oni nacin, na koi ulafi navala od puka: *Veniunt ad te, quasi si ingrediatur populus 33.* Ti dake zjenifc da imafc vele slufcjaozaa, a nejmafc; jefih dofta, koife nahode u Templu s' tjelom; allijhje mallo, koife nahode s' duhom, ter ftavgljaju u djello tvoje rjeci, i tvoje nauke: *Audiunt sermones tuos, & non faciunt*. A da fnafc paka kad ifidu if Templa fcto govore fa tobbom, i fa tvoijem befsjedam? u skuppih ifnoffe tvoja prorocjanftva, tvoje rafloscenje, i tvoj nacin od govorenja, terfe slufce gnima fa fmijatfe, i ftat veffelo: *In canticum oris sui vertunt illos*.

Scto govorite pridrafi moj jeffulli frechnij fadagni Pripovjedozi od Ezechiella Prorokka? u iftinufe nechje privarit ko recce, dafe i gnim ifto dogaghja: Mnokrat imaju Cegljadi na gnihovijeh befsjedah, alli kakkofu cjuvene? s' uhom od tjela, a s' pameti rafpærfcjanom. Oni u vrjeme od befsjede misli o poslih vremenitijeh, onife rafgovara s' blifcni kom, a oni gleda po Zærkvi, onife fmije, a onife befsjedom podrughiva: *In canticum oris sui vertunt illos*. Ia mogu rjeti da ovi puk, koi dohodi slufcjat rjec Bofciju nedohodi fa fmijatfe, i gnomfe podrughivat; Allimi proftite; akko reccem, dafe i meghju vamma nahode mnofi koi slufcjaju, a ne ftavgljaju pak u diello ono fcto slufcjaju: *Audiunt, & non faciunt*; slufcjaju pokaranje fa favifcgnu slobodu u opchjenju, fa tolike ifvagnifctine, i tolike ifprafnofti u oblacenju fa toliko flogovorenje, fa toliku oholos, fa toliku bludnos; i nifcta ne magne sljede fcivjet u slobodi u ifvagnifctinah, u oholofti, u bludnofti kakko i prie: *Audiunt & non faciunt*. Totfe nechje nacki u puku kærftjanskomu, ko slufcja pomgnivo rjec Bofciju, i ko ftavglja i telefno uho, i dohovno fa ifvadit plod if befsjede cjuvene? Nahodife, prilaga Sveti Gærgur, ko slufcja pomgnivo rjec Bofciju, ter slufcjajuchije, prolije koju fufu if occi; alli ifa fufaa povratife na priafcgne grjehe: *Et sunt non nulli, qui libenter verba Dei percipiunt, ita ut in fletibus compungantur, sed post lacrymarum tempus ad iniquitatem redeunt*. Doghje nakon mallo vremena oni drugh, doghje ona drugarizza, ter faværgu drughu befsjedu, i otieraju s' pameti onega kærftjanina, i one kærftjanke priljepjenu rjec Bofciju, i ufade ifprafnos, alli bludnos. Da nahodilife meghju pukom kærftjanskijem ko rafmifcglja cjuvenu rjec Bofciju, hrani u Særzu, ter obracchja u duhovnu jeftojsku, kakko nahodim u Vanghjeglju Svetoga luke, da cignafce Blafcena Gofpa: *Conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo*. Luc. 2. Nahodilife meghju vamma ko ftavglia u djello nauk pametnoga Tertulliana neotvorajuchi famo ufci od tjela, i od duha fa primit Sjemme rjeci Bofcjanftvene neggo jofcter koga fcvata, ter ifcte nacin kammo ima obslufcivat Bofcije fapovjedi, kakkofe ima oslodobit od grjeha, kakko prohodit s' Iskærgnijem fa ne ucinitmu krivo u njednoj ftvarj? Od toliko slufcjaozaa rjeci Bofcije, nahodilijhle dofta koife mogu iftinito blafceni nafivat, erje slufcjaju s' pomgnom i s' pofcudom od korifti duhovne, erje fade dubokko u færze, ter naftoje, da if gno ifnikne plod

C kre-

krepostij kærstjanzijeh? *Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* Luc. 11. Nevidese sad moj pridiasi one promjene, kojese gnegda gledahu u gresciniaih po kreposti rjeci Boscjanstvene, nevidese bludnize promjegnene u golubize, lakomzi obracchjeni u blagodarnike, oholnizi, podniſceni, krivzi, iſpravjeni, nevidese sad ova cjudessa, ne erboje rjec Boſcjanstvena iſgubilla svoju krepos, onaje kreposna kakko i prie, neggo erje i ja neumjem pripovjedat s' onijem nacinom, i s' onijem duhom, koise pristoi ovoj sluſcbi; a vele vecchje, er tolizi tako mallu zjennu cine od gne, dase nechje da pridobiju ſa dochje cjutti, a oni koije sluscjaju, sluscjajuje s' uhom od tjela, u ne od duha, sluscjajuje beſ pomgne potrebnite, beſ poſcude od koristi, u jednu rjec, sluscjajuje ſa obicaj. Negovorim niſcta o onijeh, koije sluscjaju beſ cjasti, i priklonstva, kojese pristoi rjeci Boscjanstvenoj.

Tescko dake najpærvo onijem, koi ne cine Zjennu od rjeci Boſcije, koije ostavgljaju ſa stvari od niſcta ſa mallo ne potrudit, ſa gljudski obſir, ſa koju iſprasnos, erbo kakko veli Sveti Agustin: Ko ne sluscja Pripovjedoza, nekhase strasci od ſudza: *Qui contemnit praconem, timeat Judicem.* Sctochjemu ovi odgovorit, kadih uſkara u rasærgbi ſa ſakon neobsluſcen; hocchjelimu rjeti da njesu ſnalli, da njesu bili uvjegbani; da ſaſctosu sluſcili, rjetchjeim ſudaz, tolizi Pripovjedozi, tolike duhovne bessjede, tolika rjec Boſcija? Ah strahme daih ova ista rjec Boſcija potlaccena ne osſudi?

A sadse obracchjam prema vam, hoi cesto dohodite u ovu Zarkvu ſa sluscjati rjec Boſciju. Kadje sluſcjate, sluſcjajteje s' podniſcenstvom i s' poſcudom od duhovne koristi. Otvorite oba dva uha, i od tjela, i od duſce, nekkavamse usadi dubokko u særze ovo sjemme Boſcianstveno, raſmiſcgljajte istine viekuvjecne, koje cjujete, ſcvataiteih terih obratite u jestojsku duhovnu. Kad budete pokarani ſa grjehe: nemojte ſaman bitti prikoreni, neggo poværſite oncjasſlo, ſa koje budete pokarani, kad budete nagovarani na krepos, nemojtese ogluſciti, neggo stavite veliku pomgnu ſa stecchi one kreposti, kojese u vas nenahode. Cinechi ovako, ne Samovam rjec Boſcija nechje bitti od ſctette prid pristogljem Viecnoga ſudza, neggochjevam bitti od velike koristi.

BESSJEDA SEDMA

U Nedjeglju Scestu iſa Vodokærſctaa.

O ſlu iſgledu.

Simile est regnum Cœlorum fermento, quod acceptum mulier abſcondit in farinæ ſatis tribus, donec fermentatum est totum. Matth. 13.

SAſve daje kvas, kadje jur uſrasto, i uſkisnuo, po rjeci Isukærstovoj prilika kragljestva Nebbeskoga: *Simile est regnum Cœlorum fermento, quod acceptum mulier abſcondite in farinæ ſatis tribus, donec fermentatum est totum.* Niſcta ne magne moſcese rjeti, daje prilika i od Pravednijeh; erbo, kakko on kaje dobro uſkisnuo ucini ſve tjesto dobro; tako i oni s' dobriiem iſgledom pritegnu na krepos, i ucine sebbi prilicne najgore grescnike: *inest justis*, govori ſlatousnik *vis fermenti, ut improbos in ſuam ſpeciem convertant.* Alli akkoje pri-

prilika od Pravednijeh istije kvas prilika i od grescnikaa sloisglednijeh, alliti nastupnikaa; erbo kakko on kadje prikisnuo iscteti sve ostalo tjesto: *Modicum fermenti totam massam corrumpit*; tako i oni slijem isgledom isctete ne jednoga, neggo tissuchju pravednijeh. Kolikobise immo kvas sramiti sa ovu sværhu tolikobise oni, koi davaju sle isglede drusijem s' hudijem, i opakijem scivottom, imalli strascit, er isti Jesus govori po ustih svetoga Mattea: tescko onemu Cjovjekku, koi dava drugomu so isgled: *Væ homini illi per quem scandalum venit*: Matt. 18. Kadse On mirni Jagagnaz ovako isvsti, nemoscese sumgnit da so Isgled nije grieh veoma tescjak prid gnime, i da nechje slo isglednizi bitti od gnega veoma pedepsani. Nekkase vi moscete cjuvat od sla isgleda, i ne opchit slo isglednizima: ukasatchjuvam u danascgnoj besjedi najparvo sctoje so isgled, a pak kakko Viscgni pedepsce sloisglednike, alliti nastupnike.

Sctoje najparvo so isgled? Akko vjerujemo mudrijem Nauciteglim, naulasctito Svetomu Tomassu, soje isgled: rjec, alli djello neuredno, koje dava drugomu usrok od sctette, i od porase duhovne: *Dictum vel factum minus rectum, præbens alteri occasionem ruinæ spiritualis*. I kadje rjec reccena, alli djello ucigneno s' ovom sværhom sa privestit drugoga na slo, ondase sove so isgleo pravopatni, kad nije rjec reccena, ni djello ucigneno sa privestit drugoga na slo, neggo sa svoju koris: sovese so isgled neupravni. soje isgled pak grieh tako tescjak, daga sove Sveti Bernardo pogærghjenje Svetijeh stvarii, Salvian besakonje neprostjegneno, a slatousnikga sove immenom hudosti samjer ne; allije ovo niscta prema onemu scto govori o gnemu Sveto Pismo. Bijahu Sagrjescili Sinovi Heli Poglavize od Redovnikaa, i gnihov grjeh bi tako strascjan, daga Duh Sveti sasva immenom prem velika grjeha: *Peccatum grande nimis*: 1. Reg. 2. Vi scudite snatti, koi bi gnihov grjeh, i od koje værste? Usmite u ruke Sveto Pismo, terchjete nachi u drugomu poglaviu parve kgnighe od kragljaa, scto scudite. Ondise scti: kakko puk Israelski, hodiasce u Templo s' darovima sa prikascivat Viscgnemu Svedbe, koje primajuchi od gnega Sinovi Heli, Poglavize od Redovnikaa, svescto bi najljepsce, i najboglje disahu Viscgnemu, i usimahu sa Sebbe; videchi puk ovu grabscu od Svedbaa, i ovo pogærghjenje od Svetijeh stvarii ucigneno od Sinovaa Helinijeh: poce stinut u duhu, dohodit magne u Templo, nenossit darove, ter ostavgljat Svetilista. Sadchjete rasumjet sascto Duh Sveti sove grjeh Sinovaa Helinijeh grjeh priveliki: *Erat peccatum puerorum grande nimis*. Er oni s' onom grabscom, i s' onijem Svedbam ukradenijem uklagnahu puk Israelski od Templa od Svetilisctaa, i od istoga Gospodina: *Quia retrahebant homines a sacrificio Domini*. Da akkoje toliko velik grjeh uklonit drusijeh slijem isgledom, alliti s' blasnijem nastupom: s' dobra djella, kolikchje bitti privestit na slo, i na uvrjeghju Boscju? kærstjani pridrasi jestelli vi kad grjeh ovako tescjak, i ovako strascjan ucinilli? Jestelli kad koga uklonilli Svascijem Smjehom, Svascijem podrughivagnem od Zærkve, od rjeci Boscije, od Ispovjesti, od pricestjegna? Jestelli kad, sctoje gorre, privelli koga na slo, slijem naukom? Jelli koi Mladich meghju vamma svoijem scivottom opakijem, i slobodnijem ucinio put od opaccine, i od slobode drusijem mladichjom? Jelli koi Domachin Svoijem proklestvom, Svoijem psovkam, i Svoijem rjecima neskladnijem naucio ovi pakgljeni jesik Svoje mlaghje, i ostavioga po smarti sa Occinstvo Sinovim. Jelli koja scena svoijem nesklastvom digla drusijem scenam, alli Djevoicizam stid, i sramescglistvo? Jelli koja naucilla drughe svoijem isvagnsctinam, i svojom slobodom koi nacin, koliko Svjetu ugodan, toliko mærsech Gospodinu? Jelli koi igærz svojom igrom, jelli koi pjanaz svoijem pjanstvom, jelli koi so jesik svoijem slijem go-

govoregnem bio drusijem usrok od ovijeh grjehaa? Jellise koja duscja, illi po vascemu nastojanju, illi po vascemu Svjettu, illi po vascemu slu isgledu isctetila, alli isgubila? Akkose isgubila tescko vam: *Væ homini illi, per quem scandalum venit:* Iskatchjeje gne Stvoitegl od vas: ovakose isusti po Ezeckiellu Prorokku: *Sanguinem ejus de manu tua requiram*: Ezech. 3. Vimu imate sa gnu odgovarat, is vascijehchje rukka iskat karv one, i onega, koisu po vascemu putu ostalli ubjeni, tersu isgubilli duhovni scivot, i ossudilise; erbo kakko karv pravednoga Abella vikasce semglje prema nemillomu kainu, ter pitasce ossvetu u Bogga, tako i ona, i oni, koisuse po vascemu usrok ossudili: vikaju is pakla prema vam, ter pitaju ossvetu u Gospodina.

Pripovjeda Tomas Kantipratanin, da jedan gnegov drugh u pocetak dobar, a pak isctetjen od jednoga sla susjeda umrje u grjehu bes Ispovjesti, i da umiruchi recce: Ja mrem ossughjen, ter idem u pako; alli tescko onemu, koime na grjeh privede: *Væ autem illi, qui me seduxit*; i akko ovako govorasce mrechi, scto ne recce, kadse naghe u paklu, kad vighje one hudobe, kad ochjuti oni ogagn, kad cju sckripat ona vrata koja satvorena nejmahuse vecchje otvoritti? I nemoscese rjeti da Boogh ne cuje tuscbe onijeh duscia, biuscise one odjelile Sovega Svjeta u gnegovu nepriateglstvu, Cjujeih cjuje is onijeh dubinaa i is onijeh jasovaa, i vighjetchjete kakkochje strascno bitti od gnegove Pravde pedepsani svi oni, koi bisce drusijem usrok od isgubjenja, akko na vrjeme ne ucine pokoru sa grjehe slo isgledne. Nevjerujetemi? Posluscjajte scto Gospodin Govori po reccenomu Ezechjellu Prorokku: *Homo, Homo de domo Israel, & de proselytis quicumque advena fuerit in Israel, si alienatus fuerit a me & posuerit idola sua in corde suo, & scandalum iniquitatis suæ statuerit contra faciem suam, & venerit ad Prophetam, ut interrogaret per eum, me: Ego Dominus respondebo ei per me, & ponam faciem meam super hominem illum, & faciam eum in exemplum, & in proverbium, & disperdam eum de medio populi mei*: Ezech. c. 14. Poghubitchju slo isglednika, i porasit na taki nacin, dachje otit u pricizu, i u pripovjes. Tot ovako ne ucini? Nepedepsa strascno Madianite, er oni prodasce Svoje kchjeri, i gnihovu cjas scidovim sa ovu Sværhu, da one nahodechise meghju gnima, privedu Svoje gljubiteglje na kipociastjenje. Ne dignu krunnu s'glave nemillomu Geroboamu, er uvede poganstvo u Svoje kragljestvo, ne dignumu Sina toliko gljubjena, ne cinimu najposlje umrjeti od smærti nenadane, i po smærti ne dopusti da gnegovo tjelo bude slosceno u grob svoijeh Djedaa, negh hotijasce daga raduju kostoscderi, i Vukovi; erbo sagrjesci, i cini sagrjescit puku Israelkomu. Ne bi rinnuta nis prosor huda kraglizza Jezabella, nebi gne tjelo plesano od scivinaa, sasve uresceno, ne bi rasdærpjeno od kucjakaa, i isjedno; er cini sagrjescit svomu Muscju, i ubit nesrechnoga Nabotta? A Pretestata Rimska Vladikka ne bi pokarana od Anghjela, a od Bogga pedepsana s'dærtavizom, er uresi vecchje tascto negh uredno, Eustochiju Djevojcjzu? Sluscjajuchi ove pedepse, ja zjenim, dachjese ledenijem strahom trestit, ko privede na slo iskærgnega, termu bi usrok od isgubjenja.

Pripovjedase od Berengaria gnegda Glavara od Poluvjeraza, a pak skruscena pokornika, da nahodechise, mallo magne od devetdesset godiscaa, nemochjan u odru, ter Spomegnivajuchise od sla, koje ucini svoijem slijem naukom, i od sctette koju usrokova tolizijem, naulascitito mladichjom: use ronit suse is occi, ter usdissat na ovi nacin: Imamse nachi nakon mallo vremena prid Pristogljem Vjecnoga sudza, sa datmu raslogh od svega moga scivotta, uffam damije prostio one grjehe, kojesam ja ucinio bes sctette moga Iskærgnega, er sa gne ucinih onu pokoru, koju mogah;

al-

allise strascim jellimi prostio grjehe ucignene, po momu putu, od drusijeh, strascimse jellimi prostio grjehe, koje oni ucinisce s' moijem naukom, i s' moijem slijem isgledom; er nesnam jessamlimu sa ove sadovogljo, i takose strascim, da Zjenim dachjuse sa ove ossuditi. Da sctochje bitti od vas na cjassu od smærti slo isglednizi, sctochje bitti od vas nastupitegli, koi sasve, da tolike privodite na grjeh, sasve dase tolizi Zjech vas ossudisce, niscta ne magne ne mislite o pokori, nemislite kakkochjete sa ove grjehe pravdi Boscioj sadovoglit? V komuchjetese nachi nemiru, u kojoj smechi na cjassu od smærti, s'koijemchjete særzem gljubit Issukærsta, s'koijemchjetega ustima nasivati u pomoch snajuchi dastemu digli tolike duscje odkupjene gnegovom kærvi neprozjegnenom? Occe totsmo mi isgubjeni? njeste. Akkose hocchjete sahraniti, stoi u vas. Rezzinam kakko? Nadomjerite svе slo, kojeste slijem isgledom ucinilli, Boggu, Iskærgnemu, i vam istijem. Bogguste slijem isgledom digli duscje, vratitemuih s' dobrijem isgledom; i ovavam nechje bitti trudno akkoste glavari od kucchje, alli kakkoste visci od drusijeh. Iskærgnemuste slijem isgledom digli Bogga, povratitemuga s' dobrijem svjettom, s' dobrijem naukom, i Svetignom od scivotta. Vamste najposlje, s' vascijem slijem isgledima ucinilli veliku sctettu, ukolikoste rasærcili Bosciju Pravdu; satoje utascite sadovoglnom pokorom, ter poklisu vasci grjesi bili vighjeni, i Svjetu odkriveni, trjebaje da i vasca pokora bude vighjena, i odkrivenà: *Sicuti exhibuistis membra vestra servire iniquitati, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ:* Rom. 6. Vi nejmate cinit, kakko cine gneke, i gnezi sve skrovno, sve potajno sa nebit vighjeni. Vi koiste bili slo isglednizi, i nastupitegli, imate cinit dobra djella prid svijem pukom: *In conspectu omnis populi:* Psal. 115. Nekka i Boogh, i gljudi vide pokoru sa vasce sle isglede.

BESSJEDA OSMA

U Nedjeglju, Koja dohodi prie Korisme Sedamnes danaa

O Onijek, Koise nechje Sahraniti.

Multi sunt vocati, pauci vero electi. Matth. 20.

KAkko Issukærs na gori od kalvaria proli svoju kærvi neprozjegnenu sa svakoga Umærloga, i nikko ne osta sa koga On na kriscju ne ucini Svetilisćte od svoga scivotta Boscjanstvenoga svomu Chjachku Nebbeskomu, ni Pogan, ni scid, ni Turcin, ni Poluvjernik, ni so kærstjanin; tako On ima poscudu spassiti svoje strane svakoga Cjovjekka, i koise nahodi u skutu Svete Zærkve Katolicjanske, i koi scive Isvan gne; Alli sasve daje On poscudan spassit svakoga, ter privestit is ove susne prodoli u kragljestvo od Blascenstva; niscta ne magne ne Samo nechjese Sahranit, kose nagodi isvan Zærkve Katolicjanske, neggose nechje Sahranit ni svi kærstjani, koi Spovjedaju Vjerru, i sakon Issukærstov, neggochjese dobar dio od gnih isgubiti: Ovako vadim is jutroscgnega Vanghjelja: *Multi sunt vocati, pauci vero electi.* U danascgnojchjuvam besjedi odkrit one kærstjane, koise nechje Sahranit, a u drugoj

goj one, koichje ftecchi vjecno fpaffegne; Alli dami vecchje vjerrujete, imate fnatti, davam nechju nifcta rjeti if moje glave, neggo fve ifvadit if Svetoga Pifma, koje odkriva i pærve i drughe.

Sveti Pavo Apofto u poglavju fceftomu kgnighe, koju napifa korintianom, cinijm fnatti, dafe nechje fli Sahraniti, i broi fvaku værftu od onijeh, koi nechje uljeftit u kragljeftvo Nebbesko: nechje uljeftit bludnizi, kipoklagnaozi, Hotimzi, alli ozkværnitegli Vjerre fcenidbene, mekoputnizi, gljubovzi mufckoga tjela, ni lupefci, ni lakomzi, ni pjanzi, ni flogovorzi, ni oni, koi fcivu grabfcom: *Nolite errare, fratres, neque fornicarii, neque idolis servientes, neque adulteri, neque molles, neque mafculorum concubitores, neque fures, neque avari, neque ebriofi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei poffidebunt*: 1. Ad Corint. c. 6. Sadmi rezzite kolikoje bludnikaa na Svjetu? Mofcetefe vladat po ovemu. U parva vremena fvjeta ftvorena, posla nagn Gofpodin potop vodeni, koi podufci vas gljudski narod, ofvem kucchje dobroga Noema, fa opaccine Umærlijeh, a navlafctito fa gnihovu bludnos: *Omnis quippe caro corrumperat viam fuam*: Gen. c. 6. A pak poffa potop oghgneni na fodomu, i Gomorru fa gnihove pritefcke grjehe od bludnofti. Akkomi reccete, dafe ovako gnufno, i necifto fcivjafce u ona parva godifcta od fvjeta jofc neuvjcgbana u krepofti, a ne paka: varatefe: Cjujte fcto pifce Sveti Pavo reccenijem Korintianom ifa fmærti Iffukærftove: *Omnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes*: 1. Cor. 5. Cjujefe daje meghju vammi bludnos, i taka bludnos, dafe vecchja ne nahodi ni meghju poganijem, koife nahode ifvan skuta Svete Zærkve, i ne obslufcivaju fakona Bofcijega. Od kolikobife kærftjanaa moglo rjeti fada ovo, fcto gnegda govorafce Pavo Apofto, o neciftijeh korintianih? Da kolikoje gljudii na femgli koi tughje prihitaju, Koliko koi ne Samo ne cine dio od imagna ubofijem, negh jofc ufdarfce, fcto nije gnihovo? Jeremia Prorok govori da od najmagnega do najvecchjega fvak naftoi na lakomos: *A Minore ufque ad majorem omnes avaritiæ ftudent*: Jer. 6. I da od Prorokka do Redovnika Svakfe slufci himbom i varagnem: *A Propheta ufque ad Sacerdotem cuncti faciunt dolum*. Kolikoje pjanaza, Koijem Savifcgne vino difce rafborftvo? Kolikoje slogovoraza, koi slijem iefikom, illi difcju cjas, illije tamne iskærgnemu? Vi ifti mofcete ovo Svjedoccit, er pærve vidite, a drughe slufcjate. Svi ovi dake po rieci Svetoga Pavla Apoftola nechje uljeftit u Kragljeftvo Nebbesko akko prie fmarti, ne ucine pokoru fa gnihove grjehe, ter ne utafce Pravdu Bofciju prema gnim rafærcenu: to jes. Ni bludnizi, ni Kipoklagnaozi, ni hotimzi, ni Ozkværnitegli fcenidbene Vjerre, ni mekoputnizi, ni gljubovzi Mufckoga tjela, ni lupefci, ni lakomzi, ni pjanzi, ni slogovorzi, ni oni, koi grabfcom fcivu: *Neque fornicarii, neque idolis fervientes, neque adulteri, neque molles, neque Mafculorum concubitores, neqne fures, neque avari, neque ebriofi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei poffidebunt*. Da fctochje bitti od Bogataza, od Uladaoza, od Oholijeh od Cegljadi veoma k' fvjetu priliepjene? Cjujte fcto recceni fveti Pavo govori o Bogazih: Oni koi ifctu bogaftvo, upadu u Napaftovanje, i fancizu kudobsku, terfe napune pofcudaa ifprafnijeh, Kojejh najposlje dovedu do fmærti, i do ifgubjegna: *Qui volunt divites fieri incidunt in tentationem, & laqueum diaboli, & defideria multa inutilia, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem* 1. Timot. 6. A Jefus govori od gnih po uftih Svetoga Marka: daje lafcgne da proghje Kros uho ighljeno Deva, alliti Kameo ftrafcna fcivina, negh da bogataz uljefe u Kragljeftvo Nebbesko: *Facilius eft Camelum per foramen acus tranfire, quam divitem intrare in regnum*

gnum Dei Marc. 10. I satoih scjalli, Kak. konam Svjedoci Sveti Luka: govorechi: Tescko vam o Bogazi, er imate ondi rados, i vesseglje: *Væ vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram*: Luc. 6. Ovose rasumje, Kakko tomace Svezi, i Naucitegli, apud Cornel. in Comm. in Luc. 16. od onijeh bogazih, koi nastoje stecchi bogastvo po kommu drago putu, i u bogastvo postavgljaju svoju sværhu najposljednu; erbo oni bogazi, koisu Stekli blago pravednijem putom, i njesu k' bogastvu veoma priljepjeni, negh cine dio od gnega ubosijem: mosceſe rjeti: dasu ubosi u duhu, Kakko biahu Sveti Parvoroditegli Abram, Isak, Jakob, Josef, i Sveti Kragl David, koi imasce velike vinograde velika stadda, i veliko blago na ovoj semgli; alli od gnega ne cignasce zjennu, negh od dobara Nebbeszijeh. Akko hocchjete snatti Sctochje bitti od Uladaozaa, i od Sudazaa, poslusjajte sctoim Gospodin govori: Cjujte Kragli, i naucite sudzi granizaa semaglszijeh: *Audite Reges, & intelligite, discite Judices finium terræ*: Sap. 6. Biusci vi biti Uladaozi, i sapovjednizi, njeste dobro sudili, nitistese obsirali na sakon od Pravde, ni hodilli po gne putu, ni po putu voglje Boscieje: Satochje ostat odkriveno Koliko prie, Kakkochje strascno, i Kakko ostro bit sughjeni oni, koi uladaju i sapovjedaju: *Quoniam cum essetis ministri regni illius, non recte judicastis, nec constitutis legem justitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis: horrendum & cito apparebit, quoniam judicium durissimum his, qui præsunt, fiet*.

Evo-paka sctose vadi is Svetoga Vanghjelja od Oholijeh: Biusci Jesus sa sebbe, i sa Svetoga Petra platio isti harac, napunniscese smechje ostali Ucenizi, mislechi, daje Petar vecchi od gnih: sato, Kakko propovjeda Sveti Matteo pristupisce slovoglni k' Jesussu, terga uselce pitat: rezzinam Kocchje bitti najvecchi u tvomu Kraghjeustvu? *In illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: quis putas major est in regno Cælorum?* Matth. 18. Jesus na ovo neuredno, i tascto pitagne netiasceim oncjes odgovorit, negh sovechi parvo jedno Mallahno djete, ter stavgljajuchiga po sred gnih, recceim: u istinuvam govorim, da akkose ne obratite, i ne ucinite Kakko i ovi malahni, nechjete uljestit u Kragljestvo Nebbesko: *Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum, & dixit: Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, & Efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum Cælorum*. A sveti Petar, i sveti Jakob govore, dase Boogh oprjeciva oholnizim: *Deus superbis resistit*. Jacob. 4. 1. Petr. 5. a Sveti Luka prilaga daih rasmecchje, i rasnossi: *Dispersit superbos* Luc. 1. Akko najposlje scelite snatti sctochje bitti od svjetovne Cegljadi, to jes od onjeh, koisu veoma k' svjetu priljepjeni? Cjujte Svetoga Ivanna Apostola. On veli dase vas svjet nahodi u arghjavu bitju, i dase na svjetu misli o slu, i o opaccini: *Mundus totus in maligno positus est* 1. Joan. 5. I pripovjeda: Kakko prie neghse Jesus odjeli sove semglje, podignu occi na Nebbo, ter recce: Chjachko jurje doscla ura: proslavi tvoga sina, i jasam tebbe na semgli proslavio, isværsciosam tvoje naredbe, i cinio da doghju od tebbe u sposnanje oni Kojesimi prido od svieta jate molim sa gnihovo Spassenje, a ne molimte sa svjet: *Opus consumavi, quod dedisti mihi ut faciam... manifestavi nomen tuum hominibus, quos Dedisti mihi de mundo... ego pro eis rogo non pro mundo rogo* Joan. 17. Sctosi rekko Occe da Jesus ne moli sa sviet. Tot svi mi koi scivemo na svjetu, Nechjemose Sahraniti, tot nikko od nas nechje uljestit u Kragljestvo Nebbesko? Ja to negovorim, nitise to Mosce rjeti istinito. Kakko ne govorisc, Kadsi reko: Da Jesus ne moli svoga Chjaichka sa sviet. Da ne otidete veoma Smeteni is Zærkve cjujte tomaccegne Naucitegljaa, Kojese nahodi u reccenomu Kornelio Comm. in Joan. c. 17. onijeh rjecj Jesussovijeh: ne molimte sa sviet, najparvose Mosce rjeti, govore ovi

ovi Mudri Naucitegli, da Jesus ne moli svoga Chjachka na onoj molitvi ʃa svjet, neggo samo ʃa svoje Apostole, i Ucenike, a daga moli na druʃijeh molitvah; a pakse Mosce rjeti: daga ne moli ʃa svjet, to jes ʃa nevjernike, i ʃa grescnike, Koisu u opaccini od tværnuli onako ossobito, Kakko moli ʃa Dobree, i ʃa iʃabrane; er u istinu on svoje strane sceli Sahranit Svakkoga, ter ʃcudi, da Svak doghje u Spoʃnagne od istine, Kakkonam cini ʃnatti sveti Pavo: *Omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire* 1. Timot. 2. I ʃnamo da vissechi na Kriscju moli svoga Chjatchka ʃa iste ʃcidove, i vojnike, Koiga na Kriʃc propesce, govorechi: Chjatchko prostijm, smilluimse, er ne ʃnaju scto cine: *Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt* Luc. 23. Da molili Jesus svoga Chjatchka ossobito ʃa gljudi, koi na svjetu pribivaju? Moli ʃa one koje iʃabra, i odredi ʃa Raja. Da jelli vele tijh? Cjuchjete u drugoj bessjedi, Kossu ovi, i Kolikoihje. U toliko Kærstjani Moj otvorite Occi, ter vighite, ideteli po putu, koi odalecciva od Kragljestva Nebbeskoga, ideteli po putu od bludnikaa, od lupeʃcjaa, od pjanaza, od slogovoraza, i od ostalijeh grescnikaa, ter akko idete, uklonitese na vrjeme da s' gnima ne ponorite u jamme pakgljene; i ne uʃboravite u onemu mjestu od svijeh mukau, po sve vjeke.

BESSJEDA DEVETA

U Nedjeglju, Koja dohodi prie Koriʃme Sedamnes danaa

O Onijeh, Koichjese Sahraniti.

Multi sunt vocati, pauci vero electi. Matth. 20.

SVeti Kragl David meghju tissuchju posala od Kragljestva, nahodjasce vrjeme ʃa mislit o Boggu, i ʃa iskat Kocchje od Umærlijeh uʃit na goru Gospodinovu, ter pribivat ʃajedno s' gnime u onemu Svetomu, i blaʃcenomu mjestu: *Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco Sancto ejus?* Psal. 23. I Kad iʃnaghje ove srechne i iʃværsne dusce, odkrijh Umærlijem, nekkase u gne iʃgledaju ʃa bitti s' gnima u broju od Blaʃcenikaa. Cjute dake iʃ usta Kraglja Davida, Kosu oni, Koichje iʃa ovega ʃcivotta vremenitoga ʃcivjet novi ʃcivot u Kragljestvu Nebbeskomu, ʃcivot neumærli, i blaʃceni. Cjujte Kosu oni, Koisu ʃa Raja od Boʃciega Provighjegna, i neiʃreccenoga Millosarghja odabrani: *Innocens Manibus, & mundo corde, qui non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.* Ovosu oni, Koi imaju ciste ruke, i njesuih iʃgnsili, ni okærvavili pravednom Karvi, ni s' gnima tughje prihitili: Koi imaju cisto Særze, i s' gnim ne gljube niscta sctoje ʃabragneno, i neuredno, neggo Bogga jedino dobro gnihove gljubavi, Koise Krivo ne svjedoce, ni sluʃce privarom ʃa scetteu Iskargnega. Alli ʃasve danam staro Pismo odkriva Iʃabranike, niscta ne magne jaih hocchju iskat i u novomu Pismu, i hocchju da cjujete iʃ ustaa Issukærstovijeh Kosu ovi Kærstjani, Koichjese Sahraniti; alli nemojte dærʃcjat dajhje prem vele, erste cjulli u predgnoj bessjedi, daje mnogo ʃvanijeh, a mallo iʃabranijeh. *Multi sunt vocati, pauci vero electi.*

Pri-

Pripovjeda Sveti Matteo u poglavju devetnestomu, da biasce jedan Mladich pristupio prid Jesussa, ter daga upita: rezzimi dobri Naucitegliu: Ssto imam cinit sa stecchi scivot vjecni? *Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam* Matt. 19. Ljepa pitagna u istinu! ovakobi imo pitat svaki Kærstjanin svoga Oza duhovnoga: rezzimi Occe ssto imam cinit sa sahranitse? Jesus odgovori mladichju: Sinko akko hocchjese stecchi scivot vjecni, trjebuje da staviss veliku pomgnu sa obslusscit Boscije sapovjedi: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*. Odgovorimu u mallo rjeci, allimu recce Svestoje potrebnito sa Sahranitse: obslusci Boscije sapovjedi: *Serva mandata*. Cjujte dobro. Ne reccemu: obslusci jednu, alli dvije reccenijeh sapovjedi, neggomu recce: isspunni vas sakon, i isvarsci sve Boscije sapovjedi. Prilaga sveti Jakob Apostol: Ko isværsci vas sakon Boscij, a pristupi jednu samu gnegovu sapovjed: Sakrivioje prema svijem sapovjedim: *Quicumque totam legem servaverit, offendit autem in uno, factus est omnium reus*: Jacob. 2. I hocchje rjeti: Ko pristupi jednu samu Bosciju sapovjed, isgubitchje Millos Bosciju, Gljubav, i Pravednos, i sve sstoje potrebnito sa Sahranitse, kakko daje pristupio sve Boscije sapovjedi, na oni nacin, na koi jedan koi njeka jedan sam ickgljan Svete Vjerre, salve da sve ostale ispovjeda, i usdærsci: ucinise nevjernik, i isgubi Svetu Vjerru, er tlacci Bosciju rjec, na kojuse Vjerra naslagna; tako i oni, koi pristupi jednu samu Bosciju sapovjed, salve da sve ostale obslusci: ucinise pristupnik od sakona, erbo tlacci sakoniteglja, Koiga postavi. Sadmi reczite pravedno, jestelli vi obsluscili sve Boscije sapovjedi, i svaku od gnih napomate? Ja snam da nieste imalli drugoga Bogga rasmi Bogga, koga posnaju, i koimuse klagnaju Pravovjernici, a jestelli kada useli isprasno gnegovo Sveto, i stratcno Imme? svetkovaliste dni Svetacne; a jestelli ojastelli vasce Roditeglje? Nieste nikkoga ubilli s' maccem; a jestelli kada bludno sagrjescili, alli imalli poscudu sa sagriescit. Akkoste vi obsluscili sve Boscije sapovjedi, i nieste njednu pristupili: vichjetese do isto Sahraniti, er rjec Boscija nemosce dochi na magne. Recce isti Jesus reccenomu Mladichju: akkose hocchjesc Sahraniti, nastoj obsluscit Boscije sapovjedi: *Si vis ad vitam ingredi serva mandata*.

Isti Sveti Matteo u poglavju petomu pripovjeda: Kakko biasce Jesus s' velikijem mnosctvom od puka usiscjo na værh jedne gore, i kad sjede, pristupisce k' gnemu Ucenizi, a On otvorajuchi svoja usta Boscjanstvena, poceih ucit: *Et aperiens os suum docebat eos*: Matt. 5. Odkrivajuchijem one Koichje bit blasceni sajedno s' gnime u gnegovu kragljestvu. Da odkrijh i ti nam, sa vighjeti: Moscemoli i mi imat rasloscito uffagne, sa bitti u broju Blascenikaa. Hocchju dobrovoglno. Cjujeih pomgnivo. Najparvo Jesus sasva Blascene uboghe u duhu, ter recce: daje gnihovo kragljestvo Nebbesko: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum Cælorum*. Ubosi u duhu mogu bitti od tri værste. Parvisu oni, koi nejmaju, kolikoimje od potrebe sa priscivjet, i nissta ne magne cjuvajuse od grjeha, ter tærpe dobro voglno nejmagne. Drusisu oni, Koi imaju velika dobra semaglska; alli od gnih ne cine Zjennu, neggoih djele potrebnizim, ter isctu dobra Nebbeska, kakko cjuste da cignahu Sveti Parvoroditegli, i Kragl David. Trecchisu oni koi cine savjet od Uboscтva ter plescju Svetom oholasti dobra semaglska sa uscivat Nebbeska. Pak sasva blascene krotkike, koise s' nikijem ne inadu, ni natjecju, neggo Kada prime koju nedragos, alli Koje besakogne: prikascivajuga Boggu: *Beati mites*, ter prilosci: dachje oni semgliu posvoitti; alli koju semgliu? jeda ovu; koju plescemo? ne moj pridrasi, negh onu od koje recce Sveti David: vjerujem, dachju vighjet dobra Gospodinova u semgli od scivijeh to jes u Raju: *Credo videre bona Domi-*

mini in terra viventium: Psal. 26. Poslje *sasva* bla*s*cene one, koi zvile i placcju. *Beati qui lugent*: ne Rodjake, ni Priateglje, alli dobra vremenita i*s*gubjena, negh duhovna, koja grjeh di*s*ce opazijem, ter recce dachje*s*e radovat i vessellt vessegljem vjekuvjecnijem: *Quoniam ipsi consolabuntur*. Kakko ostavi upisano I*s*aja Prorok: *Lætitia sempiterna super caput eorum, gaudium, & exultationem tenebunt, & fugiet dolor, & gemitus*: Isa. 51. I*s*a ovijeh *s*a*s*va bla*s*cene one koi chjute glad, i *s*ceghju, ne od jesce, alli pitja *s*emaglskoga, neggo od Pravednosti, i *s*cele hodit naprjed u krepostih: *Beati, qui esuriunt, & sitiunt justitiam*, ter recce dachje ostat siti, *quoniam ipsi saturabuntur*, *s*a gnegovom tærpe*s*om *super mensam meam*. I*s*a ovijeh *s*a*s*va bla*s*cene millosardne, Koi sejale tu*s*cne, i nevoglne, terih pomagaju u potrebah: *Beati misericordes*, ter recce, dachje oni stecchi Millosarghje, *quoniam ipsi misericordiam consequentur*; a ovo Millosarghje nije drugo neggo Boogh isti, Kakkonam cini *s*natti recceni Kragl David: *Deus meus misericordia mea*: Psal. 58. I*s*a Millosærdnijeh *s*a*s*va bla*s*cene, one, Koi imaju cisto særze, i koi njesu s' gnime priljepjeni k' njednomu grjehu, ni k' njednoj stvari telesnoj priko ra*s*loga: *Beati mundo corde*, ter recce, dachje oni s' pameti ovako cistom vighjet Bogga, *quoniam ipsi Deum videbunt*, ne i*s* dalekka, ne u særzalu, ne u sjenni *per speculum, & in ænigmate*, negh i*s* bli*s*a, i u*s*civat gnegovo lize odkriveno. *Facie ad faciem!* Pri sværsi *s*a*s*va bla*s*cene mirne: *Beati pacifici*, to jes one, koisu u miru s' Bogom, u miru s' Iskærgnijem, i koi miru nepriateglje meghju gnima, ter recce dachje*s*e oni Bo*s*cij sinovi na*s*ivati: *Quoniam filii Dei vocabuntur*. Ukolikoje On Boogh od mira: *Deus pacis*. Najposlje *s*a*s*va bla*s*cene one, koi tærpe progonstvo zjech pravednosti, to jes Zjechja kojemu drago Kreposti, i *s*pravnisu svako *s*lo podnjet, *s*a ne pristupit *s*akon Bo*s*cij: *Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam*, ter recce: daje gnihovo kragljestvo Nebbesko: *Quoniam ipsorum est regnum Cœlorum*, i kakko poce bessjedu od bla*s*cenikaa s' kragljestvom Nebbeskijem, takoje s' gnim i dovær*s*ci. Ja*s*amvam u dana*s*cgnoj bessjedi odkrio one kærstjane, koichje*s*e Sahraniti, i koichje i*s*a ovega *s*civotta umærloga stech *s*civot vjekuvjecni u Raju. Sad vi vighite jestelli u broju od ovijeh: vighite parvo Kakko*s*am reko u pocetak, obslu*s*civateli sve Bo*s*cije *s*apovjedi, i svaku od gnih na pona*s*e, a pak mo*s*cete vighjet jestelli ubo*s*i u duhu, jestelli Krotni, su*s*iteli, i placceteli grjehe od vas ucignene; illi akih njeste vi ucinilli, placceteli one, koi*s*e cine od gre*s*cnikaa? Chjuteli glad, i *s*teghju od Pravednosti, *s*cjaliteli tu*s*cne, pomagatelih u potrebah kolikovam dopu*s*ctava va*s*ce bitje? Imateli cisto særze odljepjeno od svakoga grjeha, i od svake stvari neuredne, jestelli mirni sa svakijem, i s' Boggom, i s' gljudima, tarpiteli progonstvo Zjech pravednosti, i jæstelli spravni podnjet svakko *s*lo *s*a Bogga neuvrjedit smærtno u njednoj stvari? Akko*s*e nahode ove Kreposti u vas, ter akko s' gnima do*s*pijete ovi *s*civot vremeniti: vichjete*s*e doisto Sahraniti, ter po*s*voit ono kragljestvo, kojeje Vi*s*cgni jo*s*c od pocetka od svjeta pripavijo I*s*abranizin, to jes onijem, Koi illiga njesu nigda te*s*cko uvrjedili, illi akko*s*uga uvrjedili, ucinilli*s*u na vrjeme pokoru *s*a grjehe, i odjelili*s*u*s*e s' ovega svjeta u gnegovoj millosti. Alli imate snatti, da nechje bitti meghju I*s*abranizim, ni Bla*s*cenizim u Raju, ko u*s*ima jednu, alli dvije reccenijeh Kreposti, hocchje*s*e da u*s*ima sve osam, er*s*u meghju sobom *s*adru*s*cene na taki nacin, da*s*e u Pravednizih nahode sve *s*ajedno. Akkoli pakaj po va*s*cioj ne*s*recchi, njeste dosad obslu*s*civali Bo*s*cije *s*apovjedi, ni nastojali stecchi reccene kreposti, ter *s*cudite bitti meghju I*s*abranizim, i meghju Bla*s*cenizim u Raju; pocenite, oncjas obslu*s*civat Bo*s*cije *s*apovjedi, i nemojte njednu pristupiti, prionite kakko ide na ove kreposti, i cinite

te dase sve naghju u vas. Akko naghjete u ovemu koi trud, alli tegotu, rasmiscgljajte scto podnossite, i scto cinite sa stecchi bogastvo na ovoj semgli, sa stecchi Cjas, alli Koje drugo dobro vremenito, i bjeguchje; a pak rezzite akko ovoliko trudimo, i cinimo, sa priscivjet cjasno, i poscteno na semgli sa Kratko vrjeme, Koliko imamo trudit, ter cinit sa bitti blasceni u Kragljestvu Nebbeskomu po sve vjekе.

BESSJEDA DESETA

U Nedjeglju, Koja dohodi prie Korisme dessct danaa.

Ko Sad usciva priko nacina, po Smærti tughuje.

Ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt: Luc. 8.

NAuk, Kogachjete danas od mene cjutti, nije moj neggoje isiscjo is Ucionista Kærstjanskoga, terse naslagna na Sveto Vanghjelje, cjujtega pomgnivo, er mosce bitti daga njeste prie cjulli: nije nacina da isti Cjovjek mosce bitti sasma blascen na ovemu svjetu, i na drugomu; Akko sad usciva priko nacina, pakchje patit, akko sad provodi ljetta u raskoscjah sabragnenijeh, pakchje trajat vjek u tugah. Od kadje grjeh istjero Adama nascega pærvoga Roditeglje is Raja semaglskoga, istjeroje i blascenstvo s'ove semglje, Viscgninasje na trud isa pærvoga grjeha ossudio, na snoj, i na nepristavno vojevagne. *Homo ad laborem nascitur*, Job 5. *Militia est vita hominis super terra:* Job. 7. i ovo ucini sa pedepsat nasce neposluh, i da po ovemu putu sadovoglimo gnegovoj Pravdi sa nasce grjehe; tescko dake onijem Kærstjanom, Koi illi oncjas bjesce od truda potomga ugledaju, illi akko ne bjesce oncjas: netoim dodije ostavega, prilicni onijem, o Koijeh govori jutroscgne Vanghjele, da vjerruju sa Koje vrjeme, a Kadim doghje napastovagne, saboravese i od Vjerre, i od Bogga: ***Ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt.*** Tescko gnim, Kakko rekkoh, er ne idu putom, po Komuse ide u blascenstvo vjekuvjecno. snatchje po smærti Kolikochjeim bitti sctetna ona las svakdascgna, i ono nepristavno, i neuredno uscivagne; marsjetchje, alli saludu na one raskosce, i na one rasblude, Kojesu nekka ovako reccem, uscivali u ne svoje vrjeme. Vi Koime sluscjate, nemojtese u gne isgledati, kakko imate pravu vogliu, i poscudu istinitu sa uscivat po smærti; ervam cini snatti Sveti Job: da oni Koi sada provode dnevi u lasti, i u vesseglju, uscivajuchi svjettovna dobra sabragnena Nore paka u jas pakgljeni: *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt:* Job 13. Cjujteme s'pomgnom, ervam mislim danas ukasat ovu istinu.

Toliko Krepko dærscjasce Slatovsnik e dase nemosce uscivat i na ovemu svjetu, i na drugomu, da ziegnasce: da Kobi dærscjo innako, dabi dærscjo jednu stvar, kojase nemosce dogodit: ***Illud impossibile est o homo***, nemosce bitti na njedan nacin, da Ko na ovoj semgli mirno scive provodechi dnevi u nepristavnijeh rasbludah, i nemislechi o Boggu, ni o dusci: nemosce bitti, dachje stecchi slavu, i Cjas u Raju: *Fieri non potest, non potest fieri inquam, ut qui in socordia, & securitate vixerit, qui*

in deliciis omnibus assidue dies consumpserit, qui temere, neglecteque transegerit ætatem, illic honorem consequatur: Chryf. in Luc. c. 16. de Lazar. Alli scto-chjemo vodit is traka vodu, Kadje moscemo dovestit is istoga vira? Sctochjemo primetat pismo mudrijeh Nauciteglja, Kad moscemo ovo isto nachi u Svetomu Vanghjelju. Otvorimo sa mallo Svetoga Luku, natchjemo u scesnestomu gnegovu poglavju pricizu jednoga Bogaza, i jednoga prossjaka. Bogataz po smærti bi ossughjen u pako, a prossjak odnessen od Anghjelaa u skut Abramov. Billistemi umjelli rjeti Krivinu ovega Boggaza, i usrok, sa Koi bi ossughjen u mukke pakgljene? Alli s' himbam, i s' Kamatam ucini bitje obilno, alli usdærscja tughje mjeddi, alli tescjake umorene ne plati, alli provede ljetta u nepriateglstvu, u nenavidosti, u oholasti, u necistochi? Vanghjelje Sveto ne govori: da biasce lupesc, Uboiza, oho, nenavidnik, ni bludnik, gnegovaje Krivina, er hodjasce dobro obucen u haglinah od Grimisa, i erbo svaki dan sjedasce sa tærpesu veoma obilnu i gospodsku: *Induebatur purpura, & bysso, & epulabatur quotidie splendide*: Luc. 16. i sa bogatu haglinu, i jesciu saviscgnu bi ossughjen bogataz u pako, a Lazzar prossjak odnessen od Anghjelaa u skut Abramov sa gnegovo Siromasctvo s' ustærpjenstvom podnesseno? Ovakoje govori Sveti Bernardo: nemoscese uscivati, i ovamo, i onamo. Oni uscivasce na ovemu svjetu, a sad tuguje na drugomu, a ovi tugovasce na ovemu, a sad usciva na onemu: *Ille bona, & iste mala recepit, nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris*. Bernardus Declam. in Evangel. *Ecce nos*. Ovoje Krivina nesrechnoga Bogaza: *Hæccine cruciatuum causa tota, quod in hoc sæculo bona recepit*! Ona ista ilta Mudros Boscjanstvena, Koja metnu proklestvo na Bogaze, i na one, Koi u obilnosti, i u vesseglju priko nacina, provode vrjeme na ovoj semgli: *Væ vobis divites quia habetis consolationem vestram: Væ vobis qui saturasti estis, quia esurietis; Væ vobis, qui videtis nunc, quia lugebitis, & flebitis*: Luc. 6. Ona ista Mudros ne dava drugoga rasloga od isgubjegna nesrechnoga Bogaza, neggo da hodjasce obucen u haglinah od Grimisa, i sjeghjasce sa Gosposkom tærpesom: *Induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide*. Imasc veoma lasno, i grjehe Koi idu sadrusceni s' dicnom haglinom, i s' dobrom jescjom; alli Sveto Vanghjelje ne govori, dase isgubj sa druggo, neggo sa dicnu haglinu, i dobru jescju.

Cjujem Ko govori s' reccenijem Svetijem Bærnardom: akkoje ovo ovako nekka ide Komuje drago sa dobrima svjettovnijem, nekkaih stece, nekkaih usciva, jachju bitti miran u nejmagnu, i ubosctvu, akko pak is nejmagna i ubosctva, imam prochi u Kragljestvo vjekuvjecno, nekkaje usviscen, nekkaje dvoren oni Iskærgni, jachiu dobrovoglno u tminnah nesnan pribivat, akko imam paka sivat u svjetlosti neumærloi; nekka na menne dascde naj tesce suprotive; jachju podnjet vessela i bicce i Krisce, i ranne, i nemochi, i progonstva, akko pak imam mirno pod sjennom od Kriscja pocivati? *Si talis est finis & tale judicium, ut extrema gaudi luctus occupet, nunquid non præferenda sunt mala bonis?* lasc arajdavam, na tako vasce rasloscegne; allise u isto dobba strascim, da akkoyas Gospodin dotegne svojom scibikom: nepocnetese na gnega tuscit. Kadbistese tuscili, rekkobih: da Krepko ne vjerrujete dobra varhnaravna, i scivot vjecni, er Kadbiste Krepko vjerrovali: dase isa patjegna vremenitoga ide u vjecno uscivagne, isa progonstva od mallo danaa ulasi u jedno Kragljestvo, od Koga nechje nigda dochi svarha, rekklibiste: da ono sctoje jedan san bjeguchi prema sto godisctaa, daje isto ovi scivot prema scivottu Vjekuvjecnomu; alli Kakko veli slatousnik; vele magne: *Quod est somnium unum ad annos centum, hoc est præsens vita ad vitam futuram, imo multo minus*: Chryst. conc. 1.

1. de Lazaro. Sctosu svi bicci, i svi Krisci, sctosu sve nesgode, i sve suprotive prema onemu Kragljestvu, prema onoj slavi, Kojuje Viscgni svojom mudrosti, i svoijem svemoguistvom pripravio Isabranizim? Dvje raslicne Krunne prikasa Issukærs Nebbeski Vjerenik Svetoj Kattarini od sjene, jedna biasce skovana od suha slata, pobjena draghijem Kammenkima, a druga spletena od draccjaa bodescglivijeh, terjoj recce: isaberi Kattarina od ove dvje Krunne, Koju hocchjesc, alli akko sad usmesc ovu od slata, cekkate u vjeke ona od draccjaa alli akko sada usmesc ovu od draccjaa, cekkate u vjeke ova od slata. Zjeniteli da dvoumjasce Kattarina na Kojuchje od dvje Krunne ruku pruscit? Ne u istinu, negh use s' velikijem vessegljem onu od draccjaa, ter zelivajuchje vecchje putaa: stavije s' objema rukami na varh glave. Sad rasmiscgljajte Kærstiani moj pridrasi, da i vam Issukærs iste Krunne prikasciva, ter davam govori: poklile nemosce uscivati i na ovemu svjetu, i na drugomu: isaberite, illi sada Krunnu od draccjaa sa mallo danaa, a pak Krunnu od slata po sve vjeke; illi sada Krunnu od slata sa mallo danaa, a pak Krunnu od draccjaa po sve vjeke. Scto vellie? Hocchjeteli isabrat sa cetær dni bjeguchjega uscivagna jadde, i mukke vjekovitte? Moscevam sluscit sa vladatse u isabiragnu ono scto pripovjedaju Baronio, i Surio u scivottu Svetoga Cesaria muccenika: *In eius* act. 1. Nov. Hodechi is Afrike u Rim recceni Svetaz uljese u Terracinu, Koja nije vele dalekko od Rima, isa mallo stupaja, sreta putem jednoga mladichja, koise svalce Lucianom, ljepa u oblicju u dicnijeh haglinah, koise scetasce ponossito gledajuchi s' velikom slobodom svacije lize, i possigljajuchi posdrave od gljubavi na sve strane: Sljediga velik broj od mladichjaa isabranijeh, sviga cjaste, i dvore po putih, i ne samoga cjaste mladichi isabrani, neggo i Gospoda plemmenita, i puk drobni. Cjuddise Sveti Cesario na toliku zjennu, i na toliku tasctinu, ter pita scto hocchje rjeti: tolika sloboda, i tolika oholas u mladichju? odgovorenomuje: da biusci oni Mladich odreghjen na smært, cim nastane parvi dan od godiscta sa grad Rimski, i sa gnegovo usdærscagne: prie neggose ucini od gnega Boggovim Svetilisctet Svemuje dopuscteno sa zjelijeh sces mjesezaa. U ovo vrjeme mosce slobodno pustit usdu svoijem pohotjenstvim, nikkomuje nemosce ustegnuti, mosce govorit sctomuje drago, nikkoga nemosce pokarati, mosce cinit, i sctoje poscteno i neposcteno, nikkomuse nemosce oprjecit; Alli Kada proghje ovo vrjeme, obucen u gvosdeno oruscje usjahatchje na jednoga Kogna isabrana, osedlana slatnijem sedlom, i Ko svedba okrugnena, meghju vessegljem od gradghjanaa, meghju hvalom od mladichjaa, meghju slavnom vikkom drobnoga puka: satarcjatchjese s' værha od gore put mora, i u gnemuchjese najposlje utopiti. Scto govorite sad Kærstjani moj pridrasi od ovega mladichja posvetjena Boggovim sa usdærsciagne Rimskoga grada? Kobi od vas isabro provestit mallo danaa u Zjenni, u lasti, u vessegliu, u Rasbludah sabragnenijeh sa pak dospjet scivot onako tuscno, i onako nesrechno? Nikko u istinu, nikkose nebi nascio, Kobi hotio pouscivat sa mallo, a pak umrjeti, Kakko recceni mladich. A ne cine ovako oni, Koi saboravglieni od scivotta vjekuvjecnoga, traju ovo Kratko, i bjegutje vrjeme u smjehu, u vessegliu, i u rasbludah sabragnenijeh? snaju veoma dobro, da nakon mallo danaa, imaju Kakko Svedbe nesrechne, Boscije Pravde rasarcene pastit svissokke gore u more od oghgna, Koise nechje nigda ugasit; i niscta ne magne værtese okonajvissozijeh ponoraa, ghdje vide Kus meddeni, i stavgljajuse na poghibju sa u gne upastit, i ne isit nigda is onijeh dubinaa. Nastoi Gospodin s' tissuchju dobrijeh nacina dignutih s' arghiava puta, sadih On isti skrovno u særzu nagovara, sadih svjettuje po ustih Ispovjednikaa, sadih Kara po ustih Pripovjedalazaa; alli Kada

da vidi, daje sve saludno, i nekorisno: pustiih da idu, ter dase skitaju Kudimje drago, Kakkose isusti dase podnesse s' pukom scidovskijem: *Non audivit populus meus vocem meam, & Israel non intendit mihi, & dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventionibus suis:* Psal. 80. Ah nemoise Gospodine sa tvoje veliko millosærghje podnjet ovako s' ovijem pukom, Koime slusc ja, neggomu srakom tvoje svjetlosti prosvjetli pamet, da doghje u spossnagne scto hocchje rjeti ponorit u jamme pakgljene, ter gorjet u oghgnu vjekuvjecnomu sa jedan kus meddeni, i sa mallo bieguchjega uscivagna; i poklise nemosde uscivati, i na ovemu svjetu i na drugomu Kuzniga sad s' tvojom scibikom; allimu u isto dobba udjeli pomoch da podnese udarze ustærpjeno, nekkase ucini dostojan uscivati po smarti s' Isabranizima u tvomu Kraglieftvu.

BESSJEDA JEDANESTA

U Nedjeglju prid Korismu, alli od Poklada

Dusciase nemosce nassitit neggo sa tærpesom Boscjanstvenom.

Cum appropinquaret Jerico, cæcus quidam sedebat Jesus viam mendicans. Luc. 18.

KAD svak iscte jestojske isabrane, i spravglja obilne tærpese sa sighjet sa gnima s' dicnijem gostima, Zærkva sveta cini uspomenu od jednoga sljepza, Koi sighjasce na putu, prossechi, jedabimu Koi od prohodnikaa udjelio cijembi susrio tuscnu duscju, i slabo tjelo pokripio: *Cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans.* Billistemi umjelli rjeti sa Koi usrok sveta Zærkva u ove dni vessele cini uspomenu od jednoga sliepza, Koi prossi na putu? Akkoga vi ne dohitate, dopustitemi, da vam ja reccem ono scto menni na pamet dohodi; i mosce bitti dase ne varam. Ona cini uspomenu, u ovo vrjeme od vessseglja, mallo ne rekkoh mahnitoga, i od gosbinaa saviscgnijeh, od jednoga prosjaka sljepa, nekka vi doghjete po gnemu u spossnagne od vascega sljepilla. Vi zjenite dachjevas sviet nassitit sa priobilnom gnegovom tærpesom, i dachjetese najposlje s' gne dignut mirni, i punni slasti meddene, a varatese u istinu, erse prava slas nenahodi sa drugom tærpesom, neggo samo sa onom, Koju Issukars priravi svoijem priategljom, i s' njednese drughe gosbe nedi scju sitti, i mirni gosti, neggo samo s' Boscjanstvene. Akko oni Jesus, koi reccenomu sljepzu pourati vid isgubjen, otjera tminne, Kojevas dærsce u sljepillu, ter prosvjetli vascju pamet s' jednijem srakom nebbeskijem: ussam dachjete dochi danas u spossnagne od ove istine.

Nekka svjet rasredi sva gnegova dobra, slato, srebro, drago Kammegne, zjennu cjasti, i raskosce, nekka prikupi Sasvijeh stranaa svesctose u gnih nahodi najboglie, i najslaghje, svesctose tuce po gorah, svescto leti po planninah, svescto raste na dubih, svescto Zvati u perivoih, svescto pliska po vodah, i Kad bude najposlje prikupio jestojske ovako isabrane nekkaih stavi sa tærpesu, dase goste gnegovi gosti: Scto Zjenite, dachjese na gnoj nassititi, ter dachjete s' gne dignut mirni? Cjuite scto govori Kragl

Da-

David, Koi u vrieme gnegova sljepilla sighjasce *s*a svjettvnom tærpe*s*om : Zieniosam dachjuse s' gne dignut sit, a dignuosamse gladan, i moghu rjeti : dase moja seghja njesu drugoga napunnila negh privare : *Lumbi mei impleti sunt illusionibus* Psal. 37. Cjujte i Salamuna gnegova sina, Koi biusci sasma strah Bo*s*cii i*s*gubio : biasce pru*s*cio obje dvje ruke na svaku jestojsku *s*abragnenu, i ne Propusti njedno dobro svjettovno, Koje ne okussi, Cjujte Kakkose i*s*usti, Kada i*s*puni sve svoje, po*s*cude. U svemusam nascjo ne samo tasctinu, i i*s*prasnos, neggo josc jad, i boles duhovnu : *Omnia quæ desideraverunt oculi mei, non negavi eis, nec prohibui cor meum, quin omni voluptate frueretur....cumque me convertissem ad universa opera, quæ fecerant manus meæ, & ad labores, in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi* Eccles. 2. *in omnibus*, nascjosam i*s*pras-nos u bogastvu, *in omnibus*, nascjosam tasctinu u *s*apovjedi, *in omnibus*, nascjosam i*s*pra*s*nos u Zjenni, i u cjastih, *in omnibus*, nascjosam i*s*pras*n*os u jestojski, nascjosamje u rasbludah, i josc savisce nascjosam u reccenijeh dobrih jad, i bolles duhovnu : *Vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi* : Ovakoje veli sveti Agostin jedna du*s*cja raslo gom urescena mo*s*cese *s*abavgljat o ovijeh stvarih svjettovnijeh, allise nemo*s*ce nassititi, ni nachi u gnih pravoga mira : *Anima rationalis cæteris omnibus occupari potest, repleri omnino non potest*. Erbo stvorena *s*a u*s*civat Bogga, dokle ne pocine na gnegovu skutu, bitchje svegh nemirna, dokle ne okussi gnegovu slas imatchje svegh gerka usta, dokle ne usblaguje *s*a gnegovom tærpe*s*om Bo*s*cjanstvanom, bitchje svegh gladna; Alli akko sjede *s*a gnu, terse pocne gostit onom jestoikom, to jes gnegovijem prisvetijem Tjelom, i obide ono vino, to jes gnegovu Karv neprosjegnenu, ostatchje tako mirna, i radosna, dachje plivat u moru od svijeh dragostii, ostatchje tako sitta, da ne samo nechje *s*cegljet, neggochje josc mærsjet na sva dobra vremenita, i svjettovna. Kakko ? Sumgnite od ovega ? Cjuite s' pomgnom scto pripovjeda sveti Ivan u poglavju scesnestomu. Biasce Issukærs otiscjo k' onoj strani mora Gallilejskoga, ter hodjasce *s*a gnim veliko mno*s*ctvo od puka biusci vighjelo *s*amjerne stvari, i cjudessa, Koja cignasce : povratchjajuchi sad vid sliepzim, sad snaghu hromzim, sad *s*civot Mærzim. Videchi Issukærs toliki puk, recce Philippu jednomu od svoijeh Apostolaa : Jelli ovdi ghdje Kruha *s*a Kupit, i utjescit s' gnim ovi puk ? Odgovorimu Philip : nebi bilo dosta ni dvjesti dinaraa Kruha, *s*a datti svakomu mallo. Andriamu prilo*s*ci : nahodise ovdi jedno djete, Koje ima pet hgljebaz Kruha od jecma; alli sctosu pet hgljebaz *s*a ovolike navale od puka ? Tad veli Issukærs : cinite da svi sjedu, a biasceih mallo magne od pet tissuchjaa, Kad sjedosce, u*s*e Issukærs Kruh u svoje ruke cjuddotvorne, na*s*poriga, i ra*s*djeli svakomu s' tolikom obilnosti, da ne samo svi ostasce sitti, neggo josc i*s*osta toliko Kruha, dase s' i*s*ostajzima napunisce dvanes Kro*s*cgna. Mogasce dake Issukærs s' pet hgljebaza Kruha od jecma nassitit pet tissuchi gljudii, a nechje mocchi svoijem Tjelom Bo*s*cjanstvenijem nassitit særze jednoga Kærstjanina ? Mogasce cjudnovitta scibika Moy*s*ella Prorokka rasladit gærcinu vodnu, a nechje moch Karv neprozjegnena Jagangza Bo*s*cijega rasladit nedragosti nemirne dulcje ? Vimi ovo svjedoccite srechne dusce, Koje gostechise *s*a tærpe*s*om Bo*s*cjanstvenom, ostaste tako sitte, tako mirne, da ne samo ne *s*cegljeste, neggose gadiste pogledat svjettovna dobra, ter sitte Bogga, govorahote o gnih svijem ra*s*logom, ono scto gnegda recce bez ikakva rasloga puk I*s*raelski o manni, Kojamu da*s*cghje s' Nebbesaa : vecchjenasje su*s*cila ova jestojska : *Nauseat anima nostra super cibo isto levissimo* Num. 2. Ovako*s*i govorilla Kattarina od sjene, Kadsi primala u pærsi Tjelo svoga Vjerenika, i plivala s' milnochjom ne*s*reccenom u moru

ne-

neismjernomu od svijeh dragostii. Ovakosi govorio Philippe Neri, Kadsi pio na Otaru, is Cjasce posvetjene, Karv Jagangza Boscjanstvenoga, i osto ko opit slatchijem vinom, Kojese raghja u gnivi Gospodara Nebbeskoga. Ovako Teresa Jesussova Kadsi sa gnegovom tærpesom blagovalla, i s' gnesise disala s'tolikom poscudom sa opetse na gnu pouratiti, dasi govorilla: date nebi ustavila vojska nepriateglska, ni nemillos od Vojnikaa, ni puscka ni maci, ni smart ista. Ovako Maria Mandaljena de Pazzi. Ovako tolizi, i tolike, Koijeh sa ne produglit besjedu, propusctavam.

Scto govorite sad Kærstjani od jestojske, Koju djeli Gospodin sa gnegovom tærpesom svoijem gostim? Sumgniteli vecchje, da ona nije toliko slatka, toliko Kreposna, i toliko moguchja? Akko ne sumgnite salctochjete ovijeh danaa hlepit sa svjetom, i sa gnegovijem dobrima, Koja osvem sctosu prasna, i gorka, joscsu savisce Kratka, i prohodna, Kakko i dnevi od pokladaa, i sa Koijeh dohodi dugha Korisma. Sveti Bærnardo sa odljepit Kærstjane s' dobara svjettovnijeh, i cinitim prionut na dobra Nebbeska, i Boscjanstvena, sluscise onijem rjecima Svetijeh Pjevagnaa: *Meliora sunt ubera tua vino* Cant. 1. Bogljesu tvoje parsi od vina. Kakko vidite, ovi Svetaz sove vino svjettovne raskosce, a mljeko, Boscije, i prilikuje pærve vinu, a drughe Mljeku: snateli sascto? Erbo Kadse grosghje tjescti toccise vino, alli Kadse dotjescti dospije vino ishodit is suha dropa: *Vua semel expressa non habet jam, quod denuo effundat, sed perpetua ariditate damnatur*. Ovako i svjettovna dobra popærsce sa mallo, a pakse Rascine, ter dospiu, i sctoje gore ostave u dusci gljutu draccju, i tescku bolles; a mljeko Koje djete usima od svoje majke, sasve daga usima u svakko dobba, i priko dan, i u nochno vrjeme; niscta ne magne, ne ostavi nigda prasne pærsi gnegove majke; er Kad ispotegne pærvo mljeko oncjas dolasi drugo, sljedi govorit recceni sveti Bærnardo: *Hæc enim cum exhausta fuerint, rursum de fonte materni pectoris sumunt, quod propinent sugentibus*. Ovako i dobra vaihnaravna, sasve da Kærstjani cesto pristupaju k' tærpesi Boscianstvenoj, sasve da na gnoj blaguju svaki dan Redounizi, niscta ne magne nigda, ne ostane prasna ona tærpesa, negh svegh punna, svegh spravna sa primati nebrojne goste, i citatih tako obilno, tako slatko, i tako bogato, da oni isti nemogu scegljet na gnoj vecchju obilnos, vecchju slas, ni vecchje bogastvo: *Ubera sponsi, quæ nullo unquam lactentium numero aresiunt, sed semper abundant de visceribus charitatis, ut iterum fluant*. Akko dake na tærpesi Svjettounoj nije mira, akkose na gnoj gladuje, i piu nedragosti, a na tærpesi Boscjanstvenoj usciva, i stjezza scivot, i Koi scivot? jeda ovi pun tugaa i jadaa, pun nemochii i bollovagnaa? ne moj pridrasi, neggo scivot neumærli scivot vjekuvjecni, Kakko cini snatti isti Jesus svoijem gostim: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem; habet vitam æternam* Joan. 6. salctochjete trattit mjeddi u Kruh, Koivas nemosce nassititi, u jestojsku, Kaja biusci nesradva, i gorka stuscitchjevas, terchjeteje bitti usillovani vratit s' vascjom velikom bollesti. salctochjete s' tolikom pomgnom, i s'tolikijem trudom iskat na svjetu ono sctovas nemosce ucinit mirnij h? *Quare appenditis argentum non in panibus, & laborem vestrum non in saturitate* Isa. 55. Otvorite occi ter sposnajte privare od svjeta, gnegova dobra nejmaju drugo, neggo dvorgne lize, a unutrasu punna garcine. Otvorite usci, ter cjuite sctovam govori Gospodin po ustih Isaije Prorokka: *Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra* Isa. 55. Usmite jestojsku; alli onu, Kojaje prava jestojska, u Kojoise nahodi pravo dobro, dobro istinito, dobro Boscjanstveno, usmite jestojsku, Kojavas sama mosce nassititi, i smiriti na ovemu svjetu. Evonas Gospodine sa isvarscit tvoje svete sapovjedi, idemo na tærpesu, na Kojunas sovesc, na tærpesu, Kojusi ti pri-

pra-

pravio tvoljem Pristegljom, na tærpesu, na Kojoise oni goste tvojem Tjelom Boscjanstvenijem, i tvojom Karvi Nepromjegnenom; alli spoSnajuchi dasmo nedostojni sighjet sa gnom, ukolikosmo od gne mallu Zjennu acinilli, a veliku od svjettovne, i nenahodechise sad, zjech ubosctva duhovnoga, u dicnjeh haglinah, dopustitam sa Koje vrjeme, da sluscimo oko gne, ter da Kuppimo one mærvize, Koje s' gne padaju; a u toliko dajnam pomoch, da s' trudom Kreposnijem prikuppimo Kolikochjenam bitti potrebnito sa ucinit dicne hagline, er Kadih ucinimo, nechjemose sramit sighjet u gnih sa tvojom tærpesom meghju tvoijem Priegljma, i meghju Poglavizam tvoga Kragljestva.

BESSJEDA DVANESTA

U Nedjeglju parvu od Korisme

O Postu.

Cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esuriit. Matth. 4.

Blahu na saml dan od uskærsegna stavgljene prid Svetoga Opatta Palemona gneke trave dobro skuhane, i s' ugljem sacignene dase staraz pogosti isa dughe Korisme provedne u pokori, i u postu. Kadih vighje, recce Ucesiku, Koiih biasce stavio prid gnega: Kakko hocchjesc, da ja danas isijem Kuhano, i travu obugljenu, akkoje ovijeh danaa moj Gospodin, i moj Spassitegl scedan, i gladan umro na Krisçju sa moju gljubav: *Dominus meus Jesus crucifixus est, & ego nunc oleum comedam?* Ja nechju ovako vam rjeti, akkoste namislili nepostiti ovu Korismu, er biasci ona stoparv pocela, dalekose nahodimo od uspomene smærti nascega spassiteglja, neggochjvuam rjeti; Kakko Jesus pripostí sa cetres danaa, i cetres nocchi, nekka vi pos sagærlite, ter isvarscite sapovjed, Kojuvamje sveta Zærkva stavila nadahnuta od istoga Jesussa. Mogobihvam stavit prid occi gne velika dostojanstva, sa Kojasteje dærscjani sluscjat; mogobihvam odkrit i blago neismjerno od Svetototajstvaa, od Prostegnaa, i od ostalijeh milostii værhnaravnijeh, Koje od gne primate nekkajose harni sa tolike darove ukascate, ter ispunnite ovu gne sapovjed; Allichju ostavit sve ove rasloghe, i sluscitchjuse s' ovijem samijem. Imate na svaki nacin isvarscit ovu Zærkovnu sapovjed od posta, erbo osvem scto ona u sebbi nije trudna, veomaje joscter Korisna onemu, koije ispugna. Uditeli od Kojeje potrebe ova besjeda? akkoje pomgnivo cjujete: uffam davam nechje doch ni na pamet rasbit pos ovega puta.

Sapovjed od posta nije trudna, neggo veoma rasloscita. Biasce Viscgni u svakko dobba naredio Cjovjekku, dase cjuva od Koje jestojske, i daje nigda ne okusi. U pocetak od svjeta sabrani Adamu da ne dotegne u vojku od snagna, i ne sabranimu ovo sa koi dan, sa koi mjesez, alli sa Koje godiscte, neggo sa svegh, daje scivio sto tissuch godisctaa, u sto tissuch godisctaa nebi smio u gnu dotegnut. Prie potoppa opchjenoga zjeni sveti Jerolim, da biasce sabragneno gljudim jestit svaku værstu od ribbe, i

 od

od mesa . Isa potoppa biim dopusctena jestojsza svakoga mesa, i svake ribbe, alliim bi sabragnena Karv od scivinaa, i nikko nemogasce jestit gnihovo meso, scto nebi prie karv is gnega iszjedio. Ovu sapovjed potværghje Gospodin, kad da sakon scidovim, terim josc naredi, da ne jedu meso od scivinaa neciſtieh, prilosciim i drughe poste, i hotiasce, da u Koje vrjeme od godiscta sa zio dan, i sa zjelu noch ne okusse ni mærv Kruha, ni obidu Kapglju vode. Sapovjedi u istinu trudne, alli rasloscite, erbo oni Booggh, koi s' tolikom obilnosti udjeli Cjovjekku tolike raskoscje u jestojskah nepribrojnijeh, mogasce iskat od gnega; necinechimu Krivo, da Koju ostavi sa Koje vrjeme a Koju sa svegh. Alli sapovjed Zærkovna od posta, ne samo, nije trudna neggoje veoma raslo-scita. Ona sabragniva Pravovjernizim u occi gnezijeh Svetkovinaa, i u cetær vremena od godiscta, da ne jedu mesa, a ghdjese jur obicaj uvela, dase ne slusce u ovo vrjeme, ni mljekom, ni jajma. A hocchje duse u korismu ostavi na svaki nacin od Pravovjernikaa i meso, i jaja, i mljek. Hocchje dase ne ije, kadje pos u svakko dobba, neggo samo j dnom na dan; alli ovo ne iscte od svakoga, neiscte od nemochnikaa, neiscte od onijeh, koise more velizijem trudima, neiscte od onijeh koi prid Boggom nemogu postit. Dopusctava Mladichjom, koi njesu doværscili dvadesti i jedno godiscte, i starzim, koi chjute na sebbi tegotu od godisctaa, da mogu jestit scto nije mærsno u svako dobba. Osvem ovega, svakomu dopusctava, da usme sctogod vecer sa uhitit san potrebni, ter da mosce ugasit sceghju s' onijem pichjemkojeje podobno sa ugasitje. Vidite dake da sapovjed Zærkovna od posta, nije trudna, neggo veoma rasloscita. Da scto imam rjeti o vas, akkose nahodite u ovoj Zærkvi, koi s' tolikom slobodom pristupate, i rasbijate Korismu, ne sa drughu sværhu, neggo erbosuvam mærschje posne jestojske, vadechise paka sdravgljem, slabijem sloscegnem, slom naravi? Rezsitemi bisteli gljudi od putt, i od kærvi Kakko i vi Teodosio, i Giustinian slavni Cessari od Istoka, podlosceni nemochim, Kakko i vi? Da cjuite Kakko oni obsluscivahu ovu Zærkovnu sapovjed od posta. O Teodosiju pripovjeda Sokrate, da ne samo Postjesce s' velikom pomgnom, i osctrinom u vremena od Zærkve nareghjena, negh i u petke, i u subote priko godiscta sa gljubav Jesussa Raspetoga, i Marije gnegove majke. A o Giustinianu ostavi upisano Prokopio: da ne samo u Korismu biasce odværgo meso s' tærpese, neggo i ribbu i jaja, i mljeko, i nehtijascese hranit u ono vrjeme drugom jestojskom, neggo travama sacignenijem s' ugljem, i sveghse s' gne gladan disasce; a vi nahodite tolike rasloghe sa ne postit, i sa ne obsluscit Korismu sasve da njeste naravi onake mekahne, Kakko bisce oni Cessari, ni toliko potrebni svjetu, Kakko bisce oni?

Occe, Akko mi rasbiamo pos, ter necinimo Korismu, ne cinimo ovo po nas, neggo svjettom od ljecnika, a ne mosceſe ljecniku dat rasumjet, nemosceſe muse rjet jedno sa drugo, nemosceſe ismislit nemoch, od Koje u tjelu nije pocetka? A pak nijesu jednazi svi ljecnizi, Kolikoihse nahodi po svjetu, koi sa gljudski obsir, sa ne ucinit scjo priateglju, Rodjaku, Gosparu, iduim po chjudi, ter govore daimse potreba mærsit, Kad nije te potrebe; alli hocchju da vi pravedno prohodite s' Ljecnikom; ter damu istinito odkrivate vasce nemochi, i vasce besce, i da on vam dopusctava s' raslogom, dase mærsiste, alli Kolikobiste boglje ucinilli, kadse nebiste hocchjelli sluscit gnegovijem dopusctegnem, i sa isgledatse u Issukærsta, koi sa vasceju gljubav priposti cetres danaa, i cetres nocchii, i sa ukasatse posluscni svetoj Zærkvi, koja stavi pos od Korisme nadahnuta od istoga Jesussa, Kakko gori rekkosmo, Pravovjernizim Mogobihvam pribroit na tisluchje Kærstjane, koi sasve dale mogahu sluscit mærsnom jestojskom u vrjeme Korismeno bes ikakva grjeha;

niscta

nisšta ne magne nehotjahuse slušcit, negh pripostit Korišmu s' velikijem trudom ša ugodiste s' naredbom Zarkovnom. Immenovatchju ša svijeh, Gradghjane od Zarigrada, ersu najdostojnii ša bitti u ovemu pohvagljeni. Kad u gnemu šapovjedasce recteni Cessar Giustinian, bi, jedno godišcte, tolika neducchja, da drughu nedijeglju Korišmenu naghjese puk ne samo beš šcitta, beš Kruha, i beš šociva, neggo i beš ribbe. Otvorišcese Komarde po vlasti od šapovjednikaa, u gnihse meso rešasce, i prodavašce. Hocchjeteli vjerrovat, nenaghjese ne samo u puku neggo, ni meghju Plemstvom, ni Gospodom, Kakko pripovjeda Niceforo, ko kupi mesa, alli isjede. Tolikosu gledali oni Kærstjani korišmu, i obslušcivali pomgnivo šapovjed Zærkovnu, a vije rašbijate. Nebišmo occe cjujem ko prilaga, rasbiali korišmu, da ne zjenimo dachjenam pos naudit, i veoma lasno skratit šcjvot. Kolikose varate! Ne samo pos ne udi, negg je koristan i tjelu, i dušci. Mallo magne, negh sve nemocchi Saværguse u nas, illi od savišce jestojske, illi od jestojske neprobavgljene, illi od Savišcgnega lokka, alli nešdrava. Ko mallo ije lasno probavglja, termuse ne šcteti šok unutærgni, s mnostvom od jestojskaa. Stari Pustignazi šcivješce gnezi vecchje od ossamdesset, a gnezi vecchje od sto godišctaa, i ne blagovahu inno išvan kruha, i trave, a tolizi gljudi svjettovni, zjech savišce jestojske, ne doghjošce do starosti. Nemojtese dake strašcit, dachjevam koriš ma skratit šcivot, neggo vighite: Koiavam jestojska udi, i od onese po ivaki nacin cjuvate, a obslušcite korišmu, i bitchjevam korisna tjelu, erbochje Gošpodin blagossovit vašc posluh. Biašce veoma star kardeno Stanislav Ossio, kakkose šcti u gnegovu šcivottu, i nisšta ne magne hotiašce pripostis' velikom ošctsinom korišmu. Toliko gnegovi Dvornizi, koliko gnegovi Priategli šajedno s' Ljecnikom nagovarašcega: dase obarne na gnegova godišctaa, ter dase špomene od kojeje potrebe gnegovu šcivot svetoj Zærkvi, i kolikobi Ona išgubilla, kadbi on dospio šcvjet. šnateli šcto dobri kardeno odgovori? Cjujte ljepi, i rasboriti odgovor! Ja postim ša šcivjet duglje. Cjudditese? Ne obecchja Gospodin: da ko ušcjasti svoje starije, imatchje dugh šcivot na svjetu, *bonora patrem tuum, & matrem tuuam, ut sis longævius super terram.* Nije moj Chjatchko Boogh, nije moja majka sveta Zærkva, ne hocchje on da ja postim, ne nareghiva ona, kad imam postit? Išværšcivajuchi ja dake gnihove šapovjedi, moguse ušdat dachju primit od gnih, što obecchjavaju poslušcnijem sinovim, to jes dugh šcivot na šemgli. Ucinite i vi ovako postite ša išværšcit šapovjedi vašcijeh starijeh, ter s' postom ne samo nechjet skratit, neggochjete šcivot produgliti.

Rekkosam daje pos koristan ne samo tjelu, neggo i dušci. Sveti Agustin govori da pos cisti pamet, da Duh šemglje, damu cini tjelo podlošcno, da cini lærze bolesno, podnišceno, da gasi oggagn od bludnosti, i da raghja Cistocchju: *Jejunium purgat mentem, sublevat sensum, carnem Spiritui subiicit, cor faciat contritum, & humiliatum, concupiscentiæ nebulas dispergit, libidinum ardores extinguit, castitatis vero lumen accendit.* Sveti Ambrogio prilaga: da pos ubija grjehe, i daje korjen od Millosti Bošcije: *Jejunium mors culpæ, excidium delictorum radix gratiæ*, i govori: da Illija uš de na Nebbessa prie s' postom, negh s' kocciom: *Hoc gradu, ante quam curru Elias ascendit.* A sveti Bærnardo šagljaugljva dase s' kratchjem postom mošce odkupit pos nedošpjetni: *Jejunio brevi, jejunia redimi sempiterna*, er u paklu nije jestojske, *ubi nullus cibus est*, nitise nahodi kapgliju vode ša ohladit goruchja usta, *ubi guttam aquæ dives postulat, & non meretur accipere.* Kad sveti ozi prosvjetgljeni Nebbeskom svjetlosti, hvale pos na ovi nacin, trjebuje rjeti, daje od velike koristi i dušci. Nastojte dake dobrovoglno pos primiti, ter išværšcit šapovjed svete Zærkve, akko ne s' onom ostri-

ošctrinom, s' kojomsuje sveti Puštignazi isvarscivali, a ono s' onom pomgnom s' kojomje obslusccivaju gne poslusccni sinovi. snam dachjevam gljubavossobita donossiti tissuchju raslogaa, da ne cinite korismu, snam dachjevas sladokusnos potizzat na jestojske sabragnene; alli vi satisnite uho sa ne cjutti ni jednu ni drughu, ter oncjas u pocetak od korisme pridajte pos Gospodinu sa vasce grjehe, ossobito sa one Kojeste u saviscgnoj jesci, i u savisсgnemu pichju ucinilli, i Sadrusccitega s' postom dobroga Issukarsta, koi provede u gnemu cetre danaa, i cetres nocchi, dokle najposlje glad ochjuti: *Cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esuriit.*

BESSJEDA TRINESTA

U Ndjeglju drughu od Korisme

O Raju.

Bonum est nos hic esse Matth. 17.

NA Kojumudrago stranu svarnem occi, svud nahodim nemirnu Cegljad. Tusscise Roditegl na sina, a sin na Roditeglja, sscena na Drugha, a Drugh na sscenu, slusscbenik na Gospara, a Gospar na slusscbenika. Udovizza ostavgljena u najpotrebnije vrjeme od svoga Druga provodi dnevi u placcju svojom djecizom. Onemuje uska Kucchja, a onemuje odjecchja Kratka. Onega sunze parli, a onega mori sima. Nije dake na ovoj semgli mira, ni pokoja. Isctimoga drugovghje. Rezzinam Occe ghdjega imamo iskat sa isnachga? snateli ghdje moj pridrasi? u Raju. Ondi nije markle nocchi, Kojanas strafci svoijem tminnam, nije mrasa, Koinamse cini trestit, nije vruchine, kojanamse cini snoit. Ondi nije placcja, nije susaa, nije vikke, nije bollesti, nije smarti. Istichje Gospodin svoijem rukama otart suse s' nascijeh occi: *Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra* Apoc. 21. Ondichje nascja ochjuchjegna usscivar svescto sscude, Kadse naghjemo u onemu mjestu blasscenomu, savikatchjemo, kakko savikasce Sveti Apostoli, ter govorahu Gospodinu, kadse s' gnim naghiosce na varh gore Taborske: Oudinamje dobro, odvinekaa bude nasce pribivalisсte. *Bonum est nos hic esse.* Alli hocchjemoli svikolizi, koise nahodimo u ovoj zarkvi uljestit u kragljestvo Nebbesko, allichje koi dio ovega puka, u jas pakgljeni ponoriti? Dase nikkomu ova nesrecchja nedogodi, odrediosam danas besje it o Raju, tervam odkrit ona dobra neismjerna beskonciva, vjekuvjecna, kojaje Gospodin Isabranizim pripravio, jeda vi kadih cjujeste odljepite sarze s' ove semglje, terse k' Rajszijem dobrim obratite.

Nikkonam nebi mogo ljepsce, i vjernije spovighjeti raskosce Raja semaglskoga od Adama, i od Eve nascijeh parvijeh Roditegljaa. Oni koi bisce u onemu srechnomu mjestu, moglibinam pripovigjet obilnos one semglje, rumeno vocchje, koje visjasce o onijeh stabrih; sscuberegne od slavizaa, miris od Zvjecchja, i ostale ljepote, i raskosce onega blassсenoga perivoja; Alli konam mosce pripvighjet raskosce Raja Nebbeskoga, i ono usscivagne, i blasscenstvo, kojeje Vi-

Viscgni pripravio Isabranizim? Koje od nas, podignut semglje, bio gori, koje bio vueden u one Dvore, koje vidio ono dobra? Sveti Pavo sasve da biasce podignut semglje, i odnessen do trecchjega Nebba, niscta ne magne, kadse vrati od isgara u roghjeno mjesto: ne umje drugo rjeti, oeggo da ondi vighje scto okko semaglsko nije vighjelo: *Nec oculus vidit* 1. Corint. Ljepje biser, cistoje slato, od velikeje prozjene drago Kammegne; allije okko semaglsko vighjelo ovo blago. Nemojtemi spomegnivate krunne od kragljaa, scibike od Uladaozaa, slave od Vojevodaa, Cestitosti od Dvornikaa, ljepote od Djevojcizaa, erje okko semaglsko vighjelo ove stvari? Scto chjetemi immenovat bogastvo, koje imaju Frigii u svilah, Numidi u mramorih, Assirii u Mirisih, sveje ovo vighjelo okko semaglsko. Ovosu dobra, koja na svjetu uscivaju i Boscii nepriategli, nije plata dobrijeh djelaa, ni krunna Vojnikaa slavodobitni, koi do sværhe s' hrabrenstvom sa Boscijn slavu vojevasce. *Hæc omnia sunt miserorum, damnatorumque solatia, non præmia Beatorum*, kojaje dake pripravio Gospodin Blascenizim u kragljestvu Nebbeskomu, govori Sveti Agustin, ak kose ovako ukasa blagodaran svoijem najvecchijem nepriategljom? *Quid dabit eis, quos prædestinavit ad vitam, qui hæc dedit iis, quos prædestinavit ad mortem?* Akko Nerona nemilloga, koi progonasce kærstjane, i gnihovu Svetu Vjerru, okruni, s' krunnom od svjeta, s' kojom krunnom uresi Svetoga Petra Apostola koi Svetu Vjerru proglasi od istoka, do sapada, ter najposlje ziechja gne, ostavi scivot na kriscju? Akko Diokle zianu, Massimianu, i Licinu hudijem samosilnjzim, koi cinisce prolit toliku kærv pravednu, i nastojahu iskorjepit Svetu Vjerru Katolicjansku, dade Cessarstvo, i Uladagne svega svjeta, Koje blago, i Koja dobra udjeli u Raju Svetomu Lovrjenzu, i Svetomu Sabastianu, koi sa gnegovu gijubav pritærpjesce scestochi ogagn, i gljute strjele? hotiobih sato uljestit u dvore Nebbeske sa vighjet onu slavu, i ono blascenstvo, koje Isabranizi uscivaju, sa i vamga pripovighjet: *Concupiscit anima mea in atria Domini*: Psal. 83. Odjelitese dake od menne misli svjettovne, odjelitese Rodjazi, i priategli, jursam nascio scughjena krila, sa odlecchjet put Nebbesaa, i nahodimse u jedan cjas bjeguchi na værh gore veoma ljepsce od Taborscke, na værh gore Boscije, na værh gore, na kojoj zvjettaju sve raskosce, na værh gore blascene: *Mons Dei mons pinguis, mons coagulatus, mons pinguis... mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo*: Psal. 67. I ne vidim na gnoj samo Illiu, i Moysessa Prorokke, neggo broj nejsbrojni Dvornika Nebbeszijeh. Vidim moje Rodjake, i Priateglje, kakkosu svi slavni, kakko cestiti! Enno i Onega meghju gnima, od kogase na semgli strascih jellise sahranio. Enno moijeh Razaza. Enno Pærvo Roditeglja Ignazia, o komu na semgli cjuh velike stvari govoriti; a sad mogu rjeti: jurte vidi, ter usciva moje okko: *Auditu auris audivi te, nunc oculus meus videt te*: Job. 42. Enno Majke Boscije kraglize Anghioske! Ko mosce isrjeti kolikaje gne ljepotta, kolikaje gne slava, kolikoje gne blascenstvo, i uscivagne? Vesselimse s' tobbom kraglizzo od Raja, vesselise i ti, er imasc ustok od Vesseglja: *Gaude Virgo gloriosa super omnes speciosa!* Vidim gne Sina Jesussa, vidim Bogga. A scto hocchje rjeti vidim Bogga? komichje oplakat usta, komichje occistit jesik, davam na koi nacin isreccem ono scto vidim? Vidim kraglja u svojoj dizi, i u svomu pristojanstvu: *Regem in decore suo*, ne vidimga u særzalu, ni u sjenni *per speculum & in ænigmate*, ne vidimga is dalekka, nahodimse prid gnim, kæscemise kakkavje u sebbi: *Sicuti est* vidim ono lize Boscjanstveno, koje Anghjeli scude gledat: *In quem desiderant Angeli prospicere*: 1. Petr. 1. Vidim onu radost, i ono blascenstvo opchjeno od Raja, ter gledajuchiga nahodimse gnemu slicjan. Vidim

dim ter posnam kakkoje jedan Boogh, a tri kipa, vidim i rasumjem Otajstva, koja na semgli ne rasumjek. Vidim red, usrok, i vas nacin, koga Viscgni dærsci sa one sahranit, a one dopustit dase ossude. Sposnan da kakkomu oni imaju sahvaliti, takose ovi negomu na gnega tusciti. Vidim alli u kojesam more uljeso? Dostaje rjeti: vidim onega Bogga, koga nikko ne vighje na semgli na oni nacin, na koiga ja gledam. Vidim gnegove Boscjanstvene isværsnosti, vidim gnegovo Velicjanstvo, gnegovu mudros, gnegovu Neismjernos, gnegovo svemogojstvo, gnegovu Neumærlos, gnegovu Beskoncivos, gnegovo Millosærghje, gnegovu Dobrotu, i gnegovu ljepotu.

Alli samo vighjegne necinime podpunno mirna, neggoga josc gljubim, i uscivam, i ovo vighjegne sadrusceno s'gljubavi i uscivagnem cinime blascena u Raju. Alli kakkoga gljubim? jeda kakkoga gljubih gnegda na semgli slabo, i s' pollusærza, cinechi dio od gnega i Stvoregnu? ne gljubimga sad na oni nacin, gljubimga sasvijem særzem sasvom duscjom, sasvom jakosti: *Ex toto corde, & tota anima, ex totis viribus*. Njedan Priategl ne gljubi na semgli svoga Priateglja, njedna Vjereniza svoga Vjerenika, njedna scena svoga Druga, njedan Roditegl svoga sina, kakko ja gljubim ovdi u Raju moga Bogga, ter gljubechiga, koju rados chjutim, koje raskosce, koje uscivagne? O vesseglje værh svijeh vessegljaa, o vesseglje isvan koga nije vesseglja? ne pijem na tocku, alli na viru od raskoscjaa, neggo na potoku: *Torrente voluptatis suæ potabis eos*: Psal. 35. i nahodimse opojen radosti prikomjernom kucchje Boscije: *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ*. Vecchjeje moje samo uscivagne, neggosu sve tughe ossughjenijeh u paklu. Ja sam vecchje uscivam, neggo pate oni svi sajedno, i kadbi jedna sama kapglja ove slasti palla u pako, osladilabi garcinu svijeh ossughjenikaa: *Si æternæ gloriæ una gutta destueret in infernum, totam damnatorum amaritudinem dulcoraret*: August. apud Matt. in exerc. de parad. I ove moje raskosce, i ova moja slava, i ovo moje blascenstvo, nechje imat nigda sværhe. snam do isto, dachju ovako uscivat u vjek vjekaa, i da moje uscivagne nechije nigda dospjet; i ne samochju uscivat ova dobra u vjek vjekaa, allichjuih uscivati stanovitto, i bes ikakve promjene. Sljeditchje na semgli tolike ismjene od Cessaraa, od kragljaa; od Vladaozaa, od sapovjednikaa, a jachju svegh kragljevat, i bit blascen bes ikakva straha, dachju isgubit najmagni dio moje srecchje nedospjetne. Ossudivatchjese grescnizi, napugnatchjese pako, gorjetchje u oghgnu ossughjenizi, a jachju uscivat pun mira, i pokoja. O radosti vele vecchje, neghje mosce scughjet gljudsko særze! Kragli dærscite vascja kragljestva. Voinizi dærscite vascju slavu, mudrosnanzi dærscite vasce snagne, Bogatzi dærscite vasce slato, javam ne nossim ni scizzu nenavidosti, erse nahodim u jednomu mjestu, u komuse druga dobra, i na drughi nacin uscivaju, Ovosam isabro sa moje vjecno pribivalisce. *Hæc requies mea*.

A vi scto govorite moj pridrasi, chjutiteli u vas poscudu od Raja, jestelli odredili ostavit semglju sa Kragljestvo Nebbesko? Alli scto cjujem, scto vidim? Vidim smuchjeno Nebbo, i na oblaceno. Cjujem plac po putih, koi vode u Rajske Dvore. *Viæ Syon lugent*: Thr. 1. Priljepo stvoregne Desnizze Boscjanstvene sasctosise naoblacilo? Rajski puti sasctoste susama politi? po vasse ide u blascenstvo vjekuvjecno, a vi susite, i placcete? Posluscjajte sctomi odgovaraju: Naoblacilismose, i placcemo, erbo meghju pukom Kærstjanskijem mallose Kærstjanaa nahodi, koisuse uputili po nas sa uljestit u Kragljestvo Nebbesko: *Viæ Syon lugent, eo quod non sint, qui veniant ad solemnitatem*. Kærstjanise sabavgljaju o semgli, kakko daje ona gnihovo vjecno pribivalisce, gnu isctu, gnu gljube, s' gnojsu priljepjeni, a od Raja ne cine ziennu. Biasce Viscgni obecchjo scidovim sa odljepitih semglje:

Je-

Jeghjupacke, kojoj biahu veoma prilje-pjeni, drugu plodniju, i obilniju, na koju dascdjahu Nebbessa sve slasti, i raskoscje; nisćta ne magne scidovi na ucni gostitse lukkom, kad isidosce is semglje Jeghiupacke biahu poscudni vratitse k'gnoj, necinechi zjennu od semglje gnim od Gospodina obecchjane: *Pro nihilo habuerunt terram desiderabilem*: Psal. 105. Isti Boogh sa pritegnutnas k' sebbi, obecchjanam Kragljestvo Nebbesko, veoma ljepsce od semglje obecchjane; nisćta ne magne mi naucni pribivat u ovoj prodoli, takosmose k'gnoj prilјepili: da nigda ne podignemo occi put Nebbessa sa vighjeti ono Kragljestvo nam od Chjachka Nebbeskoga obecchjano. Alli kakkose tuscni isgubimo, akko isgubimo Raj, i dobiemo pako, akkose naghjemo po nascjoj nesrecchi na dno gnega, podignutchjemo occi is one dubine jasovitte put Kragljestva Nebbeskoga, terchjemo rjeti: njesmo bili stvoreni sa tugovat u ovemu mjestu od svijeh mukaa, neggo sa uscivat s'Blascenizima u Raju; a mismo Raj isgubilli. sasćto? sa jednu slas bjegnchju, sa jednu puttenu nasladu. Kakkochjemo scjallit ovo isgubjegne? Kadase Esau Sin starii Isakka Pærvoroditegljaa vrati is poglja domma, veoma umoran, i gladan: pita u Jakoba mlaghjega Bratta, damu ucini dio od jestojske, koju biasce sa sebbe pripavio. Hocchju, odgovorimu Jakob, akkochjesemi prodat Pærvorodjenstvo, priloscimu Esau, akko mrem od glada: *En morior, quid mihi prederunt Primogenita?* Gen. 25. i tako sa mallo kruha, i sa krinzu lechje proda mlaghjemu Brattu Pærvorodjenstvo. Kad pak dade Isak oni obilni, i priobilni blagossov Jakobu sa Pærvorodjenstvo kupjeno: takose oscjalostivi Esau: da use rikat svesćto vecchje mogasce sa veliko dobro, koje isgubi sa jednu Krinzu lechje: *Irrugit clamore magno*: Gen. 27. Akkose mi offudimo sa nasce grjehe, ter isgubimo ono Occinstvo, Kojenamje Nebbeski Cjachko pripravio u Raju, Kolikochjemoga scjallit, opetvam velim, Kakkochjemo rikat bes koristi? Danamse ova nesrecchja ne dogodi, cinimo vecchju zjennu od Raja, neggo od svijeh dobara Svjettovnjeh, spravni isgubit i kucchju, i basćinu, i svaku koris vremenitu, sa ne isgubit ono dobro sa Kojesmo samo stvoreni, i stavgljeni na svjet od millostivoga Stvoritegljа. Raj dake budi u naprieda nascja sværha, nasce uffagne, i nascja poscuda.

BESSJEDA CETARNESTA

U Nedjeglju Trecchju od Korisme

O Prigodi.

Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ possidet. Luc. 11.

Isti Issukærs, koi sasva Petra daga sljedi, Kadga naghje sabavgljena o ribbagnu, sasva i Mattea, Kadga naghje sa tærpesom sabavgljena o dobiti; i Petarse opet povrati na ribbagne, a Matteo ne povrati k'Zarinickoj tærpesi. Billistemi umjelli rjeti sa koi usrok? Akkoga vi nenahodite, jachjuvamga odkrit, sajedno Svetjjem Gærgurom: Hom. 24. in Ev. Petarse povrati na ribbagne, er ni more, ni brod, ni mresce nebiahumu dusci od sćette, ni grescna pri-

prigoda; a Matteose na tærpe*s*u ne povratti; er bi ona tærpe*s*a gnemn prigoda, i u*s*rok od vele nepravednostii. Vistese u pocetak od kori*s*me dignuli s' one tærpe*s*e, i*s*isclisste i*s* one kucchje, ostavilisste ono priateglstvo, i ono cegljade, kojevam vecchje krat bi u*s*rok od grjeha; jestelliga *s*a svegh ostavili, allise mislite opet k' gnemu povratiti; Kad dospjedu ovi dni pokorni od kori*s*me? U jednu rjec, jestelli ostavili prigodu *s*a svegh, alli samo, *s*a koi mjesez? Occe *s*a rjeti Kakko chjutimo, veomabi trudan *s*civot provodio jedan, koi *s*cive po sred svjeta raskoscnoga, kadbise imo svegh cjuvat od svijeh prigodaa. Varatese moj pridra*s*i, ne provodi trudan *s*civot, i nesrecchjan, kose cjuva u svako dobba od svijeh prigodaa neggoga traje u pokoju, i u miru duhovnomu. Ovakonam Svjedoci jutroscgne Vanghjelje: *Dum fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt ea, quæ possidet.* Akkose vi sasvijem ovijem neuscjuvate od prigode umjemvam rjeti, dachjetese opet na priascgne grjehe povratiti. Povratitchjemose na prigode, alli necchjemo na grjehe a javam govorim, da akkose povratite na prigode, povratitchjese i na grjehe; erje prem veliko smionstvo stavitse hotte na prigodu, i u gnoj ne sagrjescit.

Svakko blago, i ljepotta, kadih imamo prid occima, takonas prite*s*cju k' sebbi, dase nemo*s*cemo od gnih odjelit, ni s' misli, ni s' occima. Kad Trojanski svjetnizi i*s*kahu u sborru hocchjeli vratit Gærckoj Voiski ljepu Elenu ugrabjenu, *s*a koju imahu tecchi kærvave rjeke, odredilibi svi *s*ajedro, kad nebi imalli gne lize prid occima: dase vrati na svakki nacin, ter dase oslobodi grad Trojanski od Gærckoga oru*s*cja, i od sille jednoga nepriateglja ovako moguchja. Alli paka kadbise nascli blisu Elene, ter vighjeli gne priljepo lize, i gne skladnos takobi ostalli ustrjegljeni od gne ljepote, i tako pritegnuti od gne skladnosti, dabise svi porekli, i odredili vojevatti prema Grecii suproch gnim oru*s*cjanoj. Toliku krepos, i toliku moch ima u sebbi *s*a pritegnut gljudsko særze ljepetta, i svakko dobro svjettovno, kadga imamo prid occima. Da kakkochjetese sacjuvat, rezzitemi Kærstjani moj pridra*s*i, kadse naghjete po vascemu hotjenstvu u onemu skuppu, u onoj kucchi s' onijem Cegljadettom, s' kojemste tolikrat Bogga uvrjedili? Kakkochjetese sacjuvat, kad u*s*imate prid occima kakko *s*vjetnizi Trojanski hoju Elenu? odgovaratemi: da *s*asve da budete od prigode na grjeh prite*s*ani, nechjete sagrjescit, kakko i prie u prigodi; erse u*s*date parvo u pomoch Bo*s*cjanstvenu, a pak i u vascju krepos. Alli da ne ostante pridobjeni od vuhovitta nepriateglia, nu vighjemo pærvo, kolikaje vascja krepos, a pakchjemo vighjet, kojuchjevam pomoch udjelit Gospodin, akkose vi stavite povogljno na prigodu.

Tolikaje slabos gljudska, da Cjovjek sam po sebbi nemo*s*cese u dusci okoristit; nisi mo*s*ce Bogga u pomoch *s*vatti be*s* gnegove pomocchi: *Sine me nihil potestis facere:* Joan. 15. I *s*asve da ima moch *s*a upastit u grjeh, nejma nacina, *s*a dignutse s' grjeha, akkomu Gospodin ne pru*s*ci svoju Desnizzu. Vi dake ovako tu*s*cni, i ovako slabi u*s*datese u vascju krepos, da nechjete Bogga uvrjedit, kakko i prie, kadse stavite na prigodu? Rezzitemi njeste vi oni, koi grjescite kadse nahodite u Svetomu Templu, njeste vi oni, koi grjescite vecchje krat na istoj Ispovjesti? I u*s*datese u vascju krepos, da kadse stavite na prigodu, da nechjete u gnoj Bogga uvrjediti? nera*s*umjem vasce smionsto. *S*natte veoma dobro, da svegh kad occim dopustite vecchju slobodu, i pogledate koje lize, u komu siva ljepos, ochjutite u særzu necistu nasladu. *S*nate veoma dobro, da svegh kadste uljesli u onu kucchju, daste i*s*iscli i*s* gne s' grjehom. *S*nate, da kadgodtese sadru*s*cili s' onijem priategljom, dase njeste nigda od gnega be*s* uvrjeghje Bo*s*cije odjelili, i u*s*datese u vascju krepos, da kadse stavite na prigodu, da nechjete sagrjesciti? Ja *s*nam dase svezi njesu u*s*dali, snam dasuse veoma

ma strascili gledajuchi prigodu is daleka. Hocchju da cjujete ścto Sveti Jerolim odgovori Vigilanziu krivovjerzu, kadga upita: *sašctose strascisc? sašctose strascim?* strascimse, date ne vidim, strascimse, date ne cjujem progovorit. Osvem ovega strascimse gledajuchi tolike prigode, i tolike poghibje na svjetu, strascimse od nenavidosti, od sla govoregna od oholasti, strascimse, nebih is-rekko ove rjeci, da njesu isiscle is ustaa istoga Jerolima. Strascimse da ne sretem putem koju bludnizu, ter dami okko na gnu ne utece s' necistom nasladom: *Ne me capiat oculus meretricis*. I prilagajuchimu Vigilanziu: da strah nije djello hrabrena Cjovjekka, neggo slaba, i plasciva: Sljeghjascemu odgovarat Jerolim: *Jasam ussillovan spovighjet moju slabos: Fateor imbecillitatem meam:* nejmam kreposti sa ærvatse s' ovakijem nepriategljom, satomije boglje bjescjat, i od gnegase odaleccit. Akkose ovako mallo usdasce u svoju krepos veliki Jerolim, kakkose moscete vi usdat u vascju? Jestelli vi provelli dughe nocchi u molitvah, i u pjevagnu, kakkoihje i On proveo, mosceteli vi ukasat kostreti, s' koijemje on passo staro tjelo, tescko kammegne, s' koijemse lupo u pærsi? Kad nemoscete, nemojtese usdat u vascju krepos, neghse veoma strascite od prigode. Kose nechje strascit od varh glave do stupajaa, kad cjuje pripovjedat, daje Jakob glassovit pustignak isgubio s' jednijem grjehom Svesctoje dostojanstvaa bio stekko s' osctrinom, i pokorom u peset godiscta. Bi u gnega dovedena jedna Djevoika posvojena od hudobe, daje od gne oslobodi; kad istjera hudobu is gne tjela, netijasceje poslat domma prid sami Vecer, daje nebi sufreo putem koi vuk grabescglivi, neghje ostavi u svojoj kucchjarizzi. Hudoba istjerana is tjela one Djevojke use tako scestokko napastovat nesrechnoga pustignaka, ad najposlje upade s' gnom u grjeh, a pakje sværsci, ter ubjenu sakopa u semglju, dase nebi po gnoj gnegova sramota obasnalla. U istije grjeh upo, kadse nascio u prigodi Vittorin pustignak, kakkonam Sveti Gærgur pripovjeda, u isti Teofilo, u isti Tolomeo; a vichjetese usdat u vascju krepos, kadse stavite povoglno na prigodu: da nechjete Bogga u gnoj uvrjediti. Pogledatchjemo, progovoritchjemo, nasmiatchjemose, poigratchjemose; alli nechjemo ni u pogledu, ni u rasgovoru, ni u smjehu, ni u igri Bogga tescko uvrjediti. Davajte rasumjet komu hocchjete, ja posnam gljudsku slabos, i satovam opet govorim: da akkose povoglno stavite na poghibju, dachjetese u gnoj isgubit: *Qui amat periculum, in illo peribit:* Eccl. 3. Occe dogodillobinamse, kakko velisc, kadbismose samo usdali u nascju krepos, allise usdamo vele vecchje u Boscije millosarghje, i u Bosciju pomoch, kojachjenas sacjuvat u poghibi, kakkoje sacjuvala od scerave, i od oghgna u pecchi rascescenoj Djezzu scidovsku, i Daniella Prorokka, kadse nascjo u satvoru meghju særditijem lavima, koi jur biahu naosctrili sube sa nemilloga rasdærpiti.

Saluduse usdate u Bogga, i u gnegovu pomoch, odgovaravam Sveti Ciprian, akkose po vascemu hotjenstvu ustavgliate na prigodu; er Gospodin ne udjeliva svoju pomoch na vasc nacin, neggo na gnegov: *Ordine suo, non arbitrio vestro virtus Spiritus Sancti ministratur*. Nebi sasma saludio, i svu svjes isgubio oni Værtar, koibi hotio, damu Nebbo dascdi na svoj nacin? Vjerruitemi, dabise vecchje lud ukaso oni kærstjanin, koibi hotio, daga Boogh pomaga svojom millosti ossobitom u prigodi. Gospodin ima obicaj s' nammise podnossit, kakkose podnossi Ucitegl svoijem Ucenikom: Ucitegl ne ide na prjed s' Ucenikom, ni privratchja drughe liste, akko Ucenik nije pærve naucio. Ovako i Gospodin nije obiccjan davat Cjovjekku drugu millos ossobitu, akkose s' pærvom ne sluscí dobro. *Sato* kada vi otjerate nadahnuchje, s' koijemvam cini snatti da ostavite prigodu, nemojtese usdat, dachjevas u prigodi sacjuvati.

Pogledajte Svetoga Petra u vrjeme mukke Gospodinove, terchjete posnat ovu istinu. Biasce naredio Boscjanstveni Nauciteglj Petru svomu Uceniku, dase cjuva u vrjeme od gnegove mukke, ter da stane na molitvu, dase nebi od Vjerre, i od istoga Nauciteglja saboravio. Na ovi glas imascese Petar ledenijem strahom trestit, imasce tærcjat na molitvu, imasce sljedit Issukærsta po svijeh putih; alli ovako ne ucini, odjelise od gnega, i usese rasgovarat s'istijem gnegovijem nepriateglima, naghjese u prigodi, u kojoj bi upitan od jedne sluscbenize: jesilli ti nasljednik Issukærstov? i tolikiga strah uhiti, daga sanjeka, er stavgljajuchise na prigodu, ne bi dostojan primit ossobitu pomoch od Svoga Nauciteglja. Kiertchjetemi kakko dake obecchjava Gospodin svoju pomoch u poghibjah, i u svakkomu napastovagnu? Triebaje rjeti da ne snate u komu napastovagnu On obecchja svoju pomoch umarlijem, ne obecchjanam udjelit pomoch u onemu napastovagnu, koje mi isctemo, neggo u onemu, koje nas snahodi, i muccinas prema vogli. Naredi i Anghjelom nascijem vjernijem branitegliom, danas gledaju, i cjuvaju po svijeh putih; alliim ne sapovighje: danas usdarsce, kadse hocchjemo metnut is vissine, ter ponorit u jasove: *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis suis:* Psal. 90. *Non in præcipitiis*. Narediim dans cjuvaju od grjeaa, kadnas doghje so drugh napastovat; alliim ne naredi, da imaju pomgnu os scbitu od nas, kad mi isctemo slu druscbu, i prigode sa sagrjescit. Bi Sacjuvan od Boscijega Provighjegna cisti Josef cjas, i dika dobrijeh mladichjaa, kad bi od Gospoghje napastovan, a kragl David ne bi Sacjuvan, kad iside na suncjanisćte Svoga Dvora, i s'gnega povolgno gledalce ljepu Bærsabeu, kad u jednomu kupalisćtu svoje tjelo umivasce. Bi Sacjuvana od Boscijega Provighjegna Juditta slava glassovitte Betulije, kad sa osslobodit svoj puk od sille nepriateglske, otide sadruscena svojom kreposti; i s'Boscijom pomocchi put Vojske Assirianske, sa dignut glavu ohollomu Oloferru; a Dina Djevojcizza bes rasborstva, ne bi Sacjuvana, kad otide po svomu hotienstvu vighjet scene jednoga mjesta, mosce bitti sa arajdatse na gnihove urese, neggo bi uhitchjena od Gospara one Dærsciave. Kad imate ovake isghlede prid occima, hocchjeteli vecchje cekkati osslobitu Bosciju pomoch, kadse stavite na prigodu po vascemu hotjenstvu. Kadste sposnalli kolikaje gljudska slabos, hocchjetelise vecchje usdat u vascju krepos, ter govorit: Kadse stavimo na prigodu, nechjemo u gnoj tescho Bogga uvrjediti? Vidimo Occe occitto kolikoje moguchja prigoda, i sposnamo, na kojuse poghibju od isgubjegna stavglja, kose stavglja po svomu hotjenstvu na prigodu, satonam prie sværhe ostavi koi dobar nacin, akkose naghjemo po nesrechi u prigodi: Kakkose imamo u gnoj podnossit. Dvje værstese nahode od prigodaa, jednase sove prigoda bliscgna od grjeha, druga daglja. Bliscgnaje, kad jedan nahodechise u gnoj uvrjedi Bogga, illi svegh, illi cesto, i dostaje, daga s'misli uvrjedi. Dagljaje pak kad jedan nahodechise u prigodi, ne vurjedi Bogga, ni svegh ni cesto, neggo u rietko. Ovu daglju prigodu nije jedan dærscjan ostavit pod grjeh smærtni, allijeje Svjettovan ostavit, er mallo po mallo prigoda daglja, moscese obratit u bliscgnu; Allije dærscjan pod grjeh smærtni ostavit prigodu bliscgnu, akko stoi u gnemu, i kadje nebi tad ostavio, nebiga mogo Ispovjednik odrjescit; Akko pak ne stoi u gnemu ostavitje, erje nemosce ostavit bes prem velike sctette. Tadie nejma s'gnom nahodit sam, nejmaje gledat, nejmase s'gnom rasgovarati, neghle ima od gne uklagnat, ter særcjano Gospodinu priporucivat, daga sacjuva od grescne prigode, imase cesto ispovjedat, cesto pricestivat, i josc savisce ima tært s'pokorom tjelo, dase nebi raspustilo, i povratio na priascgnu slobodu. Akko ne stavite u djello ovi nauk vi koise nahodite

dite u ovakoj prigodi, isgubitchjetese, i stavitchjetese, alli dozna, daje bilo premveliko smionstvo stavitse povoglno na prigodu, i usdatse ne uvrjedit u gnoj Gospodina.

BESSJEDA PETNESTA

U Nedjeglju Cetværtu od Korisme

O Duscjah od Ocistnika, alli Purgatoria

Colligite, quæ superaverunt fragmenta. Joan. 6.

Cujeteli glas scjalosni, koi isslasi is dubinaa, ter vapi millosærghje? snateli cigovje ovi glas? Jedaje glas koga sla Cjovjekka sakopanæ pod semglju od svoga nepriateglja? i daje glas sla Cjovjekka imobivas ganut na millosærghje; Alli nije glas sla Cjovjekka, koi is dubinaa prossi pomoch, glasje vascijeh najdrascijeh priategljaa, vascijeh najbliscgnijeh Rodjakaa, vascega sina, vascega Druga, glasje scjalosnijeh Duscjaa od Purgatoria; i niscta ne magne ne primaju od vas pomoch. sascto ste ovaho s'gnima tvardi, sascto nemilli? Jeda pitaju velike stværi, jeda isctu od vas da prodate vascja dobra, vasce slato, vasce vinograde, vasce kucchje, sa platit dugove, koje imaju s' Boscijom Pravdom? Neisctu od vas ove stvarii, neghvas mole gljubescglivo da skuppite mærvize ostavgljene: *colligite quæ superaverunt fragmenta.* Moguli magne pitat, negh pitaju? pitaju ustriscke vascijeh haglinaa raskoscnijeh, najmagni djelak vasce dobiti, vasce igre, vascijeh tærgovinaa, isostatke vasce vecere, vasce gosbine, i nechjeteimih udjeliti? sa ganutvas na millosarghje prema scjalosnijem Duscjam od Ocistnika, odrediosam ukasatvam u danascgnoj bessjedi gnihovo tuscno bitje. Mucceneseu u Purgatoriu od dva oghgna, jedanje unutargni, a drughi nadvorgni; alli sa boglje rjeti, tærpe dvie mukke veoma scestokke. Jednaje mukka od Chjuchjenstva, kojvim ogagn usrokuje, drugaje od sctette, kojuchje podnossit, dokle uspribivaju u Purgatoriu, nahodechise dalekko od Raja. Nu vighimo j jednu, i drughu.

Tærpe mukku od Chjuchjenstva, Kojaje prikomjerna, erse Gospodin sluscí oghgnem sa iscivitih od najmagnega ozkværnuchja, s' Koijemsuse isgnusile, doklesu bile na svjetu s'tjelom Sadruscene. Alli da moscete rasumjet Kolikoje scestokka ova mukka od oghgna, cjujte scto govori o gnemu sveti Agustin: *Eodem igne torquetur damnatus, & purgatur electus:* Isti ogagn, koi mucci ossughjenike u paklu, isti cisti u Ocistniku Duscje sa Raja isabrane, sato nejmate dærscjat, daje Ogagn od Purgatoria, Kakko i nasc ogagn, nascje ogagn stvoren od Bogga sa nascju Koris, i sa nascju utjehu; a ogagnie od Purgatoria stvoren sa pedepsat grjehe ucignene na semgli od onijeh duscjaa; nascje ogagn uscescen u dærvu moghu rjeti selenu, i satoje prema oghgnu od Purgatoria Kakko nosc strane, Koja ne resce, a ogagnje od Purgatoria uscescen u dærvu suhu, i satoje Kakko nosc strane, Koja resce, i ne sovese samo scestocina, neggo najvecchia scestocina, neggo duh od scestocine: *Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion in spiritu judicii, & spiritu ardoris.* If. 4. Erbo salve daje pravi ogagn, pærli, i mucci one duscje,

Kakko daje duh oghgnivi: *Spiritu ardoris*. Radi toga komi umje iſrjeti mukke onijeh tuſcnijeh duſcjaa. Mukkeſu gnihove tako teſcke, i tako ſtraſcne, da nejmaju ceſſa cinit prema gnim ſve mukke ſvijeh ſvetijeh Muccenikaa: *Gravior eſt ille ignis*, govori ſveti Aguſtin, *quam quidquid poteſt homo pati in hac vita. Etſi æternus non ſit, miro tamen modo gravis eſt, nunquam enim in carne tanta inventa eſt pœna, licet mirabilia paſſi ſint Martires tormenta*. Proſtimi ſveti Aguſtine, govori ſveti Bernardo, malloſi reko: Stavi s' jedne ſtrane ſve mukke, Kojeſe nahode na ſvjetu, i Kojeſe mogu iſmislit, a s' drughe ogagn od Purgatoria, nechjeſe drugo ucinit, neggo ſtavit na jednu ſtranu jedan malahan Kam-Micjak, a na drughu najviſce, i naj teſde gore ſemaglske: *Omnes pœnæ, quæ in hac vita excogitari poſſunt reſpectu pœnæ purgatorii, nihil ſunt*: Prikor, progonſtvo, nemochi, glad, uboſctvo, i ſve inne tughe ſajedno ſaſtavgljene, ſveſu niſcta prema oghnu od Purgatoria, *reſpectu pœnæ purgatorii nihil ſunt*. Prilaga ſveti Cirillo Aleſandrinski: daſu tako teſcke, tako Krute, tako ſceſtokke mukke od Purgatoria, dabi ſvak, Koje ſvjeſtan, imo iſabrat tærpjet do ſværhe od ſvjeta ſve tughe, ſve ſuprotive, i ſva sla, Koja umærli tærpjeſce, negh jedan dan gorjet u onemu oghgnu: *Mallet quilibet viventium uſque ad finem mundi omnibus excruciari pænis, quam uno die in purgatorio morari*. Akkoje dakke ogagn ovako ſcjv, a mukke ovako ſceſtokke, trjebuje rjeti: daje Purgatorio jedno mjeſto veoma ſtraſcno. *Terribilis eſt locus iſte*: Uljeſimo ſa mallo s' misli, ſa vighjet ſctoſe pati u gnemu. Koje mnoſctvo od duſcja nahodim, Koga moſce pribroiti. Gnekeſu od gnih, Kadſu ſcivjele na ſvjetu veoma Bogga uvrejedile, a gneke magne, ſveſe prie ſmarti od grjeha pokajaſce, alliſe ſemglje, s' dugovima podpunno neplachjenijem, odjeliſce; ſato ſad cine pokoru, koju neuciniſce na ſemgli, ter plachjaju Pravdi Boſcioj ſvoje duhove. Nahodeſe u oghgnu, i u komu oghgnu Kakko ſciwu, Kakko ſceſtokku, Kakko moguchju, Kakko raſboritu? Viditeli, ſaſve daje pravi ogan niſcta ne magne podignut od Svemoguchie Boſcije Deſnizze, værh ove naravi, mucci duſcje, koje nejmaju tjeſa, neggoſe nahode iſvan gnega, na oni nacin, na koi ſveta voda od kærſctegna podignuta od Boſcijega Svemoguiſtva place, i diſce s' duſce grijeh iſtocni. Pogledajte Kakkoih mucci s' nacinima cjudnovittijem, alli iſtinitjem Kakko upiſa ſveti Aguſtin: *Miris, ſed veris modis*; i ne mucci ſvakku jednako, Kakko i ovi naſc ogagn, koi pærli na iſti nacin i ſvetoga Muccenika, i opaka Cjovjekka; neggo erje ogan raſboriti *ignis rationabilis*, ovakoga ſaſva ſveti Jerolim, muccijh, Kakko koja ſagrjeci, i ima dugova s' Boſciom Pravdom. Cjujeteli Kakko vappe iſ onega oghgna, Kakko proſſe pomoch, govorechi: Pridraſi priategli, koi kadſe na ſvjetu nahoghjaſmo, Kaſaſtenam toliku gljubav, ukaſcitenam ſad jednu iſkru od gne; Mi ovdi patimo beſ mjerre, i ſctoje gorre beſ ikakva doſtojanſtva. Oudiſu dughe nocchi beſ pocivagna, oudi goruchje molitve, i nikkoih ne usliſci, oudi priteſcki jaram, Koiſe ni vecer ne ſværſce. U ovijeh ſceſtozijeh mukkah cjujemo jedan glas, Koinas ſctogod raſgovori: cekkate utjehu od vaſcijeh priateglja, erje gnim od Goſpodina dopuſcteno udjelitvam veliku pomoch: Dakke pridraſi priategli pomoſitenas ſa onu gljubav, Koja na ſemgli meghiu namma: *Miſeremini mei, Miſeremini mei ſaltem vos amici mei*: A mi kada ciſte iſidemo iſ ovega oghgna, terſe naghjemo prid Chjachkom Nebbeskijem gnemu ugodne, nechjemoſe od vas ſaboravit, ni od vaſcijeh potrebaa toliko duhovnijeh, toliko teleſnijeh. Alli videchi daſe ſaludu priategljom utjeccemo, erſuſe oni od nas ſaboravili: *Oblivioni dati ſumus tanquam mortui a corde*: Molimo vas Rodjazi gljubeſcglivi pomoſitenas, vi ſa iſtu karv, koja

bi

bi meghju namma. Pomoſime ſa oni ſcivot, koga odiſcefc, i kogati ja udjelih, govori Roditegl ſvomu ſinu. *Miſerere mei, miſerere mei*. Pomoſime ſa onu Zjennu, i ſa onu cjas, kojuti ſvegh noſſih, govori ſin ſvomu Roditeglju: *Miſerere mei, miſerere mei*. Pomoſime ſa iſto mljeko, koje Siſſaſmo, govori Brat ſvomu Brattu: *Miſerere mei, miſerere mei*. Pomoſime ſa ono jedinſtvo, i ſa onu vjernos, koja ſvegh bi meghju namma, govori Drugh ſvojoj ſceni Udovizzi: *Miſerere mei, Miſerere mei*.

U ovemuſe bitju nahode one ſcjaloſne duſcje, i nachjeſe joſctler veoma laſ no, ne ſamo ſa trideſti i oſam godiſctaa, Kakko i oni Dartavaz od Koganam cini uſpomenu ſveto Vanghjelje, neggo gneka moſce bitti ſa ſto godiſctaa, a gneka ſa vecchje, akkoim vi pomoch ne udjelite. I vichjete imat ſærze, tako tværdo, dachjete puſtit ſa ovoliko vrjeme u oghgnu ovako ſceſtokku duſcje vaſcijeh Roditegljaa, vaſcijeh ſinovaa, vaſcijeh Vjerenizaa, vaſcijeh Drugovaa, i vaſce Bracchje. Ah nemojte s' gnima ovako nemillo prohoditi, neggoim pomoch ſveſcto prie moſcete udjelite.

Neſrechne duſcje ſaſve daſam naſtojo ſvaſcjom mukkom od Chjuchjenſtva, i s'oghgnom, koivas pærli ganut na milloſarghje ovi puk, koime sluſcja; niſcta ne magne njeſam niſcta opravio s' ovakijem raſlogom ſa vaſcju koris; ſatochjumu ſtavit prid occi vaſcju drughu mukku, i drughi ogagn koivas mucci veoma jacce od pærvoga. Ovoje poſcuda, koju imaju duſcje od Purgatoria od Raja koiimje ſvegh prid occima; i erimje ſvegh prid occima, ſatoſu vecchje uzvigljene, i ſlovoglne; u komuſe skoncjagnu nahoghjaſce neſrechni Adam, kad bi oſſughjen cinit pokoru ſa ſvoj grieh, prema Raju ſemaglskomu, u komu priſtupi Boſciju ſapovjed. Gledaſce ono mjeſto raskoſcno, Spomegnivaſceſe od ſemglje onako plodne, od Nebba onako ſdrava, od vocchja onako ljepa, od Goſpoſtva, koje imaſce viſce ſvega ſtovoregna neraſloſcitoga, i uſpomena od onijeh dobara cinimu ljevat ſuſe iſ occi; alli ſcto ima cinit Raj ſemaglski s' Rajom Nebbeskijem? Ovega imaju prid occima one duſcje, i nahodechiſe iſvan gnega, koju mukku tærpe, koje skoncjagne. Poſnaju kojeih dobro cekka gori, poſnaju, da kadbi iſletchjelle iſ one tamnizze, promjenilebi tminne u ſvjetlos, tuſcbe u pjeſni, mukke u blaſcenſtvo. ſato konam moſce podpunno iſrjeti gnihove vaje, i gnihovo nepriſtavno uſdiſſagne. Sad govore s' Kragljom Davidom: Vajmeh menni Kolikoſe prodiglilo ovo moje pribivagne: *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus eſt*. Pſal. 119. Sad Kocchjemi dat krila golubiena ſa odlecchje put Nebbeſa: *Quis dabit mihi pennas ſicut Columbæ & volabo*. Pſal. 54. Sad Svetijem Jobom: ſuſi prema Boggu moje okko: *Ad Deum ſtillat oculus meus*. Job. 16. A ſad ſaſctomi Goſpodine ſakrivaſc tvoje lize Boſcjanſtveno: *Cur faciem tuam abſcondis* Job. 13. Ne ſtaſce u iſtinu Aſſalon ſatvoren u tamnizi, negh pribivaſce u Jeruſalemu gradu veoma proſtranu, i ceſtitu; niſcta ne magne er nemogaſce priſtupit prid ſvoga Roditeglja, i vighjet gnegovo ſcughjeno lize: naſivaſceſe neſrecnikom, uſdiſaſce beſ priſtagna, ter ljevaſce ſuſe iſ occi, i nekratiſe Gjoabu iſuſtiti, dabi Sværſcio ſcivot dobrovglno: *Obſecro ergo, ut videam faciem Regis, quod ſi memor ſit iniquitatis meæ, interficiat me*. 2. Reg. 14. Sad vi promislite Kolika ſcjalos ima bitti onijeh duſcjaa, Kojeſe nahode dalekko od Raja, i od liza Boſcijega, i joſc ſaviſce u jednoi tamnizzi oghgnevittoj. I vi moguchiih iſvadit iſ Purgatoria, ter poslat u Raj, da vide odkriveno lize Boſcije, joſc ne cinite niſcta, ſa cinitim uſcivati ovoliko dobro? Akkoih vi nepoſcete ſveſcto prie uſmobudete: tærpjetchje i mukku od Chjuchjenſtva, i mukku od ſctette, gorjetchje i u oghgnu nadvorgnemu, i u oghnu unutærgnemu; er nije nacina daſe moghu pomoch ſame po ſebbi. ſatoih

po-

po/cjalite u gnihovijeh mukkah, udjeliteim pomoch svescto prie mo/cete, i utje/cite duscje ne tughje, ne innostrane, neggo du/cje, Kakko rekoh u pocetak, vascijeh Roditegljaa, vasce Bracchje, vascijeh sestaraa, vascijeh Drugovaa. Alli akko nemogu niscta prid vamma ni gnihove mukke, ni gnihove tu/cbe: nechjuvas vecchje nagovarat, daih utje/cite /a gljubav, neggochjuvam stavit prid occi dær/cjanstvo. Vimi velite da nejmate dær/cjanstva, a javam odgovaram: da akko nejmate dær/cjanstvo od Pravde, a ono imate od gljubavi. Rezzitemi ona dobra, Kojasu sad vascja, ono /lato, ona Kucchja, oni vinograd, cigova biahu. Kovaimh ostavi? Vasci mærtvi toli nije ovako? Da jelli pristojno, daih vi u/civate, a da oni Koiih Stekkosce s' tolikijem trudom: gore u oghgnu? Jelli pristojno, daih vi ra/metchjete, a daih oni, Koiih s' tolikom stedgnom u/mno/cisce, daim budu Korisna po smærti, /cele /aludu u onijeh mukkah? Alli imate dær/cjanstvo i od Pravde /a pomochiih Zjech objettovagna. Spomenivatelise sctoim obecchjaste /u/ama na occijeh, Kadse oni na smærtnomu cjassu nahoghjahu? Dachjeteih pomoch s' molitvam, s' missam /adu/cbinam, dachjete platit gnihove dugove, da ghdie Vjerra dana? Ah vi /aboravkljeni ne samo od gljubavi, alli i od dær/cjanstva, ne mislite /a vasce mærtve, neggo Kakkochjete vesselo /civjet, i trattit gnihova dobra. Kad umirasce veliki Lehsandro, ra/djeli svoje Kragljestvo na tri djela. Osta po smærti gnegovo mærtvo tjelo tries danaa neukopano, erbose svoijem bascinizim nehajasce /a gnegovo mærtvo tjelo neggo /a gnegova dobra. Vi neuka/aste ovu nehærnos, i ovu nemillos telesim vascijeh Mærtvijeh; alli uka/aste ovu neharnos, i ovu nemillos gnihovijem du/cjam, nije tries danaa, dase nahode u onemu oghgnu, neggo toliko godisctaa, i prosse u vas pomoch, a vistese oglu/cili. Nemojte prohodit s' gnima u naprieda s' ovakom nemillosti, negh biu/ci posnalli, i gnihove mukke, i vasce dærscjansto: utjescjteih, pomo/iteih svescto prie mo/cete, nekka one odu/cene od svijeh dugova: stekku slobodu, ter otidu u/civat Gospodina Bogga u gnegovu Kragljestvu, i pomolit/se/a vas, i /a vasce duhovno spassegne.

BESSJEDA SCESNESTA

U Nedjeglju, Koja dohodi prie velike Nedjeglje.

O grjehu Smærtnomu.

Vos inhonoratis me Joan. 8.

NE/nam vjerrujeli ikko od vas ono scto Rimsko Pismo pripovjeda od Nerona svjerii nemrllije, i/a Kakko sværsce k' sebbe onu uvadu, alli odjecchju od gljudnosti, i od gljubavi, koju ista narav biasce stavila na gnege, ter silno ote Agripini svojoj Matteri oni /civot, kogamu biasce /ajedno s' Cessarstvom darovalla; i/a Kakko po/ce/ce Rimske Dvore, i Templa Boggovim posvechjena, i/a Kakko proli toliku karv pravednu, ter cini u gnoj utopit pærvu Gospodu, i velike Poglavize: naghjese i/a ovake nemillosti, komuse pokloni po gnegovoj smærti, i komu prika/a svetiliscta, Kakko Boggu velikomu. Javam

vam umjem rjeti, da ne samo mogu vjerrovat, alli da vidim moijem occima jedno cjuedo vele vecchje. Grjeh smærtni svjer od Nerona nemillia, isa Kakkoje otrovo onn semglju, kojaga primi proroghjena, isa kakkoje sve rasloghe privratio: ne samoje dvoren od toliko kærstjana; allimuse mnosi od gnih klagnaju, vecchje neggo istomu Boggu. Hotiobih dakke imati danas toliko snaghe, i toliko jakosti, kolikoje potrebnito sa rinnut ovi kip s' otara, damuse nikko ne pokloni, nakkase ne tusci Issukærs na kærstjane, Kakkose prie tuscjasce na scidove: vime osramotiste, i pogærdiste: *vos inhonoratis me*. Uffam daga nechjete cjastit u naprieda, i damuse nechjete klagnat, akkovam ukascem sctoje grjeh smærtni u sebbi, i kojese besakogne cini s' gnime Gospodinu.

Sctoje dakle grjeh smærtni? grjeghje smærtni jedno potlaccenje, koje Stvoregne potisćteno cini Velicjanstvu Boscjanstvenomu, i sa ovije usrok jas besadna od gærdocchje, more neismjerno od opaccine, slo od svijeh salaa najvecchje; er ide na gneki nacin prema Boggu, terga tice u gnegovu cjas Boscjanstvenu. Nebih hotio da usmete ove rjeci kakko od menne usmnoscene, ersu one prava istina. Ucenas Boggoslovzi da grjesciti smærtno nije druggo, neggo obratit plecchja Boggu, sa sværnut lize stvoregnu, sćto se nigda nemosce dogodit bes velika potlaccegna. Osvem mudrijeh Nauciteglja sove Sveto Pismo grjeh, potlaccegne. Ovako nahodim u Ezechiellu da Gospodin ne recce: grescnik pristupi, neggo grescnik potlacci moje sapovjedi: *Contempsit judicia mea*: Ezech. 5. Ovako i u Ecclesiastiku ne recce: grescnizi isgubisce, neggo grescnizi strah Boscii potlaccisce: *Contemserunt timorem Dei*: Eccl. 49. A Sveti Pavo govori: daje Blago Dobrote Boscjanstvene potlacceno od onijeh, koise povratchjaju na iste grjehe: *Divitias bonitatis ejus contemnis*: I da ovazi grescnizi plescju Sina Boscijega, i gnegovu karv neprozjegnenu: *Qui filium Dei conculcaverit, & Sanguinem testamenti pollutum dixerit*: Hebr. 10. Dake nemojte zjenit grescnizi da cinite slo malahno kada vijeghjate smærtno Gospodina. Kadbiste snalli orda sćto cinite, isabralibiste prie ne scivjet, negh smærtno sagrjesciti. Ciudditese o Nebbessa, govori Gospodin, ter vi Nebbeszi Dvornizi, kakko daste uzvigljeni, uklonitese s' vrataa Raiszijeh: *Obstupescite Cœli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer*: Jer. 2. sasćtose slusci Gospodin s' ovijem nacinom od govoregna s' Blascenizima, koi akko ne moghu uvestit pravu scjalos u særze, a ono nekkaje s' dvora ukascju? Evo sasćto, sljedi govorit isti Gospodin: *duo enim mala fecit populus meus*: Dva sla veoma strascna ucini puk moj. Pærvoje slo, er ostavi hladenaz scive vode: *Dereliquerunt me fontem aquæ vivæ*: a drugoie, erga ostavi sa pohrane vodne prasne, i rasassute: *Et foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas*. Po ovoj tuscbi Gospodinovoj mocchjete dochi na koi nacin u posnagne kojaje krivina, i kojeje besakogne, grjeh smærtni. Grjescitje smærtno, posnat, daje stvoregne jedno dobro potisćteno, jedno dobro kratko, jedno dobro ismjescjano s' tolizijem nedragostima; i nisćta ne magne rjeti u særzu Tescto sato? slaas ovega stvoregna, sasve daje kratka u sebbi, sasve daje potisćtena, sasve daje s' tolizijem nedragostima ismjescjana: drascjamije, neggo isti Boogh: vecchje volim vighjet onu moju .... sa jedan cjas bjeguchi, neggo Bogga po sve vjeke, vecchje volim uscivat gne lize sa mallo vremena, neggo Boscije u vjek vjekaa, vecchju zjenu cinim od ovega tughjegv srebra, neggo od svega blaga Nebbeskoga, i satochjuga usdæiscjat, sasve da imam isgubit sa svegh kragljestvo Nebbesko. Ovoje u istinu sćtose cini svaki put, kadse vrjeghja Gospodin, i grjesci smærtno. Cinise Boogh novi suproch onemu prem scestokkomu sabragnegnu: nechjesc imat drugoga Bogga: *Non erit in te Deus recens*: Psal. 80. terse rinne, dopustitemi da ovako

rec-

reccem, Viscgni s' otara od særza, a na gnegovose mjesto stavi jedan kip svjettovni, illi tughja ʃcena, illi tughje ʃlato, illi drugo dobro vremenito ovijem prilicno.

ʃasve daste na koi nacin doscli u poʃnagne grjeha smærtnoga, njeste sværʃceno, ʃato nekka boglje poʃnate, kolikoje ono potlaccegne, i ono beʃakogne, koje cinite Boggu, grescnizi kadga vrjeghjate: dopustitemi, davas upitam: kadga vrjeghjate onako slobodno, ghdiga vrjeghjate? jeda otidete u koje skrovno mjesto, alli dalekko, jedase ʃabijete u koju gustu goru, alli ʃapusctenu, ghdi occi Boʃcije ne dopiru? Ah gnegovesu occi svjetlije od sunza: *oculi Domini multo plus lucidiores sunt super solem:* Eccl. 23. Svud dopiru, sve vide, i nije skrovisca tako potajna, nije gore tako guste, nije kraja svjettovnoga tako dalekka, u komuse Viscgni ne nahodi. Dake kadga vrjeghjate s' grjehom smærtnijem, vrjeghjatega prid gnegovijem occima, tlaccitega prid gnegovijem lizem, i ono djello neposcteno, koje nebiste smjelli ucinit prid Gosparom ʃemaglskijem, alli Cjovjekkom umærlijem, cinitega prid Boggom Velicjanstva, i od Vojskaa. Ovoje ona gljutta draccja, koja iʃa grjeha probadasce kraglja Davida, termu cignasce s' rjeccima od placcja raʃbjenijem, govorit: Ne samo sagrjescih Veliki Boʃcje, negh smjeh prid Tobbom sagrjesciti, koisi moj Gospar, i moj sudaz Vjekuvjecni! *Tibi soli peccavi, & malum coram te feci:* Psal. 50. Alli ovo beʃakogne, koje cinite, ovi grjeh, s' koijem vrjeghjate Dobrotu Boʃcjanstvenu, ʃasctoga cinite? ʃa stecchi koje Cessarstvo, alli blago neiʃmjerno? Ah neurjeghjatega ni ʃa Cessarstvo, ni ʃa blago neiʃmjerno, neggoga vrjeghjate ʃa jednu raʃbludu, ʃa jedan grjeh putteni, ʃa jedno stvoregne, na koje, kad iʃgubi ljepos, nechjete ni pogledat, vrjeghjatega ʃa mallo srebra. Juda proda Issukærsta ʃa tries pjenesaa srebærnijeh, a vi ʃa magne. Posluscjajte, kakkose Gospodin tuʃci na vas po ustih svoga Prorokka Ezechjella: vrjeghjajume; ne ʃa vrecchje punne jecma, alli pscenizze, neggo ʃa mallo jecma, i ʃa mallo pscenizze: *Violabant me propter pugillum hordei, & fragmen panis.* Ezech. 13. sadmi rezzite grescnizi na uʃdano: kolikratste Bogga na ovi nacin vrjedili, kolikratstega ovako ruʃcno potlaccili, kolikraste u tjeku od scivotta, beʃakogne ovako strascno ucinilli? Moʃce rjeti slobodno koi od vas, koije bio pustio usdu svoijem pohotjenstvim: Svi puti, po koijemsam hodio ostaliʃu iʃgnusceni moijem gnusobami, i mojem opaccinam: *Inquinatæ sunt viæ meæ in omni tempore.* Kucchje, u koijehsam pribivo, ostallesu opogagnene moijem grjesima, stacjuni u koijehsamse raʃgovaro, ostallisu opogagneni moijem grjesima, perivoi, u koijehsam provodio ljetno vrjeme, ostallisu opogagneni moijem grjesima, brodovi, u koijehsam hodio po moru, ostallisu opogagneni moijem grjesima, iste Zærkve, u kojesam ulaʃio, i onesu ostalle opogagnene moijem grjesima: *Inquinata sunt viæ meæ in omni tempore:* grjesciosam u svakko dobba, i u jutro i u vecer, i u vrjeme od pokladaa, i u vrieme od koriʃme, u dni poslene i u dni blaghe, i u vrjeme od proscegna, tersamse sluʃcio proscegnem, ʃa grjescit vecchje, i slobodnije. Grjesciosam svachijem chjuchjegnem moga tjela, svakkom mocchi moje duscje. kolikratsam uvrjedio Gospodina s' occima, a kolikrat s' rukama? ko moʃce iʃnachi vas broj moijeh mislii necistijeh, vas broj moijeh rjecii neskladnijeh, vas broj moijeh djelaa neposcenijeh, vas broj grjehaa, kojesam ucinio s' propusctagnem moijeh dærʃcjanstvaa? Boogh sam, koi vidi, i u vrjeme bjela dana, i u tminnah mærkle nocchi, ʃna vas broj, i sve okolisce mojek grjehaa: *Tu scis insipientiam meam, & delicta mea, a te non sunt abscondita:* Psal. 68. I ʃa ovolike grjehe, i ʃa ovolika potlaccegna, nije Viscgni oruʃcio svoju desnizzu ʃa dignut ʃemglje, koje ʃemglju iʃgnusio svojem gnassobami, Nebbose nije naoblacilo, ni da-

dascghjel'o svoje trjeskove na glavu ovako nemillu, semgljase nije sastvorilla, sa proscdrjeti u svoje jasove ovakoga grescnika, more naduto nije priskocillo svoje granizze, sa prikritga, i podušcit svoijem valovima, nijesu isterciallí medvieddi is svoijeh jamaa, sa rasdærpit tjelo ovako opako. Ne grescnice, ne grescnizzo, ervas Nebbeski Chjachko cekka na pokoru, i cinivam snatti po ustih svoga Prorokka: da ne iscte vascju smært, ni vasce isgubjegne, negh da sljedite scivjet, i dase k' gnemu særzem uzvigljenijem od bolesti, obratite: *Nolo mortem impii, sed ut convertatur impius a via sua, & vivat*: Ezech. 38. Da videchi u gnemu ovoliku dobrotu, hocchjeteliga vecchje vrjeghjat, na ovi nacin, hocchjeteli vecchje tlaccit gnegovo Velicjanstvo, allichjete ostavit grjeh, ter mærsjet na ono slo, Kojeste dosad toliko gljubili? Ah ostavite, ostavite grjehe, i nemojte vrjeghjat u napried, nemojte tlaccit, nemoite plesat Issukærsta, od Kogaste primili tolika dobra, i tolike millosti. On sa vascju gljubav side s' Nebbesaa na semglju i provede scivot vremeniti u trudih nepristavnijeh, a najposlje proli svoju Karv neprozjegnenu sa odkupitvas is suscjanstva pakgljenoga nepriategljа; neggo sposnajte po ovoj besjedi sctoje grjeh smærtni u sebbi, i scto hocchje rjeti uvrjedit s' gnime ovakoga Bogga, salve da gljudska pamet ne mosce dochi do Kraja u posnagne grjeha smærtnoga, er imajuchi on, Kakko uci Sveti Tommas gneku hudos beskoncivu: *Peccatum habet quamdam infinitatem ex infinitate divinæ majestatis*. S. Thom. 3. part. q. 1. art. 2. Ukoliko vrjega Velicjanstvo beskoncivo: samga Gospodin posna svojem mudrosti beskoncivom, i dohita do Kraja gnegovu hudos.

BESSJEDA SEDAMNESTA

U Nedjeglju, Koja dehodi prie velike Nedjeglje

O scteti Koju dusci cini grjeh smærtni, i od pedepsah koje grescnik k' sebbi pritesce.

Quis ex vobis arguet me de peccato. Joan. 8.

Samse Issukærs mogasce dicit, ter rjet slobodno scidovim: Kome od vas mosce grjehom prikoriti: *Quis ex vobis arguet me de peccato*? Erbo On bi Oni, od Koga ostavi Sveti David upisano: da nebi nikkada hodio po grescnomu putu: *In via peccatorum non stetit*: Psal. 1. On bi oni od Koga pak recce Sveti Pavo Aposto: daje svet, pravedan, neozkværgnen, i rasluccn od svijeh grescnikaa: *Sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus*: Hebr. 7. A mi nesrechni sinovi jednoga Oza neposlusčna sacesmose u grjehu, rodismose u grjehu, ter svescto vecchje scivemo, sve vecchje i grjescimo, sad s' oholasti, sad s' lupescтinom, a najvecchje s' necistocchjom. Bistellimi umjelli rjeti sasctose vidi na semgli ovolika neurednos u onemu stvoregnu, Kojebi imallo sasma bitti podloscno svomu stvoriteglju? Akko nesnate gne usrokka, jachjuvamga odkritti: Vrjeghjase Gospodin od Umærlijeh, erbo Kakko oni ne posnaju privoliko besakogne, Kojemu cine s' grjehom, tako ne posnaju, ni scтetu neismjernu, Koju s' istijem cine sebbi; ni pritescke pedepse, od Koijehse

cine dostojni. Da vi ne uspribivate u grescnijeh tminnah, u Koijehse oni nahode, ter da ne usidete po putu po Komu oni idu: odrediosam u ovoj besjedi ukasatvam najparvo sćettu, Koju grjeh smærtni cini dusci jednoga grescnika, a pak pedepse, s' Koijemga Gospodin pedepsce.

Pocnimo od sćette. Najparvo gubi grescnik s'mærtnijem grjehom millos Bosciju; alli nemoscese podpunno rasumjet ovo isgubjegne, akko na koi nacin ne doghjete u ipospagne od blaga neismjernoga Boscije millosti. Millosje Boscija jedan dar Nebbeski, s'koijem kad Gospodin obogati jednu duscju, cinije plemmenitiju od svijeh kragljaa, ljepsciju od sunza, bogatiju od svijeh rudaa, koje us darsce slato, srebro, i drago Kammegne, i Boogh isti ne sramise saværch s'gnom priateglstvo, i usetje sa svoju Chjer gljubescglivu, obecchjavajuchioj sa Occinstvo Kragljestvo Nebbesko. Potom grescnik sagrjesci, i uvrjedi smærtno Gospodina, isgubi oncjas Bosciju millos, i s'gnom duhovno plemsto, ljepos bogastvo, prjeteglstvo, possinovgljegne, i Kragljestvo Nebbesko. Kad isgubi millos Bosciju, isgubi i gnegovu gljubav, i svu uvadu, alli odjecchju værhnaravnu, osvem Vjerre, i Uffagna, Koje ostaju u grescniku isa grjeka sasve slabe, i studene; Alli nije ovo sva sćetta, Koju grjeh cini nesrechnomu grescniku, sljediteme sluscjat sa posnatje do Kraja. Discemu grjeh smærtni sva dobra duhovna od gnega ucignena u toliko godisćtaa, sve blago varhnaravno od gnega stecceno s' tolizijem trudima, ostavgljaga gola bes ikkakva uresa, bes ikkakve naprave u najvecchjemu uboscvu duhovnomu. Svesćto stecce oni Kærstjanin s' goruchjom molitvom, s' tesczijem biccima s' osćtrijem Kostretima, svesćto dobi s' postom, susami, slijem spagnem: sveje isgubio s' grjehom smartnijem: *Si averterit se justus a justitia sua, & fecerit iniquitatem ... omnes justitiæ ejus quas fecerat, non recordabuntur*: Ezech. 18. Isgubiosi o mladichju s' grjehom smærtnijem svesćtosi dobijo u oni sgoddi, kad ne samo njesi Bogga uvrjedio premdasi bio veoma napastovan, neggosi josc saviscе od grjeha uklonio i tvoga Druga. Isgubillasi sceno s' grjehom smærtnijem svesćtosi stekla u onoj pogubi, u Kojoj sa ne uvrjedit Gospodina Bogga, pritærpjelasi, i suscnize, i udarze, i rjeci prikorne, i progonstva: *Si averterit se justus a justitia sua, & fecerit iniquitatem ... omnes justitiæ ejus, quas fecerat non recordabuntur*. Cjujem Komi odgovara? Vidim Occe sćettu, Koju cinim s' grjehom smærtnijem mojoj dusci; posnam dobro isgubjenje, i poghubu od svijeh dobara værhnaravnijeh; alli Kad opet s' dobrom Ispovjesti steccem Bosciju millos, i Bosciju gljubav, stecchju sajedno s' gnima svadobra djella duhovna, i svu odjecchju værhnaravnu, alli uvadu, po grjehu isgubjenu. Numi rezzi: Kotije rekko dachjesc ucinit dobru Ispovjes, erbo nije tako lasna jednomu grescniku, navlasćito ustaranu u grjehu? Allitichju dopustiti dachjesc ucinit dobru Ispovjes, i na gnoj stecchi Bosciju millos, i Bosciju gljubav, ter datichjese s' gnima povratiti sva dobra djella duhovna, i odjecchja værhnaravna, Kojuti biasce grjeh ugrabio, i naslagnamse na ono obecchjagne, Koje Gospodin narecce Joellu Prorokku: povratitchjuvam ona godisćtaa, i ona dobra isjedena od gusjennizaa, od prugovaa, i od arghje: *Reddam vobis annos, quos comedit locusta bruchus, & rubigo, & eruca*: Joel. 2. Alli dobra, Koja cinisc, nahodechise u grjehu, nechjetise nigda povratiti, erse raghjaju mærtva, i ne slusceti sa scivotta Vjekuvjecnoga ni sa Raja: *Nil prosunt ad regnum Cœlorum obtinendum*: S. Thom. 3. part. q. 89. Ona sadušcbina, oni pos, one Kostreti, oni bicci, i sva inna dobra djella, ucignena u grjehu smærtnomu: mærtvasu u sebbi, i ne slusce sa stech Kragljestvo Nebbesko, sarve da slusce sa stech dobra vremenita, i da uputivaju na Koi nacin grescnika put Boscije millosti isgubjene, Kakko sljedi ucit recceni Sveti Tomas: *Ad*

Ad temporalium consecutionem, & ad dispositionem ad gratiam.

Sasvom ovom sćettom ovako velikom, nahodise Koi grescenik, koi govori: Sagrjesciosam, i Kojemise ʃlo dogodillo? Kojetise ʃlo dogodillo? isgubiosi millos Bosciju, i s' gnom Bogga istoga, gnegovo possinovgljegne, Occinstvo, Kojeti biasce pribravio, to jes Kragljestvo Nebbesko, dobra djella ucignena u toliko godisćtaa, s' tolizijem trudima, odjecchju værhnaravnu, i govorisc: Kojemise ʃlo dogodillo? Domiscgljamse sasćto ovako govorisc: erbotise ısa grjeha nije josc ikkakvo ʃlo occigledno dogodillo, nitisi do sad primio ikkaku sćettu u dobrih telesnijeh; allise nemoj usdat, datise nechje ʃlo veliko i u tjelu i u dobrih vremenitijeh dogoditi; er nahodim na tissuchju mjestaa Svetoga Pisma: da Gospodin pedepsa opacnike sa gnihove grjehe, sad s' gladom, sad s' rattom, sad s' Kugom, sad strescgnom, sad s' progonstvom, sad smærti: nahodim u Prorokku Jeremii: dachje suscja odnjet svekoliko, i dachje sve usahnut sa grjehe segljanske: *Lugebit terra, & herba omnis regionis siccabitur propter malitiam habitantium in ea:* Jer. 12. A u Ecclesiastiku: dachje progonit grescnike smart, Karv, glad, silla i bic: *Mors, sanguis, & romphæa, oppressiones, & fames, & flagella super iniquos creata sunt hæc omnia:* Eccl. 40. Sćtim u Kgnigah od Kragljaa, da Gospodin recce Davidu, isa hotimsta, i vbojstva onako nepravedna: erbo po tvojoj sapovjedi osta ubjen pravedni Vrija, i bi od tebbe dignuta cjas gnegovoj sceni: svegbchie mac vissjet visce tvoje kucchje: *Uriam Ethæum percussisti gladio, & uxorem illius accepisti in uxorem tibi, quamobrem non recedet gladius de domo tua:* Lib. 2. Reg. c. 12. Sćtim u Paralipomenih da Kragl Saul, ne poghinu, ni sa mallo junasćtvo, ni sa mallu pomgnu gnegovijeh Vojnikaa, neggo sa gnegove grjehe, i erbo pristupi Bosciju sapovjed: *Mortuus est Saul propter iniquitates suas, eo quod prævaricatus sit mandatum Domini, quod præceperat, & non audierit illud:* Lib. 1. Paral. 10. Akkote grescnice nije josc Gospodin pedepso u tjelu, akkoti nije josc dignvo svjettovna dobra, akkote josc dærsci na semgli, snasci sasćtote dærsci? mosce bitti sa vecchjete pedepsati, Kad doværscisc broj od grjehaa, Kojete tærpjet odredio. Ovoje nauk mnosijeh Svetijeh Otazaa, naulasćtito Svetoga Agustina, Koi ovako uci u scivottu Kærstjanskomu: *Illud sentire nos convenit, tamdiu unumquemque a Dei patientia sustineri, quamdiu non dum suorum peccatorum terminum, finemque compleverit, quo consumato eum illico percuti, nec ullam illi veniam jam reservari.* De vit. Christ. c. 3. Sljediteme sluscjat s' pomgnom, sa dochi u spoznagne ove istine: Biasce s' velikom vojskom obkruscen Bagdat od Daria Kraglja od Medije, i od Persije. Baldaslar Kragl obkruscen, sa dærscjat vesselo gra ghjane od Bagdarga svoje podloscnike, ter sa ukasat nepriategliu, da ne gladovahu unutra: ucini jednu Veceru, tako obilnu, da nesnam vighjelise druga od ove obilnija; sasva na gnu tissuchju plemmenitijeh Mladichjaa, i Poglavizaa od Kragljestva, i sve gnegove scene, i Priateglize, na gnoise pijasce s' velikom slobodom, pijasce i Kragl Baldassar, ter Kad nebiasce vele trjesan: naredi slusćbenizim da donessu na tærpesu slatne sude, koi biahu Viscgnemu posvetchjeni u Templu od Jerusalema: *Præcepit jam temulentus, ut afferentur vasa aurea, quæ asportaverat Nabuchodonosor pater ejus de Templo, quod fuerat in Jerusalem:* Dan. 5. Kadih donessosce toliko gljudi, Koliko scene piju vesselo u gnih, ter napijaju gnihovijem Boggovim; Allise barso gnihovo vesseglje u scialos obrati. Prikascivase jedna ruka cjudnovitta, Koja pisce na miru gneke rjeci, Koje nikko od gostaa nerasumje. Vidije Kragl, bljedi, tærne, i smetase rasvescivajumuse slobi od leghjaa, termuse noghe od velika straha tresu, i Kogljeno udara u Kogljeno: *Tunc facies Regis immutata est, & cogita-*

gitationes ejus conturbabant eum, & compages renum ejus solvebantur, & genua ejus ad se invicem collidebantur. Vika u sve glase, i sapovjeda, dase najbarsce dovedu gonetozi, da istomacce pismo od ruke ostavgljeno na miru, ter odkriu sctose usdærsci pod slovima cjudnovittijem. Dohode u Dvor gonetozi, gledaju pismo, rasgledajuga, alli saludu, njedanga od gnih ne rasumje. Tada Matti Kraglja Baldassara govorimu: nemojse smetat: nahodise u tvomu Kragljestvu Cjovjek, Koi ima pravi duh, i gnimse slusscijo tvoj Roditegl Nabukodonosor. Ovoje Danijel, sasovi gnega. Dohodi Danijel svan od Kraglja, termu ovako govori: Tisi o kraglju imo prid occima isgled Nabukodonosora tvoga Roditeglja, i njesise hotio gnim okoristit, podignuosi tvoje pristoglje prema Viscgnemu, opoganiosi sudcgnemu posvetchjene, usvisiosi lascive Boggove, a od pravoga Bogga nijesi ucinio zjenne. Sato On cini upisat ono scto ti isctesc, dati ja istomaceim: Mane hocchje rjeti: daje pribroijo godisctaa tvoga Kragljestva, i dasiih jur scivottom opakijem doværscijo. Thecel hocchje rjeti: date stavio na mjerila, ter date nije nascio dobre mjerre. Phares hocchje rjeti, daje rasdjelio tvoje Kragljestvo, ter dagaje do medim, i Persianim. Rasmiscgljajte Kolikose na ovo istomaccegne strah vsmnoscijo u Kragljau Baldassaru, sasve da gnegova smechja, i gnegove tughe ne bisce dughe na semgli, erbo tomaccegne Danjella Prorokka bi isværsceno onu istu noch. Dario ote Bagdat, a Baldassar osta ubjen: *Eadem nocte interfectus est Balthassar Rex Caldæus:* Er biasce doværscio broj grjehaa, Kojega biasce Gospodin odredio tærpjet, i isgubi i dusciju, i Gospostvo, i Kragljestvo. Da moscetelì sad rjeti: Sagrjescilismo, i njenamse njedno slo dogodillo? Pokli nemoscete, i poklisste posnalli u predgnoj besjedi: sctoje grjeh smærtni u sebbi; a u danascgnoj, Koju scettu cini dusci, i Kakkoga Gospodin pedepsce i na ovemu Svjetu: cjuvatese od gnega, ter bjescite dalekko, mærsite na gnega, vecchje negh mærsite na Kughu, na tresegnu, na glad, na ratte, er sve ove pedepse, nemogu ucinit drugo slo, neggo donjet smært tjelu; a grieh smartni moscejè donjet i tjelu, i dusci.

BESSJEDA OSSAMNESTA

U Veliku Nedjeglju

O Muzzi Gospodinovoj.

Passio Domini Nostri Jesu Christi.

OVi nacin neobicjajni, Koga dærsci ovijeh danaa Sveta Zærkva, ovi otari bes napravaa, ove prilike sakrivene, ova opchjena scjalos, Kojase vidi u svemu puku Kærstjanskomu: billistemi umjelli pripovighjet: scto hocchje rjeti? Mosce bitti veoma lasno dase domiscgljate; alli akko sværsceno ne snate usrok ovega nacina neobicjajnoga, ove opchjene scjalosti, jachjuvamga danas odkrit. Dospje scivot nepravedno, i nemillo jedan mladich, koi biasce jedina gljubav, i najvecchje dobro Svete Zærkve, i Koga Ona gledasce, i dærscjasce sa svoga pridragoga Vjerenika. Moscelise snat gnegovo imme? Ah puzzami særze, Kidamise od scjalosti, doscjosam do skoncjagna, Kadsamvamga

ussil-

ussillovan okrit. Ovoje Jesus Sin jedini Oza Vjekuvjecnoga, Koi Kad doghje iʃ gnegova skuta na ovu ʃemglju, i hodiasce po gnoj, prossipasce na svakku ruku svoje millosti Boʃcjanstvene, ter povratchjasce nemochnizim snaghu, i sdravglje iʃgubjeno; i sasvom ovom blagodarnosti, ʃa omraʃu, i ʃlo hotjegne od ʃcidovaa, bi uhichjen, Kakko Krivaz, obaghjen, Kakko ʃlotvoraz, potlaccen, Kakko potisctegnak, obucen, Kakko mahnitaz, poplesan Kakko Zarv, napojen ostom, iʃjednacen lupescim, sadruʃcen s' opazijem, ossughjen na smært s' Uboizam; ʃato ʃovem svakkoga, da doghje ʃajedno samnom plakkat gnegovu smart ovako nemillu, i ovako nepravednu. Susite Anghjeli, erje umro Anghio od velikoga svjetta. Placcite Apostoli, erje umro vasc naucitegl. Susite sinovi vascega Chjachka, sluʃcbenizi vascega Gospodara, podloʃcnizi vascega kraglja, sirote vascega Braniteglja; i Tisi priuzvigljena, i pribolesna Djevizzo danas svana od menne na jednu prikaʃu, od koje sunze ne vighjeʃcjalosnije: spravise primit u tvoje særze oni mac prorokovani od Svetoga simiuna: *Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Vidjetchjesc tuʃcna majko tvoga sina Jesussa prituccna teʃczijem biccima, okrugnena bodeʃcgljvijem draccjam, vidjetchjescga rannava, kærvava punna hrahotinaa, i prikora, vidjetchjescga najposlje pribjena na sramotnomu dærvu od kriʃcja, iʃdahnut meghju dva kærvnika, i lupeʃcja. Tichjesc dake kriʃcju Sveti primit gnegovo prisveto tjelo dovedeno do skoncjagna, na tebbichje Jesus ostavit ʃcivot umærli, i doværʃcit svetilisćte nareghjeno od gnegova Chjachka Nebbeskoga, na tebbichje platit nasce dugove, i ʃadovoglit priko mjerre pravdi Boʃcioj ʃa grjehe svega gljudskoga naroda, ʃato mi uffamo stecchi po tvomu putu prosćtegne od grjehaa, i ʃcivot vjekuvjecni, i ʃa ovutise sværhu klagnamo s' najvecchijem podniscenstvom, govorechi svetom Zærkvom: *O Ave Crux spes unica hoc passionis tempore, piis adauge gratiam, reisque dele crimina.* Pocnimo spovidati gnegovu mukku.

Kad Issukers na veceri najposljednoi pokrjepi svoijem Tielon Boʃcjanstvenijem slabe ucenike, terim odkri svoju gljubav ossobitu, dignuse s' Tærpese, i otide put gore Maslinske ʃa pokupit na gnoj balsam, i iʃljecit nasce ranne; pak ʃa susrestjt grjeh Adama nascega pærvoga Roditeglja, i platit svoijem snojem Kærvavijem gnegove dugove ucignene s' Neposluhom, side u vært Gethsemanski, da ustane ʃcivot od onle ghdje imasce Smært pocetak: *Ut unde mors oriebatur, inde vita resurgeret*; pak kleknu na tle, ter poce Svoju Molitvu; alli pristrascen ne josc od nemilljeh nepriategljaa, negh od svoijeh mislii nabugnenijeh, pocese ʃcjalostit: *Cœpit pavere & tædere*: Marc. 14. Priuʃega jedno dresseglje tako jakko, i ʃcestokko dase mogasce smærtnomu dresseglju prilikovat, i ovo dresseglje biasce podobno ʃa dignutmu umærli ʃcivot, i biobiga lasno dospio, daga Svemoguistvo, i Boʃcjanstvo ne uʃdærʃcjahu, da gnegova gljudska narav podnesse vecchje mukke. ʃa gnega nije vecchje Slasti, nije utjehe, nije radosti, nije vesseglja, dokle bude sciv; nachjese u ovemu dresseglju, i u ovoj ʃcjalosti, i u ovemu Skoncjagnu: *Tristis est anima mea usque ad mortem*: Marc. 14. O Rajsko vesseglje okleje iʃiscla magla ovako gusta, kojaje sjella na tvoje cello, i otjerala vedrinu tvoga liza? Kojesi vidio, ʃcjalostivi Jesusse, tako nemillo, i tako strascno prikaʃagne, kojetije ugrabilo mirnochju tvoga sarza? Jachjuvam rjeti: Sctoje Jesussu. Vidioje gljutu Cjascju gnegove mukke, onaga smeta, onaga pripada, onaga strasci, terchjega strascit dokle usʃcive. Vidi u gnoj iʃdagne Jude svoga Ucenika, vidi sramotnu pobjeghu od Apostolaa, vidi nepravde od pristogljaa, i Sudaza, vidi nemillos od karvnickaa, vidi s' kolikochje biccja, i s' koliko udarazaa bitti prituceno gnegovo pravedno Tielo, s' koliko dracjaa probodena gnegova glava, s' koliko hrahotinaa pogcerghje-

ghjeno gnegovo lize. Vidi priteſcki, i Sramotni kriſc, koga ima noſſit na rammenu, vidi Cjavle, s' koijem ima bitti na gnemu pribjen, vidi rugh, prikor, i pogarghjegne, s' koijem ima na gnemu meghju dva lupeſcja iſdahnut. Oſvem ovega vidi broj neiſbrojni od ſvijeh grjehaa, koiſce uciniſce od pocetka od ſvjeta, i koichjeſe ucinit do Svarhe od gnega. Vidi ubojſtva, vidi lupeſctine, vidi grabſce, vidi nepravde, vidi oſvete, vidi nenavidoſti, vidi neciſtocchje, vidi hotimſtva, vidi pogærghjegna ſvetijeh ſtvarii. Vidi Moje, vidi vaſce grjehe, i miſſmo dali uſrok s' naſcijem grieſima Jeſuſſu od dreſſeglja. Vidi joſc mallahan plod, kogachje iſvadit iſ ſvoje mukke, iſ ſvoje neprozignene kærvi, ter govori: *Quæ utilitas in ſanguine meo*: Pſal. 29. Kakko? Jachju dat moj ſcivot Boſcianſtveni ſa Judu moga ucenika, a Judachjeſe iſgubit? Jachju umrjet ſa Pilata, a Pilatochjeſe oſſudit? Jachju umrjet ſa Iruda, a Irudchje poghinuti? Jachju prolit moju karv ſa ſcidove, ſa nevjernike, ſa ſle karſtjane, a onichjeſe oſſudit? Kojuchju dake koris iſvadit iſ moje mukke, i iſ moje karvi: *Quæ utilitas in ſanguine meo*. ſabavglien Jeſus o ovijeh miſlih, oſta priuſet od velike ſcialoſti, i od velika dreſſeglja, terſe obærnu k' ſvomu Chjachku ſa primit od gnega utjehu u ſvomu ſmærtnomu ærvagnu, i rece-mu: *Abba Pater, omnia tibi poſſibilia ſunt, transfer calicem hunc a me, ſed non quod ego volo, ſed quod tu*: Marc. 24. Chjachko moj gljubjeni, Chjachko jedini, Svjedoce Moje Mukke, i koi ſam poſnaſc kolikoje ona ſceſtokka, i s' koijemje ugoghjegnem ja podnoſſim. Vidiſc joſcter, kakkoſam ſpravan popit dodna gljutu cjaſcju; alli tolikoje gne garcillo, da sluſcjajuchi gljudsku narav nagovorame, date molim, dame mine, i daje ukloniſc od Moijeh uſtaa, ſato akkoſe moſce, uklonije: *Transfer Calicem hunc a me*. Cju Nebbeski Ciachko glaas boleſni ſvoga ſina, termu ſeglie jednoga Anghjela, daga raſgovori. Leti Anghio s' Nebbeſaa, alli ſcto hocchje rieti: damuje ſvjetlos potamjena; daje bljed u lizu? Od kogaſam cekko utjehu, kaſce nadvorgniem nac non, daje ne noſſi. Jurje doſcio prid Jeſuſſa kuppi krila, klagnamuſe, termu govori s' velikijem podniſcenſtvom: s' Tuſcni kraglju o ſvijeh boleſtii, doſcjoſam k' tebbi poslan od tvoga Chjachka Nebbeskoga ja sluſcjam dobrovoglno kogaſam darſcjan sluſcjat, ſnam prie neghti pocnem govorit, da ti ſnaſc ſvekkoliko, ſatoje doſcta, dati ſamo naſpomenem, daje tvoja ſmært potrebna ſa ſcivot od ſvjeta, obuziſe dake u tvoju jakos, i u tvoje hrabrenſtvo: *Induere fortitudine tua*, terje otidi ſuſreſtit, otidi kamote vodi tvoja gljubav, i ſcglje ſapovjed tvoga Chjachka Nebbeskoga.

Sniſci glavu na ſapovjed ſvoga Chjachka ſin posluſcni, govorechi: *Non quod ego volo, ſed quod tu*. Pokli hocchjeſc pidraghi Cjachko, da tarpim iſdagne moga ucenika, progonſtvo ſcidovsko, potlacegne drobnoga puka? budi voglja tvoja. Pokli hocchjeſc da tærpim teſcke bice, i draccje bodeſcglive; budi voglaja tvoja. Pokli hocchjeſc da noſſim kriſc na rammenu, ter da na gnemu ſtoim pribjen meghju dva lupeſcja? budi voglja tvoja. ſaſve da Duh Jeſuſſov bi ſpravan tærpjet ſve ove gorke mukke, niſcta ne magne, gnegovoſe tjelo tako utreſe, i skoncja, daſce uſe ſnoit Kærvavijem ſnojem. Rogledajte priskoncjana Jeſuſſa, Kakkomu ſnoj iſmjeſcjan s' Karvi, kipi s' glave, ter pada na ſemglju: *Et factus eſt ſudor eius, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram*: Luc. 22. Jatiſe klagnam Neprozjegnena kærvi moga Odkupiteglja, i Zelivam po ſto putaa onu ſrechnu ſemglju, kojaje imalla cjas ſa primitte. Kad doſpje Jeſus govorit ſvoijem Chjachkom, dignuſe s' molitve, ter otide k' ſvoijem ucenikom, koje naghje od ſna priklopjene, Kadih raſbudi, uſeih nagovarat na molitvu, da ne oſtanu u ſceſtokku napaſtovagnu pridobjeni. Nagovarajucgi Jeſus na molitvu Ucenike, cjuje bukku od Vojnikaa, koi ighjahu ſa uhititga, i s' gnima ighjaſce neſrechni Juda: *Adhuc eo loquente ec-*

ce

ce turba, & qui vocabatur Judas unus de duodecim antecedebat eos: Luc. 22. Koga Jeus od febra potifstenoga biasce usviscio, i stavio u broj onijeh dvanees Poglavizaa, koi imahu vladae pærvijem kraglistvom od svieta, kadaga ugleda, reccemu gljubesceglivo: Priateglju Sctosi doscio k' menni u ovo dobba: i govoretchimu ovako prima od gnega, i odvratchjamu zelov, ter odkriva gnegovo isdagne: *Juda osculo filium hominis tradis?* Luc. 22. Billistemi umjelli rjeti: sascto Juda isda Gospodina, i sa kolikoga proda scjughjellom? satisnite usci sa ne cjutti gnegovu nemillos, i gnegovu la komos. sa trjes pjenesa srebærnijeh: *Constituerunt ei triginta argenteos.* Matth. 26. Ah nerasborni tærgovce, akkosiga hotio dobro prodat, imogasi prodat gnegovoj Majzi Marii, alli Nikkodemu gnegovu priateglju, alli Marii Mandaljeni gnegovoj vjernoj slufcbenizi; svakbiti od ovisch bio do veliko blago sa Jesussa. Kad doværsci Jesus s' Judom govor, obratise k' Vojnikom, terim reccce: Koga isctete? odgovoriscemu: Jesussa Nazaranina. Onim tad reee: jasam Jesus. O gljubavi neisrecene govori Sveti Gærgur: Kadaga isctu sa ucinit Kragljom bjesci, terse krije, kadaga isctu sa dignutmu scivot, odkrivase, i occituje: *Oblatam gloriam culminis fugit, pœnam probrosæ mortis appetiit.* Potom recce, jasam Jesus, taj cjas Vojnizi, ko udreni od trjesa, padosce na tle; alli nakon mallo ustasce s' gnegovom pomocchi, i ko lavi sarditi, alli Vukovi grabescglivi najartchju na gnega, kakko na jednu mirnu ovcizu. Oviga hitaju, ovjga rescju, ovimu stavgljaju verighe, terga smuzaju s' velikijem prikorom put grada Jerusalema. Gospodine ja posnam, dat vecchje savesala nascia gljubav, neg konopzi nepriateglski, i ova gljubav nechje i nas pritegnut, da idemo sa tobbom, ter date Sljedimo do gore od Kalvaria?

DRUGHI DIO.

Kad Jesus uliese s' bukkom od puka u grad od Jerusalema, bi odveden prid pristogljaa raslienijeh Sudaza. Kad cju Pilato obadjegne, ter iskuscja potanko Svjedokke, ne samoga ne osudi, neggose isusti da u gnemu nije Krivne: *Nihil inveni causæ in hoc homine:* Luc. 23. Ah Kadbih mogo po komu porucit Marii gnegovoj Maizi: daje Pilato nascjo pravedna Jesussa, Kolikobise obesselila u gne scjalosti? Ah sctochju porucivat Blascenoj Gospi da Pilato nie nascio Krivine u Jesussu. Pilato sa ne ucinit scio puku scjudioskomu, osudiva pravedna Jesussa na bicje: *Jesum flagellatum tradidit.* Hitajuga Vojnizi beskarsmagna, svlacega is haglinaa, ter Jesus ostaje go prid gnima stidom, i smutgnom neisreccenom. Ghdiste Serafini, sascto ne doletite s' Rajszijeh stranaa sakrit Krilima vascega kraglja? Ghdisi sastoru od Templa, ter ne pokriesc tvoga nagha Redovnika? Bici Jesusvas scjudi, erchjetemu vi isvadit karv is scilaa, kojachje pokrit gnegovo polo tjelo. Scto Zienite da kærvnizi biccevagne odmizaju? dohode oruscjani s' tesczijem biccima, spravni sa mlatitga besikkakva Millosarghia; Alli da boglje doghjete u posnagne od ove mukke, imate snatti da svescoje tjelo mekahnije, sve chjuti vecchju boles, kadje udreno, alli ragneno. A Cigovo igda tjelo bi mekagnije od Tiela Jesussova saværscena od priciste Karvi Djevizze Marie? Govori Sveti Bonaventura: da podplat noghe Jesussove biasce mekahnii od senize nascijeh occii. Dakè Kojuchje boles ochjuchjeti, kada pade na gnega grad ob bicjaa? Jurse kærvnizi spravgljaju sa lupatga, jurga lupaju na ismjenize, potaknuti od hudobaa, s' nemillosti neisreccenom. Kidajumu meso, i scille, vademu karv, koja rece na tle is svega Tiela raskinuta. Kadsuse pærvi umorilli, nastaju drusi, terga lupaju s' istom nemillosti, kidajumu i oni meso, i scille, i vade karv; isa

isa ov jeh; dohode trecchi, ter nenahodechi sstochje mlatit, ukolikoje sve Tielo Jussukærstovo rannavo i raskinuto; mlate ranne od parvijeh ostavgljene: *Supra dolorem vulnerum meorum addiderunt*. Psal. 68. V ovoi muzzi stoi Jesus stakijem podniscenstvom, i stakom blagoehjom, dabi omescjo iste lave, i medujedde, kadbiga vighjeli u ovemu tuscnomu bitju, a gljudsko særze nemosce krenut na millosarghje. Svakki udaraz, koga prima, prikascivaga Chjachku Nebbeskomu, alli snateli sa koje grje? Akko vjerujemo Svetomu, i Augustinu, i Svetomu Gærguru ossobito sa puttene. Vascja telessa odkrivena o grescnizi, i grescnize, usrokscu, da stoi Jesus po prid pukom. Sasve dasu kærvnizi istrattili dugo vrjeme u Mlatjegnu, sasve dasu proscli broj od udarazaa sakonitijeh, er sakon ne dopusctavasce, dase dadu vecchje od cetresti. Sasve daje primio Jesus, kakko govori Sveti Bernardo vecchje tissuchjaa udarazra, Niscta ne magne hocchjellisuga sljedit mlatit nemilli kærvnizi, ter kasat gnihovu rasargbu prema gnemu, dale nije u toliko Porfirio Rimski Vojnik ganuo na Millosarghje prema Jesussu, pristucenu s' udarzima, i da nije isvadio nosc, i prisjeko konopcich, s' koiem biasce Jesus vesan sa stup obli. Kakkose sci u objavjegniu svete Brigide. Jesus odvesan, nemoguchise Ziecg slabosti usdærscjat na nogah, pade visce svoje kærvi, Pogledajtega, ghjde lesci na semgli, pogledajtega kakko lasi pognoi, kakko ono mallahno djete koje neumje josc hodit, sa dochi do mjesta, ghdje stoje gnevove hagline sa usetih, ter stavit na se, i pokriti naglo tielo. Snateli koje oni, koi lasi po semgli? Onoje Oni isti, koi værti Nebbessima, i vlada Svjetom, viditeliga kolikose podniscio sanascju gljubav?

Joscse Jesus nebiasce dobro obuko u svoje hagline, doghje na pamet kærvnizim, dase govorasce u puku, dale hotiasce ucinit kragljon scidovskijem. Sato sami po sebbi, nepitajuchi pilata pletu jednu krunnu od dracjaa tærnovijeh, kakko da nejma gnegova draga Palestina jednu ljepscju i Zvjetniu, ter spletenu od sedamdasset, i vecchje dracjaa, stavgljajumvje na glavu, mecjuje, i pritiskuju s' tolikom snagom, dasu gneke dracje uljesle u nutra gneke dosele do moscdani, a gneke proicle s' jedne strane na drughu. Viditeli koia karv tece nis glavu, viditeli kakkose gnegovo lize promjenilo? Konam umje pripovighjet, koju boles Jesus okrugen ochjuti u glavi, is koje ishode scille, i kojaje podobna, sa ochjuchjet boles veoma jaccju, neg ostala uda od tjela, koja njesu meka, kakko i ona. Alli mosce bitti da boles biasce magna od potlaccegna, i od pogarghjegna, ukoliko nahodechise Issukaærs okrugnen s' onom Sramotnom Krunnom, obratise k' svomu Chjachku Nebbeskomu, termu recce: Ti sam moj Chjachko s' tvojom mudrosti beskoncivom posnasc moj stid, moju smutgnu, i moje pogærghjegne: *Tu scis improperium meuum, & confusionem meam, & & reverentiam meam*. Psal. 68. V. Koiose smutgni nahodi, Kad oni nemilli Kærvnizi gledajuchiga okrugnena, stavgljajuga Sjstit na jedan Stocih, terga ogærgnivaju jednom haglinom rasdartom od grimisa, i ko Kraglju od Smieha, i od ruga stavgljaju u ruku tærs slomjenu, pakse værte oko gnega, sapgljuvajuga, samlachivajuga, ter rugajuchise gnime nasivajuga Kragljom scidovskijem *Illudebant ei dicentes: Ave Rex Judeorum, & expuentes in eum acceperunt arundinem, & percutiebant caput ejus*: Matth. 27. Ljepe Kchjeri, i Djevojcize Jerusalemske isidete is Dvoraa, sa vighjet vascega Kraglja Salamuna okrugnena: *Egredimini, & videte filiæ Sion Regem Salomonem in diademate*: Cant. 3. Pogledajtega pomgnivo, sa svjedocit: jelli ovo oni mladaz ljepsci od sunza, Koi svojom ljepotom pritesasce Occi, i gljudska særza? Ah poghinullaje ljepos s' gnegova liza, poghinullaje vedrina s' gnegova cela, takose promjenio, dase u gnemu ne nahodi ne samo sjenna od Kraglja, alli ni od Cjovjekka: *De vultu ejus pulchritudo effluxit omnis, & qui erat præ filiis hominum speciosus for-*

forma, videtur: Govori Sveti Bernardo: *Omnium indecorus*. Jate nisςta ne magne, Jesusse, slikke tako promjegnene posnam sa moga Kraglja, ter spovjedam, da drugoga ne posnam sa Gospara isvan Tebbe. Nahodechise Issukærs u bitju ovako scjalosnu, i sramotnu, zjegnasce Pilato, da Kadbiga ukaso puku scidovskomu, dabi utascijo gnegovu rasargbu prema gnemu, satoga ukasa scidovim is gnogova Pridvorja, terim recce: Evo Cjovjekka: *Ecce homo!* Evo onega, na Koga vi toliko mærsite, evoga u onemu bitju u Komustega scudjeli vighjet, hotjellistega vighjet pribjena biccima, podnioje tolike udarze, dasuse Kærvnizi umorilli mlatechiga, hotjellistega vighjet potlaccena, i pogærghjena, jurse ucinio rugh, i sramota svega puka. Sςto isςtette vecchje? Pogledajtega od værh glave do stupaja, nechjete nachi u gnemu njedno udo bes bolesti, i bes pogærghjegna. Nijenam dosta odgovaraju hudi scidovi: hocchjemoga vighjet na Kriscju: *Tolle, crucifige eum*. I na ovo besocno pitagne ne gærmite o Nebbessa, ne dascdite strjele, i trjeskove na glavare od ovake opaccine? Alli cekkate da Pilato sposnajuchi nepravednos pitagna sciudioskoga, osslobodi Jesussa is rukaa gnegovijeh nepriategljaa? Pilato pristrascen od scjamora, i od prjetgne puka nabugnena, spusςtavaga gnihovoj vogli: *Adjudicavit fieri petitionem eorum*. Vessellitese, scidovi, dobiliste, jurse Jesus, Kogaste toliko scegljelli imat u vascijeh rukah, nahodi pod vascjom oblasti. Kadga imasce, spravgljaju Krisc sramotni sa propetga, prikascivajuga Issukærstu, onga gærli s'velikom gljubavi, stavgljajumuga na ramme, a gnegov Chjachko prilaga bremmenu ovako tescku sve grjehe gliudskoga naroda. Napærchjen Jesus s'bremmenima ovako tescziηem uputiose put gore od Kalvaria; i nechjemoga i mi sljedit, ter rjet svetijem Tommom: hodmo i mi sa umrjet s'gnime: *Eamus & nos, & moriamur cum eo*, Ne ide Issukærs put gore Kakko ighjasce gnegda Isak sam po putih skrovnijeh bes svjedokaa u vrjeme tmaste nocchi, negh ide Kada sunze sja na Nebbu, nossi sramotni Krisc prid svijem pukom scidovskijem, Koise biasce prikupio u Jerusalem zjech vasmene svetkovine. Ovise gnim ruga, oviga tlacci, oviga progoni, oviga sapgljuva, oviga tiska. Potom Jesus uside na værh gore od Kalvaria, usimglju Kærvnizi Krisc, terga stavgljaju na tle, svlace Jesussa is haglinaa, termu sapovjedaju, dase prostere na Krisc, prostirase na gnihovu sapovjed, a josc vecchje na sapovjed svoga Chjachka, Koimu u pocetak smært navjesti, i smært od Kriscja: *Factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis*: Phil. 2. Spusςtava ruke, spusςtava i noghe daih pribiju na Krisc. Chjachko Vjecni Ti gnegda ustegnu desnizzu Abrama Pærvorodíteglja, Kad s'gnom htiasce dignut scivot Isakku svomu sinu, i dostati bi gnegov posluh, Ah nekkati bude dosta i posluh Jesussa tvoga sina, Koitise ucinio posluscjan do svarhe. Chjachko vjecni hocchje da Jesus doværsci svetilisςte, ter da plati svojom Kærvi, i svoijem scjvottom Pravdi Boscjanstvenoj sve dugove gljudskoga naroda, Koije use na se, Kadase Cjovjek ucini. Etto dake Kærvnikaa oruscjanijeh s'Korachima, i s'cjavlima gvosdenijem. Cjujeteli bukku, viditeli Kakkomu ruke, Kakkomu noghe pribijaju, viditeli s'kojom nemillosti pritescju onu ruku, koja ne dohodi do mjesta odreghjena. Kadsuga pribilli na krisc, podiscuga semglje, ter pusςtavaju da pade u jammu isdubenu. Vidise kragl od slave go meghju dva lupescja, vissi na kriscju prid pukom, koiga ne samo ne scjalli, neghse gnim ruga, termu govori: Akkosi ti sin Boscii, sidi s'kriscja: *Si filius Dei es, descende de Cruce*: Matt. 27. kojeje ovo scalosno pri kasagne gledat sina Boscijega vissjet na sramotnomu dærvu od kriscja kærvava, rannava, isgarghjena, akkose usdærsci na cjavlih od nogaa, cjavli od nogaa rastvoraju one ranne, akkose usdærsci na ciavlih od rukaa, cjavli od rukaa rastvoraju ranne od rukaa,

kaa, akko vœrti glavom, boduga draccje, garkamusu usta, occi punne karvi, lize punno hrahotinaa, sva uda pobogljena; Nuga pomgnivo pogledajte, terchjetemi umjet rjeti: jellise igda nascio, alli hocchjelise igda nachi Cegljade od gnega tuscnije, i u tjelu bolesnije: *Attendite, & videte si est dolor; sicut dolor meus:* Thr. 1. Alli akkoje Tjelo Jesussovo potopjeno u moru prostrannomu od svijeh bolestii, jeda gnegova duscja usima koje utjescegne. Ah on isti spovjeda daje i svoja duscja punna tughe: *Repleta est malis anima mea:* Psal. 87. I daje protopjena u moru od scjalostii: *Magna est enim velut mare contritio tua:* Thr. 2. I josc savisce nahodise ostavgljen od svoijeh Apostolaa, od svoijeh Ucenikaa, jedaga nabude gnegovu Chjachko ostavio? Ah tuscise gljubescgljvo, dagaje i on ostavio, termu govori s' kriscja: *Deus Deus meus ut quid dereliquisti me!* Matt. 27. Nahodechise Jesus doveden do skoncjagna, ter videchi, daje isværscio svesctonnu naredi Chjachko Nebbeski, i daje sadovoglio priko mjerre gnegovoj Pravdi uvrjeghjenoj, od gljudskoga naroda recce s' visssokijem glasom: *Consummatum est:* Jasam isværscio moj Chjachko, svesctosimi sapovidio, biosimi naredio da doghjem na svjet, dase sadruscim s' gljudskom naravi, dase porodim u jednoj spilli, da navjestim novi sakon, da vissim o kriscju: Svessam isværscio, neostajemi drugho, neggo da pridam u tvoje ruke moj Duh: *In manus tuas commendo Spiritum meum:* Psal. 30. Ter ovako govorechi: ispusti duh is Tjela. Umroje Jesus. Jesmolli mi ustok gnegove smærti? Biasce Viscgni naredio u Deuteronomiu, da akkobise dogodillo, dabi osto koi putnik ubjen na putu, terse nebi snalla gnegova uboiza; da svi gljudi poglaviti is grada, alli is sella, sa ukasat gnihovu pravednos, otidu na mjesto ghdjebi putnik mærtav lescio, ter stave ruke na gnegovo mærtvo tjelo, kunechise Boggom, i Nebbom, daga oni njesu ubilli, dasu ciste gnihove ruke, i dase njesu u gnegovoj kærvi isgnusile: *Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc:* Deut. 21. Ostoje ubjen, kakkoste cjulli jedan putnik, koi tridesti i tri godiscta hodiasce po semgli, prossipajuchi svoje milosti, i cinechi velika cjudessa, kogaje ubio? Moscetelise vi saklet dase vascja krivina nenahodi u ovemu ubojstvu, moscetelì vi svat svjedokke Bogga i Nebbo, daga vi njeste ubilli, i dase njesu vasce ruke u gnegovoj pravednoj kærvi isgnusile? *Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc.* Akkose vi moscete ovako sakleti, ja nemogu, neghsam ussillovan spovighjet i prid Nebbom, i prid semgljom: dasammu ja smært s' moijem grjesima usrokovo, dasamga ja ubio. Jasam, moj Jesusse, s' ovijem grescnijem rukama rastvorio tvoje ranne, jasam karv is tvoijeh scilaa isvadio, jasamte ubio; Tebbe od kogasam primio sdravglje, bitje, scivot, i svakko dobro, i nechju pastit mærtav od scjalosti?

TRECCHI DIO.

Potom Issukæs priminu, oncjasse narav smete, Nebbose naoblaci, i pokrise tminnam, sunze potamje, semgljase poce trestit, stjenese raspuknusce, grobise rastvorisce, sve stvoregne nerasloscito, sa koje Jesus ne umrje, dade bigljehe od scjalosti: *Expavit scelus hominum natura rerum:* Kakko recce Sveti Agustin, a mi sa gljubav koijeh Jesusje umro, nechjemo zvilit, nechjemo plakkat, nechjemo scjalit gnegovu smært nepravednu? Vojnizi, koiga propesce na kriscu, kad vighjosce reccena cjuddessa usescese kajat od gnihove nemillosti, i puk koise namjeri na gnegovoj smærti, vratise s' gore lupauchise u parsi: *Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur.* Luc. 23. A mi gledajuchi Sina Boscijega visjet martva na kriscju, sa nasce grjehe, nechjemose ganut na millosærghje, nechjemo mærsjet na grjeh, koi bi ustok od gnegove smærti, nechje-

chjemose od gnega sasvijem særzem pokajati. Kadbismo odtvardnulli u opaccini i/a smarti ovako nemille, i ovako nepravedne sina Bo/cijega, kojebismo pedepse bili dostojni? Posluscjajte scto govori Sveti Pavo: Ko pristupi sakon moy/essov, umrje be/ ikkakva millosærghja, da kojeje smærti dostojan oni koi potlacci sina Bo/cijega, i poplesa gnegovu karv neprozjegnenu? *Irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione ... moritur, quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit?* Ad Hebr. 10. Kojega mjesto cekka u paklu? Tescko ovakomu Cjovjekku: *Væ homini illi, Væ homini illi.* I mi nechjemo mær/jet na grjeh, s' koijemso ubilli sina Bo/cijega? Ah mær/mo, mær/mo, i nemojmo odmizzat djello ovako potrebnito, i ovako ra/lo/cito. Hodmo svi oko ovega Otara, Kogaje Jesus podignuo /a pitat prosctegne u Chjachka Nebbeskoga, illi pusctite daga ja pitam /a svakkoga. Vjecni Chjachko. Jur stoi tvoja Pravda, pedepsat najvecchi grjeh, koga ucini gljudski narod, kad dade smært Jesussu tvomu sinu jedinomu; allimi dopusti, datiga stavim ubjena prid occi, da vidisc scto podnie /a nas: *Respice in faciem Christi tui.* Pogleda Kakkomuje bljedo lize, glavamuje draccjam okrugnena, noghesumu, i ruke cjavlima pribjene, tjelomuje ra/kideno: Evo Vjecni Chjachko prozjene nascijeh duscjaa, Evo odkupa nascega su/cjanstva; Evo plate nascijeh dugovaa, nije s' gnima smirena tvoja Pravda? Mi spovjedamo dasu nasci grjesi privelizi, pritesczi ne/i/brojni, spovjedamo da u ovijeh grjesih nemo/cemo nikkoga krivit, neggo nas, nascjaje sva ktivina, nascjaje sva /loba, nejmamo kud utech od tvoje Pravde, akko ne uteccemo u ove ranne, koje stoje josc ra/tvorene /a nascju gljubav, pogleda na gne, pogleda na Jesussa tvoga sina, /a nas ra/peta na ovemu kri/cju: *Respice in faciem Christi tui:* I u/damse, da akko pogledasc na gnegá, dachjesc ostavit tvoju rasargbu. Istinaje dasmote veoma uvrjedili, alliti on /aplachiva priko mjerre /a sve grjehe: *Copiosa apud eum redemptio:* Psal. 129. Onti prika/civa s' ovega kri/cja svoju mukku, svoju karv, svoju smært, i svoja Bo/cjanstvena dostojanstva, kojasu vele vecchja, neggo grjesi svega svjeta: *Non sicut delictum, ita & donum, si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei, & donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit:* Ad Rom. 5. Dake Chjachko privelikoga millosærghja smilluj/namse /a gljubav Jesussa tvoga sina, kogati serzem od velike bolesti uzvigljenijem prika/civamo, i hochje bigljegh dassinamse smillovo i prostio, sveti Blagossov. Primitega, ervamga dava s' draghijem særzem. *Benedictio Dei &c.*

BESSJEDA DEVETNESTA

U Nedjeglju od Uskærſegna

Uskærſnuchje Iſſukærſtovo podpomaga naſcju vjerru, i pokrjepiva naſce uſſagne

Surrexit non eſt hic. Marc. 16.

JUrſu doſpjelle ſceſtokke mukke, i privelizi trudi Iſſukærſtovi, doſpjelloje i gnegovo ceſnutje, i skoncjagne, doſpioje i gnegov prikor, i gnegova pogærghjegne, ſveje doſpjello ſcto-gaje ſmetalo, i muccilo. Jurje Jeſus uskærſnuo slavodobitnik od ſmærti, i od ſvoijeh nepriategljaa. Tærnoveſuſe draccje u slavnu krunnu obratile, karv u ſvjetlos, ranne u biſer, a pſovagne ſcidovsko u pjevagne Anghiosko. Tjelo koje biaſce raſkinuto, rannavo, i kærvavo ſtekloje nemuccivos, i neumærlos, terſe ljepſce od ſvieſdaa, i od ſunza ucinillo. Alli ghdije, daga u ovi blaghi dan uſcivamo, ter prighnemo naſcja uſta ſa iſgljubit obiglieſcja onijeh ranaa, iſ koijehſe ljek iſtocci ſa ſvega ſvjeta. ſaluduga iſctemo, nijega ovdi: *Non eſt hic*. Uskærſnuoje Kakko cjuſte Iſſukærs, ſpaſſitegl naſcijeh duſcjaa iſa ſmærti onako nemille, i ſramotne, uskærſnuoje na novi ſcivot, ſcivot vjecni, i neumarli, i imamo tolike bigljeghe, i tolika potværghjegna od gnegova Uskærſnuchja, da nemoſcemo ſumgnit o iſtini toli occitoj, nu naſtojmo iſvadit plod iſ ovega Otajſtva, Kojeje veoma podobno ſa podpomoch naſcju Vjerru, i pokrjepit naſce uſſagne. Sctoſamvam namislio ukaſat u danaſcgnoj beſsjedi.

Biloje veoma Koriſno naſcjoj Vjerri, i veoma potrebnito da gne nasljednizi vjerruju, da Iſſukærs biaſce bio pravi Cjovjek, i pravi Boogh, er vjerujuchi da on biaſce bio pravi Cjovjek moguſe u gnegova iſværſna djella, koja cignaſce Kakko Cjovjek iſgledati. Vjerujuchi, da on biaſce bio pravi Boogh, dærſcjaniſu vjerrovat ſveſcto on objavi Svetoj Zærkvi, ter odgonit ſvakko dvoumegne, Kojeim moſce dochi na pamet o Oſtajſtvih od gnega objavjenijeh; er dærſcechiga do iſto ſa Bogga, dærſcjaniſu dærſcjat u iſto dobba, daje on pærva Iſtino, i ſa ovi uſrok da nemogaſce slagat, niſe privarit. Alli ſa dærſcjat temeglito, da Iſſukærs biaſce bio pravi Boogh, i pravi Cjovjek nije raſloſcegna occittiega od gnegove ſmarti, i od gnegova Uskærſnuchja. S' gnegovom ſmærti ukaſa, da biaſce pravi Cjovjek, er da Cjovjek ne biaſce, nebi na kriſcju priminuo, ni na gnemu ſcivot umarli oſtavio; da nebiaſce pravi Boogh, nebi imo krepos, ſa po ſmærti iſit iſ greba, ter uskærſnut na novi ſcivot. Njedna krepos, neggo ſamo Boſcjanſtvena moſce sjedinit duſcju s' mærtvijem tjelom, i ſcivotmu povratiti. Ovu krepos ima Iſſukærs, povratiſe k' tjelu gnegova duſcja, kojaſe biaſce na umærchju, od gnega odjelila, a tjelo k' duſci, koje u ono vrjeme oſta beſgne: *Secundum unitæ Divinitatis virtutem, & corpus reſumpſit animam, quam depoſuerat, & anima corpus reſumpſit, quod dimiſerat*: S. Thom. 3. 53. Na ovi nacin, sljedi govorit Anghioski Naucitegl, uskærſnu Iſſukærs po ſvojoj Krepoſti: *Et ſic Chriſtus propria virtute reſurrexit*. Ovonam iſto hotiaſce rjeti Sveti Pavo Apoſto s' onijem rjecima, koje napiſa Korintianom: *Nam etſi crucifixus eſt ex infirmitate, ſed vivit ex virtute Dei*. 2. Corint. 13. Prie Uskærſnuckja Iſſukærſtova

ftova uskærſnuſce gnezi, koi biahu priminuli, ſin Najmkigne Udovizze, Kadaga noſcjahu u greb. Kchi glavara od sborra ſcidovskoga Kad jur biaſce ſve pravno ſa ſprovoda. Lazzar, Koi cetardni na ſad biaſce sloſcen pod ploccju; alliſe vighjaſce occitto, da njedan od ovijeh ne uskærſgnivaſce po ſvojoj Krepoſti, nu po Krepoſti Iſſukærſta, Koi gnih poſivaſce na ſcivot, i cinechi djella, Kojaſe priſtoje ſamomu Boggu. Uskærſnuſce s' Iſſukærſtom mærtva teleſſa mnoſijeh ſvetaza: *Multa corpora ſanctorum, quæ dormierant ſurrexerunt*: Matt. 27. Alli i ono po Krepoſti Iſſukærſtovoj, Koi s' gnihovijem Uskærſnuchjem, hotiaſce ſcidovim nevjernijem vecchma ſvoje occittovat. Sam Iſſukærs nebi poſvan iſa ſmærti na ſcivot od ikkoga, uskærſnu po ſvojoj Krepoſti, i uskærſnu slavan, i ſmærti ne podloſcjan, Kaſajuchi s' ovijem varhnaravnijem ureſima, da biaſce ne ſamo pravi Cjovjek, negh i Boogh pravi. Kad Sveti Apoſtoli pripovjedahu nevjernizim ſmart propetoga Iſſukærſta, nebiih bili uglavili, da On biaſce Boogh, daim ne pokaſaſce occitta ſvjedocjanſtva gnegova Uskærſnuchja: ovakonam cini ſnatti Sveti Pavo: *Si Chriſtus non ſurrexit, inanis eſt ergo prædicatio noſtra, inanis eſt fides noſtra*: 1. Corint. 15. Uskærſnuchje dake Iſſukærſtovo biaſce veoma Koriſno naſcjoj Vjerri, i veoma potrebnito, da gne nasljednizi vjerruju: da Iſſukærs biaſce pravi Boogh; gnegova Mukka, i gnegova ſmært, biahu doſta, daga dærſce ſa Cjovjekka; alli trjebovaſce, da uskærſne po ſmærti, daga dærſce, i ſa Bogga, i bi potrebnito, daſe vele ne produgli Uskærſnuchje, da nebi gnegovi nepriategli dugo podugljegne nametnuli na nemogujſtvo. Poſta Iſſukærs s' duſcjom u limbu, a s' mærtvijem tjelom u grobu, jedan dio od petka, ſvu ſubottu, i Koi dio od Nedjeglje. Ovoliko pribivagne bi doſta, da ſvak mogaſce rjeti, da biaſce Jeſus doiſte umro. U nedjelno oſſvanuchje, uſkærſnu Iſſukærs, terſe iſpuni gnegovo nareccegne, er ſvakki put, Kad govoraſce o ſvojoj ſmærti, prilagaſce: dabi trecchi dan uskærſnuo. Ne ſamo Apoſtoli, ne ſamo Ucenizi, negh iſti ſcidovi gnegovi glavnii nepriategli, doghioſce u ſpoſnagne od ovega Uskærſnuchja, i niſctaim ne sluſciſce værke, Koje ſnovahu, ni ſasjede, Koje motriahu ſa poduſcitga, illi cinit, da nije vjerovano. Na ovi nacin doghje ſvjet u ſpoſnagne od Uskærſnuchja Iſſukærſtova, po putu Koga ſvakkomu bi laſcgne primit ſa iſtinitu onu Vjerru, Koju ſpovjedahu Sveti Apoſtoli, i Kojaſe toliko iſa gnih po ſvijeh ſtranah od ſvjeta raſplodilla. Akkoſe vi slabi u Vjerri nahodite, raſmiſcgljajte Uskærſnuchje Iſſukærſtovo, sluſciteſe gnime, navlaſcito u napaſtovagnih, Kojevam dohode prema gne Otajſtvim, i Nauzim od Jeſſua oſtavgljenijem.

Kakkoje Uskærſnuchje Jeſuſſovo podobno ſa podpomoch naſcju Vjerru, takoje podobno ſa pokrjepit naſce uſſagne. Tolikoje iſtinito, da imamo jedan dan ſvi uskærſnut, daſe nemoſce ſumgnit o ovoj iſtini, erje ſckgljan naſce Vjerre: *Expecto reſurrectionem mortuorum*; alli da imamo slavni uskærſnut, ovoje ſværha naſcega uſſagna. Uskærſnu Iſſukærs, govori Sveti Tomas, ſa mnoghe uſrokke, meghju Koijem broiſe i ovi, ſa pokrjepit, ter uſdignut naſce uſſagne: *Ad ſublevationem noſtræ ſpei*: Loco ſupra cit. Videchi mi daje Iſſukars, Koije naſca glava uskærſnuo, uſſamo i mi, Koiſmo gnegova uda, uſkærſnuti: *Dum videmus reſurgere Chriſtum, qui eſt caput noſtrum, ſperamus, & nos reſurrecturos*: S' uſpomenom od Uskærſnuchja oblakſcjavaſce ſvoje tughe uſtærpjeni Job, ter govoraſce: ſnam da ſcive moj Odkupitegl: *Scio, quod Redemptor meus vivit*: Job. 19. I premda ima on umrjeti, ſnam do iſto, dachje po ſmærti uskærſnuti, i ſnam joſcter: dachju i ja ſcjv iſ greba iſit na dan najpokogni: *Et in noviſſimo die de terra ſurrecturus ſum*: Sadie gubbava moja Koſcja, gubbava moja put, oſtal-

leſu

lesu gole moje Kosti; svesćto vidim sve budi u menni slovoglja, i dressegl je; alli nechje ovako sveghjer bitti; vidim, sasve is dalekka, s'okkom duhovnijem, sciva moga Ookupiteglja, i snam doisto dachiu uskærsnut, ter uffam dachje pastit gubba s' moga tjela, ter dachje moje tjelo stecchi dobro sdravglje, nechjuse tada namjerati na stvari podobne sa buditi slovoglju, i dressegl je, neggochju vighjet u ovemu tjelu proslavjenu moga Bogga, i ovo uffagne goim u momu skutu: *Et rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum, quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius, Reposita est hæc spes mea in sinu meo.* Akko nasc scivot bude prilicjan scivottu Issukærstovu, i nasce uskærsnuchje, bitchje prilicno gnegovu, ovakonam cini snatti sa nascju utjehu recceni Sveti Pavo: *Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis suæ.* ad Phil. 3. Uskærsnuchje Issukærstovo bi isglestvo nascega Uskærsnuchja. On uskærsnu s'istijem Tjelom, s'istom Karvi, s'istijem udima, alli proslavjenijem, i svesćto biasce u vrjeme gnegove mukke isgubio, sve opet stecce, Kad uskærsnu. Kojeje ovo, sa nas slatko utjescegne! u ovemu istomu tjelu, u ovoj putti, s'ovijem Kostima, s'ovom Karvi, s'ovom Koscjom: imam jedan dan uskærsnuti. Nemoise dicit nemilla smærti zjech moga padagna, padoh, istinaje allichjuse podignuti, i povratit na novi scivot: *Ne læteris inimica mea super me quia cecidi, consurgam.* Mich. 7. Cinitchjescmi pastit u greb, raspastitchjese moje tjelo, isagnjetchje moje Kosti; allichju uskærsnut, uskærsnutchju: *Consurgam, consurgam*, i nechju bitti podloscjan nemochim, bolestim, ismjenam, uskærsnutchju nesværsciv, nemucciv, slavan. Uffagne Uskærsnuchja veomaje podobno rasgovoritnas u nascijeh nedragostih, i u nascijeh tugah; satose sluscimo gnime, i bitchjenam od velike Koristi; alli ovo uffagne nejma bitti isprasno, neggo ima rascech nasce særze u gljubavi Boscioj, Kojachje gljubav bitti usrok, da budemo posluscni Buggu, obsluscivajuchi do Kraja sve gnegove sapovjedi, i da scivemo u podniscenstvu, tærpechi dobrovoglno sve trude, i suprotive, zjechja Koijeh Krepostii, moscemo uffat, dachje bitti slavno nasce Uskærnuchje, er Issukars, Kakko veli Sveti Tomas, bi usviscen na ovako slavno Uskærsnuchje sa gnegovu gljubav, sa gnegov posluh, i sa gnegogo podniscenstvo: *Quia Christus propter charitatem, & obedientiam Dei se humiliavit usque ad mortem Crucis, oportebat, quod exaltaretur a Deo usque ad gloriosam resurrectionem.* S. Thom. loco supr. cit.

BESSJEDA DVADESTA

U Nedjeglju Zvjetnu

Grescnizi nemogu bitti mirni.

Pax vobis. Joan. 20.

Isa potopa opchjenoga; Kada Nebbo rasærceno prista dascghjet, i jurse biasce rasvedrillo: ispusti starac Noe is Korabglje jednu golubizu, sa vighjet hocchjeli nachi mallo ciste, i suhe semglje, sa sjestit na gnu, i ne isgnusitse; ne

ne samo ona naghje suhu ʃemglju, neggo i na gnoj dubove punne lischja, tad odkinu s' masline jednu ʃelenu granizzu, ter nossechije u Kgljunu, bigljegh mira sklopjena meghju Boggom, i meghju Cjovjekkom: vratise s' gnom u Korabglju. Ovakose podnesse Issukærs pricista Golubiza iʃa potopa ne od vode, neggo od Kærvi, Koju proli iʃ svoga Tjela: Kad iʃa smærti nepravedne uskærsnu na ʃcivot neumarli: povratise k' svoijem Ucenizim, terim recce gljubeʃcglivo: *Pax vobis*. Mir svammi. Kad doghjoh na svjet, cinih pjevat Anghjelom slava Boggu u vissinah, a na ʃemgli mir umærlijem dobre voglje: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis*: Luc. 2. Sad Kadsam uskærsnvo, jaʃam isti donio ovi mir na svjet. Mogaʃam moje cjavle u gljute strjele obratiti prema onijem, Koime uvrjedisce; alli njeʃam, neghse gnima sluʃcih, Kakko perjem ʃa smærcit ossudu upisanu prema grescnizim. Nestrascitese ʃato, moi pridraʃi, ʃasve dame u vrjeme, moje mukke ostaviste, neghse radujte, i vessellite, ervaʃam mir donio iʃa moje smærti: *Pax vobis*. Ovi mir, Koga dobri Issukærs donesse svoijem Ucenizim, doniogaje ovijeh danaa, i onijem Kærstjanom, Koisu grjeh ostavili; alli nije onijem, Koi u grjehu pribivaju, nitiga oni mogu imat, doklese u gnemu nahode: *Non est pax impiis dicit Dominus*: Isa. 27. Neggochje bitti svegh nemirni, i u tjelu i u duʃci. Sctoʃamvam namislio u danascgnoi besjedi ukaʃati.

Mallochjese nachi istinaa u Svetomu Pismu, Kojesu vecchje Krat ponovgljene od ove: da u Kucchi grescnikovoj ne pribiva mir, ni pokoj. Upitajte mallo Kraglja Davida, i cjutchjete od gnega, dasu puti opacnikaa possiani nesrecchjam, i trudima: *Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognoverunt*. Psal. 13. Upitajte Jobba, i onchjevam rjeti: da grescnizi siju bolesti, ter dajh ʃcgnu u svoje vrjeme: *Qui operantur iniquitates, & seminant dolores, & metunt eos*: Job. 4. Upitajte Iʃaju, i odgovoritchjevam: dasu grescnizi Kakko jedno more vihrima uʃceʃceno, Kojese nemoʃce utaʃciti: *Impii autem quasi mare fervens, quod quiescere non potest*: I priloscitchjevam, da Gospodin isti, Kakkoste mallo prie cjulli, govori: da opacnizi nemogu imat mira: *Non est pax impiis dicit Dominus*: Isa. 57. Istochjevam rjeti Jeremia u imme istijeh grescnikaa: erbosmo sagriescili, i uvrjedili Gospodina, donamje da pijemo ʃcucnu vodu: *Potum dedit nobis aquam fellis, peccavimus enim Domino*: Jer. 8. Istochjevam potværghjeti Sveti Pavo, i rjetchjevam, dase duscja jednoga Cjovjekka, Koi ʃlo djelluje napunni nedragostii, i skoncjagnaa: *Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum*: Ad Rom. 2. Scto imam rjeti od svetijeh Otazaa, vjernijeh Tomaciteglja Svetoga Pisma, i Koi veoma dobro poʃnaju, sctoje pravo ʃlo, i dobro? Ovi govore jednokupno: da nije na ʃemgli ʃcivotta trudnijega, od ʃcivotta jednoga grescnika: *Nihl laboriosius iniquitate, & impietate, quem laborem sequitur dolor*: Ovako uci Sveti Augustin in Psalm. 9. A ʃlatousnik govori: Zjeniscli da grescnizi ne podnosse trude? podnosse u istinu vele vecchje, negh Boʃcij Sluʃcbenizi: *Putas quod peccatores istius mundi non laborent? vere enim majores labores habent, quam servi Dei*: Chrys. hom. 2. in cap. 12. Matth. Prilaga Sveti Gargur: ʃasve, da pravednizi imaju trudne nocchj, imaju trudnije Opacnizi: *Licet justi noctes laboriosas numerent, numerant tamen mali, labores illis majores*: Greg. 9. Mor. c. 24. A vi sami grescnizi neposnate vasce tuʃcno, i ʃcjalosno bitje, u Komuse nahodite? negh josc govorite: daste mirni, daste vesseli, ter da veoma uʃcivate. Rezzitemi: Kojese dobro ʃabragneno moʃce uʃcivat na ovoj ʃemgli beʃ nedragosti? Iʃaberite koje hocchjete, cinivam ʃnatti Sveti Agustin, u svakkomuchjete nachi draccje bodeʃcglive: *Elige quod volueris .... convertere ad aliquam voluptatem, ubi spinas non sentias?* August. tom.

tom. 8. in Psalm. 102. Hocchjeteli ifabrat pohlepu od vissine? Alli kojese draccje nahode u neurednoj poscudi od Ciastii: *In bonorum cupiditate quantæ spinæ*: Sumgne, slobe, nenavidosti, slohohotjegna, sloglasegna, natjezzagna, slovoglje, i skoncjagna, s' Koijem slobnijem okkom gledasce nesrechni Aman, Mardokea, kada bi ussillovan, od Kraglja Assuera, voditga po svemu gradu obucena u haglinah, i napravah kragljeunijeh, ter uikat a Sve glase: ovako ima cjastjen, oni bitti koga kragl sapovjeda daje Sclovan. A Koinam jesik mosce isrjeti slovoglju, i skoncjagne, u Komuse naghje recceni Aman, kad vighje da imasce Sramotno isgubit scivot na onoj istoj gredi, koju on biasce pripravio sa Mardokea, koimuse ne hotiasce pokloniti, kakko Poglavizi usvilcenomu od Kraglja Assuera visce svijeh Poglavizaa gnegova Kragljestva? Hocchjeteli isabrat bludnos? Alli kójese draccje nahode u bludnosti: *In luxuria libidinum quantæ spinæ*! sledi govorit recceni Agustin, glubomornosti, satjezzagna, nemiri, neustærpienstva, rasutje od bitja, nemochi, skratjegne od scivotta, omrase, i ubojstva. Kojesu ovo draccje, i kakko gljute! *Amores turpes quantas molestias habent*! Ósta isboghjen od gnih kragl Salamun, kadase obrati prema svemu Stvoregnu, ter dopusti Slobodu Svakkomu od svoijeh Chiuchjegna, plivajuchi po moru od raskoscjaa puttenije, i bi ussillovan rjeti: da naghje u gnih isprasnos, i scjalos duhovnu: *Vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi*: Eccles. c. 2. Hocchjeteli isabrat lakomos? Alli kojese draccje nahode u neurednoj pohlepi od imagna? *In ardore avaritiæ quantæ spinæ!* poghibje, sumgne, sctedenje, sceglje vecchje vecchjega imagna, strah sa ne isgubitga, pomgna sa Sahranitga, tjesnocchje od pameti, od særza. U Kojoise tughi naghje nesrechni Juda, Kada potaknut od lakomosti, proda scidovim svoga Boscjanstvenoga Nauciteglja, ter primi od gnih trjes pjenesaa Srebærnijeh, nemogasceih usdar-sciat od velike Smechje, i scjalosti, negih prida Pedovnizim; alli videchi daih oni ne hotiahu primit od gnega: dospje jadni scivot s' jednijem konopzem. Hocchjeteli isabrat osvete. Alli kojese draccje, prilaga Sveti Agustin, nahode i u osvetah: *Quantæ sollicitudine, quantæ spinæ!* Trjebaje isgubit Slobodu, nossit Sobbom oruscjene usdatse u nikkoga, cjuvatse od svakkoga, ter scivjet svegh u strahu, i u predagnu. U komuse strahu neghje nemilli Kain, kada dignu scivot pravdnomu Abellu svomu Brattu? use bjescjat, i skitatse po planninah Mislechi; da Kogodbise na gnega namjerio, dabiga nemillo sværscio. A Cedreno pisalaz veoma glassovit pripovjeda: da Kada Konstante drughi, Cessar od Istoka, cini ubit nepravedno svoga Bratta Teodosia, Ziegnasce isa gnegove Smærti mirno scivjet, i nossit na glavi krunnu od Cessarstva, bes straha damuje ko ne digne; allise naghje privaren, er u vrjeme mukle nocchi, kad pocivasce na mekoi postegli, doghje k' gnemu strahovitta sjenna ubjenoga Bratta Teodosia s' Cjasciom u ruzi, punnom Karvi, termu recce: napise, napi kærvi tvoga Bratta, kogasi cinio ubit onako nepravedno, i onako nemillo: *Bibe Frater*. Probudise na ovi glas Konstante, ter pristrascen, od strascne prikase, dighusa is odra, sa ne vighjeti sjennu toliko strahovittu. A sjenna ide sa gnim, krijese u potajno mjesto, sjennaga nahodi, termu govori: napise, napi is ove Cjasce kærvi tvoga Bratta, kogasi cinio ubit onako nepravedno, i onako nemillo: *Bibe Frater*. Is Istoka, ide Konstante u sapad, mislechi, daga sjenna nebi sljedila; elliga sljedi, ter progoni u sapadu, ponavgljajuchi iste rjeie: *Bibe Frater*. Evo grescnizi draccjaa, kojevas probadaju isa sla ucignena. Evo nevogljaa, kojevas priduscivaju isa grjeha! Alli ovdi sve vasce tughe ne pristaju, ostaje Zærv od spoznagna, Koivam værti dulcju bes pristagna, sarochjetemi dopustiti davam i o gnemu sctogod recem, nekka doghjete u spoznagne, daste veoma tuscni, i nesre-

srechni, sciduchi u grjehu, ne samo u tjelu, neggo i u dusci. Koju scjalos ochjuti jedna Matti, koja nossiasce sa devet Mjessezza tescko bremme u utrobi, i podnesse scestokko bolesti od raghjagna: Kada sposna, daje dala na svjet jednu nekasan, Ah kakko susi, kakko stjalli svoju prjveliku nesrecchju! Evo sto cini u nas grjeh, veli Sveti Ivan Slatousnik, trattimo tolike misli-sa sacetga, kadsmoga saceli u pameti, trattimo toliko, trattimo srebro, i podnossimo tolike trude, sa isværscitga; kad pak isværscimo ono djello nepoßteno, sposnajuchi, kojusmo gærdocchju porodilli, napunnimose nemira, i straha od Boscije Pravde, od suda, od Pakla od vjecnoga isgubjegna, i ovenas dracce ne pristanu bostit, sljedi govorit Slatovsnik, neggo chjutimo gljuto bodegne u svakko dobba, i u svakkomu mjestu, i u odru, i sa tærpesom, i u Kucchi, i isvan Kucchje: *In lecto, & in mensa, in foro, & in domo, interdiu, & noctu*. Ovaje paka boles tako gljuta, daje Sveti Oci, i Nauciteglî sovu, sad immenom velike, sad privelike, sad najvecchje, najscestocije od svijeh bolestii, Kojese chjute, i podnosse no ovoi semgli. A svetije Bernardo prilikuje mukkam pakgljenijem: *Infernus quidam animæ, rea conscientia:* Bernard. de assump. Virg. ser. 4. Mosce vjecsta primaglja pomoch tuscnu Matter, Koja isa scestozijeh bolestii od raghjagna porodi onu nekasan; erie mosce sakrit, ter cinit, daje nigda ne vidi; alli vi grescnizi nemoscete, na njedan nacin, sakrit oni grjeh, Kogaste s' tolikijem trudom rodilli. Imatchjetega svegh prid occima; Nastojte na dobit, sabavgljatese o igri, trascite svjeri po planninah, sluscjajte slatko pjevagne, i udaragne, nechjetese nigda od grjeha saboravit, onchjevas svegh smetat, svegh strascit, svegh dærpit, svegh morit. I nechju ja scjallit vascju nesrecchju, nechjuje plakkat s' grossnijem susama? Placcije, cinimi snatti Slatousnik; i sovi gresnike tuscne, i nesrechne, erse nemosce nachi na semgli tuscnija stvar od jednoga grescnika: *Funde lacrymas, miserosque illos esse proclama, quid namque esse potest homine peccatore miserius*. Chrys. tom. 5. ser. de provid. Alli od Kojeje Koristi da ja susim o grescnizi vascin nesrecchju, Kad vi nechjete daje spossnate, negh dærscite daste srechni, i cestiti u najvecchijeh tugah, i nevogljah? Ah otvorite occi, ter sposnajte vascju privelikü nesrecchju, i akko scjudite uscivat pravi mir, i pokoj otidite k' Issukærstu, Koivas sove na gnegovu sluscbu: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis:* Ervam On obecchjava, dachievam i tjelo pokrjepiti, i duscju napunniti Nebbeszijem radostima? *Et ego reficiam vos:* Matth. 11.

BESSJEDA DVADESTI PARVA

U Nedjeglju drughu isa Uskærsegna

O Boscijemu Millosærghju

Ego sum Pastor bonus. Joan. 10.

NE sovese bes rasloga Issukærs, dobri Pastjer, erje ovaki u istinu; i ovonam On isti svjedoci, koije prava istina: *Ego sum Pastor bonus*. Dobri Pastjer nossi veliku gljubav svoijem ovcizam, posna svakku ossobito, vodiih na pascju, terih cjuva s' velikom pomgnom od lupescja, i od vuka gra-

bescgliva. A ko vecchje od Issukærsta Pastjera Nebbeskoga gljubi Kærstjansko stadddo, koga boglje posna, i pase koga cjuva s' vecchiom pomgnom i od vighjenijeh, i od nevighjenijeh neprjetegljaa? Alli ono sctomise cini vecchje cjuddit stateli sctoje? Gljubav koju kasce Ovcizam, kadmu koja utece is stadda, scto tad cini dobri Pastjer? Ne disce s' gne miso, negh tærci sa gnom, terje sove, dase vrati, i nije miran, dokleje ne isnaghje; kadje isnascio, ne prjetijo, ne karaje, ne udireje svojom scibikom, neggoje sagærli, i stavi na ramme, ter nossi pun radosti, i vesseglja u staddo is kogaje pobjegnula. Ne cini ovako Gospodin s' grescnizima; nijese ovako s' nammi podnio toliko putaa? Njesmo mi utekli od gnega, kakko ovze nerasborite od svoga Pastjera? *Omnes non quasi oves erravimus:* Eccl. 53. i kolikonasje vremena tærpio, koliko isko, koliko svo? Kadvasje najposlje isnascjo, s' kojomnasje gljubavi, i s' kojom blagocchjom uveo u svoje staddo? Nije sve ovo ucinio ovijeh blasijeh svetkovinaa od Uskaersegna, kadsmose ispovighjeli. A jellise svak ovoijeh danna ispovidio? Allisa nascio ko pristrascen od gærdocchje, i od broja svojieh grjehaa, nije pristupio prid Ispovjednika? Akkose nascjo, ter josc scive u ovemu strahu, jachjumuga danas dignut, i napunnitchjuga uffagna, kasajucbimu kolikoje Boscije Millosærghje, i kolikaje Dobrotta Gospodina Bogga: najpærvo tærpechi grescnike, pak iskajuchijh, i sovuchiih, dase k' gnemu vrate, a najposlje primajuchiih, kad doghju k' gnemu pokajani, nehka otidè oncias, kose josc nije ispovidio isnach jednoga dobra Ispovjednika sa primit proscegne od privelizijeh, i neisbrojnijeh svoijeh grjehaa.

Dopustitemi davas dærscim sa velike grescnike, i da zjenim, daste potlaccili s' najvecchijem pogærghjegnem Boscije Velicjanstvo. Koju Dobrottu, i koje millosærghje ukasa Gospodin; cekkajuchivas na pokoru, moguchise veoma lasno osvetiti, i pedepsaditi vasce smionstvo? Velika u istinu bi gnegova Dobrotta, i neisrecceno gnegovo Millosergjhe, ukoliko ne samo, ne orusca svoju Desnizzu prema vam, neggovas brani, i ne dopusti, davas ikko uvrjedi, ni davam digne vlasa s' hlave. Kadse Cjovjek nahodi u grjehu, i u Boscijemu nepriategl-stvu: nabunise na gneki nacin, sve stvoregne prema gnemu, sa smaknutga, svak vika u sve glase: Booghgaje ostavio. dake progonimoga, uhitimoga, erga nikko nechje is nascijeh rukaa oteti: *Dominus dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum, quia non est, qui eripiat:* Psal. 70. Kada Semei plovasce dobroga Davida, biahu usvionulli Dvornizi, i sluscbenizi Davidovi, ter nemoguchi tærpjet smionstvo semeino: use svakki od gnih govorit svomu kraglju i Gosparu: Jachju otit, akkomi dopustisc s' golijem macem, i dignutchjumu s' parvijem mahom glovu dostojnu od smærti, nekka is gne ustaa poganijeh one psovke ne isl'ase: *Vadam & amputabo caput ejus:* 2. Reg. 16. Svak sna dasu Boscii sluscbenizi svi gnegovi stvori, i koi imaju, i koi nejmaju scivotta, i kakko govori Sveti Agustin, svi scude uset oruscje, sa osvetit stvoritegljа potlaccena od grescnika. Jachju otit prema gnemu, vika Nebbo, terchju dascghjet na gnega smartne strjele, i trjeskove. Jachju otit prema gnemu, vika more, terchjuga podduscit moijem pjennam, i valovima. Jachju otit prema gnemu vika semglja, terchjuse pod gnim rastvorit, i proscdrjetchjuga. I ovako svakki mac, svakka puscka, svakki medvjed, svaki lav, svi prikascuju stvoriteglju svoju sluscbu, i svoju jakkos, sa smaknut grescnika, koise smionstvom neisreccenijem uhitio svoijem stvoritegljom. Alli gnihov stvoritegl, kogaste vi grescnizi prem rusno uvrjedili, i potlaccili, nechje daim dopusti, da skocce na vas, neghim govori pun blagocchje i millosarghja: Istinaje dasume uvrje dili, istinaje, dasu tissudhju krat moj sakon pristupili, istinaje, dasu od menne magnu zjennu ucinilli, neggo od gnihova rodjaka, od gnihova priateglja, od gnihove priateglize, i od iste sluscbenize,

ge, i zjeh ovega, dostojnisu, dase stavim u rasargbu prema gnim, daim ukasceem kolikoje moje mogujstvo, ter da vam dopustim daih progonite, i daih porasite; alli ja Boogh od davnoga Millosarghja, i Poglaviza od Mira, nechju smærti tuscna grescnika: *Nolo mortem impii*: Ezech. 11. Neggo hocchju, dase digne s' grjeka, i da uskærsne na novi scivot od spassegna: *Sed ut convertatur a via sua, & vivat*. Nechju da umre bes Ispovjesti oni staraz; vecchje ustaran u grjesjh, neggo u godisctih, terga sato cekkam na pokoru: *Nolo mortem impii, sed ut convertatur a via sua, & vivat*. Nechju da ona grescniza, koja dava so isgled scivottom nescladnijem svemu puku: umre nepokajana, i neisspovighjena, sato cekkam dase digne s' arghjava puta, i dase pokaje: *Nolo mortem impii, sed ut convertatur a via sua, & vivat*. Nechju da oni lupesc umre s' tughijem, oni nepriategl s' poscudam od osvete, ona Djevojciza s' grjehom satajanijem, satoih svijeh cekkam, dase rasmisle, i pravedno ispovjedu. Jase prie stavgljah u rasargbu, i dopusctavah i Nebbu, i semgli, i ostalijem stvorim, da osvete stvoriteglja potlaccena od grescnikaa; alli od kadsam obuko narav, i put Cjovjecjansku, i proljo moju karv, sa spassit gljudski narod: nemoguih vighjet satrenijeh, ni isgubjenieh, nuih cekkam s' ustarpjenstvom na pokoru: *Nolo mortem impii, sed ut convertatur a via sua & vivat*. Svechju od gnih podnjet, svechju tærpjet, dase ne isgube, i da njesam jur sadruscen s' neumærlosti, i blascenstvom, Abiobih spravan podnjet opet bice, dracceje, cjavle, krisc, ter smart istu, dase sahrane. I nachjese isa ovake gljubavi, i isa ovakoga millosarghja grescnik, koi nechje uffat u Boscije Millosarghje, neggochje rjeti s' nemillijem Kainom: tolikije moj grjeh, damiga Gospodin nechje prostit, vecchjaje moja opaccina, neggoje gnegova Dobrotta: *Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear*: Gen. 4. Kadbise nascio koi grescnik od ove værste meghju vammi, rekkobihmu svetijem Agustinom: lascesc, prostimi akkoti ovako govorim, *mentiris*; erje Boscije Millosarghje vele vecchje, neggo grjesi svega svjeta: *Major est Dei misericordia, quam omnium peccatorum miseria*. sasve dasu cettær stvari, koje veoma grjeh usmnascjaju, i ovosu værsta od gnega, cestoecchja, produgljegne, i odtvarnutje u gnemu; niscta ne magne, vecchjeje od svijeh ovijeh stvari, i vecchje priko mjerre, Boscije Millosarghje: *Quatuor sunt, quæ aggravant peccatum, qualitas, frequentia, diuturnitas, impœnitentia, sed his omnibus in immensum, semper est major Dei clementia*. Jestelli cjulli o grescnizi kolikaje Boscija Dobrotta, kolikoje Boscije millosærghje? i nechjete uffat u onega Bogga, koivas tærpje sa toliko godisctaa, kad scivjeste u necistocchi, u nepriateglstvu, u nepravdah, u oholasti, i u ostalijeh djellih opazijeh, nechjetese usdat u ono Millosarghje, kojeje usdærscjalo tolikrat bic osvetni suproch vam? Nemojte cinit krivo Boscijoj Dobrotti, negh poklisite posnalli kolikoje ustærpjenstvo vascega Bogga, otidite k' gnemu s' uffagnem, sa stecchi do isto prostegne od vasce ustarane opaccine.

Alli akkovas nije Krenulo gnegovo Ustærpjenstvo, jedavas pritegne k' gnemu glas gljubescglivi, s' Koijemvas sove na pokoru. Kad sagrjesci Adam, i ucini svoijem neposluhom jedan od navecchijeh grjehaa, Koise na semgli ucinisce, stalce pokriven vecchje stidom, i smutgnom, negh lischjem, Kakko veli slatousnik, snahodiga Gospodin termu govori: ghdjesi Adame *ubi es?* Cjuje Adam glas Gospodinov, trescese i strasci od gnegove Pravde. Kojaje ovo Dobrotta Boscija! sliedi govorit slatousnik, imumuse cinitti cjut strascnon garmjavinom, alli s' trescgnom, ne sluscise ovijem glasom, nu On isti dohodi k' gnemu, i sovega svoijem ustima: *Ubi es?* terse s' gnime rasgovara Kakko ono priategl svojem priategljom; *Et quasi amicus cum amico loquitur*: na ovise nacin gljubescglivi podnossi Gospodin s' græscnikom, kadse od gnega odjeli s' griehom smærtnijem,

nijem, isctega, sovega, dase vrati k' gnemu parvo s' glasom unutærgnijem, s' onijem zærvom, Koiga tocci, s' onom smærti, Kojaje sljedila u gnegovu susjestvu, s' onom nedragosti, alli s' onom sctettom, Kojuse primio; Alli akko vidi Gospodin, dase grescnik na ovi glas unutærgni ne osiva, tadga sove s' glasom nadvorgnijem, s' glasom onega Zærkovgnaka, s' glasom onega Ispovjednika, s' glasom onega Pripovjedoza, govoretchimu: sasctosime ostavio; alli mislisc nach mir, i pravo dobro drugovghie isvan menne? Imasc snatti, dase ni Mir, ni pravo dobro, isvan menne, nenahode, satose vrati k' tvomu Boggu, vratise k' dobru ostavgljenu: *Redi Redi prævaricator*. Rezzimi jesilli nascjo scto u Menni sctotije Marschje, alli neugodno? Jelliti neugodno ova Krunna, koju nossim na glavi? A ne nossimje sa tvoju gljubav? Jessuliti neugodni ovi Cjavli? A nevissim na ovemu dærvu, s' gnima pribjen, sa tvoju gljubav? Jessuliti neugodne ove ranne rastvorene, iskoijehse tolika karv istoci? A njesum bio ragnen od karvnikaa sa tvoju gljubav? Allite strah date ne prikorim, kadse k' menni povratisc, tvoijem griesima? A jessamli koga prikorio, kadse k' menni særzem skruscenijem povratio? Jessamli prikorio Petra sa gnegovo sanjekagne, Mandaljenu sa gne necistocchju, Mattea sa gnegove kamate, Tommu sa gnegovu Nevjerru? Akko gnih ne prikorih, nechju ni tebbe, neggoti obecchjavam, dachju metnut sve tvoje grjehe u dno mora, i cinitchju, da nigda vecchje na værh ne doghju: *Projiciam in profundum maris omnia peccata tua*: Mich. 7. terchjute dærscjat sa priateglja, koliko dame njesi uvrjedio: *Et eris sicut fuisti, quando non projeceram te*. Ja spovjedam dalam osto priuset od ovolike Dobrotte, i od ovolikoga Millosarghja, i radi toga nemoguse ustavit, sctose ne obratim na Gospodina, i sctoga ne upitam: Bosce Neumærli, Bosce Svemoguchi, Bosce Vojskaa, i od Velicjanstva! Sctoje Cjovjek dase ti imasc o gnemu Spomenuti? *Quid est homo quod memor es ejus*? Psal. 8. Koje on da ti imasc tarccjat sa gnim, svatga po sto putaa, datije jur glas ismuko? Cjovjekje jedan tvoj slujscbenik, potisctení, neharni opaki, koise ucinio dostojam od najvecchje, i najcesce pedepse, erte tissuchju krat smionstvom neisreccenijem uvrjedio; sascto dake ghinese sa gnim, sasctoga isctesc s' tolikom pomgnom, sasctoga sovesc po sto putaa? Kojachje bitti Tebbi koris, akkoga isnaghjesc, terse sahrani; tolise sljedi skitat po slieh putih, terse najposlje isgubi: kojachje bitti Tebbi sctetta: jedachjesc Ti scto isgnbit. Tichjesc bitti Oni isti Boogh, oni isti Gospar Svemoguchi, beskoncivi, Neismjerni, Tichjesmjerni, Blasceni jednako s' gnime, i bes gnega. Negovori ovako Gospodin, neggo kakko da nemosce bitti, na gneki nacin blascen bes grescnikaa, isctieh, soveih, i nije miran, dokleih ne isnaghje. Moscelise isnach ovaka gljubav, i ovako millosærghje?

Vighimo najposlje Kakko liepo i gljubescglivo prima Gospodin grescnike, kadse k' gnemu povrate pokajani. Uce gnezi Boggoslovzi dabi mogo Gospodin, kadbise hotio sluscit sasvijem svoijem svemoguistvom, raslucit, kad prima grescnike na pokoru prosctegne od grjeha, i povrachjegne od Millosti, s' grjehom isgubjene, ter dabi mogo rjeti: Javam prasctam sve slo, kojestemi ucinilli, allivam moju millos nechju sad povratiti, neggo kad prolijete tolike suse, i ucinite toliku pokoru sa vasce grjeh. I dase podnossi Gospodin s' grescnizima na ovi nacin, kadse k' gnemu isa grjeha skruscení povratchjaju, ukasobiim priveliko Millosærghje; Alli ovako ne cini, neggo Kad prima grescnike pokajane, prasctaim sve slo ucigneno, i povratchjaim taj cjas svoju millos, sve urese duhovne, i sva dobra djella isgubjena. Usimajh opet sa svoje Sinove, ciniih udionike naravi Boscjanstvene, spravgljaim priobilnu tærpesu, terih gosti na gnoj, ne mesom od volovaa, neggo svoijem Tielom Boscjanstvenijem, i cini vesseglje sa gnihovo povrachjegne vele vecchje od onega, koje ucini dobii

Ro-

Roditegl, kadse k'gnemu povrati isa toliko vremena gnegov sin rasmetni. Cinimise da Anghio straseejanim svakkoga grescnika, kadse vrati k' Boggu ostavgljenu, stane po sred Dvora Nebbeskoga, ter vika u sve glase: *Evangelizo vobis gaudium magnum*: Javam navjescčtivam veliko vesseglje. A sčto mosce donjet is jedne prodoli susne vesseglje u mjesto od Blascenstva. Evo sčto mosce donjet vesseglje semglje u Raj: obratjenje jednoga grescnika; Imate dake snatti dase obratio isa opaka scivotta oni, od kogasam ja imo pomgnu: radujtese, vesselitese, terse i samnom vesselite: *Congratulamini mihi*. Na ovi glas, premdase Nahode Dvornizi Nebbeszi u moru radosnomu od svijeh raskoscja; nisčta ne magne, vesselese svikolizi i Parvoroditegli, i Prorozzi, i Apostoli, i Muccenizi, i Ispovjednizi, i Djevizze; vas Dvor Nebbeski, i svi ujedno sahvagljuju svetomu Trojstvu na ovemu obratjenju, terga mole, da usdærsci novoga Pokornika u millosti kojuje steko. Hocchjeteli i vi o grescnizi obesselit vascega Anghjela straseejanina; alli sa boglje rjeti, hocchjeteli vas Rai obesselit? Otidite isnach Gospodina, koga sasve daste sramotno ostavili, i vrjeghjali s'velikijem smionstvom, nijevas pedepso, premdaje mogo, neggovasje cekko, i tærpio, tervas cekka i sad, i sove, obecchjavajuchivam prosčtegne od svijeh grjeha; Otidite dake, sa primit od gnega mirni zelov, i millos, kojuste s'grjehom isgubili.

BESSJEDA DVADESTI I DRUGA

U Nedjeglju trecchju isa Uskærsegna

Na svjetuse usciva sa mallo.

Modicum, & jam non videbitis me: Joan. 16.

Jurse dnevi najpokogni Issukærsta priblisčjahu, i nakon mallo vremena imasce dospjet umarli scivot meghju tissuchju mukaa, i bolestii, i isa smærti veoma sramotne, uskærsnut na scivot ne umærli, a pak usit na Nebbessa, odkle doghje sa nasce spassegne. Sve ovo hotijasce Issukars narech svoijem Ucenizim, nekkabise oni magne oscjalostivili, Kadbiih svèrsceno ostavio, i usiscio na Nebbessa, radi toga recceim: nakon mallo, nechjeteme vighjet, nuchjeteme vighjet opet nakon mallo: *Modicum, & jam non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis me*. Kada cjusce Ucenisi ove rjeci: pocescese cjuddit, ter govorit meghju sobbom: Sčto hocchje rjeti: nakon mallo i nechjeteme vighjet, nuchjeteme opet vighjet nakon mallo? Hotiasceim sovijem Issukars rjeti: da imasce nakon mallo vremena, dospjet scivot vremeniti na krisčju, ter da s'krisčja imasce bitti dignut, i ukopan, i da u vrjeme od pokopa nebiga vighjeli sa mallo Ucenizi; alli dabiga opet vighjeli, kadbi trecchi dan uskærsnvo, nu i ovo sa mallo, erbise najposlje Kakko rekoh, i od gnih, i od svjeta odjelio, ter usisčjo na Nebessa, sa kragljevat svoijem Chjachkom u kragljestvu Vjekuvjecnomu. Torsu i Sveti Ucenizi, koisu s'Issukarstom pribivali, sa mallo na ovoj semgli uscivali? sa mallo moj pridrasi. Da kakko mogu sa vele uscivat svjettovni gljudi? nemogu u istinu sa vele uscivati, erje na semgli sve kratko; sve bjescivo, sčtosamvam namislio u dana-

danascgnoj besſjedi ukaſati, nekka toliko ne ghinete ſa dobrima kratzijem, i vremenitijem, i nekka jednom prionete k' ſtavnijem dobrima, i vjekovitijem.

Bitchjeteſe vecchje krat naſcli u vrjeme od poklada, na jednoj prikaſi, alli kakkoſe govori, komedii; vighjeliſte na gnoj iſit iſa priſora jednoga obucena kragljevskijem halignam: Scibikom od ſapovjedi u ruzi, a s' krunnom na glavi, prid gnim tolike Vojnike oruſcane, a ſa gnim tolike Dvornike. Akko otvora uſta, ſvaka sluſcja s' velikom pomgnom, akko ſapovjeda, ſveje do kraja, taj cjas, iſværſceno, akko prjeti, ſvakſe treſe, akko pedepſce, ſvak govori: daje pravedno. Nu ſa Kolikoje vremena ova gnegovaces, i ſrecchja? ſa mallo. Kad pade ſaſtor, ter doſpije prikaſa, doſpije i gnegovo kragljeſtvo. Nie vecchje koga sluſcia, nije koga Dvori, nije koſe ſtraſci od gnega, diſce s' rammena plaſc grimiſni, s' glave krunnu, a iſ ruke metchje ſcibiku od ſapovjedi, ter ide domma ſam pjeſcize, kragl od mallo vremena, ni od ziele jedne nocchi. Ovije ſvjet akko neſnate jedna prikaſa, alli Kakko rekoh, Komedia. Ovi cini na gnemu od kraglja, ovi od Goſpara, ovi od Tærgovza, ona cini od Goſpoghje, ona od Nevjeſte, ona od Djevojcize, a ona od sluſcbenize. Ti ſad cinife na ſvjetu od Goſpara, ſapovjedaſc mlaghijem sluſcbenizim kmetim, ſvakte sluſcia, ter ſvak iſverſciva s' velikom pomgnom ſvakku tvoju ſapovjed; nu ſa kolikochjeſc vremena ſapovjedat? joſc ſa mallo. Kad pade ſaſtor, i doſpije prikaſa, doſpjetchje i tvoje Goſpoſtvo. Ti ciniſc na ſvjetu od Tærgovza, kupujeſc, prodavaſc, ſcgljeſc, i primaſc tærgovine, broiſc ſrebarne pjeneſe, ter akko ne ſvakki dan, a ono ſvakko godiſcte, ſtaroj dobiti priſtavgljaſc novu. Nu ſa koliko vremena misliſc uſmnaſciat tvoje blago. Joſc ſa mallo. Kad pade ſaſtor, i doſpije prikaſa, doſpetchje i tvoge bogaſtvo. Ti ciniſc od Goſpoghje, imaſc toliko sluſcbenizaa na tvoju ſapovjed, ſvakkaſe od gnih ſtraſci od tebbe, ter gleda, kakkotichje u najmagnoj ſtvari ugoditi, daje ne porneſe korit ſloceſtvom, i dajoj ne porneſe privatchjat ſveſctotije krivo u vrjeme od sluſcbe ucinillſa. Nu ſa koliko vremena misliſc cinit ov Goſpoghje? Joſc ſa mallo. Kad pade ſaſtor, i doſpije prikaſa, doſpjetchje i tvoje Goſpoſtvo. Ti ciniſc od Nevjeſte, iſctomſi iſiſcla na ſviet; ciniſiſe daſi gueſcto ſa zjech ureſaa, koiſu na tebbi, ter daſe ſvak obſire na te, i da hvali tvju ljepos, i tvoju skladnos. ſakoliko vremena moſceſc joſc cinit od Nevjeſte? ſa mallo. Kad pade iſaſtor, i doſpije prikaſa, doſpjetchje i tvoi ureſi, i tvoje iſpraſnoſti. Ti ciniſc od sluſcbenize, gledanaſi od Goſpara dobrijem okkom, nahodeſe kgljuci u tvoijeh rukah, otvoraſc, ſatvoraſc, cjaſtiſc, darivaſc, i nikkoti ne iſcte raſloga, koliko, joſc moſc bitti takoga ſcivotta? Mallo Kad pade ſator, i doſpije prikaſa, doſpjetchje i tvoja ſrecchja Paſtitchje ſaſtor, doſpjetchje prikaſa, i Kada doſpije, nitichjeſc ti cinit od Goſpata, ni ti od Tærgovza, ni ti od Goſpoghje, ni ti od Nevjeſte, ni ti od sluſcbenize ugodne Goſparu, neggochjeſe ſvak povratiti u ſvoje iſtinito bitje, i nachjeſe u ſvoijeh haglinah: Dobri u haglinah od Pravednikaa, a ſli u haglinah od greſcnikaa.

Vidim daſe nemoſcete s' ovijem ſcto ſam doſad reko, prignut ſa vjerovatni, daje na ſvjetu ſve ſa mallo. Dake cjujte ſcto govori ſveto Piſmo o gljudskomu ſcivottu, i komuga prilikuje. Govori daſu naſci dni kratzi, ter dachje bærſo doſpjet: *Paucitas dierum meorum finietur brevi*: Job 10. Da lete prieteklichja, da ſmært ne cekka, negh da tærci na barlu kognu, ſa ſtignut ſvakkoga, ter dachje dochi kakko nochni lupeſc, iſ nenadke, radi toga nagovara Pravovjernike, da oprave na vrjeme gnihove posle, ter da ſtoje ſpravni, cekkajuchi Sina Boſcijega, ſudza Vjeku vjecnoga, erchje dochi kadaſe najmagne uſnadaju: *Eſtote parati, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet*. Matth. 24. Prilikuje pak ſveto Piſmo gljudski

ski *sçivot*; sad jednomu Zvjetu, koi *isa* kakkoje prozavtio na busu, ostane satrem: *Qui quasi flos egreditur, & conteritur*: Job. 14. Sad jednoj sjenni, koja *bjesci*, ter nikkada, na istomu mjestu, pribiva. Sad jednoj tankoj magli, koja *se* rascini potom *iside* *srak* suncjani; Sad jednomu snu, koi oncjas odleti, sad vodi, alli ne od jezera, koja svegh u istomu mjestu pribiva, neggo vodi od rjeke, koja tece *bes* pristagna, i s' tjekom bjeguchijem sljevase u more, terse u gnemu gubi: *Omnes sicut aquæ dilabimur*. 2. Reg. 14. Ovu istinu vjekovittu: daje na svjetu sve *sa* mallo *posna* u zminuah od poganstva Artaxerse kragl immena glassovitta. Biasce jedan dan *us*scio naværh gore veoma vissoke, s' koje mogasce vighjet gnegovu vojsku *neisbrojnu*, rasreghjenu po jednomu pogliu priprostranu, gledajuchije, ne uzdavascese na gnu, negh pun *scjalosti*, i *slovoglje* pocce *us*dissat, ter ronit *suse is* occi; videchi jedan od Dvornikaa Kraglja *slovoglna*, i oplakana, recce mu s' velikijem podni*s*censtvom: Kadbimi bilo dopusc̃teno, nebihse kratio upitatte: *sa*scto placcesc, kadabise imo vesselit, imajuchi broj neisbrojni od Vojnikaa *is*abranijeh na tvoju slu*s*cbu, i jednu Vojsku, s' kojom, akko hocchjesc, mo*s*cesc vasaj svjet posvoitti. Tadmu kragl odgovori: placcem, er *ras*miscgliam, da od sve ove Vojske nei*s*brojne, od sve ove zvjetne mladosti, nakon sto godisc̃taa, nechje bitti *sciv* ni zigli Vojnik.

Akkoje istina, i istina vjekovitta *posnana*, i od gljudii odhragnenijeh u poganstvu, daje na *semgli* sve *sa* mallo, daje sve kratko, i bie*s*civo: *s*ascto chjetese k' gnoj priljepit, ter gradit na gnoj pribivalisc̃te, kakko daga nejmate nigda ostavit? Usadite værlo u pamet, da sva dobra, koja ovdi u*s*civate, illisu od srecchie, illi od Naravi, illije Ra*s*um, illi sdavglje; illi plemstvo, illi ljepos, illi bogastvo, illi cestitos, njesuvam darovana, neggo *s*aimana od Gospodina *sa* koliko vremena? *sa* koliko gnemu bude drago. Mo*s*cevamih dignut nakon dva godisc̃taa, nakon godisc̃te, mo*s*ce i prie, ter akkovamih digne, hocchjecelise mocchi pravdat s' gnim, allimu rjet: *s*ascto finamih dignvo? Da *s*asctochjete toliko gljubit ono sc̃tovam mo*s*ce bitti dignuto koliko prie? Mo*s*ce bitti dase jur *sa*værgo u vas, illi jedan kam, illi jedna kapglja, kojachjevas sværscit, illi dase jur pocela sc̃tetit karv u vascemu tjelu, kojachjevas dovestit do konza; Da *s*asctose nechjete s' kreposti, i s' dostojanstvom sad odljepit s' onijeh dobara, kojachjete bitti ussillovani ostavit s' velikom *s*cjalosti, i *bes* ikkakva dostojanstva? Alli hocchjete cekkat, da budete sillom svjeta *is*tjerani, ter davam s' ussionosti budu dignuta ona dobra, koja zjenite, dasu vascja? Ah odljepite særze s' ovijeh dobara bjeguchijeh, ter isc̃tite dobra stavna, i vjekuvjecna, kojavam nechje ni *so* Cjoviek, ni ista smært ugrabiti. Ja zjenim, dachjete ovako ucinit, akkome *sa* ovo mallo vremena s' velikom pomgnom poslu*s*cjate.

Ighjasce u Rim jedan zærkovgnak s' velikijem uffagnem, *sa* stech u onemu gradu parve cjasti, i jur stasce *sa* ugn uljestit, sreta putem svetoga Fillippa Neri, koga biusci *posno* od prie recceni svetaz, javgljamuse gljube*s*cglivo, hita*gasa* ruku, termu govori: dobarsi doscio. Kad dovær*s*ci s' gnim sve nacine draga priateglja, govorimu, kakko svetaz: s' kojomsi sværhom doscjo u Rim? odgovaramu zærkovgnak: Cjuosam da svak ko doghje u ovi grad, akko ne oncjas, a ono s' vremenom, naghje srecchju, doscjosam i ja iskat moju. Akkoti nije mucno, velimu sveti Filip odkrimise sc̃to *s*cudisc, i koju srecchju isc̃tesc? Pokli hocchjesc *s*natti koju srecchju isc̃tem, rjetchjuti na *us*dano: *s*eleni klobuk, njesu ovo nove cjasti u mojoj kucchi, i*s*isclisu *is* gne mno*s*i Biskupi. A pak, prilaga sveti Filip. a pak odgovaramu opet zærkovgnak: *isa* parvoga stupaja idese na drughi, mogobise *s*eleni klobuk promjenit u zærgljeni: tolizi koi biahu Biskupi, pak bisce Kardenali, nebih mogo i ja imat ovu srecchju? A pak? sljedi govorit recceni svetaz, a pak, velimu zærkovgnak; ne cine Pa-

pu

pu Kardenali, nejma bitti Papa jedan od gnih, ko ʃna? Sčto hocchjesc ſteʃijem rjeti? time raʃumjesc, rezzi odkriveno: mogu bitti i ja Papa. A pak? proſtimi, occe, akkoti reccem: daſi ſmjeſcjan, a pak umrjet. Potom iʃrecce zærkovgnak ovi rjeci: a pak umrjet, ʃagarliga ſveti Filip s'objema rukami, ter dærʃcechiga bliʃu ſærza, onega slatkoga ſærza, punna duha Boʃcijega: Scjapgljemu na uho, ter ponavglja tri putaa one rjeci: A pak umrjet, a pak umrjet, a pak umrjet, i oſtavgljaga ſmetena, i promjegnega u poʃcudah, ne hlepi vecchje ʃa cjaſtima, i dobrima ſvjetovnijem, neggo ʃa Nebbeszijem. Pokli nemogu doveſtit danas ſvetoga Filippa, davam on besſjedi s' ovega mjeſta, a onochjuſe sluʃcit gnegovijem rjecima: A pak umrjet. Tebbi pærſce po pameti raskoſce, i raʃblude puttene, akko ſad ochjutiſc krapglju meddene slaſti, a pak? a pak umrjet. Ti ghineſc ʃa napravam, ʃa ureſima, i ʃa iʃvagnſčtinam; Ahho ſad boglje od ſvijeh uʃideſc obuccena, a pak? A pak umrjet. Ti ne ciniſc drugo od jutra do veccera negh misliſc, kakkochjeſc bitje uʃmnoʃcit, akkoga uʃmnoʃciſc, a pak? a pak umrjet. Tebiſu ſvegh u glavi pærve cjaſti, i parva sjedeliſčta, akko ſad sjedeſc na gne, a pak? a pak umrjet, a pak umrjet, ter iʃa kratka uʃcivagnu uljeſtit u vjek, i u koi vjek? moʃce bitti u neſrechni, u vjek od tughaa, i mukka nedoſpjetnijeh. Kadbivamſe ova neſrecchja dogodilla, Kakkobiſte huhali, gorechi u oghgnu, koiſe nechje po ſve vjeke ugaſit, i govorilli: proſcleſu raʃblude, proſcleſu taſčtine, proſcloje bogaſtvo, proſcleſu cjaſti, a ovi ogagn nechje doſpjet goriet, ni parlit, ono uʃcivagne bi na ʃemgli ʃa mallo, a ovechje mukke bitti ʃa ſvegh. Da ovako ʃcjaloſno ne uʃdiſcete, odſterite vaſce ſærze od ovijeh dobara bjeguchijeh, ter iſčtite ſtavna dobra, dobra vjekuvjecna, i akko ochjutite koi trud iskajuchiih, misliite o onemu uʃcivagnu, kojevas cekka u Raju, erje podobno, ʃa oblaſcjat najvecchje trude vremenite.

BESSJEDA DVADESTI I TRECCHJA

U Nedjeglju Cetvartu iʃa Uskarſegna

O ſværſi na Kojuſmo ſtvoreni

Vado ad eum, qui miſit me, & nemo ex vobir interrogat me: quo vadis. Joan. 16.

SAſve da biaſce Iſſukærs nareko ſvoijem Ucenikom, daſe imaſce nakon mallo vremena od gnih odjeliti; niſčta ne magne opetim govori, i govoriim odkriveno: da ide k'onemu, koiga posla na ʃemglju ʃa naſce ſpaſſene, i ſaſvijem ovijem otvorenijem govoregnem, nikko od Ucenikaa ne pita: Kamo ideſc? *Vado ad eum, qui miſit me, & nemo ex vobis interrogat me: quo vadis?* Ne propuſtiſce Ucenizi pitat Iſſukærſta: Kamo ighjaſce ʃa mallu gljubav, erga gljubiſce vele vecchje, negh gljubjahu ſami ſebbe, neggoga ne upitaſce. kakko govori ſveti Cirillo, priuʃeti od velike ʃcjaloſti zjech gnegova odjegljegna. Vichjete memni dopuſtiti, da i ja danas vas upitam: Kamo idete, Kudſteſe uputili? Odgovaratemi: daſteſe uputili ʃa nach nacin, ʃa priʃcivjet ſckladno, i polſčeno. To nije ſværha vaſcja poglavita, nije ſværha najpokogna, na

Ko-

Kojuvasje Vifcgni ftvorio, i ftavio na fvjet. Da kojaje? Poklije nefnate, otvorite vaarlo ufci fa cjutje, i fa ufaditje dubokko u pamet. Stvoriovasje Gofpodin na ovu fværhu, i ftavio na fvjet, daga na gnemu vjerno flufcite, a pak ifa vjerne flufcbe, daga gljubite, i u Raju ufcivate. Ovoje vafcja fværha najpokogna, ovoje vafcja fværha poglavita, na koju imate naftojat vele vecchje, negh na fve inne ftvari, er kadabifte ftekli fve ftvari fvjettovne, a gnu famu ifgubilli, ifgubillibifte fvekkoliko, i jofc favifce Dufcju, Bogga, i Vjekuvjecjanftvo, i otifclibifte u mukke pakgljene tugovat vjek vjekaa. Ovovamfam namislio ukafat u danafcgnoj besfjedi, nekka ftavite pomgnu, fa ftecchi onu fværhu, fa kojufte dofcli na fvjet.

Oni Boogh, koi s' krepofti fvoje rjeci fvemoguchje ftvori Nebbo, femglju, i fvefctofe na gnoj nahodi, oni ifti neponukovan od ikkoga, rafdi fvoje neiffreccene gljubavi, ifvedevas na fvjet if tminaa od nifcta, oftavgljajuchi u gnih tolike, i tolike, koibiga bef grjeha flufcili; i gljubili s' ifpunnofti od fæerza, i dadevam bitje rafloſcito, raflucivajuchivas od fvijeh fcivinaa. Alfimi rezzite: na kojuvasje fværhu ifveo, i do bitje tako ifværlno? Jeda, dafe arajdavate na gnegovo ftvoregne, ter cjuddite na gnegovu mudros, i na gnegovo fvemoguiftvo? nije na tu. Da jelli da sjedite u priftoglju od Velicjanftva, da vladate, da fapovjedate? nije ni na tu. Da jelli da fteccete bitje obilno, da podignete kucchju if tamnofti, ter da uvedete u gnu fvjettos? nije ni na tu. Da jelli da provodite dnevi u gosbinah, u veffeglju, u tanzagnu, i u pjevagnu? nije ni na tu. Da jellivas ftvorio, da fcivete u lafti, u flobodi, u rafbludah, da okuffite fvakku flas fvjettovnu, i otrunite fvakki svjet fabragneni? ne na njedan nacin. Da na kojuvasje fværhu ftvorio? Evo fværhe, koju Vifcgni imafce, kadvas if tminaa od nifcta ifvede na fvjet, i dadevam bitje, koje ufcivate, Stvoriovasje ne da flufcite jednoga kraglja, alli Gofpara femaglskoga, nu gnega iftoga na ovemu fvjetu, a na drugomu daga gljubite, ter ufcivate s' Blafcenizima u vjek vjekaa. Ne cjujete kakko vika odifgar s' Nebbefa, ter govori: doghite, doghite ifa vjerne flufcbe pofvoit ono kragljeftvo, kojefam vam od pocetka od fvjeta pripravio: *Venite poſſidete paratum vobis regnum a conſtitutione mundi*: Matth. 25. Kojaje ovo ljepa fværha, Kakko flavna, Kakko ceftita! Ni Dvornizi Nebbeszi, ni Anghjeli, ni ifta Kraglizza Anghioska, nejmaju fværhu vifcju, ni plemmenitju. I onifu ftvoreni na ovu iftu fværhu, na koju i vi, to jes, fa gljubit Bogga, i ufcivatga u gnegovu Kragljeftvu. Sadmi rezzite: nahoditeli, Kakko chjete odgovorit priftojno Gofpodinu na daru ovako veliku, i ovako plemmenitu? Jelli dofta, dafe fuvcete if dicnijeh haglinaa, da oftavite blago, koje ufcivate, fa mocchi flufcit fvarfcenije, i flobodnije ovako blagodarna Dobrocinza? Alli fctoje fve blago fvjettovno prema Kragljeftvu Nebbeskomu? Jelli dofta raflucitfe, fa gnemu ugodit od fvakke flafti fvjettovne, i od fvijeh rafbludaa? Alli fve rafblude fvjettovne, akkofe prilikvju s' onom privelikom, i priobilnom Tærpefom, Kojuje Gofpodin pripravio Blafcenizim u gnegovu Kragljeftvu, jesfulli fcto vecchje od fceluda, koife mecchje gnufnijem fcivinam? Jelli dofta, fa sljedit gnegove fvjette, ne cinit zjennu, ni od cjaftii, ni od ikkakve umærle ceftitofti? Alli Koja mofce bitti prilicnos meghju ovijem cjaftima, i meghju onijem slavnijem Priftogljom, Koje ftoi fa vas u Raju pripravjeno? Trjebaje najposlje da fpovijete, da fvefcto cinite, i fvefctobifte mogli ucinit, fa odvratitmu, i ukafatmufe harni, ervas ftvori, i odredi fa Raja: fvebi bilo nifcta prema gnegovoj Bufcjanftvenoj, i neifmjernoj Blagodarnofti. Sad fpofnajte, Kojabi bila neharnos, Koja kudos, Koja nemillos uvrjeeit Bogga ovako blagodarna, i ovako millofiva.

Alli fafve davasje Gofpodin ftvorio, daga ufcivate u gnegovu Kragljeftvu; nifcta ne magne, nechjevas ugo uveftit

bes vascega nastojagna, i bes vascijeh dostojanstvaa, radi toga dærscivas sa Koje vrjeme na ovoj semgli, nekkase vi s' vjernom sluscbom, i s' dobrijem djellima dostojni od gnega ucinite. Evo scto is ovega ishodi: nejmate nastojat na nijednu stvar s' tolikom pomgnom, ni na bogastvo, ni na cjasti, ni na sdravglje Koliko na dobra djella, i na svetignu od scivotta. Ovoje jedan poso komu imate prionut sasvom jakosti, er ostali posli prema ovemu, njesu drugo, neggo slamma, i paucina, alli sa boglje rjeti, ovoje jedini poso toliko potreban, da o gnemu vissi svekoliko: *Porro unum est necessarium*: Luc. 10. Radi toga od jutra do vecera, nebiste imalli o drugomu mislit, neggo o gnemu, nebiste imalli o drugomu govorit, neggo o gnemu, nebiste imalli drugo cinit, negh sabavgljatse o Krepostih Kærstjanzijeh, sa stecchi onu sværhu, na Kojuste stvoreni.

Cjujem Ko govori: Kojabi bila to pamet, Koie rasborstvo; mislit svegh o jednomu samomu poslu, a od svijehse drusijeh saboravit. saboravitse od Kucchje, od scene, od Djeze, od vinograda, i od istoga tjela, sa mislit o samoj Dusci? Ja negovorim, dase imate sasma saboravit od svijeh posala telesnijeh, i vremenitijeh, sa nastojat samo na poso od duscje, ni ovo recce sveti Kragl David s' onijem rjecima: *Unam petii a Domino, hanc requiram*: Psal. 26. Nu hotiasce rjeti s' gnima ove dvje stvari; Parvaje: dase ima nastojat na poso od dusce prie svijeh drusijeh posala, priese ima iskat sahragnegne od dusce, negh usviscegne od Kucchje, negh usmnoscegne od bitja, negh rasplodjegne od vinograda: negh prodaja od tærgovine, negh udadba od Kchjere. Drugaje, dase ima iskat spassegne duhovno, Kakko sværha, a sve ostale stvarj, Kakko nacini, sa docchi po gnibovu putu do ove sværhæ. Pogledajte jednoga Vojevodu, Koije grad nepriateglski s' værlom vojscom obkruscio: spi, ije, hodi, misli, govori, i niscta ne magne, cini jednu stvar samu, to jes, nastoi otet, i polvoit grad obkruscen; er akko pociva, allise hrani? pociva, i hranise; sa imat snaghu, ter sljedit grad otimat. Akko hodi? ide sa vighjet, odklese mosce lascgne u grad uljestit. Akko govori? ukrjepiva særze Vojnizim, da vojuju s' vecchijem hrabrenstvom. U jednu rjec, svescto cini sve cini, sa uset grad. Ovako i vi, moscete nastojat na posle domachje, moscete radit o vinogradih, moscete gradit Kucchje, moscete Kupovat, prodavat; alli sve ove posle odredite, sa stecchi onu sværhu, na Kojuste bili stvoreni, i radi Kojeste doscli na svjet. Evo Kakkose meghju tissuchju posala, nastoi na jedan poso, namjenivajuchi sve ove posle vremenite na najvecchi, na jedini poso od dusce. I akko vi ovo Kratko vrjeme ne israttite u sluscbi Boscijoj, i u dobrijeh djellih, negh u tasctini, u gljubavi, u rasbludah, i u grjesih, ne samochjete isgubit onu sværhu plemmenitu, i blascenu, na Kojuvasje Gospodin stvorio, i Kragljestvo Nebbesko, Kojevamje pripravio, alli joscte Ko suscgni od verigaa, bitchjete od gnega ossughjeni u mukke pakgljene, radi toga nahoditese meghju Rajom, i meghju paklom, ussillovani, illi odletjet u Kragljestvo Nebbesko, illi ponorit u jas pakgljeni. Ovdi nije drughe, govori sveti Cesario, illi u Raj, illi u pako: *Duo sunt, nec datur medium, aut in Cœlum, aut in infernum.* U drusijeh stvarih nahodise scto po srjedi, scto nije ni veliko dobro, Na igri, moscese ni dobit, ni isgubit, na pravdagnu, mognse smirit meghju sobbom pravdaozi, na taki nacin, da ne ostane scjetan ni jedan, ni drughi, mallahna Djeza Koja mru bes Kærsctegna, istinaje ne idu u Raj, nu ne idu ni u pako, nahodise Limbo, trecchje mjesto; Alli sa cegljadi, Kojasu dopærli do uma: nije ovega trecchjega mjesta illise imaju sabranit, illi ossudit, illi imaju uscivat u Raju s' Blascenizima, illi tugovat u paklu s' ossughjenizima. Priloscite na ovo da Umærli nemosce snatti, Kojachjega srecchja na sudu dopastiti, alli dobra, alli sla? *Nescit homo utrum amore, an odio dignus sit*: Eccl. 9. Hocchje

Gos-

Gospodin, da stoimo svegh u predagnu, i u strahu o nascemu vjecnomu spassegnu; nekka svegh mislimo o gnemu, ter cinimo djella dostojna Kragljestva Nebbeskoga.

Biusci ovo ovako u Komubismo brinutju, u Komu strahu imalli scivjet? Sveti Ludovik Beltrando saduben o ovoj misli, nenahoghjasce mira, ni pokoja u njednoi stvari, tresascese od varh glave do stupaja, ter satvoren u svojoj loscni zi: ljevasce suse is occi, i scjalsno usdisasce. Cjullibiga Redovnizi, gnegova Bracchja, otisclibi k' gnemu, ter nahodechiga slovoglna, i oplakana, uselibiga pitat: sctotije Ludovice; Koi usrok imasc od slovoglje; i od susaa? A onbi gnim odgovorio s' rjecima od placcja rasbjenijem: pusctiteme, draga Bracchjo, nekka susim, nekka placcem, ter imam usrok od susaa, i od placcja. Reklibimu: Koi usrok moscese imat? Veliki, i priveliki: nesnam sctochje bitti od mene po sve vjeke: allichjuse sahraniti, alli isgubitti? Na isti nacin, i sa isti usrok tresahuse Sveti Ilariun, Sveti Jerolim, i Sveti Bernardo. I ovakobise svakii Kærstjanin imo strascit u jednomu poslu, toliko potrebnitu, toliko trudnu, i toliko sumgnivu; i niscta ne magne, Kakko daje spassegne od dusce najmagni poso, i najlascgni; alli Kakko, davamje jedan Anghio doletio s' Nebbesaa, ter do rjec: dachjetese sahraniti, ne trudite, ne pridobivatese, neghse smijete, i igrate a sctochje bitti od vas po sve vjeke, nerasmiscgljate. Nemojte vecchje scivjet ovako bestuscni, ovako nepomgnivi, i ovako saboravgljeni od vasce svarhe najpoglavitije, od svarhe, Kojachjevas ucinit illi blascene, illi nesrechne posve vjeke: neggo stanite mallo ovako rasmiscgljati: Mismo stvoreni od Bogga, i stavgljeni na svjet, sa steck s' dobrijem djellima Kragljestvo Nebbesko; allise veoma lasno moscemo ossudit, radi toga k' njednomu poslu nejmamo toliko prionut, Koliko k' ovemu; erbo akko steccemo svarhu na Kojusmo stvoreni, stecchjemo svekoliko, tolije isgubimo, isgubitchjemo svekoliko. Scto sluci Cjovjekku bit glassovit na svjetu, bit cestit, bit mudar, bit bogat, scivjet u lasti, u rasbludah, imat scibiku od sapovjedi u ruzi, a Krunu od Kraglja na glavi, akko ne sahrani duscju, neggoje isgubi po sve vjeke? *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur*: Matt. 16. Stavite prid occi Lehsandra velikoga, Augusta Cessara, Koi vas svjet s' gnihovom slavom napunnisce, od Kojeimje sad Koristi doli u paklu ona slava, od Koje ono Mogustvo, ono bogastvo, ono Velicjanstvo? Od njedne, od njedne Moi pridrasi. Slavaje proscla, prosclоje mogujstvo, proscloje bogastvo, proscloje Velicjanstvo, sveje prosclo, sctosu na ovemu svjetu uscivali, Kakko nochni san, alli Kakko jedna bjeguchja rieka: *Transierunt illa omnia, transierunt*, a gnihove mukke nechje nigda imat svarhe, pribivachje u jednomu oghgnu, koise nechje nigda ugasit, dalekko od Raja, i od svarhe blascene, na Koju biahu stvoreni. Otvorite dake Occi, Kærstjani pridrasi, ter poklivam Gospodin udjegliva svjetlos, da sposnate ovu istinu, natojtese okoristit.

BESJEDA DVADESTI I CETVÆRTA

U Nedjeglju petu i/a Uskærſegna

O Molitvi.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan. 16.

KAdſe imaſce Illija Prorok odjelliti od Eli/ea gnegova Ucenika, recceemu : prie neghle odjelim od tebbe, pita u menne ſveſctoje tebbi drago, ertichju ucinit ſveſctomi uſpitaſc : *Poſtula a me quod vis, ut faciam tibi, ante quam tollar a te.* Ovako i Iſſukærs, od Koga Illija Prorok bi slikka, imajuchiſe odjeliti od ſvoijeh Ucenikaa, recceim : Akkoſe naghjete u potrebah, molite Chjachka Nebbeskoga, u imme moje, i milloſti, Sa Kojega u/molite onchjevam udjeliti. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Ove iſte rjeci ponavglja ſvakkomu ter ſvakkomu cini /natti, dachje primit millos koju u/pita u gnegova Chjachka u imme gnegovo. Dake vi, Koiſe nahodite u potrebah, otvorite uſta, ter molite Chjachka Nebbeskoga, da u imme gnegova ſina, pogleda s'okkom gnegove gljubavi, i blagodarnoſti vaſce potrebe, i akko budu vaſce molitve pravedne, ra/loſcite od vaſce koriſti duhovne, i od gnegove slave; erbo ovo hotiaſc rjeti Iſſukærs, s'onijem rjecima : *In nomine meo* : u imme moje, Kakko tomace ſveti Baſilio, i ſveti Aguſtin : bitchje uslisſcene. Nu kadmu budete prika/ali teleſne potrebe, nemojteſe /aboravit od potrebaa duhovnijeh. Duſcja vaſcja ima vechju potrebu neggo vaſce tjeſo, er najpolje, akko tjelo uſtærpi glad, /ceghju, ranne, boles na ovemu ſvjetu, tærpjetchje ove tughe /a koje vrjeme, toliſe Duſcja ne ſahrani, tærpjetchje tughe, i mukke vjekovitte. Vidite dake koju potrebu imate od molitve. O ovoj potrebi jachjuvam danas beſsjediti, i da vi na molitvu prionete, uka/atchjuvam moch, i krepos dobre molitve ; alli /a boglje rjeti : Koliko ona mo/ce prid Boggom.

Tolikoje potrebnita ſvakkomu kærſtjaninu ova molitva, da Kadbije ſaſvijem oſtavio, nebiſe ſahranio. Cjudditeſe? Posluſcjajſteme danas s'velikom pomgnom. Ucinas ſveti Pavo, da biuſci mi prem slabi, i prem uboſi, ter nejmajuchi po nas, krepoſti, ni nacina, /a ſtecchi vjceno ſpaſſegne : ſvakko dobro, od Koga imamo potrebu /a ſahraniſe, dohodinam s'Nebbeſſaa od Goſpodina, odi/garnam dohodi ſvjetlos, kojanam tmaſtu pamet proſvjetgljva, odi/gar Krenutje od ſærza, i ganutje od voglje, da gljubimo ono dobro, od Kogaſmo doſcli po ſvjetloſti Nebbeskoj u po/nagne, odi/garnam najposlje dohodi ſtavnos u gljubavi, i u slu/cbi Bo/cijoj : *Non ſumus ſufficientes cogitare aliquid a nobis quaſi a nobis* : 2. Corint. 3. Ovako On uci u drugoj kgnifi, koju piſa Korintianom, a u kgnifi, koju piſa Philippianom, govori : *Deus eſt qui operatur in nobis velle, & perficere pro bona voluntate ſua.* Phil. 2. Numi rezzite : pokomunam putu dohode ova dobra, i ove Milloſti toliko potrebnite /a naſcega viecnoga ſpaſſegna? Po putu od molitve, odgovara ſveti Aguſtin. Evo gnegovijeh rjeci : *Nullum credimus ad ſalutem; niſi Deo invitante venire, nullum invitatum, ſalutem ſuam, niſi Deo auxiliante operari, nullum niſi orantem, auxilium promereri* : lib. de Eccl. dogm. c. 56. i hocchje rjeti : Imamo ſtavno dærſcjat, ter vjerrovat : daſc nikko ne ſahrani, akko nije /van od Goſpodina Bogga, da nikko, Koje /van od gnega, ne ſtece vjecno ſpaſſegne neggo s' pomocchi

Boſcijom, a najposlje da nikko nije dostojan primit od Goſpodina ovu pomoch, ovako potrebnitu, ſa ſpaſſegna, neggo oni, koije proſſi s' molitvom. Ovako nahodim u Vanghjielju ſvetoga Luke: daſe Nebbeſſa raſtvoriſce ſinu Boſcijemu, ter da Duh ſveti ſide na gnega pod prilikom ciſte Golubizze, ne kad pri bivaſce u vodi, nu kad iſide iſ vode, jur kærſcten, i mogljaſce: *Jeſu baptizato: Et orante, apertum eſt Cœlum*: Luc. 3. I ovoſe Cjuddo, govori ſveti Tomas, ne dogodi beſ ſværhe, i Uſrokka. Otvoriſceſe Nebbeſſa, kad Iſſukærs mogljaſce, da mi ſpoſnamo priviliku potrebu, koju imamo iſa kærſctegna od molitve: *Quia Fidelibus neceſſaria Oratio eſt poſt Baptiſmum*. S. Thom. 3. part. q. 39. art. 4. Erbo ſaſve danasje ſveta voda od kærſctegna occiſtila od grjeha iſtocnoga, niſcta ne magne, nije u nas ugaſila oni ogagn, Koga potice naſca narav na ſvakko ſlo prignuta. Imaſce radi toga velik raſlogh receeni Pavo Apoſto negovorat pærve Kærſtjane, daſe Boggu, utjezzaju beſ priſtagna, damuſe u ſvakko vrjeme, ter akkobiſe moglo, ſvakki cjas priporucjuju: *Sine intermiſſione orate*. Teſ. 5. Nu vecchje od Pavla Apoſtola priporuci ovu molitvu umærlijem Iſſukærs: Trjbuje, govori: molit na ſvegh, u ſvakko dobba, ter nigda molitvu ne oſtavit: *Oportet ſemper orare, & non deficere*. Luc. 18. Ona rjec: trjebuje, govori: ſveti Ivan ſlatovſnik: danas ſilluje trajat vrjeme u molitvi: *Inducit neceſſitatem*, ter Kobi molitvu, ſa ſvegh oſtavio, nebiſe ſahranio, erſe nebi sluſcio onijem nacinom potrebnitijem, Koga Goſpodin oſtavi, Kakko cjuſte od ſvetoga Aguſtina ſa ſahraniti ſe: *Nullum, niſi orantem auxilium promereri*.

Spoſnam da ne primate dobrovoglno ove naukke, i akko ne govorite daſu krivi, a ono govorite: da njeſu veoma ni iſtiniti: Kakko, Occe, beſ molitve nechjemo primit pomoch potrebnitu, ſa ſahraniti ſe, akkoſmo primili tolikrat Nebbesku ſvjetlos, i Boſcija nadahnutja, kadſmo ſcivjeli dalekko od Bogga, ſamærſceni u priteſczijeh grjeſih, i ſakopani do værh glave, o Kalu od ſvjeta, i u neciſtocchi? Kakko nechjemo primit Boſciju pomoch beſ molitve? akko Boog iſti govori, biah naſcten od onijeh, Koime ne iſkahu? *Inventus ſum a non quærentibus me*: Rom. 10. Cjujem ſctomi odgovorate, ter raſumjem ſve raſloghe, Koje donoſſite prema mojoj beſsjedi; Alli imate ſnatti, daſe nahode dvje værſte od Boſcije pomocchi, alli ſa boglje rjeti: od Boſcije milloſti: *Parva millos*, *i druga millos*: Parvu millos, i parvu ſvjetlos Goſpodin ſvakkomu udjeglјva, i najhudijemu greſcniku, illije pita, illi ne pita: Kakkonas uci ſveti Aguſtin: *Deum dare aliqua nobis, etiam non orantibus* lib. *de perſever*. c. 16. Drughu millos ne udjegliva ſvakkomu, nu onijem, Koiſuſe dobro pærvom sluſcili, i Koiſuga s' molitvom Krenuli, daih sljedi pomagati: *Alia, non niſi orantibus præparaſſe*. Kad pærvi put iſniknu ſcitto na ſemgli, ona ne bi ni Kopana, ni ſiana, dade plod beſ truda, na ſamu ſapovjed ſvemognchje rjeci Boſcije; alliſe ovak ovako drughi put ne podneſſe, neggo ſa skuppit ſcitto u vrjeme od ſcetve, trjeba bi teſcjazim radit oko gne. Ovako i greſcnik ſvan od Goſpodina na pokoru, premeda primi pærvu millos beſ molitve, ne prima onu, Kojaje potrebnita ſa sljedit dobro djellovati do ſværhe: *Alia non niſi orantibus præparaſſe, ſicut perſeverantiam in fine*. Vidite dake od Kojeje potrebe Kærſtjanom ova molitva, tolikoimje potrebnita, da beſ gne nechje primit od Bogga najvechje milloſti, a navlaſctito, nechje umrjeti, ni ſværſciti ſcivot u Boſcijemu priateglſtvu. ſatoſe nemojte værat moi pridraſi, Goſpodinje ſakon ſametnuo: *Petite & accipietis*: Luc. 11. Pitajte, i datchjevamſe, i nechjega raſvarch ſa vas, ter akko ſahrani najdraſce priateglje po putu od molitve, nemojteſe uſdat, dachje vas beſ gne ſahraniti. Radi toga uſmite ovi poſo ſa glavu, prionite ſvi na molitvu navlaſctito vi greſcnizi, Koiſte punni grjehaa, Kakko bi ſveti Job pun gubbe, i Kakko on nejmaſc u ſvemu

mu tjèlu drugo udo ʃdravo, osvem usta: *Derelicta sunt tantummodo labia mea circa dentes meos* : Job. 20. Tako i vi mosce bitti da nejmate drugoga nacina, negh otvorit usta, i priporucitse Boggu, davas pohodi s' gnegovom millosti, nekkase po gne putu obratite na pokoru, i sahranite. Alli nije dosta, govori sveti. Agustin priporucitse Bogu Kakkomu drago, trjebamuse Priporucit sarcjano, trjebamuse pripocucit cesto, trjebamuse pirporucit s' velikom, i ʃcestokkom molitvom: *Nisi magnis precibus, gratia in vos implorata descendat* : Aug. Epist. 91. ʃatomuse priporucite na recceni nacin, i nemojte njedan beʃ molitve povestit: uffam dachjete ovako ucinit, akko uʃraʃmiscgljate: da Kolikoje molitva potrebnita; tolikoje i podobna ʃa isprossit u Gospodina, sctose pita.

Ova gne Krepos cjudnovitta, naslagnase na obecchjagne, i na dostojanstva Isukærstova: ne obecchja vecchje putaa Issukærs u svetomu Vanghjelju, dachje bitti ulisċene nasc molitve, dachjemo primit scto uspitamo, ter dachjenam bitti otvorena vrata, Kada uʃkuzzamo? *Petite, & accipietis, quærite, & invenietis, pulsate, & aperietur vobis* : Luc. 11. Mogasce rjec Boscija stvorit Nebbo ovako vissokko, i urestiga s' neiʃbrojnijem ʃviesdama, more ovako postanno, i napunnitga s' raʃlicnijem værstama od ribbe, ʃemglju ovako scirokku, i obogatitje s' tolikijem blagom, a necchje mocchi smirit jednoga prossjaka Komu Boogh isti obechja dachjega uslisċit, i josc savisce ostavi ʃaklad, i Koi ʃaklad? sva gnegova dostojanstva beʃkonciva, sve gnegove trude, gnegov Kriʃe, gnegove ranne, gnegovu Karv, gnegovu Smært, i sva gnegova djella i gljudska, i Boʃcianstvena. Molitva ovako naslognena na rjec Bosciju, i na Boscija dostojanstva, podiʃcese ʃemglje, ter ide put Nebbesaa, i prima od Viscgnega millosti, Kojese nebi vjerrovale Daih sveto Pismo ne spovjeda. Nahodechise Ezechja Kragl od Jude obkruʃcen sasvijeh stranaa od vojske neiʃbrojne oholloga Senakeribba, i videchise mallo magne, negh iʃgubjen, er neimasce ni vojske, ni oruʃcja ʃadovoglna, ʃa ærvatte, s' neprjetegljam otarcja u sveto Templo, ter uʃe vappit iʃ dubine bollesna særza, i prossit pomoch u Gospodina, potóm dospje goruchju molitvu: doleti s' Nebbesaa jedan Anghio poslan od Viscgnega, Koi uljeʃe u vojsku Kraglja Senakeribba, ter u jednu noch posjece sto ossamdesset, i pet tissuchjaa Vojnikaa. Kolikobi istrudio Kragl Ezechja, Koibi strah podnio, Koju Karv prolio, ne govorim ʃa potjerat, i poraʃit ovakoga nepriateglja, neggo samo ʃa oprjecitmuse. ʃa gnega vojeva molitva, i raʃi Vojsku neiʃbrojnu Kraglja Senackeriba : *Oraverunt Rex Ezechias, & Isaias, & vociferati sunt usque ad Cælum, ascendit Oratio, descendit Angelus, & centum octoginta quinque millia cadavera cæsa numeravimus* : Egest. de excid. lib. 5. Istose dogaghja onijem, Koi od putti progogneni, alli od hudobe napastovani terce na molitve, molechi Gospodina, daih oslobodi od progonstva, alli od napastovagna; Gospodin ʃvan od gnih u pomoch, vojuje ʃa gnih, ter tjara gnihove nepriateglje.

Alli njesam iʃreko svu hvalu iʃværsne molitve. Iʃværsnaje molitva tako moguchja, i tako jaka, govori Sveti Ivan Klimako, da cini nagneki nacin sillu ustomu Boggu : *Oratio pie Deo vim infert* : grad. 28. Trudnobiste ovo vjerrovali, dase isti Gospodin nebiasce sluʃcio ovijem nacinom od govoregna: Pustime, reccece jedan dan Moyʃessu, Koiga mogljasce ʃa neharni, i nevjerni puk Iʃraelski, pustime, nekkase stavim prema gnemu u rasarbgu, ter nekkaga pedescem, Kakko isćte gnegova neharnos, i nevjernos : *Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos* : Exod. 10. i erbo Moyses nehotiasce ostavit molitvu, Gospodin biussillovan, na gneki nacin Millosni, ostavit rasargbu, i prostit puku Israelskomu : *Dei potentiam servi preces impediebant*. Ovako upisa Sveti Jerolim. Sćile i uʃcivottu svete Kattarine Bolognenske : da biusci Gospodin odredio dignut Gærzim cessarstvo od Istoka, ter pustit da otide u Turske rukke: ʃabrani recceno svetizzi

tizzi daga vechje ne moli *ſa* Garke Kakko od onega dobba biaſce ucenilla; erbi potrebnito dignutim Goſpoſtvo, i ſatart gnihovu oholas, ter pedepſat s' Turskije oruſcjem gnihove grjehe; i Kada ona oſtavi molitvu, bi Gærzim oteto Goſpoſtvo.

Kadje molitva toliko Kreposna, toliko moguchja, cjujem najposlje, Ko govori : *ſaſcto* mi ne primamo ſcto pitamo u Goſpodina ? A ſcto pitate na gnoi ? pitate davam povrati ſdravoglje, davam udjeli bogaſtvo, davam da djezzu. To nije molit chjaichka Nebbeskoga u' Imme gnegova ſina Jeſuſſa, To nieſu ſtvari, Kojeſe mogu rjeti do iſto da ſu od slave Boſcije, i od Koriſti vaſce duſce. Tevam ſtvari mogu bitti od ſctette dohovne : *non peti*, govori ſveti Aguſtin *in nomine Salvatoris, quidquid petitur contra rationem ſalutis ?* Akko ſcudite iſproſſit miloſti, pitajteih u Chjachka Nebbeskoga u imme gnegova ſina Jeſuſſa, Kakko rekoh u pocetak od beſsjede, tojeſt pitajte u gnega : davas ſacjuva od grjeha, davam proſti grjehe, pitajte ſtavnos u gnegovoj milloſti do ſværhe od ſcivotta, pitajte uſtærpjenſtvo, pitajte ugoghjene s' gnegovom vogljom, erſu ovo ſtvari i od gnegove slave, i od vaſce duhovne Koriſti, tochjete i iſproſſit : *Petite & accipietis* : i pitajte vi ove milloſti a nemojteſe ſamo priporucivat sluſcbenizim Boſcijem, daſe oni mole ſa vas, er Iſſukærs recce : pitajte vi, i datchjeſe vam : *petite, & datur vobis*; i nemojte pitat reccene ſtvari jednom, ni u rjetko, neggo ceſto, ter akko uſmobudete ſvakki dan, do ſværhe od ſcivotta, er oni, Koi proſſe u Goſpodina na ovi nacin reccene ſtvari, navlaſcito ſtavnos u gnegovoj milloſti, do ſværhe od ſcivotta : govori iſvarſni Suarez : dachjeje do iſto iſproſſiti : *Si quis oret perſeveranter, petendo perſeverantiam in gratia, infallibiliter eum eſſe impetraturum* : tom. 3. de grat. lib. 12. c. 38. A prie gnega, biaſce reko ſlatouſnik : daſe nemoſce dogodit, dachje ſagrjeſcit jedan Cjovjeek, Koiſe s' pomgnom, i ſvegh Boggu priporuciva, daga ſacjuva od grjeha : *Impoſſibile eſt, hominem congruo precantem ſtudio, Deoque continue ſupplicantem, unquam peccare* Chryſ. hom. 29. ad pop.

BESSJEDA DVADESTI I PETA

U Nedieglju iſa Uſiſcjaſtja Goſpodinova

O Iſvagnſctini.

Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre ſpiritum veritatis. Ioan. 15.

Smiriteſe jednom Duſce Boggogljubne, nezviliте vecchje Iſſukærſta, Koiſe s' ove ſemglie, i jurje uſiſcjo na Nebbeſſa, Erchjevam poslat odiſgar Koliko prie Duha Svetoga, Dariteglja od Miloſtii, Chjakka od nebogaraa, Proſvjetliteghja od sljepaka, Utjeſciteglja od ſlovognikaa ; Ovako On iſti obecchja Ucenikom, prie neghſe od gnih raſluci : *Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis Spiritum veritatis*. Smiriteſe Duſce Boggogljubne, ter otjerate ſvakku miſo, koja moſce ſmoſtit vaſce ſærze, i ſtavite ſvu pomgnu, ſa occiſtitga od ſvakke neuređnoſti, nekkaga Duh ſveti napunni

ſvoijem

svoijem darovima. On marsi na svakku neurednos, a naulasctito na tasctinu, er biusci On Duh od istine, kakko cjuste: *Quem mittam vobis spiritum veritatis*: Veomase suprotivi tasctini, kojaje s' lasci, i s' privarom sadruscena, er kasce s' dvora, daje gnescto, a u sebbi, nije drugo, negh isprasnos. Radi toga vi mærsite na tasctinu, ter prionite ovijeh danaa ossobito na krepostii kærstjanske, akko scudite pricekkati s' dobrom pripravom Duha svetoga, i ganutga, davam udjeli velike millosti; i nemojte zjenit, Kakko mnosi zjene, dase tasctima ugaghja, i dase mosce pogodit s' Kærstjanszijem Krepostima, er nemosce, Kakkochjuvam danas ukasat, ni s' poscudom viecnoga spassegna.

Rekoh najparvo dase gljubau prema tasctini nemosce ugodit s' Kærstjanzijem Krepostima, i u istinu Kakko mosce Krepos pribivat s' poscudom od svoje zjenne i gljubavi vlasctite? Hocchjemoli rjeti: dase nahodi u tascktu cegljadettu podniscenstvo? Ne, er podniscenstvo Krije svoje pohvale, i cestitosti; a tascto cegljade svescto cini, sve cini, sa bitti vighjeno, i pohvagljeno od drusijeh. Hocchjemoli rjeti: dase nahodi u tascktu cegljadettu, pokoregne, Koje tre ochjuchjenstva, i pedepsce svoje tjelo? Ne, er tascto cegljade milluje tjelo, i pogahja ochjuchjenstvim? Hocchjemoli rjeti: dase nahodi u tascktu cegljadettu Boggogljubnos? Ne, erje tascktu cegljadettu slas svjettovna, najugodnija. Hocchjemoli rjeti: da tascto cegljade cini millostigne, alli saduscbine, alli da pokrije golotinu uboscku? Ne, er tascto cegljade, tratti akko ne sve, a ono dosta, sa uresit svoje tjelo. U tascktu cegljadettu neisctite ustarpjenstva, erbiste nascli, da dava drusijem punno usrokaa, da tærpe sctoim nije drago, sad mlaghijem s' rjecima, prikornijem, sad tærgovzim, i rabotnizim sa platu sadærscjanu, i da tascto cegljade neima ustærpjenstva, svjedoce occitto one tusche, one rasargbe, one pomame, Kadmuse ne pogaghja, ter ne cini na gnegov nacin. Dake, premje istinito, moi pridrasi; da u særzu posvojenu od tasctine, ne pribiva istiniti Duh, nitise u gnemu nahodi parva Krepos.

Alli cjujem Ko govori: njesi occe niscta reko, ni o Templih, Koja pokaghja tascto cegljade, ni o mislah, Koje sluscja, ni o Ispovjestih, Koie cini, ni o Tjelu Gospodinovu, Koje prima. Ovelu stvari, bes sumgne ikkakve, slamegna prave Kreposti. Njesu, njelu moi pridrasi. Istinaje da tascto cegljade, ide u zærkve; alli kad u gne uljesc, jeda ide u Koje mjesto skrovno, alli uklogneno, sa stat skupgljeno, alli sa rasmiscgljat istine vjekuvjecne? Ne ide, negh tærci na pærva sjedaliscta, sa bitti vighjeno u dicnijeh haglinah, sluscja misse, alli s' Kojom pomgnom, s' Kojom boggogljubnosti? sad rasgleda samu sebbe, i svoje urese, sad one, Kojese oko gne nahode, sadse rasgovara s' ovom, sad s' onom, sad odvratcchja poklone ovemu, sad onemu. Po ovemu moscete suditi: Koi plod vadi tascto cegljade is svetotajstvaa. Ispovjedase, alli dohodi svegh na Ispovjes s' istijem pomagnkagnima, s' istom tasctinom, s' istom zjennom, i gljubavi vlascitom. Pristupa K' svetomu Otaru, sa primit Tjelo Issukærstvo; nu s' Kojomga pripravom usimglje? ne stavglja ni trecchi dio one pomgne, koju stavglja sa urisit tjelo. Ah mogu slobodno ponovit, da u cegljadettu posvojenu od tasctine, ne pribiva prava krepos.

Vidim davamje mærsechja ova moja besjeda, ter da govorite u særzu: dasam prem osctar Pripovjedalaz; Allije moja velika srecchja, er imam od moje najslaghjega sveza, to jes meddenoga Bernarda. Cjujte dake scto govori ovi svetaz, a pakme krivite, akko usmomudete: *Quanto amplius in compositione corporis lætamur, tanto magis a supremo amore disjungimur*. Bernard. de modo bene vivendi ser. 9. I hocchje rjeti: svescto vecchju rados chjutimo u napravah telesnijeh, i svesctoim vecchju gljubav nossimo, sveje magna nascja gljubav prema Boggu. Alli nejmam od moje samoga Bernarda, imam tolike drughe

ghe svetze, i nauciteglje, doštamije *sa* svijeh Slatousnik, posluscjajte šcto on govori: Trudnoje, moi pridra*s*i, i mo*s*ce bitti, dase nemo*s*ce dogodit: da ko nacigna savilce tjelo, da ima i duscju urescenu: *Difficile est, dilecti, & fortasse etiam impossibile, ut sic ornato corpore, simul quoque ornetur & anima.* Savitcgna pomgna od tjela, cini værch duscju s' pameti, ersu tako protivne meghju sobbom tascſtina, i krepos, da ghdjese nahodi jedna, trudnose naghje druga: *Necesse est, ut si alterum curetur, alterum negligatur, non enim est ejusmodi eorum natura, ut simul fiant*: Chry. hom. 18. in pr. ad Corint. Sadme sudite, akko mo*s*cete, biusci cjulli nauke ovijeh velikijeh svetaza, i Nauciteglјaa, ter govorite: dasam oſctar, i da njesam mogo rjeti: da*s*e tascſtina, i krepos neugaghjaju.

Akkoje tako, occe, kakko govorisc, trjebuje sværchi sve urese, i naprave, terse joscter *s*aboraviti od onega bitja cjasna, i poſctena, u kojenasje stavila, illi narav, illi dobra srecchja. Ja to ne govorim, nitivas svjettujem, da povær*s*cete sve urese, i naprave; Nekka nossi svak one, koise pristojegnegovu bitju; Alli govorim s' naukom svetoga Pisma, i svetijeh Nauciteglјaa: da povær*s*cete saviscgne naprave, ter da k' onijem, koje usnossite, ne budete priljepjene, i daih na vas ne stavgljate *s*a tascſtu slavu, alli pohvalu od umærlijeh, i prilagam, dase tascſto cegljade mo*s*ce lasno privariti, rascirivajuchi granizze od ciasna bitja, ter dase mo*s*ce pod *s*astorom od pristojanstva sakrit tascina, i oholas. *S*ato akko *s*cudite dochi pravedno, i istinito u po*s*nagne, allise nacignate, erse tako pristoi vascemu bitju, alli *s*a gljubav tascſte slave, ucinite, Kakkonam spovjeda sveto Pismo, da ucini Kreposna, i ra*s*borita Ester. Kad bi u*s*viscena od Kraglja Assuera, i ucignena jur Kraglizom: bi ussillovana stavit na se urese od Kraglizze, nu Kadih stavi, posluscjajte šcto ucini. Obratise k' Boggu, temu recce: Ti *s*nasc Gospodine, da ja mær*s*im na *s*lamegne od oholasti, i od slave, Kojese nahodi na værh moje glave u ovo vrjeme od moga U*s*viscegna: *Tu scis, quod abominor signum superbiæ, & gloriæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ.* Ester. 4. Alli vidisc u isto dobba i potrebu, koju imam od ovijeh uresaa: *Tu scis necessitatem meam.* Ovako i vi ucinite, Kada stavite na vas one dicne bagline, one urese, one naprave nu sadagnu, rezzite: Ti *s*nasc Gospodine moje bitje, i šctose gnemu pristoi, i u isto dobba vidisc moja najskrovitija unutærgna, ter po*s*nasc do Kraja, da, po tvomu daru, nije u menni tascſte priljepe k' uresim, i Kadbi stalo u menni, jabih povergla sve dobrovolgno, nossimih, erse nahodim u ovemu bitju, i erse gnemu pristoje. Akko govorechi vi ovako s' Gospodinom, ne ochjutite gri*s*glizu u dusci, niti cjujete glas unutærgni, Koivas Kara, ter vam cini *s*natti: da nije istina, šcto govorite: u*s*datese, da ne gljubite tascſtine, i da njeste k' uresim priljepjene. Nu akko govorechi na recceni nacin s' Gospodinom, podignese glas u vascemu unutargnemu, tervam recce: lascivize, Kakko mo*s*cete tako s' Boggom govorit, Koi vidi vasce særze, i gljubav, Koju nossite tascſtinam: ostatchjete pridobite, i spo*s*natchjete, dase pod immenom od cjasna bitja, i pod *s*astorom od pristojanstva sakriva tascſtina.

Sadmi ostajo uka*s*ati, alli u Kratko, dase saviscgna gljubav prema tascſtinam ne ugaghja, ni s' vogljom, alli po*s*cudom vjecnoga spassegna, *s*atome sljedite pomgnivo sluscjat, da doghjete i od ovega u spo*s*nagne. Po*s*cuda vjecnoga spassegna neisſcte ugodit drugomu, neggo Boggu, a gljubav prema tascſtini, gljudim, i svjetu. Po*s*cuda vjecnoga spassegna nastoi na Koris duhovnu, a gljubav prema tascſtini, cini sve *s*a tjelo. Kakkose dakle mogu naravi ovako suprotivne sadru*s*citi u istomu særzu, ter ugodit jedna drugoj? Vidise occitto, da Kada tascſtina posvoi cegljade, niti misli, ni govori o drugomu, neggo o uresih, o napravah, i o svjettovnijeh veli-

cinah. Tolisu misli, i cignegna jednoga, alli jedne, Koisu ftavgljeni od ftvoriteglja na femglju famo fa fahranitse, ter ftecchi po fmærti slavu vjekuvjecnu? Occe vidife po tvomu govoregnu, da ti dærfcifc, dafe tafctina nemofce gljubit bef grjeha fmærtnoga. Varatefe, ja to ne govorim, niti tako dærfcim, negh govorim: da gljubit tafctinu, ter imat k' uresim faviscgne prilijepjenje: premda nije grjeh velik, i da ne difce Bofciju millos, nifcta ne magne, nije ni grjeh tako malahan, dafe ima prilikovat jednomu madefciechju, Koife vidi na lizu tafcte mladizze. S' vammifam da tafctina nije grjeh fmærtni, alli Koliko lasno mofce dovestit tafcto cegljade do grjeha fmærtnoga? Ukolikofe Kucchjaa dogaghja, da Domachini ne vratcchjaju u fvoje vrjeme fctofu dærfcjani, s' velikom fctettom od faimozaa, er fcene hocchje hodie obucene na fadagnu? u Kolikofe Kucchja dogaghja, da Gofpari ne plachjaju slufcbu, ni tefcjake, er Kchjeri hocchje noffit na sebbi faviscgne urefe. Da jesuli ovo grjesi mali? Akko pak tafctina uljefe u Kucchje neboghe: promislite, Koliko lasno mofce dovestit Kuchnu cegljad do grjeha fmærtnoga. Pofnajuchi ovo veoma dobro naucitegli, i fvezi vikaju jedno glasno prema ifvagnfctini. Poslufcjajte fcto govori Ifaija Prorok: *Væ qui trabitis iniquitatem in funiculis vanitatis*. Ifa. 15. I hocchje rjeti: tefcko vam, Koi potefcete opaccinu s' Konopcichima od tafctine, ne govori s' verigam, negh s' Konopcichjma, er ovi Konopcicchi, dopotefcju najposlje grjeh fmærtni. I ovakobife bilo dogodillo Svetoj Teresi, Kakkojoj isti Iffukærs objavi, i recce: dabi gorjella u paklu po fve vjeke, da ne oftavi oncjas plahi fcivot, i tafctinu. Akkoje ovo ovako, dopuftitemi da i ja favikam s' Kragljom Davidom: Sinovi Umærlijeh doklechjete bitti tværda færza, ter gljubit tafctinu? *Filii hominum usque quo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem*. Pfal. 4. O mladichju, o Mladizzo doklechjete hlepit fa ifvagnfctinam, i fa faviscgnijem urefima? Ah otvorite occi, ter fpofnajte, dafe tafctina ne ugaghja s' Krepoftima Kærftjanfzijem, ni fpofcjudom vjecnoga fpaffegna. Ti Dufce fveti, koifi Duh od istine, profvjetli nafcju pamet, da fpofnamo lafc, i privaru, ter daih u naprieda ne ifctemo, negh prava dobra, Kojachjenam dufce urefit, i kojanam nechje ikada poghinuti.

BESSJEDA DVADESTI I SCESTA

U Nedjeglju od Rufagljaa, alli od Duhovaa

O Bofcijeh nadahnuchich

Paraclitur autem Spiritus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & fuggeret vobis omuia quæcumque dixero vobis. Ioan. 14.

VIdechi Iffukærs flovoglne, i fmetene Apoftole, i Ucenike Zjech gnegova priftupna Ufifcjaftja na Nebbeffa, recceim: nemojtefe fmetat, ni flovoglit, er kada ja ufidem gori, poslatchjevam Chjachko Nebbeski u Imme moje Duha fvetoga, koichjevas uvjeghbat u fvemu, ter naucit, kakko imate ftavitti u djello fvefcto cjujete od menne, *Paraclitus autem Spiritus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & fuggeret vobis omnia,* que-

quæcumque dixero vobis. Ovofe obecchjagne u jutrofcgni dan ifpunni, er nahodechife fveti Apoftoli, i Ucenizi prikupgljeni u iftomu mjeftu fajedno s' Mariom Majkom Iffukærftovom, i s' dobrijem fcenama, cekkajuchi po rjeci Jefuffovoj Duha fvetoga, cjufce fvek kakko jednoga Duha, koi uljefe s' velikom mocchi, i u taj cjas napunni kucchju, i fve Ucenike fvoijem darovima: *Et factus eft repente de Cælo fonus, tamquam advenientis fpiritus vehementis, & replevit totam domum, ubi erant fedentes:* Act. 2. I vighjofcefe jefizi prilicni oghgnu, ter sjedde værh fvakkoga od gnih: *Et apparuerunt illis difpertitæ linguæ, tanquam ignis, feditque fupra fingulos eorum.* S' ova dva flamegna occittova Duh fveti fvoje dofcjaftje onijem Pravovjerinizim, koi punni Duha fvetoga ifidofce na dvor fpovjedat flobodno darove primjene; neftrafcechife kakko i prie od rafargbe, i od fille nemillijeh fcidovaa, ni od gnihove nabune, ifpugnajuchi na ovi nacin fapovjedi, i nadahnuchja Duha fvetoga, koi u gnih govorafce. Ne cjufce fami Ucenizi fvek nebbeski, cjufmoga i mi, nejmafce oni fami nadahnuchja Duha fvetoga, imafmoih i mi, i ne jednom, nu vec chje putaa, da kakko skoccifmo na ovi fvek, kakkoli odgovorifmo Bofcijem nadahnuchim? Akkofmofe dofadar oglufcili, nemomo u naprieda, erbo vecchje putaa o jednomu nadahnuchju, o jednomu fvagnu Bofcijemu viffi nafce vjecno fpaffegne. Zjechja toga odrediofam cinitvam vighjet u danafcgnoj befsjedi, kolikoje potrebnito ne tjerat Bofcija nadahnuchja, nu primitih dobrovoglno, terfe ofvat, potomfe cjuje Bofcije fvagne.

Da boglje uhitite ovi nauk, imate fnatti, da Boggoslovzi rafluciuju Bofciju millos u dvje værfte: jedna Dufcju pofvetiva, druganas pomaga u dobrijeh djellih. Parvaje jedan dar værhnaravni, koi pribiva u nas, ternas cini finove Bofcije, i udionike naravi Bofcjanftvene, i ovafe millos nahodi famo u Pravednizih. I drugaje dar værhnaravni, alli prohodni, koinas podpomaga u dobrijeh djellih, i ovu primaju od Gofpodina ne famo Pravednizi, nu i grefcnizi, alli magne od Pravednikaa, erbofu i grefcnizi fvani od Gofpodina na fvetignu od fcivotta, i na dobra djella. Nije moja mifo danafvam befsjedit o millofti pærvoi, neggo famo o drugoj, to jes o prohodnoj, i toliko u kratko, koliko zjenim daje potrebnito na ovu fværhu. Ovu Millos prohodnu rafluciuju Boggoslovzi na ifti nacin u dvje værfte u nadvorgnu, i u unutærgnu. Nadvorgnaje fveſctofe nahodi ifvan nas, ternas potice na dobro. Ovakofu cjuddeffa, koia kadgod sljede na femglj, Rjec Bofcija, kojafe cjuje, Dobri fvjetti, koife prime, fveto Pifmo, kojefe fcti, Dobri ifgledi, koife vide Unutærgnaje paka ona, koju chjutimo u nas, ternas potice, kakko rekoh na dobro. Ovakefu fvjetlofti værhnaravne, s' koijemnam vecchje putaa bude pamet profvjetgljena, i ganuchja od voglje, fa prionut na dobra djella. Sad imate fnatti daje ova millos unutærgna toliko potrebnita, da befgne, nadvorgna fasvijem cjuddaffima, i fafvom rjeci Bofcijom, nechje ucinit ikkakva ploda; akko Duh fveti ne podpomofce Cjovjekka s' unutærgnom fvojom millofti: faluduchje fvetaz ftvarat cjuddeffa, Naucitegl ucit, Pripovjedalaz befsjedit. I premdaje reccena millos unutærgna toliko potrebnita, fa dobro djellovari, nifcta ne magne Gofpodinje ne dava u fvakko dobba.

Neprimamo fvakcjas værhnaravnu fvjetlos, s' Kojmnam pamet oftane pros vjetgljena, niti chjutimo u fvakko vrjeme ganutje od færza na dobro, alli pofcudu od obratjegna: *Ifta gratia præveniens non femper adeft, non enim affidue fentimus nos illuminari a Deo, aut immitti bona defideria, quibus excitamur ad converfionem*. Bellar. lib. 2. de grat. c. 6. fafve da reccenu millos unutærgnu primamo fvegh u potrebi, na prilike u napaftovagnu, nekka od gne podpomofceni ne priftanemo na grjeh: *Auxilium fufficiens ad vitanda peccata, omnibus hominibus, & omni tempore vel mediate, vel im-*

L 2

immediate a divina begnitate præstatur: c. 7. Da akko ne primamo ovu millos toliko potrebnitu, *s*a dobro diellovat na svakki cjas, ni u svakko dobba, Kojaje mahnitos i*s*pustitje, i otjerat, Kadnamje Viscgni po*s*ciglje, u*s*dajuchise, dachjenamje opet poslat, ter dachjemo opet bitti prosvjetgljeni u pameti, i Krenuti u særzu na dobro, alli na obratjenje od *s*civotta? Uce Boggoslovzi jedno glasno, daje broj od Millostii toliko unutærgneijeh, Koliko nadvorgnijeh, Koga Gospodin odredi udjelit grescnizim dovar*s*cen. Dake Koliko oni vecchje tjeraju nadahnuchja, tolikoimih magne ostaje, i mo*s*ce bitti, da ovo Koje sad imaju, *s*a promjenit *s*o *s*civot, i onise oglu*s*civaju: dachje bitti *s*a gnih najposljedgne. Pripovieda sveti Matteo: du biasce pristupio k'Issukærstu jedan Mladich, koi ka*s*asce s'dvora koju po*s*cudu od svoga sahragnena, i pocega pitat: Sćto imam cinit *s*a sahranitse? *Quid boni faciam, ut habeam vitam æternam*: c. 19. Issukærs na ovo odgovori: da stavi svu pomgnu, *s*a obslu*s*cit Bo*s*cije *s*apovjedi, mladichmu prilo*s*ci: dajh obslu*s*ci josc od parve mladosti: Tadmu recce Issukes: Akko *s*cudisc bitti i*s*værstan: otidi, ter proda dobra, koja u*s*civasc, i ra*s*djeli ubogarim, pakme doghi sljedit; nu er biasce mucno mladichju prodat dobra, ter ostat bes gnih, odjelise pun *s*lovoglje od Issukærsta, i nehotiascega sljedit: *Abiit tristis, erat enim habens multas possessiones*. *S*a*s*va Jesus, Kakko cjuste, reccenoga mladichja, daga sljedi, nu Koliko putaa? Sveti Matteo negovori, neggo jednom, da *s*nalise daga vecchje Kada *s*a*s*va? U svetomuse Vanghjelju ne nahodi. Dake parvo *s*vagne, mo*s*ce bitti *s*a koga najposljedgne. Da akko pærvo *s*vagne mo*s*ce bitti najposljegne, nemo*s*celi bitti s' vecchijem ra*s*logom najposljedgne ono *s*vagne, Koje imaste *s*aludu i*s*a sto, i*s*a dviesti, i*s*a trista *s*vagna? Njesteli bili *s*vani od Gospodina na pokoru tissuchju putaa, nejmaste tissuchju putaa gnegova sveta nadahuchja, i na onoj molitvi, i na onoj duhovnoj besjedi, i Kadse *s*cemglja tresasce, i Kadvam smært odnesse onega Rodjaka, i Kad primiste onu nedragos, i Kad nemochni le*s*cjaste u odru; i u*s*datese dachjete opet bitti svanni, i dachjete imat druga nadahuchja, drugu svjetlos, druga ganuchja od voglje, i drughe po*s*cude od obratjenja? Allivam hocchju danas dopustit, sćtovam, mo*s*ce, bitti nebih u drugo vrjeme dopustio. Svatchjevas opet Gospodin, nu vi obicni ne o*s*ivatmuse, nechjetemuse, veoma lasno, o*s*vat ni u naprieda, neggochjete, mo*s*ce bitti, odtvarnut u grjesih. Spu Ucenizi, Kada nemilli *s*cidovi isćtu Issukærsta, *s*a ubitiga, i Kada on stojechi na molitvi: moli svoga Chjachka: da ukloni, akkose mo*s*ce, gljutu cjascju od gnegovijeh ustaa. *S*asve dase nahodi Je*s*us u bitju veoma tu*s*cnu, i *s*cjalosnu, ostavglja *s*a cjas molitvu, ter ide k' gnim, budiih, i govoriim: da nije vrjeme od pocivagna, negh od molitve. Nu potomse od gnih odjeli, onise na spagne povratchjaju, i spavaju slaghje: *Erant enim oculi eorum gravati*. Matt. 26. Budiih opet, i Kadih probudi ostavgljaih. Uratchjase k' gnim trecchi put, i nahodi, dasu i trecchi put *s*aspali. Sćto cini tad Issukærs? ne cini drugo, negh govori: pokli hocchjete pocivati, a vi pocivajte: *Dormite jam, & requiescite*. Etto, govori, sveti Ilario, Kakkose podnossi vecchje putaa Gospodin s'grescnizima: pærvoih *s*ove na pokoru, terim prieti, dachjeih pedepsat, akkose ne obrate, tolise oglu*s*ce, ostavglja prjetgnu, alli Kad najposlje vidi da hocchje *s*civiet na svoj nacin, pusćtaih, da *s*civu: *Primo objurgat, secundo silet, tertio quiescere jubet*. Tu*s*cna grescnika, Kogaje Gospodin pustio da *s*cive na svoj nacin! nahodise be*s* ossobite gnegove Millosti, to jes be*s* one millosti, Koju akko ne primi od Gospodina, nechjese sahranit; a grescnik tjerajuchi Bo*s*cija nadahnuchja, i neslu*s*cechise millosti potrebnitom, cinise ne dostojan od Millosti ossobite, i u isto dobba od sahragnegna, i od Kragljestva Nebbeskoga. Sljeditemę slu*s*ciat, i dochjete od ovega naukka u spo*s*nagne.

Pri-

Pripovjeda fveti Luka, da biafce jedan Cjovjeh veoma bogat pripravio veceru priobilnu, ter posla fvoga sluſcbenika ſvat na gnu, velike gofte, alli Kadih poce ſvatti, uſeſceſe vadit, ter donoffit raſloghe, ſa Koje nemogahu na gnu dochi. Jedanmu odgovori: nemogu na gnu doch, erſam Kupio gnivu, Kojuje potrebnito prigledat. Drughimu recce: biuſciſam Kupio volove ſa ujarmit, trjebaje da otidem vighjet: jeſſuli dobri ſa oragne. Trecchimu priloſci: nemogu dochi na veceru od Gofpara pripravjenu, erſam doveo u Kucchju Vjerenizu. Kadſe vrati sluſcbenik, ter pripovighje Gofpodaru: ſcto odgovori fvakki od onijeh, Koi biahu od gnega ſvani na veceru: ftaviſe u raſargbu, i recce sluſcbeniku: otidi oncjas, i fve uboghe, sljepe, i hrome, Koje naghjefc po putih, dovedi s' tobbom, i uvedi u Kucchju, nekka blaguju, i nekkaſe gofte ſa mojom tærpeſom. Kad sluſcbenik iſværſci naredbu fvoga Gofpara, reccemu: iſværſciofam fveſctomiſi ſapovidio, nu ima joſc mjefta ſa druſijeh goftaa. Otidi dake opet na dvor, ter dovedi fillom, Ko neuftjebude dochi, nekkaſe napunni tærpeſa goftima. Kadſe tærpeſa napunni, tadſe Gofpar iſuſti prid fvijem goftima: Nikko od onijeh, Koi biahu ſvani, i nehotjeſce dochi: nechje okuffit moje vecere: *Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum, qui vocati ſunt, guſtabit cœnam meam*: Luc. 14. Jeftelli cjulli: nikko od onijeh, Koi biahu ſvani, i nehotjeſce dochi, nechje okuffit moje vecere. Hocchjeliſe vecchje nachi Koi greſcnik, Koichjeſe iſa ove pricize fvetoga Vanghjelja ogluſcit na Boſcije ſnagne, i otjerat Boſcija nadahnuchja? Kadbiſe naſcjo, neſnam bilihſe privario, Kadbih reko: daſe taki greſcnik, nebi ſahranio, ni uljeſo u Kraglieftvo Nebbesko; erbo, Kakko oni, Koi biſce ſvani od Gofpara, i nehotjeſce dochi na veceru, ne biſce uvedeni u gnegovu Kucchju, nitiſe goftiſce ſa gnegovom tærpeſom; tako i greſcnizi, koiſu ſvani od Gofpodina na pokoru, i nechje daſe k' gnemu obrate, Kadih ſove: nechje uljeftit u gnegovo Kraglieftvo, ni fighjet ſa tærpeſom, Kojuje pripravio Iſabranizim. Ukaſa jedan dan Gofpodin fvetoj Terefi pako raſtvoren, terjoj recce: vidiſc doli oni ſcto praſan, vas obkruſcen plamima, i oghgnem ſceftokkijem? Vidim, Gofpodine; da ſnaſc ſa Koga bi pripravjen od moje Pravde? Akkomi Ti ne odkrieſc, odgovorim.: Tereſa, ja doiftc nemogu dochi u poſnagne ſa koga. Imaſce dake ſnatti: da biaſce pripravjen ſa tebbe, i tibi fighjella na gnemu po fve vjeke, gorechi u oghu pakgljenomu, damiſe njeſi oſvala beſ kermagna, i adſamte ſvo na ſcivot kreposnii, i iſvarſnii; daſiſe onda ogluſcila na moje ſvagne, pribivalabi u mjeftu od fvijeh mukaa. Kadbih mogo danas; odveobihvas fvijeh na vrata pakgljena, a pakbihvam reko: viditeli one praſne ftole, obkruſcene ſaſvijeh ftranaa plamima, i oghgnem ſceftokkijem? Imate ſuatti: da ftoje pripravgljeni ſa vas, akkoſe ne oſovete Boggu, koivas ſove s' nadahnuchima na pokoru, i na obracchjegne od ſcivotta. ſato akkoſe ſcudite oslobodit od mukkaa pakgljenijeh, i od oghgna vjekuvjecnoga, nemojteſe ogluſcit na Boſcije ſvagne, primite dobrovoglno nadahnuchja, kojavam ſceglje Duh fveti, nemojte odmizzat obratjenje od ſcivotta, doftaftega doſad odmizzali, jurje vrjeme, da mislite o najvecchjemu, i najpotrebnitiemu poslu, koga imate, vrjemeje da prionete na gn danas, a ne da odmiccete do futra: *Hodie ſi vocem ejus audieritis*: Pſal. 94. Danas, danas proftite nepriategliu, danaſmuſe javite gljubeſcglivo, danas vratite tughje, akko moſcete, danas poſcglite iſ kucchje onu prigodu, danas otidite iſnachi jednoga vrjedna Iſpovjednika, terga molite, davam da nacin ſa ucinit jednu Iſpovjes, kojachje ſmirit ſa fvegh vaſce nemirno ſærze. Ovoje glas Boſcii, oſovitemuſe oncjas; er akko ovako ne ucinite, ja neſnam, hocchjelivas Gofpodin u naprjeda ſvat glaſom ovako gljubeſcglivijem. Ti Duſce fveti, koiſi s' tvojom mocchi krenuo Apoftole, da iſudu iſ kucchje, u kojoj ftahu ſatvoreni, fpo-

spovjedati Vjerru, i sakon Issukærstvov, nestrascechise od sapovjednikaa nevjernijeh, ni od nemillijeh samosilnikaa: kreni i ove moje sluscjaoze, nekka ispunne bes kærmagna ona nadahnuchja, kojasu imalli sluscjajuchi ovu bessjedu.

BESSJEDA DVADESTI I SEDMA

U Nedjeglju parvu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Sudbi nerasbornoj

Nolite judicare, & non judicabimini. Luc. 6.

NIje na svjetu posla vecchjega, ni trudniega od sudjegna. Kad ima sudaz prid occima jednoga Cjovjekka krivinom obaghjena, issće, pita, ispitiva. jelli istina sćtose govori na gnega, kuscja svjedokke, ter stavglja pomgnu sa cjut, govoreli svi na isti nacin. Kadmu najposlje ostane slotvorstvo odkriveno, tad ossudi krivnika, alli strahom, dase u sudu ne privari. Prem daje, kakko vidite, poso od sudjegna ovako trudan, i poghiban, nisćta ne magne, ne cinise drugo na svjetu, neggo sude djella Iskærgnega, na taki nacin, da mogase rjeti sveti Ivan klimako: da hudoba nejma drugoga posla na semgli, neggo illi nastojat da gljudi sagrjesce, illi da sude krivo, dasu drusi sagrjescili. Svudse podiscju pristoglja, i sudise bes pitagna. bes kuscjagna, bes svjedokaa; Dostaje jedna sumgna sa ossudit jednoga prije neghse cjuju gnegovi raslosi. Ovi nacin od sudjegna veomaje Gospodinu neugodan; On koije jedini, i istiniti sudaz i od scivijeh, i od mærtvijeh, nechje toliko sudaza na semgli, hocchje sidjet sam u pristoglju, ter suditi, Kakkose pristoi gnegovu Velicjanstvu, i gnegovoj mudrosti beskoncivoj, radi toga cininam snatti u jutroscghemu Vanghjelju: da ne sudimo nikkoga, Kakkosmo dosad cinilli nepromiscgljeno, i nerasborito; er akko usljedimo ovako sudit Iskargnega, bitchjemo i mi sughjeni, alli akko ne ussudimo, nechjemo ni mi bit sughjeni: *Nolite judicare, & non judicabimini*. Nemoguse sluscit jaccijem raslogom od ovega, sa uklonitvas od nerasborne sudbe, sasome poslusciajte s' velikom pomgnom, erje besjeda veoma korisna.

Prije neghvam ukascem krivinu ovijeh Sudazaa smionijeh, hocchju da snate sćtose rasumje sudit nerasborno. Imate dake snatti, daje drugo dvoumegne, a drugo sudba. Dvoumegneje, kad jedan nepristaje na nisćta, nitije nagnut vecchje na jednu stranu, neggo na drughu. Sumgnaje jedno slabo pristajagne, a sudbaje pristajagne stavno, i Krepko. Rasmiscgljajte daje vasce pametno rasloscegne kakko ono mjerila, kadse nahode u rukah od rasloga: Akko mijerila stoje u prav. ne prignuta ni na ovu, ni na onu stranu: Etto dvoumegna, akkosu nagnuta mallo vecchie na jednu, neggo na drugu stranu: Etto sumgne. Akko jedna strana tice u tle, i usdisce drughu svoijem utesom: Etto Sudbe. U dvoumegnu, i u sumni Kadsu bes rasloga, illise ne grjesci smærtno nigda, illi u rjetko; satovam nechju besjedit ni o dvoumegnu, ni o sumgni, neggochjuvam govorit o sudbi stanovittoj, koju cini pamet bes usrokka, i bes rasloga o scivottu, alli o komu djellu svoga Iskærgnega. Rekosam bes usrokka, i bes rasloga, er, kad ko ima jake bigljeghe, daje jedan sakrivio: akkoga dærsci sa sla, u pameti, sudiga, alli ne sudi nerasborito, i tad

tad gnegova ſudba ne dohodi na njedan nacin do grjeha ſmærtnoga: na priliku, kadbi jedna ſcena primala u kucchju beſ obſira ſvakku værſtu od Cegljadi, Kadbiſe s' gnima ſmiala, i raſgovarala, i ſcladno, i neſcladno, kadbi od gnih primala darove; Kobi mogo rjeti: daje cjaſna? Govori ſveti Pavo, daſu gnezi greſcnizi occitti, ter da vode pamet na ſudbu: *Quorundam peccata manifeſta ſunt, præcedentia ad judicium:* ad Tim. 5. Alli i u takoi ſgoddi imallibiſmoſe obuch u hagline od gljubavi, ter pokrit s' gnima, akko ne hudo djello, erje occitto, a ono, kakko govori Sveti Bernardo miſo, i Sværhu: *Excuſa intentionem, ſi opus non potes:* Serm. 40. ſuper cant. Imamoſe ſpomenut: daſmo, i mi greſcnizi, i tazi greſcnizi, da kadbiſmoſe naſcli u takoi prigodi, moſce bitti laſno, dabiſmo gore od druſijeh ſagrieſcili. Alli nije moja miſo nagovoratvas toliko na ovu gljubav, koliko karat one Kærſtjane, koi nejmajuchi velika ſtrahe od Bogga, ſude ſlobodno beſ ſadovoglna uſrokka, djella ſvoga Iskærgnega, i da poſnate Kolikomu krivo cine: sljediteme sluſcjat pomgnivo.

Tri ſtvari ima imat jedan dobar ſudaz. Ulas, ſnagne, i dobar nacin, alli red od Pravde. Beſ vlaſti biobi ſud prigrabjen, beſ ſnagna, neraſborit, beſ reda od Pravde, krjv. Sadvamchju ukaſat, da nejmaju njednu od receenijeh ſtvarii onni, koi ſlo ſude Iskærgnega. Najpærvo nejmaju vlaſti, erjeje Goſpodin ſebbi ſahranio. On hocchje ſudit ſcivot gljudski, i djella vmarla, i ſa oviſe uſrok ſveti Job tuſcjaſce na gnegove priateglje, ter govoraſce: ſaſctome progonite, Kakko Boogh? *Quare perſequimini me, ſicut Deus?* Kakko daim hotijaſce rjeti: s' Kojom vlaſti hocchjete prohodit ſamnom na Boſciju, ſaſcto hocchjete cinit ſamnom od ſapovjednika, Kadaſmo ſvi sluſcbenizi iſtoga Goſpara, Kakkome moſcete ſudit, Kad ja njeſam vam podloſcjan, neggo Boggu: *Quare perſequimini me, ſicut Deus?* Alli iſctete ſidjet ſajedno s' gnim u iſtomu priſtoglju, Kakko da' on ſam nije doſta ſa ſuditi: *Numquid pro Deo judicare nitimini?* Po ovemu vidite Kolikoje greſcna Kriva ſudba, u Koliko oni Koije cine, cineje beſ vlaſti, beſ Kojeje ſud prigrabjen. Oſvem ſctoje cine beſ vlaſti, cineje i beſ ſnagna potrebnita, beſ Kogaje ſud neraſborit, i premda mogu ſcto rjeti o djellih nadvorgnijeh, Koja vide, Kakko mogu ſudit djella unutargna, i misli od pameti, Koje nikko drughi ne vidi oſvem Bogga? *Ego Dominus ſcrutans cor:* Jer. 17. Oni iſti nepoſnaju dobro ſvoja djella unutærgna, ni misli ſvoje pameti, a hocchje poſnat unutærgne ſvoga Iskærgnega? Koliko putaa Kadſe nahode prid Iſpovjednikom, neſnaju, alliſu priſtalli u neciſto napaſtovagne, alli njeſu, alliſu doſcli do grjeha ſmærtnoga, alli njeſu, ſpovjedaju, da o gnihovijeh djellih unutærgnijeh nemogu slobodno govorit, a pak hocchje govorit s' velikom ſlobodom o tughijeh? Neſnaju do Kraja ſctoſe cini u malomu ſvjetu, to jes u gnihovu unutærgnemu, a hocchje ſlobodno govorit o ſvjetu velikomu; i ſudit one, Koiſe nahode u ſemgli innoſtranoj, i nepoſnanoj? Odgovaraju da ne ſude nepromiſcgljeno, i neraſloſcito, nu po Komu bigljeghu, Koi iſhodi iſ ſærza, alli ſlamegnu, Kojeſe Kaſce s' dvora. Allije ovo iſto Koliko hotjetti ſudit dno od mora po onoj voſi, koju iſmecchje na kraj. Nijeim doſta ovi bigljeh ſa moch rjeti: dokleje doſcla gnihova miſo, da Kakko mogu s' ovijem bigljegom ſudit tughju. Zærkva ſveta, prem daje proſvjetgljena oſſobito od Duha ſvetoga; ſtraſciſe ſudit djella unutargna ſvoijeh ſinovaa: *Eccleſia non judicat de internis:* A oniſe ne ſtraſce. Pogledajte, govore, onu necini ſla, erje nikko ne napaſtvje, njeſe populſa, erje nikko nije poſnvo, nu ſa Kolikochjeſe vremena uſdærſcjat? Dokleje ko ne pociaſti. Ovoje gonetagne jednoga gatoza, govori Duh ſveti, nije ſud jednoga ſudza vlaſctitoga, i raſborita: *In ſimilitudine arioli, & conjectoris æſtimat, quod ignorat:* Prov. 23. Ko ovako ſudi, hocchje da ſlo proſcjaſto nije doſpjello, nu da joſc sljedi, ter da-

chje

thje sljedit u naprjeda. Ovose mosce vighjet u onemu ohollomu Farileu, koi primi u Kucchju, i na tærpesu Issukærsta, kad vighje prid gnegovijem nogama Mariu Mandaljenu, dærscjasceje sa grescnizu: *Peccatrix est*: I sudjasceje, daje onaka, Kakva biasce prid svjetom. A ona ne samo ne biasce onda grescniza, niti imasce miso povratitse na grjehe ostavgljene, negh biasce pokorniza, tako ugodna Issukærstu, da imasce bitti isgled od svijeh pokornizaa. Alli ne samo ovi sudzi sude bes vlasti, i bes snagna, nu i bes reda od Pravde, bes Kogaje sud svegh kriv. Ne dærsce nacina obicjajnoga od sudjegna, niti cekkaju obaditeglje, ni isctu svjedokke, niti sluscjaju rasloghe Ikærgnega obadjegna; oni isti, koisu sudzi, onisu isti i obaditegli, i svjedozzi, sudega prie negh snaju doisto, sctoje sakrivio. Opaccina onijeh pet gradovaa; od Koijehnam cini sveto Pismo uspomenu, biasce tako slo-isgledna, da otrova sela, kojase oko gnih nahoghjahu, i hudos gnihovijeh grjehaa bi tako occita, da nikko ne mogasce o gnoj sumgnit; niscta ne magne prie negh Gospodin ossudi opake gradghjane, hotje boglje iskuscjat gnihove krivine, ter on isti otit na mjesto, sa vighjet, jelli sve istinito, sctose prema gnim govorasce: *Descendam, & videbo utrum clamorem, qui venit ad me opere compleverint*: Gen. 18. Ne otide Gospodin, govori sveti Gærgur, er imasce potrebu od ovega vecchjega iskuscjagna, i od pogleda ossobita, ukoliko gnegove occi svjetlije od sunza vide u jedno trenuchje, i sposnaju do kraja svekoliko, negh otide, sa ostavit nam isgled, Kakko imamo sudit nascega Iskærgnega, nedærscjatga nigda sa sla, ni vjerrovat slo, kojese govori, akko nije occitta, i pokasana gnegova krivina: *Ut nobis exemplum proponat, ne mala hominum, ante præsumamus credere, quam probare*: Mor. lib. 9. c. 14. Da scto imam rjeti o onijeh, koise ne isgledaju u Gospodina, negh sude Iskargnega bes vlasti, bes snagna, bes reda, i nacina, koise ima dærscjat u sudjegnu? velim dachjeimse dogodit ono scto govori Issukærs u danascgnemu Vanghjelju; bitchjeim odvrachjeno s' istom mjerrom, i s' istijem nacinom? *Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis*: Luc. 6. Kakko oni sude drughe, takochje Gospodin dopustit, da oni budu sudjeni od drusijeh. Kad pogledaju, kadse nasmiju, kadse u diglje porasgovore, kad doghju u zærkvu boglje obuceni: nachjese kocchje rjeti: daje pogled slobodan, daje smjeh ispras̀an, dasu rasgovori necisti, i da hagline njesu kupgljene svoijem srebrom.

Alli prem daje ovo slo veliko, nije najvecchje, kojechjese dogodit ovijem slobnijem sudzima, vecchjeje slo, sctochje bitti sudjeni od sudza vjekuvjecnoga. Ritchjeim pun rasærgbe: Koje biasce vasce smionstvo prigrabit moje pristoglje, ter sidjet na gnemu, sudechi Kakko vlascttiti sudzi od scivijeh, i mærtvijeh? Nije vele vremena, da biusci sijo jedan Gospodicich na pristoglje Kraglje-vo, plati scivotom ovo smionstvo. Da Kakkochje bitti pedepsani od Kraglja od Nebba, i od semglje oni, koi sjedosce tolikrat na pristoglje gnegova Velicjanstva, ter sudilce na gnemu nepravedno? Tresascese sveti Job na uspomenu suda Boscijega, i govorasce: sctochju cinit; kada ustane Gospodin is svoga pristoglja, sa suditme, i kadame uspita sa djella moga scivjegna: sctochjumu odgovorit? *Quid faciam, cum surrexerit ad judicandum Deus, & cum quæsierit, quid respondebo illi?* Job. 31. I ovimu strahocini sluscjat s' velikom blagocchjom rasloghe svoijeh mlaghijeh. A ovi krivi sudzi ne strascese od suda Boscijega? strascimo, i Kakko strascimo: sveghnamje u pameti, i nesnamo, Kojachjenas srecchja na gnemu dopastiti. Akko hocchjete ne bitti sughjeni od svjeta, ni od Bogga ossughjeni, nemojte krivo sudit Iskærgnega, ovakovam cini snatti oni isti sudaz, koivas ima najposlje sudit: *Nolite judicare, & non judicabimini*. S' ovijemse ne brani, uci sveti Tomas 2. 2. q. 60. art. 4. ad 3. Starijem, ni onijem, koi imaju pomgnu

gnu od mlaghijeh: da mogu ſumgnit: kadim mlaghi davaju koi uſrok od ſumgne, ſa uklonitih od grjeha: na priliku: jedna Matti ima dærſciat ſa ciaſnu Kchjer, dokle ne vidi u gnoj, koi bigljegh ſuprotiv cjaſti; er tad ima otvorit occi, i nigdaih ne dignut s'gne, negh gledat pomgnivo: s'kijemſe raſgovara, s'kijem opchi, kamo ide, ko dohodi k'gnoj, Kakko daje kchi mallo vrjedna, i ovo nije kriva ſumgna, alli ſudba, negh vladagne raſborito. Na iſti nacin necini krivo Goſpohhja jednoj sluſcbenizi, kojaje ſtoparv doſcla u gne kucchju, er ſatvora kgljucem ſcto prie nije ſatvorala, ukolikoje naſcla, dajoje gnekoliko ſtvari pomagnkallo, od kadje ona doſcla na gne sluſcbu. Sumgnite kadaje vrieme od ſumgne, alli nemojte krivo ſudit Iskærgnega, kad nejmate podobna raſloga, ſa oſſuditga. Spomeniteſe Kolikratſteſe u ſudu privarili, kolikratſte dærſcjalli ſa greſcnizu onu, kojuſte paka naſcli cjaſnu, i poſctenu? Kolikratſte dærſcjalli ſa lupeſcja, onega, kogaſte naſcli ciſtijeh rukaa? Raſmiſcgljajte, da Kakkoſteſe onda privarili, da moſcete oſtat privareni i u naprjeda. Ah kadbiſe naſcla u naſcemu ſærzu iſkra one gljubavi, kojuſam gori ſpomenvo: nebiſmo ſlo ikkakvo promislili na naſcega Iskærgnega: *Charitas non cogitat malum:* Joan. 16. I ſaſve dabiſmo imalli jaki uſrok, ſa dærſciatga opaka, iſnaſclibiſmo i dobar raſlogh ſa poktit gnegovu opaccinu: *Charitas operit multitudinem peccatorum:* 1. Petr. 4. Naſtojmo dake na ovu gljubav, ter puſctimo da Goſpodin ſudi ſvoga sluſcbenika, ukoliko, Kakko veli ſveti Pavo; ſa gnega ſtoi, i ſa gnega pada: *Tu quis es, qui judicas alienum ſervum? Domino ſuo ſtat, aut cadit:* Ad Rom. 14. A mi ſudimo naſcja djella, naſcju oholas, naſcju slobodu, naſcju negljubav, naſce iſpraſnoſti, ter nechjemo bitti oſſughjeni: *Si nos ipſos dijudicaremus, non utique judicaremur.* 1. Cor. 15.

BESSJEDA DVADESTI I OSMA

U Nedjeglju drughu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O Tjelu Goſpodinovu

Homo quidam fecit cœnam magnam. Luc. 14.

VEliku u iſtinu imaſce voglju ſa djeliti ſvoje milloſti, i darivat ſvoje blago oni Goſpar, od Koganam jutroſcnje Vanghjelje cini uſpomenu. Biaſce pripravio u ſvomu Dvoru jednu veceru priobilnu, ter ſaſva na gnu mnoghe goſte: *Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos;* Nu kad vighje tolika praſna mjeſta na tærpeſi pripravjenoj, posla jednoga od ſvoijeh sluſcbenika, da dovede ſvakkoga, kogabi naſcjo po putih, ter ko nebj hotio dochi dobre voglje, naredimu, daga dovede ſillom u dvor, ter ſtavi sjedſtit ſa gnegovu tærpeſu. Biſtelimi umjelli rjeti cigovaje prilika ovi Goſpar, koi s'ovolikom obilnoſti, i s'ovolikom blagodarnoſti, proſſipaſce ſvoje milloſti, i djeljaſce ſvoje blago ſvakkoj værſti od cegljadi? Dærſcim da dohodite u ſpoſnagne, ter da jur govorite u vaſcemu ſærzu: daje ovi Goſpar prilika dobroga Iſſukærſta, koi videchi, daſe imaſce Koliko prie odjeliti s'ove ſemglje, hotje oſtavit Umærlijem uſpomenu ſvoje gljubavi neiſmjerne, i radi toga ucini jednu veceru, u iſtinu veliku, i priveliku, i zjechja pitja, i jeſtojske, i

zjechja gostaa neisbrojnijeh: *fecit cœnam magnam, & vocavit multos:* I hotiasce, da cesto, k' gnoi, i po gnegovoj smærti pristupaju, ter dase goste gnegovijem Tjelom Boscjanstvenijem, i gnegovom karvi neprozjegnenom: *Accipite, & comedite hoc est corpus meum,* Luc. 22. sato akkose vi cesto, ter dostojno usgostite sa tærpesom od Jesussa ostavgljenom, sa scivot Umærlijeh: imatchjete bigljegh istiniti od Isabranikaa, sctosamvam namislio u danascgnoj bessjedi ukasati.

Moscemo dærscjat doisto, daje cesto Pricestjenje bigljeh od scivotta vjekuvjecnoga, erse isti Issukærs ovako scidovim isustio, kadje pribivo na ovoj semgli: Kakkosam tjelu pripravio, tolike jestojske, takosam i dusci isnascio svoju jestojsku; i ovase jestojska ne raghja na semgli, dosclaje s' Nebba, jasam isti kruh scivi, koisam siscjo s' Nebba na semglju sa vascju hranu: *Ego sum panis vivus, qui de Cœlo descendi:* Joan. 6. Koga usbude blagovatti, nechje umrjeti, neggochje scivjet vjekovitto: *Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum.* Moscelise scto isrjeti occitije od ovega? ponavglja ovo isto na vecchje mjestaa poglavja scestoga svetoga Ivanna: Ko usije menne, scivjetchje sa menne: *Qui manducat me, vivet propter me:* A mallo poslje govori, ko usije moje Tjelo, i uspije moju karv, imatchje scivot vjekuvjecni: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die.* Dostaje snatti daje isiscla rjec is ustaa Issukærstovijeh, sa vjerrovat, ter dærscjat stanovitto, svesctoje jeko; erboje on prava istina, koise nemosce sluscit varhom, niscta ne magne, govori Kornelio a lapide mudri Tomacitegl svetoga Pisma, daje kadgod potvardio Jesus svoju rjec sakletvom, ne erboje ona imalla potrebu od ovega podpora, nu sa ugoditse s' gljudskom slabosti, koja ostane mirnija, kad cjuje rjec sakletvom potvarghjenu, Kakkojeje ovdi potværdio: u istinuvam govorim: da akko ne usijete moje Tjelo, ter ne uspijete moju karv, nechjete imat scivotta u vas: *Amen dico vobis, nisi manducaveritis meam carnem, non habebitis vitam in vobis.* Kadbinam jedan Cjovjek posctem do rjec, ter josc savisce, kadbinamje sakletvom potvardio, dachjenam ucinit jednu millos, nebinam doscło ni na pamet, dachjenas privarit. Da moscemoli sumgnit, dachjenas privarit Issukars, ter dachje gnegova rjec doch na magne? Ne na njedan nacin, neggo imamo stavno dærscjat: daje cesto Pricestjenje bigljegh istiniti od spassegna, i od scivotta vjekuvjecnoga.

Posluscjajte, sasve da nije potrebnito, scto govore o ovemu sveti ozi, i Naucitegli. Sveti Basilio govori: pristupat cesto k' svetomu otaru, i bit udionik Tjela, i karvi Issukærstove: stvarje u istinu veoma ljepa, i korisna; er oni isti veli odkriveno: Ko usije moje Tjelo, ter uspije moju karv: imatchje scivot vjekuvjecni: *Communicare per singulos dies, & participere de sacro corpore, & sanguine Christi: pulchrum est, & valde utile, ipso manifeste dicente: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: habet vitam æternam:* Basil. ad Cæsar. Patric. A sveti Cirillo Alesandrin govori: da Tjelo Issukærstovo oscivgljiva Pravovjernika, ter akkoga cesto, usimglje vodiga u nerasuchje, i neumærlos: *Vivificat corpus Christi, & ad incorruptionem sua participatione perducit:* Cir. Alex lib. 3. in Joan. c. 37. Prilaga sveti Lovrjenaz Gjustinian, daje cesto Pricestjenje bigljegh prisnani vjecne cestitosti, i istinito slamegne Boscjega millosarghja: *Notissimum futuræ felicitatis indicium, ac divinæ miserationis præsagium certum:* Laur. Just. de Euch. Isto govori sveta skupsctina Tridentinska: *Pignus futuræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis.* Sess. 13. Biusci ovo ovako, sctoimam rjeti o onijeh, koi pristupaju k' svetomu otaru jednom na godiscte, ussillovani vecchje od sapovjedi Zærkovne, negh pritegnuti od gljubavi Boscije, alli tri cetær puta, sa pogodit starijem? Strahne imajuli ovi Kærstjani

bi-

bigljegh od Isabranikaa. sascto ne? Akkoje govorilla sveta Maria Mandaljena de Pazzi: da sa posvetit cegljade: sadostaje jedno Pricestjenje. Istinaje, daje govorilla, a o komuje Pricestjenju govorilla? O isværsnu, er kose isværsno pricesti, scelise u naprieda cesto pricestivat, nemoguchi sa dugo vrjeme pribivati bes onega, koga gljubi, i koije jedino dobro svoga serza.

Occe mise cesto pricestivamo, moscemoli, radi toga uffat, dasmo u broju od Isabranikaa? Imate snatti moi pridrasi, da sa imat bigljegh istiniti od spassegna, i od scivotta vjkuvjecnoga, nije sadosta cestose pricestivat, trjebase, Kakkoste cjulli, isværsno pricestivat. Ovise kruh Boscjanstveni ne scvata od mnosijeh, negh proscdira; vecchi dio od Kærstjanaa prima Tjelo Issukærstovo bes podobne priprave, pristupa k' otaru, Kakko da ide na tærpesu domachju. Jedan Rimski Ulastelin imasce veliku sluscbu s' Tiberiom Cessarom. Cessar sa ukasat zjennu, koju cignasce od Ulastelina, otide vecchje krat u gnegov Dvor, i bi primjen Kakkose pristojasce gnegovu Velicjanstvu; alli jedno krat ne primiga Ulastelin, ko Cessara, neggo ko priateglja na usdano. Stavise Cessar u rasærgbu prema gnemu sa mallu zjennu, termu recce: nigda ne zjegnah, dasamti toliko domachi, i daje toliko priateglstvo meghju nama: *Nunquam putabam, me tibi esse adeo familiarem!* Koijembi Kærstjanom mogo rjeti Gospodin, kadga primaju bes priprave, i bes uresaa duhovnijeh: Kojeje ovo ukucnisctvo neuredno, kojeje ovo priateglstvo nepristojno! primat Bogga od Velicjanstva, Bogga od Vojskaa, Bogga svemoguchjega, Bogga neismjernoga, ovako nepripravno, i neprilicno? Alli nije dosta otit s' pripravom na sveti otar, ne nije dosta, da jestojska bude samo scvatana, prije negh side u unutærgna, hocchjese da kadje jur siscla, bude dobro probavgljena. Alli Kakkose ovo mosce dogodit u ednoj utrobi isctechjenoj, Kakkvase mosce rjeti: daje onijeh, koisu vele vecchje priljepjeni k'dobrim semaglszijem, neggo Nebbeszijem? Stavite da jedan sin Kragljævski sjede sa tærpesu svoijem Roditegljom, i kad dospije gostitse s' dravijem jestojskam, dignese s' gne, terse otide napunnit semglje, kala, i pærscine: Kobise cjuddio, kadmu nebi probila Kragljevska tærpesa, i kad nebi is gne koristi isvadio? Ovako cine tolike Kærstjanke, i tolizi Kærstjani, povratese oni isti dan od Pricestjenja na ona cignegna, koja prie cignahu, i kojase ne pristoju Kærstjanom. S' otara na slo govorenje, s' otara na isprasnosti, s' otara na tanzanje, i dabi Boogh do, dase s' otara ne ide na grjeh. Ovose ne sove probavit jestojsku Boscjanstvenu. Sato akko hocchjete, davam sveto Pricestjenje bude korisno? Pristupite najpærvo k' otaru s' podobnom pripravom. Gospodinje odredio udjelitvam veliku millos u ovemu svetotajstvu; allije nechjete primit, negh koliko budu scirozi vasci sudi, na oni nacin, na koi Josef Pærvoroditegl, sasve, da imasce poscudu datti dosta pscenizze svojoj Bracchi; niscta ne magne, ne odnessosceje vecchje, negh onoliko, kolikoje mogahu primit gnihove vrecchje: *Imple saccos eorum frumento, quantum possunt capere:* Gen. 44. A pak nastojte provestit oni dan od Pricestjenja u Boggogljubnosti, i u djellih Krepostnijeh, ter nemojte isgubit ni najmagnu mærvizu dara Boscjanstvenoga: *Ne defrauderis à die bono, & particula boni doni, non te prætereat.* Eccl. 14.

Spospamo occe, ter rasumjemo veoma dobro: scto govorisc, satonas nauci, Kakko imamo prochi oni dan, u koi primimo Gospodina. Ja ne isctem, dase vi boglje spravite, neghbistese spravili, kadbistese imalli prikasat jednomu skuppu plemmenitu, u komuse svak natjecce sivat ljepsce od drugoga: stavilibiste na vas sve urese, i nebiste ostavili niednu napravu, kojabi mogla poljepsciti vasce tjelo. Negovorim daga ovako uresite, kad idete na Pricestjenje, er Nebbeski Vjerenik neiscte nadvorgnu napravu, nu govorim, da stavite pomgnu sa uresit duscju s' Krepo-

ſtima. Pripovjeda ſveti Gærgur, da kad-biſe imalli pærvi Kærſtjani priceſtivat: vikobiu ſve glaſe, oni Zærkovgnak, koije imo Red od Vanghjelja: Priſtupite s' Vjerrom, ſtrahom, i s' gljubavi: *Accedite cum fide, timore, & dilectione*: Priſtupite i vi s' ovijem Krepoſtima, ter joſc priloſcite, Kakkovas nagovara ſveti Aguſtin; molitvu, pos, i milloſtignu, akko moſcete: *Prius orationibus, jejuniis, eleemoſynis, ſtudeas mundare conſcientiam, & ſic Euchariſtiam præſumas accipere*. Auguſt. ſer. de temp. Ter kadſe priceſtite, nemojte proveſtit oni dan u iſpraſnoſti, u igri; u ſlogovoregnu, neghſe ſabavite o dobrijeh djellih: sluſcjajuchi rjec Boſciju, i raſmiſcgljajuchi: Kogaſte primili u vaſce parſi, ſa ſahvalit Goſpodinu, koiſe doſtojo prichi u gne. Cinechi ovako, to jes priceſtivajuchiſe ceſto s' podobnom pripravom, i s' podniſcenijem ſahvagljegnem: imatchjete ſlamegne, daſte u broju od Iſabranikaa, i bigliegh iſtiniti od ſpaſſegna vjekuvjecnoga, er recce iſti Jesus: Ko uſije ovi kruh: imatchje ſcivot vjecni: *Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum*. Joan. 6.

BESSJEDA DVADESTI I DEVETA

U Nedieglju trecchju iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O ſlu govoregnu

Et murmurabant Phariſæi, & ſcribæ, dicentes, quia hic peccatores recipit, & manducat cum eis. Luc. 15.

KObi reko dachje Piſaozi, i Fariſei hullit Iſſukærſta ſa ono djello, ſakojega imahu pohvaliti? Erga vide da prima: Greſcnike s' velikom gljubavi, da opchi s' gnima na uſdano, da sjedi, i blagvje ſa gnihovom tærpeſom: govore ſlo ſa gnim, ter obracchjaju u potlaccenje od ſakona, ono ſctoje ſakonito iſpugnenje: *Et murmurabant Phariſæi, & ſcribæ, dicentes: quia hic peccatores recipit, & manducat cum eis*. Tolikaje gnihova ſloba, gnihova oholas, i nenavidos! Alli njeſu ſami Piſaozi, i Fariſei, koi ſlo govore, ovaſe kugha od ſlogovoregna raſplodilla po ſvemu ſvjetu, na taki nacin, dachjeſe trudno nachi mjeſto, alli værſta od cegljadi, koju nije otrovala. Nije puta, nije ulize, nije tergoviſcta, nije gradskoga poglja, nije kucchje, nije Dvora, nije Zærkve, u kojojſe ſlo ne govori, i ne protteſſivaju djella Iskargnega. Govore ſlo Plemmeniti, potiſcteni ſtari, mladi, Zærkovgnazi, Redovnizi, ſcene. Udovizze, sluſcbenize, koje ko ſlo ne govori? Proſtitemi, akko reccem, daſte i vi otrovani od nemochi ovako opchjene; Allivas ja ſcudim danas od gne iſljeciti. ſnam daje trudno ljecniku oſdravit jednoga kuſcnika; niſcta ne magne, akkome pomgnivo cjujete, terſe uſtijete sluſcit ljezima, kojevam naredim: uſſam, dachjete od ove kughe, to jes od ſla govoregna, oſdraviti.

Neſnam jeſtelli ikkada raſmiſcgljali raſlicne værſte od oruſcja, kojeje iſnaſcla gljudska nemillos na pridrobjenje, i pogubjenje ſvoijeh protivnikaa. Ne biaſce u pocetak drugoga oruſcja, iſvan batta i ſctapa; Alli paka kadſe iſnaghjoſce tude od gvoſdja, uſmnoſcileſuſe tolike værſte od oruſcja, da od gnih nije broja; Nu akkoje nemillos gljudska iſnaſcla tolike nacine, ſa dignut tjelu

ſci-

ſcivot, umjellaje iſnachi, i tolike nacine, ſa dignut cjas Cjovjekku, kojaſe moſce rjeti, daje ſcivot od ſcivotta. Sveti Tomas Anghioski Naucitegl, donoſſi ſedam, alli oſſam nacina, s'koijemſe diſce cjas Iskargnemu. S'gnekiemſe od ovijeh diſce oncjas, a s' gnekijem iſ okola. Pærvije nacin od ſlogovoregna, s'koijemſe diſce oncjas, alli pravoputno cjas Iskærgnega, kad jedan iſmisli u hudoj pameti jedno ſlo laſcivo, koje iſkrene na pravedna Iskærgnega, zjechja nepriateglſtva, alli omraſe, kojumu noſſi. Ovoje ne ſamo grjeh ſtraſcjan, alli dvoſtruk, erbo ſlu govoregnu priſtavglja laſe ſctetnu. Malloſe kad cjuje ſlo govoregne od ovake værſte, er cegljadi ovako hude, i ovako nemille, dærſcim daſe na ſvjetu mallo nahodi. Drughije nacin pravoputni od ſlogovoregna, Kadſe pripovjedaju grjeſi iſtiniti, i ſlo ucigneno, alli ſcrovno, i neraſglaſceno. Trecchije nacin, kadſe misli, djella, i ſværhe iſgovaraju, ter tomace na drughi nacin, neggoſu u ſebbi: na priliku: cni pomaga onu ſiromaſcizu, ſnam ja ſaſcto, nije ſve blagodarnos, ni milloſarghje, viga dobro ne poſnate, nemogu ſve govorit, da nebih poceo ſlo govorit. Ovo prokleto omucjagne, i rjeci podpunno neſreccene, vecchje putaa cine gore, negh da ko iſrecce ſveſcto ſna na Iskargnega, erbo cine ſumagnit, i mislit: daje vecchje ſlo, neggoje u ſebbi. Cetværtije nacin, kadſe jedna mala krivina uſmnaſcja, ter cini veljka. Onije ubro jednu vojcchu, totje lupeſc, onaſe poklonilla, alli naſmiala, totje bludniza, oniſe napio jednom ſaviſce, totje pjanaz, onemuje iſletjella, i moſce bitti nehotechi jedna laſc iſ uſtaa; totje laſcivaz, i nemoſcemuſe vecchje niſcta vjerrovat. Petije nacin, kadſe ſlogovoregne ſtavi u uſta trecchjega cegljadetta, na priliku: cjuoſam govorit od jednoga, koi nebi ſlago: daje oni bio uſrok od one ſctette, od onega nemirna, od one ſmechje: govoriſe po ſvemu gradu to i to o temu cegljadettu, a ſgodiſe vecchje putaa, da oſvem gnega ne govori nikko drughi. Ovije nacin od ſlo govoregna veoma ſctetan, erbo koga cjuje, neſtraſciſe pripovjedat tughje ſtvari, i tughje grjehe, misleechi daſu ſnani od ſvakkoga. Sceſtije nacin, kadſe namigne okkom, alli dotegne laktom cegljade, kojeſe nahodi bliſu: na priliku cjuju dvoizza Pripovjedoza karat illi taſctinu, illi neciſtocchju, illi lupeſctinu, jedan namigne na drugoga, illiga dotegne laktom, termu s'ovijem hocchje rjeti: ovoje dobro ſa onega, a ovo ſa one; govoriſe ſlo na ſedmi nacin, ne pravijem putom, nu Kakko iſ okola: Kadſe cjuje hvala Iskærgnega, terſe kaſce, daſe ne vjerruje, illi daſe odlaga, i govori: da nije tolika. Jes pak jedna værſta od ſla govoregna, veli ſveto Bernardo u parvi pogled milloſtiva: Cjutchjete kadgodi jedan uſdah od jedne, alli od jednoga, pakchjeſe iſuſtit, mallo magne negh ſuſama na occijeh: ſiromaſcize, kojajoſe neſrecchja dogodilla, nigdaſe njeſam nado cjut od gne, ſctoſam cjuo ovijeh danaa: popuslaſe, trjebaje rjeti, daje ovo ucinilla ſa veliku potrebu. Ovakoje, nebihvam reko jedno ſa, drugo, i ovovam govorim: daje Boggu priporucite: *vides*, gori: recceni ſvetaz: *Præmitti alta ſuſpiria, deinde ex ore plangenti, egredi maledictionem.* Naſcobiſe joſc koi nacin od ſlogovoregna, alli nejmajuchi vremena, ſa ſve iſrjeti, vighimo ſctette, koju cine ſlogovorzi ſlijem govoregnem, parvo Iskærgnemu, a pak ſebbi. Iskærgnemu diſcju cjas, i dobro imme, kojeje od vecchje prozjene negh veliko blago ſvjettovno, Kakko govori, ſveto Piſmo: *Melius eſt nomen bonum, quam divitiæ multæ*: Prov. 22. A ſveti Tomas, prilaga daje cjas dobro vele vecchje od ſvijeh dobara nadvorgnijeh, i daje veoma potrebnita, ſa ſcivjet meghju gljudima, i opchit s'gnima: *Fama facit idoneum ad officia humana*: Quodl. 10. K'ovemuchjeſe dochi u ſpoſnagne od ſctette, koju cine ſlogovorzi Iskargnemu, diſajuchimu cjas, i dobro imme. Cinemu ſctettu toliko veliku, daſe nahodi koje ubojſtvu prilikvje: *Qui occidit fratrem ſuum, &* qui

qui detrabit ei, pariter homicida esse monstratur: Dist. 1. de pœn. c. homicid. Ovo isto cinimise da hocchje rjeti sveto Pismo: *sovechi jesik slogovorza*, sad immenom britve, sad immenom strjele, sad immenom maccia, nekka mi doghjemo u spo*s*nagne od *s*la, i od sćtette, koju *s*logovorzi cine Iskærgnemu. Tolise ne cini velika sćtetta jednoj dobroj Djevojcizi, kadse recce: da nije cjasna? A kolikose putaa ovo recce? Tolise ne cini velika sćtetta jednoj vrjednoj Udovizzi, kadse recce da ima priateglstvo s' tughjem gljudima, i da idu u gne vecer? A kolikose putaa ovo cjuje? Tolise ne cini velika sćtetta jednomu ra*s*umnu sudzu, kadse recce: da ne sudi pravedno, negh dase pusti *s*amititi s' darovima? A koliko putaa *s*li jesizi i*s*reku i ovo? Tolise ne cini velika sćtetta, jednomu sćtovanu Zærkovgnaku, kadse recce, da ide u kucchju, koja ne vogna dobro? A kolikose putaa cjuje i ovo? Ovosu sćtette, i drughe ovijem prilicne, koje *s*logovorzi cine Iskærgnemu, koibi podnio dobrovoglno svakko *s*lo vremenito, samo damuse u cjas ne dotegne.

Viditeli onu Mladizzu, prid kojom sve naljepsce gube ljepos, i urese? Onoje cista, i pravedna Susanna kchi dobroga Elcije, a *s*cena Joakimova, pogledajteje Kakkoje smetena, koje suse ljeva i*s* occi! Billistemi umjelli rjeti *s*asćtoje onako uzvigljena? Akko ne*s*nate, jachjuvam rjeti: gnezi, moguim slobodno stavit imme od stare*s*cinaa, ustrjeglieni od gne ljepota, nemoguchije na *s*lo privestit, obadilisuje, i i*s*krenuli na gnu naigore djello, koje mo*s*ce ucinit jedna Mladizza. Alli ne placce, govori sveti Ambrogio, *s*civot, koga zjeni: dachje i*s*gubit, sa *s*lo koije nije ucinilla, neggo *s*cjalli svoju ljepu cias, dignutu *s*lijem jesizima, i svoje dobro imme od onijeh stare*s*cinaa pogærdjeno: *Ploravit cum sibi crimen objicerent: non mortem plorans, sed castitatis calumniam*. Kadste doscli u spo*s*nagne od sćtette, koju cine *s*logovorzi Iskærgnemu, sad vighimo sćtettu kojucine *s*lijem govoregnem sebbi istijem.

Isćtu Boggoslovzi, i Naucitegli, kad doghje *s*lo govoregne do grjeha smærtnoga, a kad ne doghje? I odgovaraju jedno glasno: dase dogaghja u *s*lu govoregnu ono sćtose dogaghja u lupe*s*ćtini: Akkoje lupe*s*ćtina velika, grjehje smærtni, i koje u*s*dar*s*ci, ima te*s*cko dær*s*cjanstvo vratitje Gosparu svesćto prije mo*s*ce: Nu akkoje lupe*s*ćtina malahna, necini grjeh smærtni, neggo mali, niti ima veliko dær*s*cjanstvo vratitje oncjas, neggo malo, er ne cini veliku sćtettu Gosparu, neggo malu. Na isti nacin i *s*lo govoregne: akkoje ko reko veliko *s*lo, kojese nije *s*nallo od vecchje cegljadi, na Iskargnega, sagrjescioje smærtno, i ma te*s*cko dær*s*cjanstvo vratit cjas dignutu, svesćto prije mo*s*ce, Iskærgnemu; Nu akkoje reko malo *s*lo, malloje i sagrjescio, i ima mallahno dær*s*cjanstvo, prosvjetlit cjas mallo potamjenu. Nije moja miso govorit o malomu *s*logovoregnu, negh o velikomu, i uka*s*atvam koju sćtettu cine sami sebbi *s*logovorzi. Nemogu ovi vratit cjas dignutu Iskærgnemu, akko svoju ne stave na poghibju, *s*a i*s*gubitje u porizagnu; akko povratjajuchi cjas, nechje rjeti: dasu slagali, trjebuje da reku: dasu rekli nepromiscgljeno, dasu rekli u nes*s*vjesti, potaknuti od koga nera*s*lo*s*cita pohotjenja. Rjetchjetemi: s' tijem, occe, nacinom, nechjemo nisćta i*s*gubiti, neggochjemo stecchi zjenu prid kijemse poreccemo; i ovo djello od poreccegna, bitchje pohvagljeno, Kakko djello jednoga dobra Kærstjanina. Vi odgovarate dobro, allise vidi da mallo Kærstjana isćte ovu hvalu: hocchjeteli vighjet, daje ovako, ter dase na svjetu veoma trudno porizati: sljediteme slušcjat pomgnivo. *S*asve da nije stvari lascgne u obicjajnije od *s*logovoregna; nisćta u magne, njednase stvar ne cjuje tako u rjetko, koliko porizagne. Koje od vas ko nije cjuo tissuchju putaa *s*lo govorit na Iskargnega, bitchjete cjulli *s*lo govorit i Rodjaka; i priateglja, i dagljega, i bli*s*cega, da od ovijeh, Kolikoihse k' vam povratilo *s*a porechse, alli *s*a ponapravit sćtettu *s*lijem je*s*ikom ucignenu?

nu? Daje ovo lasno, ʃnajuchi ʃlogovorzi ʃvoje dærʃcjanstvo, iʃværʃcilibiga. Alli ʃcto hocchje rjeti: daimje draʃce ʃcivjet u nepriateglstvu Boʃcijemu, i u poghubi od iʃgubjegna, negh po putu od porizagna stech millos Boʃciju, i uffagne vjecnoga ʃpabegna? Hocchje rjeti: daje veoma trudno poritzaʃe. Ja hocchju vjerrovat daste vi slobodom od govoregna dignuli cjas Iskærgnemu: dabiste pridobili ʃve trude, koiʃe nahode u porizagnu, ter dabiste stavili na poghibju vaʃcju cjas, ʃa ne stavit vaʃcju duʃcju; alli neʃnam billiste ʃasvijem porecegnem stavili Iskærgnega u ono cjaʃno bitje, u Komu bi prije neghga slijem jeʃikom iʃruʃciste: ʃasvijem porizagnem ʃvegh ʃcto iʃostane: *Semper aliquid remanet*: I na drughiʃe nacin gleda jedna, ʃa Kojomʃe nije nigda niʃcta reklo, neghʃe gleda druga, ʃa Kojomʃe biaʃce reklo, pakʃe ʃlo govoregne ponapra. Vilo: ʃloje govoregne oncjas vierrovano, a ponapravjegne nije. Svegh Kakko rekoh ʃcto iʃostane: *Semper aliquid remanet*: Koja magla, koi oblak, Koga ʃumgna. Alli stavimo, dachjeteʃe liepo porech, i dachjevam poreccegne bitgi vjerrovano od onijeh, Koijemste vi ʃlo djello vaʃcega Iskærgnega pripovighjeli. Da akkoʃugna oni po vaʃcemu uʃrokku druʃijem pripovighjeli: imateliʃe vi porech prid ovijem druʃijem? A ʃcto ʃnamo Komuʃuga oni pripovighjeli? Sakon govori: da, ko nemoʃce podpunno ʃadovoglit u platit u ʃrebru: da platit u tjelu: *qui non habet in ære, luat in corpore*. Strahme, daʃe i Pravda Boʃcija ne uʃluʃci ovijem nacinam, i da ne pedepʃce na drugomu ʃvjetu one ʃlogovorze, Koi na ovemu nemogu podpunno vratit cjas dignutu.

Jestelli poʃnalli ʃlogovorzi oʃvem ʃcette, Koju cinite Iskærgnemu, ʃcettu, Koju cinite vam istijem? Akkoste poʃnalli i jednu, i drughu: bitchjete poʃcjudni ob lieka ʃa oʃdravit od nemochi ovako teʃcke, i opchjene. Evovamga i ʃcgljevamga Duh ʃveti: *Attende ne forte laberis in lingua, ne cadas, & ʃit caʃus tuus inʃanabilis mortem*; Eccli. 28. I hocchje: rjeti: Cjuvateʃe daʃe ʃljem jeʃikkom ne popuʃete ter da ne padete, er akko padete moʃcete pastit, ter vecchjeʃe ne dignuti: *Et ʃit caʃus inʃanabilis in mortem*. Nemojte zjenit, daje ʃlogovoregne ʃabava lotre Cegljadi, i iʃpraʃne, Koja hocchje provodit vrjeme u ʃmjehu, i u veʃʃeglju: Moʃcevas ʃlogovoregne dovestit do grjeha ʃmærtnoga, do iʃgubjegna, do viecne ʃmærti *Inʃanabilis in mortem*. Kad imate pocet raʃgovor, terʃe straʃcite, da u raʃgovoru moʃcete oskværnut cjas Iskærgnega: rezzite s' Kragljom Davidom: stavi Goʃpodine vrata na naʃcja usta, i ʃatvoriih dobrijem Kgljucem, nekkaʃe nigda ne otvore ʃa stettu Iskærgnega: *Pone Domine cuʃtodiam ori meo, & oʃtium circumʃtantiæ labiis meis, non declines cor meuum in verba malitiæ*: Pʃal. 140. Takochjemo Occe, nastojat ucinit; nunam rezzi, poklisʃmo oʃtalli uglavjeni, daʃe nemoʃce ʃlo govorit, moʃceliʃe sluʃcjat ʃlogovoregne? Ne odgovora ʃveti Bernardo: *Non ʃolum nihil ipʃi indecorum loqui, ʃed neque aurem quidem debemus hujuʃmodi præbere dictis*. Iʃctu Naucitegli grjeʃcili ʃmærtno oni, Koi sluʃcja veliko ʃlo govoregne joʃc ne raʃglaʃceno: I nechje da ʃamukne ʃlogovorza, alli obarne na drugo gnegov raʃgovor? i odgovaraju: daʃe moʃce ʃgodit: da ʃagrieʃci ʃmartno. ʃagrjeʃciobi ʃmærtno, Kadbi bio uʃrok, da drughi pripovjeda ʃlo veliko neʃnano, i neraʃglaʃceno Iskærgnega; Takoghjerbi ʃagrieʃcio ʃmærtno, kad sluʃcjajuchi tako slo, nasladiobiʃe u gnemu s' omraʃe, alli s' nepriateglstva. Alli kad nebi bio uʃroh od velika ʃlogovoregna neraʃglaʃcena, nitibiʃe u gnemu nasladio, nebi ucinio grjeh ʃmærtni sluʃciajuchiga, i neʃamuchivajuchi ʃlogovorza Zjechja velika stida, alli drugoga gljudskoga obʃira. Iʃ ovega naukka moʃcete oʃtat uvjecbagni, Kakkoʃe imate podnoʃʃit, kadʃe naghjete u Komu skuppu od ʃlogovoregna. Kadbisteʃe po neʃrecchi naʃcli, terbi ʃlogovorzi bili mlaghi od vas: ʃamuchniteih, illi obratite, s' dobrijem nacinom raʃgovor u ʃcto drugo. Kadbisteʃe naʃcli u skuppu od ʃlogoveregna starijem od vas, i trudnobivam bilo davatim ʃvjette, i naukke, tadbiste

biste imalli ʃa najmagne ukaʃat s' nadvorgnijem nacinom, na priliku s' lizem ʃlovoglnijem, davamje neugodno ʃlo govoregne: Nemojte sluʃcjat ʃle jesikke, prilaga Duh ſveti, neggo draccjam ʃagradite vaſce uſci: *Sepi aures tuas ſpinis, linguam nequam noli audire*: Eccl. 28. Kadſe ſtave ʃlogovorzi, daih vi ne sluʃcjate dobrovoglno, oſtavitchje ʃlogovoregne, erbo nikko ne proſipa rjeci, ghdje njeſu primjene. Dake nemoʃceſe sluʃcjat ʃlo govoregne, a velikaſe pomgna ima ſtavit, ʃa slo ne govorit, i ne upaſtit u oni grjeh, u' koi mallo magne, negh vas ſvjet upada; er akko uʃ sljedite upadat: oſvem velike ſćtette, kojuchjete ucinit Iskærgnemu, veoma laſno moʃcete ucinit vam vecchju, er moʃcete paſtiti na taki nacin, daſe nechiete nigda podignuti: *Et ſit caſus inſanabilis in mortem*.

BESSJEDA TRIDESTA

U Nedjeglju Cetvattu iʃa Ruſagliaa, alli Duhovaa

Dobraſu Sviettovna Taſćtina, i Iʃpraʃnos.

Præceptor per totam noctem laborantes nihil cæpimus. Luc. 5.

PRem biaſce neſrechjan ſveti Petar, i oſtali Ucenizi u ribanju: trudiſce ſvu noch, mattajuchi, i vadechi mreſce iʃ mora, i ʃaſvijem trudom i naſtoiagnem, niſćta najposlje ne uhitiſce, neggo biſce uſſillovani rjeti Boʃcjanſtvenomu Naucitegliu: Trudiliſmo ſvu noch, i ribali, i Njeſmo niſćta uhitili: *Per totam noctem laborantes nihil cæpimus*. Koi kærſtjani trude po vaſdraghi dan, koje kærſtianke trude po ſvudraghu noch, a pakſu, iʃa trudaa nepriſtavnijeh, uſſillovani rjeti s' vecchijem raʃlogom, negh recce ſveti Petar s' oſtalijem Ucenizima: trudiliſmo vas dan, i ſvu draghu noch, i njeſmo niſćta ſtekli, nitiſmoſe okoriſtili. Kakko, Occe njeſu niſćta ſtekli, niejuſe okoriſtili? A ona dobit, a ona zienna, a ona cjas, a ona ceſtitos, a ono priateglſtvo, a ono uʃcivanje nije niſćta? Niſćta moi pridraſi, ſva reccena dobra vremenita, njeſu od koriſti Duſci ſtvorenoj ʃa Raja, erſu taſctina i Iʃpraʃnos: *Vanitas vanitatum*: Eccl. 1. Akkomi ne vjerrujete: cjuſteme pomgnivo, Erchjuvam danas occito ukaſat: da ſva dobra vremenita, kojaſe na ʃemgli nahode, i uʃcivaju, ne ſamo od gljudi, koi njeſu velika immena, nu i od parvijeh kraglja, i Goſpara: ſvaſſu, kakko rekoh, taſćtina, i Iʃpraʃnos.

ʃaſve dabihvam mogo ovo s' raʃlogom ukaʃati, niſćta ne magne, nechjuſe gnim sluʃciti, neggochjuvam doveſtit jednoga, koi ne ſamo obide, dobra ſvjettovna, nu ſvijeh iʃuʃciva na taki nacin, da nebi Cjovjekka, nitichjega bitti na ʃemgli, koi uʃciva reccena dobra, kakko On: Ovoje primudri, i pribogati kragl Salamun, od koga ſveto Piſmo pripovjeda ſtvari u iſtinu priʃamjerne. Sćto ne govori o gnegovu bogaſtvu, o gnegovu raʃumu, o gnegovoi slavi, o gnegovijeh ceſtitoſtih, i od gnegovijeh raskoſciah? Pripovjeda da ſvi kragli ʃemaglski ʃcughjahu vighjet gnegovo lize zjechja gnegove Mudroſti, i gnegove velike ceſti: Da kogod kragljeva prie gnega, i kogod uʃkragljuje ʃa gnim, njedanga kragl nechje pridobit ni u bogaſtvu, ni u slavi: Da ſvakko godiſćte primaſce od podloʃcnikaa ſces ſtotinaa ſedamdeſſet i ſces Talenata od ʃlata, mnoʃćtvo od pjeneʃaa, mallo ne rekoh neiʃbrojno, oſvem dru-

drusijeh, koje primasce od kragljaa od Arabije, i od innijeh Poglavizaa. Sljedi pripovjedat sveto Pismo dase ne cignasce Zjenna od srebra u gnegovu Dvoru, erse nahoghjasce priveliko mnosctvo od gnega u gnegovu kragljestvu: Da svi gnegovi sudi biahu od suha slata, da i gnegovo pristoglje bi od slata, ter dase nighje drugovghje ne vighje ovoliko bogastvo: da svi kragli od Rjeke od Eufrata, do granizaa semglje Jeghiupake biahu gnemu podlóscni: da imasce na svoju sluscbu cetres tissuchja kogna isabranijeh, sa projahatse, a dvanaes tissuchjàaa koccijaa s'kognima, bes ikkakve sctednje urescenijem: da hragnasce tricta sctitaa, na isti nacin slatnijeh: dase svakki dan trattjahu na gnegovoj tærpesi dvie tissuchje cetværti pscenizze, trjes volovaa i trjes bravaa, osvem letusctjega: Da imasce tolike scene, koje biahu kakko kraglizze, osvem drusijeh mallo vrjednijeh priateglizaa. Sve ovo, i vele vecchje pripovjeda sveto Pismo od velicinaa svjettovnijeh, i od cesti kraglja Salamuna, koi kadda sve reccena dobra isuscivà: bi najposlje ussillovan rjeti: *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas*: Tasctina od tasctinaa, i sve tasctina; i ne samo ovako govori kragl Salamun s'rjecima, nu josc potvardiva s'isgledom, ter spovjedaa: dase ovako gnemu istomu dogodillo: Bih kragl, govori, u Jerusalemu isuscivah s'velikom pomgnom sve stvari od svjeta, i naghjoh u svakkoj, kojase pod sunzem nahodi tasctinu, i scjalos duhovnu: rekoh u momu særzu: spustitchjuse lasti, obitchju svakku slas, plivatchju u moru od svijeh rasbludaa, i spo snah: daje i ovo rasctina: prionuh, i stavih ruke na velike stvari, sagradih visoke, i postrane Dvore, ucinih tolike vinograde, i tolike perivoje raskoscne, ogradihih dubovima, posadih po gnih tolike stabre vocchja isabrana: Imah tolike sluscbenike, i sluscbenize, Dvor pun Cegljadi, hranih tolika staddà, i toliku scivotinu, skuppih veliko slato, i srebro od kragljaa, i od Poglavizaa, i naghjoh tasctinu i u ovemu. Cinih dovestit pærve pievaoze, i pærve pjevalize, koje pjevahu pridamnom slatchijem glasom, ne sabranih nisćta momu okku, dopusćtahmu svesćto scughjasce; takoghjer i momu tjelu dopusćtah sve rasblude, i kadse obratih na sve ove stvari: naghjoh: daje sve tasctina, i duhovno skoncjagne. Ovako govori kragl Salamun, i da ovako govori kakko jedan mudrosnanaz imallibismo stat na gnegovoj rjeci, erbo imasce rasum neobicjajni, mudros prikorednu: koliko vecchjie imamo stati, termu vierrovati, ukoliko govori, i svjedoci: dase ovako dogodi gnemu istomu.

Nu akkose nahodi ko meghju vamma, ko ne vjerruje podpunno ovemu svjedokku: donjetchjuvam drugoga is novoga Pisma, koi cju Issukærsta sćto govorasce o dobrih svjettovnijeh, i kosu Ziennu od gni cignasce. Oveje Sveti Ivan Aposto, koi svakkoga nagovara: dase ne pærti vele ustavi svjettovne, ter daim ne nossi savíscgnu gljubav, er svjet prohodi, i sve gnegove scegljje dospjevaju: *Mundus transit, & concupiscentia ejus* 1.: Joan. 2. Prohodi slava, i dika, prohodi Zienna, i hvala, prohode srecchje, i cestitosti, prohodi bogastvo, prohodi ljepos, prohode priateglstva, prohode rasblude, prohodi Gospostvo, prohodi sapovjed, ut jednu rjec: prohodi sve na svietu: *Mundus transit, & concupiscentia ejus*: Prie doscjastva Issukærstova biahu pet kraljestva na semgli immena veoma glassovitta, i od gnih cini uspomenu sveto Pismo, ghdjesu sad. Dospjellasu. Kamo otide slava tolizijeh Cessaraa, tolizijeh Kraglia i tolizijeh Vojevodaa, koi semglju slavodobitjem napunisce? Kamo cjasti parve Gospode, i parvijeh sapovjednikaa? Kamo pokloni, koje primahu od podloscnikaa? svieje dospiello. Kamo rasum od Mudrosnanaza, i Nauciteglјaa, koi kasahu pute istinite, i s'bistrinom od pameti rasvescivahu usle veoma saputjene? Dospioje. Ghdije sad liepos od Djevojcizaa, ghdjesu uresi od Mladizæ, ghdjesu naprave od Uladikaa dospjellesu. Ghdjesu rasblude od Mladichja, ghdjesu gosbine, i kola od segljanaa, ghdije bogastvo

gastvo od Tærgovaza, ghdije blago od kragljaa? sveje prosclo, sveje dospiello: *Transierunt illa omnia, transierunt*. Kakko proghiosce, moi pridrasi, gnibova dobra, takochje proch i vascja slava, i vasce cestitosti, proch je i vascja zienna, i vasc rasum, i vascja liepotta, i vasce rasblude, i vasce bogastvo. Da akkochje do isto prochi i vascja dobra svjettovna, sasctoih usmnascjate s' tolikom pomgnom, sascto cinite od gnih toliku ziennu, sasctoih gljubite s' ispunnosti od særza, u jednu rjec, sascto hlepite toliko sa ispraznostima, i sa lascima? *Ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium*: Psal. 4. Otvorite dake occi, ter sposnajte: da ove stvari kojevamsce cine krasne, i liepe: ovakesu samo s' dvora, a u nutrasu punne Zærvi. Otvorite occi, i sposnajte: da ove stvari, koje ziennite dasu slaghje od medda: unutrasu punne gorcine, i nedragostii. Otvorite occi, i sposnajte: da ove stvari, kojevamse kascjustanovitte: sagraghjenesu na pærscini, i nahodese svakki cjas u poghibj sa pastit: satose probudite svi vi, koi na parscini pocivate. Nesnam jestellise igda namjerilli, kavse Diezza igraju na krai mora? Scto ne cine, i scto ne grade na pærscini? i one graghje soru tergne, sovu gradove, sovu kragljestva, rede kamicke, i sovuih s' immenom od vojske. cine riesove, i sovuih prokoppe. Ovakije u istinu gljudski scivot, govori sveti Gærgur Nisseno, ovazisu vasci posli, ovakasu vascja cignegna, ovakesu vasce sabave, sasve da isctete s' gnima pærvi cjasti, sasve davam mosce dochi pognihovu putu velika dobit, sasve davam mogu donjet veliko gospostvo: svesu igre djetinske na pærscini. Pærscinaje poscuda od Velicjanstva: *Arena est ambitio*, pærscinaje poscjuda od moguistva: *arena est potentia*; Pærscinaje poscjada od bogastva: *Arena est divitiæ*. Pærscinaje svelctose nahodi na svjetu: *Arena est, quid est*. Vasce blago nije drugo, negh pærscina, vasceje imme upisano na pærscini, vascjaje kucchja sagraghjena na pærscini, idete po pærscini, pocivate na pærscini, satoje vecchje vrjeme, da otvorite occi, dase probudite, ter dase dignete s' pærscine: *Expergescimini, qui habitatis in pulvere*; i da pocnete iskat stavno miesto, i dobra kojavam nechje nigda poghinuti: A kojasu, occe, ta dobra, ghdjese nahode? Ovosu dobra værhnaravna, nahodese u kragljectvu Nebbeskomu. Illi doghje trescegna strahovitta, tervam obori kucchje, ova dobra nechje oborit; illivamse Drievo-rasbije, illi ras-scija u morskoj puccini, ove tærgovine, nechje more valovitto radovati; illivam lupesc doghje na kucchju u nochno vrjeme; ovo blago nechje ponjet; illivamse grisglize rasplode po kucchjah, ova dobra nechje isgristit. Dake dignite saviscgnu gljubav s' dobara svjettovnijeh, koja osvem sctosu rasctina, i isprasnos, bitchjevam dignuta koliko prie: *Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi ærugo, & tinea demolitur, & ubi Fures effodiunt, & furantur*; Matth. 6. Nastojte na duhovna dobra, kojasu prava dobra, dobra istinita, dobra stavonitta, kojavam nechje ni lupesc odnjet, ni grisgliza isgristit, neghchjeteih uscivasi u miru, i u pokoju u vjek viekaa: *Thesaurizate autem vobis thesauros in Cælo, ubi neque ærugo, neque timea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur*.

BES.

BESSJEDA TRIDESTI I PARVA

U Nedjeglju Petu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O gljubavi prema Nepriateglim.

Relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum : Mett. 5.

Nije nacina da moſc pribivat u istomu ſærzu gljubav prema Boggu, i mærſenje na iskargnega, erboſu ovo dva ganuchja meghju ſobbon ſuprotivna niſctæ magne neghje ſuprotivna ſvjetlos tminnam. Gljubav Boſcija, i gljubav od iskærgnega, akko hocchjemo pametno, i istinito govoriti: njeſu dvje gljubavi, neggo jedna, er ko gljubi iskærgnega ſa gljubav Boſciju gljubi istoga Bogga, a ko mærſi na Iskærgnega, mærſi na Bogga, alli ſa najmagne, ne gljubi Bogga. Veomabiſe ſato privario, kobi zieno: da moſce bitti ugodan Boggu, i noſſit omraſu Iskærgnemu; er Goſpodin ne prima ni iſte darove prikaſane od jednoga, koije u ſavaghi, i ne priateglstvu s'Iskærgnijem; i prem daje jur s'gnima k'Otaſu pristupio, ſcgljega iſ prid ſebbe, termu govori: Ostavi ovdi prid Otarom darove, kojeſi pripravio, ter otidi iſkat nepriateglja, kadga iſnaghjeſe, ſmiriſe s'gnime. Kad ovo iſvarſcilc, vratiſe ovdi, ter prikaſci tvoje darove: *Relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens, offeres munus tuum*. ſato moi pridraſi, akkoſe nahodite u ſavaghi, akko imate skijem nepriateglstvo, ter mislite daſu Boggu ugodne vaſce ſaduſcbine, ſaludu odjevate golotnike, hranite gladnike, ureſivate Otare; er on nemoſce pogledat s'blaghijem okkom na darove, koi iſlaſe iſ ſærza punna omraſe. Ostavite ſato marſegne ſaboraviteſe od pogærdjegna, ſmiriteſe s'nepriategljom, ſagærlitega gljubeſcglivo, Kakko Bratta rohjenoga, premdavamje veoma krivo ucinio: er inako, ni vi, ni vaſcja djella nechje bitti viſcgnemu ugodna. Occe veommaje trudna ta beſsjeda, ſaboravitſe od ſvega iſruſcegna, ſagærlit nepriateglja gljubeſcgljvo, ter gledatga kakko Bratta roghjenega. A kovas ovako nagovara, alli ſa boglje rjeti: kovam ovako ſapovjeda? Boogh, kogaſte vi tolikrat uvrjedili, i koivamje tolikrat prostio grjeh: Onvam ſapovjeda, da gljubite Nepriteglje: *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros*: Matt. 5. Nenahodim jaccega rajloga, ſa cinitvamſe ſmirit s'nepriategljom, akkoga; po neſrecchi, imate, od ovega: Booghvam govori, Onvam ſapovjeda: daſe s'gnim ſmirite, ter akkomu prostite istinito, i draga ſærza: prostitchje i on vam; tolimu ne prostite na ovi nacin, nechje ni on vam.

ſnat da ſapovjed dohodi od Bogga, ovobi ſamo imalo bitti dosta ſa oncjasje iſvarſciti. ſapovjeda Goſpodin Abramu Pærvoroditeglju: da na ſvoju cjas ſakoglje onega jedinoga ſina, koga nakon toliko godiſctaa iſproſſi s'tolizijem uſdaſſima, i s'tolizijem molitvam; Na gnegovu ſapovjed ſpravgljaſe dobri staraz ſa iſpunitje beſ Kærſmagna. Iſlaſi iſ kucchje s'gljutgljenijem Iſakkom, ter ide s'gnim put gore nareghjene. Kadje doſcjo na værh gne, ſpravglja ſveſctoje od potrebe poſvetjenju. Kadaje ſve pripravio, uſmglje mac u ruku, i jur stoi ſa dignut s'gnim ſcivot Iſakku. Daje ko vidio ovo djello, rekobi: daie prema ſvijem ſakonim, prema naravi, koja mærſi na prolitchje od kærvi, prema raſloghu, koi ſabragniva ubijat pravedne, prema gljubavi occinoj, koja dærſci

ʃci ʃa ſvoje ʃlo, ʃlo ſvoijeh ſinovaa, prema Nebbu, i prema obecchjagnu iſtoga Bogga, koi biaʃce reko Abramu: dachje toliki narod iʃit iʃ gnegova kogljena, i niſcta ne magne, govori ſveti Ivan ʃlatouſnik: Kad Goſpodin ʃapovighje Abramu, damu ucini ſvetiliſcte od jedinoga gnegova ſina Iʃakka: Abram ne poce raʃmiſcgljat: jelli ʃapovjed trudna, alli nije, jelli raʃborita, alli nije, nu gledajuchi od koga dohodjaſce, primije oncjas na sljepacku, i ne iʃpuſti rjeci iʃ uſtaa: *Juſtus ille id facere juſſus, non curioſe de mandato ſciſcitatus, ſed mandantis dignitate perpenſa, mandatum accepit*. A tebbi oſvetitegljn, Goſpodin ʃapovjeda: da ubijeſc jednoga ſina, koi nije tvoj pravi Sin, jednoga ſina neposluʃcna, jednoga ſina, koiti motri dignut duhovni ʃcivot. Ovoje tvoja raſærgba, kojati vri u ſerzu prema nepriateglju, i nechjeſc daga posluſcjaſc, Kakko i Abram Pærvoroditegl. Ovoje prikor, i ſramota jednoga Kærſtjanina, ukaʃatſe Boggu neposluſcjan ſcto ne cine ni vjetri, ni vihar, ni morski valovi. ʃapovjeda Iſſukærs moru da ne skace na brod priſtraſcenijeh Ucènikaa, i taj cjas padaju valovi, ne parʃce vjetri, i raſærgba mora nadmena obratchjaʃe u tiſcinu. A tvoja raſærgba oſvetitegljn prema nepriateglju ne pada na ʃapovjed Boʃcjanſtvenu: *Spiritus procellarum faciunt verbum ejus, & tu non facis*: Hjer. in pſal. 149. ʃapovjeda oghgnu: da oſtavi jednu ʃcenu, i ogagnje taj cjas oſtavglja. Akko ʃapovjeda Dærhtavzu, da skocchi oncjas, ter da ſtavi poſteglju na ramme: skace oncjas, ne Kakko Kljenitu Cegljade, neggo Kakko ʃdrav, i noſſije. Akko ʃapovjeda Njemzim, da progovore, oncjaſimſe uʃli, koiim dærʃcjahu uſta ʃaveʃana, raʃve ʃcivaju, i oni govore s' velikom slobodom. Akko ʃapovjeda iſtoj ſmærti, da povrati ʃcivot teleſſim ſtudenijem, ona ʃaſve tværda u ſebbi, i na molbe nepriklona, povratchjaga na gnegovu ʃapovjed. Nu ſctochju jednoga po jednoga immenovat od onijeh, koi sluʃcjaju Goſpodina, i gnegove ʃapovjedi iʃpugnaju beʃ ikkakve kaʃnoſti: potom otvori gnegova uſta Boʃcjanſtvena, i ʃapovighje hudobam, da oſtave gljudska teleſſa, oni duhovi ʃaſve ponoſſiti, podloʃciſce naravnu oholas gnegovoj ʃapovjedi, ter iʃidoſce iʃ teleſaa, a ti oſvetitegljn, koiſi magni prid gnim od ʃærna od pærʃcine, potiſcenii od Zærva, koi laʃi po ʃemgli, tiſe hocchjeſc jaccit s' gnim? Tiſe ſam nahodiſc meghju ſvijem ſtvoregnem, koi ſmionſtvom neiʃreccenijem, kadti ʃapovjeda, da proſtiſc nepriateglju: odgovaraſc: da nemoʃceſc? Moʃce ʃapovjed jednoga kraglja dignut Matteram pridraghe ſinove, Vjerrenizam gljubjene Vjerrenike, ʃcenam vjerne drugove: Moʃce ʃapovjed jednoga glavara od Vojske potiʃnut mlados najzvjetniu na golo oruʃcje, na ogagn, i na ſmært occittu, moʃce molba jedne bludnize ſmirit najvecchje, i najtvardije nepriateglje, a ʃapovjed jednoga Bogga nemoʃce ſmirit tebbe s' tvoijem? Totchje ono gnihovo ja govorim: *ego dico*, bit primjeno od ſvakkoga s' velikijem ſtrahom, i s' velikom zjennom, a onochje Iſſukærſtovo bit ruʃcno, i popleſano? *Ecce verbum Domini factum eſt eis in opprobrium, & non ſuſcipient illud*: Jer. 6. Potlacceno moje dobro, nemo dati vecchje iʃide iʃ uſtaa: ja govorim ja ʃapovjedam, ʃaſcto Kærſtjani gledaju vecchje gnihovu cjas, i vecchju zjennu cine od gne, neggo od ſvijeh tvoijeh poʃcudaa, i naredbaa, i odgovarajuti: da kadaim ʃapovjedaſc: daſe ʃaborave od beʃakonja, ter daſe ſmire iſtinito, i pravedno s' nepriateglјom: daim ʃapovjedaſc ſtvari, koje nemogu iʃværſcit beʃ pogærdjenja gnihove cjaſti. Toliko dake oſvetitegli gljubjte vaſcju cjas? Da ʃaſctoſe ne ſramite uʃimat tughje, ʃaſctoſe ne ſramite prihitat Zærkovno, ʃaſctoſe ne ſramite uʃdærʃcjat ſiromaſcko, ʃaſctoſe ne ſramite ʃaklignat laʃcivo na pravdi, ʃaſctoſe puſcтavate ʃamitivat darovima, ʃaſctoſe ne ſramite prodavat pravdu?

Poklivasje toliki ſtrah, da ne iʃgubite cjas, praſctajuchi nepriateglju: akko ja naghjem gljudij plemmenitijeh, koiſu

proſtili nepriategljom, i njeſu cjas prid
ſvjetom s' proſctegnem iſgubili: hocchje-
teli tad imat koi trud ſmiritſe s' nepria-
tegljom? ſoveli ko necjaſna Ludovika
dvaneſtoga kraglja od Francje, erſe ne
oſveti, ni poghubi Kakko mogaſce jed-
noga podloſcnika, koiga biaſce uvrje-
dio? ſoveli ko nepoſctena Alfonſa kra-
glja od Aragone, er proſti jednomu,
koi biaſce ukaſo prema gnemu veliko
ſmionſtvo? Akkoſu ovi necjaſni, bitchje
necjaſtan i Enriko kragl od kaſiglje koi
potom vighje podniſcene prid gnegovijem
noghama iſdajnike, odpuſctaim taj cjas
i krivinu, i pedepſu. Bitchje necjaſni i
Franceski, bitchje necjaſni i Roberti,
bitchje necjaſne i Koſtanze, immena u
kgnigah vecchje glaſſovitta zjech bla
gocchje, negh zjech Kragljeſtva. Akko-
je ovo ovako bitchjete i vi necjaſni ſve-
ti Apoſtoli, i vi ſveti Muccenizi, koi-
jemſe klagnamo podniſceno, erſte gle-
dali s' blaghijem okkom vaſce nepriate-
glje, i moliliſte Goſpodina: da proſvjet-
li vaſce karvnike, i nemille ſamoſilni-
ke, ter daim udjeli ſcivot vjecni, kadſu
oni vam grabili ſcivot vremeniti. Ak-
koje ovo ovako i tiſiſe moj Jeſuſſe oſra-
motio, kada viſſechi na kriſcju propet
od ſcidovba, molioſi Chjachka Nebbeſ-
koga: daim proſti, i ſramotiſeſe u pri-
ſtoglih od pokore ghdje praſctaſc hudi-
jem greſcnizim najvecchje, i najteſce
grjehe, s' koijemſute prem ſmiono uvrje-
dili, i veoma ſramotno potlaccili. Nu
kudme vodi goruchja poſcuda vaſcega
dobra duhovnoga! Tot neſnam: da Vi-
ſcgni nemoſce ſvoju cjas iſgubiti, Tot
neſnam: daſe on nemoſce u njednomu
odredjenju, ni u njednoj ſtvari privariti?
Kadſe ne vara dake Goſpodin, praſcta-
juchi greſcnizim pogærde, i beſakogna,
kojamu cine, kadſe ne varaju ſvezi,
sljedechi iſgled Boſcjanſtveni, kadſe ne-
varaju ni pærvi kragli ſvjettovni, koſe
vara iſkajuchi oſvettu, i ſcelechi vighjet
ſatrena i sbjena u niſcta nepriateglja?
Occe uſſillovaniſmo ſpovighjet: daſe mi
varamo; da kadſe vi varate: ſaſcto ne
chjete proſtit nepriateglju, ſaſctomuſe
nechjete gjavit gljubeſcglivo.

Occe, proſtitchjemomu; i nechjemo-
mu u naprieda ſlo ſcughjet; allimuſe
nechjemo javit, nitiſmo u misli s'gnim
opchit, ni imat ceſſa cinit: *Multos au-
dio dicentes*, govori ſlatouſnik, *ego ni-
hil offenſus ſum, ſed neque quidquam
cum illis commune habere volo*. To nije
doſta, sljedi govorit, recceni ſvetaz; er
Iſſukærs ne recce: da poværſcete ſamo
mærſenje, ter da proſtite nepriateglju,
nu priloſci: daga otidete iſnacchi, i da-
ſe s'gnim ſmirite gljubeſcglivo. *Non di-
cit remitte fratri tuo, ſed abi, & cum
eo prius reconcilieris*. Ne bjeſcite od
Turcina, ne bjeſcite od ſcudjella, ne-
ghimſe javjate, neghih vi pærvi ſnaho-
dite, i opchite s'gnima, Kakko da dær-
ſce iſtu vjerru, i ſpovjedaju iſti ſakon,
a jednomu Rodjaku, jednomu ſusjedu,
jednomu Kærſtjaninu, komu govorite:
daſte proſtili: nemoſceteſe javit, nemo-
ſcete s'gnim opchit, i ſaceliliſte u pa-
meti nejmat ceſſa cinit s'gnim; i hoc-
chjete davam vjerrujem: daſte poværghli
iſtinito omraſu, i daſtemu proſtili s'dra-
ga ſærza? Rezzitemi billiſte vi vjerro-
vali drugomu, koi s'vamma ne govori
u skuppu od Cegljadi, koivamſe ne javg-
glja, kadvas ſreta putem, koiſe obrac-
chja na drugu ſtranu ſa ne pogledatvas:
billiſtemu vjerrovali: davamje proſtio
ſærcjano? Nebiſtemu vjerrovali u iſti-
nu, da ne vjerrujem ni ja vam: daſte
proſtili iſ ſærza nepriateglju, kadmuſe
ne javgljate, kad s'gnim negovorite. ſa-
ludu govorite: daſte proſtili, kad nje-
ſte? ſaludu govorite: mir mir, kad nije
tega mira: *Pax pax, & non erat pax*.
Sctochjete odgovorit Goſpodinu, kadſe
s'vama uſpravda, ter uſiſcte od vas:
ſaſcto njeſte govorili s' nepriategljom?
hocchjetelimu rjeti: daſuvam rekli Bog-
goslovzi, i Naucitegli: daſe moſce ne-
govorit s' nepriategljom ſa koje vrjeme,
ſa ukrotitga, ter da promjeni ſcivot bjeſ-
ni, i ſvevoglni? Allichjevam oni odgo-
vorit: da vi njeſte ſa ti uſrok s'gnim
negovorili, neggo ſa omraſu, kojuſte
branili u ſærzu prema gnemu. Hocchje-
telimu rjet: daſuvas Iſpovjednizi odrje-
ſcivali ſaſve daſu ſnalli: da njeſte s'
gnim

gnim govorili; allichjevam Ispovjednizi odgovorit: dasteim vi u ono vrjeme donossilli s' dvora dobre rasloghe, sa koje suvas odrjescivali; alli dasteih u nutra varali, i prohodili s' gnima s' himbom. Da sctochjete tad odgovorit Gospodinu? nenahodim u istinu sctomu moscete odgovorit. sato nemojtese vecchje lascima sluscit, nemojte s' himbom prohodit: prostite nepriategljiu, i prostitemu istinito, javitemuse, i opchite s' gnim gljubescglivo.

Akko ovako ucinite: javam obecchjavam, dachje i Gospodin vam prostit vasce grjehe, ter odpustit sve dugove, koje imate s' gnegovom Pravdom: *Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester Cœlestis peccata vestra*. Matth. 14. Ne podnjese ovako s' Ivannom Gvalbertom, koi, er prosti nepriategljiu, kad jur stasce s' macem u ruzi sa ubitga; potom uljese u Zærkvu, isa djella ovako isværsna, i kleknu prid Issukærsta, cju ove rjeci: Poklisi ti prostio sa gljubav moju nepriategljiu, koi ubi tvoga Bratta, i ja prasctam tebbi dobrovoglno tvoje grjehe. Ovakochjese i s' vama podnjet, akko vi istinito prostite vascemu nepriategljiu, tolimu ne prostite istinito, nechje ni on vam prostit vasce grjehe: *Si autem non dimiseritis, nec Pater dimittet vobis peccata vestra*. Moscelise isnach, veli sveti Leon Papa pravda, slaghja, alli pristoglje blaghije od ovega, na komu sudaz pusctava: da Krjvnik isabira sctoje gnemu drugo: *Quid hac justitia benignius, quid hac retributione clementius, ubi sententia judicaturi in potestate ponitur judicandi*? Scto isabirate, alli prostit nepriategljiu, ter stech prosctenje od svijeh grjehaa na pravdi Boscjoj, alli ne prostit, i ne primit prosctenje od sudza Vjekuvjecnoga? Odgovorite slobodno? Alli akko ne prostite, cekkavas pako, i kad is onega jasa podignete glavu, ter vidite u pristogljiu od slave vjecne onega, na koga sad marsite, Kolikochjete vecchje na gnega mærsjet, Kolikochjete slobit gnegovu slavu, i cestitos? Nu akko prostite, terse ljepo s' gnim smirite: cekkavas Kragljestvo Nebbesko, u Komuchjete blagosſivgljat cjas, i uru od prosctenja. Sctochjete dake vecchje sklopjenje od mira produgljati, dignitese sa isværscit Boscjiu sapovjed. Booghje koivam sapovjeda da gljubite nepriateglja: *Ego dico vobis, diligite inimicos vestros*, otiditega isnachi sa sagærlitga gljubescglivo, i slatko zelovati, ter hodechi putem govorite: Gospodine sa gljubav tvoju prasctamo, ne himbeno, neggo istinito, i s' draghijem særzem nepriategljiu, usdajuchise, dachjesc i ti nam prostit nasce grjehe, i dugove, Koje imamo s' tvojom Pravdom: *Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*.

BESSJEDA TRIDESTI, I DRUGA

U Nedjegljiu sceſtu iſa Rusagljaa, alli Duhovaa

O ſaduſcbini, alli Milloſtigni.

Misereor super turbam. Matth. 8.

VEliku zjennu cignasce Issukærs od Ubosctva, i veliku gljubav nossiasce Ubogarim scivuchi na semgli. Kada doghje is skuta svoga Chjacbka vjecnoga na ovi svjet, ne uljese u Dvore Kiagljevske svilom ogærnute, alli slatom urescene, neggo u jednu spillu golu prasnu potisctenu; rastje u ubosctvu,

ſctvu, provoghjaſce ſcivot u uboſctvu, i najposljega doſpje u uboſctvu. Opchjaſce ſciv s' ubogom cegljadi, iſabra ſa ſvoje Ucenike uboghe Ribbare, ceſto priporucivaſce ſiromaſcjad Bogazim, i ſa ganutih laſcgne na milloſærghje, govoraſceim: da ſveſctobi gnim ucinilli, onbi ſve primio, ko ſebbi ucigneno: *Quandiu feciſtis uni ex his fratribus meis minimis, mihi feciſtis*: Matt. 24. A u jutroſcgnemu Vanghjelju nahodim da videchi velik naloghi puka gladna i umorena, koiga sljeghjaſce, recce Ucenizim: ganuoſamſe na milloſarghje prema ovemu puku, erſu tri dni dame sljedi beſ jeſtojske: *Miſereor ſuper turbam*, i kadbiſe vratio domma, i ne uſeo niſcta, prinemogobiſe putem: ſato imateli kruha ſa raſlomitga, ter raſdjelit ovemu puku, daſe gnim pokrjepi: odgovoriſcemu Ucenizi: jeſu ovdi ſedam hgljebaz, i gneke ribbize. Tad cini Iſſukærs poſaditſe ſvemu puku, i blagoſsjvgljajuchi kruh, i ribbu, toliko naſpori onu jeſtojsku, da bi ſadoſta ſvakkomu, i joſcſe napunniſce ſedam kroſcnjaa iſoſtajakaa. ſcudechi ja daſe vi iſgledate u ovu krepos Iſſukærſtovu, to jes u gljubav, koju noſſaſce potrebnikom, odredioſam danas govorit o ſaduſcbini, alli milloſtigni, i ukaſat najpærvo Bogatom dærſcjanſtvo, koje imaju ſa cinitje potrebnikom, a pak platu, kojuchje primit od Goſpodina, akkoje uſcine.

Mnoſi dærſce, daje utjeſcit potrebnika blagodarnos, a ne djello od Pravde naredjeno Bogazim; alliſe varaju, er ſakon od Pravde, koi hocchje, daſe ſvakkomu vrati ſvoje, ſapovjeda Dobroſtanzim, da cine ſaduſcbine, ter da utjeſce potrebnike. Ovochjete boglje poſnat, akko s' beſsjedom otidemo mallo viſce. Boogh, koije ſtvoritegl umærlijeh, u iſtoje dobba i gnihov Chjachko pun gljubavi i provighjegna, i kakkoim dade ſcivot, takoimga hocchje i uſdærſcjat. Rjetchjetemi kadje on ſtvoritegl opchjeni, i Chjachko pun gljubavi i provighjegna, ſaſctoje jednijem raſproſtranio gnive, raſcirio kucchje, napunnio skrigne slatom, ſrebrom, i oſtalijem dobrima teleſnijem na taki nacin, da ne ſamoimje doſta ſa uſdærſcjatſe s' cjaſti, i poſctegnem u onemu bitju, u kojeihje ſtavio, neghimje do vecchje, neggoimje od porrebe, a druſijemje dotako mallo recceniјeh dobara, da nejmaju ni ſukna, kolikoimſe hocchje ſa pokrit golo tjelo, ni jeſtojske, kolikoimje od potrebe ſa pokrjepitga; i uſdærſcjat u ſcivottu? ſnateli ſaſctoje Chjachko od Provighjegna na ovi nacin raſredio ova dobra iſvegna, i doih jednijem vele, a druſijem mallo? Ne ſa drughu ſvarhu, neggo, kakko gori rekoh: da Bogazi od gnihovijeh dobara ucine dio ſiromaſim, i Dobroſtanzi utjeſce s' milloſtignom potrebnike. Nemoſceſe ſumgnit, da ne bi ovo gnegova miſo, u raſdjeljenju od dobara teleſnijeh; er oſvem ſcto biaſce ſapovidio u ſtaromu ſakonu ſcughjellim: da raſtvore ruke prema Iskærgnemu potrebnitu: *Præcipio tibi, ut aperias manum tuam fratri tuo egeno, & pauperi, qui tecum verſatur in terra*: Deu. 15. I da ne dopuſte, daſe naghje prosjak meghju gnima: *Omnino indigens, & mendicus non erit inter vos*: Rekoje u novomu Bogazim, kakko ono ſabigljeſci ſveti Luca: ſveſctovam oſtane iſa naſcijeh potrebaa raſloſcitijeh raſdjelite ubogarim: *Quod ſupereſt, date eleemoſynam*: Luc. 21. Koje rjeci ſvetoga Vanghelja tomacechi Sveti Tomas, govori: s' ovjem rjecima ne moli Iſſukærs Bogazze, nitiih ſvjettuje, neggoim ſapovjeda: da utjeſce potrebnike: *Omnia ſuperflua Dominus jubet pauperibus exhiberi*: 2. 2. q. 87. art. 1. Prilaga ſveti Ciprian: da Goſpodin njednu drughu ſapovjed, ne ponavgljа tako ceſto, Kakko ſapovjed od milloſtigne: *Inter mandata divina, nihil crebrius mandat, & præcipit, quam, ut inſiſtamus Eleemoſinis dandis*. A slatouſnik beſsjedechi Poglavizam grada Antiochije, govoraſceim: nijevam Viſcgni udjelio iſvanja dobra s' obilnoſti, daih trattite u raſblude, i ſalihos, neggo daih raſdjelite ubogarim: Nemojte zjenit, daſu dobra vaſcja, ernjeſu, neggoje Goſpodin prido vam dobra Siromaſcka, da

s' gni-

s'gnima utjescite potrebnike: *Non ad hoc accepistis, ut in delicias assumeretis, sed ut in eleemosinas erogetis, numquid enim vestra possidetis? res pauperum vobis creditæ sunt, sive ex arboribus, sive ex hæreditate paterna possideatis.* Is ovegase naukka vadi: da Bogazzi imaju dærscjanstvo pomagat siromahe s'dobrima savisegnijem, i Kadih nebi pomogli s'reccenijem dobrima, usdærscjalibi tughje: Kakko govori Sveti Jerolim: *Aliena rapere convincuntur*; I sa ovu, dopustitemi da ovako reccem, lupesctinu, bilibi jako pokarani, i pedepsani na dan sudgni. Rasmiscgljajte daje jur doscjo oni dan najposljedni, dasu Anghjeli sluscbenizi Boscije Pravde poceli trubit u sve glase, sovuchi na sud mærtve, daje jur Issukærs siscjio s'Nebbesaa s'vojskom Dvornikaa oruscjanijeh, ter daje sijo u pristoglje od Velicjanstva, dase trese semglja od straha, i dasuse pærvi stvori privratili. Ia u ovoj smut gni u ovoj smechi opchjenoj, nehodim stvari strascivije od ossude, Kojachje pastit na one, koi mogahu s'dobrima saviscegnijem utjescit ubogbe u gnihovijeh potrebah, i nehotjesceih utiescit: Odjelitese od menne prokleti; rjetchjeim vjecni sudaz, ter otidite u ogagn vjecni: *Discedite a me maledicti in ignem æternum*: Matt. 25. Er kad biah gladanr neutjesciscteme pichjem, kad biah nagh, ne pokristeme odjechjom, kad lescjah u odru, alli pribivah satvoren u tamnizzi, ne doghjosteme pohodit: *Esurivi & non dedistis mibi manducare, sitivi, & non dedistis mibi potum, nudus eram, & non cooperuistis me, infirmus, & in carcere, & non visitastis me*: Na ovu ossudu, odgovoritchjemu Bogazzi, koi netiahu pomoch u potrebah s'dobrima saviscgnijem siromahe: Kadte vighjesmo Gospodine gladna, alli scedna, alli gola, alli nemochna, alli u tamnizzi satvorena, i neutjescis mote. Tadchjeim rieti sudaz: kad ne pomogoste, i ne utjesciste potrebnike, ne utiesciste ni menne: *Amen dico vobis, quandiu non fecistis uni de minoribus his, nec mibi fecistis*; i onjaschje isa ovega Krakka odgovora otit prokleti u mukke vjekuvjecne; *Et ibunt hi in supplicium æternum*. Kadse u ossudi ovijeh nesrechnijeh ne govori, ni o uboistvu, ni o lupesctini, ni o bludnosti, ni o krivu svjedocjanstvu, nu samo, er ne cignahu saduscbine, i od dobara saviscgnijeh dio ubogarim: trjebaje rjeti: daje velika Krivina neutjescit siromascjad, i da Gospodin veoma marsi na ovo neutjescenje. Kadje ovo ovako hocchjeteli u naprjeda gledat ubogoga s'onijem okkom nemillostivijem, s'Koijemstega dosad gledali, allichjete u vascemu imagnu u vascemu srebru sposnat gnihov dio, i datimga sa isvarscit Bosciju sapovjed, i minut vrata od pakla?

Cjujem ko govori, occe ne trudi vecchje, niti hodi na pried, er tvoja besjeda, nije sa nas, tisi reko: sctovamje savisce, tervam ostane isa jeltojske raslocite, i skladne hagline, nemojte istrattit u salihos, ni u isprasnosti, negh rasdjelite ubosijem: A mise nahodimo u takomu bitju, da ne samo nejmamo stvarii saviscgnijeh, nunam nije dosta scto skuppimo priko godiscta is svega imagna, sa priscivjet. Akkoje tako Kakko govorite, ja s'vama ne besjedim, neggovam priporucivam ustærpjenstvo u temu bitju, i ugodjenje s'vogljom Boscijom; tervam cinim snat: da akko pritærpite dobrovoglno, uboscivo imatchjete veliko blago u Kragljestvu Nebbeskomu. S'vama sljedim govorit Dobrostanzi: Imate snatti daste dærscjani rasdjelit Ubogarim ono sctovamje savisce i naravi sa priscivjet, i svjetlu bitju u Komuse nahodite scenom, i Diezom. Alli da boglje posnate kadste dærscjani pomoch Siromaha, trjebaje raslucit dvje værste ad potrebaa, jednase sove najkrajgna, to jes, kadse siromah nahodi u takomu bitju; da neimo cijem duscje susrestit, ter dachje lasno umrjet od glada. Drugase sove tescka, i velika, to jes, kad siromah akko ne primi pomoch, veomachje tuscjan scivot provodit, i isgubitchje onu svjetlos u kojoj sjasce prie ne upade u ubostvo. Sad Kadste ovo rasumjelli, i imate snatti da svi Nauciteglí

uce

uce jednoglasno : da kadje siromah u potrebi krajgnoj, to jes kadje u poghibj *sa* umrjet od glada : dær*s*cjangaje Bogataz pomoch, ne samo s' dobrima savi*s*cgnijem, neggo i s' dobrima, Koja*s*umu potrebnita *sa* dær*s*cjatse u svjetlu bitju; erbo gljubav uredna, hocchje da cinimo vecchju Zjemnu od *s*civotta I*s*kargnega potrebnita, neggo od nasce dike, i od nasce svjetlosti. U potrebi tesckoj, i velikoj nije dær*s*cian Bogataz pomoch siromaha, neggo samo s' dobrimá *s*alihnijem, i Kojamu i*s*ostaju i*s*a svijeh stvarii potrebnitijeh.

Kadje, Occe, Bogataz dær*s*cjan pomagat na ti nacin Siromahe, Kojachje bitti ra*s*clinos meghju gnim, i meghju gednijem Zærkovgnakom, koi ne u*s*civa dobra occina, negh zærkovna. Velikaje ra*s*licnos meghju gnima, erbo Bogataz, koi u*s*civa dobra occina, alli kojaje on steko svojom obærtnosti, kad vidi alli oba*s*na, dase nahodi Cegljade u velikoi potrebi : dær*s*cjangaje utjescit s' dobrima *s*alihnijem svomu bitju, i svoioj svjetlosti : *Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?* Toli ne vidi Siromaha, niti cjuee pripovjedat gnegove potrebe, nejmasce muccit, Kakko govori svetj Tomas, *sa* i*s*nachga : alli zærkovgnak, koi u*s*civa dobra Zærkovna, dær*s*cianje i*s*kat Siromaha, *sa* udjelitmu pomoch, ucinitmu dio od dobara *s*alihnijeh. A sveti Jerolim upisa : da svescto imaju savisce zærkovgnazi, sveje ubogaraa, i daih imaju dragosno primiti : *Quidquid habent Clerici, pauperum est, & susceptioni eorum debent invigilare* : Jer. ad Dam. I ra*s*loghje od ovega, erbose Bogataz ima podnossit siromahom, Kakko Brat svoijem Brattom, koga ima pomoch, Kad vidi, daje u potrebi. Alli Zærkovgnak imase podnossit Siromahom, Kakko Roditegl svoiem sinom, Komuje dær*s*cjan davat hranu, Kadje nejma, illije pita, illi ne pita. Zjenim daste do sad ra*s*umjelli, Koje dær*s*cian pomoch Iskærgnega potrebna, i Kadga ima pomoch, is' koijem dobrima. Sad *s*a vecchjevas Krenut na ovo djello Boggogljubno od *s*adu*s*cbine, stavitchjuvam prid occi Koris, Kojuchjete i*s* gne i*s*vadit.

Sveti David *s*ove Bla*s*cena onega, koi spo*s*na, i ugleda potrebnika : *Beatus qui intelligit super egenum, & pauperem* : Psal 40. I govori dachjega Gospodin oslobodit u dni *s*le od svieh toga : *In die mala liberabit eum Dominus*; ter dachjemu udjelit svaku værstu od dobara : *Dominus conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciet eum in terra* : Akko' Bogazzi utjesce ubogare, obecchjavaim Gospodin, dachjeih oslobodit od grjeha, i od pedepse, Koju grjeh potesce *s*a sobbom. Sctise u Tobii da *s*adu*s*cbina di*s*ce sve grjehe : *Eleemosina ab omni peccato liberat* : Tob. 4. a u Ecclesiastikuse nahodi da Kakko voda gasi ogagn, tako, i *s*adu*s*cbina gasi grjeh, i opiremuse : *Ignem ardentem extinguit aqua, & eleemosina resistit peccatis* : Eccl. 3. Osvem scto *s*adu*s*cbina cjuva Bogazze od grjehaa, cjuvaih i od suprotivaa, i od progonstva, i braniih svoijem, sctitom, i svoijem Kopjem od nepriategljaa. Ovu pomoch primi od *s*adu*s*cbine Enriko trecchi Kragl od Inglitерre : viddechi gnegov nepriategl, da sasvom navalom od Vojnikaa, nemoga*s*cega pridobit, i*s*ustise : vecchjese strascim od *s*adu*s*cbinaa Kraglja Enrika, neggo od gnegova oscia : *Plus timeo Eleemosinas Regis, quam totam ejus militiam*. Osvem ovega obecchjava Gospodin, dachje obtrattit nemoch u *s*dravglje *s*a dostojanstva *s*adu*s*cbine, takoghjer dachje odar od bolestii obratit u odar od pocivanja : *Dominus opem feret illi super lectum doloris ejus universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus* : Psal. 40. U jednu rjec : dachje *s*adu*s*cbina oslobodit od svakkoga *s*la onega, koije u*s*cini : *Conclude Eleemosinam in sinu pauperis, & hæc pro te ægrotabit ab omni malo* : Eccl. 29. Na isti nacin obechjava Gospodin onijem, koi pommagaju potrebnike dobra vremenita, i *s*a jedan pjenes srebærni, koga oni pomaknu Siromahu, datimih sto : *Nemo*

est, qui reliquerit domum, filios, aut agros propter me, qui non recipiet centies tantum in tempore hoc : Marc. 10. Ne primi Svet German Biskup od Antissiodora ſa dva pjeneſaa ſrebærna, koja cini raſdjelit ubogarim, iſ ruke nenadane dvjeſti pjeneſaa? Oſvem dobabara naravnijeh obecchjava Goſpodin onijem, koi cine ſaduſcbine, dobra od Milloſti, od koje jedno ſamo dobro, Kakko uci ſveti Thomas, vecchjeje od ſvijeh dobara naravijeh : Najposljeim obecchjava dobra od slave : *Et beatum faciat eum in terra* : Ucinitchjeih blaſcenijeh u ſemgli, alli ne u ſemgli od mærtvijch, neggo u ſemgli od ſcivijeh, Kakko tomaci recenici ſveti Tomas : *Conservet in bono naturæ, vivificet per gratiam, beatum faciat in bonis gloriæ*. Sčto moſce vecchje od ovijeh darova ſceglijet gljudsko ſærze, prem daſe vele proſtira ſvoijem poſcudam. Pokliſte doſcli, Dobroſtanzi, u ſpoſnanje od ſværhe, ſa Kojuvamje Goſpodin, opchjeni Cjachko, udjelio tolika dobra, i od ſapovjedi, s'Kojamvam narediva ſaduſcbinu : nemojteſe vadit s'ludijem raſloſima, neggo oncjas oſtriſite ſčto viſſi, dignite ſčoje ſaviſce, ter utjeſcite potræbinike : *Spolia detrahe, cito prædare* : Pſal. 8. Dajte dobrovoglno Boggu u ubogarih ono ſčobivam jedan dan ſmært odnjela, ſa primit od gnega dobra, koja njeſu ſmærti podloſcna.

BESSJEDA TRIDESTI I TRECCHJA

U Nedjeglju Sedmu iſa Ruſaghjaa, alli Duhovaa

O ſlijeh drugovih.

Attendite a falsis Prophetis. Matt. 7.

SCjudiaſce Iſokrate, da gljudi ſli, i opazi noſſe na cellu occit bigljeh od opaccine, nekkaſe mogu dobri od gnih cjuvati, i bjeſciatti, Kakko bjeſci putnik od vola, koi noſſi sjeno na var glave; Alli Goſpodin nije hotio, daſe ſli odkrivaju ſa, prid pukomih, ne ſoſramotit, niti Iſſukærs hotiaſce odkrit navecri najposljednoj Judu ſvoga Ucenika, koi jur biaſce ſacelio u pameti pridatga gnegoviiem neprategljom; i Kad doghje u vært ſa iſværſcit nemillo djello, pokri gnegovo iſdanje, i ſaſvaga immenom draga priategljа. Kakkoſe dake imaju cjuvat dobri od ſlijeh, daih ne iſčtete, i ne privedu na ſlo ſlijem iſgledom. Iaim mislim u danaſcgnoj beſsjedi datti nacin, i odkritim opichjeno one ſle drugove, koiim mogu bitti uſrok od ſčtette duhovne, i od iſgubjenja. Sbitchjuih ſvijeh u dvje værſte, ſatome vi pomgnivo cjujte ſa doch od gnih u poſnanje, i od gnihovijeh nacinaa beſocnijeh. Pærvaje værſta od onijeh, koi biuſci iſgubilli ſaſma, i ſtrah Boſcii, i ſram gljudski, dohode odkriveno, ſa dignut pravdnike s' puta od Pravednoſti, ter priveſtitih na put od opaccine. A drugaje od onijeh, koi ſaſve daſu ſtrah Boſcii iſgubilli, njeſu podpunno ſram gljudski, ſato dohode pokriveno, i pocnu iſ dalekka s'gnezijem okoliſcima nagovarat pravednike, i privoditih na ſlo. Kada doghjete od gnih u ſpoſnaje cjuvateſe i od pærvijeh, i od druſijeh, terſe od gnih uklonite : *Attendite a falsis Prophetis*. Govorim i ja vam, Kakko recce Iſſukærs ſvoijem Ucenizim, er i pærvi, i druſi moguvam bitti od velike ſčtette duhovne.

Kadſe kragl Faraun poce ſtraſcit, daſe ſcjudielli toliko raſplodjeni po gnegovu Kraglieſtvu nebi nabunili prema gnemu, alli da nebi utekli iſ gnegove ſemglje, i s'po-

i s' pobjegom rekli slobodu : prissavi tolike ʃapovjednike, koijem dade ſvu oblas, daih more s' trudima, i pritiskuju s' tegotama: *Præposuit eis magistris operum, ut affligerent eos oneribus*. Exod. 1. Ovakoje ucinio Lucifer kragl od tmina pakljenijeh : strasceechise. dase nebi Kærstjani spomenuli od Kragljestva Nebbeskoga, ter ucinilli poscudni od slobode, koju uʃcivaju sinovi Boʃcii i radi toga ſvargli s' duſcje gnegov priteſcki jaram, i diglise s' gnegove sluſcbe : stavioje mjesto ʃle drugove, nekkaih napastuju, i cineim upadat iʃ jednoga grjeha u drughi.

Pocnimo od onijeh, koi dohode odkriveno. Oni oſvem ʃla iʃgleda, Koga davaju nekrivzim, s' gnihovijem ʃcivottom slobodnijem, i neskladnijem : ſcetteih s' grubijem rjecima, i necistijem beſsjedam. I u istinu iʃopacenje opechjeno gljudske chjudi, kojeſe vidi na ʃemgli, nemoſceſe toliko pravedno navarch na drugu stvar, Koliko na grube rjeci, i na neciste raʃgovore. Ko moſce iʃrjeti koju ſcettu cine Pravednizim, kad ʃaværghu prid gnima raʃgovorod bludnosti? Kad pocnu govorit : daje grjeh bludni najmagni od ſvijeh grjehaa, Koiſe mogu ucinit od jednoga umærloga : daga Gospodin lasno prascta, er spoʃna gljudsku slabos, da Raj ʃalve daje uci gnen ʃa ſvakkoga, ne prima ni Turke ni ʃcjudjelle, ni nevjernike, neggo pravojerze, dachjemoſe ſabranit, illi ſvi, illi mallo kærstjanaa, erſe mallo kærstjanaa nahodi, koi njeſu prignuti na ovi grjeh, i koi ugn ne upadaju. Svak ko ſcti u ſvetomu Pismu grjeh Adamov cjuddiſe, i snebiva, Kakko mogaſce onaki Crovjek onako mudar, onako raʃborit s' naravi onako mirnom, urednom, pokrjepjen tolikijem blagom Boſcje millosti, s' uſpomenom Boſcijega ʃaprjecenja, sprjetgnom od ſmærti : pristupit ʃapovjed, Koju mallo prie biaſce primio od Gospodina, ter ʃagristit onu vojchku ʃabragnenu, iʃ koje iʃide ſmært na ſvjet : *Poteſt aliquis gustare, quod gustatum affert mortem*. Job. 6. Allise nemoje cjuddit, odgovaraju mudri Tomacitegli ſvetoga Pisma, iʃgled pokrjepjen rjecima gnegove ſcene, bi uſrok, daje i on iʃide. Govoraſceemu Eva : njeſam i Ja iʃjella vojchku, akkome gljubiſc ſaſctoje nechjeſc i ti iʃjectit. Akkoſe ima umrjet, illi obdovizaa, illi nikko? A pak ghdije ta ſmært navjeſctena? Jaſam proſcla Boſciju naredbu, ſcivaſam? Ova besjeda, i ove rjeci gljubſcgljve biahu tolike strjele, Koje probiſce slabo ſærze Adamovo, koi s' tolikijem ʃnagnom, i s' tolikijem raʃborstvom ne umjesse uʃdærʃciat. Ovake budu beſsjede ʃlijeh drugovaa, ſad govorecchi : da bludnos nije grjeh tako velik u ſebbi, Kakkoſe zjeni, ſad da Pravda Boſcija nije tako ſcestokka prema bludnizim, i na ove gnihove ſvjette prignuſe i oni gljudi raʃboriti, Koiſe prignuſce na gnihov iʃgled. Raʃmiſcgljajte Kakkochjeſe prignut tuſcna mlados, oni neſrechni mladjchi, one neſrechne djevojcize, na Koiʃli drugovi najpærvo ſærnu, Kakko ovza na mek pupak; alli na vrjeſc, Koije stoparv poceo Klizat, ter akkoſe kad dogodi, daſe ovi ʃli drugovi namjere na Koga mladichja stavna u Kreposti, alli na koju Djevojcizu Boggogljubnu, koj mærſe na neciste beſsjede, ter bieſce od gnih, tadſe oni pocnu rugat gnima, i gnihovijem dobrijem djellima, ſadih naʃivaju immenon od liʃimirazaa, koi davaju nevjeſctu puku raʃumjet, ſad immenom od grobavaa pobjeljenijeh, koi kaſciu s' dvora, daſu cisti, a unutraſu punni gnuſſobe, i kostii mærtvijeh, ſad immenon od divjakaa, koi neʃnaju ni ſctoje skludnos, ni ſctoje ugljudnos, ſad govore : da Cine molitvu ʃa bit vighjeni, daſe cesto iſpovjedaju, i pricestivaju ʃa bit pohvagljeni, daſu gnihove millostigne punne oholasti, gnihovi raʃovori o Boſcjanstvu, punni taſcte slave, a najposlje ʃaglave : daſe trjeba cjuvat od ovake cegljadi, i ne opchit s' gnima da nebi ʃdraveſ' gnihovom nemochi otrovali. Cjuddobi bilo u istinu, Kadbiſe mladosiʃa ovakoga pohugljenja, i iʃa ovazijeh rjecetinaa stavna u krepotti uʃdærʃciala, i bila vjerna Boggu. Ia mislim, daſu vas ʃli drugovi napastovali, ter daſuſe rugali vaſcijem dobrijem djellima : dabivam bio Viſcgni udjel-

udjelio toliku pomoch, dase nebiste pustili pridobit od gnihova orusçja sasve moguchja. Nu u dugo vrjeme ja nesnam sctobi moglo bitti, er Kadgod dobije i ustærpijenizim nepristavno arvanje, i padeim is rukaa ono orusçje, s' Koijemsu tolikrat satjerali nepriateglja; sato sa ne ftavgljatse na poghibju, Kadvas doghju sli drugovi napastovat odkriveno i besocno: sluscitese onijem rjecima, Koijemse slusci isti Issukærs, kad bi od hudobe napastovan: odjelise od menne hudobo: *Vade post me Satana*: Matt. 16. Ovako rezzite i vi gnim: odjelitese od nas hudobe, erstenam od sla isgleda i nastupa; i akkose ne ustjedu odjelit, pripovidjetchjuvam Kakkose podnje u ovakoj sgoddi sveti Bernardin od sjene, u samomu zvjetu od mladosti, nekkase u gnega isgledate, akkobivambila prem velika potreba: hodechi u nauciste u rodnomu mjestu, naghjese jedan mladich tako smion, i besoccjan, da hotiasce otrunit gnegov ljepi ljer od Cistochje; ustresese dobri Bernardin, Kakkobise tresla strasciva golubizza prid sokolom grabescglivijem, i oslobodise s' bærsijem tjekom od sasjede sapletene. Alliga sljedjasce necisti mladich, i napastovasce bes pristanja; nemogascega vecchje tærpjet Bernardin. Scto dake ucini sa oslobodittse od ovakoga napasnika? Nadahnut mosce bitti od Anghjela braniteglja, napunni scpaghe Kammegna, ter ovako ucinisce ostali dobri mladichi, s' Koijemse biasce dogovorio, i potom ugledasce onega necista, i neskladna mladichja, terse stavisce da idjasce k' Bernardinu sa napastovatga na obicjasno potjerascega s' Kammegnem na taki nacin, da ne osta njednomu jedan kam u scpaghu. On potjeran s' velikijem stidom, i pristrascen od onega gradda nenadana, nigdase vecchje ne povrati k' Bernardinu. Ia ne govorim: dase imate i vi oncjas ovako podnjet slijem drugovima, Kadvas doghju odkriveno napastovat, sluscitese parvo dobrijem nacinom, toli vidite, daje saludan, usmite od isgleda Bernardinova, ne savisce, nu Kolikovam Bude od potrebe, ter otjerate sillu sillom.

Dosadasmo govorilli o onijeh slijeh drugovih, koi dohode odkriveno sa privodit na slo, i trovat sdravichje svojom gnusnom, i necistom nemochi. A sadchjemo govorit o onijeh, koi dohode pokriveno, nu s' istom svæhom od pærvijeh. Satose imate cjuvat i od ovijeh, ervam moghu bitti od sctette, kolik o, pærvi, akko ne i od vecchje, erbo kolikoje gnihova otrov pokrivena, toliko lascnje truje; jachjuvamjh odkrit, nekkaih sposnate, ter nekase moscete vladat u prigodi. Kascjuse s' dvora, dasu dobri, a unutrasu punni hudosti, kascjuse s' dvora, dasu ciste golubizze, a unutrasu zærni vranovi, priobukuse, kakkonam cini snat Gospodin u danaſcgnemu Vanghjelju u koscju od ovze; alli u nutra budu vukovi grabescglivi: *Veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces*: Matt. 7. Reklibiste, dasu sinovi od svjetlosti, allibistese privarili, ersu tmastá gnihova djella, vjedaju kakko ono smija u muku. Ovosu oni, koi kad vide jednu Djevojciu, alli jednoga mladichja dobre naravi: mirna i posluscna, scaptchjumu na uho: trjebase otrestit, i stech mallo scivochje, akko ne ostavisc tu savisceniu Krotkos, i skupgljenos, svakchje bjescjat od tebbe, nemo dopustit dati svak govori sctomuje drago, ukasci sube, kadje potreba, innakochjete svak darscjat sa ludoriu: nemo zjenit daje svakki pogled, svakki smjeh, svakka rjec vessela, suprotivna cistochi, er akko ovako uszjenisc: moscescse satvorit u kucchju, alli sabit u pustignu, ghdise ne vidi cegljade, ni cjuje. I nemo mislit, datise ovo govori sa uklonitte od krepsti, imamo i mi dusçju, i Bogga, i mise scudimo sahraniti; ovoti govorimo sa boglje tvoje, i sa ono priateglstvo, kojeje svegh bilo meghju namma. Ljepa priateglstva u istinu! Ovako priateglstvo svasce mudri Aristotile necjasno, i hudo: *Amicitiam flagitiosam*: Ethic. lib. 9. c. ult. Erbo pravo priateglstvo, kakko veli sveti Ambrogio, nije suprotivno Boggogljubnosti, nitije tjera, neggoje hrani, i usmnosci:

ʃci: Vera enim amicitia pietatis est custos. Ambr. Offic. lib. 3. Davas Boogh ſacjuva, moi pidraʃi od ovakoga priateglstva; akkostega po neſrecchi s' gnima ʃaværgli, erſe njeste stavili od ſctette, kojuvam moʃce duſci donjet, raʃværʃitega oncjas, terſe uklonite od ovijeh mærtvijeh vodaa, er akko uſsljedite opchit s' gnima, moʃcevamſe veoma laſno dogodit ona neſrecchja, kojaſe do gaghja Rjezi Jordanskoj, poſvetjenoj od Prorokaa, i od ſina Boʃcijega. Ova rjeka glaſſovitta iʃhodi ne vele dalekko od gore libanske, dokle tece po ravninah, i pogljah, tece bistra, nu potom uljeʃe u mærtvo more, terſe ſadruʃci s' gnim, taj cjas iʃgubi ſvu bistrinu, i predgnu slas promjeni u gærcinu: *Aquas laudatas perdit pestilentibus mixtas*: Plin. lib. 5. c. 15. Koliko Jordanaa od cistochje, i Boggogljubnosti placce danas ſveta Zærkva iſcttetjenijeh, ſamo erſuſe iʃmjeſcali s' mærtvijem morem, to jes erſuſe ſadruʃcili s' mladichima, koi kaʃcju s' dvora daſu cisti, a unutraſu punni gnuſſobe. Nije ona, neggo jedan put s' onijem progovorilla, i iʃgubillaje strah Boʃcii, nijeſe oni, neggo jednom ſasto s' onijem, i oncjaſſe privratio: *Aquas laudatas perdit pestilentibus mixtas*. ʃato dalekko moi pridraʃi od ovijeh ʃlijeh drugova, koi dohode pokriveno, i ujedaju u muku, kakko ʃmije, i od onijeh, koi dohode odkriveno ʃa otrovatvas ʃlom nemochi, i dignutvam duhovni ʃcivot, erſe nechjete na drughi nacin ſacjuvati oda ʃla, kojevam motre, negh s' pobjegom: *Diʃcedite ab iniquo, & deficient mala*: Eccl. 7. Akkoje velika krivina ſastaſe ʃlijem drugovima, komi umje pripovidjet, kolikaje krivina ʃlijeh drugova, koi ſnahode dobre Djevojcize, i pravedne mladichje ʃa privestitih na ʃlo. Nu akkoje velika gnihova krivina, bitchje velika i pedepſa. Jurje iʃiʃcla prema gnim oſſuda iʃ ustaa Iſſukærstovijeh: *Qui ʃcandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit, ut ei ſuſpendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris*: Matt. 18. I hocchje rjeti: Ko da uʃrok odaʃla jednomu ovijeh malahnichjaa, koi u menne vjerruju, trjebuje damuſe objeſi na vrat ʃcjærvan oſclii, i daſe s' gnime metne u more, nekkaga taj cjas pritegne na dno; alli u koje more? u more pakgljeno, u more od oghgna vjekuvjecnoga. Viſe u toliko cjuvate od ʃlijeh drugovaa, toliko onijeh, koi dohode od kriveno, koliko onijeh, koi dohode pokriveno, i da oni vas ne iſctete, i ne otruju, i da vi od gnih iſcttetjeni i otrovani, ne iſcttettite, i ne otrujete innijeh; er ne ſamobiste odgovarali Boggu ʃa vaſce grjehe, nu i ʃa grjehe onijeh, koibi ſagrjeſcili po vaſcemu iʃgledu, alli naukku.

BESSJEDA TRIDESTI I CETVARTA

U Nedjeglju ſedmu iʃa Ruſagljaa, alli od Duhovaa

Onichjeſe ſahranit, ko iʃpunja vas ʃakon Boʃcii.

Non omnis qui dicit Domine Domine, intrabit in regnum Cælorum, ſed qui facit voluntatem Patris mei. **Matth. 7.**

DArʃcjahu ſtavno u pameti ʃcidovski Naucitegli, dachje ſvak ſteccbi ʃcivot vjecni, ter uljeſtit u Kragljeſtvo Nebbesko, ko uuʃ-ʃove ſamo u pomoch priſveto Boʃcije Imme, i ʃa potværdit ovi nauk sluʃcjahuſe onijem rje-

rjecima Joella Prorokka: *Omnis qui invocaverit nomen Domini, salvus erit:* Joel. 2. Strahme da ne dærsce ovo isto u pameti i Kærstjani, koijemje trudno pridobivat svoja pohotjenja, i kreposno djellovati. Akko dærsce i oni ovako, varajuse priko mjerre; erboim cini snatti Issukærs pærva istina, koise nemosce privarit, niti mosce ikkoga privarit: da nikko nechje uljestit u Kragljestvo Nebbesko, ko govori slabijem ustima: Gospodine, Gospodine, nu samo oni Kærstjani, koi uscine voglju Chjachka Nebbeskoga: *Non omnis, qui dicit Domine, Domine, intrabit in regnum Cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei*: Ovoje moi pridrasi jedna istina tako occitta, da sa bitti vjerrovana, nejma potrebu od dughe besfjede; nisćta ne magne davamse boglje usaditi u pamet, jathju danas o gnoj besfjedit, terchjuvam ukasat: da akkose scudite sahraniti, i uscivati vjecnu slavu: trjebaje da, na svakki nacin ispunnite Boscije sapovjedi, ter da njednu pristupite, er kadbiste sve isværscili, a jednu samu pristupili, sa ovubistese samu ossudili.

Biasce pristupio k' Issukærstu jedan Mladich, terga use pitat: sćto imamcinit sa stecchi vjecni scivot: *Quid boni faciam, ut habeam vitam æternam:* Matth. 19. Odgovorimu Issukærs: Akkose scudisc sahranit, ter stecchi scivot vjekuvjecni: ſtavi svu pomgnu sa ispunnit Boscije sapovjedi: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Ovo isto biasce Gospodin navjestio scughjellom u starromu sakonu, posluscjajte s' koijem strahom, i s' kojom prjetgnom: Akko vi pristupite moje sapovjedi: bitchjete prokleti u gradu, i isvan grada, bitchje prokleto vasce scitto, vasce vocchje, i vascja stadda, moritchjevam glad, kuga, i ostale nemochi, nabunitchjese nepriategli prema vam, Koichjevam popljenit vinograde, i odvestit s' gnima sinove sakovane u verigah; i hotiasce, da ovo proklestvo tiho u sebbi rasmiscgljaju: dase nebi saboravili od gnegova sakona. Akkoje dake Gospodin hotio, da scughjelli s' ovakom pomgnom obsluscivaju gnegove sapovjedi, na koi nacin hochje, daih obsluscivaju Kærstjani, koijemje ukaso drughu gljubav, i udjelio drughe millosti? Mnosi Kærstjani misle, dachjese sahranit, akko us-sljede govorit gneke molitvize, akko us-sljede postit subbote na cjas Blascene Gospe, alli nossit na sebbi gne haglinizu. Ovosu stvari dobre, alli njesu dosta sa sahranitse, trjebuje obsluscivat Boscije sapovjedi. Postjahusi himbeni Farisei, ter cignahu velike saduscbine, nu od koieim bisce koristi ova djella? Posluscjajte na koiih nacin karasce Issukær: *Væ vobis scribæ, & Pharisæi, quia similes estis sepulcbris dealbatis, quæ a foris parent hominibus speciosa, intus autem plena sunt ossibus mortuorum:* Matth. 23. Tescko vam, er kascete s' dvora, daste dobri, cisti, i pravedni, a unutraste punni grjehaa, i opaccinaa. Dake vidite occitto, da njesu doste molitvize, i gneka djella nadvornja sa sahranitse, trjebuje ispugnat Boscije sapovjedi: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*: I nije sadosta ne pristupit jednu, alli drughu od Boscijeh sapovjedii, trjebuje sve do kraja obsluscit. Prie negh Issukærs ostavi ovu semglju, i uside na Nebbessa, naredi Apostolom o cemse imahu sabavgljati, meghju ostalijem naredbam, bi ova od najpoglavitijeh: Otidite po svoj semgli, ter spovjedate moje doscjastje, ucite svakkoga novi sakon, i svesćtoje potrebnito sa sahranit onu dusciu, kojusam ja na dærvu od krisćja s' mojom kærvi odkupio. Da rezzinam: jelli dosta sa sahranitse sveta Vjerra? nije dosta ona sama, neggo svakkoga naucite, kose scudi sahranit: da trjebuje isværscit svesćtosam ja naredio: *Docentes eos servare omnia, quæcumque mandavi vobis*: Matth. 28. Jestelli cjulli? sa sahranitse, trjebuje osluscivat sve Boscije sapovjedi ujedno, i svakku na pose: *Omnia, quæcumque*, ter akko ko pristupi jednu samu, sa ovuchje samu bit ossughjen, akko umre bes pokore. Ne ossudiscese Anghjeli sa jedan grjeh, ne bi dosta jedan grjeh, da ponore s' vissinaa nebbeszijeh u jas pakgljeni? Ne

isije-

ißtjera jedan grjeh Adama iſ Raja ſemaglskoga, nebi ſa ſam neposluh oſſudjen od Goſpodina na trud, na ſnoj, na ßtuden, na vruchinu, i na ſmært ißtu? Ovakoje moi pridraſi, er Adam u ißtinu niti pokrade dobroßtanza, niti ubi nepriateglja, niti dignu cjas tughjoi mladizzi, niti opſova ßtvoriteglja, ſamoga neposluſcja, i ovi neposluh, kakko rekoh bi doßta, da iſgubi Boſciju millos, i biobi i on oncjas u pako ponorio, daga ne uſdærſcja Boſcije millosærghje. A kolikoſe Kærßtjanaa nahodi u paklu ſa jedan zigli grjeh ſmærtni? Ah kadbih mogo goruchja vrata one tamnizze raßtvorit, ukaſobihvam toliko mladichjaa, i mladizaa, toliko Zærkovgnakaa, i toliko Redovnikaa u onemu mjeßtu od ſvijeh jadaa i mukaa, ſa jednu necißtu nasladu, ſa jednu poſcudu ſabragnenu, ſa jednu oſſvetu, ſa jedno krivo ſvjedocjanßtvo! Cjuddimſe, govorimvam ißtinito, na ludos gnezijeh, koi govore: Onije dobar Cjovjek, alli ima dugh jeſik; oni kaſce daſe boi Bogga; alliſe trjeba ne pærcit u gnega, er akkomu reccesc jednu rjec: teſcko tebbi. Onije vidjet dobar Kærßtjanin, rekobi: da nebi ni muhi ſla ucinio, ſamoſe nemoſce uſdærſcjat, popuſeſe i ognuſi, kad naghje koju gnuſſobu. ſnateli ſcto ovo hocche rjeti: da akko ovi Kærßtjanini ne prißtupaju ſve deſſet ſapovjedii Boſcijeh, prißtupaju jednu, i ovaje ſama doßta, da budu iſtjerani iſ Kraglješstva Nebbeskoga, i oſſudjeni u mukke pakgljene, nechjeſe iſgubit ſa pezzaſ grjehaa, kakko i druſi, ſa dvjeßti grjehaa ſa ßtotinu grjehaa, oſſuditchjeſe ſa jedan grjeh ſmærtni, iſgubitchje duſcju ſa jednu ſapovjed prißtupjenu. Nemomo dake, moi pridraſi, davat ſcmi ſebbi raſumjet, moſcemoſe iſgubit akko prißtupimo ſve Boſcije ſapovjedi, i moſcemoſe iſgubit, akko jednu ſamu prißtupimo. Uſmimo ſato u ruke ſveto Pismo, ter uighimo, kakko obsluſcivamo Boſcii ſakon. ſapovjedanam Viſcgni, daga gljubimo ſaſvijem ſærzem, ſaſvom duſcjom, ſaſvom jakoßti værh ſvijeh ßtvarii od ſvjeta: da gljubimoliga mi na ovi nacin, alli gljubimo vecchje gnega, alli kucchju alli gljubimo vecchje gnega, alli bitje, alli gljubimo vecchje gnega, alli djezzu, alli ſcenu, alli priateglja, alli priateglizu? ſapovjedanam da ne uſimamo iſpraſno gnegovo ſveto Imme, a ſctoſe drugo cjuje po kucchjah, i po putih, negh tlaccenje onega ſvetoga Immena? Kakko ſvetkujemo dni ſvetcjane, dni od Zærkve odredjene ſa hvalit Boſcije Imme? ſnateli kakko? provodimoih u veſſeglju, u tanzanju, mnokrat u trudu, illi cinimo mlaghijem trudit. Sinovi kakko cjaßtite Roditeglje? Roditegli kakkav iſgled davate vaſcjoi diezzi? Nepriategli ſcto govorite: Akko s' maccem ne sjecete sjeceteli dughijem jeſikkom. Sramimſe hodit na pried, er vidim dabih imo govorit o ßtvarih, o koijeh nije prißtoino da govorim s' ovega mjeßta. Dærſcim dame raſumjete bludnizi, dærſcim dame i vi bludnize raſumjete, akkoſe u ovoi Zærkvi nahodite. Nemoguvas ne upitat: dærſciteli ſcto tughjega, iſværſcivateli, ſctovamje bilo naredjeno prie ſmærti od vaſcijeh Roditegljaa. Ovaje Zærkva joſcter gola, jes toliko godiſctaa daſe na onemu otaru ne cini poſvetiliſcte naredjeno, plachjateli sluſcbu i teſcjake? Vichjeteſe boglje iſkuſcjat, ter vighjeti obsluſcivateli Boſcije ſapovjedi? Akkojh obsluſcivate vi blaſceni, ſabranitchjeteſe beſ ikkakve ſumgne, toli neobsluſcivate, ſaſve da jednu ſamu prißtupate, nechjeteſe ſabraniti.

Rezzinam dake ſcto imamo cinit ſa iſpugnat Boſcije ſapovjedi? najpærvo imateßtavit veliku pomgnu ſa ne upadat u male griehe, erbo ovi mali grjeſi vode laſno na velike: *Qui ſpernit modica, paulatim decidet*: Eccli. 19. Oviſu mali grjeſi uſrok da Cegljade oßtine u gljubavi Boſciioj, da propußti obicjajne molitve, da oslabi u duhu, kad oslabi laſnoga pridobije pakgljeni nepriategl, on ne iſcte od vas u pocetak velike ßtvari, doßtamuje, damu date jedan vlas od glave, er vidi veoma dobro, dachjevam od vlaſa ucinit ſancizu, ter dachjevamje metnut na vrat. Iedan vlaſſe ona ſla miſo,

ſo, nu akkoje oncjas ne otjerate, obratitchjeſe u ſadavnizu. Iedan vlaje ona rjec, oni pogled, oni ſmjeh mallo slobodan, nu akkoſe od gnih ne uſtavite, doveſtichjevas na slo djello. Eva biaſce ſveta u pocetak, ter ſcivajaſce na Boſciju, i dærſcjaſce u pameti: da nije ſlo pogledat vojchku, s' pogleda doghje na raſgovor ſmiom punnom himbe, u raſgovoru oſta od gne privarena, ubra vojchku od Bogga ſabragnenu, ter priſtupi gnegovu ſapovjed. Kolikoſe kchjeri nahodi, kojeſe iſgledaju u ovu matter. Pærvo pogledaju, Kakko Eva, pakſe pocnu raſgovarat, a najposlje priſtupe Boſcii ſakon. I Iuda u pocetak bi veoma dobar, i krepoſtan, nu pak poce ſtinut u gljubavvi Ieſſuſovoj, poce diſat malahne ſtvari, ovaga mala lakomos, dovede do grjeha, i do koga grjeha, iſda Iſſukærſta, ter proda blago beſ prozjene ſa trjes pjeneſaa ſrebærnijeh. Vidite dake kolikoſe imate cjuvat od malijeh grjehaa, akko ſcudite ne upaſtit u velike. Nu akkoſe hocchjete boglje cjuvat od grjehaa ſmærtnijeh, ter nigda priſtupit Boſcije ſapovjedi: uſadite dubokko u pamet, daſe imate ærvat, i ſnoit ſa obsluſcit Boſcii ſakon, i daſe nechjete ſahraniti, ni uljeſtit u Kragljeſtvo Nebbesko bes rattjenja i beſ pridobivanja. Kojeſe dobro ima beſ truda? Koliko trudite ſa vaſce loſe, ſa vaſce masline, ſa vaſce vinograde, a pak hochjete ſtecchi slavu vjecnu, Kojaje najvecchje dobro, beſſnoja, i beſ truda? Varareſe, moi pridraſi, akko ovako dærſcite u pameti. Kragljeſtvo Nebesko ne prima ſvakkoga, neggo ſamo one Kærſtjane, koi naſtoje, i ſillujuſe ſa ugn uljeſtit: *Regnum Cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud*: Matth. 11. Akko hocchjete uſcivat s' Blaſcenizim u Raju, trjebaje da idete po onemu putu pokomu oni hodjahu, trjebaje daſe pridobivate ter da cinite ſillu ſami ſebbi: triebaje daſte ciſti u misljh u rjecih, i u diellih. Snam daje ovo trudno u ſvakko vrjeme, a navlaſctito u vrjeme od mladoſti; allije trjeba ovako ſcivjet ſa ſahraniſe. Ne ſamo imat proſtit ne priateglju, alliga imate gljubit, imajetmu ſa ſlo ſvakko dobro odvratiti. Snam daje i ovo veoma trudno, alli ovako Iſſukærs ſapapovieda: *Diligite inimicos veſtros, & benefacite his, qui oderunt vos*: Matth. 5. Tribaje gnegove ſapovjedi iſpunniti ſa ſahraniſe: *Si vis ad vitam ingredi ſerva mandata*. Sinko cjaſti tvoga Roditeglia: *Serva mandata*, Sluſcbenize ne ukradi, *Serva mandata*, mladice ne ſagrjeſci bludno: *Serva mandata*, Tærgovce ne rezzi krivo ſvjedo cianſtvo: *Serva mandata*. Scenno, Cjovjece, ne poſcudite njednu tughju ſtvar: *Servate mandata*. Iſtinaje daje ovi put po Komu imate hodit poſſijan draccjam bodeſcglivijem, nu pogledajte Kamovas vodi? U Rajske Dvore, pogledajte ono Kragljeſtvo, od koga nechje ſværha dochi, onu krunnu, kojuvamje Goſpodin pripravio ſa ſtavitvamje na glavu, kad doſpije vojevanje na ovoj ſemgli, ter akko occi podignete put Nebbaſaa: rjetchjete ſvetijem Pavlom Apoſtolom: ſveje niſcta ſcto tærpimo pri onemu ſtochiemo uſcivat: *Momentaneum & leve tribulationis noſtræ, æternum gloriæ pondus operatur in nobis*: 2. Corint. 4. Svemoguchi Boſcje, Goſpodine milloſtvi, koiſinam ſveti ſakon oſtavio, daga vjerno iſpugnamo, i do kraja obsluſcimo, poſnajuchi naſcju slabos pokrjepinas i udjelinam pomoch oſſobitu, da ne ſamo priſtupimo ſveti ſakon, nu da tarcimo po putu tvoije ſapovjedi.

BESSJE-

BESSJEDA TRIDESTI I PETA

U Nedjeglju osmu ifa Rufagljaa, alli Duhovaa

O fudu offobitomu

Redde rationem villicationis tuæ. Luc. 16.

MOgafce s' velikijem rafslogom oni Gofpodar, od koganam cini ufpomenu jutrofcnje Vanghjelje, dignut oncjas s' gnegove slufcbe onega Naredbnika, komu biafce prido fvoju ftokku, da radi oko gne, ter daje ufmnofci, kad cju daje, biafce raffuo, nu hotiafce cjut od gnega u fctoje iftrati. fa ovuga fværhu fafva: termu recce: ufdajuchife ja u tvoju vjernos, i u tvoju slufcbu, pridahti moja dobra, da imafc od gnih pomgnu, daih cjuvafc, i daih ufmnofcifc, a cjujem dafih raffuo, i rafmettnuo. fato hocchju dami dafc rafslogh od gnih, ter dami reccefc u fctofiih iftrattio: *Redde rationem vellicationis tuæ*. Na ove rjeci rafargbne, i na ovo ofctro pitanje Gofpodara femaglskoga, naghjefe nefrechni Naredbnik tako fmeten, i tako priftrafcen, davam ja gnegovu fmechju, i gnegov ftrah, neumjem pripovidjet. Sada vi promislite, u kojojchjefe fmutgni, u kojoj fmechi, i u komu ftrahu nachi jedan Karftjanin, kadfe oncjas ifa fmærti naghje prid priftogliem Bofcijem, ter bude pitan od Iffukærfta fudza vjekuvjecnoga: ufctofi iftrartio tolike dni, tolika godifctaa, tolika dobra, kojafi od menne primio: *Redde rationem vellicationis tuæ?* Scto zjenite, dafe nechje po fmærti ovako fvakkomu od nas dogoditi? Cininam fnatti Pavo Apofto: dachjemofe fvi nachi prid priftogljem Iffukarftovijem, i velizi, i malli, i plemmeniti, i potifcteni, i bogati, i firomafi, i kragli i podlofcnizi, i Zærkovgnazi, i Redovnizi: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi*; 2. Corint. 5. fa primit od gnega fcto fcto ufbudemo fasluscili: *Ut referat unusquisque pro ut gessit*: i nemojte zjenit: daje ovi dan od fuda offobitoga prem dalekko od vas, er mofce bitti dachjevam ofvanut nakon dva godifcta, mofce bitti nakon godifcte, mofce bitti, dachjetefe nachi na ovemu fudu prie negh dofpije ovo godifcte: radi toga fcudim dafe nagn fpravite: rafmifcgljajuchi najpærvo gnegovu ftrahocchju, pak ofctrinu, a najposlje frecchju kojachjevas na gnemu ifkoccit, alli nefrecchju, kojavas mofce pritifnut.

Pocnimo oc ftrahocchje: potom dufcja ifide if tjela naghjefe prid priftogljem Iffukærftovijem, fa bitti fudjena. U komufe ftrahu nahodi? Stavite prid occi jednoga Cjovjekka, koi faboravgljen od fværhe, na koju biafce ftvoren, to jes fa slufcit Bogga na ovemu fvjetu, a fa ufcivatga na drugomu: naftojafce na las, na igru, na dobit, na ifprafnos, i provede dni fvoga fcivotta u bludnofti, u profcdærlofti, u ofverah, u prokleftvih, i u tiffucchju drufijeh opaccina, promislite kakkochje oftat priftrafcen, kada vidi onega fudza, koga tolikrat potlacci, i tolikrat uvrjedi? Nu da boglje doghjete u fpofnanje od ftrahochje ovega fuda, rafmifcgljajte fa mallo, fctochjefe ifkat na ovemu fudu, i od kogachjefe ifkat; Nechjefe ondi pravdat, nitichjefe govorit o jednoj kucchi, o jednoj bafctini, o jednoj Dærfcjavi, o jednomu Kraglieftvu, o jednomu Ceffarftvu, govoritchjefe o ftvari vele vecchjoj, govoritchjefe o dufci, o vjekuvjecjanftvu. Ovoje ono veliko pravdanje, i oni velihi pofo, fa koi bifmo ftvoreni, fa koi fin Bofcii fide s' Nebba na femgliu, fa koi tolika Gofpoda, i

tolizi kragli ostavisce Gospostvo Kragljestva, i u haglinah redovniczijeh provedosce scivot u pokori, i u podniscenstvu. Ovoje oni poso, sa koi tolizi svetzi tærpiesce glad, sceghju, prikor, progonstvo, sa koi tolizi muccenizi prolisce karv, i ostavisce scivot meghju tissucchju mukaa scestozijeh. Ovoje oni poso, od kogase nemosce nachi vecchi, ni ismislit, er donossi, illi dobro neisrecceno, i beskoncivo, illi slo nedospjetno, i vjekovitto. Sudazje paka prid koijemse imamo pravdat Issukærs, koi zjechia gnegove Boscjanstvene Mudrosti sna svekoliko, ne samo sna djella nadvornja, neggo i unutarnja svakkoga umærloga, i gnegove misli, i gnegova ganutja, i gnegove naslade, i gnegove poscude, i svesctò najskrovnije dærsci u særzu satvoreno, ter sve ovo sna istinito, satomu nechje moch krivaz niscta poljepscjat, niscta satajar, niscta sakrit, ersu gnegove occi svjetlije od sunza, ter vide u tminnah najkrutijeh: *Oculi Domini plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum, & corda intuentes in absconditas partes.* Eccl. 23.

Osvem sctoje sudaz ovako Mudar, i ovako bistar, u istoje dobba i svemoguch, nikkomu nemosce odoljet, nikkomuse nemosce opriecit, nikko nemosce utech od gnegove Pravde, stisce svakkoga, ter cini svesctoje gnemu drago. Jedan kragl semaglski, alli sudaz svjettovni, sa najvecchje, moscenam dignut scivot vremeniti, i kadbinamga dignvo, drugonam vecchje nebi mogo ucinit. Alli ovi kragl od Nebba, i od semglje, ovi sudaz od scivijeh, i mærtvijeh moscenas pedepsat pedepsom vjekovittom, moscenas pedepsat, i na ovemu svjetu, i na drugomu, radi toganam cini snati: dase ne strascimo od onijeh, koi moghu muccit samo tjelo, i dignutmu scivot umærli, neggo od onega, koi mosce i tjejo, i duscju poghubit, ter poslat u mukke pakgljene: *Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant, timete eum, qui post quam acciderit, habet potestatem mittere in gehennam:* Luc. 12.

Najposljeje sudaz pravedan, radi toga nemoscemose usdat: dachjemo utascit gnegovu rasærgbu s' molbam, alli dachjemoje omescjat susama, nemoscemose usdat, dachjemoga pridobit s' obecchjanjem, alli s' cjastima, alli dachjemoga krenut s' priporukam, negleda nikkoga u obras, illije Bogat, illi siromah, illi plemmenit, illi potisccen, illi Gospar, illi sluscbenik, illi kragl, illi podloscnik, svakkoga sudi jednako, i ne obsirese na drugo, neggo samo na dobra djella. Po ovemu sctosam isreko, dæt scim daste doscli uspospoznanje od strahocchje suda ossobitoga. Sad vighimo osctrinu, s' kojomchje na gnemu sudaz prohodit.

Otaz Ludovik da Ponte Druscbe Jesussove glassovit i zjech mudrosti, i zjech svetinje sabavgljajuchise jedan dan o rasmiscglianju ovega suda, ostamu pamee tako prosvjetgljena, da sposna osctrinu, s' kojom prohodi Gospodin s' duscjom, kada doghje prid gnegovo pristoglje, sa datmu raslogh od scivotta na svjetu provedena, terse use trestit od værh glave do stupaja, i ne samose nu ovako tresasce, nu i loscisćte, i stan, u komuse nahodjasce, Kakko daje gnim velika trescgna kretala. I imasce raslogh ovakose strascit, erse na ovemu pristoglju prohodi s' drugom osctrinom, neghse prohodi na gljudskomu. Na pristoglju gljudskom nije obicjaj iskat vele stvarii, neggo jednu poglavitu, sa kojuje krivaz obaghjen; allise na pristoglju Boscijemu isctu djella od svega scivotta, na onemu djella samo nadvornja, na ovemu i unutarnja, na onemu krivine velike na ovemu i male, i rasbiraju, i sude ista dobra djella. Kojaje ovo osctrina? Imat odgovarat Vjecnomu sudzu sa tolike raslicne stvari, sa tolike misli isprasne, ohole, grescne, sa tolike gnusne naslade, sa tolike poscude neciste, sa tolike rjeci neskladne, kojaje ovo osctrina! Imat odgovarat Vjecnomu sudzu sa tolike psovke, sa tolika proklestva, sa tolika kriva svjedocjanstva, sa tolika sla

go-

govorenja; ʃa tolike privare, ʃa tolike nepravde, ʃa tolike osvete, ʃa tolike lupeʃʃtine, ʃa toliku bludnos, i ʃa tolike necistochje. Kojaje ovo osctrina! Imat odgovarat Vjecnomu ſudzu ʃa ſve ono ſctoſe imaſce ſinovima po dærʃcjanſtvu od naravi, s' podloʃcnizima po dærʃcjanſtvu od Pravde, s' Iskærgnijem po dærʃcjanſtvu od gljubavi, i propuſtiſe, illi ʃa koris oſſobitu, illi ʃa ne potrudit, illi ʃa gljudski obʃir. Kojaje ovo osctrina! Imat odgovarat Vjecnomu ſudzu ʃa ona iſta djella, ʃa koja zjeniſmo bit pohvagljeni, ter primit platu od gnega, ʃa molitve, ʃa poſte, ʃa ʃaduʃcbine, ʃa Iſpovjeſti, ʃa Priceſtjenja ucignena illi beʃ priprave potrebnite, illi ʃa taſctuslavu. Kochje moch na ſve ove ſtvari odgovorit? A bitchjemo uſſillovani na ſvakku odgovorit na ponaſe. Mnoʃi ſad zjene, daſe Boogh ne ſtavglja od ſvega, i radi toga grieſce ſlobodno, ter govore: pokli nije ko gleda i iʃcte naſce ſtvari: ʃcivimo veſſelo, ter uʃcivamo ſvjetovna dobra. Pita ſveti Kragl David ʃaſcto grieſcnik uvrjedi Bogga? *Propter quid irritavit impius Deum?* Pſal. 9. Evo ʃaſcto, er recce u ſvomu ſærzu: Boogſe ne ſtavglja od naſcijeh grjehaa, nitih iſcte: *Eixit enim in corde ſuo non requiret*. Ah neſrechnizi dochje vrjeme, i moʃce bitti, da nije dalekko, Kadchjete bitti ʃaʃvani od ovega ſudza prid gnegovo priſtoglje, i ondachjete ſpoʃnat: nahodiliſe ko iſcte tanko po tanko ſvakku miſo, ſvakku rjec, i ſvakko djello: *Qui quærat & judicat*? Alli ʃa rjet pravedno na ovemu ſudu oſſobitomu ne trattiſe veliko vrjeme u pitanju, ni u iʃkanju, nemoʃceſe rjeti daſe cini na gnemu pravo iʃkuʃcjanje, daſe sluſcja obadjenje, daſe iſctu ſvjedozzi, er nije niſcta potrebnito, ſveje ʃaludno, ſveje ſaviſce. Kad duſcja iʃide iʃ tjela, ter doghje prid Iſſukærſta ſudza ʃcivijeh i mærtuijeh, prikaʃatchjejoſe piſmo, u komuje do kraja iʃpiſan vas gne ʃcivot: *Liber ſcriptus proferetur, in quo totum continetur*. Ona, po ſvjetloſti, koja iʃlaʃi iʃ iſtoga ſudza, poʃna u jedan cjas ſve dobro, i ſve ʃlo, koje ucini na ſvjetu. Ah koje grjehe nahodi koje prie ne dærʃcjaſce, ʃa ſvoje, koje grjehe ſmærtne nahodi, koje dærʃcjaſce ʃa male. Vidi i pokoru, koju ucini, allijoſe cini da nije ʃadovoglna, cinijoſe, daje niſcta prema tolizijem grjeſima, s' Koijemje Boʃciju Pravdu uvrjedila, ſvaje u ſtrahu, i predanju; ſctochje bitti od gne, i kojachjeje ſrecchja na ſudu dopaſtit. Nu vighimo najposlje i ovo.

Akkoſe Duſcja naghje u milloſti Boʃcijoi, kad doghje prid priſtoglje Iſſukærſtovo: cjutchje od gnega one blaghe rjeci: Vjerni sluʃcbenice dochjeſc uʃcivat onu slavu, i ono Kragljeſtvo, koje moj Chjachko, joſc od pocetka od ſvjeta, pripravi Iʃabranikom. Komi umje pripovighjet mir, rados, i veſſeglje, kojechje ochjuchjet na ove rjeci ſrechna duſcja! Vidi daje ſtekla ſværhu, na koju bi ſtvorena, ter daje nechje nigda iʃgubit, ſpoʃna daje dobila Raj, i dachje u gnemu lize Boʃcjanſtveno u vjek vjekaa uʃcivati. Ah Kakkochje blagoſſivgljat one pokore, one molitve, one ʃaduʃcbine! Kakkochje blagoſſigljvat cjas i uru, i Kojuſe pridobila, nedragoſti, i prugonſtva, Kojaje pritærpjela! Kakkochje blagoſſivgljat ſvakkoga, Kojoie bio uʃrok od gne ſahragnenja! Kojaje ovo ces, Kojaje ovo ſrecchja. Ovaka ces moʃce bitti vaſcja akko hocchjete. Alli nechje imat ove ſrecchje duſcja, koja doghje prid Iſſukærſta u grjehu ſmærtnomu, rjetchjejoj ſudaz s' velikijem ghgnivom: odjeliſe prokleta od menne: na ove rjeci Kakkochje oſtat ſmetena ona greſcna duſcja? Kain otjeran iʃ prid liza Bogga raſarcena govoraſce: vecchje ʃa menne nije ʃcivotta: Kogodme ſrete putem, illi ſvjer, illi Cjoviek, skoccitchje na menne, terchjeme ubit: *Ecce eiicis me hodie a facie terræ, & a facie tua abſcondar: omnis igitur, qui invenerit me, occidet me*. Geneſ. 4. Da Kakkochje govorit ona duſcja oſſudjena, ne ſamo otjerana od Iſſukærſta, neggo od gnega prokleta s' pogubnom omraʃom? Sctochje rjeti kad cjuje iʃ gnegovijeh uſtaa: odjeliſe od menne tvoga ſtvoriteglja, tvoga odkupiteglja, tvoga

Bogga, i tvoga najvecchjega, i jedinoga dobra; i nemojse usdat, dachjesc kadgodi vidjet moje blasceno lize, er nechjesc nigda. Kamo zjenisc date posciгljem, na svjet? da uscivasc, da sapovjedasc Kakko i prie? ne ne, neggo u pako, u ogagn vjekuvjecni: *Discede a me in igne æternum:* Matth. 25. O duscjo nevoglna, o duscjo nesrechna sctochjesc cinit od Bogga otjerana, i ossudjena u pako? Jur sposna tuscna svoju nesrecchju, ter pocigne chjuchjet mukke pakgljene prie neghje u pako ponorila, i punna bjesti, i pommame govori: Ah privarilasamse, i odaleccila s' puta od istine, i od spassenja. *Ergo erravi a via veritatis:* Sap. 5. Isgubillasamse, vecchje sa menne nije Raja, nije njednoga dobra, negh svakko slo, i slo vjekovitto. Prokleti moi dni, proklete moja ochjuchjenja, prokleti moi priategli, Kakkomeste isdali! Evo sværhe od gne uscivanja. Moscelisë nachi strascnii sudaz, osctrii sud, ossuda tescia od ove? scto govorite vi koi sluscjate ove stvari, kadbi na vas, po nesrecchi, po ovi trjes, sctobi bilo od vas, i sctobi bilo po sve vjeke? Ah tuscna vascega roditeglja, koibi bio uplodio jednoga ossudjenika, tuscne vascje mattere, kojabi bila takoga sina porodilla! Allibiste bili vi od gnih veoma tuscnii. Nu kovam obecchjava, davamse ovako nechje dogodit? Kadbiste umærli nochjas, i otisceli na ovi sud strahovitti, sctobi bilo od vas, kojabivas srecchja na gnemu dopalla alli Isabranikaa, alli ossudjenikaa? Nu Kakko Isabranikaa, kadse nahodite u grjehu, kadse nahodite s' tughijem, kadse nahodite u nepriateglstvu, kadse nahodite s' prigodom, i moscete scivjet sa jednu noch u takomu bitju, u takoj poghibi? Ah nemojte, neggo akko njeste scenuli pameti, ter josc dærscite Vjerru u særzu: privighite na vrjeme ovi poso, spravitese na ovi put, cinite pokoru sa grjehe, pitajte prosctenje u Gospodina, ter nastojte stecchi millos isgubjenu, dokleje vrjeme od millosærghja, i prosctenja: Rezzitemu uzviljeni: Pravedni sudze od osvete, prostinam prie dana od rasloga, prie strascnoga dana od suda: *Juste Judex ultionis, donum fac remissionis ante diem rationis.*

BESSJEDA TRIDESTI I SCESTA

U Nedjeglju Devetu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Posctenju Svetijeh Zærkava

Domus mea Domus Orationis est; vos autem fecistis eam speluncam latronum. Luc. 19.

TE scto dasu Zærkve kucchje Boscije, odredjene od gnega, da u gnih posctutjemo, ter da hvalimo, Kakkoje pristoino, gnegovo sveto, i strascno Imme? Te scto dasu Kuchje od molitve ostavgljene od Gospodina: da u gnih prossimo millosti, ter da prikascivamo s' podniscenstvom, i s' uffanijem nasce potrebe toliko duhovne, Koliko telesne: od Kojesunam Koristi, Kadsmoih ucinilli s' nascijemo necjastjenjem, i s' nascijem grjesima Kucchje lupeske? A tot njesmo? Necjujete Kakkose i na nas tusci Issukærs, Kakkose gnegda tuscjasse na scidove: *Domus mea, domus Orationis est, vos autem fecistis illam speluncam latronum.* Ima raslog ovakose tuscit na sadanje Kærstjane, er tolizi do-

dohode u Zærkve ſa opravgljat posle vremenite toljzi, ſa davat slobodu occim, tolizi ſa goit neciſte misli, tolike ſa ukaſatſe ſvjetu s' novijem napravam, tolike ſa bit vighjene, i pohvaljene. Tolizi paka pribivaju u Kucchi Boſcijoj s' takijem necjaſtjenjem, i s' takijem nepriklonſtvom, da Kadbiſteih vighjeli, moglibiſte ſumgnit: vjerrujuli, daſe u gnih Boog nahodi. Prema ovijem, akkoſe nahode u ovoj Zærkvi, obratitchju moju besjedu, terckjuim ukaſat beſakonje, koje cine Boggu od Velicjanſtva s' gnihovijem necjaſtjeniem, i s' gnihovijem nepriklonſtvom u iſtoi gnegovoj Kucchi, a pak pedepſe, s' Koijem pedepſce pogærditeglje Svetijeh Zærkava, jeda piſtraſceni od gnegove Pravde, oſtave nepriklonſtva i pogærdjenja.

Kreppos Boggocjaſtienia, hocchje da Cjovjek poſctuje Bogga Zjechja gnegove Vſviſcenoſti, i Zjechje gnegova Goſpoſtva viſce ſvijeh ſtvarii, i ovaje Krepos toliko oſſobita, i toliko vlaſctita Cjovjekku, daſe od gne ne vidi ni sjenaa u ſcivinah neraſloſcitijeh. Moſce Cjovjek ſaſve urescen raſborſtvom naucit od gnih vecchje Krepoſtii, moſce naucit jakkos od lavaa, pravdu od Celaa, ciſtochju od Gærlisaa, hærnos od Slonaa, olli od Eleſanata, vjernos od Kucjakaa, raſbor od Mravialli, od Boggocjaſtjenja nemosce nachi drugoga Nauciteglja iſvan Anghjelaa, koi beſ priſtanja hvale Bogga, i poſctuju, govorechi: *Sanctus*, *Sanctus*, *Sanctus*; i premda ima Cjovjek noſſit Boggu u ſvakkomu mjeſtu, ovu Zjennu, nahodechjſe. On ſvuda s' gnegovom neiſmjernoſti, niſcta ne magne, imaga vecchje cjaſtit u Zærkvah, er u gnih dava occitije bigljeghe od ſvoje namjere i u gnih vecchje odkriva ſvoje Boſcjanſtvo, na oni nacin, na koi i naſcja duſcja, premdaſe nahodi u ſvemu tjelu, i u ſvakkomu udu od tjela niſcta ne magne govoriſe: daje u ſærzu s' nacinom oſſobitijem, er u ſærzu cini djella iſvarſnija. A Koju pak Zjenu iſcte Koje poſctenje od Kærſtjanaa Tjelo Iſſukærſtvo, i gnegova namjera u Svet-Otajſtvu od Otara? Daje Iſſukærs ſamo jednom bio u Zærkvi a pak iſiſcio iſ gne, ſa vecchjeſe ne povratit: onabi bila doſtojna od ſvakke ziene er u gnoj bi Iſſukærs, i ſa ovibiſmoſe uſrok imalli proſtrjet na tle, ter Zelivat po ſto putaa onu ſemglju, Koju On pleſaſce ſaſve jedankrat, i poſveti ſvoijem ſtupaima, govorechi s' Kragljom Davidom: *Adorabimus in templo, ubi ſteterunt pedes ejus*: Pſal. 131. Da Koliko imaju Kærſtjani cjaſtit Zerkve, biuſciih Iſſuhærs iſabro ſa ſvoje pribivaliſcte, i nahodechiſe u gnih u ſvakko vrjeme? A ghdije cjas, ghdije poſctenje, ghdije Zienna ſvetijem Zærkvam: nevidiſe drugo u gnih, neggo necjaſtjenje, alli ſa boglje rjeti potlaccenje Velicjanſtva Boſcijega. Kolikoſe Kærſtjanaa nahodi, Koi u Kucchi Boſcijoj, ne cine drugo, negh vrjeghjaju Bogga, i ſviem udima od tjela, i ſvakkom mocchi od duſcje. Vrjeghjajuga s' jeſikkom, s' occima, s' rukama, i s' plechima. Ciniimſe daimje ſve dopuſcteno u Zærkvi, i da mogu govorit o ſvakkoj ſtvari, i gledat slobodno ſvakko lize, i obærnut ramme ſvakkomu Otaru, i dotegnut ſvakko Cegljade. Cjujteme pomgnivo pogærditegli Kramaa ſtovoriteglju poſvetjenijeh, akkoſe ovdi nahodite: Zerkveſu ſagradjene ſa govorit u gnih s' Boogom, i ſa Hvalitga: *In templo ejus omnes dicent gloriam*: Pſal. 28. a viga ne ſamo ne hvalite, nuſte uſrok, daga ni druſi ne hvale, neggo, daga tlacce ſajedno s' vammi s' iſpraſnijem, i nepriſtojnijem raſgovorima. Alli vecchje od vaſcijeh jeſikaa grjeſce vaſce occi: ne ſcelite vighiet ono lize Boſcjanſtveno, Koje ſcude gledat, i uſcivat Blaſcenjzi u Raju, neggo lize teleſno, ne ſcelite vighjet ljepos Kraglizze Anghioske, neggo jedne greſnize. Ovebinam umjelle iſtinito pripovidjet, Koſu oni Koi dohode u Zærkve ſa dopuſctavat slobodu occim. Prema ovemu potlaccenju ſcto ima cinit necjaſtjenje od plecchjaa obratjenijeh put Svetoſtaiva od Otara. Scto imaju cinit ludi ſmjeſi, i oſtale neurednoſti, s' koijem pogærditegli ſvetijeh Zærkava cine mallu zjennu od Goſpodina. Ovakoſe Boogh vrjeghja od

od gnih u ſvojoj Kucchi s' tjelom, i s' nacinima nadvornijem.

— A ſcto imam rjeti o gnihovijeh grjeſih unutarnijeh, o mislih neciſtiijeh, o nasladah gljuvenijeh, a poſcudah ſabragnenijeh? Ia od gnih nenahodim broja, Boogh ſam, Koi ima occi ſvjetlije od ſunza, i Koi vidi unutarnje ſvakkoga umærloga ſna ſve gnihove potajne grje, terſe tuſci, govorechi: daſuih vele u gnegovoj Kucchi ucinilli: *Dilectus meus fecit in domo mea ſcelera multa*. Jer. 11. Sadſe ne vide ove ſtvarj od pogærditegljaa ſvetijeh Zærkva, erimje ſam occi ſatvorio, nu pak Kadſe probude, ſpoſnatchje ſve gnihovo pogærdjenje. Kadſe Jakob Parvoroditegl probudi iſa onega glaſſovittoga prikaſanja u ſnu, ſtaviſe od ſvetinje onega mjeſta, u Komu biaſce ſaſpo, ter recce pun ſtraha: u iſtinu Goſpodin pribiva u ovemu mjeſtu, i jaſe ne ſtavih: *Vere Dominus eſt loco iſto, & ego neſciebam*: Gen. 28. Ni viſe ſad pogærditegli ſvetijeh Zærkava ne ſtavgljate od mjeſta, u Komuſe nahodite, i koje tlaccite, er ſpite u vaſcijeh grjeſih, ſatochjuvas naſtojat probudit s' raſærgbom i s' pedepſam, s' Koijem Goſpodin pedepſa one, Koi necignahu Zjennu od ſvetijeh ſtvarii, ni od gnegove Kucchje.

Cjujte Kakkoſe podneſſe s' neſrechnijem gradom Jeruſalemom; Er ti, reccemu, njeſi cjaſtio moje ſveto, neghſiga pogærdio ſvakkom værſtom od pogærdjenja, jachjute pogubit, i okkoſe moje nechje ganut na milloſarghje prema tebbi: *Pro eo quod ſanctum meum violaſti in omnibus offenſionibus tuis, & in cunctis abominationibus tuis, ego quoque confringam, & non parcet oculus meus, & non miſerebor*. Ezech. 5. Ne podneſſeſe ovako Goſpodin i s' Filiſteima, kad oni potlacciſe Arku ſvetovjetnu? Ne podneſſe ovako i s' Kragljom Baldaſſarom pogærditegljom ſvetijeh ſtvarii; i prem da biaſce Kragl Baldaſſar odprie uvrjedio Goſpodina s' raſlicnijem grjeſima, niſcta ne magne ne bi onda ſa gne pedepſan, nu Kadſe uſe sluſcit na jednoj gosbi ſudima poſvetjenijem, vighje na iſtomu miru ſlatne Dvornize, u Kojoſe goſtjaſce, jednu ruku ſtrahovittu, koja upiſa gnegovu oſſudu. Uſtaviteſe ovdi ſa mallo, raſmiſcgljajuchi, da ovo pogærdjenje ſudaapoſvetjenijeh moſceſe rjeti: da nebiaſce podpunno hotjeno od Kraglja Baldaſſara; er govori ſveto Piſmo: da Kad posla sluſcbenike donjet na tærpeſu ſude Boggu poſvetjene, nebiaſce dobro u ſvjeſti: *Præcepit jam tumulentus, ut afferentur vaſa aurea*: Danil. 5. i niſcta ne magne biaſce ovako teſcko pedepſan. A ne otjera iſti Iſſukærs s' biccem u ruki iſ ſvetoga Templa, one tærgovze, Koi u gnemu prodavahu tærgovine. *Et cum feciſſet flagellum de funiculis, omnes ejecit de Templo*. Joan 2. Scto ne ucini Goſpodin ni Kad iſtjera iſ Raja ſemaglskoga naſce parve Roditeglje, negh posla jednoga Anghjela, daih otjera iſ onega mjeſta blaſcenoga, ni Kad iſagna Kannaee iſ gnihove ſemglje, negh posla vojsku od Komaraa, dahih progone.

Cjujem ko govori gnegda Boog pedepſaſæ s' tolikom oſctrinom pogarditeglje ſvetijeh ſtvarii, i Zærkava; alli ſad ſpoſnajuchi gljudsku slabos ne pedepſceih onako ſceſtokko. Daje ovo ovako joſcbiſe, uſdærſcjalo glaſſovitto kragljeſtvo od Longobaradaa, joſcbi Zvjetalli Luitprandi, i Alboini, i nebi gnihov Korjen uſahnvo u najposljednomu Kraglju Deſideriu; alli ſa mallu Ziennu ukaſanu Zarkvi Svetoga Ivanna Kærſtitеglja, oni narod, Koi s' oruſcjem dobitnijem vojeva prema Ceſſarim od iſtokka: bi ſatren od ſvoijeh nepriategljaa. Daje ovo ovako nebi Kariberto Kragl od Francje pogærditegl Zærkve Svetoga Martina proklet od ſvetoga germana onako ſuſno doſpio ſcivot vremeniti, a gore poceo vjekuvjceni. Alli ſtochje pedepſe ovako davne ſapogardjenje ſvetijeh Zærckava, kad imaju, moſce bitti, jacce, i teſce naſcja ljetta. Akko cjujete raſmirja, i rattjenja toliko ſceſtokka, mallo magne negh nepriſtavna meghju Poglavizam Kærſtjanſzijem, Kojaſu fatærla, i uniſctila tolike gradove, i tolike Dærſcjave? Imate ſnatti da Goſpodin poſciglje ratte ſa oſvetu

ſvoje

ſvoje Templo potlacceno : *Ultio Domini, eſt ultio Templi ſui*. Jer. 51. Akko cjujete tolike nemochi, i tolike kughe, Kojeſu iſpraſnile tolika ſela, i tolike varoſce, imate ſnatti: daih Goſpodin poſcigl je ſa oſvetit ſvoje Templo potlacceno : *Ultio Domini, eſt ultio Templi ſui*. Akko cjujete treſcgne ovako ceſte, Koje cine iſlaſit umærlijem iſvan ſebſie Zjech ſtrabocchje : imate ſnatti , daih Goſpodin poſciglje ſa oſvetit ſvoje Templo potlacceno : *Ultio Domini, eſt ultio Templi ſui*. Nemojte vecchje iſkat uſrok od nedacchje, od ſuſce, od paganijeh vodaa, od gradda, i od oſtalijeh neſgodaa : ſveove ſtvari poſciglje Goſpodin ſa oſvetit ſvoje Templo potlacceno : *Ultio Domini, eſt ultio* Templi ſui. Nemojte iſkat uſrok ſaſcto ſmært beſ oſira ſnahodi tolike u ſamomu Zjetu od mladoſti , i vecchje putaa iſ nenadke : i gnu Goſpodin poſciglje ſa oſvetit ſvoje Templo potlacceno : *Ultio Domini, eſt ultio Templi ſui*. Ieſtelli cjulli Kakko Goſpodin ſtraſcno pedepſce , i ſad pogærditeglje ſvetijeh zærkava , i viſce ne ſtraſcite , i viſe ne treſete , nggochjete sljedit tlaccit Goſpodina u gnegovoj iſtoj Kucchi , prid gnegovijem Veljcianſtvom, sljeditchjeteſe prid gnim raſgovarat , prid gnim ſmiat, prid gnim goit misli neciſte , prid gnim ſcudjet liteſabragneno? Ah nemojte , nemojte nego poklije Goſpodin odredio zærkve ſa primat u gnih cjaſti od Pravovjernikaa , i ſa djelit ſvoje milloſtij, cjaſtitega, Kakkoſe priſtoi gnegovu Velicjanſtvu , i cjaſtima nadvornjem , i cjaſtima unutærnijem , terſe ucinjte doſtojni s' podniſcenſtvom , i s' Kupgljenoſti, ſa primit u gnih gnegove milloſti.

BESSJEDA TRIDESTI I SEDMA

U Nedjeglju Deſſetu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O Podniſcenſtvu.

Omnis qui ſe exaltat humiliabitur, & omnis, qui ſe humiliat exaltabitur. Luc. 18.

NIjeſe cjuddit, erſe oholas naghje na Nebbu ghdi narav Anghioska primi u pocetak od ſtvorenja tolike milloſti, tolike Darove, tolike ureſe od blagodarna Stvoriteglja ; allije cjuddo prem veliko, erſe oholas nahodi na ſemgli, ghdije narav gljudska punna slaboſti, i uboſcta. Nejmamo mi umarli hodit dalekko, ſa iſnach uſrok od podniſcenſtva , doſtaje da pogledamo na nas iſtijeh ſa podniſcitſe : *Humiliatio tua in medio tui* : Mich. 6. i niſcta ne magne pegnemoſe na viſſine, ter odkrivamo naſce hvale, Kakko nahodim u jutroſcnjemu Vaughjelju, da cignaſce oni Fariſeo, koi molecchi Bogga u Templu, prem da nebjaſce ureſcen Krepoſtima , govoraſce: ſahvaglivamti Goſpodine , er njeſam Kakko i druſi : lupeſc, nepravedan, hotim , ni Kakko ovi Zarrinik , Koiſe u iſto dobba lupaſce u pærſi , ter govoraſce : Goſpodine, ſmilluiſe menni greſeniku : Nu ſctorecce Iſſukærs iſa gnegovijeh oholijeh rjecii? Evo ſcto recce : u iſtinuvam govorim : dachjeſe Zarrinih podniſceni vratit domma s' proſctenjem od grjehaa , a Fariſeo oholi nechje imat ove ſrecchje, erbo ſvak, koſe uſviſciva , oſtatchje podniſcen, a Koſe podniſciva, oſtatchje uſviſcen : *Omnis qui ſe exaltat humiliabitur & qui ſe humiliat exaltabitur*. Kad ovako Iſſukærs marſi na oholas, marſimo i mi , danamſe ne dogodi, Kakkoſe dogodi oholomu Fariſeu ; a Kad-

a Kadmuje ovako ugodno podnisceństvo trjebaje, daga mi obgljubimo, sa imat srecchju podnis cena Zarrinika. sato akko nejmate ove Krepofti, jachjuvam danas o gnoj besſjedit, nekkaje fteccete, i ftecchjeteje lasno, akko usrasmiscegljate: dafte sagrjescili, ter da moscete opet sagrjescciti.

Alli parvo vighimo sctoje podniscenstvo? Govori Sveti Lovrjenaz Giuftinian: da nikko drughi nemosce boglje posnat sctoje podniscenstvo od onega, Hoigaje jur fteko. Unjedojse ftvari ne vara toliko Cjovjeh, sljedi govorit recceni Svetaz, Koliko u sponsnanju od pravoga podniscenftva. Gnezi zjene, da ftoi pravo podniscenftvo u ovemu: govorit: dasu tuscni, dasu ubosi, dasu punni grjehaa; alli Kadbi ftalo u ovemu pravo podniscenftvo; svakbi bio podnishen, er svak govori: daje tuscjan, daje ubogh, i daje pun grjehaa; a jedase govori ovo is særza, a jedase chjuti, ter darsci u pameti? Gnezi zjene: da ftoi pravo podniscenftvo: noſſit hagline potisctene, ftarre, isjedene, okærpjene, rasdarte; ne ftoi ni ovemu, erbose pod ovaziem haglinam mosce sakrit oholas, i poscuda od zjenne, i od pohvale. Iftinaje, da ove ftvari nadvornje, akko njesu lisimrske, vode Cegljade na podniscestvo, alli ne ftoi u gnih pravo podniescenstvo. Pravo Podniscestvo ftoi u ovemu posnat s' jedne ftrane Velicjanftvo Boscije, a s' drughe svoje nisćta, terse usdærscjat u svakko dobba, i u svakkoj sgoddi u svomu ubosćtvu, i u svomu siromasctvu prema Velicjanftvu Boscjemu. Nemojte zjenit: daje ova Krepos tamna, i potisctena, erie toliko visſokka, da prie doscjaftja Iſſukærftova na svjet, ne biasce posnana od umærlijeh, ni okko pærvijeh poganijeh mudrosnanasa nemogasce doprjet do gne. Doneſſeje s' Nebbesaa na semglju sin Boscii, terse ucini od gne isgled, i naucitegl, i recce umærlijem: naucite od menne, ne gradit Nebbeſſa, ne povratchjat mærtvijen scivot, ne cinit ftvari cjudnovitte, negh Krotkos i podniscenftvo: *Discite a me, quia mitis sum & humilis corde*: Matth. 11.

Sad kadfte doscli u sposnanje od podniscenftva, naftojtega ftecchi, erchje bitti sa vas pocetak od svijeh Krepoftii, rasmiscgljajuchi, dafte sagrjescili. Dopuftitemi davas dærscim sa grescnike; s' jednijem grjehom særtnijem isgubifte millos, i priateglftvo Boscije, blago vele vecchje od svega svjeta, i upadofte u jedno bitje tako potiſćteno, tako ruscno, tako sramotno, da njedna sciabba usmærdjena, njedno tjelo raspadeno, nije tako gadno, kakkoje mærsechja vascja duscja isa grjeha, Boscijem occim. Tolifte vecchje grjehaa ucinilli, ucinillifteſe toliko potiſćteni, dase isti Gospodin cjuddi, i odkriva ovo cjuddo s' onijem rjecima: *Quam vilis facta es nimis, iterans vias tuas*: Jer. 2. Tuscna duscjo premsise ucinilla priprosna, i potiſćtena upadajuchi is jednoga grjeha u drughi! I er Boscija Pravda nije imalla oftavit bes pedepse vasce grjehe, oncjasvamje odredila mjefto u paklu, toliko nisce, kolikoje rasla vascja hudos, i vascja oppaccina; i davasje Boscija Desnizza u oni jas, od svijeh mukaa, potisnula, Kakkobi bile skoccile na vas hudobe, Kakkobi bili naripili pogani, scidovi, i Turzi, Kakkobise vamma rugali, Kakkobivas Korilli vascjom Vjerrom, i slamenjem svetoga Kærſćtenja; koje noſſite? Bilibifte prikor, rugh, i sramota svega Pakla. Ja zjenim, da akko vi usimate uspomenu vascijeh grjehaa, da ne samo nechjeteſe usoholit, premda imate dobro bitje, premda primate velike poklone, premdafte ftekli parve cjafti: neggo dachjete scivjet u takomu podniscenftvu, da nechjete smjet occi podignut put Nebbesaa zjechja smutnje, i sramote vascijeh grjehaa. Potom Adam proscdrje vojchku sabrægnenu, veli sveti Ambrogio; da oncjas use iskat tminne sa pokrit gnegovu smutnju, er biasce prosvjetgljen svjetlofti værhnaravnom, kojamu cini posnat gærdocchju grjeha ucignena, i nedoftojanftvo sa scivjet, isa neposluha, na semgli, i sasve dase onda nenahodjasce na gnoj, neggo on sam, i gnegova scena: biobise nisćta ne magne dobrovoglno sakrio pod semglju

gljn ſa osloboditſe od one ſmutnje, i od one ſramote, u koijehſe nahodjaſce iſa grjeha. Kajn, koi iſa gnegovijeh Roditegljaa pærvi ſagrjeſci na ſvjetu, oncjas iſa grjeha poce bjeſcjat, i skitatſe po planinah, i po gaih: obratchjajuchi plecchja ſvojoj Bracchi, ſa ne ſusreſtitſe s'gnima, i nehotiaſceſc namjerit na ſvoje iſte ſinove, mislechi: daga nikko nebi tærpio onako huda, i nemilla. A vi koiſte ucinilli ne jedan grjeh, negh moſce bitti tiſſucchju grjehaa, niſcta ne magne noſſite glavu viſſokku punnu oholaſti, ter dærſcite daſte vecchi od druſijeh? Ah ſpomeniteſe daſte ſagrjeſcili, ſpomeniteſe oda ſla, kojeſte ucinilli, kadſte Goſpodina doſtojna od ſvakke zjenne, i gljubavi uvrjedili, ſpomeniteſe, Kolikoſteſe ucinilli s' grjehom potiſcteni, ter uffam, dachjete oſtavit oholas, i ſtech krepos od podniſcenſtva.

Cjujem ko govori: tije occe raſlogh veoma dobar ſa dærſcjatſe u podniſcenſtvu ſa onijeh, koiſu ſagrjeſcili, alli nije ſa onijeh, koi njeſu nigda Bogga uvrjedili. Koſu te ciſte golubizze, kojeſe njeſu kadgod u kalu od ſvjeta iſgnuſile? Nu ſtavimo, daſe nahodi Kærſtjanaa, koi njeſu nigda ſmærtno ſagrjeſcili, ni Viſcgnemu veoma krivo ucinilli, teſcto ſato, moguli rjeti doiſto: da ne chije ſagrjeſcit ni u naprieda, neggo dachjeſe uſdærſcjat u pravednoſti do najposljednoga cjaſſa od ſmærti? Svakki Kærſtjanin, moi pridraſi, prem daje ſcivio u oſctrini, i pokori, prem daje proveo dughe nocchi u ſvetomu pjevanju, i u molitvah, prem daje raſdjelio ſvoja dobra ubogarim, prem daje bio podignut ſemglje: moſce paſtit iſ viſſine, moſce ſagrjeſcit. Sagrjeſcili David Cjovjek onako ſvet, onako iſværſtan, onako u ſvemu Boggu ugodan, oſramotili ſcenu Vrije Etea, cinili ubit Vriju, da ne doghje u ſpoſnanje od ſramote ſvoje ſcene? ſagrjeſcili Salamun kragl onako mudar, odværſceliſe od pravoga Bogga? ſagrjeſcili Petar glavar ſvijeh Apoſtolaa, i koi imaſce oſtat na mjeſto Iſſukærſtovo, ter vladat ſvetom Zærkvom Katolicjanskom? Nahodim u piſmu Zærkovnomu tolike Muccenike, gnezijem od ovijeh biahu teleſſa na pola iſpeccena na oghgnu, a gnezijem na pola iſjedena od ſcivinaa jedovitijeh radi ſvete Vjerre, kojuſu prid ſamoſilnizima ſpovjedali, i jur ſtahu viſce gnih Anghjeli s' pomam u rukah ſa okrunitih, ko ceſtite Dobitnike, ter uveſtit s' velikom slavom u Kragljeſtvo Nebbesko; alli erſe puſtiſce privarit od uvhovitijeh nepriategljaa, i od gnihova obecchjanja: iſdaſce najposlje ſvetu Vierru, ſa koju biahu podnjeli tolike trude, i mukke, i s' vrataa od Raja padoſce u jaſ pakgljeni.

Dærſcim da po ovemu jur poſnate, da nije ſvetigne tako ſtavne, kojaſe nemoſce iſgubiti, ni tako ſveta Cjovjekka, koi nemoſce ſagrjeſciti, i da nije grjeha tako velika, tako ſtraſcna, tako ſramotna ucignena od jednoga, koga ne moſce i drughi ucinit: *Non eſt peccatum*, govori ſveti Aguſtin, *quod facit unus homo, quod non poſſit facere alter homo*: I raſloghje od ovega, er ſvakki Cjovjek iſhodi iſ boka Adamova s' naravi iſctetjenom, s' pameti ſabljeſctenom; nahodi pak na ſvjetu tolike prigode, tolike ſle iſglede, tolika napaſtovanja, u koja, Kakko druſi vele bogli od vas upadoſce, i ſagrjeſciſce, tako moſcete i vi. ſato illiſte ſagrjeſcili, illi njeſte, imate ſvegh ſtat u ſtrahu, terſe dærſcjat u podniſcenſtvu. Akkoſte ſagrjeſcili u ono tuſcno vrjeme od grjeha biliſte gadnii od jednoga mærtva pſa, i od jedne ſcjabbe raſpadene, doſtojni bit pleſani i od gljudii na ſemgli, i od hudobaa u paklu, ter akkoje proſclo gnekoliko vremena, da ne grjeſcite: nemojteſe uſohollit, erſe moſcete povratiti na iſte grjehe. Ko ima nemoch od padanje, ne pada ſvegh, ni u ſvakkomu mjeſtu, niſcta ne magne, gledanje kakko jedan nemochnik, er ima u zrjevih, i u ſcillah oni ſok ſobni, koimu moſce cinit paſtit, ne ſamo na tle, nu i u najdubglje, i najſtraſcnije jaſove. Ovako i vi ſaſve da ſad ne upadate u grjehe ſmærtne, niſcta ne magne imate u vas onu ſlobu od gljubavi oſſobite, i od naravi iſctetjene, kojaje doſta ſa cinit-

vam upastit u najvecchje *slo*, i u najgore opaccine, samo da Gospodin uklonni od vas svoju desnizzu millostivu, i davas pusti da idete kudvas vodi reccena *sloba*. Toli njeste sagrjescili, neimatese u*s*obollit, negh dær*s*cjat u vecchjemu podni*s*censtvu, i u vecchjemu strahu, neggo oni, koisu sagrjescili, pallibiste i*s* viscega, i gorrebistese rannili, i ra*s*tukli. Govori sveti Ivan *s*latousnik: da svesčto ide visce s' graghiom jedan Kammenar, svesce vecchje strasci, da ne pade, er kadbi po i*s* viscega, stukobise veoma gorre. *s*ato toliko vi koiste sagrjescili, koliko vi, koi njeste nigda Bogga uvrjedili: *s*civite u strahu, i nemojtega nigda od vas otjerat, i bitcbjete srechni, i Bla*s*ceni, Kakkovam cini *s*natti Duh sveti: *Beatus homo, qui semper est pavidus*. Prov. 28. Toliko vi koiste sagrjescili, koliko vi, koi njeste nigda Bogga uvrjedili, dær*s*citese u podni*s*censtvu, er nije stvari, govori sveti Bonaventura, ni boglje ni ljepsce toliko *s*a stech millos Bo*s*cijn, koliko *s*a u*s*dær*s*cjatje, i nei*s*gubitje, od podni*s*censtva: *In veritate didici, nihil esse æque efficax ad gratiam Dei promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram Deo inveniaris, non alta sapere, sed timere*: Erse Gospodin opire oholnizim, a svoje millos udjelgljva podni*s*cenizim. *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.*

BESSJEDA TRIDESTI I OSMA

U Nedieglju jedanestu i*s*a Ru*s*agljaa, alli Duhovaa

O I*s*povjesti

Et apertæ sunt aures ejus, & solutum est vinculum linguæ ejus. Marc. 7.

ONi tu*s*cni Cjovjek, koi biasce od rukaa millostivijeh, Kakkonam spovjeda jutroscnje Vanghjelje, doveden prid Jesussa, daga o*s*dravi od nemochi, ne samo biasce njem, nu i gluh. Potomga vidje Gospodin, ganuse oncjas na millosarghje, ter *s*a i*s*ljecitga udri prie na *s*cillu negh na granizze, to jes, poce ljecit prie usci, koje biahu u*s*rok od nemochi, a pak usta: stavi pærvo svoje pærste cjudnotvorne u gnegove usci, a pak slinnom dotegnu gnegov je*s*ik; i s' onijem redom s' koijemse poce ljecit nemochnik, s' onijem istijem sljedi *s*ravglje u nemochniku. Pærvomuse otvorisce usci, a pakse u*s*li ra*s*ve*s*asce, koi biahu na je*s*ikku, ter usta progovorisce: *Et apertæ sunt aures ejus, & solutum est vinculum linguæ ejus*. Ja ra*s*mi*s*cgljam, da meghju Kærstjanima jes dosta njemaza, koi zjechja stieda, ne spovjedaju grjehe, neghih tajn na i*s*povjesti; *s*ato *s*celim særcjano, daim Gospodin povrati rjec po momu danascgnemu govorenju. Nu sčto imam cinit? Imam stavit svu pomgnu *s*a i*s*ljecit gnihove usci, er akkosu njemi, ersosu glusi, kadim otisnem usci, bitchjemi lasno ra*s*ve*s*at u*s*le, koje imaju na je*s*ikku, terim cinit progovorit, i pripovighjet grjehe, koje taju zjech sramote. Hocchju ucinit ovako na svakki nacin, ka*s*ajuchiim najpærvo slavu, koju mogu dat Boggu s' dobrom I*s*povjesti, a pak koris, koju mogu donjet sebbi, akkoje ucine dobro, a sčettu, akkoje ne ucine.

Od tolikeje slave Bo*s*cije jedna podni*s*cena I*s*povjes od grjehaa, daje u svetomu

mu Pismu isto rjeti: pripovidjet grjehe, i dat slavu Boggu: *Date Domino vestro gloriam ante quam contenebrescat*: Jer. 13. I hochje rjeti; pripovjeghte grjehe prie smærti. A ovo occitije, i otvorenije recce Gjosve Akannu: *Da gloriam Deo Israel, & confitere*: Jos. 5. Proslavi Bogga od Jsraela, i pripovjegh grjehe. Vibiste scudjeli snatti u cemu stoi ova slava, kojase Boggu dava s' podniscenom Ispovjesti od grjehaa; jachjuvamje odkrit dobrovoglno. Stoi u onoj cjasti, koju dava grescnih Boggu, pripovjedajuchi grjehe, i spovjedajuchi: daih nije nikko drughi ucinio, neggo on, a ossobito u prosctenju, koje prima od Bogga, kadse ljepo pokaje od grjehaa. Radi cessa imate snatti da njedno Boscije djello nadvornje nije toliko slavno, koliko kad prosti grescniku grjehe, i kadga povrati u svoju millos; i rasloghje od ovega, er slava, koju on prima is ovega prosctenja moscese slobodno nasivat slava dobitna. Ovu slavu ne prima is drusijeh djelaa Boscjanstvenijeh premdasu prisamjerna. Ovusamvam istinu odredio istomaccit s' velikom pomgnom, ervamchje ona odkrit velicjanstvo one millosti, kojuvam Gospodin cini u Ispovjesti. Imate dake snatti: da sva djella Boscjanstvena, kojase sovu nadvornja ishode illi is Boscijega svemogustva, illi is Boscijega millosærghja, illi is Boscije Pravde. Akkose gledaju u sebbi? ishode is Boscijega svemogustva, akkolise gledaju prema nam; sad ishode is Boscijega millosærghja, a sad is Boscje Pravde. Ishode is Boscijega millosærghja, kadsu millostivna; a kad koga sapadaju, ishode is Boscije Pravde. Sad ja govorim, da Desnizza velikoga Bogga nemoscese svatti podpunno dobitna, negh kad prascta grjeh pokorniku, i ovochjuvam ukasati pærvo u gnegovu svemogustvu.

Kadbi Viscgni stvorio s' jednom rjeci toliko svjetaa, Kolikoje svjesdaa na Nebbu, ovo djello priveliko, nebi bilo dobitno, er niscta, is jasa is koga isvadilibise ovi svjeti, ne oprjecivase Boscijoj vogli, i erbose ne oprjeciva, radi toga, nemoscese rjeti, daje pridobjeno. Na isti nacin kadbi Boscije millosærghje dignulo semglje sve Pravednike, ter u koccii oghgnenoj privelo u Kragljestvo Nebbesko: ovobi bilo djello Boscijega privelikoga Millosærghja, alli nebi bilo dobitje, er millos, s' kojomsu Pravednizi uresceni, ne samose ne oprjeciva vjecnoj slavi, nuje joscter priprava sa stechje, i put, koi vodi u slavu. Kadbi najposlje Pravda tisnula u pako s' jednijem mahom sve grescnike, ni ovose djello nebi moglo svat dobitje, er grescnizi nejmaju snaghe sa oprjecitse Boscijoj Pravdi, i osslobodítse od pedepse; Allise mosce rjeti isvarsno dobitje ono hoje, Gospodin stjezza na Ispovjesti. Najpærvo gnegovo svemogustvo pridobiva veliku oprjeku, koju cini slobodno hotjenje grescnikovo, ne sillujuchi grescnika, da ostavi grjeh, negh cinechi s' ljepijem nacinom, da ustije ono scto prie nehotiasce: *Non resistentem invitumque compellit, sed ex invito volentem facit, & quibusdam modis infidelitatem resistentis inclinat*. Prosp. con. 1. a collat. c. 6. Na istije nacin priveliko dobitje Boscijega millosærghja, er rascini, i pogubi najvecchje sto, kojese nahodi na semgli, to jes grjeh. Takoghjerje priveliko dobitje Boscije Pravde, er ne samo pridobije grescnike, negh josc ostane od gnih proslavjena. Ko mosce radi ovoga do kraja istomaccit koju slavu prima Gospodin od podniscene, i pravedne Ispovjesti? i vi moguchi ucinit, da on primi reccenu slavu: njeste josc odredili ispovidjet vasce grjehe? Nu akkovas nemosce krenut Boscija slava da stupite prid Ispovjednika, jedavas krene vascja koris.

Potomste smærtno sagrjescili, rasarcilíste Bosciju Pravdu, i mosccevas svakcjas sasvat k' svomu pristoglju. A snateli s' kojomse osctrinom ondi prohodi? snateli kolikoje strascno upastit u ruke Bogga scivoga? *Horrendum est incidere in manus Dei viventis!* Hebr. 10. Alli akko hocchjete moscete promienit ono pristoglje, i mjescte Bogga sudza rasærcena, moscete imat jednoga Cjovjekka,

koije grescnik, kakko i vi, i mosce bitti vecchi od vas, ima særze veoma blago i millostivo, kojeje steko slušcjajuchi tolike Ispovjesti, i poscudu veliku sa ucinitvam dobro, a ne slo; i kadbivam hotio ucinit slo, nemosce prohodit s' vamma s' velikom nemillosti, erboje slab, i svaje gnegova moch, sa donjetvam koris, a ne sctettu: *Potestas in ædificationem, non in destructionem.* Priloscite na ovo, da moscete s' dobrom Ispovjesti stech prosctenje od grjehaa, ter promjenit pedepsu vjekovittu u vremenitu, ne dughu, ne tescku, negh veoma raslloscitu. Da sasctose, pridrasi grescnizi vadite od jednoga sudaa ovako blaga, ovako millostiva, ovako prignuta na vascju koris? sascto nechjete sadovoglit Pravdi Boscijoi sa velike dugove, koje s' gnom imate s' mallahnom platom, allise nadate, dachjete imat u naprjeda bogli nacin, i boglju sgoddu? Akkose nadate, varatese, er dokle grescnik po svomu hotjenstvu pribiva u grjehu neispovidjenu, nahodise u poghibj sa nigdase neispovidjet. Ono tajanje grjeha smærtnoga sa toliko godiscta uvede u pamet gneku maglu, koja sasljepi grescnika, ter cini, da ne posna svoju nemoch. Sljepillom od pameti ide sadrusceno otværdnutje od særze. Sljedi u Franackoj semgli gnekoliko godisctaa nasad jedna sgodda tako prikoredna, i priobicajna, dase nebi vjerrovala, daje ne svjedocisce oni isti, koise ondi namjerisce. Jedna scena u gradu Liona, na imme Kolumba, kad doghje vrjeme sa porodit Djetescze, nebiasce nacina, sasvijem ljezima, i sasvijem nastojanjem vjesctє cegljadi, datga na dvor, lesciasce u odru sa zjela tri godiscta s' scestozijem, i nepristavnijem bolestima od raghjanja, isa Koijeh poce stjezzat mallo snaghe, dignuse is odra, i sa zjelijeh dvadesti i pet godisctaa, nossasce djete u utrobi, alliga nemogasce poroditi. Otvorisceje po smærti, i naghjosce u gnoj djetescze okammegneno. Ovakose dogaghja onijem, koise obiknu tajat grjehe na ispovjesti. sa tolikose godisctaa nahode u bolestih od raghjanja, mucceni uspomenom grjeha neispovidjena; alli najposlje kad otværdnu sa ne datga na dvor: sasvijem bolestima kojeih mucce, onise grjeh satajan okammeni u dusci, i umru s' gnim, terse odjele s' ovega svjeta ossudjeni u mukke pakgljene. I vi moguchi s' dobrom, i pravednom Ispovjesti promjenit osctro pristoglje rasargbena sudza, i oslobodiise od pakla: nechjete, niti kascete poscudu od ovega. Moscelise snatti sa koi usrok? Odgovarate, dabiste dobrovoglno pripovidjeli grjehe na Ispovjesti, alli davam ne da stid, i sramota.

Trjebaje da njeste doscli u sposnanje oda sla, od Koga pro Kreposti Svete Ispovjesti, moscete bitti oslobodjeni, er Kadbistega posnalli, nebivas mogo njedan trud, ni stid usdærscjat, da ne stupite k' Ispovjestt. Rezzitemi, Kadbi bilo jednomu tamnicjaru ossudjenu na smært Zjech nemilla ubojstva recceno od Sudza: akko spovijesc istinito tvoju Krivinu, bitchjesc od smarti oslobodjen, tolije sakrijese, i ne pripovijesc: dospjetchjesc scivot o vjescjalih? Odgovoritemi bilise sramio pripovidjet Krivinu, i ubojstvo ucigneno? ne saisto, nubi bio spravan vikat u sve glase: ter svakkomu prjpovidjet svoje djello sasve hudo, i opako. Kadbiste i vi posnalli scto hocchje rjeti imat Bogga rasærcena Sudzom, moch svakki cjas upastit u jas pakgljeni, ter gorjet u oghnu vjekuvjecenomu: oncjasbiste svakki trud pridobili, ter pripovidjeli pravedno i Zjelovitto Ispovjedniku najvecchje grjehe, i najsramotnije opaccine. Allimi rezzite sctoje ono sctovam najvecchje cini, da ne Kascete grjehe na Ispovjesti? Ispovjednik. Illi ovako? A scto zjenite ottit illi prid jednoga Samosilnika, Koichievas oncjas isa grjeha odkrivena na smært ossuditi, alli prid jednoga Anghjela, Koi erbo nije nigda sagrjescio veomachjese sacjuddit na vascju hudos, i na vasse gnussobe? A njesmo rekli: dachjete otit prid jednoga Cjovjekka od putti, i od Kærvi ucignena, Kakkoste i vi, blaga i millostiva, Koi posna vascju slabos, Koichjese veoma arajdat na vasce podniscenstvo, ter-chje-

chjevam datti fvakki nacin, da isidete is tega tufcnoga, i nefrechnoga bitja, i da fteccete Boſciju millos s'grjehom isgubjenu. Akkome njeſte mallo prie dobro uhitili, cjuteme fad otitchjete prid jednoga Cjovjekka, Koiſe nechje ſacjuddit ni na hudos vafcjeh hrjehaa, ni na gnihov broj, er moſce bitti daje on iſti u vecchje upo, illi daje cjno grubſce, i vecchje od druſijeh pokornikaa, na Iſpovjeſti. Otitchjete najposlje prid jednoga Cjovjekka, Koichje iſa vaſce Iſpovjeſti oſtat Kakko jedan ſtup od Mramora, necinechi nigda od gre uſpomenu. Nu akko ovi ſvi raſloſi njeſu po dobni ſa cinitvam pridobit ſramotu, i odkrit grjeh Iſpovjedniku, ſa toliko Godiſctaa ſatajne, priloſcitchju na gne i ovi : Akkoſe ſad ſramite iſpovidjet vaſce grjehe, ſramitchjeteſe veoma vecchje. Akkoih nigda na Iſpovjeſti ne pripovijete. Sadvamje trudno pripovidjet broj, værſtu, okoliſce potrebite od grjehaa, jednomu Cjovjekku, Koi moſce bitti, davas nepoſna; da Kakkochjeteſe ſramit Kada budu na dan ſudni odkrivene ſvijem narodim ſve vaſce misli neciſte, ſve vaſce rjeci neskladne, ſva vaſcja djella opaka? Kadſte upalli po velikoj vaſcjoj neſrecchi u oni grieh ſramotni, veomaſteſe ſtraſcili, davamga ne obaſna Roditegl, Goſpar, Vjerenik da Kakkochjeteſe ſtraſcit, Kakkochjeteſe ſramit, Kad bude ſvemu ſvjetu odkriveno, ſveſctoſte ikadar nepravedno, neskladno, ſramotno, i opako ucinilli? ſaluduvam ſad ſaimava mærkla noch ſvoje tminne ſa pokrivat grjehe, akkoih ne odkrijete Iſpovjedniku, iſitchje na dvor na dan ſudni, terchjeih vas ſvjet vidjet s'Kojom vaſcom ſmutgnom, s'Kojom ſramotom? Moſceteſe ſad od ſvega ovega oslobodit, moſcete iſabrat ſudiſcte, i ſudza na vaſc nacin, moſcete utech od pedepſe vjekovitte, terſe ucinjt doſtojni od Raja, moſcete proslavit Goſpodina. Proslavitega dake s'podniſcenom, i Zjelom Iſpovjeſti: *Date gloriam Deo, & confitemini.* Iſnagite Jednoga vrjedna Iſpovjednika pripovjeghtemu ſærzem uzvigljenjem od boleſti grjehe, Kojeſte doſad tajali rezzitemu: daſte ſagrjeſcili, i na Koiſte nacin Boga uvrjedili, a onchje vam odgovorit, Kakko gnegda odgovori Prorok Natan Kraglju Davidu, Kadmu odkri ſvoj grjeh: i Goſpodinje proſtijo tvoju opaccino: *Dominus quoque transtulit peccatum tuum.* 2. Reg. 12.

BESSJEDA TRIDESTI I DEVETA

U Nedjeglju Dvaneſtu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O Gljubavi Boſcijoj.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis. Luc. 12.

DAnamje Goſpodin ſabranjo s'jednom ſapovjedi oſſobitom, daga gljubimo, erboſmo ſtvorenje prem potiſcteno, i prem nedoſtojno gnegove gljubavi, imalibiſmoga molit beſ priſtanja, danam dighe ſapovjed ovako teſcku, ter danas ucini doſtojne ove cjaſti. A ſad Kadnam ſapovjeda, daga gljubimo ſaſvijem ſærzem, ſaſvom duſcjom, ſaſvom jakoſti: *Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis*: Nechjemomu pogodit, ter poſvetit naſce ſærze, i naſcju duſcju? A ſcto drugo mogu vecchje ſcegljet oni oſſughjenizi u paklu, negh ſapovjed od ove værſte? I u iſtinu

nu Kadbi jedan Anghio doletio s' Rajszijeh stranaa u ono mjesto od svijeh mukaa s' ovakom sapovjedi, bilabi podobna obratit u plame gljuvene oni ogagn, Koi svegh scdere, a nigda ne proscdira one nesrechnike. Vidite dake s' Koijem racenjem prohodi s' namma Gospodin, Kadnam sapovjeda, daga gljubimo. Svi, Kakko vidite, po ovoj sapovjedi imamo veliko dærscjanstvo gljubit Bogga visce svijeh stvarii, ter gorjet mirno u plamih prislatke gljubavi, sa ne gorjet u oghgnu pakljemomu; satosam odredio ukasatvam u danascegnoj besſjedi pærvo u cemu stoi poglavitto ova sapovjed, Koja govori: gljubitechjesc Gospodina Bogga visce svijeh stvarii, a pak po cemu moscemo posnat, daje mi ispugnamo, ter daga gljubimo na oni nacin, na Koi on hocchje bit gljubjen od nas.

Akko ne svi umærli, a ono dobar dio od gnih, takosu nevjescti stvarim duhovnijem, da Kada ciuju immenovat gljubav Bosciju, Zjene dase s' gnima ne govori, neggo svezima, ter misle, da njesu dostojni gljubit Bogga. Allise ¡varaju, ne samoje sapovjed gljubit Bogga, nuje sværha od svijeh sapovjedii, alli sa boglje rjeti: sværha od svijeh djelaa Gospodinovijeh; sa sve millosti Kojenam cini i vidjene, i nevidjene, ne iscte drughu platu od nas, neggo gljubav: *ad nihil aliud*, govori Sveti Bernardo: *Amavit Deus, quam ut amaretur, cum amet, non aliud vult, quam amari*: serm. 83. in cant. 1. Erboje sakon od gljubavi sakon od naravi upisan pærstom istoga Bogga na nascemu særzu, nije Cjovjekka tako nevjescta, koisce mosce rjeti istinito, daga nesna, ter da zjech nesnanja, mosce propustit ovu gljubav. Ovi sakon naravni od gljubavi ucini rasglasit Gospodin Bogh, kadse prikasa Moysessu Prorokku na værh gore Sinai, s' onijem rjecima: gljubitchjese Gospodina Bogga is svega særza: Nu videchi, da ne biasce sadosta utvorit ovi sakon od gljubavi u særzu gljudskomu, ni upisatga na plocjah od Kammena, posla s' Nebbesaa na semglju svoga sina, daga potværdi, i ne samoga on potværdi, negh josc navjesti svakkomu: dachje pribivat u tminnah od smærti vjeckuvjecne, akkoga ne usgljubi: *Qui non diligit manet in morte*: 1. Joan. 3. Nekka vi ispunnite ovu sapovjet, koju Gospodin priporuci værh svijeh stvarii umærlijem: jacchijuvamje isgovorit, ter odkrit, u cemu stoi. Imate dake najpærvo snatti, dase nahode dvje værste od gljubavi. Iednaje gljubav, kojase sove priateglska, tad sljedi, kad gljubimo Jednoga, sa rad gnega, i sa gnegova dostojnstva, a ne sa nascju koris. Drugaje gljubav, kojase sove sceljeka, i tad sljedi, kada gljubimo jednoga, ne sa rad gnega, i gnegova dostojanstva, neggo sa nascju koris: s' pærvom værstom od gljubavi gljubimo priateglje urescene s' velizijem krepostima, i ovale sove prava gljubav, a s' drugom gljubimo sluscbenike, kogne, i kucke; alli sa boglje rjeti negljubimo toliko gnih, koliko nas istijeh u gnih, i koju nascju horis: na oni nacin, na koi jedan Gospar kasce gljubav Babbi, kojamu doj djete, hranje, oblacije, cjastije, i nedopusti dajose krivo cini; alli s' ovijem ne gljubi toliko Babbu, koliko djete, kojemu doi. Nu da boglje uhitite ovi nauk imate snatti: daje i reccena gljubav priatelska raslucena u dvje værste od gljubavi. Iednase sove gljubav zjenechja, a druga gljubav slatka i radosna særza. Akko dobro ne rasumjete ove rjeci: sljditeme pomgnivo sluscjat; erchjeteih po ovemu, sctochju isrjeti, rasumjetti. Jedan Roditegl imadva sina, jednaje velik, skladan, rasuman, i urescen s' mnosijem drusijem krepostima. Drughje josc mallahan, liep rumen, sciv, u jednu rjec; rasbluda svoga Roditeglja, stavimo da jma jedan od gnih na svakki nacin umrjet, ter da Viscgni cini snatti Roditeglju: pokli ima jedan dospjet, a drughi sljedit sciviet: Jase tebbi spuctavam, isaberi Kogati drago, ter rezzi, koi od gnih ima scivjet, koili umrjet? Istinaje da tuscjan Roditegl chjuti veliku scjalos isgubit magnega sina, niscta ne magne, pustavaga da ide na smært, ostavglja u scivottu Stariega,

-ga, ʃnateli ʃacto? Erbo u gnegovu særzu ima slatku gljubav ʃa mlaghjega, a jaku ʃa ʃtariega, cinechi vecchju zjennu od gnega, i od gnegova ʃcivotta, negh od ʃcivotta maloga ʃina.

Sad kadʃte cjulli, ter raʃumielli ovi nauk, vidite, dabiʃmo imalli gljubit Bogga værh ʃvijeh ʃtvarii i s' ovom slatkom gljubavi; alli on, koi poʃna naʃciu slabos, i naʃcju ʃtuden, nijenas hotio toliko veʃat, doʃtamuje, daga gljubimo s' gljubavi zjenechjom, dærʃcechi gnega ʃa vecchjega, od ʃvakkoga drugoga, i od ʃvakke ʃtvari ʃvjettovne, na taki nacin, da ʃtoimo ʃpravni u ʃvakko dobba, i u ʃvakkoj Sgoddi iʃgubit prie cjas ceʃtitos, bogeʃtvo bitje, priateglje, Rodjake, i ʃvecto imamo na ʃvjetu, neggo gnegovu millos, i priateglʃtvo. Ovoje gljubit Bogga viʃce ʃvijeh ʃtvarii, darʃciatga u vecchjoj zjenni, neggo ikkoga drugoga, i bitti ʃpravan, ʃa ne iʃgubit gnega, iʃgubit ʃvakko dobro, kojeʃe na ʃemgli nahodi. Vidite, danam s' ovom ʃapovjedi Goʃpodin ne ʃabrani da gljubimo ikkoga drugoga, neggo da ikkoga ne gljubimo vecchje od gnega; niti recce Iʃʃukærs, ko gljubi oza, alli Mater, nije doʃtojan menne sljedit, neggo recce: ko gljubi gnih vecchje neggo menne: *Qui amat Patrem, aut Matrem plus quam me, non eʃt me dignus* Matth. 10. A ʃnateli kadʃe gljubi ko drughi vecchje, neggo Boogh? Kadʃe grjeʃci, er tad Ceglja de obracchja plechja Boggu ʃa ʃværnut lize jednomu ʃtvorenju. Kad oni grjeʃci bludno, gljubi vecchje tughju ʃcenu, alli Djevojcizu, neggo Bogga, kad oni krade, gljubi vecchje ʃlato, alli srebro, neggo Bogga, kad oni iʃcte dochi værhu nepriateglju, gljubi vecchje oʃvetu neggo Bogga, kad oni trudi ʃa vele vremena u dan ʃvetacni, ne ʃa potrebu, negh ʃa koris oʃʃobitu, gljubi vecchje onu koris, neggo Bogga, i cini vecchju zjennu od one koriʃti vremenite, neg od Boʃcije milloʃti. Ah da ʃnate kolikomuʃe krivo cini, kadʃe cini vecchja zjenna od koga drugoga, negh od gnega? Ukolikoje on ne ʃamo vecchi od ʃvakkoga, allije toliko velik, toliko mudar, toliko ʃvet, toliko ʃvemoguch, da nikko nemoʃce bit gnemu priliʃcjan: *Domine quis ʃimilis tibi*: Pʃal. 34. Jeʃtelli vi kada ucinilli vecchju zjennu od ʃtvorenja, neggo od ʃtvoriteglja, jeʃtelli kada, ʃa ʃtech koje dobro vremenito iʃgubilli Bogga, i gnegovu millos? Akkoʃteʃe ovako podnjeli: ʃcialite ono tuʃno, i neʃrechno vrjeme malle zjenne ukaʃane Boggu od Velicjanʃtva, ter naucite akkovam doghje ʃgodda, od najmagnega Bratta hrabrenijeh Makkabeaa pleʃat ʃva dobra ʃvjettovna, i dærʃcjatih prema Boggu ʃa ʃmeteglicte.

Videchiʃe potlaccen kragl Antioko od ʃces Mladichjaa, u koliko njedan od gnih ne hotiaʃce za gnegovu ʃapovjed uʃet jeʃtojsku od gnihova ʃvetoga ʃakona ʃabragnenu, neggoʃe ʃvakki puʃti dobrovoglno mucciti do ʃmærti s' ʃceʃtozijem mukkam, ʃa ne iʃdat ʃvoju vjerru: migljaʃce hudi ʃamoʃilnik, dabi najmagnega gnihova Bratta, koi oʃta ʃcjv iʃa gnihove ʃmært, s' ljepijem rjecima pridobio, radi toga ʃaʃvaga, i pocemu na ovi nacin govorit: ʃaʃve daʃi ti najmlaghi od ʃve Bracchje, ukaʃci da imaʃe vecchju pamet od gnih: ne kratiʃe uʃet jeʃtojsku kojuti kragl ʃapovjeda, akkoje uʃmeʃc, ter priʃtupiʃc ʃakon, koitije ʃabragniva: obecchjavamti, (i ovoti obecchjane ʃakletvom potværghivam) dachjute ʃtavit u jedno bitje veoma slavno, ter dachjute ucinit ceʃtita, i blaʃcena, i dærʃcjat do ʃmærti ʃa priateglja veoma draga: *Non ʃolum verbis hortabatur, ʃed & cum juramento affirmabat ʃe divitem, & beatum futurum, & translatum a patriis legibus, amicum habiturum*: 2. Mach. 7. Alli videchi, damu ne hotiaʃce pogodit, ni ukaʃaʃtʃe raʃlicjan ʃvojoj Brachi, tadmu kragl ʃaʃva Matter, terje poce molit: dabimu ona cinilla uʃet jednu jeʃtojsku, kojobimu donjela dugh ʃcivot, ter s' dughijem ʃcivottom veliko bogaʃtvo, i parve cjaʃti u dvoru kragljevu: Na ove molbe priʃtupi Majka k' ʃvomu ʃinku, termu recce s' rodnijem jeʃikkom: Pridraghi ʃinko: pogleda na menne, pogleda na vjerru, koju ʃpovjedaʃc, nemojʃe puʃtit pri-

privarit od kraglja s'blasnijem rjecima, ni s' obilnijem obecchjanjem, ukasci dasi isscio is iste utrobe, is koje isidosce tvoja Bracchja, i dasi bio sadojem istijem mljekom, s'koijem i gnih sadoih; Akko sada isgubisc meghju mukkam scivot vremeniti, stetchjesc u Raju vjekuvjecni. Ne biasce josc dobro dospjella govorit Majka u istinu cjudnovitta, a gne sin naimlaghi, plesajucchi ponossito sva dobra svjettovna gnemu ob kraglja obecchjana, ter sledechi isgled svoje Bracchje savika u sve glase: scto cekkate, da ja usmem jestojsku sabragnenu, i pristupim sakon Boscii. A kose ima sluscjat Boog, alli kragl? Boogh Boogh i nikko drughi, nekkame kragl cini muccit, i peccjalit, nekkami digne scivot, jacchjuga ostavit dobrovoglno na mukkah, sa ne uvrjedit Bogga, i sa moj sveti sakon nepotlaccit. Evo kakkose imate podnossit, kadse usgleda, koga vecchje gljubite, i od koga vecchju zjennu cinite, od Bogga, alli od Stvorenja?

Dærscim daste jur rasumjelli u cemu stoi ova sapovjed od gljubavi Boscije: nu vighimo po cemusse mosce posnat gljubili jedan kærstjan Bogga s' reccenom gljubavi. Evo pridrasi moi po cemusse ovo mosce posnat: po djellovanju, i po tarpjenju: djellovat, i tærpjet, premsu occitti bigljesi, da ovi ogagh Boscjanstveni gori u nas. Nu rezzimo scto pærvo visce djellovania. Voda mosce lescjat, semgljase mosce ne kretat, alli ne mosce ogagn, trjebaje, dase on illi kretchje, illi dase ugasi. Ovako, govori Sveti Gærgur, i gljubav, trjebaje dase kretchje, to jes trjebaje da djelluje, er akako ne djelluje, nije prava gljubav: *Si non operatur, amor non est*: homil. 30. in Evangl. A Issukærs recce: onise mosce rjeti, dame gljubi koje dobro uvjegban u moijeh sapovjedih, i Koiih u isto dobba obluscivа: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me*: Joan. 14. sato prem da jedan dohodi u Zærkvu, prem da traje vrjeme u molitvi i glassoviroj, i pametnoj, prem dase lupa u parsi, i da placce, kad sluscja rjec Boscijû; akko ne obsluсciva sveti sakon nejma pravoga, ni istinitoga bjgljega, da gljubi Bogga, nitibi imo ovega pravoga i istinoga bigljega kadbi sve ostale sapovjedi Boscije obsluscio, a jednu samu pristupio; er jes ko govori: ja ne kradem, ja ne psujem, jase krivo ne svjedocim, samose kad popusem, ter padem po slabosti, i isgnusimse. Dostaje ovi sam grjeh, dostaje sama necistochja, sa rjet dase Boogh ne gljubi od onega, koi u ovi grjeh upada. sato pridrasi moi usmite u ruke Boscije sapovjdj, i vighite, obsluscivateli sve ujedno, i svakku naposе; akko naghjete da ispugnate sve do kraja? moscetese usdat, da gljubite Bogga; toli naghjete drugako: rezzite, i rjetchjete pravedno: da nije u vascemu særzu ove gljubavi.

Alli da moscete rjeti: daga gljubite visce svijeh stvarii, tærpite dobrovoglno suprotive, kojevam dohodu, illi od gnega, illi od gljudii po gnegovu dopusctenju; erse u suprotivah u uboscтvu, u progonstvu; u nemochi: posna veoma dobro, jelli u komu gljubav zjenechja prema Boggu. Isgledatese u Jesussa, koi, kada vighje, dase priblisciwasce ura od gnegove gorke mukke, recce svoijem ucenikom: nekka svjet vidi, da ja gljubim moga Chjachka, dignitese, ter hodmo vesselo popit ovu cjascju: *Sed ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem, surgite, eamus*: Joan. 14. Ovako i vi ucinite, kad budete progoghjeni od nepriateglja, kad primite od gnega koju nedragos, kadvam ucini koju scettu: dochjevam milo sa osvetitse, allije vi otjerate, ter rezzite: nekka svjet vidi, da gljubimo Bogga u progonstvu, hodmo isnach nepriateglja, terga gljubescglivo sagærlimo: *Ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem, surgite, eamus*. Kadse naghjete nemochni u odru bes sluscbe, bes hrane, bes pomocchi, nemojte isgubit ustærpjenstvo, i tuscitse, Kakko davam Boogh poscciglje vecckje negh moscete podnjet, negh rezzite; nekka svjet vidi, da gljubimo Bogga u nemochi: akkoje ovo mailo Gos-

podi-

podine; poscglinam vecchju nemoch; allinam udjeli i vecchju pomoch. Kadse naghjete s'vele djecize, u tjesnu bitju, ter neusimate ni hagline ni jestojske potrebne: nemojte pruscit ruke na tughje, negh rezzite: nekka svjet vidi, da gljubimo Bogga: sahvaglivamoti Gospodine, dasinas stavio u jedno bitje tvomu prilicno, kadsi pribivo na semgli. S'ova dva bigljega, to jes s'djellovanjem, i s' tærpjenjem odkrite svjetu gljubav zjenechju prema Boggu.

BESSJEDA CETRESTA

U Nedjeglju Trinestu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Vjerri

Surge vade, quia fides tua te salvum fecit. Marc. 25.

Suescto dobra primi od Issukærsta oni gubavaz, od koganam cini uspomenu jutroscnje Vanghjelje, svemu doghje po Vjerri, koju imasce, kada poslan od gnega, dase prikasce Redovnizim, sa stecchi sdravglje isgubjeno, er kadga stecce, i doghje prid gnega sa sahvalitmu, reccemu dignise, ter otidi tvoijem putem, erte tvoja Vjerra osdravila: *Surge vade, quia fides tua te salvum fecit*. Nahodese tolizi Kærstjani u skutu svete Zærkve, koibi hotjelli imat istu srecchju, hotjellibi ne trudit, ne cinit niscta, neggo samom vjerrom uljestit u Kragljestvo Nebbesko. Allise ovo cjuddo nechje nigda dogoditi. Vjerravas ima, Kærstjani moi, sahraniti, alli ne sama; sasve daje ona pocetak od spassenja, neggochjevas sahranit Vjerra sadrusena s' dobrijem djellima. satobi dobro bilo, dase mallo porasgovorite s' vascjom Vjerrom, Kakkovas svjettuje mudri Tertullian, sa vidjet nahodilise u vas prava Vjerra, i istinita; alli sa boglje rjeti potrebnitoje, Kakkovas nagovara sveti Pavo, da vi vas istijeh iskuscjate: jestelli u pravoj Vjerri? *Vos ipsos tentate, si estis in fide*: 1. Corint. 13. Alli mosce bitti dase vi nechjete umjet iskuscjat, erse lasno nahodi meghju vamma, ko nesna svescto ona uci, i sapovjeda, satochjuvas ja podpomoch u ovemu iskuscjanju.

Vighimo najparvo sctoje Vjerra, o kojoj besjedimo. Vjerraje jedna Krepos Boggoslovna, koja podisce nasc rasum, da vjerruje, i dærsci stanovitto sa istinite sve stvari, sasve vissokke, sasve trudne, od Gospodina objavjene, sa ovi usrok, erbosu od gnega objavjene. I sasve, daje Vjerrovanje djello od rasuma, alli u gnemu i voglja ima svoj dio, radi togaje djello dostojno od plate. sato da isværscite podpunno dærscjanstva od istinitijeh Pravovjernikaa, ne samo imate iskuscjat rasum, vjerrujeli dobro, nu i voglju, djellujeli Kreposno. Pocnite od rasuma nejmate iskat sceglno: jelli Vjerra, koju spovjedate dobra u sebbi, jelli prava, nejmate sumgnit o gne istini. erboje tamna: *Argumentum non apparentium*: Hebr. 11. Kakko veli Pavo Aposto, erbo sasve, daje ona tamna, niscta ne magne veleje vecchje istinita, neggoje istinito ono scto gledamo occima, scto ticemo rukami, sctonamje prikasano svjetlosti naravnom. Radi togase pristoje Vjerri Katolicjanskoj one rjeci svetijeh Pjevanjaa: Jasam Zærna, allisam krasna: *Nigra sum, sed formosa*: Cant. 1. Erbo gne tamnost ima u sebbi vecchju istinu, neggo ... ista oc-

occitos od Mudrosnanja; i raslogbje od ovega, er ono scto vjerrujemo gljudskomu mudrosnanju, illi vjerrujemo, ernam onako svjedoce chjuchjenja, kojase cesto varraju, illi ernas ovako nagovara raslogh, koise tolikrat naghje krjv u sudjenju. Alli istine svete Vjerre, vjerrovanesu, erboihje Boogh objavio, koi biusci pærva istina, Kakkose nemosce on privarit, tako nemosce privarit drugoga; i sato dærscechi vi stanovitto daje sve onako, Kakkoje Gospodin Zærkvi objavio, i prem da ne snate raslogbe stvarii ovako trudnijeh, i vissozijeh: vighite najpærvo nahodilise u vascemu særzu gneko gljubescglivo prignutje na svetu Vjerru, i goiteli sceglje gne rasplodjenja, uscivateli, kad cjujete, daje rasglascena, i Kossitelise kadaje potlaccena? Vighite illi podloscjan vasc rasum rjeci, i vlasti Boscijoj, kad imate koje napastovanje prema svetoj Vjerri, odagneteliga oncjas, datelimu koi usrok, sluscjajuchi rasgovor cagljadetta vecchje smiona, negh pametna, alli sctechi kgnighe possiane naukom protivnijem svetomu Pismu? Iskuscjatese nahodilise u vas snanje toliko onijeh stvarii, kojesu potrebnite svakkomu Cjovjekku sa sabranitese, koliko onijeh, koje svakki Kærstjanin ima snat pod grjeh? Sctobi bilo, kadbise nascio koi Kærstjanin nerodjen na komu otokku pustoscenomu, alli odhragnen u kojoj gori, ghdjese ne cjuje od Pastiraa duhovnijeh nauk Kærstjanski, neggo meghju tolizijem Nauciteglima, i tolizijem Pripovjedozima, neuvjegban u svetoj Vjerri? Sctobi bilo kadbise nascjo u Kærstjanstvu isabranu koi Kærstjanin, koi upitan visce koga Otajstva, odgovoriobi, Kakko odgovorisce oni od Efesa svetomu Pavlu, kadih upita: jestelli primili Duha svetoga: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes?* Akko njesmo ni cjulli: da jes Duh sveti: *Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus.* Act. 19. Vighite najposlje koju cjas nossite svetoj Vjerri, sluscitelise u sgodah ovijem scitom, opiretelise s' gnim napastovagnim, naslagnatelise na gnega u sumgnah, i u dvomegnih, vladatelise gnim u suprotivah na isgled svetoga Joba, koi lescechi u smetgljsctu, rasgovarasce sama sebbe s' uspomenom od Uskarsnutja? *Scio quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum, & in carne mea videbo Deum meum:* Job. 19. Evo visce koliko stvarii imate iskuscjat vasc rasum sa vighjet vjerrujeli dobro.

Alli mosce bitti da u ovemu pærvomu iskuscjanju nechjete nachi velizijeh stvarii; sato proghimo na drugo iskuscjanje, ter vighimo, djellujeli Kreposno vascja voglja? Od Kojevamje Koristi pridraga Bracchjo, govorasce sveti Jakob Aposto parvijem Kærstjanom: imat Vjerru, a nejmat djella od Pravovjernika: *Quid prodest fratres mei, si fidem quis dicat habere, opera autem non habeat.* Jacob. 2. Velikaje privara zjenit, da Vjerra bes dobrijeh djelaa mosce jednoga sahraniti: *Numquid poterit fides salvare eum?* Nemosce, sljedi govorit recceni Aposto, erbo Kakkoje tjelo bes duscje mærtvo, takoje i Vjerra mærtva bes dobrijeh djelaa: *Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita etiam fides sine operibus.* Vidite dake dasu dobra djella potrebnita na svakki nacin jednomu, koise nahodi u skutu svete Zærkve, terse hocchje sahraniti. Vi isti spovjedate, da na drughi nacin ima mislit, ima govorit, ima djellovat jedan Pravovjernik, a na drughi jedan Nevjernik, drughe sabave, drughe igre, drughe naslade, druga vesseglja pristojese jednomu Provovjerniku, a drughe jednomu Nevjerniku: radi toga nekkase svak sobbom sa mallo porasgovori, ter upita sama sebbe: mislimli ja, govorimli ja, djellujemli ja, Kakko ima mislit, govorit, i djellovat jedan Pravovjernik, koi spovjeda Vjerru, i sakon Issukærstov? moje sabave, moje igre, moje naslade, moja vesseglja jesuli raslicna sabavam, igram, nasladam, i vesseglim jednoga Nevjernika? Moscelime svak po reccenijeh djellih rasabrat od gnih, ter rjeti: dasam pravovjernik? Alli ovi moj scivot isprasni, mekahni, i ras-

rasbludni cinimi sumgnit, jesamli pravi Kærstjanin? nemislit o dusci, ni o istizah vjekuvjecnijeh, bjescjatti od truda, i iskati las, scetatse po perivoih raskoscnijeh, i ne sabavgljatse o Krepostih, njesu ovo djella od Pravovjernika, ne nastojat na druga dobra negh telesna, neiskat drughe cjasti, negh svjettovne, ne scegljet drughe naslade, negh puttene, njesu ni ovo djella od Pravovjernika, govorit slo sa svakijem, pribitat tughjë, mærsjet na nepriateglja njesu ni ovo. Kakko mosce bitti, da ja vjerrujem sud, na komuse isctu s' tolikom pomgnom, i sude s' tolikom osctrinom od Issukærsta djella svakkoga umarloga, i da vrjeghjam ovega sudza s' tolikom slobodom? Kakko mosce bitti da ja vjerrujem pako, u komu gori jedan ogagn priscestokki, i nepodnossivi, koise nechje nigda ugasit, neggochje pærlit, i muccit gresnike u vjek: i dase ja igram i værtim na sljepacku oko gnegove stra sene jamme? mogu rjeti dasam gori u ovemu od hudobaa, koje sasve dasu onako hude, i opake, niscta ne magne vjerruju, i joscse tresu: *credunt & contremiscunt*: Jac. 2. A ja ne samose ne tresem, neghse smijem, i provodim vrjeme u vessegliu, i u rasbludah? Dasam ja jedan nevjernik, billih mogo gorre scivjet, neggo scivem? Ah trjebaje, da mnosi od vas spovjedu, da njesu vele dalekko od onega vremena nesrechnoga, od koga recce Issukærs: zjeniteli, da kad doghje sin Boscii, dachje nachi Vjerru na semgli: *Filius hominis veniens putas inveniet fidem in terra*? Luc. 18.

Dake akko vi Kuscjajuchi vasc rasum, nahodite, da on pomagnkava udjeltih od Vjerre, ter Kuscjajuchi vascju voglju, nahodite, da ona josc vecchje pomagnkava; sad propulctavajuchi djella, kojabi imalla cinit, sad cinechi djella, kojabi imalla necinit: stavite svu pomgnu sa dochi u spoznanje, odkle ishode ove neurednosti, i ova pomagnkanja. Ja zjenim, daje usrok od gnih venutje, i slabos vasce Vjerre. Vascjaje Vjerra prava Vjerra, allije mærtva, koja ne djelluje. Ovije korjen od neumærlosti, mallo magne negh usáho u vas. sato akko scudite, da opet oscive, usmite ljecit korjen one Vjerre, kojaje tolliko u vas oslabila. Nije dosta snatti jednomu Pravovjerniku stvari potrebnite sa sahranitese, i istine vjekovitte, koje Gospodin objavi svetoj Zærkvi, trjebaje dase o gnih spomene, daih usadi u pamet, ter dajh cesto rasmiscglja. Ovako cignasce sveti Kragl David, i spovighje, da ovako ne cignasce, dabise bio lasno isgubio: *Nisi, quod lex tua meditatio mea est, tunc forte periissem in humilitate mea*. Psal. 118. Ovako i vi cinite u naprieda, isnaghite akko moscete svahki dan, koje vrjeme sa spomenutse od onijeh istinaa, kojevamje odkrilla sveta Vjerra, i cinivam snatti Duh sveti, da nechjete nigda sagrjesciti. *Memorare novissima tua, & in æternum non peccabis*: Eccl. 7. Kada pokrjepite rasum na ovi nacin, nastojte pokrjepit i voglju. Occistite najparvo særze od grjeha, er, premda Vjerra mosce pribivat s' grjehom smærtnijem, niscta ne magne pribiva ussiono, i nahodise u silnu bitju, pak prionite na dobra djella, erse voglja cini s' gnima stavnia u Vjerri. Svjetlos vasce svjechje ne ishodi, akkochjemo pravedno govorit, is uglja, koi u gnoj gori, neggose hrani s' ugljem, ter usmnascja ovako i Vjerra premda nije rodjena od dobrijeh djelaa, niscta ne magne s' gnima raste, terse cini isværsnija. Nemojtese usdat na njedan nacin, dackjetese sahranit bes reccenijeh dobrijeh djelaa, onasu, opetvam velim, toliko potrebnita, da akkose ne naghju u vas, ne samo nechjete uljestit u Kragljestvo Nebbesko, neggochjete s' vjerrom ponorit u jas pakgljeni, Kakko ponorisce svoijem oruscjem oni nesrechni, od koijeh cini uspomenu Ezechjello: *Descenderunt in infernum cum armis suis*: 32. Kadbistese osudili, i nasscli u paklu slamegnem svete Vjerre; Kakkobi naripili na vas pogani, Turzi, scidovi, Kakkobise rugali vamma, govorechi: Nutti onijeh, koi imasce pocetak od spassenja, i njesuse sahranili, dasmoga mi imalli, nebismo gorjelli u

ovemu oghgnu. ʃato, davam bude od slave, a ne od ruga ona Vjerra, koju dærʃcite u ſerzu, a s' jeʃikkom ſpovjedate, naſtojte, da bude ſadruʃcena na ſvakki nacin s' dobrijem djellima.

BESSJEDA CETRESTI I PÆRVA

U Nedjeglju Cetærneſtu iʃa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O Boʃcijemu Providjenju

Nolite ſolliciti eſſe, dicentes: quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur. Matth. 6.

AKkoſe Viſcgni misli prizom, koja ʃaſve da ne ſije, i ʃcgne, niſcta ne magne, nahodi jeſtojsku potrebnitu ʃa priʃcivjet; akkoſe misli i Zvjetom poglskijem, koi ʃaſve da nemoʃce ni preſtit, ni tkat, niſcta ne magne ide obucen, Kakko najparvi kragl od ſvjeta; a nechjeſe pak mislit Cjovjekkom, koga ſtvori na ſvoju slikku, i s' raʃborſtvom raʃluci od ſtvorenja neraʃloſcita? I ſaſvijem ovijem, nahodiſe gljudii na ſvjetu, i Kærſtjanaa u skutu ſvete Zærkve, koiſe brinu, i ſmetaju, ſtraſcechiſe, daim u koje vrijeme neſtane hrana, i odjecchja. Ovijemchju ponovit one rjeci, koje nahodim u jutroſcnjemu Vanghjelju, da Iſſukærs recce onijem, koiſe mallo uʃdahu u Boʃcije Providjenje: *Nolite ſolliciti eſſe, dicentes: quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur?* Nemojteſe toliko brinut hranom, ni odjecchjom, er ʃna Chjachko Nebbeski ſve vaſce porrebe: *Scit enim Pater veſter Cæleſtis, quia his omnibus indigetis.* Po ovijeh rjecih Iſſukærſtovijeh vidite da jes jed no Providjenje, na kojeſe imamo ſvi naslonit, i kogaſe imamo uʃdano dærʃcjat, i dobrovoglno. A kolikoſe Kærſtjanaa nahodi, koi pri ſuprotivah, i nedragoſtih, pri uboſctvu, i pri potrebah, neraʃumju ovi nauk. Ovoijemſam odredio ukaʃat u danaſcgnoj beſsjedi, da jes jedno Providjenje, koje s' mudroſti beʃkoncivom, i s' pravednoſti neiʃmjernom vlada ſvjetom, i misliſe ſvijem gljudskijem potrebam, nekkaſe u naprjeda u Cjovjekka umærloga ne uʃdaju, negh ſtave ſve gnihovo uffanje u Chjachka Nebbeskoga.

Da jes Boogh na ſvjetu, tolikoje iſtinito, i occitto, da neʃnam nahodiliſe ko dærʃci ſtanovitto, daga nije. Kolikoje ſtvora tolikoje glaſaa, koinam odkrivaju ſvoga ſtvoriteglja s' onijem rjecima: njeſmo mi po naſcjoj Krepoſti iʃiſcli na ſvjet, neggonasje on ʃaſvo iʃ tminaa od niſcta, i iʃveo na dvor: *Ipſe fecit nos, & non ipſi nos:* Pſal. 99. Ni oni iſti, koi biahu hudoſti ʃapojeni, a u opaccini odhraghjeni, ne govore: da nije Bogga, neggo da nije Providjenja; on pribiva u viſſinah ſakriven oblazima, odiʃgarſe ne ſtavglja od nas: *Quid enim novit Deus: nubes latibulum ejus, & noſtra non conſiderat:* Job. 22. Rezzitemi, jeſtelli igda raʃgledali nacin, s' koijemje ovi ſvjet raʃredjen? Akko njeſte pogledajrega pomgnivo, ter kadga budete pogledali, odgovoritemi: jelli koje Providjenje, koje gnim vlada? Pogledajtaje tjek od Nebbeſaa, ʃaſve daſe krechju veoma raʃlicno, niſcta ne magne, ſvakkoje Nebbo podloʃcno parvomu, i ſvakko sluſcja ono, koje krechje ſva oſtala. S' Nebbeſaa ſidite na ʃemglju, na-

nachjete po gnoj tolike rjeke, kojeje cine plodnu svoijem vodama, tolika poglija sa sjedbaa, tolike ravnine sa putnikaa, tolike gore sa scivinaa. A dobba od godiscta ua cettvero rasredjena ne kascju Boscije Providjenje? u svojenam vrjeme mærkla noch grabi sunze, ternas sove na pocivanje, u svojenas vrjeme opet budi sunze istocno, ternas sove na trude, u svoje vrjeme semglja zavti, a u svoje raghja; i akko hocchjete josc boglje dochi u sposnanje od Boscijega Providjenja, isa stvorenja ne tolika isværsna pogledajte stvorenje isværsnije, pogledajte Cjovjekka, koi kasce u sebbi slikku svoga stvoriteglja. Akko pocnete rasgledat gnegovo tjelo, sasve dio magni od gnega, nechjetega nach prignuta k'semgli, Kakkose vide k'gnoj prignute scivine besraslosene, neggo prava, ter obærnuta put Nebbesaa. Akko pak pogledate na vecchi, i bogli dio od gnega, to jes na gnegovu duscju, ona kasce occittije Boscije Providjenje, er biusci go duh, nenahodi mira u ovijeh stvarih telesnijeh i dospjetnijeh, negh svegh hlepi sa stvari neumarle, i vjekuvjecne.

Akko po svemu ovemu njeste doscli u sposnanje od Boscijega Providjnja: upitajte scivine, i svjeri gorske, i odgovoritchjevam: Kakkose mosce sumgnit jelli ova krepos u Boggu, akkoje Boscije Providjenje dalo nam, kojesmo bes rasborstva jednu rasmnin, s' kojom posnamo, na nasc nacin, sctonam udi, i od cessase imamo cjuvat, i u istoje dobba postavillo u nas jedno naravno prignutje k'onemu sctonam mosce bitti od koristi, i od pomochi. Upitajte ptize, koje lete po Nebbu, i rjetchj vam: Konasje drughi naucio plestit ghnjesda, sa snjet, i stavit u gne jaja? Upitajte mravi, koi lase po semgli, i rjetchjevam, konasje naucio iskat u ljetto hranu sa sime, kadje sve potreno, i sharano, neggo Boscije Providjenje? sasve da ostavi upisano sveti Pavo: jeda Viscgni ima pomgnu od vollovaa: *Nunquid de bobus cura est Deo*. 1. Cor. 9. Ovako upisa, ne erse Bogh ne misli scivinama, neggo erse toliko misli Cjovjekkom, daje na gneki nacin niscta ono scto tratti u scivine. Ima, ima on pomgnu, ne samo od gljudii, nu i od scivinaa. Nahodise jedna vjecna pamet, koja posna gnihove potrebe, terim pomoch u svoje vrjeme udjeliva.

Pridobiti s'ovijem raslosima oni Koisu slo govorilli o Boscijemu Providjenju, vecchje ne govore: dase ne nahodi ova Krepos u Boggu, nu da ne cini pravedno. Dobri Abel, govore osta ubjen od nemilloga Kaina, boggogljubni Jakob, bi progognem od hudoga Esau. Cisti Josef prodan od Bracchje nenavidne, Ustærpjeni Job pokriven gubbom od værh glave do stupajaa, Sveti Muccenizi biahu progogneni od samosilnikaa, pribjeni tojagam, pargljeni oghgnem, rasdærpieni od scivinaa, posjecceni scegljesima; sad tolizi nedostojnizi uscivaju bogastva, cestistosti, cjasti, rasblude, i ostala dobra svjettovna; a tolizi Pravednizi provode vrjeme u tamnillu, u uboscvu, u progonstvu, u placcju u Susah? Nevjerni Kragljevi Koisu punni grjehaa od svakke værste sjede u najviscijeh pristoglih, ter pliju u bogastvu i rasgajajuse u sasbludab; a oni pustignak, Koije uteko svjeta sa neuvrjedit Bogga na gnemu, sabiose u pustignu: sceli Kapglju mutne vode, i hgljebaz Kruha pljesnavoga: alli Viscgni vidi ove stvari, alli ne vidi? Nemoscese rjeti: daih ne vidi, erje prem occitto, da jes jedno Providjenje, Koje vlada svjetom; da akkoih vidi sascoi tærpi, sascoi dopuscava, sascto hocchje, da jedni pate, a drughi uscivaju? Cjujteme s'pomgnom, Erchjuvam ukasat, da Kakko Viscgni s'velikom mudrosti vlada svjetom, vlada i s'velikom pravednosti.

Istinaje da vechje Krat stoje dobro grescnizi na ovoj semgli, ter da uscivaju velika dobra, a jedaih uscivaju sa gnihov so scivot, i sa gnihove grjehe? Ne na njedan nacin, negh imajuchi oni meghju tolizijem opaccinam, i Koje dobro djello naravno, dostojno od plate vremenite: Gospodin Koi plachja svakkomu svekkolico do Kraja, i priko mjerre:

pla-

plachja i gnih *s*a ona dobra djella narav-na, s' bogastvom, s' cjastima, s' *s*dravgljem, alli s' Kojom drugom platom vremenitom, Kakko zjegnasce Sveti Agustin, da plati naravne Krepostí starijeh Rimgnana, slavom od oru*s*cja, i s' prostranosti od Gospostva. Ovako i oni bogataz, Kogabiste vi hotjelli vidjet sctapom u ruzi, prossit od vrataa do vrataa, er prihita tughje; mo*s*ce bitti, da obuce priko godiscta vecchje neggo jednoga golonika, i da utjesci vecchje neggo jednoga gladnika. Ovako i oni bludnik akkose ne cjuva od necistochje, cjuvase od tughjega. Ovako i oni *s*logovoraz, akkose ne cjuva od *s*logovorenja, cjuvase od psovaka, i Krivijeh svjedocjanstva, i Kakkoje trudno nenach u jednomu nemochniku dovedenu do Konza, Koi bigljegh od uffanja meghju tolizijem bigljе*s*ima od smærti; takoje trudno nenach u jednomu gresceniku meghiu tolizijem opaccinam, Koje dobro djello naravno, i ovo dobro djello, nechje Gospodin da ostane bes plate, i erbo nije pravo dobro, ukolikoje ucignено be*s* gnegove millosti varhnaravne, plachjaga s' dobrima naravnijem, i svjettovnijem, Koja nejmaju stavno bitje, neggo samo dvornje lize, Kojese na svæshu ra*s*cini, i dospije: *s*najuchi Gospodin dachje najposlje ovj nepravednizi bitti od gnegove Pravde ossudjeni u mukke pakgljene, davaim prie, negh pocnu gorjet u onemu oghgnu, cijem mogu vessеlo provestit ovi *s*civot. Ovdistoje dobro *s*a mallo danaa, a onamochje tugovat, i peccjalitse po sve vjeke; radi toga nemojtese cjuddit u naprieda, ni govorit: *s*actosus puti *s*lotvoriteglja ovako srechni, i cestiti? *Quare via impiorum prosperatur*. Jer. 12. Er pokli Bo*s*cije Providjenje plachja gnihova dobra djella na ovemu svjetu bigljeghje istiniti, dajh hocchje pedeplat s' osctrinom gnegove Pravde na drugomu.

Scto pak Krivite Bo*s*cije Providjenje, er vecchje putaa mucci pravednike, i scagljeim tughe, nesgode, i suprotive: sljediteme slu*s*cjat s' pomgnom, erchjete dochi u po*s*nanje, daim ne samo ne cini krivo, nu daim Ka*s*ce veliku gljubav. Najpærvovas pitam: ghdjesu ti dobri tako cisti, i i*s*værsni, Koi nejmaju s' krepostima, Koje scivaju u gnih, i*s*mjescjanu Koju neurednos, i koju nei*s*værsnos. *s*vakka vedrina ima koi oblacich, i svakka Svetigna na *s*emgli, ima Koje malo pomagnkanje: nikkose nemosce dicit; govori Sveti Agustin, daje bes grjeha: *Quis gloriabitur castum habere cor, aut quis gloriabitur mundum se esse a peccato?* Ovo dake malo pomagnkanje Gospodin pedepse s' mukkam i s' trudima ra*s*lidnijem, i s' oghgnem od suprotivaa cisti arghju, Kojase nahodi u Pravednijeh. Alli stavimo da na *s*emgli jes tako dobrijeh gljudii, Koise cjuvaju od svakke nei*s*værnosti, i od najmagnega pomagnkanja, akko na ove Viscgni dase di suprotive, slu*s*cise suprotivam, *s*a ku*s*cjati gnihovu Krepos. Nespo*s*nase junascтvo jednoga Vojnika, kad sjedi pod scjattorom, nittise po*s*na mac od Kogaje Kalegnja, kad stoi u no*s*cnizi, trjebuje dochi na Kuscjanje. Najstinitije bigljegh od Dobrote, suprotiva tærpjena dobrovoglno, ne samo ova odkriva Koju Krepos imaju Dobri, negh josc po gne putu stjezzaju novu Krepos; suprotiva cini, dasu vecchje ugodjeni s' vogljom Bo*s*cijom, dasu jacci u ærvanju s' pakgljenijem nepriategljom, ter dase Boggu cesto utjezzaju. Evo dake *s*ascto Bo*s*cije Providjenje, posilajuchi pravednizim suprotive, ne samoim ne cini krivo, neghim Ka*s*ce vecchju gljubav, i blagodarnos; er tærpechi oni dobrovglno Krisce i nedragosti, stjezzaju velika dostojanstva *s*a sidjet na parvijeh Sjedalitisch u Kragljestvu Nebbeskomu. Nebbi imo Sveti Jobe toliku slavu u Raju, da njesi imo velike suprotive na *s*emgli, ni vi Sveti Mucceniziz, nebiste bili urescеni s' Krunnom tako svjetlom, i bogattom, davamje ne skova*s*ce tescзi udarzi od suprotivaa. *s*ato vi Koiste dosad nepromisegljeno govorilli, i po danascgnoj bessjedi po*s*nalli: da jes jedno Providjenje, Koje s' nedohitnom Mudrosti vlada svjetom, spo*s*najte daga isto Providjenje vlada s' velikom Pravednosti, necinechi krivo, ni kad nepravednizim cini u*s*civaz

na

na ovoj ſemgli ſa Koje gnihovo dobro djello naravno, ni kad Pravednizim cini patit, ſa vecchje platit u Raju gnihovo uſtærpjenſtvo. I nemojteſe u naprieda na niednoga Cjovjekka umærloga toliko naslagnat, Koliko na Bogga, koiſe misli ſvakkijem, i koi ſvakkomu dava dobar nacin, ſa ſcivjet cjaſno na ſemgli. Nemojteſe vele uſdat ni u Rodjaka, ni u Priateglja, ni u Goſpara, ni u drugoga Cjovjekka umærloga, *in quibus non eſt ſalus*. Pſal. 145. Negh ſtavite uffanje u Goſpodina terchjete ſpoſnat Kolikoje gnegovo Providjenje. Naghjeliſe ikko u bitju onako tuſcno onako ſcjaloſnu, u Kakuſe naghje ciſta Suſanna, kad bi obadjena, ne od Kogamudrago, negh od gljudii ſtarijeh, i poglavitijeh, i kad oni iſti govorahu da vighjoſce gne djello nepoſcteno, doſtojno od velike pedepſe. Ko nebi u ſgoddi ovako ſtraſcnoj bio iſgubio ſve uffanje od ſvoje pravednoſti. Nu ona nenahodechi kochie ſa gnu progovorit: podignu occi oplakane put Nebbeſſaa, i s' velikijem uffanjem ſaſva Bogga u pomoch, koi posla onciaſ Danijella Prorokka, ter on odkri gne Pravednos, i hudos onijeh ſtareſcinaa, koije obadoſce, erim ne hotiaſce pogodit, ni dopuſtit da iſpune greſene voglje, i oslobodi poſctenu mladizzu od pedepſe pripravjene. Ovakochjeſe i vam dogodit, akko vi ſtavite uffanje u Bogga: Onchjevas cjuvat u poghibjah, raſgovorit u nedragoſtih, utjeſcit u potrebah, prigledat u nemochih, uhititeſe dake gnegova skuta, termu pridajte ſve vaſce posle; alli nemojte oſtavit one dobre nacine naravne, Koivam mogu cjinit ſtech ſcughjenu ſværhu, negſe sluſcite gnima, ſa ne ſillovat Boſcije Providjene ſtvarat ciuddeſſa.

BESSEJEDA CETRESTI I DRUGA

U Nedjeglju Petneſtu iſa Ruſagliaa, alli Duhovaa

O Smærti greſcenika.

Ecce defunctus efferebatur filius unicus Matris me. Luc. 7.

NIjeſe uſdat ni u mlados, ni u moguſtvo, ni u bogaſtvo, od kad ſmært doghje na ſviet ſa pedepſat pærvi grjeh na gnemu ucignen, ne obſireſe na nikkoga, neggo sjece bes obſira ſvakku værſtu od Cegljadi. Nemojſe dake Mladichju uſdat u ſelena tvoja godiſcta, er Kakko ona umori u ſamomu zjetu od mladoſti onega Mladichja, od koganam cini jutroſcnje Vanghjelje uſpomenu: *Ecce defunctus efferebatur filius unicus Matris ſuæ*, takochje i tebbe, akkoje tiſne prema tebi Boſcija Deſnizza. ſamanſe diciſc tvoijem plemmenom, ter prjetiſc ſcibikon od Goſpoſtva ti koi sjediſc u priſtoglju od Velicjanſtva, er ſmært lupa s' iſtom noghom na vrata Siromaſcſzijeh Kucchjarizaa, i Dvoraa Kravglieſzijeh. ſaludusi Bogacce nakupio ſnojem, i trodom nepriſtavnijem toliko blago, erſe ſmært nemoſce s' njednjem darom ſamititi. Kadſe iſtocci vrjeme od Bogga odredjeno, ter doghje oni cjas najpokogni: ſvakchje bitti uſſillovam oſtavit rodno mjeſto, ſvoju kucchju, ſvoju Cegljad, ſvoje imanje, i raskoſce uſcivane, i nikkoſe umærlijeh nechje mocchi od ſmærti ſakrit. O ovoj ſmarti jachjuvam danas govorit allivamje necju prikaſat blagu u lizu, i mille chjudi, neggo ſilnu, hudu, i ſtrahovittu, nekka od prikaſe ova-

ovako ftrafcne pripadeni oftavite opaccine, koje ʃlu fmært uʃrokviu. Pomgnivome posluʃcjajte ʃvikolizi, navlaʃctito vi grefcnizi, akkoʃe nahodite u ovoj Zærkvi, er akko grefcni ʃcivot ne promjenite: ʃlomchjetega ʃvarhom dofpjet. Sctochjuvam u danaʃcgnoj besjedi ukaʃati.

Mogobihvas u pocetak ledenijem ftrahom fmeftit, ftavgljauchivam prid occi poghibju, u kojoʃe nahodite ʃa dofpjet ʃcivot iʃ nenadke; allichjuvam dopuftit, davamʃe nechje ova neʃrecchja dogoditi, neggo dachjete umrjeti na poftegli, ter dachjevam fmært prie na vrata od kucchje ʃakuzzati. Tescto ʃato? Zieniteli dachjeʃe ʃahranit u nemochi najposljednoj jedan Cjovjek, koije proveo ʃvoja ljetta, uʃcivajuchi ʃvjetovna dobra ʃabragnena beʃ ikkakve misli o Boggu, i o duʃci. Dochchje najposlje, dochchje ʃa gnega oni dan udeʃni, u koichje bitti uffillovan oftat u odru raʃbogljen od nemochi ʃaʃve ne tefcke u pocetak; ʃa mallo oghgna ne vele ʃceftokka, nechjeʃe nemochnik priftraʃcit, nu uʃmnoʃcechile bolles od glave, i slabos od tjela, ter pridodechi jacci ogagn: cjuje ove rjeci od koga vjerna priateglja, alli dobra Redovnika: *Diʃpone domui tuæ, quia morieris tu, & non vives*: Iʃa. 38. ʃaʃve danije nemoch beʃ uffanja od ʃdravglja, niʃcta ne magne veomaje tefcka, i poghibna: ʃatobi dobro bilo, da na vrjeme raʃrediʃc tvoje ftvari vremenite, ter opraviʃc posle duhovne. Svemoguchi Boʃcje, koije ovo tefcki udaraz ʃa tuʃcna nemochnika, navlaʃctito akkoje u zvjetu od godiʃctaa, akkoje pun gljudskoga uffanja, akkoʃe nahodi ʃapleten u priateglftvu, i u gljubavi. U pocetakʃe nemoʃce prignut ʃa vjerrovat, daje u bitju tako ftraʃcnu, negh dava ʃam ʃebbi raʃumjet, da nemoch nije fmærtna, daʃu druʃi od ifte nemochi oʃdravili. Nu videchi, da ʃvakki cjas ghine, ftavgljaʃe, daʃe nahodi u fmærtnoj poghibj. ʃove ljenika, moliga, daga ne oftavi, da proiʃcte, ter iʃnaghje koi ljek koriftan, da ne gleda, jelli od zjenne, illi neugodan, platitchje ʃve do kraja i popit do dna ʃvakko ʃalitje premdaje garko. Ovo cini ʃa tjelo, a ʃa duʃcju? Joʃc ne cini niʃcta; alli ʃpoʃna da ʃveʃcto cini ʃa tjelo, daje ʃve ʃaludno, ergje jur nemoch dovella do konza, poʃna da ima umrjeti, ter raʃmiʃceglja: da umiruchi, uffillovanje oftavit raʃblude, raskoʃcje, cjafti, imanje, ʃcenu, Djeezu, kucchju, ʃa nihkadaʃe u gnu ne povratit. Kojuchje ʃcjalos ochjuchjet na cjaffu od fmærti oni Bogataz, videchi: da koliko prie ima oftavit ʃve ono blago, koje prikupi s' tolikijem trudom, u toliko godiʃctaa? Ah Kakkochje uʃdiʃat, govorechi: ovo moje ʃlato, ovo moje ʃrebro, ovo moje bitje ovako obilno, u cigovechje ruke iʃa moje fmærti prochi? *Quæ autem paraʃti, cujus erunt*. Luc. 12. Kolikochjeʃe oʃcjaloftivit na cjaffu od fmærti oni Roditegl ʃpoʃnajochi, da oftavglja ʃcenu joʃc mladu, kchjeri neʃpravgljene, ʃinove raʃpuʃctene, Kakkochje i on uʃdiffat, govorechi: Ah huda, i gliuta fmærti ovakome nemillo, i prie vremena, raʃlucivaʃc od moje kærvi, i od moje najdraʃce cegljadi? *Siccine ʃeparat amara mors*. 1. Reg. 15. Ondaehje poʃnat Velemoguchnizi ʃctoʃu pærva sjediliʃcta, i najviʃce cjafti, terchje rjeti s' Filippom kragljom ʃpagnske ʃemglje: ʃad poʃnam dami nije od korifti ʃcto kragljevah, nu od ʃctette, i od fmechje: *Nihil confert Regem eʃʃe, niʃi quod in morte cruciat ʃuiʃʃe*.

Uʃmnaʃcjatchje fmechju skoncjanoga nemochnika pakglјeni nepriategl, koi ʃnajuchi veoma dobro, da akkoga u ono kratko vrjeme ne poʃvoi, nechjega vecchje igda poʃvoitti: ftavitchje, radi toga, ʃvu pomgnu ʃa iʃkuʃcjat, koijeje najslabije gnegovo pohotjenftvo, i kad poʃna gnegovu slabos, pocetchjega napaftovat. Akko vidi, daje bludnos gnim vladala, ftavitchjemu prid occi ʃve grjehe neciʃte, jedaʃe opet u gnih naʃladi, alli poʃcudi ono cegljade toliko drago. Akko vidi daje nemochnik veoma prignut na imanje, i priljepjen k' ʃvojoj kuechi, davatchjemu raʃumjet: da nije dærʃcjan oncjas vratit tughje, ter potiʃnut ʃvoje kchjeri, i ʃinove, da proffechi,

chi, iſctu hranu. Akko poſna, daje gnegovo ſærze prignuto na raſargbu, ſabitchjemu u glavu, da nije dærſcjan s' tolikijem trudom dovodit nepriateglja u kucchju, ſa gnimeſe oproſtit, ni porucjvat, damu praſcta. Priloſcite na ova napaſtovanja gorku uſpomenu od gnegovijeh neiſbrojniieh grjehaa. Dokleje greſcnik ſdrav u tjelu, provodi vrjeme veſſelo, ter ſasljepjen greſcnijem tminnam, ne vidi ni koiſu, ni koliziſu gnegovi grjeſi. Nu kadſe naghje na ſmærtnomu cjaſſu otvori occi ſatiſnute, i vidi prid onom ſvjechjom blagoſſovjenom ſvu gnihovu tegotu, ſvu gærdochju, i vas gnihov broj. Ovako i ovi nemochnik prem neſrechni poſna ſad vas broj ſvoijeh grjehaa, i ſve gnihove okoliſce, i ſvaki nacin neuredni, s' koijemihje ucinio. Alliga njedna miſo ne ſmeta toliko, koliko ſtrabovitta uſpomena od ſuda Boſcijega, na komuſe ima nachi koliko prie ſam beſ parza, beſ Rodjaka, beſ priateglja, poſna, da nakon mallo vremena ima dochi prid priſtoglje onega ſudza, od koga zjennu ne ucini, i Koga toliko putaa uvrjedi s' grjeſima raſlicnijem, poſna, damu ima odgovarat ſa ſve misli, ſa ſve rjeci, i ſa ſva djella nepoſctena, poſna, daje vele ſagrjeſcio, a ne vidi pokore ucignene ſa tolike grjehe, neghſe ſpomegniva, da vecchje Krat oſtavi i onu, Kojamu bi naredjena od Iſpovjednika. Vidi, da jur ulaſi u jedno more i beſdna, i beſ Kraja, u vjek nedoſpjetni, i da ima oſtat illi blaſcen, illi oſudjen po ſve vjeke.

Konam dake umje pripovidjet nemir, ſmechju, i tjeſnocchju gnegova ſærza priskoncjana? Otvorimo ſveto Piſmo, i pogledaimo opakoga Kraglja Saula, Kad umire, terchjemo poſnat jadde, tughe, i tjeſnocchju jednoga greſcnika na ſmærtnomu cjaſſu. Leſcjaſce na putu ſmærtno raghjen neſrechni Kragl Saul, i premda biaſce veoma poſcudan doſpjet jadni ſcivot Koliko prie, nemogaſce gljutu poſcudu iſpunniti. Vidi u ovo vrjeme prohodit iſtijem putem jednoga mladichja Amalecina, ſovega s' m[illegible] glaſom, terga moli ſærcjano, damu otme ono mallo ſcivotta, ſctomu oſtaje, erſe nahodi u tjeſnochjah neiſrecenijeh: *Sta ſuper me, & interfice me, quia tenent me anguſtiæ*. 2. Reg. 1. Vidim, da ſcudite ſnatti, Koje biahu gnegove ſmechje, i tjeſnocchje. Odkrivaih Piſmo ſcidovsko, u Komuſe nahode, Kakko ſvjedoci Abulenſe. In lib. 2. Reg. c. 1. Tomacitegl glaſſovitti, mjeſcte onijeh rjecii: *Tenent me anguſtiæ*: Ove drughe: *Tenent me oræ veſtimenti Sacerdotalis*: Smetajume, ter ſtiſgnivaju ſærze moje Kraj haglinaa Redovnickijeh. Cignaſceſe Saulu u ono vrjeme, da gleda ſve one Redovnike od Nobe nepravedno po gnegovoj ſapovjedi ubjene, er biaſce Abimelekko gnihov glavar privrjeſcijo u Kucchju Kraglja Davida od iſtoga Saula progognena, ter daga obade, pitajuchi pravdu u Bogga: *Videbatur ſibi Saul propinquus morti, videre Sacerdotes Domini, accuſantes eum in judicio coram Domino*: Ah Ennoih, Ennoih ſvijeh oſamdeſſet i pet, obucenijeh u haglinah Redovnickijeh. Ennoimſe joſc vide ranne raſtvorene, Enno joſc tece Karv po gnih! Nuti Kakkomi prjete, Kakkoſe tuſce na menne, Kakkomi ſærze ſtiſgnivaju? *Tenent me oræ veſtimenti Sacerdotalis*. Ah tuſcna menne. i neſrechna, u Kojojſe ſmechi nahodim, u Kojoj tjeſnocchi? Dake pridraghi putnice, akkoſe nahodi u tvomu ſærzu Koja iskra od gljubavi, alli od milloſarghja: ſvarſcime, doſpjejme, nekka vecchje doſpije ovo moje skoncjanje, i ove moje tughe: *Sta ſuper me, & interfice me*.

Ovo ſctoſe dogodi neſrechnomu Kraglju Saulu na ſmærtnomu cjaſſu, dogaghjaſe ſvakkomu greſcnika, a navlaſctito onemu, o Komu danas beſsjedim: Cinimuſe, da vidi teſcjake neplatjene, ſiromahe ſatrene, Djevojcize ozkværgnene, Udovizze ſamitjene, ſcene ſamamjene, Redovnike potlaccene, ter daga ſvi obade s' iſtijem glaſom prid ſudzem Vjekuvjecnijem, pitajuchi pravdu u gnega: Ovakonam ſvjedoci ſveti Ivan Slatouſnik: *Cum enim ſemper nos ſtimulat peccatorum conſcientia, tum maxime*

S   *illa*

illa hora, cum hinc sumus abeundi: tunc enim sive quis rapuit, sive fraudavit, sive contumelia affecit, universus illic peccatorum cumulus renovatur, oculisque exhibetur, mentemque stimulat: de Laz. conc. 2. Dogaghjamuse, sljedi govorit recceni svetaz, ono isto, scto i jednomu Krivzu, Kadse nahodi u tamnizzi, sveghje u strahu u predanju, u tjesnocchi, nuse usmnosci u gnemu i strah, i predanje, i tjesnocchja, Kad ima pristupit k'sudzu, i bit od gnega Kuscjan, i sudjen: *Quemadmodum qui tenetur in carcere, semper quidem dejectus est, ac mærens, maxime tamen sub illum diem, quo est educendus, & ad ipsas pertrahendus Judicis fores. Sic & anima*: Sadchjete vidjet ovega tuscna nemochnika osnojena snojem ledenijem. Sctomuje? Jedamuje scto pridolclo? snateli sctomuje? grjesimuse cine snoit, Koje gleda rasredjene prid occima. Sadchjetega vighjet, ko isvan sebbe besrjeci: scto cini, scto misli? snateli scto misli! misli o onemu strascnomu sudu, na Komuse strasci s' raslogom, dachje bitti ossudjen sa gnegove grjehe. Da jellise ispovidio? Njesmomu josc dovelli Ispovjednika, dase vechma ne priprane. Tot vecchje gljubite gnegovo tjelo, Koje ima otit pod ploccju Koliko prie, i raspastitse, neggo gnegovu duscju neumarlu? O nepomstva, o nemilosti! Poscglite najbærsce po Ispovjednika, jedaga satece u scivottu. Dohodi Ispovjednik, ter bes ikkakva okolisscja, govorimu: cini oncjas scto imasc cinit, erti ostaje mallo vremena. Scto govorisc? govorim da ghinesc svakki cjas vecchje, satose pocni ispovjedat, nesnam odklechju pocet, tolikoje mnosctvo moijeh grjehaa, svakime smeta, i prem dasamse od gnih ispovjedo, strascimse od moijeh proscjastijeh ispovjestii. Nesnam Kakva bi u menni boles u vrjeme od Djetinstva, a u vrjeme od moje plahe mladosti, nesnam Kakve biahu moje odlukke, erse povratjah na iste grjehe, i vecchje putaa u isti dan od Ispovjesti: satobih hotio ucinit jspovjes od svega scivotta. Nu vidim, da ni slabos tjela jur dovedena od skoncjanja, ni boles glave ovako smetene, nedopusctavajumi ispunnit moje sceglje. Ispovjedase dake Kakko mosce, ter prima red od duscje, a mosce bitti da dobro i ne posna scto prima. Jurse nahodi u smærtnomu arvanju, trjebamuje Duscju Boggu i svezim priporucit. Anghjeli sveti dostojtese susrestit gnegovu duscju, terje primit gljubescglivo, Kada iside is martva tjela, branechije od pakgljenoga nepriateglja. Evo isiasi: *Proficiscere anima Christiana de hóc mundo*: Odjelise Kærstjanska duscio s'ovega svjeta, odjelise od svijeh Rodjakaa i Priategljaa, odjelise od svega onega scto ti bi najdrasce na semgli. Occe mre nemochnik, odrjesciga od svijeh grjehaa: ovoje oni cjas strahovitti, o Komu vissi vjek nedospjetni: *Momentum a quo pendet æternitas*. Umroje tuscian ne odise, ne Krechje occima, dospioje scivjet na semgli, i sa gnegasu jur dospjelle raskoscje, cjasti, bogastvo, imanje, i svescto imasce na svjetu, jurje prido Boggu raslogh od svega scivotta. Da ghdjese nahodi gnegova duscja u Raju, alli u paklu? Strahme daje u pako ponorila, er ko slo scive, slo i dospjeva. Sadmi rezzite, billiste vi mirno umærli, Kadbiste dospjelli scivot na ovi nacin? Ne nikkako, a javam odgovaram gresnizi moi pridrasi: akko grjeh na vrjeme ne ostavite, akko na vrjeme ne promjenite opaki scivot, vemochjete lasno dospjet na ovi nacin, i nachjetese prie smærti u istoj tjesnocchi, u istomu nemiru, i u istomu strahu: sato akko scudite mirno umrjeti: smiritese sada s'Boggom, i s'podobnom pokorom utascite Bosciju Pravdu prema vam rasarcenu.

BES-

BESSJEDA CETRESTI I TRECCHJA

U Nedjeglju Petnestu i∫a Ru∫agljaa, alli Duhovaa

O Smærti Pravednika.

Ecce defunctus efferebatur filius unicus Matris suæ. Luc. 7.

NIje ſtvari od Kojeſe umærli toliko ſtraſce na ∫emgli, Koliko od ſmærti, ∫atoſe o gnoj ne ra∫govaraju, o gnoj ne misle, i Kad vide i∫ dalekka noſſit mærza u Zærkù, otidu drughijem putem, ſa ne ſuſreſtitga. Tolikoſe ſtraſce od ſmærti, od Koje nije nacina, daſe mogu ſacjuvati. Jaſe ne cjuddim, daſe greſcnizi ſtraſce od ſmarti, i da tjeraju s' pameti gne gljutu uſpomenu, er kadbi ſtalli ra∫miſcgljati oni dan, u Koi imaju prochi ∫emglje u pako, ter gorjet u oghgnu vjekuvjecnomu, protarnulibi u iſtinu, i naje∫cilibiſe od varh glave do ſtupajaa; Nuſe cjuddim, daſe ſtraſce od ſmærti, oni Koi imaju ſtrah Bo∫cii, koiſe cjuvaju s' velikom pomgnom od grjehaa ſmærtnijeh, i mær∫e na one, Kojeſu u ſelena ljetta s' mallom ſvjeſti ucinilli. Tolikoſe ſtraſcite moi Boggogljubni ſluſcjaozi od ſmærti? I erbo jutros vidite noſſit jednoga mladichja u greb: *Ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ*: ſtojte ∫a i∫it i∫ Zærkve ∫a ne ſluſcjat, o ſmærti beſsjedit? Ah nemojte, neghſe uſtavite ∫a Koje vrjeme, terme cjujte pomgnivo, erſamvam namislio uka∫ati: da ſmært Pravednika nije ∫la, ni ſtraſcna, Kakko ſmært greſcnika, neggo ljepa i mirna, ter uſſam, Kadme cjujete o gnoi govorit: daſe nechjete u napried od gne ſtra∫cit, negh dachjeteje ∫cegljet, Kakko onu, Kojachjevam otvorit vrata od Raja, i odkrit lize Bo∫cjanſtveno.

Imobi occe vas ra∫logh tako govorit, Kadbi bilo iſto odjelitſe s'ove ∫emglje, i nachſe u Kragljeſtvu Nebbeskomu, ∫atvorit occi ∫a nigda, vecchje ne vidjeti ſtvari ſvjettovne, i otvoritih ∫a u∫civat lize Bo∫cije. Kadbi ſtvar ovako prohodilla, Kobiſe ſtraſcio od ſmærti, Koje nebi ∫celio? Alli ſtvar ovako ne prohodi, ukoliko ſmært mo∫cenas uveſtit u Raj, allinas mo∫ce i u pako potiſnut, i vecchjeje onijek, Koi i∫a ſmarti idu u mukke pakgljene, neggo onijeh, Koi uljetaju u Kragljeſtvo Nebbesko; i oni iſti Koiſe ſahrane, nemoguſe ne ſtraſcit pri ſmærti: ra∫miſcgljajuchi da imaju otit prid jednoga ſudza, Koichje i∫kat tanko po tanko damu odgovore ∫a najmanje djello, ∫a najmanju miſo, i ∫a najmanju rjec i∫pra∫nu. Prid jednoga ſudza, Koi, Kakko daſe onda ∫aboravi od ſvoga velikoga Milloſærghja, ſudi po ſamoj Pravdi, ter oſſudiva u mukke pakgljene ſvakkoga, Koga nahodi u grjehu ſmærtnomu, prem da biaſce prie proveo toliko godiſctaa u pokori, i u ſvetigni. Prid jednoga ſudza najposlje i∫, uſtaa Koga imamo ſvi cjutti: illi one radoſne rjeci: doghite ſamnom blagoslovjeni, illi one ſtrahovitte: odjeliteſe od menne prokleti. Kakko dake hotjeſc, occe, da mi Koiſmo vecchjekrat Bogga uvrjedili, i Koi ne∫namo Kojachjenas ſrecchja dopaſtit na ſudu Bo∫cijemu: ∫celimo ſmært, i daſe od gne ne ſtraſcimo? Toliko vecchje ∫najuchi daſuſe ſtraſcili iſti ſvezi, i ſvezi najvecchi, Kadſu ra∫miſcgljali dan ſudgni, i ono ſctoimſe moglo dogodit i∫a ſmærti. Ko bi u vremena Jobba uſtærpjenoga i∫værſnii od gnega? Doſtaje rjeti: da bi povhaljen od iſtoga Bogga, Koiſe i∫uſti: daſe onda, nenahodjaſce na ∫emgli Cjovjek gnemu prilicjan: *Non sit ei similis in terra*: Job. 1. I nicta ne magne, recceni Job toliki ſtrah imaſce od ſuda, da Ko ∫apagnen, i ſvjeſti

sti ubjene, vikasce u sve glase: scto-chju cinit, Kada ustane Gospodin sa suditme, i Koichjumu odgovor datti, Kada usiscte raslogh moga scivjenja? *Quid faciam cum surrexit ad judicandum Deus, & cum quæsierit, quid respondebo ei?* Ko bi meghju Kraglima Israelskijem svetii od Davida? Dostaje rjeti: da biasce ugodan sætzu Boscijemu, i niscta ne magne, Kad sta rasmiscgljat tancinu, i osctrinu, s' Koijem Vjecni sudaz prohodi u iskuscjanju, i u sudjenju, reccemu pun straha, i smutnije: nemo Gospodine posivati tvoga sluscbenika na sud, erse nechje nachi ikko od umærlijeh cis prid tvoijem lizem: *Ne intres in judicium cum servo tuo Domine, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens:* Psal. 141. Kadse ovazi svezi strasce od suda, a mi Koismo Bogga mnokrat uvrjedili, imamo scegljet smært, govorechi: Kasna smærti scto vecchje cekkasc, scto ne doghjesc, ternas ne privedesc prid sudza, da cjujemo is gnegovijeh ustaa ono scto ima bit od nas u vjek vjekaa?

Ovosu rasloscenja mnosijeh Kærstjanaa, Koi scele, daih smært illi nigda, illi veoma dozna posove na sud Boscii, i zjene da sa ovako gnihove sceglje, nejmaju bitti poharani. U istinuvam govorim: Kadbih ja cjuo isit is ustaa hudijeh grescnikaa ovake bessjede: rekobihim: dobrose strascite od smærti, alli sa boglje rjeti: nagovarobihih: dase nastojte strascit vele vecchje, neghse strasce, er akko ne promjene opaki scivot, onachjeih najposlje rinnut u jas pakgljeni; sasve da nebih gnim dopustio, da mogu rasloscito scegjjet, illi daih smart nigda, illi veoma dozna posove na sud Boscii, er ove gnihove sceglje neisbode toliko is særza pristrascena od smærti, Koliko is særza k' svjetu, i k' grjehu priljepjena, i Komuje mucno ostavit grjeh i svjettovne rasblude. Ovakobih grescnizim odgovorio, Kadbimi oni davali rasloghe od straha, Koga imaju od smærti, i od suda Boscijega, nu besjedechi ja danas s' gljudima boggogljubnijem, i Koi na njednu drugu stvar toliko nastoje, Koliko sacjuvatse od grjeha, ter hodit na pried u Krepostih i vechma gorjet u gljubavi Boscijoj: ostavgljam reccení nacin od govorenja, i ovako besjedim. Vi moi pridrasi i boggogljubni Kærstjani, nejmate gledat smart innako, neggo Kakko put, Koivas vodi u Kragljestvo Nebbesko, radi toga, imateje scudjet, i ne tuscitse na drugo, neggo na gne Kærtjenje. Cjudditese na ovo moje govorenje? Sljediteme pomgnivo sluscjat. Istinaje occitta, i o gnojse nemosce sumgnit: da Ko dospije scivot u millosti Boscijoj, premdaje gnegda s' grjesima rasličnijem Vjecnoga sudza uvrjedio: bitchje od gnega doccekan i primjen gljubescgljvo, i sahranitchjese. Biusci ovu ovako, Kærstjanin Koi jes Koje godiscte, da nastoi na Krepos, i na boggogljubnos, cjuvajuchise od svakkoga grjeha smærtnoga, a i u male u rjetko upade povoglno; mosce darscjat: dase nahodi u millosti Boscijoi, akko ne onako stavno i temeglito, Kakko damuje bilo od Bogge objavjeno, a ono mosce dærscjat do isto naslognen na gljudske rasloghe, i ne sumgnit o ovemu. Kakko dake ovi Kærstjanin, nemosce u isto dobba dærscjat do isto, da Kadbi bio sad posvan na sud Boscii, nebi steko na gnemu vjecno spasenje? Mosce ovako dærscjat sasvijem raslogom, ter gledat smært, Kakko put od Raja, i svoga vjecnoga uscivanja.

Cjujem Komi odgovara, sasve Occe da Kærstjanim, Koi jes Koje godiscte, da nastoi na Krepos, i na boggoljubnos cjuvajuchise od grjeha smærtnoga, ter stavglja pomgnu sa ne upastit povoglno ni u male grjehe: mosce dærscjat do isto, naslognen na gljudske rasloghe, dase nahodi u millosti Boscijoj, ter Kadbi bio posvan na sud Boscii, dabise sahranio; niscta ne magne ovi isti Kærstjanin, mosce sumgnit o gnegovu vjecnomu Spasenju, terse strascit od isgubjenja. Spovjedam da recceni Kærstjanin mosce imat Koju malu sumgnu, i Koi strah nerasloscitì, nuse nejma obsirat na ove stvari, ni smetatse radi gnih, dostamuje snat doisto po gljudskijeh raslosih, dase

na-

nahodi u millosti Boscijoj, i Kadbi bio posvan na sud od Gospodina, dabise sahranio. Premdaje svakkomu od nas dragh scivot, i da snamo, da nije nemosceno, nu dase mosce semglja porsjestit, i proscdrjetnas, Kakkose gnegda prosjede, i proscdrje Datana i Abirona; nisc'ta ne magne svise mirno po gnoj scetamo, ne strascechise od gne presjedenja, Kakkoda nemosce ni sljediti i Kadbise od gnega strascio ukasobise nerasborstan, i uciniobise veoma smjescjan. Nemojtemi rjeti: dase ovako imamo podnossit u poslih teliesnijeh, alli ne u duhovnijeh, navlasctito u poslu viecnoga Spassenjea, er akko on jednom slo otide, otitchje naopako posve vjeke. Istinaje da imamo stavit navjecchju pomgnu u ovemu poslu, nu i pomgna ovega posla ima bitti rasborita, i svoijem nacinom. s'ovom pomgnom rasboritom nastojahu na gnihovo vjecno Spassenje Sveti Ignazio Lojola i sveta Teresa, i nesnase daim bi objavjeno gnihovo sahragnenje, i daim ne ostajasce Koja dlaciza od sumgne o gnihovu isgubjenju; nisc'ta ne magne tako malahan strah imasce obodvoiza i od grjehaa gneda ucignenijeh, i od smærti, i od suda Boscijega, da gnihove najvecchje sceglje biahu dospjet scivot vremeniti, sa pocet Vjeckuvjecni. Dostaje cjutti svetu Teresu, Koja govori: da goruchje poscjude od smærti, sa otiti vidjet Bogga u Raju, cignahujoj isgubit uspomenu od grjehaa, Koliko daih nebiasce ucinilla, i od mukaa, od Koijeh bi dostojna, Koliko dajoj biahu odpusctení svi dugovi. I akkose koi svezi naghjosce u strahu na smærtnomu cjassu Zjechja Suda, i Pravde Boscije: velese vecchje naghje onijeh Koise vessélo svjeta odjelisce. Sato vi Karstjani boggogljubni, koi biusci proscio gnekoliko vremena, dase cjuvate od grjeha, ter da nastoite na svakku værttu od Krepostii: ostavite strah od smærti, i od Boscijega Suda, alli sa boglje rjeti scelite smært, Kakko stvar najdrascju, erchjevam ona otvorit vrata od Raja, i okrit lize Boscjanstveno, daga mirno uscivate u vjek vjekaa. Akkovas pocnu smetat grjesi gnegda ucigneni: usdatese u Bogga, i u gnegovu Dobrotu, rasmiscgljajuchi: da on nije samosilnik, alli Sudaz nepravedni, koi usciva, Kadnas naghje u krivini, sa pedesatnas, neggo Cjanchko gljubescglivi, Koinasje stvorio, ne na drugu sværhu, negh sa uvestitnas u gnegovo Kragljesstvo, i ucinitas udionike gnegova blascenstva, i drugo ne scudi, neggo daga steccemo, ter da cisti pristupimo k' gnemu, kadnas posove na Sud. Stavite prid occi tolike Vojnike, koi skacju vessélo na boi neobsirajuchise na tolike smærtne poghibje, i ne skacju s' uffanjem onako velikijem i onako rasloscitijem, koje imaju dobri Kærstjani: dachje bitti po smærti okrugnemi od sudza Vjekuvjecnoga, neggo s' uffanjem tanahnijem, s' Koijemse mosce rjeti: da davaju sami sebbi rasumjet, dachje ostat u boju dobitnizi. Sato Kada opravite vasce duhovne posle (i ovoje veoma lasno svakkomu Kærstjaninu, Koise cjuva od grjeha, i nastoi na Krepos, i dæisciSe daihje jur opravio) pristupite s' velikijem uffanjem prid pristoglje od millosti, erse ovako sove pristoglje Gospodinovo: *Adeamus cum fiducia ad tribunal gratiæ* Hebr. 4. Hoije i Sudaz i Chiachko, i Kakko prilaga Sveti Ambrogio: takoje nasc Sudaz, daje u isto dobba nasc i Paraz. Priloscitchju najposlje govorechi, da i bes ovega uffanja, imallibiste otiti akko ne vessélo, a ono mirno na Sud Boscii, spravni primit od gnega svakko osludjenje, sasve da bude vjecne smærti, s' velikijem podniscezstvom, i ugodjenjem s' gnegovom prisvetom vogljom, govorechi is svega særza Pravedansi Gospodine, i tvoije sud pravedan: *Justus es Domine, & rectum judicium tuum*: Psal. 118. Sljedechi isgled Blascene Anghjele is Fuligna, Kojoj, kad Gospodin dospje odkrivat pravednos gnegovijeh sudaa, tad ona recce ostah tako mirna, da snam istinito, da imam bitti osludjena u pako, nebih imalla rasloga ikkakva tuscitse na osludu, nitibih sa ovo magne nastojala sluscit Bogga, i gljubitga, neghga sad sluscim, i gljubim, er ne sposnam magnu Dobrotu Bosciju u Blascenizih, negh u osludjenizih.

BESSJE-

BESSJEDA CETRESTI I CETVARTA

U Nedjeglju Scesnestu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Dnevih Svetcjanijeh.

Si licet Sabbato curare : Luc. 14.

PRemdaje sapovjed od gljubavi meghju svijem sapovjedima najvecchja, i najpoglavitija, biusci ona sværha svega sakona; i ko gnu ispunni, moscese rjeti istinito: daje vas sakon isværscio; niscta ne magne Farisei, koise obsirahu na koru nadvornju od sakona, a ne hotiahu s' pogledom otit nisce, ter vidjet ono sctose poglavitto usdærscjasce u sakonu: imasce cessa rjeti prema jednomu djellu od gljubavi, koje biasce dostojno od velike pohvale. Nahodechise Issukars u subbotu, dan odredjen od Gospodina jusc od pocetka od svjeta sa pocivanja, sa tærpesom jednoga Poglavize reccenijeh Fariseaa: vidje jednoga Cjiovjekka s' utrobom nadutom, poscjaliga u nemochi, usescega pasit Farisei, ter stahu s' pomgnom sa vidieti: hocchjeliga u oni dan Subbotai osdraviti sa prikoritga ko pristupiteglja od sakona, koi sapovjeda: dase svetkuju svetkovine; onse stavi od gnibovijeh misli pokrivenijeh, terih upita: moscelise ljecit Nemochnik u Subbotu? *Si licet Sabbato curare*? Neodgovarajuchimu oni niscta, use sa ruku Cjovjekka, koi bollovasce debellom boli, osdraviga od nemochi, ter recce Fariseim: Kadbi Komu od vas u Subbotu upo vo, alli oslich u jammu nebjga oncjas isti dan nastojo is gne isvadit, ter ukasat gljubav scivini nerasloscitoj, a ja nemogu u Subbotu povratit sdravglje, i ukasat gljubav Cjovjekku? Nejmahu Kakko vidite njednoga rasloga Farisei cjudditse na Issukærsta, ni suditga Kakko pristupiteglja od sakona, koi sapovjeda, dase svetkuju svetkovine, er osdravi u Subbotu Nemochnika, ukolikoga krenu gljubav na ovo djello millostivo, Kojaje najvecchja, i najpoglavitija meghju svijem sapovjedima, i sværha svega sakona. Nu ja imam raslogh cjudditse na tolike Kærstjane, koi ne sa gljubav, ni potrebn Iskærgnega, nu sa svoju Koris ossobitu, sa dobit vremenitu, sa lakomos pristupaju sakon, koi sapovjeda, dase svetkuju svetkovine, ter trude, i rade u nedjeglje, i dni blaghe, Kakkodasu dni posleni. S' ovijemchju danas bessjediti, akkose nahode u ovoj Zærkvi, terchjuim ukasat, neposctenje Koje cine, pristupajuchi ovu sapovjed, i datchjuvim nacin, Kakko imaju svetkovati blaghe dnevi.

Boogh, Koije Zjech gnegova Vjzkuvjecjanstva Gospodar svijeh vremenaa, mogasce sve dni od godiscta odredit sa sebbe, ter cinit, daga hvale umærli od jutra do vecera, i daga cjaste bes pristanja, kakkose pristoi gnegovu Velicjanstvu. Nu ovako ne ucini: use sa sebbe dni svetacne: *Sabbatum est requies sancta Deo*: Exod. 31. A ostavi umærlijem sve ostale dni sa poslovanja. Lucifer Kragl od tminaa pakglienijeh, koi nebi hotio vidjet Bogga cjascjena na semgli od umærlijeh, kakkoga ne vidi u paklu od ossudjenikaa: potice svoje drugove prema gnemu, terim govori: Cinimo da dni svetacni, kojeje Boog useo sa sebbe, i kojeje zærkva stavila pod grjeh kærstjanom, doih imaju svetkovati, nebudu od gnih svetkovani: *Quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra*. Psal. 73. Oni i sa pogodit gnihovu kraglju, i sa slobu, i omrasu, koje nosse Viscgnemu, cine svescto mogu, da svetkovine meghju kærstjanima njesu svetkovine, ukolikoih ne samo ne cjaste, i ne posctuju, neghih sramote, i pogærghjuju, i s' diejellima sluscbenijem; i s' djellima kakko sluscbenijem, i s' djellima vecchje neggo sluscbenijem. Djellasu

Jasu sluscbena ona, o koijehse sabavgljaju tescjazi, i rabotnizi s' velikijem trudom. Djellasu kakko sluscbena, u koijeh sasve da tjelo vele ne trudi, i nemorise, nisčta ne magne, er duscju uklagnaju od Bogga, i od gnegove sluscbe, i onasu na koi nacin u dni svetacne sabragnena satose u dni blaghe nebi imallo pravdat prid Sudzem, ni kupovat, ni prodavat bes potrebe. Najposlje moguse svatti grjesi djella vecchje neggo sluscbena, govorechi Sveti Ivan: ko grjesci, cinise sluscbenik grjeha: *Qui facit peccatum, servus est peccati*: Joan. 8. I nemoscese nachi sluscha tescja, ni potisčtenija od ove, er Cjovjek grjesecchi, cinise susciagn svoijem neukrotjeijem pohotjenstvim istoj hudobi, kojaih Budi. Svase ova djella cine od kærstjanaa u dni Svetacne, kadbise imo Viscgni hvalit, i cjastiti. Cinese djella sluscbena, er u ove dni mnosi trude, i rade sa lakomos. Kadse puk Israelski nahodjasce u suscjanstvu kraglja Faravna, hotiascega Gospodin oslobodit po putu Moysessa gnegova vjerna sluscbenika, terga poscigljasce u pustignu damu ucini svetilisčte; a Faraun, koiga ne hotiasce pustit, posigljascega na tegote, i na trude, govorechimu: *Ite ad onera vestra*: Exod. 5. Na ovi nacin govori napas karstjanom. Sčtochje tolika svetinia, ko hocchje scivjet, trjebaje dase pomaga er s' Nebba nisčta ne pada, trjebaje da trudi, da radi, i da posluje. Prem daje danas Svetkovina, nemojtese Kratit ni prestit, ni scit, ni tkat, ni mjesit, poskubite travu po basčtini, spravite volove sa oranie, nacinite p[illegible] g[illegible] isčtetren; i rallo slomjeno: Otidite u planninu, ter donessite domma bremme dærvaa. Ite ad onera vestra.

Cinese u dni svetcene i djella ko sluscbena, na koja napas potice kærstjane, govorechiim: danaskachje bitti svascessa, otidite kupovat zjeno, bitchje dosta puka, otidite prodovat s' vascjom koristi, otidite danas rjeti Sudzu vasce rasloghe, ter uvjegbat Parza, sa ne gubit sutra vrjeme; i Kærstjani sluscjaju napas, koja usciva kadih vidi u dni svetacne cinit djella sluscbena, i Kakko sluscbena, a nesluscjaju Svetu Zærkvu. kojaimih sabragniva.

Cjujem ko na ovo odgovara akko ko pristupa sapovjed koja govori: dase ne trudi u dni svečtacne: ja niti orem, niti kopam, niti predem, niti mjesim, niti prodavam, niti idem u Sudza, ni u Parza. Takoje kakko govorisc, numi rezzi, akko ti ne trudisc u svečtaz, sapovjedascli, alli dopusčtavascli tvoijem m'aghijem, da oni trude, i posluju? Akko dopusčtavasc, a josc gorre, akko sapovjedasc, njesi cis od grjeha, er Gospodin govori: nechjesc radit, ni cinit koimu drago poso, koi isčte velik trud u dan svečtacni, ni ti, ni tvoj sin, ni tovja kchi, ni tvoj sluscbenik, ni tvoja sluscbeniza, ni tvoje scivce: *Non facies omne opus in Sabbato, tu & filius tuus, & filia tua, servus tuus & ancilla tua, & jumentum tuum*. Exod. 20. Sčto na ovo odgovarasc. Istinaje da glava od kucchje provodi svetkovinu illi u Zærkvi, illi na posjedu, illi u igri, tesčto sa to, kada scena i kchjeri sjedce u kucchi s'iglom u ruzi, kad sluscbeniza sije muku, kad sluscbenik pratti scivine teschijem bremmenom Napartjene, i riecchje Gospar od kucchje da ne posluje u dan svetacni, posluje vecchje od drusjeh, er drusi od kucchje trude samo svoijem rukami, a on s' toliko rukaa, Koliko ima u kucchi podloscnikaa, koj trude, illi po gnegovoj sapovjedi, illi s' gnegovijem dopusčtenjem; er sakon govori: ko cini jednu stvar po drugomu, istoje koliko daje on isti cini: *Quod quis per alium facit, per se ipsum facere videtur. l. ita autem.* Nemojte Zjenit moj pridrasi, da nechje bitti pedepsani od Boscije pravde podærditegli blasjeh danaa, posluscjajte sčtoim cini svatti Gospodin poustih Jeremije Prorokka: akko vi cinite unessit bremmena kros vrata od grada u dni svetacne poslatchju ogagn s' Nebba, Koichje pastit navascije kucchje, i nechjese ugasit, dokleih ne isgori, i obrati u pepeo: *Si autem non audieritis me, ut sanctificetis diem Sabbati, & ne portetis onus, & ne inferatis per portas Jerusalem, in*

die sabbati, succendam ignem portis in ejus, & devorabit domos Jerusalem, & non extinguetur. Jer. 17. I nemojte zjenit daje Gospodin ovako gnegda prjetio pogarditeglim blasijeh danaa, prjeti i sada i pedepsce s' istijem pedepsam. Otvorite Bellovacensa, i nachjete u gnemu, kakko jedno Zielo selo isgorje ut jednu noch, er hotiasce poslovat na blaghi dan svetoga Jakoba Apostola, Nachjete i u Baroniu: an. 993. kakko isgorje jedan govedar svoijem volovima, koi biasce stavio na gne rallo sa orat u semglju u dan Boggu posvetjen. Sveti Bonaventura pripovjeda, da ostasce ruke ususcene jednoj sceni, kojase u Svetaz sabavgljan sce o trudu, a Surio prilaga u scivottu Svete kunegunde, da jedna scena naghije kærvavu koscjuglju, koju biasesascila u dan svetacni. Akko vi nevidite s' vascijem occima pedepse ovako strasce, nevjerujnete, da Gospodin tice svoijem bicem pogærditeglje blasijeh danaa. A sctoje drugo ona nedacchja, ona pogana voda, oni grad, ona suscja, negh pedepsa Boscija, koju sceglje, erse ne svetkkuju dni svetacni.

Do sadasmo govorili o djellih sluscbenijeh, i kakko sluschenijch, kojase cine u Svetaz od onijeh kærstjanaa' koi ne obluscivaju ni Bosciju naredbu, ni Zærkovnu sapovjed, a sadochjemo govorit o djellih vecchje neggo sluscbenijeh, to jes o grjesih, s' kojemse vriedja Gospodin u dni blaghe, u kojebise imo hvalit, i cjastit od Pravovjernikaa. Apollonio veliki Vojevoda kraglja Antioka biasce uljeso na priateglsku u Jerusalem i u gnemu mirno pribivasce do parve Svetkovine scidovske, u koju, er nemogahu trudit, ni poslovat, erim bi od sakona sabragneno, isidosce mnosi scidovi isvan grada sa mallo od trudaa odahnuti: Scto kado vidje Apollonio, skocci s' vojkom nenadanom, ter tærecchi s' golijem oruscjem po gradu, napunniga u mallo vremena karvi, i pomora. Ovako cini hudoba koja kakko daje spala sa sces danaa, alli stala sakovana u verigah, odkujuse sedmi, tojes u nedjeglju, ter napunni kærstjanstvo raslienjeh grjehaa; navlasctito lakomosti, bludnosti, oholasti, i tasctine. Svi oni koj posluju u svetaz bes potrebe, posluju potaknuti od lakomosti, trude sa koju dobit, alli koris, i ova lakomos vecchje krat bude usrok dase ostavi Posvetilisćte Gospodinovo, alli Missa u dan svetacni. Allije bludnos usrok od vecchijeh grjehaa. Sva mlados ceka svetkovinu, Kakkoje cekahu Mladichi Beniaminovichi, sa ugrabit silotitim svakki svoju Djevojcizu: *Ecce solemnitas Dei est in silo, & juxta numerum suum rapuerunt sibi de his, quæ ducebant choros, uxores singulas*: Jud. 21. Idese u Zærkve u dan svetacni sa vidjet Cegljade, Koje svakki dan ne islasi, scestase po putih, sa primit s' prosora, koi poklon, trattese tolike ure u pjevanju, i u tanzanju. Komichje isrjeti sve grjehe, koise cine u skuppih od igranja, i tanzanja? kolikose Gospodin vrjeghja u gnih s' rukami, s'occima, s' rjecima, s' nasladam, i s' poscjudam necistijem? Nje dobro vele o gnih govoriti, satochju prochi na grjehe, kojese cine u dni svetacne s' oholasti, i s' isvasctinam. Snam daje pristojno, da svak ide boglje obucen u Svetaz, neggo u dan posleni, i ne ovo sa ukasatse svjetu u dicnijeh haglinah, neggo sa cjas Bosciju. Da trattelise tolike ure prid særzalom sa cjas Bosciju, tratilise toliko srebro u hagline raskoscne sa cjas Bosciju? Strahme da one hagline, i oni uresi ne slusce sa mresce, u koje upadaju na sljepacku tolizi kærstjani. Gnegda biehu politi susama puti od Jerusalema, er nikko ne hodiasce na svetkovine: *Viæ Sion lugent, eo quod non sint, qui veniant ad solemnitatem*: Thr. 1. A sadsu Zærkve ussillovane plakkat, er u gne ulase tolike scene, kojebi boglje ucinile pribivat u kucchi, neg ulasit onako priko nacina urescene, ersu usrok gljudim od vecchje grjehaa.

Akkose ovako svetkuju od kærstjanaa dni Svetacni, ovose ne sove, govori slatousnik, svetkovati, nu pogardivati svetkovine: *Non est festivitatem colere, sed inquinare*: serm. 8. de res. Na ovaka svet-

ſvetkovine Goſpodin mærſi: *Odi, & proje-cì festivitates vestras* : Amos 21. Da koje uffanje od Spaſſenja mogu imat ovazi necjaſtitegli, i pogærditegli blaſijeh danaa, koi u vrjeme u kojebiſe imalli ſabavgljat o dobrijeh djellih, i Krepoſtih Kærſtjanzijeh, ſabavgljajuſe o iſpraſno-ſtih, i o grjeſih? Nemochnik, koi ide na gorre u dan, u Koibi imo hodit na boglje, nejma uffanja od ſdravglja. ſato, moi pridraſi, akkoſte vi ovako provodilli dni ſvetacne, trjebuje daſe oſvjeſtite, ter daih u naprjeda ſuetkujete, Kakkoje Zærkva naredila. Iſtinaja, davam ona ne ſapovjeda, da cjujete u dni blaghe vecchje miſaa, onaje mirna, akko vi na jednoj budete, Nu akko ona Kakko majka gljubeſcgljva nije hotjella ſtavit teſcii jaram na plechja ſvoijeh Sinovaa, nejmateſe ſato vi gne ſinovi ukaſat ljeni, nego imate prionut na dobra djella, ſaſve davam nieſu naredjena. Na koja, Oece? Jachjuvam oſtavit nacin Kakko imate u naprjeda ſvetkovat Svetkovine, i bitchje oni iſti, koga dærſcjahu pærvi Kærſtjani, kada boggogljubnos od Pravovjernikaa biaſce u najvecchjemu raſgorienu. Oni, Kakkonam ſpovjeda Sveti Luka, provodjahu vrjeme, sluſcjajuchi nauk Svetijeh Apoſtolaa, priſtupajuchi ceſto k' tærpeſi Boſcjanſtvenoj, i cinechi dughe moliтve : *Erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractione panis, & orationibus* : Act. 2. Imate dakle i vi u dni blage na gnihov iſgled najpærvo oſtavit trude, koi njeſu od velike potrebe er koiſu od velike potrebe, i beſ Koijehſe Cegljade nemoſce prochi na njedan nacin, od Zærkveſu Majke gljubeſcgljve dopuſcteni. Pak imate oſtavit igre nepriſtojne, proſcdarlos, ſvakku nevrednos, i ſvakku værſtu od grjehaa. Alli nije doſta u dni ſvetacne cjuvatſe oda ſla, trjebaje prionut na dobra djella. ſato naſtojte sluſcjat rjec Boſciju, nauk kærſtjanski, navlaſctito, oni koi njeſu dobro uvjegbani, i greſcnizi, Koijem Kadgod ne oſtaje drughi nacin ſa obratitſe na put od ſpaſſenja iſvan beſsjede duhovne. Priſtupajte ceſto k' ſvetotajſtim od Iſpovjeſti, i Priceſtjenja, erchjevas ona u Boſcijoj Milloſti uſdærſcjati. Najposljeſe ſabavgljate o molitvi. Nebudivam doſta uljeſtit u Zærkvu, ter ſmolit u gnoj koju kratku molitvu, trjebujeje prodiglit, i prikaſat Goſpodinu vaſce potrebe, navlaſctito duhovne, trjebujemu ſahvalit na darih od gnega primjenijeh, akko ſcjudite primit nove. Akkomi odgovorite daje trudno vas blaghi dan proveſtit u duhu, ja toliko ne iſctem od vas, nu vas ſvjetujem da od gnega dobar dio iſtrattite u molitvi, i u djellih Krepoſnijeh, ter daſe u parve Kærſtjane iſgledate, koiſu ne ſamo Svetkovine, nu ſve dni od godiſcta na ovi nacin provodilli.

BESSJEDA CETRESTI I PETA

U Nedieglju ſedamneſtu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O Gljubavi Iskærgnega.

Diliges Proximum tuum sicut te ipsum. Matth. 22.

VAdjahuſe umærli u pocetak, kad biahu Karani ſcto njeſu Bogga gljubili, ne s' druſijem raſlogom, negh s' nevidjenjem. Kakko hocchjete odgovarahu daga gljubimo; akkoga nevidimo. Ovo nevidjenje, alli ſa boglje rjeti ovo sljepillo biaſce uſrok od Kipocaſtjenja, er biuſciſe iſa potopa opchje-

opchjenoga isgubilla na semgli uspomena od Bogga, utvarahu gljudi, i cignahu Boggove na gnihov nacin, rasdjelivajuchi ono more neismjerno od Boscjanstva u tolike trake, Koliko biasce Boggova, koijemse Klagnahu u svakkoj strani od svjeta. Pritarpje sa dosta Gospodin ovu neurednos, i ovo slocestvo, doklese najposlje smillova gljudskomu narodu, i doghje on isti na sviet obucen u nascjoj haglini, sa pritegnutnas s' isgledom od prignutja ovako cjudnovitta na gnegovu gljubav: *Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est*. Baruc. 1. Nu ni ovo gljubseglivo isnascjastje bi dosta, sa uscech ogagn od gljubavi Boscjanstvene u særzu svakkoga umærloga. Tad Issukærs, koi biasce useo na se ovi poso: stavi umærle na svoje mjesto, ter ismjescja svoju koris s' gnihovom koristi na taki nacin, da ucini snát svakkomu; da kobi gljubio u naprjeda Iskærgnega, gljubiobi Bogga istoga, i svesctobi ko ucinio Iskærgnemu sa gljubav gnegovu, primiobi od gnega, kakko daje gnemu istomu ucinio. Sa jacoe ovo utvardjet ostavi sapovjed prilicnu pærvoi, Kojaje meghju svijem najpoglavitija: gljubitchjesc Iskærgnega tvoga Kakko sama sebbe: *Diliges proximum tuum, ficut te ipsum*. Ovoje oni ogagn, koga donese Issukærs na semglju, s' Nebbesaa, i scudidase rasciriti po svemu Svjetu, ter da svak gori u gnemu. Satochjuvam ja danas besjedit o gljubavi Iskærgnega, Kojaje toliko potrebnita svakkomu Cjovjekku, koi scive na svjetu meghju gljudima.

Sasve da Issukærs vecchje krat u svoijeh besjedah priporuci Ucenikom, a u gnih svijem umærlijem ovu gljubav, nisctа ne magne, Kakko rasbira Sveti Agustin, najvecchjeimje priporuci, Kadse spravgljasce na smært onako nemillu, i onako nepravednu. Ondaim priporuci ossobito ovu gljubav, i naredi: dase gljube meghju sobbom: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem*; i sasve daim dva puta u onu nochu scjalosnu ovu gljubav priporuci, ponnovijm i trecchi put istu sapovjed: *Hæc mando vobis, ut diligatis invicem*: Joan. 21. I kadase naghje u istomu skoncjanju od scivotta Zjech gorke mukke, koju imasce podnjet, nesaboravise od gljubavi naredjene, u use molit svoga Chjakka: da gnegovi Ucenizi asbudu po gnegovoj smærti sjedigneni, ter da usimaju jedno særze, i jednu vogliu meghju sobbom: *Ut omnes unum sint*: Joan. 17. Rasmiscgljajte, govori recceni Sveti Agustin, koliko ostanu usadjene dubokko u pameti od Sinovaa najposljedne rjeci, i naredbe, kojeim ostavi gnihov Roditegl na umartju: *Hæredes illius quomodo meminerunt ultima verba morientis*. Akkose naghje isa gnegove smærti, ko hocchje smestit gnegovu vogliu, alli sabranit, dase ne ispunne gnegove naredbe: skacju sinovi, ter govore: Kakko? nechjemo mi isværscit sctonam naredi Roditegl ispuctavajuchi duscju istjela? *Ergo non faciemus quod nobis Pater efflans animam novissime mandavit*? Akkosu tolliko slatke, sljedi govorit, Sveti Agustin, Sinovim najposljedne rjeci, i tolliko ugodne najpokogne naredbe Roditeglja koise od gnih, i od svjeta odjeliva, koliko imaju bitti slaghje najposljedne rjeci, i ugodnije najpokonje naredbe, koje Issukærs ostavi mallo prie negh isdahu kærstjanom? *Hæredibus Christi qualia debent esse verba novissima*? Gljubitese meghju vamma, ovoje najposljedna gnegova sapovjed, ovoje najpokonje odkrivenje gnegove voglje, i kad jur stasce pribjen cjavlima k' ruscnomu darvu, hotijasce dat isgled ove gljubi prema Iskærgnemu: prasctajuchi lupescju privelike, i prjtescke grjehe, ter molechi sa svoje propignaoze.

Ova sapovjed od gljubavi tolikrat potværdjena, i ponovgljena od Issukærsta, veoma umærle savesciva. Sato kadbi ko od vas tescko ovu gljubav uvrjedio: sagrjesciobi smærtno; *hæc veli* Agustin, *si non teneatur, grave peccatum est*, a ucinas Sveti Ivan Aposta: da ko ne gljubi Iskærgnega, daj Martav: *Qui non diligit, manet in morte*: 1. Joan. 3. Imasce raslog Boscije Provi djene ovakonas jako savesat s' ovom sapovjedi, er biu-

scі

sci stvoreni, ne sa scivjet sami u pustigni, alli bes druscbe u plannini, negh u skuppu, pribivajuchi sajedno, ter opchjechi u svakko dobba jedan s' drughijem, bi vaoma potrebnita sa provestit miran scivot na semgli ova gljubav, koju sasve da niesmo dærscjans kasat svakki cjas Iskærgnemu, niscta ne magne imamo dærscjanstvo ne marsjet nigda na gnega, i ukasatmuje navlascito u potrebi. I nije dosta sa ispunnit ovu sapovjed ukasat ovu gljubav Rodjaku, priateglju, susjedu, i Cegljadettu od nas posnanu, trjebuje gljubit svakkoga opchjeno, i konamje u kærvi, i ko nije i onega s' kijem imamo priateglstvo, i s' kijemga nejmamo, i onega kornamie ucinio koju sluscbu, i onega, koi nije njednu, i onega koije dobar, i koije opak, alli ne gnegovu opaccinu, u jedn u rjec svakkoga, erje svak Iskærgni.

Cjujem ko govori: rrudnoje, occe, gljubit tako opchjeno svakkoga: jes kogod, s' koijemse moja narav nemosce po godit, kakkochju gljubit jednoga, kadmi ne ide po chjudi, kakkochjuga gljubit, kadje ussion, kadmije krivo ucinio? Rezzi na gnega svescto snasc, i svescto hocchjesc, rezzi daje oho, daje jedovit, daje slogovoraz, daje grescnik, i date progoni: snali sve to Gospodin? kad snam ja, sna on, occe, boglje od menne, i sasvijem tijem, sapovjedati daga gljubisc: *Diliges proximum tuum: hoc est præceptum meuum, ut diligatis invicem*: I onga isti gljubi, ne kakko grescnika, er jednako mærsi na gnega ovakoga i na gnegov grjeh: *Similiter autem odio sunt Deo impius, & impietas ejus:* Sap. 14. Neggo kakko stvorenje kojeje isisclo is gnegovijeh rukaa Boscjanstvenijeh: *Nihil odisti eorum, quæ fecisti*: Sap. 10. I kadga Gospodin gljubi, imascga i ti gljubit, innako negljubechi gnega, nebi ni Bogga gljubio; nevjerujesc? Posluscja scto govori sveti Jvan, koi s' velikijem raslogom mosce bitti svakkomu Naucitegl od gljubavi Boscije: Akko ko govori: da gljubi Bogga, a mærsi na svoga Iskærgnena, nejmamuse vjerrovat, er lasce: *Si quis dixerit quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est.* 1. Joan. 4. A sveti Pavo prilaga: kadbih ja primio od Gospodina dar od svijeh Jesikaa, koisu na semgli, i josc savisce, kadabih govorio s' jesikom Anghioskijem, akko nebih imo gljubavi, biobih kakko jedan mjed sveccuchi. Josc savisce, kadbi Gospodin sa menne otvorio blago svoje mudrosti beskoncive, kadbimi pamet ostalla prosvjetljena vecchje neggoje bila ikkomu na svjetu, kadbih prividio, i nareko stvari, koje imaju sljedit nakon toliko godiscÞaa. Josc savisce, kadbi moja Vjerra bila tako velika, i tako sciva, dabih prinossio gorja s' jednoga mjesta na drugo, i povratjo scivot mærtuijem: Akko nebih imo reccenu gljubav, sasvijem ovijem millostima, biobih niscta: *Nihil sum*: 1. Cor. 13. I erbo tolizi Kærstjani nejmaju gljubavi prema Iskærgnemu: sa ovisuim usrok saludni tolizi posti, tolike pokore, tolike saduscbine, nachchjese na cjassu od smærti s' prasnijem rukama, erbosu propustili onu gljubav, kojaimje bila tolikrat od Gospodina priporucena, i sapovidjena. Scuditeli vi mor pridrasi, davam budu Korisni vasci trudi, uljesite u vasce særze, ter vighite: Kragljujeli u gnemu gljubav? posnatchjeteje lasno po onesijeh bigljesih; koje dade Sveti Pavo gradghjanim od Korinta: gljubavje, govori, ustærpjena, blaga, nenatjecese s' nikkijem: *Charitas patiens est, benigna est, non æmulatur*: 1. Cor. 13. Ne cini nikkemu krivo ni s' djellima, ni s' rjecima: *Non agit perperam*. Neiscte visine, ni pærva sjediliscta, niti sceli vighjet drugoga podniscena: *Non est ambitiosa*. Tolikoje mallo priljepjena k' dobrima telesnijem, da ne samo ne prihita tughje, nu josc puscÞava svoje, sa ne pravdatse: *Non quærit quæ sua sunt*. Akkoje ko uvrjedi, zjeni, daje ona dala usrok, akkose vidi potlaccena, misli, da nije dostojna od zjenne, negh od pogærdjenja, ne prima niscta u slo, neggo sve u dobro, ter nahodi nacin, Kakkochje pokrit ona ista pomagnkanja, kojasu occitta: *Non cogitat*

tat malum: Sve tærpi, sve podnotssi: *Omnia suffert, omnia sustinet:* I prem dase mosce osvetit, ne issctе osvetu, neggo vratchja dobro sa slo. Nu vighimo ovo u jednomu; u særzu koga Kragljevasce reccena gljubav josc prie neghje Issukars s'tolikom pomgnom, i tolikrat priporuci Ucenikom.

Progognasce bes usrokka Kragl Saul dobroga Davida, ter cignasce svescto mogasce sa imatga u rukah. Schitascese nesrechni David po pogliјeh i planninah, iskajuchi koje skrovisscte svomu scivottu progognenu. Doglasivaju jedan dan pastjeri Kraglju Saulu, dase David nahodi s'mallo gljudi na brjeghu Hakilskomu: *Ecce David absconditus est in colle Hachilla:* 1. Reg. 26. Hodmo najbærsce, govori Saul sluscbenizim, er nebih hotio, dami utece is rukaa. Ide sadruscen s'tri tissuchje vojnikaa isabranijeh, alli sa boglje rjeti leti, da nebi David, u diglje vrjeme, svoje skrovisscte promjenio. Kad doghje Saul blisu mjesta od Pastjeraa odkrivena, cini prostrjet scjattor sa pod gnim mallo pocinut; stavise David od gnegova doscjastja, i naghjese mallo magne negh isgubjen, nu spomegnivajuchise od Boscijega Providjenja, s'koijem biasce toliko putaa oslobodjen od sasjedaa istoga kraglja Saula: utjecese Boggu s'onijem gnegovijem uffanjem obicjajnijem, a pak usimglje Abisai sa druga, ter ide u muku put vojske Saulove, nahodi svud velik muk, rascirivamuse, sa ovi usrok, særze, ide na pried, gleda Vojnike po semgli prostærte, njedanse ne micce, njedanse ne krechje, svi slatko spavaju. Sljedechi put nahodi jedan scjattor, podiscega polakko Abisai, ter vidi pod gnim kraglja Saula, i polak gnega Abnerra Glavara od Vojske, sluscja pomgnivo cineli koi rasgovor meghju sobbom, necjuje nisscta, pasi jesuliim occi satvorene, i nahodi daje i jedan, i drughi dubok san uhitio. Na værh glave Saulove, stoi kopglje sabjeno u semglju, i cinise Abisai, damu govori: sgrabime u ruku, ter probodi progoniteglja Davidova. Na ovi pogled veli Abisai is pod glasa Davidu: poklije Gospodin poslo san u vojsku ter prido u tvoje ruke nepriateglja, nemoga ostavit sciva na semgli, pusti menne, akko ti nechjesc, jachjuga probostit s'onijem kopgljem, koimu stoi na varh glave, i nechje bitti potreba sabitmuga u tjelo drughi put, erchjumu dignut scivot s'pærvijem mahom. Odgovaramu David: nemoguti na njedan nacin dopustiti, da pruscisc ruku prema Saulu, kogaje isti Gospodin isabro sa kraglja Israelskoga, nekka scive, dokle Boogh ne obarne svoju desnizzu prema gnemu, illi dokle ne doghje naravna sværha gnegova scivotta, nu ti, akko moscesc, digni polakko ono kopglje, kojemu stoi kod glave, i s'gnimse vratimo, odklesmo doscli. Ovako cini Abisai, disce kopglje, davaga Davidu, terse vratchjaju, i nikkose ne stavglja od sve Vojske Saulove od gnihova doscjastja, ni odhoda. Kadse David odalecci od Vojske, terse naghje na værh briega, use vikat u sve glase, i svat Abnerra glavare Vojske Saulove: Abnerre Abnerre kakko cjuvasc scivot tvoga Gospodara? nije vele daje jedan uljeso pod scjattor, i hotiogaje probostit kopgljem, i biobiga doisto smaknvo, daga ja njesam uklonio od djella ovaho huda i nemilla, ter nekka sposnasc, daje ovo istina, nechjesc nach kopglje, koje stasce us glavu Kragljevu, erse nahodi kod menne. Çjuјuchi Saul ove rjeci Davidove islasi is pod scjattora, termu govori: sposnam Davide koju zjennu cinisc od moje duscje, i Kolikome gljubisc, mogosise osvestit, i dignutmi scivot sa tolike sasjede, sa tolika progonstva, i sa tolike nedragosti, kojesi od menne primio, i njesi u menne ni dotegnvo, nusi josc sabranio drugomu da u menne ne dotegne; Ja spovjedam moj grjeh, nije raslogh dati u naprieda krivo ucinim. A Davidmu odgovara: Ovoje kopglje, koje dærscim u ruzi dignuto. poscgli jednoga od tvoijeh sluscbenikaa, datiga donesse. Sadmi rezzite nahoditeli vi u vas ove bigljeghe od gljubavi, podnossitelise s'vascijem progoniteglima s'naci-

nom.

nom onako blagostivijem i gljubesglivijem, s'koijemse podnje David Saulom? Akkose nahode u vas recceni bigljesi, ter gljubite one, koi na vas mærse: vi obsluscivate sapovjed od gljubavi; i cinivam snatti sveti Ivan: dachjevas Gospodin sa ovu gljubav privestit na scivot vjecni, tolise nenahode u vas recceni bigljesi, niti pribiva u vascemu særzu gljubav od Iskærgnega: viste mærtvi: *Qui non diligit manet in morte:* I pribivatchjete po sve vjeke u tminnah smærtnijeh, ghdje nije iskre od gljubavi, neggo sloba neprristavna, i omrasa nedospjetna.

BESSJEDA CETRESTI I SCESTA

U Nedjeglju Ossamnestu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O bludnosti

Et ecce offerebant ei Paraliticum jacentem in lecto. Matt. 9.

SLjediobi veoma lasno lescjat sa dosta vremena u odru zjech nemochi oni Kljenit, od koganam cini uspomenu sveti Matteo, u jutroscnjemu Vanghjelju, dase ne ganusce na gnegove tughe gnezi gljudi millostivi, koi snajuchi da biasce Jesus uljeso u Kafarneomo, ter dase nahodjasce u jednoj kucchi reccenoga mjesta, usescega s' istijem odro sa prikasatmuga, usdajuchise, dabiga on na obicjajni gnegov nacin od nemochi usdravio; alli erse nahodjasce oko Jesussa velih puk, nemogahu pristupit prid gnega, neggose pripesce na værh kucchje, terga s' gne slimisce i pustisce polakko s' istijem odrom, i prikasasce Issukærstu: *Et ecce efforebant ei paraliticum in lecto.* Videchi Issukærs Vjerru ovako scivu, i uffanje ovako temeglito, ganuse na millosarghje, ter osdravi od dærtavize nemochnika. Ja scudim osdravit vecchje Kærstjanaa rasbogljenijeh od nemochi veoma gorre, i veoma tesce, neghje dærtaviza, to jes od bludnosti, i toliko imam vecchju poscudu sa isljecitih od gne, Koliko oni ne spossnajuchi dobro gnihovu nemoch, ni poghibju u kojose nahode, ne samose ne cjuvaju od onijeh stvarii, kojeim ude, nu jose govore: Kojeje slo necistochja, Koije grjeh bludnos? Najmagni u koi mosce upastit jedan Cjovjek na svjetu, Ovi stavgljaju bludnos na mjerilla lasciva, i sa ovi usrok ne dohode u spossnanje od gne tegote i opaccine. satochjuvam ja danas ukasat Kolicjachje grjeh bludnos. Grjehje tako velik, i tako strascjan, dase od njednoga drugoga nejmate toliko strascit, Koliko od gnega, ukoliko on vecchje od svijeh innijeh stavglja Cjovjekka na poghibju od isgubjenja.

Ghdjesu oni prem smioni grescnizi; koi govore: a kojeje slo bludnos, koije grjeh necistochja? Koije grjeh necistochja? Da nije grjeh veoma tescjak, nebiga Gospodin progonio s' pedepsam toliko strascnijem. U pærve pocetke od svjeta, biasce na semgli toliko necistochja, da isvan Noema i gnegove kucchje vas gljudski narod lescjasce sakopan u kalu, i gnussobi: *Omnis quippe caro corruperat viam suam:* Gen. 6. Videchi Gospodin ovoliku opaccinu na semgli, isustise: scjalim er stvorih Cjovjekka, imamga dignut semglje, i ne samo gnega, neggo i scivine, kojese potescju po planninah, i ptize koje lete pod Nebbom, i on isti use dascdjet sa cetres danaa, i cetres nocchi na semgliu, dokle vissoke vode podusciscе vas gljudski narod sa gnegovu bludnos: *Ego pluam*

pluam super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. Drughi potop ne od vodaa, negh od oghgna posla Gospodin s' Nebbesaa na sodomu, i Gomorru, i na gnihove semglje sa bludnos, s' kojomga vrjeghjahu, i u jedan cjas bjeguchi obrati u pepeo oni ogagn osvetni, ne samo gradove s' gradghjanima, neggo i sva sela okolo segljanima, ter poscesce onu ljepu, i rodnu semglju, koja zjech ljepote, i plodnosti mogasce se prilikovat Raju semaglskomu. Sljedechi umærli vrjeghjat Gospodina s' bludnijem grjesima, sljedjasce Gospodin pedepsat gnihovu bludnos. Imate snatti, da prie negh sin Boscii doghje s' Nebba na ovu semglju sa spassenje nascijeh duscjaa, brojahuse pet Kragljestva, koja biahu veomà glassovitta, i svakko od gnih dospje zjechja bludnosti gnihovijeh Uladaozaa. Parvo Kragljestvo bi Assiriaa, i nakon tissuchju i trista godisctaa, dospje sa bludnos gnegova kraglja sardanapala. Drugo Kragljestvo bi Kaldeaa, i dospje nakon sto i ossamdeset godisctaa sa bludnosti kraglja Baldassara, koi nahodechise sa tarpesom svoijem hotinizam vidje na miru od Dvora jednu strascivu ruku, koja upisa gnegovu ossudu. Trecchie Kragljestvo bi Persiana, koje pomagnka nakon sto i ossamdeset godisctaa sa necistochju kraglja Daria. Istinaje da cetværto Kragljestvo bi dano od Boscije Pravde Lehsandru velikomu sa gnegovu cistochju, nu nakon sedam godisctaa u tjeku najljepscemu gnegove slave i gnegovijeh selenijeh godisctaa, bimu dignuto sa gnegovu necistochju. Peto Kragljestvo bi Rimsko, vecchje od svijeh reccenijeh, i Rimgnaniga stekosce s' cistochjom, a isgubiscega s' necistochjom, Kakko kasce mudri Salvian, i prilaga: da kada Gospodin pusti u ruke. Nemillijeh Vandalaa Afriku, Scpagnu, i Francju, biahu punne grjehaa necistijeh. Blisçnje pedepse propusctavam, er zjenim, dasu savilce i ove, ter rasloscim, Kakko gnegda raslosçjasce, govorechi o ovemu grjehu, sveti Tomas od Villanove: Dase Gospodin prem toliko ne urjedja s' grjesima necistijem, nebi bludnizim pedepse ovako strascne poscigljo: *Nisi Deus gravissime hujusmodi libidinibus offenderetur, nunquam tam atroces in libidinosos exercuisset vindictas*: Serm. in fer. 4. Dom. 1. quadr. A viehjete sljedit govorit: Kojeje slo bludnos, koije grjeh necistochja? Negovore tako Boggoslovzi, negh uce sajedno svetijem Tomassom, daje bludnos, grjeh najvecchi od svijeh grjehaa, ne u sebbi, negh u tvoru, i u plodu u S. Thom. 1. 2. q. 37. I hocchje s' ovijem rjeti, da premdase opaccina od necistochje nemosce isjednacit ni hudosti ubojstva, ni hudosti psovke prema Boggu, ni hudosti kriva svjedocjanstva, erbosu svi ovi grjesi po svojoj naravi vecchi od bludnosti, ukoliko reccena psovka, i krivo svjedocjanstvo idu oncjas prema Boggu, ubojstvo prema scivottu Cjovjekka jur roghjena; scto ne cini bludnos niscta ne magne, sljede govorit: daje bludnos vecchja od reccenijeh grjehaa u tvoru, i u plodu prem scetnomu, koga raghja: *Omnibus peccatis major est non in se, sed in effectibus*. I u istinu ko najvecchje odklagna, i odaleciva Cjovjekka od Bogga, koije najvecchje i jedino gnegovo dobro? bludnos erga ona najvecchje pritisniva k' stvorenju: Homo, govori, recceni Sveti Tomas; *Maxime recedit a Deo per luxuriam*. Koi grjeh najvecchje ujarmi Cjovjekka, terga cini podloscna hudobi? bludnos, veli Sveti Isidoro: *Magis per luxuriam humanum genus subditur diabolo, quam per aliquod aliud*. Koja opaccina tiska najvecchje u pako umarle, stvorene sa Raja. Akko vjerrujemo Svetomu Remigiu, grieh bludni: Kakko oholas u pocetak napunni pako Anghjelima odmetnizima, takoga sad napugna necistochja, gljudima: *Exceptis parvulis, ex adultis, propter carnis vitium pauci salvantur*. Konajvecchje cini tajat griehe na ispovjesti; i slose pricestivat, toliko scenam, koliko Gljudim? grjeh bludni. Da jelli bludnos grjeh Mallahan? Neneggo navjecchi, akko ne u sebbi, a ono u tvoru, i u plodu. Ona raglja najvecchje grjehaa. Jedan lupesc, svakki

dan

dan ne krade, jedna uboiza svakki dan ne ubija, jedan plienitegl svakki dan ne robi. Oni igæra psuje samo, kadga uhiti naracchja na igri, oni rabotnik ne opiase, neggo u dan svetacni, alli gausnik, koise puseto necitsochi upada svakki dan u tolike grjehe, dase mosc rjeti: daje gnegov scivot jedna rjeka punna vodaa gnusnijeh, i smardechijeh, kojese tiskaju, ter tjeraju jedna drughu: vrjeghja Bogga s' mislima, s' rjecima, s' pogledima, s' nasladam, mosce bitti najmagne s' djellima, nisćta ne magne tolikose ovijeh samijeh nakuppi: da kadse spravglja na Ispovjes, neumje isnach broja od gnih. Nachjese koi grescnik ustavan u grjehu bludomu, koi s' mislima, s' rjecima, i s' djellima uvrjedi Gospodina desset putaa priko dan, i u vrjeme od nocchi, a na mjesez vecchje od trista, a na godisćte, vechje od tri tissuchje putaa. I bludnos nije u plodu grjeh navjecchi. Prilosćite necistnizi, da Gospodin ne samo gleda u grjehu bludnomu s' koijemga vrjedjate vase grjeh, nu i grjeh ucignene od drusijeh po vaseemu usrokku. Cjujteme pomgnivo, tochjeteme i rasumjet. Privedete na slo jednu scenu muscjatu, i dærscite, daste ucenilli samo jedan grjeh smærtni; alli Gospodin broi grjehe na drughi nacim. Vidi on da ona scena prie greha, biasce stidna skugljena, ter da nastojasce na domachje posle, i stavgljasce veliku pomgnu sa odhranit Djezzu u sramu gljudskomu, i u strahu Boscijemu, a od kad osta samamjena, isgubiilaje stid i skupgljenos, i stoi po vasdan na prosoru, rasgovarajuchise sad s'ovijem sad, s' onijem, nedærsci kchjeram usdu Kakko i prie, pusćtavaih da islase is kucchje na svakku stranu, dase rasgovaraju sa svakijem, ter da opchje sa svakijem. Ova sloboda gnim od mattere dopusćtena, i matterin so isgled usrokovalisu dasuse najposlje poposle. Niesu i ovo bludnizi vasci grjesi? a vise od gnih ne ispovjedate. Neispovjedatese akkoje ona djetescze sadusciIa, neispovjedatese akkogaje poslala na drughi svjet bes Kærstenja, i ovise mogu rjeti vasci grjesi, erbosteih vi na koi nacin usrokovali. Da jelli bludnos grjeh mallahan? Jelli mallahan oni grjeh, koi ugasi rasborstvo u Cjovjækku? govori Sveti Tomas, da særgba, i sloba usrokuju nestavnos pritesajuchi k' sebbi rasborstvo, a daga bludnos svarsceno gasi: *Ira & invidia causant inconstantiam pertrahendo rationem ad aliud, sed luxuria totaliter extinguendo.* A Kadaje rasborstvo u jednomu ugasceno, stochjete da cini u tminnah? Dielluje ko jedan sljepaz, nasargniva na svakku stranu, i værtise oko jamaa, i ponaraa najviscijeh; alli sa boglje rjeti: djelluje ko scivina, nerasbira sćtoje cjasno, sćtoje stramotno, sćtoje Korisno, sćtoje sćetno, sćtoje prohodno, sćtoje vjekovitto, negh gleda samo onu slaas, koju chjuti, alli uffa dachje ochjuchjet.

Naghjese u Rimu nije vele godisćtaa jedan Gospodicich, koi biasce tako sasćjo sa jednom vladikom muscjatom, dase nemogasce od gne odjelit ni priko dan, ni u vrjeme od nocchi. Videchi gne Drugh ovoliko priljepjenje u Gospodicichju, recce sceni: cinimu snat od moje strane, da ne dohodi u moju kucchju. Ovamu govori; alli on pritegnut od gne ljepote, sljedi dohodit, prilagajoj Drugh: damu navjesti: da akko josc jednom u gnu uljese, da nechje sciv is gne isiti. Kadmu navjesti sćtobiste rekli dajoj Gospodicich odgovori? Cjujte gnegov odgovor: sa taku Gospoghju moscese i scivot isgubit, i otit u pako. Jellivam trudno vjerrovat ovako sljepillo. Spomenitese od Sansona, koi premda biasce Cjoviek onako glassovit, onako hrabren, i onako moguch, nisćta ne magne, er biasce sascjo sa Dalilom, odkrijo najposlje u cemu stasce gnegova jakos, sasve da posna occitto daga ona hotiasce tri puta isdat, ter pridat gnegovijem nepriategljom, Kakkoga na sværhu i prida, kadmu ostrisee kosse s' glave. Viditeli sćto cini necistochja, da jelli mallahan grjeh u tvoru i u plodu? Alli njesam josc sve isreko. Takose bludnizi priljepe k' ovemu grjehu, dase neumju odljepit, takose sapute, i sapletu u gnemu, dase neumjedu rasputit, nagovara-

varani od Rodjaka, od Priateglja, od Isspovjednika : daga ostave : odgovaraju, da nemogu ostavit slu obicjaj : *non possum tolli a consuetudine mea*, erbo Kakko veli Sveti Agustin : Ko slusci bludnos, obiknese u gnoj, a obicjaj, kadjojse jedan ne oprjeci, dovede sillu, ter bludnos na gneki nacin silluje grescnika vrjedjat Bogga, sscto ne cine tako lasno grjesi od drughe værste : *Dum servitur libidini, facta est consuetudo, dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas*. Aug. lib. 8. Conf. I ne samoga vrjedja u mlados, i u selena godisscta, Kad Karv vri u tjelu, neggoga vrjedja i sjedinam na glavi : Kakko veli Sveti Ambrogio : *Plerique luxuriam corporis, nec albenti erubuere canitie, & usque ad extremam senectutis ætatem vitam produxere maculosam*. Sscto sad govorite : jelli necistochja mallah grjeh ? Ne na njedan nacin, neggoje tako velik, i tako sscetan, da njedan drughi ne stavglja Cjovjekka na vecchju poghibju og isgubjenja, od gne.

Da Kadje ovo ovako issctimo ljeke sa nemochi ovako tescke, i ovako poghibne da ne umrete od gne Kakko mru tolizi i tolike. Naipærvi ljek ima bitti molitva. Prikascite cesto Gospodinu vascju slabos, sle obicjaje raspussctenje od pohotjenjaa, kojavas more, naspomenitemu gnegova Boscjanstvena obecchjania, s' Koijemvamje dorjec : dachjevas uslisscit, prikascitemu blago neprozjegnemo gnegove mukke, i gnegova dostojanstva beskonciva, terga sljedite ovako molit, pastitchje najposlje s' Nebbesaa u vasce særze ona rossa Boscije millosti, kojaje potrebnita sa ugasit plame oghgna necistoga. Priloscite na molitvu koju pokorru, erbose ova hudoba necista ne tjera, neggo s' molitvom, i s' pokorom : *Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione, & jejunio* : Marc. 9. A nadasve dignite hranu ovemu kuscnomu oghgnu bjesechi od slijeh prigodaa, od sle druscbe, od slijeh skupaa ervam cini snatti Sveti Tomas, dase nemoscete sacjuvat od necistochje akkose ne uscjuvate od gne pocetka, i usrokka, to jes od slobodna gledanja, i opchjenja s' Cegljadi drugoga spolla : *Luxuria vitari vix potest, nisi vitetur principium ejus, scilicet aspectus mulieris pulchræ*. 2. 2. q. 167. Akkose vi ustijete slluscit ovijem ljezima, prem daste rasbogljeni od nemochi ovako teske, i ovako poghibne, nejmam sumgne, dachjete osdravit.

BESSJEDA CETRESTI I SEDMA

U Nedjeglju devetnestu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Paklu, i mukkah, Kojechje tjelo tærpjet u gnemu.

Ligatis manibus, & pedibus ejus mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & stridor dentium. Matth. 22.

KAdabi bila u mojoj ruzi cjudnovita Scibika Svetoga Patrizia s' kojom lupajuchi on u semglju, cini vidjet kros jedan jas rastvorem Brittanom mukke pakgljene dærscim da nebiste vi bili vecchje od onijeh nevjerni. kaa odtværdnuti, ter akkosu oni Zjech prikase onako strascne, Kipocjastjenje, i poganstvo, vibiste grjehe, i opaccine ostavili. Nu pokli ja nijesam dostojan od millosti ovako samjerne, Ti Bosce svemoguchi, koi dærscisc u tvoijeh rukah

kah Kgljuce od smærti, i od scivotta, od Raja, i od pakla: rastvori sa mallo vremena onu strahovittu tamnizzu, ne er ja scelim oslobodit is verigaa gvosdenijeh Koga susegna, allimu udieliti Kapglju hladne vode, da ugasi plam scestokki, Koiga pece, i pærsci, nekka u plamu, nekka u oghgnu vjekuvjecnomu traju osudjenizi viek nedospjetni, nekkase tusce, nekka placcju, nekka gloghju Kosti, i gvosdje, nekka sckripe subima bes pristanja: rastvori samo jas pakgljeni sa mallo vremena; nekka ukascem ovemu puku prikupgljenu mjesto od tminaa, u Koje svesanijem rukama, i nogama bi poslan od Kraglja oni Koi imasce smionstvo dochi na pir bes haglinaa dicnijeh, i pirovnijeh, to jes bes dobrijeh djelaa: *Ligatis manibus & pedibus, mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & stridor dentium*. Jasve da u paklu nije reda, ni nacina, ukolikoje ondi sve neuredno, i smeteno: *Nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat*: Niscta ne magne, da boglje doghjete u sposnanie od mukaa pakgljenijeh, rasiucitchju ovi govor u tri besjede. U pærvojchjuvam stavit prid occi mukke raslicne, s' Koijemchje tjelo jednoga osudjenika bitti mucceno u paklu, u drugoj mukk, Kojechje podnossit gnegova duscja, a u trecchjoj diglinu ovijeh mukaa, alli sa boglje rjeti, viek nesrechni, Koi nechje imat sværhe.

Biusci pako mjesto od mukaa, i od tugaa, neusdærsci u sebbi ikkakvo dobro, dake istoje uljestit u onu jammu, terse odielit od svakkoga uscivanja, alli osudjenizi, ne samo nechje uscivat u paklu ikkakvo dobro, neggochje tærpjet svakko slo, terchje svakko gnihovo chjutienje imat svoju mukku ossobitu; muccenechje bitti gnihove occi s' dimom, s' tminnom, i s' prikasam veoma strascnijem. Kudgodse obærnu vidjetchje navalu od hudobaa. Kada sveta Franceska Rimska vidje jednu od ovijeh, takose priprade, i utrese, dase isusti; dabi dobrovoglno uljesla u pech, goruchju, sa drughije put ne vidjeti. Da scto chje bitti imatih na tissuchje oko sebbe, i gledatih bes pristanja? *Vadent & venient horribiles super eum*: Job. 20. Kojuchje mukku imat occi, kada usgledaju usrok gnihova isgubjenja? Kad usgleda otaz sina, sa komu ostavit na semgli dobro bitje po putu nepravednu, ossudiose. Kad usgleda Matti kchjer sa koju ne pokarat, kad primasce darove od gljubovnikaa, ossudilase, kad usgleda bludnik bludnizu, sa koju neposlat is kucchje, ossudiose; sa tebbesam ovdi, govoritchje, sa tvoju gljubav gorim u ovemu oghgnu. Ah date njesam igda posno, datenjesam igda dotegnvo, da njesam imo stobom priateglstva, nebihse sad nahodio u ovjeh mukkah! Occi moie kolikoje godiscta daste bile dostojne tærpjet ove mukke, ter gledat ove prikase? Od kadsmo pærvi put sagrjescile. Tebbi hvala Bosce millostivi, erse njesam isgubio! *Misericordiæ Domini, quia non sumus consumpti!* Thr. 3. Scto imam rjeti od mukaa, kojechje usci tærpjet u paklu? Ondichje bitti plac urnebes, vikka, sckripanje od subaa, svek strascivi i proklestvo: *Ibi erit fletus & stridor dentium ploratus & ululatus multus*: Matt. 2. Onichje klet Roditeglja, od koga primi scivot, a oni Matter, kojaga rodi, onichje proklignat dan, u koi doghje na svjet, a oni noch od sacetja. Ispovjednikchje proklignat pokornika, koimu isvadi is ustaa odrjescenje, a pokornik Ispovjednika veoma meka. svecjatchje po svemu paklu nemille psovke prema Boggu, prema Majzi Boscijoj, i prema svezim: *Blasphemaverunt Deum Cœli præ doloribus, & vulneribus suis*: Apocl. 16. A nadasve bucjatchje ove tuscbene rjeci: *Ergo erravimus!* Dake privarilismose. Sad sposnamo dasmose privarili sctosmo tughju mukku pribitili, sctose njesmo smirili s' nepriateglj m, sctosmo tughju cjas pogærdili. Sad sposnamo dasmose privarili sctosmo millovali ovo tjelo, sctosmomu sve pogaghiali, sctosmo scivjeli u rasbludah, sad sposnamo, dasmose privarili sctosmose pegnali na vissine, sctosmo iskali parve cjasti saboravgljeni od Bogga, i od duscje. *Er-*

ravimus! Privarilismose sčto njesmo isa grjeha otærcjalli na Ispovjes: *Erravimus*! Privarilismose sčto njesmo nastojali oslobodit se na svakki nacin od mukaa ovako krutijeh. *Erravimus Erravimus*! Usci moje kolikoje godisčtaa daste bile dostojne davas saglusciaju ovi vai, i ove tuscbe neutascive? Od kadasmo parvi put sagriescile. Tebbi dake hvala millostivi Gospodine, erse njesam ossudio. *Misericordiæ Domini, quia non sumus consumpti*.

Akko paka pogledamo na mukke, kojechje tærpiet chjutjenje od vognanja, koih mosce pripovidjet? Zjeni sveti Tomas dachjese na dan sudni slit u jas pakgljeni sve gnussobe s' ove semglje, Kakko u svoje mjesto vlasčtito, a is telesaachje ossudjenijeh ishodit jedan smrad, koise nechje ikkadar sagasit: Ostavi upisano sveti Bonaventura, da kadbise dosmuzalo is pakla na svjet jedno tjelo ossudjeno, donjelobi opchjenu kughu, i svubi semglju otrovalo, i svoijem smradom ogadilo. A broj neisbrojni telesaa ossudjenijeh koichje smrad usrokovat chjuchjenju od vognanja? Akkose isgubise o grescnizo, terse naghjesc u onemu smradu, i u onijeh gnussobah, Kolikochjesc scegljet oni zvjet, s' koijemsi gljubovnika nadarila, Kolikochjesc scudjet one mirisne vode, s' koijemje on tebbe pocjastio? Nu sčto rekoh? Kolikochjesc mærsjet na gne? Ah tuscno chjutjenje od vognanja sčtochje tollka zjenna od mirisaa, akkose smradom imaju plachjat u gnusnomu jasu od pakla? Na ovi smrad prilloscite glad, i sceghju, kojuchje tærpjet nesrechni grescnizi u onoj pecchi uscescenom dahom rasærgbe Boscjanstvene. Sceghjaje mukka toliko scestokka da bogati Epulon kadse naghje u oghgnu pakgljenomu, Kakko dase saboravi od ostalijeh mukaa, posceli i sapita jednu kapgliu studene vode u Lazzara, sa ohladit svoja usta uscescena. Gladje pedepsa tako nemilla, da vecchje krat ussillova tuscne i gladne salagatse gnussobama, i scivinam raspadenijem. Koliko putaa ussillova Roditeglje dignut scivot svomu rodjenju, ter povratit mærtvo u utrobu, sčto sciwo is gne biasce isiscilo. Akkosu umærli chjuchjeli na semgli glad ovako nemio i sceghju ovako scestokku, koichje glad i koju sceghju chjuchjet u paklu ossudjenizi? *Famem patientur ut canes*: Psal. 58. Imatchje svegh suha usta, alli sa boglje rjeti: gladovatchje ko i psi, ter nigda nechje imat ni kapglje scudjene vode, ni mallo kruha pljesnavoga. Slosam reko: imatchje i pitje i jestojsku, nu koje pitje, koju jestoj sku? bitchje gnihova jestojska scjuc od smaja i jed od smijaa najgljutijeh: Boogh isti cini snatti grescnizim dachjeim davat scjucno pitje, ter dachjeih salagat s' najgljutnijem pellinom. Allije pitje neugodno, premje gorko, govoritchje. Tesčto sato, pite, allise vecchje nemosce, pite do dna, erse josc nije vas mutese isziedio. Tuscni grescnizi bitchje ussillovani popit svu cjascju punnu rasargbe Boscjanstvene: *Bibent omnes peccatores terræ*: Psal. 74. Usta moja Kolikoje vremena, daste bila dostojna salagatse ovijem jestojskam, i opiatse ovijem vinom? Od kadsmo parvi put sagrjescila. Tebbi dake hvala millostivi Gospodine, erse njesam isgubio! *Misericordiæ Domini, quia non sumus consumpti*. Dalekko od vas u naprieda sladokusje, i proscdærlos, daih u paklu neusplatchjate s' gladom, i sceghiom vjekovittom.

Bitchje mucceno najposlje s' raslicnijem mukkam chjutjenje od tizanja, propustitchju sve ostale, tærchju o samomu oghgnu govoriti, erchje u gnemu jednomu sve mukke chjutjet ossudjenizi, Kakko upisa sveti Jerolim: *In uno igne peccatores omnia supplicia sentiunt*. Epist. 1. ad Pamach. Koije ovo ogagn, koliko raslicjan nascemu oghgnu? Nascje ogan stvoren od Bogga sa nascju utjehu, i sa nascju koris, a ogagnje pakgljeni stvoren od Pravde Boscjanstvene, sa pedepsat grescnike, sato ima innu silnos, i inno mogujstvo, neggo ovi, koijemle mi sluscimo na semgli. Nasc ogagn parli tjelo, a ne duscju, neghukolikoje ona s' tjelom sadruscena. Pakgljeni ogagn podignut od svemogujstva Boscije-

ſcijegaværh ove naravi; pærli s' nacinima cjudnovitijem duſce oſſudjene. Naſc ogagn pærli jednako i krivza i Pravednika, a pakgljeni ogagn parli, Kakkoje ko ſakrivio, i radi toga ſoveſe ogagn raſloſciti: *Ignis rationalis*: Naſcſe ogagn najposlje ugaſi, ter obrati u pepeo, a pakgljeniſe ogagn nechje ugaſit u vjek vjekaa; gorjetchje beſ priſtanja u gnemu oni odmetnizi, i nechje moch nikkadar iſgorjet. ſad greſcnizi moi pridraſi nebudivam mucno, davas upitam, Kakko upita Iſſukærs ſvoje sluſcjaoze, kadim ucini uſpomenu od oghgna pakgljenoga. *Intellexiſtis hæc omnia?* Jeſtelli ſve ovo dobro uhitili, jeſtelli doſcli u ſpoſnanje od oghgna pakgljenoga, jeſtelli raſumjelli Kolikaje gnegova uſillos, Kolikaje gnegova ſceſtocina? Javam govorim iſtinito da vecchje krat imah prid occima pech raſceſcenu, ter gledajuchi oni ogagn, one plame onu ſcerayu, govorah pun ſtraha: ſctobi bilo od tuſcna menne, kadbiſe naſcjo u onoj pecchi? Da Kolikoſe vi imate ſtraſcit o greſcnizi, gledajuchi pako raſtvoren, i ogagn vam pripravjen od Pravde Boſcjanſtvene u vjek vjekaa, akko greſcni ſcivot ne promjenite? Dallivam ide od ſærza, i od ſnaghe podnjetga? A njeſte vi oni mekoputnizi, njeſte vi oni raſbludnizi, koiſe ſtraſcite davas iglà ne obode, alli draccja ne dotegne? Da Kakkochjeteſe mocchi topit na gnegovoj ſceravi, Kakkochjete mocchi pribivat s' onijem plamima, koiſe nechje u viek ugaſit? *Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante, quis habitabit ex vobis cum ardoribus ſempiternis*: Iſa. 33. Cekkam dami odgovorite akko otidemò u pako, nechjemo bitti ſami. Nechjete bitti ſami? Tot Zienite daje utjeha imat drugoga u onemu mjeſtu? Kojaje utjeha jednoj ouzi hodit na ſmært s' druſijem ouzama? Otvorite, radi toga occi, terſe uklonite s' onega puta, koivas vodi na sljepacku u jaſ pakgljeni, mærſite na ſve one greſcne raskoſce, s' koijemſe sluſci nepriategl vaſcega ſpaſſenja ſa pritegnutvas u pako, da gorite ſajedno s' gnim u oghgnu vjeknu vjecnomu. Nebiſte oncjas skoccilli iſ odra, ter oſtavili i grjeh i raſblude, kadbiſte vidjeli, daſe ogagn pribliſcja k' vaſcoj poſtegli, ſa pærlitvas? Da ſacćto nechjete skoccit oncjas, i dignutſe s' grjeha, videchi davasje on doveo do vrataa pakgljenijeh, i do oghgna, koi jur gori, tervas cekka ſa pærliti vaſce tjelo s' nemilloſti neiſreccenom? Ah ganiteſe na milloſarghje na ono tjelo, koje toliko gljubite, i koje toliko millujete: *Carnem tuam ne deſpexeris*. Iſa. 58.

BESSJEDA CETRESTI I OSMA

U Nedjeglju Devetneſtu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O Paklu, i mukkah, Kojechje Duſcja tærpjet u gnemu.

Ligatis manibus, & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Matth. 22.

Prem daje doſta jednom priſtupit k' vratim od pakla raſtvorena, ter pogledat one mukke ſa najeſcitſe, i utreſtit od varh glave do ſtupaja; nićta ne magne opetſe ſcivi k' paklu povratimo, Kakkonas ſvjetuje ſveti Kragl David: *Deſcendant in infernum viventes*: Pſal. 54. Nekka po naſcjoj ſmærti

u oni jas od svijeh mukaa neponorimo, Kakko prilaga sveti Bernardo: *Ne descendant morientes*. U paklusu, Kakko cjuste, u prednoj besjedi, tminne, dim, i prikase strahovitte, u pakluje vogn i smrad neugodni, u pakluje glad, i sceghja nepodnosna, u pakluje plam, i ogagn neistomacni, u paklusu Kakkonam cini snatti jutrosnje Vanghjelje susse, vai, i skripanje od subaa: *Ibi erit fletus, & stridor dentium*. Alli premdasu mukke, Koje tarpi tjelo ossudjenika u paklu veoma Krute, i scestokke, nista ne magne, njesu toliko nepodnosne, Kolikosu nepodnosne one, Koje tarpi gnegova duscja. Koih mosce svijeh isrjeti? Ondisu skoncjanja, rasargbe, marsenia, nenavidosti, pokajanja nekorisna, poscude saludne, neuffanja, i pomame. I ovechje mukke unutarnje, bitti oni Koltoscderi, Koiehje gristit bes pristanja duscju jednoga pakgljenika. Cjujteih pomgnivo, jeda od gnih pristrasceni, pobrinetese sa ne ochjuchjetih.

Imajucchi Duscja uspomenu, rasum, i vogliju, svesu ove gne mocchi muccene u paklu. Pocnimo od uspomene. Obracchjajuchise s' gnom ossudjenik na vrjeme provedeno na semgli, nahodi tolike gljute strjele, Koiemu serze probadaju, a ossobitomuga probijaju usrozzi gnegova vjecnoga ossudjenja, sve stvari od nista, i od Koijehse mogasce lasno sacjuvati, Kakko od one dobiti nepravedne, od one osvete, od one bludnosti, i sato udire u ove tuscbene glase: okussih na varhu od scibikke mallo medda, i nahodimase na smarti, Kojame nechje nigda umorit: *Gustans gustavi in summitate virgæ paululum mellis, & ecce morior*! 1. Reg. 14. Tot biahu od tolike potrebe one grescne naslade, da sa uscivatih, imah duscju isgubiti? Sctose hotiasce sa ne pribitit tughje, sa ustegnut onu rasargbu, sa rasvarch ono necisto priateglstvo, da sascto ovako ne ucinih? Ah da ucinih! nebih sad tarpio ove mukke, Kojechju tarpjet u vjek vjekaa. Usmnascjatchje gnegovo muccenje i uspomena tolizijeh nacinaa, i tolizijeh pomochii, Koje ima u scivottu sa sabranitse, i erbose ne hotiasce gnima sluscit, isgubise, terchje govorit pun scjalosti, i skoncjanja: Kad c juh onu uresenju, pristrascen od Boscije rasargbe, odredih promjenit opachi scivot, alli Kadse dospje semglja trestit, dospie i strah Boscije Pravde u menni. Sluscjajuchi sa Zjelijeh ossam danaa rjec Bosciju, ter sabavgljajuchise o poslih duhovnijeh: sposnah scto hocchja rjeti: isgubitse po sve vjeke, i ostavik grjeh, i grescenu prigogodu sa jedan mjesez; Ah daih ostavih sa sve vrjeme od scivotta umarloga, nebihse sada nahodio u ovemu oghgnu; u Komuchju gorjet po sve vjeke, er nehotiah napredovat, ni bitti stavan u Kreposti. Reecemi oni Ispovjednik da ostavim grjeh, ter dase ne igram s' Boggom, er Boogh ima dughe ruke, i mosce i tjelo pedepsat, i duscju u pako poslat; allise ja ogluscih na gnegove rjeci, i na gnegove svjette, Koje sad posnam, alli dozna, Koliko mogahu bitti sa menne Korisni. Ah Kakko biah sljep, Kakko lud, Kakko mahnit, er ne prividieh one stvari, i erse ne sluscih nacinima, i pomochima, Kadih imah! Nehotiasce Salamun oncjas smaknut Semei, Koi biasce rusno potlaccio Davida gnegnova Roditeglja, neggomu sapovidje, da pribiva u Jerusalemu, Kakko u jednoj velikoj tamnizzi, i priloscimu, da Kadgodbi isiscio is reccenoga grada, i proscio potok Cedron, dabi oncjas osto ubjen: *Quacunque die egressus fueris, & transieris Torrentem Cedron, scito te interficiendum*: 3. Reg. 2. Obsluscì Semei ovu Sapovjed sa gnekoliko vremena, nu Kadmu pobjegosce is kucchje gnezi susgni, iside is grada, ter otarcja sa gnima, Zjenechi, daga nebi Kragl pedepsosa jedan ishod ovako potreban, alli osta privaren, er potom obasna Salamun, da Semei pristupi gnegovu sapovjed, ossudiga na smart bes ikkakva millosarghja. Prie negh dospje nesrechni scivot derasce hagline od scjalosti, ljevasce grosne suse is occi, ter govorasce: Ah Kakko, ja isidoh is Jerusalema, akkomi biasce Kragl ishod sabranio, i josc savisce,

sce, biascese sasvjedocio dabime smaknvo potombi cjuo, dasam gnegovu sapovjed pristupio, i sasvijem snagnem ja isidoh, ter proghjoh potok Cedron, Koja bi ovo moja mahnitos, Koje nerasborstvo! O- vakochje govorit ossudjenik, spomegnivamse: bimi receeno, bimi navjescteno akko ne promjenisc scivot ossuditchjescse, i sasviem navjesctenjem, nehotijahga promieniti! O menne tuscna, menne nesrechna! Na ovije nacin muccena uspomena jednoga pakgljenika, Koise Kaje, alli bes Koristi, dase ne hotiascse slušcit vremenom, i da nehotiascse nastojat na najvecchi, alli sa boglje rjeti na jedini gnegov poso.

Niscta magne od uspomene muccenje rasum jednoga ossudjenika, er sa gnegovu veliku nesrecchju ima svegh prid occima ono blascenstvo sa Koje bi stvoren od Gospodina, i Koje uscivaju u Raju tolizi gnegovi Rodjazi, i tolizi gnegovi Priategli, i Koje mogascе i on uscivat sajedno s' gnima, dase hotiasce sluscit onijem nacinima, i onijem pomochima, Kojemu Gospodin udjeli u tjeku od scivota umærloga. Ah usdisce, ter govori: ne stvorime Viscgni da pribivam s' hudobami u uvemu mjestu od svijeh jadaa, ter da tughujem s' nesrechnom druscbom, negh da Kragljujem u Raju, i uscivam s' Anghjelima, i s' Blascenizima lize Boscjanstveno, Kojechje menni bitti svegh sakriveno. Bogh bi moja sværha, Raj mjesto moga vjecnoga scivotta, da hotiah mallo potrudit, i ucinit onoscto stasce u menni, nahodiobihse sad gori, dalekko od ovega oghgna, pun mira, i radosti, Kakkose nahodi oni prosjak, Koi dohodjasce na vrata moje Kucchje, i oni sluscbenik, ko biasce gnegda na mojoj sluscbi: Ovakoje. Onise nahode u Raju, i nachjese po vjeke sve svegh slavni, i blasceni, a jase nahodim u paklu, i bitchju svegh tuscjan, i nesrechjan. Ah sascto Raj isgubih? sa jednu slaas puttenu. Ah u scto Kragljestvo vjekuvjecno promjenih? U pakо mjesto od svijeh mukaa. O nesrechne promjene. O tuscbena isgubjenja! Osvem Raja koga ossudjenik ima svegh prid occima sa gnegovu priveliku nesrecchju, ima i vjek nesdopjetni, Koiga mucci u svakko dobba svojom nedospjetnosti. Alli imajuchi o gnemu guvoritti u trecchjoj besjedi, ondachjete rasumjet, Kolikocchje ovi vjek nesrechni muccit rasum jednoga pakgljenika.

Vighmo najposlje kakkochje bitti muccena gnegova voglja. Osvem slovoglje najasovitije, u Kojose nahodi ossudjenik utopjen, besikkakva uffania, sa isit na dvor is one dubine: vri u velikoj rasægbi, i mærsi na hudobe, na Bogga, i na sebbe istoga. Mærsi na hudobe, Kojega mucce velikom nemillosti, i toliko vecchje na gne mærsi, i stvagljase u rasærgbu prema gnim, Koliko vidi, daim nemosce ucinit sla ikkakva, ter dase one rugaju gnegovijem mærsenjem, i gnegovom rasargbom, govorechi: revi Kolikotije drago, puzzaj od scjalosti, skoncjavajse, Zærkaj u vjek, saludnaje tvoja bjes, i tvoja pomama nekorisna, illi hocchjesc, illi nechjesc, bitichjesc nam podloscjan po sve vjeke, tichjesc nas pezzat jesikkom, a michjemo ogagn potizzat prema tebbi, vidjetchjemo, Kocchjesc boglje podnossit. Mærsi na Bogga, Kakko na sudza. Koiga ossudi na one mukke, psujega, Kunega, nas vaga s' immenima Samosilnika, nepravedna, nemilla; nu sposna u isto dobba dasu sve gnegove psovke, i sva gnegova proklestva nekorisna, i premdaga sceli, potaknut od velike nenavidosti, tisnut is pristoglja gnegova Velicjanstva ter sbitti u niscta: vidi s' okkom særgbenijem, i navidnijem, dasu gnegove sceglje saludne, ter da ghinu gnegove poscude: *Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet, desiderium peccatorum peribit*: Psal. 111. Najposlje mærsi ossudjenik na sebbe istoga. Scudise rascinit, i obratit u niscta, scjali da primi bitje, i scivot od Gospodina, proklinie matter, Kojaga dade na svjet, i cjas u Koise rodi. Ovoje mærsenje u istinu Prikoredno, i protivo istoj naravi, Kojanas uci da ne mærsimo na nasc scivot; neggo daga gljubimo; alli ovako djellu-

je,

je, Koje Zjech prikrutijeh, i pri∫cestozijeh boleſtii ſvjes i∫gubio, i ne∫na ſcto cini, i ſcto govori. Premdaſu mukke Koje tærpi tjelo jednoga oſſudjenika u paklu veoma te∫cke, Kakko rekoh, niſcta ne magne mo∫cese rjeti: daſu lake prema onijem, Koje tærpi gnegova duſcja utopjena u moru nei∫mjernomu od ∫cjaloſti, od skoncjanja, od raſærgbe, od nenavidoſti, od neuſſanja, od pomame, i od mær∫enja. ∫cudjetchje ſvegh ono ſcto nechje mochi nigda ſtecchi, a mær∫jetchje be∫ priſtanja na ono odceſſaſe nechje mocchi u viek oslobodit. Ovoje pako, alli ∫a boglje rieti ovo nije pako, pakoje jedan ja∫, u Komuſu ∫la vecchja, i vecchja priko mjerre, erſu ∫la jednoga reda værhnaravnoga, od Koga gljudska pamet nemo∫ce dochi na ∫emgli u ſpo∫nanje. Recce Anghio Svetomu Ivannu, doghi, tertichju uka∫at oſſudjenje jedne duſce, Koja bi nevjerna Goſpodinu: *Veni & oſtendam tibi dationem meretricis magnæ*: Apoc. 17. Er ∫a ra∫umjet Kakko ide tegotu onijeh mukaa, trjebuje otiti iſtinito na vrata od pakla ∫a vidjetih. Sceſtokkeſu dake, i pri∫ceſtokke one mukke, i ona ∫la, Kojavas cekkaju o greſcnizi u paklu, akko u toliko ne uta∫cite Pravdu Bo∫cjanſtvenu prema vam raſarcenu, ∫atoje uta∫cite ∫adovoglnom pokorom, i nemojteſe vecchje povratit na grjeh i∫a mukaa pakgljenijeh, Kojſte cjulli, i ſpo∫nalli, er Kadbiſteſe povratili, ne ſamobi palla na vas oſſuda vjekuvjecna na ſmærtnomu cjaſſu, nubiſte bili jur oſſudjeni: *Jam judicati eſtis*; er ko∫na i vjerruje, da jes pako, ter da u gnemu ſtoje ſpravne greſcniku mukke vjekuvjecne, i ſaſvijem ∫nanjem, i vjerrom, vrjedja Goſpodina, nije potreba namjeſctit. Sudiſcte, ni cinit i∫kuſcjanje, jurgaje ovo ∫nanje oſſudilo: *Qui non credit, judicatus eſt, non videbit vitam*: Joan. 3.

BESSEJEDA CETRESTI I DEVETA

U Nedjeglju Devetneſtu i∫a Ruſagliaa, alli Duhovaa

O Vieku mukaa pakgljenijeh.

Ligatis manibus, & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & ∫tridor dentium. Matt. 22.

VI Zjenite da ona Kucchja, u Kojoj ſad pribivate, daje Kucckja vaſcja, ter dachjete u gnoj, ∫a vele vremena pribivati? Alliſe varate, erje ona jedno ſvratiſcte, u Komu imate poſtati ∫a mallo, iſtichjevas vaſci rodjaai Koliko prie i∫ gne i∫agnat, daih ſmradom ne ogaddite. ∫nateli Kojaje vaſcja Kucchja? Akkoje neſnate, jachjuvamje danas odkrit. Vaſcjaje Kucchja greb, Koiſe na∫iva Kucchja od vjeka, i∫ Koga nechjete nigida i∫iti ∫a vidjet Rodjaka, alli Priategljia, Koga toliko ſad gljubite. Dokle ne pade ona Kucchja le∫cjatchjete u gnoj, ſamochijete i∫ gne i∫iti, Kadaſe u raſutuju opchjenomu ſvega Svjeta, i ona ra∫ori; Alli ∫a rjet pravedno, nemo∫ceſe rjeti: daje nigreb vaſcja prava Kucchja, er u gnemu nechjete pribivat vi, negocchje le∫cjat vaſce mærtvo tjelo, nitichje ovo otit po ſebbi negocchje bitti odneſſeno, a govori Sveto Piſmo: dachje Cjovjek otit u Kucchju ſvoga vjeka: *Ibit homo in domum æternitatis ſuæ*: Eccl. 12. Dake vaſcjaje prava Kucchja od vjeka, illi Raj, illi

illi pako. Nu Kolikosu meghju sobbom raslicne ove Kucchje. Bistellimi umjelli rjeti : u Kojojchjete pribivati. Ah cjujem Komi odgovara, pakoje moja kucchja : *Infernus domus mea est*, u tminne koga bi po sapovjedi kragljevoj metnut svesanijem rukami, i nogami, oni koi imasce smionstvo dochi na pir bes haglinaa dicnijeh i piruvnijeh : *Ligatis manibus & pedibus ejus mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium*. scjudechi ja uklonit svakkoga od vas s' vrataa od pakla, nemojtese sacjuddit, akkome cjujete i trecchi put govorit o paklu, alli sa boglje rjeti o vjeku pakgljenomu; koi toliko mucci ossudjenike svojom diglinom nedospjetnom.

Ugo glassovitta immena Ziech plemmena, i kogljena is koga doghje na svjet, imasce veliku poscjudu sidjet sam u pristoglju, i u gradu Pisanskomu sapovjedat. Jur spravgljasce veliko orusckje, i veliku vojsku, sa otet slobodu gradjanim, nu oni bistri od gnega, i moguchii : hittajuga, ter s' velikijem pogærdjenjem satvoraju, i gnega, i gnegove Sinove ujednu tamnizzu veoma tmastu, i smærdechju. Rasmisegljajte koju scjalos ochjuti nesrechni Ugo, kadse naghje svojom djezzom satvoren u tamnizzi? Dosclibi prid gnega sinovi oplakani, i pocelibi iskat pokrjepjene slabu tjelu, govorechi : kruha Chjachje, dajnam kruha, a onga tuscan scegljasce, i sa sebbe. Nu konamchje spovidjeti nemir od særza, i scechju od pameti, u kojose naghje jadni Ugo Kadamu bi navjesctено : da gvosdena vrata gnegove tamnizze ostasce satvorena jednijem kgljucem, koga taj cjas Pisanska Gospoda cinisce metnut u rjeku Arno, nekkase, nigda ne isnaghje sa otvoritih : Usdisasce, ter govorasce pun jadda, i pomæme : Tot ja nechju nigda isit is ovijeh tminaa, i vidjet srak suncjani? Totchju u ovoj tanizzi moj scivot, i moje kosti ostaviti? Totje ovo moje svakdanje pribivalisctе? Moscelise isnachi na svjetu Cjovjek nesrechnii od menne? Ovako usdilasce scjalosni Ugo, erse nahadjasce u tamnizzi bes ikkakva uffanja sa is gne isiti. Da Kakkochje usdisat gresc- nik akko bude ossudjen ne od Sudza semaglskoga u tamnizzu vremenitu, neggo od Bogga od Vojskaa, od rasargbe, i od osvete u tamnizzu vjekovittu, u Kucchju od vjekka nesrechnoga? Ko nechje ostat sapagnen ledenijem strahom, govori Sveti Bonaventura, rasmiscgljauchi : dasu mukke pakgljene, ne samo scestokke u sebbi, nu i vjekovitte? *Cujus cor non concutiatur, si consideret inferni pœnas, non solum intollerabiles acerbitate, sed etiam intermiabiles æternitate?* Nigda nechje imatti sværhe, nigda u vjeke, *& erit tempus eorum in sæcula*. Nu pocnimo pomghivo iskat, jeda na koi nacin isnaghjemo sctoje ovi viek, Koinas strasci, koinas smeta, i koi svojom gorkom uspomenom probada u svakko vrjeme nascju pamet, i nascje sarze.

Sveti Agustin govori, daje vjek sloscen od mallo slovaa, alli daje u sebbi bes sværhe : *Æternitas in verbo quatuor sillabis constat, in se sine fine est* : in Psal. 145. Vjek nije vrjeme, nije godisctе, nije nakup od godilctaa, proscdira svakko vrjeme, i sva godiscta. Probudiobise prie Zore Sveti Kragl David, i poceobi u tminnah od nocchi rasmiscegljati ovi vjek nedospjtni : *Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui* : Psal. 76. i ovakobi sam sobbom govorio : Dospjetchje jedan dan ovi scivot koga trajem, i ovo kragljestvo, koijem vladam, i ne samochje dospjet moje kragljestvo, nu i mogujstvo, i Gospostvo svijeh kragljaa. Istoccitchjese vrjeme od svjeta, a isa ovega stochje bitti? Viek nedospjetni, opetchje prochi sto godilctaa, isa ovijeh prochje tissuchja godisctaa, isa ovijeh stochje bitti. Vjek nedospjetni; opetchje prochi sto tissuchjaa, isa sto tissuchjaa prochje tissuchja tissuchjaa, isa ovijeh sctochje bitti? Vjek nedospjetni. Totse ovi vjek nechje nigda istoccit? Nigda. Tot ovi vjech nechje imat sværhe? Nechje nigda. Tot nesrechne duscje u paklu nechje imat nigda pocivanja. Nigda. U ovojbise misli

Ji smeo kragl Pokornik, ter nebi vecchje sam sobbom govorio: *Turbatus sum, & non sum locutus*: Psal. 76. Akkose smete Sveti David, kad vjek nedospjetni rasmiscegljasce, Kakkose nahodi saputjena, i imetna moja pamet u ovemu rasmiscegljanju? Nisćta ne magne slušcitchjuse jednom mjerrom sasve Krivom, jeda po gnoj doghjete od vjeka na koi nacin u sposnanje. snate veoma dobro mnosćtvo od vodaa, koje teku, terse nahode po svemu svjetu. Kojase voda nahodi u moru, koja u rjekah, koja u blattih. Kadbi Gospodin cinio snatti ossudjenikom, dachje dospjet gnihove mukke, kadase ispra∫ni svakko more, sve rjeke, i sva blatta, disajuchi nakon sto godisćtaa jednu samu kapglju: svibise trudi, i mukke sa gnih u rados, i vesseglje obratile. Nu komi umje rjeti kolikobi vremena proscio prie neghbise ovi ugovor isværscio, disajuchi nakon sto godisćtaa jednu samu Kapglju? Od kad Viscgni stvori svjet do sada dase disala po jedna kapglja svakke sto godisćtaa, bilebi pomagnkale is mora, is rjekaa, i is blataa petet, i sedam kapaglja. Kolikobise hotjello godisćtaa doklebise ispra∫nila jedna sama rjeka, prostrani Dunav, alli Nilo glassovitti? Nisćta ne magne dobrovoglnobi tærpjeli pakglienizi oni ogagn, i one mukke sa vrjeme ovako dugo, erbobi imalli uffanje dochi na sværhu od gnega; alli vjek nechje nigda imat sværhe.

Ovaje Kriva mjerra, Kakko rekoh, dache slušcitchjuse drugom, stavimo daje ovi svjet ovako scirok, i ovako prostran jedan krugh gvosdeni, ter da Gospodin obecchja onemu puku offudjenomu dachje dospjet gnegove mukke Kadase recceni Krugh obrati u prah, lasechi po gnemu jedan mrav, sćtobi rekli ossudjenizi na ovako obecchjanje? Neumjemvam pripovidjet, Kojebi vesseglje, i koju rados meghju mukkam ochjuchjeli. Sadmi rezzite: nahodilise koja pamet, negovorim gljudska, neggo Anghjoska, Kojabi mogla isnachi broj od godisćtaa, Kojabi istekla prje neghbise u prah ovi krugh obratio? Ja vidim ovu semglju, Koju prem da dasc cesso omehscjava; premdaje pece scjarko sunze, i rastvora, premdaje grad tuce, i trjeskovi, prem daje motike, i ralla probadaju, nisćta ne magne mogu rjeti: dase josc nije ni najmagni gne dio u prah obratio. Kadbi dake mrav s' lagahnijem svoijem tjelom rjes po Krugh ucinio, Kadbiga u prah obratio? Ti sam primudri Boscje, Koi sposnas vrjeme svakko, mogobinam odkrit: Kadbi doscla svarka ovega Kruga guosdenoga, nu od vieka nechje nigda. U vjekechje tærpjet ossudjeniai pakgljene mukke, u vjekechje gorjet u oghgnu uscescenu dahom Boscije rasærgbe, u vjekechjese topit na sceravi: *Dabit ignem in carnes eorum, ut urantur, & sentiant usque in sempiternum*: Jud. 16. Nachjese svegh s' istijem Zærvom, bitchje svegh probadani s' istijem maccem, sveghchjeih sadirat iste hudobe, sveghchjeih dærpit isti smaj, i nechje imat u vjek ni utjehe, ni mira: *Nec erit unde habere possint nec requiem nec finem*: Cipr. ad Demetr. Ah Kadbi mogli jednom dospjet, ter umrjeti! scudjetchje smært, iskatchjeje, i svatchjeje po sto putaa, Ah ghdjesi blaga smærti, Ah ghdjesi milla smærti, doghinas jednom rasluciti od ovijeh Krutijeh mukaa! Alli sve saludu, nechjeimse smart osvat, nechjeje mocchi nighje isnachi. Kad Kragl Savl nemogasce vecchje podnossit sillu nepriateglsku, sabi u pærsi mac, terse oslobodi po ovemu putu od tugaa vremenitijeh; Kad Juda isdavnik nemogasce vecchje tærpjet Zarv, Koiga nemillo toccjasce, stavi sancizu na gærlo, ter dospje vaje svjettovne, alli nechje mocchi ovako ucinit offudjenizi, govoritchje punni jadda: scestozzi plami, jes tissuchje godisćtaa, danas pærlite, i joscnas njeste dogorjelli. Nemille hudobe, jes tissuchja godisćtaa danas muccite, i joscnas njeste doværscile? Ah dospjejtenas jednom pærlit, dospjejtenas jednom muccit, usmnoscite mukke na tissuchje, jedanas vecchje doværscite! Allije sve saludno, i nekorisno. Sljeditchjeih pærlit ogan u vjek, *in saecula*, sljeditchjeih muccit hudobe u vjek, *in saecula, in*

sæcula. O strasna Ujecnosti, o Vjecnosti nepodnosna! Kote mosce rasumjeti? Gdjeste jamme, ghdjeste spille, ghdjeste jasovi, ermi dohodi miso uljestit u jedno vascjeh skrovisctaa, ter nigda isit is gnega sa vidjet gljudsko lize, alli *strak* suncjani, negh susit, i vikat is dubinaa: O vjekurvjecjanstvo, o vikuvjecjanstvo! Dokle doghjem u sposnanje scto hocchje rjeti ossuditse, i isgubitse po sve vjeke. A vi pridrasi moi isa bessjede vjeka nesrechnoga sctoste odredili? Ja zjenim dachjete isit is ove Zærkve ledenijem strahom sapagneni, dachjetese vratit domma s' grosnijem susama na occijeh, dachjete vapit po putu, i prossit u Gospodina millosærghje, dachjete oncjas duscje od grjeha occistiti, dachjete sasma gresni scivot promjeniti. Allise varam, Kolikoihse nahodi meghju vamma, Koi govore: dachje otit u pako, ter gorjet u gnegovu oghgnu po sve vjeke, sa neostavit onu gljubav, ono priateglstvo, ono cegljade? Kolikoihse nahodi, Koi govore: dachje otit u pako, sa ne vratit tughju cjas, tughju mukku, tughje srebro. Kolikoihse nahodi Koliko! Cinimi snatti Isaija Prorok: daje pako rastvorio svoje jamme besa dna: *Dilatavit infernus animam suam, aperuit os suum absque ullo termino*: Isa. 5. Ter da u gne nori svakka værsta od Cegljadi, nore moguchi, i Plemmeniti, nori puk drobni, nore slavni, i ponosni: *Et descendunt fortes, & populus ejus, & sublimes gloriosique ejus ad eum*. Akkosmo do sad Gospodine bes pameti, i bes rasborstva na ovi nacin govorilli, sad pristrasceni od pakla, i od vjeka nedospjetnoga, govorimo pokajani: Sagrjescilismo priko mjerre, i pristupili tissuchju Krat tvoje sapovjedi, djellovalismo nepravedno, i neposcteno: *Peccavimus, impie egimus*: Baruc. 2. Dostojnismo od pedepse, sato oruscja tvoju desnizzu prema nam: *Redde retributionem superbis*: Psal. 93. Allite mollimo sa tvoja beskonciva dostojanstva, sa tvoju Karv, sa nas prolitu, sa tvoje neisrecceno millosærghje, pedepscinas na ovemu svjetu, pærlinas sada, sjezinas ovdi, a nemonas sjech, ni pærlit po sve vjeke u paklu: *Hic ure, hic seca ... ut in æternum parcas*.

BESSJEDA PESETA

U Nedjeglju Dvadestu isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Grjehu malomu, alli oprostivomu

Incipiebat enim mori. Joan. 4.

Lescjasce u Kafarneumu rasboljen od nemochi jedan sin oza plemmenita, i nemochga biasce dovela do Konza, i do iste smærti: *Incipiebat mori*. Gnegov Roditegl, Koi u ovemu tuscnomu bitju ne cekkasce ikkakvu pomoch od ljekaa naravnijeh potom cju: da Issukærs biasce is Judee doscjo u Gallileu, otidega isnach, i molit, dabise ganvo na gnegove tughe, ter doscjo osdravit gnegova sina. Issukærs Koi hotiasce ne toliko isljecit jedno tjelo od nemochi, Koliko svu Kucchju od grjeha, i od poganstva, odgovori Roditeglju: vratise domma, i nachjesc sina u dobru bitju: *vade, filius tuus vivit* Kadbi Kærstjani Kasali ovoliku pomgnu sa gnihove duscje, Koliku ukasa ovi Roditegl sa tjelo rasbogljeno svoga sina, Kolikobi magne duscja mærlo, i Kolikobihse magne gubillo? Grjehje mali jedna nemoch duhovna, Koja premda

da ne ubija duſcju, niſcta ne magne uodije mallo po mallo na ſmært, i ſasvijem ovijem, ne nahodiſe u skutu ſvete Zærkve vele Kærſtjanaa, koiſe od gnega cjuvaju. Raditogaſam odredio beſsjeditvam o grjehu malomu, nekkaſe vi cjuvate od gnega, alli ne o ſvakkomu, nu ſamo o onemu, koiſe cipi ſalvijem po/nanlem, namiſcgljeno, i Kakko govori ſveti Tomas, s' occima otvorenijem, tervam uka/at najpærvo ſctoje grjeh mali u ſebbi, a pak Koju ſctettu cini duſci, a najposlje, Kakkoga Goſpodin pedepſce. Uffam, da akkome pomgnivo poslu/cjate, dachjete gledat u naprieda s' drughijem okkom oni grjeh, gardochju Koga i tegotu ſad ne po/nate, ter dachjeteſe cjuvat s' drugom pomgnom od one nemochi, Kojavas mo/ce doveſtit do ſmærti, i do i/gubjenja.

Nije grjeh o Komu beſsjedimo, akkoſe gleda ſam po ſebbi, /lo malahno, negh veliko, i ſamoſe mo/ce rjeti malahno, akkoſe prilikvje grjehu ſmærtnomu, erje grjeh ſmærtni /lo na gneki nacin be/koncivo. I jedno je/ero /oveſe malahno, akkoſe prilikvje moru proſtranomu, nu akkoſe gleda ſamo po ſebbi, nije malahno, negh veliko, nahodechiſe u gnemu tolike vode prikupgljene. Pogledajte ſam grjeh oproſtivi, i nemojtega grjehu ſmærtnomu prilikovat, nachjete u gnemu veliku gardochju i tegotu. Sctiſe u /civottu ſvete Kattarine i/ Genove, da doghje jedan dan u po/nanje po nebbeskoj ſvjetloſti od grjeha maloga, i takoſce pripade i u/treſe, da da biaſce imalla ſærze diamantsko, bilobi otiſclo u mærvize, daſe ona ſvjetlos ne ra/cini; i ne oſta ni Kapglja karvi u gne /cillah neſmær/nuta, i naghjeſe u tolikomu skoncjanju da miſgljaſce doſpjet /civet, allije Goſpodin u/dær/cja u /civottu, da ſpovije Umarlijem gærdochju i tegotu grjeha maloga. Doſtaje rjeti: daje grjeh mali uvrjedjenje Bo/cije, ter daſe s' gnim cini /cjo Goſpodinu, i akko nije potlaccenje Bo/cijega Velicjanſtva, a onoſe oprjeciva na koi nacin Bo/cijoi vogli. Iſtinae; daſe Boogh teſcko nevrjedja s' grjehom malijem, alliſe ne cini od gnega ona zjenna, kojabiſe imalla cinit. Grjeghje dake mali, akko ne drugo, jedna ſuprotivnos i/punnjenju i/værſnu po/cjudaa Goſpodinovijeh, /a komu ſamomu ugodit imaſe vele vecchje naſtojat, negh /a ugodit ſvemu ſtvorenju, i na iſti nacin imaſe prie ucinit /cjo ſvemu ſvjetu, neggo gnemu. Stavite prid occi onu ſtraſcnu pora/u, koju ucini Pravda Bo/cija u vrjeme potopa opchjenoga, kad od ſvega gljudskoga naroda ne oſtavi /civu negh oſmerizzu. Nachjete /emglju pokrivenu tolikijem mnoſctvom mærtvijeh teleſaa, dachjete trudno i/nach broj od gnih gledajuchi toliki pomor, nechjeteſe moch uſtavit, ſcto nechjete rjeti: Kojeje ovo ra/utje, Kojeje oovo i/korjepjenje; Kojaje ovo puſtoſc? Nuje ſve ovo magne od jednoga maloga grjeha, i u iſtinu daſe mogla uklonit ovolika pora/a s' jednom malom la/czom, nitije bilo priſtojno daſe ukloni, nitiſe imalla ukloniti; /loje vele magne, govori ſveti Doroteo, poguba i ra/utje ſvega ſvjeta, negh ucinit /cjo Goſpodinu u najmagnoj ſtvari, i Krivo ſvojoj duſci: *Longe melius eſt omnia corporea perire ſimul, quam lædi animam in re minima*. Malloſam reko, /atochju prilo/cit. Kadbi ko mogo s' jednijem malijem grjehom priveſtit na ſvetu i iſtinitu Vjerru ſve poluvjerze, pokærſtit ſve pogane, uveſtit u skut ſvete Zærkve ſve /cidove, i ſve Turke, dignut s' grjeha ſve greſcnike, nebi imo i/kat na njedan nacin toliko dobro ſtvorenju, po putu od najmagne uvrjedje Bo/cije. Joſcſam mallo reko: Kadbi ko mogo s' jednijem malijem grjehom, i meghju malijem najmagnijem, oslobodit i/ mukaa pakgljenijeh ſve duſce oſſudjene, i jur oslobodjene poslat u Kragljeſtvo Nebbesko, da hvale Bogga, ter daga gljube be/ priſtanja s' i/punnoſti od ſærza; /a ne ucinit /cjo Goſpodinu u najmagnoj ſtvari: imobi puſtit, daſe peccjale one duſcje neſrechne, ter da gore u oghgnu pakgljenomu po ſve vjeke. A vi zjenite daje /lo malahno ono ſuproch Komuje niſcta ra/utje ſvega ſvjeta, i i/gubje-

gubjenje svijeh duscjaa? Nezjegnasce tako Issukærs mudros nestvorena, negh proli svoju Karv neproziegnenu, i istratti blago Boscjanstveno svoijeh dostojanstva, i prikasaga Pravdi svoga Chjachka, ne samo sa grjehe smærtne uci gnene od umarlijeh, nu i sa gnihove male grjehe, i mali grjesi usrokovasce smært sinu Boscijemu. Cjudditese na vas istijeh, Kakko mogaste dærscjat sa stvar malahnu onu Kojaje toliko velika, i toliko tescka, i nasivatese immenom sinovaa nedostojnijeh, Koise samccjuvaju ne uvrjedit tescko roditeglja, daih ne istjera is Kucchje. i daim ne digne occinstvo, a od malijehse uvrjedia ne cjuvaju, erse sa ove ne strasce birti od gnega pedepsani s' pedepsom strahovittom.

Sad Kadste doscli u sposnanje sctoje grjeh mali u sebbi sljediteme sluscjat, sa sposnat Koju sctettu cini dusci. Dvje værste oda sla nosse sobbom nemochi, jednaje værsta oda sla, Koje sad usrokuju, to jes slabos, tughu, pobljedjenje, i scutillo svega tjela, drugaje værsta oda sla, Koje nemochi prjete, dachjega ucinit u naprieda. Ovoje smært, i rasslucenje, Koje ima sljedit meghju duscom, i meghju tjelom. Ovako i grjeh mali biusci on nemoch od dusce, akkojoj ne disce liepos Boscije Millosti, niscta ne magne, discejoj gneku nadvornju svjetlos, gneko sjanje, Kojebi imalla prid Boggom, i prid svijem Dvorom Nebbeskijem. Osvem ovega, discejoj grjeh mali, na Koi nacin, Koi dio ploda, Kogabi isvadila is svetotajstvaa, navlasctito is svetoga Pricestjenja, stavgljajuchi saprjecizu onemu unutarnjemu duhovnomu ujedignenju s' Gospodinom. Najposlje cini grjeh mali, da duscja mærsi na djella od Boggogljubnosti, ottimajuchi goructvo i uscescenje gljubavi Boscje, da ide s' trudom na molitvu, i na ostala djella Kreposna, ter da bjesci od svega sctoje tjelu, i gljubavi vlasctit j suprotivno. Ovoje u istinu slo veliko, nuje vele vecchje ono, Koje grjeh mali prjeti ucinit dusci u naprieda. Prjetijoj dignut scivot duhovni, vodechije mallo po mallo na grjeh smærtni. Na dva nacina, uci sveti Tomas da grjeh mali vodi na smærtni, inoputno, i pravoputno. Inoputno obalivajuchi one podpore, i one ograde, Koje brane duscju, da ne upade u slo velikko: ovese ograde mogu svatti: dobar nauk, Kreposna obicjaj, ispunno podloscenje vogli Buscijoj, strah od pedepse, i sram naravni od svakke hudosti, i neurednosti. Sve ove stvari grjeh mali, mallo po mallo prikovrati, i Kad padu gradje nadvornje, Kojesu branile grad obkruscen, padu lasno i miri bliscni: *Luxit antemurale, & murus pariter dissipatus est.* Thr. 8. Vodi grjeh mali na smærtni i pravoputno, ukoliko jedan Koi ima obicjaj upadat u male grjehe; ne samo upada u gne lascnje, negh i u vecchje, s' jedne male lasci ide na vecchju, s' jednoga maloga neustærpjenstva ide na vecchje, s' jednoga prohodna pogleda i smjeha, ide na pogled i na smjeh dugli, s' jedne isprasnosti proghje na grjeh smærtni: Kakko veli sveti Agustin: *Dum amantur vana, perparantur mala.* A Issukærs govori u Vanghjelju svetoga luke: Koje so u maloj stvari, bitchje so, i u velikoj: *Qui in modico iniquus est, & in majori iniquus est:* c. 16. Kakko dake moscete tako cesto upadat u male grjehe, Koivas mogu dovestit do velikoga, i do vjecnoga isgubjenja? Njesu ovi mali grjesi dovelli do ossudjenja toiike, Koisu bili bogli od vas. Propustitchju sve ostale, samochjuvam Judu isdavnika immenovat, Koga, Kakko darsci Ugon a S. Vict. Nepomgna malijeh stvarii, dovede do onega prihudoga i nemilloga djella, Koje najposlje s' jescgnom, i s' cjuddom svega stvorenja ucini. Primasce i dærsciasce millostigne, alli saduscbine, Koje Pravovjernizi cignahu svetijem Apostolom, od gnih cjuppasce, ter cignasce dio Rodjazim. Ova mala lakomos tako usraste mallo po mallo, da najposlje isda svoga Boscjanstvenoga Naucitteglja: *Itaque Judam in baratrum nequitiæ præcipitavit neglecta minimorum cautio.* Alli akkose Kærstjani mallo stra-

sce od grjeha smærtnoga, strascitchjese, i josc magne od maloga, Koiih vodi na smærtni. Jedan koije svjes isgubio, ter isćte ponore sa sunovratatse, ne obsirese na put, koiga vodi na sunovrat; satochjuse slušcit jednijem raslogom, koi prem da nije jacci u sebbi od reccenijeh sa uklonit od maloga grjeha one, koi cesto ugo upadaju; nisćta ne magne, uffam dachje prid gnima, koi toliko gljube i milluju svoje tjelo bitti jacci. Ovosu pedepse, s'kojemga Pravda Boscija tice, i progoni.

Kadbiste vidjeli jednoga krjvnika ossudiena na sljepillo sa koju gnegovu krivinu od vas dobro ne posnanu, drugoga na rasdærpjenje lavaa sarditijeh, trecchjega na smært nenadanu, nebiste rekli u istinu, daih Pravda pedepsce sa stvar od nisćta, neghbiste rekli: pokliih ovako strascno pedepsce, trjebaje rjeti: daje gnihova krivina na gne merillih veoma tescka, sasve daje mi he posnamo. Imate snatti, dase sve ovo dogodillo, i da grjeh mali bi ovako pedepsan od Pravde Boscije, koja u pedepsi ne samo neproghje mjerru, i nacin, nu ima obicjaj osladit s'meddom od millosærghja bic od osćtrine. Pripovjeda sveti Opat Odon, da Gospodin dignu vid s'occi svetoga knesa Gherarda, er pogleda, sasve s'njednom slom svarhom, lize jedne krasne Djevojcize. Sćtise u kgnigah od kragljaa, da jedan Prorok osta rasdærpjen od lava jedovitta sa jedan mali neposluh. Judi Makkabeu bi dignut scivot u istomu tjeku od slavnovessеglja, erse savisce usdasce u pomoch innostranu. Dospjesce scivot sa male grjehe oza, er pruscі ruku s'mallijem priklonstvom prema svetoj Arzi. scenase lotova obrati u stup od solli sa jedan pogled neisværsni, to jes sa vidjet sćtose ucini od sodome i od Gomorre. Kuga u tri dni pomete scesеt tissuch podloscnikaa kraglja Davida, sa jednu gnegovu nasladu isprasnu, to jes er hotiasce snatti broj od puka gnemu podloscna.

Sadmi rezzite nebiste mærsjeli na jednoga rasbojnika, koije dignvo scivot stoterizi? biste vecchje neggo na lava, alli drokuna nemilloga, a nechjete mærsjet na grjeh mali, koi pogubi sceset tissuchjaa umærlijeh? Ne govorim nisćta o plamih occistgnika, alli Purgatoria, ersam o gnih drugovghje govorio. Ondisu muccene tolike duscje samo sa grjehe oprostive. I dærscjatchjete isa svega ovega, daje grjeh oprostivi stvar od nisćta, i dase od gnega nejma cinit zjenna? Billiste rekli jednu lasc, allise stavili u neustærpjenstvo, billiste rekli rjec obodnu, alli goili u pamati tasćtu slavu, kadbiste snalli dachjete isa ovijeh pomagnkanja bit stavgljeni u jedan koto vrele vode? a snate, dase sa male grjehe gori u oghgnu od Purgatorija, oghgnu tako scestokku, dase nasc ogagn prema gnemu, mosce svat prilika od oghgna, i sljeditchjete upadat u grjehe male onako cesto, i onako lasno, kakko i prie? Ah nemojte neggo pokliste po danasgnoj besjedi doscli u sposnanje sćtoje grjeh mali u sebbi, koju sćtettu cini dusci, a nadasve pokliste rasumjelli strascne pedepse, s'koijemga Boogh tice, i progoni: podniscitese kakko Jedan gubavaz pokriven od værh glave do stupaja gnusnijem rannam. Cjuddi tese na toliko ustærpjenstvo Gospodinovo, s'koijem tærpje ova vascja pomagnkanja, termu obecchjate særcjano, damu nechjete u naprieda scjo ucinit u njednoj stvari.

BESSJEDA PESET I PÆRVA

U Nedjeglju Dvadeſti, i Pærvu iſa Ruſaglja, alli Duhovaa

O Povratjenju tughijeh ſtvarii.

Redde quod debes. Matt. 18.

ONI Zaccheo poſvoitegl nepravdni od tughjega, potom s' bogljom ſvjetloſti doghje u ſpoſnanje od Sćetaa ucignenijeh druſiſem, ſvoijem privaram, uſe mærſjet na ſvoje nepravednoſti na taki nacin da vrati ſvakkomu cetvero vecchje, negha biaſce ſahitio. Ia neiſćtem duſcnizi od vas, da vratite ſvakkomu, komuſe nahodite dærſcjani, s' ovom mjerrom, i s' ovijem nacinom, nu ſcudim da vratite ſvakkomu ſvoje beſ ikkakva odmizanja: ſatochjuſe sluſcit rjecima onega sluſcbenika, komu prem da biaſce Goſpodar millovi proſtio ſve dugove, onih ne ſamo ne hotiaſce odpuſtit drugomu, koi sluſciaſce iſtoga Goſpodara, negh priduſcivajuchiga reccemu s' velikom uſionoſti: vratimi moje: *Redde quod debes*: Alli nechju s' vamma prohodit ovako uſſiono, i ovako nemillo, neggocejuvas gljubeſceglivo nagovarat, da akko moſce te, vratite ocjas beſ ikkakva odmizanja, i prodigljenja ſveſćtoſte komu illi skrovno digli, illi ſillom ugrabili, illi do kraja ne platili, u jednu rjec, ſveſćtoſe nahodite dærſcjani Iskrgnemu, i uſſam dachjete ovako ucinit, Kad cjujete Koliko grjeſci jedan koi beſ uſrokka odmicce, ter nevracchja tughje. Beſsjedaje veoma potrebnita i moſce bit ſvakkomu, erſe mallo Cegljadi nahodi na ſemgli beſ koga duga. ſatoje ſvi cjujte s' velikom pomgnom.

Uci Sveti Thomas da ko beſ pravoga i iſtinitogga uſrokka odmicce vratit tughje, grjeſci ſmærtno, akkoje ſtvar velika, ter donoſſi ovi raſlogh: Kakkoſe vrjedja Pravda, kadaſe uſimaglje tughje prema vogli vlaſćtitoga Goſpara, takoſe vrjedja iſta pravda, kadaſe uſdærſci tughje prema gnegovoj vogli premda nije skrovno dignuto, alli ukradeno; er Kakkoſe ulaſćtiti Goſpar nemoſce sluſcit onom ſtvari, Kojamuje ukradena od drugoga, takoſe na iſti nacin nemoſce sluſcit onom ſtvari kojamuje prema vogli uſdærſcana od drugoga. Tiſi na priliku dærſejan peſet dukataa onemu tærgovzu ſa ſvitu, Kojuſi uſeo u gnega, ſa ucinit haligne, on ima vas raſlogh ſa mochſe sluſcit gnima na ſvoj nacin, alli nemoſce doklesu u tvoijeh rukah. Ovoje velika nepravda, kojumu ciniſc. Iſtaſe nepravda cini kadſe prema vogli uſdærſci plata sluſcbi, ſnoj teſcjaku, trud rabotnizim, iſtaſe nepravda cini, kadſe nevratchjaju u ſvoje vrjeme mjeddi ſajamzim, kadſe prodigljvaju ſaveſe, i ſćtoje oſtavgljeno, daſe plati oncjas po ſmarti, i koliko ko odmice ova dærſcjanſtva, toljko krivo cini Goſparu, erſe nemoſce sluſcit ſvoijem. Cjujte nauk Svetoga Tomaſſa: *ſicut accipere rem alienam eſt peccatum contra juſtitiam, ita etiam detinere eam, quia per hoc, quod aliquis detinet rem alienam invito Domino, impedit eum ab uſu rei ſuæ, & ſic ei facit injuriam*. 2. 2. q. 62. ſaſve, da oni, koi ima imat od vas nije u tjeſnu bitju, ſaſve da nejma potrebu od mjeddi, kojemu uſdærſcite, niſćta ne magne vrjedjate veoma pravdu ter grjeſcite ſmærtno, akkoih uſdærſcite beſ uſrokka raſloſcita prema gnegovoj vogli, i ſaprjecivate daſe nemoſce gnima sluſcit na ſvoj nacin. Pravda koja ſapovjeda, daſe vrati ſvakkomu ſvoje, negleda toliko Cegljade, Koliko dærſcjanſtvo, i ſćto ko ima imat, ter ſabragniva, daſe ne uſdærſci tughje illije, jednoga dobroſtanza, illi jednoga ubogara, illie

lie jednoga Cjovjekka plemmenita, illi potiſctena. Iſtinaje da kadſe nemoſce vratit ſvakkomu ſvoje, govorj Sveti Tomas, koga sljede gnezi Boggoslovzi, daſe ima pocet vracchjat onijem, Koiſu u vecchjoi potrebi, er ovi primaju vecchju ſctettu od produgljenja, i vecchjeſu ſuprotivni produgljenju od dobroſtanaza, koijem Zjech odmizzanja ne dohodi tolika ſcteta, ſaſvijem tijem jes druſijeh Boggoslovaza, i Naucitegljaa, koi protivechiſe tomu naukku, govore: da kadſe nemoſce vratit ſvakkomu ſvoje, a ono nekkaſe ucini ſvakkomu dio, erbo jednako ima imat od duſcnika, i dobroſtanaz, i ubogar. Alliſe ne sljedi ni parvi nauk, ni drughi negoſe cini ſve innako, terſe vratchja Bogazu. i Cjovjekku plemmenitu, a uſdærſciſe nebogaru. Odgovaratemi, daſecini ovako, i davate Raſogh, ervam ubogar ne prjeti, Kakkovam prjeti Cjovjek plemmeniti nitivas poteſc na pravdu Kakkovas poteſce dobroſtanaz. Teſcto? Jeſtelli radi toga pravedni prid Boggom? moſce bitti davas Siromah ne ſove na pravdu ſa trah, ter da ne primi od vas koju nedragos, nu vi nemoſcete ſa ovo uſdærſcjat gnegovu mukku, akko on ne pita ſvoje, vi imate dærſcjanſtvo vratit gnegovo.

Pripovieda Seneka lib. 7. de ben. da jedan Mudroſnaz Gærchi biaſce otiſcio s' velikijem ſrebrom ſa platit dugove, koje imaſc s' jedenijem ſajamzom, nu nenahodechiga ſciva: ochjuti u ſærzu veliku rados, i veſſeglje, Kakko da biaſce ſmærti ſajamza ugaſcen, i gnegov dugh, koga nikko neſnaſce na ſemgli, teſe vrati k' domu ſrebrom, Kakko s'darom primjenijem s' Nebbeſaa; alliſe probudi u gnegovu ſærzu jedan glas unutargni, koiga uſe ſmetat, i govoritmu: duſcjanſi, vrati tughje, akkoje umro ſajamaz, oſtalliſu gnegovi ſinovi. Nemogaſce tærpjet ono prikorenje, ſato skuppi opet iſto ſrebro, ter otide s' gnim iſnach ſinove mærtva ſajamza, koijem odkrivajuchi vjerno dugh, koga imaſce s' gnihovijem Roditegljom: platiga neſnam, alli s' vecchjom gnihovom radoſti alli gnegovom. Moſceli bitti o duſceniz i, da vi koiſte kærſtjani ne cjujete iſti glas? ſaſve da ne pita ſvoje ſajamaz, ſaſve daje otiſcjo s' ovega ſvjeta, griſcgna duſcje govori i vam: vratite tughje, vratite tughje, nahodiſe kochje primit ſa ſajamza.

Occe ti govoriſc veoma dobro; nejmamo ceſſa rjeti prema tvomu naukku nuje trjeba vidjet, jeſmolli u bitju ſa vratit tughje? Odgovoritemi pravedno: moſceteli platit dugove, alli nemoſcete? Akko nemoſcete vratit tughje, ni ſmirit vaſce ſajamze: javam odgovoram s' reccenijem Svetijem Tomaſſom: da njeſte dærſcjani vratit oncjas, erbovas iſto nemoguſtvo odrjeſciva od poſpjecna vracchjania: *Quando aliquis non poteſt ſtatim reſtituere, ipſa impotentia abſolvit eum ab inſtanti reſtitutione facienda.* 2. 2. q. 62. Nubih hotio da mallo boglje raſceſcegljamo, ter vidimo, nahodiliſe u vas ovo nemoguſtvo, nekka moſcete mirno ſcivjet, i prid Boggom, i prid ſvjetom. Vi govorite da tad nemoſce te vratit tughje. Nu akko beſ ſaviſce gljubavi pogledate na vas, i na vaſcju Cegljad, akko pogledate na tolike ſtvari, koje i oni, i vi noſſite, i hranite u kucchi beſ potrebe, i beſ Koijehe moſcete prochi beſ velika truda: bitchjete uſillovani ſpovidjet, da one rjeci: nemoſcemo vratit tughje: nehocchje toliko rjeti: nemoſcemo, koliko nehotchjemo bratit tughje. ſato pogledajte ne s' okkom ſabljeſctenijem od gljubavi vlaſctite, neggo s' okkom pravednijem na vas, i na vaſcju Cegljad, ter pomgnivo proiſctite, moſce bitti, dachjete nachi, koju ſtvar ſaludnu, alli nepotrebnu, beſ kojeſe moſcete prochi, erſteſe dærſcjani uſpergnut, ter poværch ſve iſpraſnoſti, i ono ſctobiſte u gne iſtrattili, vratit ſajamzim. Odgovaratemi: Kadbiſmoſe uſpregnuli, ter sbilli u magne, pallibiſmo iſ onega bitja cjaſna, i priſtojna, koje ſtekoſmo po putu pravednu beſ ikkakve hmbe, i grabice. ſnam da mnoſi Nauctegli uce, da kada duſcnik, plachjajuchi dugove, ima paſtit iſ bitja dicna, koje ſtecce po dobru putu: nijeih

dær-

dærscjan oncjas platit s' tolikom sctettom, neggoih mosce vracchjat mallo po mallo, dokle smiri svakkoga od sajamazaa alli kolikose varaju duscnizi sacignajuchi u pameti ovo dicno bitje na svoj nacin. Gneziga toliko rascirivaju, da prohode granizze, i mjere s' istijem laktom svoju tjesnochju, i tughju sciri-nu. Premdasu palli u obosctvo, hocchje hodit obuceni, ko dobrostanzi, terse kasat Svjetu, da njesu magni od gnih. Ne usdærscise, moi prirdrasi, dicno bitje na ovi nacin, nuse gubi. Jelli cjas jedne kucchje, dase na gnu tusce po putih Nebogari, Udovizze, Tesciazi, Rabotnizi neplatjeni? nije cjas, negh velika necjas; i velika sramota. Sato akkoje vas stavio Gospodin u tjesno bitje, illi sa pedepsat vasce grjeh, illi dase u tjesnochni podniscite, nemojtega rascirivat s' immenom od dike, i od pristojnosti, neggo primite ubosctvo is rukaa Boscijeh, i tærpite tminne; dokleih Gospodin promjeni u onu svjetlos Kojase nechje nigda rascinit.

Vidim davam ostaje josc gnescto rjeti, rezzite slobodno, ervam scudim na sve rasloghe odgovorit. Kadbismo, occe, vratili oncjas svakkomu svoje, ucinillibismo sami sebbi vuliku sctettu, a s' tolikom sctettom njesmo dærscjani platit dugove. Rezzitemi, akko nesmirite oncjas sajamze, hocchjelli gnim bitti velika sctetta s' produgljenjem od povracchjenja? Akkomi ima bitti ova sctetta, imateje vi podnjet. Koiste duscni, a ne oni, Koimaju imat svoje. Alli Kakkoim nejma bitti sctetta. Akkosu svi potrebni, i nejmaju cijem svoju djecizu pribraniti. Occe pridobiosinas, nije vecchje kud utecchi, nejmamose vecchje sascto uhitit. Hocchjemo vratit tughje, nekka doghje ko ima imat. Dohodi oni Rabotnik; alli oni prodavalaz od svjtaa: Koliko imasc imat? imobih imat vecchje od trjdesti dukataa, ersam primio sctettu cekkajuchite toliko vrjeme, allimih da tridesti, ne isctem drugo. Veleje, nejmamih na ruzi, hocchjesc odpustit sve sa petnaes, pribroitchjuti jednoga visce drugoga? Nije nacina, da kad nechjesc dattichju sad dva dukata, a ostalotichj u datti kad usmobudem. Strascechise tuscjan Cjovjek da ne isgubi, i one petnaes, odgovaramu: a timi da petnaes. Dattichjuih, akkochjesemi ucinit pismo, dasih primio od menne tridesti, ter dati njesam vecchje nilcta duscjan? Ucinitchju sve Kadih primim, prima polovizzu, i oduscivaga od svega: *Si autem potuerit reddero, adversabitur, solidi vix reddet dimidium*; Eccli. 29. Evo Kakko najposlje duscnizi, akko ne svi, a ono gnezi vrachjaju tughje. Nemojte vi cinit ovako, negh ljepo promisljte da nije drughe, neggo illi vratit sve do kraja, ter vratit oncjas akkose mnosce, illise ossudit, i sctosctoje gorre pritegnut u pako vasce sinove, i vasce unukke. Pripovjeda Baronio an. 1055. i pripovjesje isvedio is Kgnigaa Blascenoga Petra Damjani; da jedan Gospar biasce ugrabio Zerkvi od Mezza, grada u Franci, gneke semglje, koje po gnegovoj smærti ostasce gnegovijem Sinovim, s' paryoga Kogljena, otidosce na drugo, s' drugoga na trechje, i ovako doghjosce do dessetoga; tad biahu objavjene jednomu Svetu Cjovjekku listve, alli sa rjet da svak rasumje, jedna skalla doli u paklu po kojoj sidosce u one mukke svi koi dærscjahu reccene semglje prem da biahu Karani od Redovnikaa, i nagovarani, daih vrate. Ovakobise, i vam dogodillo, i vascjoj Cegljadi kadbiste usdærsciali tughje sa ostavit po vascjoj smærti u dobru bitju vasce sinove, i vasce unukke. Sato akkose nahodite s' dugovima, vratite oncjas, akko moscete svakkomu svoje. *Reddite omnibus debita*, ter akko moscete danas smirit onega Siromaha, nemojte ostavgljat sa sutra: *Eadem die reddes ei pretium laboris sui ante solis occasum*: Deut. 24. Akkose ovako podnessete s' onijem Koijemste vi duscni, i Gospodinchjese podnjet s' vamma, komuste vi dusni vele vecchje, na isti nacin, odpusctavajuchivam sve dugove, koje imate s' gnegovom Pravdom.

BES-

BESSJEDA PESET I DRUGA

U Nedieglju Dvadesti, i Drughu isa Rusagljaa, alli Duhovaa.

O Dusci.

Cujus est imago hæc. Matth. 22.

SCto hocchje rjeti, Kærstjani moi pridrasi, dase od svega drugoga ima velika pomgna na semgli, a od duscje, illi malla, illi njedna? Cjuvase cjas na taki nacin, dasu mnosi isti scivot isgubilli sa gnu sahranit. Srebrose tratti s' velikoh sctedgnom, slato s' vecchjom, a drago kammenje dærscise satvoreno, ter isvadi samo u dni blaghe, i pirovne. Haglinese cjuvaju od praha, i od grislize. i akkose isgnuse, oncjasse operu; a od Duscje, kojaje vecchja, i od cjasti, i od srebra, i od slate, i od dragoga kammenja, i od haglinaa, illise nejma pomgna od umærlijeh, illi veoma malla? Ia Zjenim dase ovo dogaghja, erse ne sposna gne prozjena, sato akko vi doghjete od gne u sposanje, Zjenim, daje nechjete gledat kakkoje gleda vecchi dio od umærlijeh. Nekka dake sposnate blago neprozjegneno, koje nossite u vas: dopustitemi, davas upitam, Kakko nahodim u justroscnjemu Vanghjelju da upita Issukærs himbene Farisee koiga hotiahu uhitit u rjeci, ter cjut od gnega: imalise davat harac Cessaru: *Cujus est imago hæc?* Cigovaje ovo prilika, kojaje ovdi utvorena? Nijeli Cessarova? Da kadaje Cessarova, dajtemu sctoje gnegovo. Rezzite i vi menni, na cigovuje slikku stvorena vascja duscja? *Cujus est imago?* Nijeli na slikku Bosciju? *Ad imaginem & similitudinem nostram*: Genes. 1. Da akkoje stvorena na gnegovu slikku, kakkose mosce od gne cinit malla Zienna, ter imat malla pomgna? Ussam, dachjete vi od gne cinit Zjennu, i imat pomgnu, kojajose pristoj, kad cjvjete od menne Zjennu, koju cini od gne Gospodin Boogh gne stvoritegl, i Odkupitegl, i duch necisti gne najvecchi nepriatetegl.

Vighimo najpærvo koju zjennu cini od duscje Gospodin gne Stovoritegl. snate veoma dobro, na koi nacin cjudnovitti on stvori nerasloscito stvorenie s' jednom rjeci: *Dixit Deus .... & factum est ita*: Genes. 1. Gjednom rjeci stvori Nebbo, tolikko scirokko, i vissokko, s' jednom rjeci semglj toliko prostrannu, i ploddorodnu, s' jednom rjeci more toliko veliko, i dubokko, s' jednom rjeci stvori scivine, i svjeri gorske, s' jednom rjeci stvori travu, i dubove: *Dixit Deus .... & factum est ita*: Nu kada imasce stavit Cjovjekka na svjet scto ucini? Recce ucinimo Cjovjekkana nascju slikku: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*, ter use ghnille u ruke, i utvoriga od gne svoiem istijem rukami Boscjanstvenijem: *Formavit Deus hominem de limo terræ*: Gen. 2. Kadga utvori udahnu ugn duh scivotni is svoijeh ustaa, terga tijem ucini svijem: *Inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viventem*: Cjuddise sveti Basilio na ovu gljubav ossobitu prema Cjovjekku, ter govori Kakko daje isiscjo Zjechja cjudda isvan sebbe: s' jednom rjeci stvori Viscgni Nebbo, i sunze, s' jednom rjeci travu, i vodu, a samoga Cjovjekka utvori svoijem rukami! *Verbo Cœlum, & solem, verbo herbas, undas factas esse vidit, solum hominem manibus plasmatum*: I premdase duscia, koju Gospodin ispusti is svoijeh ustaa Boscjanstvenijeh, nahodi u tjelu gljudskomu, nahodise i u rukah Boscijeh: *Justorum animæ in manu Dei sunt*: Sap. 3. Gospodinje cjuva, i ima

ode

od gnè pomgnu. Nu kadse ona po sebbi ismaknu is gnegovijeh rukaa, ter proda istomu gnegovu nepriateglju: side s' Nebbesaa na semglju sin jedini oza viecnoga sa odkupitje is suscjagnstva, i is verigaa, u kojeje biasce sakovo Samosilnik. Da scto dade sa gne odkup? Ne bi dosta slato, ni drago kammenje, ne biahu dosta, ni najvecchja kragljestva od Svjeta, bi potrebnito sa oslobo-ditje is suscjagnstva, da Issukærs prolije svoju karv neprozjegnemu, ter da ostavi na sramotnomu dærvu od kriscja svoj scivot Bosvjansteni: *Non corruptibilibus auro vel argento redempti estis sed pretioso sanguine Agni immaculati, & incontaminati*: 1. Petr. 1. Dake toliko vaglja jedna duscja koliko vaglja, na gneki nacin, Boog isti. Podignise ponossito kærstjanska duscio: ovoliko vagljasc, i niscta magne: *Erige te tanti vales*! August. in Psal. 102. Vagljasc koliko vagljaju trudi sina Boscijega, koliko vagljaju gnegove ranne, gnegov krisc, gnegova karv, i gnegov scivot Boscjanstveni tanti vales! Jestelli cjulli koju zjennu cini od vasce duscje Gospodin Boogh koijeje stvorio, i odkupio, da doboditeli po ovemu, sctosmo do sada rekli, u sposnanje od neprozjegnenoga blaga, kojese nahodi u vas, to jes od vasce duscje? Akko ne dohodite, priloscitchju zjenu, koju cini od gne duh necisti gne navjecchi nepriategl, koga ona ima, jeda po gnoj sposnabudete prozjenu vasce duscje.

Toliko duh necisti ghine sa jednom duscjom po svjdoscjanstvu istoga Issukærsta, da kadase odmetne od gnega, termu utece is rukaa nejma mira, niti pristane trudit, dokleje opet ne priosvoi: *Cum spiritus immundus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quærens requiem, & non invenit*: Matt. 12. Pogledajte scto cini sa imatje.. Sluscise himbam, privaram, lascima, saboravise od svoje naravi ohole, i od svoga duha ponossita, usimagjuchi prilike najgærdije, i najgulnije, tærpi prikor, tærpi psovke, i svakku værsu od potlaccenja, sa posvoitje, i kadbi bio Gospar svega svjeta, nebisa kratio darovat Pravedniku vasaj svjet, i rjetmu kakko gnegda recce Issukærstu: svesctose nahodi na semgli, illi blaga, illi slave, svechjesc primit od menne: akkomise poklonisc: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me*. Matt. 4. Ter akko koigod kærstjanin na gnegova lasciva obecchjanja ostane privaren termuse spuscti, i podlosci: ochjuti ravos, i vesseglje rele vecchje, neggoga occhjuti kad stavi smecchje meghju rodjazima, kad samettne ratte meghju Poglavizam, kad cini usarvjet moru, ter on s' vodama nadmenijem podusci tolika drjevova, kak kose scti u zjetnoj livadi: part. 3. tr. 4. c. 11.

Sposnalliste u pærvomu djelu od bessjede koju zjennu cini od duscje Gospodin Boog gne stevoritegl, i Odhupitegl, a u drugomu, dærscim daste doscli u sposnanje od zjenne, koju cini od gne duh necisti, gne najvecchi, i glavni nepriategl. A vi koju zjennu cinite od duscje? Dærscitelije sa stvar najvechu, i najdrascju? Dærsciteli daje ona od tolike prozjene dase na svjetu nenahodi plata sa kupitje, kakko? A njesije ti prodo duscju na pravdi sa jedno krivo svjedocjanstvo, njesije ti prodo sa jednu osvetu, sa kapglju kærvi nepriateglske, njesije ti prodo sa jednu tughbinu, sa jednu slatizzu semglje, sa jednoga vola, njesije ti prodo sa jednu slaas bjegucchju, sa jednu puttenu nesladu? kakko? Njesije ti prodala sa jedno proklestvo, sa jedno nenavidjenie, sa jedno slogovorenje, njesije ti prodala sa jednu haglinu na sadagnu, sa jednu mahramizu, sa jedan pærsten? Tolije ovo zjenna, koju cinite od vascijeh duscja, toli ovako mallu pomgnu imate od gnih? Ah sinovi plemmeniti scivoga Bogga govorivam sveti Bernardo pokli toliku pomgnu stavgljate sa sacjuvat dobra telesna, i dobra od malle, illi od njedne zjenne, sascto ne stavgljate pomgnu sa sacjuvat vasce duscje, kojesu od prozjene neismjerne? Cjuvate vasciu slammu, cjuvate vasc gnoj, a ne cjuvate vasce blago? Slammaje vasce bogostvo, i vascia cjas, a gnojsu

vasce puttene naslade, blagoje vasce, dusciavascja, da akkoste toliko pomgnivi sa Suhranitova dobra potisctena, i prohodna, sascto nechjete stavit pomgnu sa sahranit dobra neumærla, i viekovitta? *Quæso te si tam sollicitus es, si nec minima negligis, si tam prudenter servas paleas tuas, etiam horreum tuum servare memento, imo vero non exponas thesaurum, qui sic incubas sterquilinio tuo!* In Psal. 90. serm. 7.

Akko njeste dosad cinilli zienu od vascijeh duscjaa, ni imalli od gnih pomgne: biusci po danascgnoj besjedi rasumjelli koju zjennu cine od duscje Gospodin Boogh gne stvoritegl, i odkupitegl, i duh necisti gne najvecchi, i glav ni nepriategl, ciniteje i vi erbi bila velika nesvies, i velika pomama, govori mudri Salvian: dærscjat sa niscta onu duscju, koju ista hudoba dærsci sa stvar veliku, i zjeni daje od velike prozjene: *Quis furor est, viles a vobis animas vestras haberi, quam etiam diabolus putat esse pretiosas?* lib. 3. ad Eccl. Gledajteje u naprieda vecchje neggo senizu od occi, nemojteje prodat sa vasaj svjet, er Kadabiste stekli vasaj svjet, a gnu isgubilli, sctobivam kragljestva, i Cessarstva, i bogastko, i Gospostvo, i raskoscce svega svjeta? *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur*: Matt. 16. Isgubit, akkoje potreba kucchju, bascti-nu, scenu, Djezzu, i svakku dobit vremenitu a gnu sahranite. Isgledajtese u nacin koga dærscjase Jakob parvoroditegl sa sahranit domachju Cegljad od rasargbe Esau svoga Bratta. Isa blagossova, koga Isak dade Jakobu mlaghjemu sinu s' pærvorodjenstvom kupjenijem u Esau sina stariega, nemogasce vecchje Esau gledat Jakoba s' dobrijem okkom, radi toga bi ussillovan Jakob odjelitse is kucchje, ter otie u Labana svoga viza sa mirno scivjet. Nakon gnekoliko godisctaa primi sapovjed od Gospodina dase vrati u rodno mjesto. Vrachjajuchise Jakob k' svojoj domovini, ugledega Esau, i svi Junazi oruscjani, koje vodjasce sobbom, nebiasceih magne od cetiri stotine; potomseįstavi nesrechni Jakob od Bratta, i od gnegove Vojske, ter sposna dase nemogasce s' gnjm ærvatti, use rasredivat domachju cegljad, koju vodjasce, na oni nacin, na koibi jedan hitar, i vjest Vojevoda rasredio svoju vojsku prema moguchju nepriateglju. Stavi najparvo Balu, i Zelfu gnegove suscgnize s' gnihovijem sinovima, paka liu svojom Djezom, a najposlje ljepu Rakelu s' pridraghi jem Josefom. Scto miscgljasce Jakob Parvoroditegl s' domachjom cegljadi na ovi nacin rasredjenom? U istinu ne miscgljasce slabijem scenama vojevat prema Voiszi isabranoj. snateli scto miscgljasce? Jachjuvam odkrit gnegovu miso. Akkobi Brat skoccio prema gnemu, ter nebi mogo svakkoga scjuvat od gnegove rasargbe, a ono ukasa da hotiasce sahranit onu cegljadu, kojamu biasce naivecchje draga, to jes Rakelu svoijem Josefom. I vi ovako ucinite, akkose usgleda, illi sahranit kucchju, illi duscju? Nekka poghine kucchja, a nekkase duscja sahrani, akkose usgleda illi usdærscjat mjeddi, cjas, slavno imme, illi duscju cistu? Akkose nemosce innako nekkase isgube mjeddi cjas, i slavno imme, a nekkose dulcja usdærsci u millosti Boscijoj. Sahranite duscje vasce, i nossiteim onu cjas, kojaimse pristoi: *Fili serva animam tuam, & da illi honorem secundum meritum suum*: Eccli. 10. Da ja govorim sa moj poso moglibistemi ne vjerrovat, alli besjedim sa vasciu koris, na govaramvas, da gljubite vas istijeh, ter da cjuvate s' velikom pomgnom vasce dusce: *Custodite solliciti animas vestras*. Deut. 4. sato uffam dachjete svi ovako uciniti.

BES-

BESSJEDA PESET I TRECCHJA

U Nedjeglju Dvadesti, i Trecchju isa Rusagljaa, alli Duhovaa

O Obsirih gljudszijeh.

Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, dicebat enim intra se, si tetigero fimbriam vestimenti ejus, salva ero : Matt. 9.

KOse nebi cjudio na jednu scenu, i na scenu od Kogljena plemmenita, koja ne obsiruchise ni na gne skladno bitje, ni na scjamor, koise imasce sa gnom podignut, ni na ostale gljudske opase: tiskascese s'gljudima, koi biahu sasvijeh stranaa obkrusili Issukærsta, ter cignasce put meghju navalom od puka, sa dochi do gnega? Svakbi imo usrok sa cjudditse gnom, kad nebi sno priveliku potrebu, koju imasce sa prjstupit k'gnemu; mettasce karv sa zjelijeh dvanaes godisctaa, ter neprimajuchi od ljekaa koris, usdascese, da kadabi dotegnula kraj hagline Issukærstove, dabi taj cjas osdravila: *Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis accessit retro: dicebat enim intra se: si tetigero fimbriam vestimenti ejus salva ero*; i potomga dotegnu, taj cjas stecce sdrævaglje: *Et salva facta est mulier est illa hora*. kojebi scene, i koi gljudi osdravili od nemochii duhovnijeh, koibise posvetili, kadbi s'onom vjerrom pristupali k'Issukærstu, s'kojom pristupi justroscnja Emoroissa? Koi ustavglja da ne stupe k' gnemu, koim put saprjeciva. snateli ko? Gljudisti obsiri. A sctobi svjet reko, kadbih ja sa gljubit Bogga, ostavio onu kucchju, ono priateglstvo, sctobi svjet reko kadbih ja dignula one isprasnosti, sa obuch halignu od krepostii? Prokleti gljudski obsiri, koi put od svetinje pritjecete kærstjanom, da ne doghju do Issukærsta. Prema gnimchju ja danas bessjediti, a vas pokrjepiti, nekkase od gnih ne strascite, negh slobodno otidete Isnachi Jesussa, davas osdravi od nemochii duhovnijeh, kojevas more.

Biuscise vi rodilli u jednomu gradu kærstjanskomu krivobihvam ucinio, kadbihvas pito jestelli kærstjani? nuchjetemi dopustit, davas upitam scto hocchje rjeti kærstjanim? Odgovaratemi, dase oni mosce pravedno svat kærstjanim, koi sna, ter obsluscjva scto uci Vjerra, i sakon Issukarstov. Idem na prjed, i pitamvas jelli dosta ovo snat u pameti, i obsluscivat s'unutærnijem nacinom, alli trjebuje, i s'djellima nadvornijem kasat vjeru, kojaje unutra? Prilagate, daje potrebnito, i unutra, i s'dvora cinit Kakko Vjerra uci, i sakon sapovjeda. Stavimo sada da bude recceno jednomu kærstjaninu uhitjenu od nevjernikaa, i sillom uvednu u guihovo templo: illi imasc danas glavu ostavit pod maccem, illise poklonit jednomu od nascijeh Boggovaa, a da on pristrascen od nemille smærti recce sam sobbom: sa sahranit scivot ukasatchju s'dvora dase klagnam gnihovu Boggu, allichjuse u særzu poklonit momu Boggu, i usdærscjat onu vjerru, s'kojom biah sadojen u djeinstvo. Sctobiscte rekli od ovakoga kærstjanina, Reklibismo daje nevjernik, i odmetnik, akko ne u særzu, a ono s'dvora, od svete Vjerre. Tot ni strah od smærti ni njedna mukka mogu ucinit, dase mosce sakrit s'dovra sa mallo vremena ona Vjerra, kogase dærsci po sred særza. Vjerraje kærstjanska tako slavna, i tako isværsna, i tako sveta, dase ima spovjedat, i s'glasom, i s'rjec-

cima, i s' djellima, i s' istijem ſcivottom. Dake ſvakije kærstjanin dærſcjan ſpovjedat i s' dvora onu Vierru koju hrani u ſarzu, ter ukaſat occitto s' dobriijem djellima, daje Pravovjernik. Da ſcto imam rjet o onije kærstianih, koi ne pri nevjernizih, ne pri ſamoſilnizih, nu pri istijeh kærstjanih ſramese obsluſcivat ſakon Boſcii, ter cinit ſctoim ſveta Vierra ſapovjeda? A jelli tazijeh kærstjanaa u skutu Svete Zærkve? Da ſnate kolikoihſe nahodi? Oni ſna, daſe Viſcgni ima cjaſtit u ſvakkomu mjeſtu, navlaſctito u gnegovu Svetomu Templu: *In templo ejus omnes dicent gloriam*; i niſcta ne magne kad ugn uljeſe premda naghje Goſpodina odkrivena na Otaru, raſgovaraſe prid gnim, ſmijeſe, i sjedi s' onom slobodom, s' kojom bi ſidio u ſvojoj kucchi, pokaran ſa nepoſctenje, odgovara da buduchi ovaka obicjaj, kadbi on klecjo, i ſcto prid gnim s' velikom skupljenoſti, ſvakbiſe na gnega obſiro, i moſce bitti dabiſe ko gnime i rugo. Scto govorite ſramiliſe ovi obsluſcivat prid druſijem ſakon Boſcii, i kaſat s' djellima nadvornijem daje Pravovjernik. Oviſe nahodi duſcjan, i onemu teſcjaku ſa ſnoi prolit, i onemu rabotniku ſa tolike dni u trudu istrattjene, i onijem ſirottam ſa mjeddi ſaimane od gnihova Roditeglja, i neuratjene, i onoi Zærkvi ſa ſemglju u najam uſetu, i ne platjenu; i niſcta ne magne, i on, i ſvi gnegovi idu obuceni Kakko najparvi, i Kakko da nije gnihova kucchja nikkomu duſcna, ſvjettovan, daſe mallo uſpregnè, ter da ne tratti mjeddi u ſtvari iſpraſne, erje ovako dærſejan cinit ſvak ko ima dugovaa, ſa ſmirit ſveſcto prie moſce ſajamza, odgovara, da pokli ſvak od gnegove værſte ide ſad obucen na oni nacin, ſramiobiſe, kadabi on, i gnegova Cegljad hodilli na drughi. Sramiliſe i ovi obsluſcivat prid druſijem ſakon Boſcii? Oni jes toliko godiſctaa da ima ono priateglſtvo, daſe nahodi u prigodi, reccenomuje, daſe raſluci od gne, odgovara: kadbihſe raſlucio otvoriliibiſe ſvakkomu occi, i ſvakbi vidio ſcto ſad ne vidi ſcto ſad, i govorio ne govori. Sramiliſe i ovi onijem ſakonom, i onom vjerrom, kojomſe dici? Ovi, ima gnekoliko vremena daje doſcjo na rjeci s' druſijem, s' gnim ne govori, ne javgljamuſe, ſcive u ſvaghi, nagovaran damu proſti, ter daſe s' gnim ſmiri, kakko Goſpodin ſapovjeda, odgvara: da kadbiſe ſmirio, rekloбiſe, daje malla ſærza, i daje ſtraſciviza. Scto govorite: ſramiliſe, i ovi obsluſcivat prid druſijem ſakon Boſcii, ter ſpovjedat s' diellima Nadvornijem daje Pravovjernik? Scochju vecchje hodit na prjed, nahodiſe broj neiſbrojni od kærstjanaa, koi illi ſa ſtrah od Goſpara, illi ſa ne uvrjedit priateglja, illi Zjech ſcjamora od puka, illi Zjech koga drugoga obſira gljudskoga, propuſctavaju ſvoja dærſcjanſtva, ſramechiſe iſpugnat ſakon Boſcii. Teſcko gnim, i veoma teſcko, erbo kakkoſe oni ſad ſrame od Goſpodina, takoim on cini ſnatti, dachjeſe ſramit od gnih: *Qui me erubuerit, hunc filius hominis erubeſcet*. Luc. 9. A kadchjeſe ſramit od gnih? U najvecchjoj gnihovoj potrebi na ſmærtnomu cjaſſu. U istinu namjera Iſſukærſtova, ne ſamonamje od velike utjehe, neggo, i od velike potrebe u ſvakko vrjeme, a navlaſctito na cjaſſu od ſmærti. Najpærviſu Rodjazi, i priategli, koinas oſtave u ono dobba, pærvi otidu u skrovno mjeſto ſa malloſe iſjaddatti, ter odloſciti gnihovu boles, a drughi najmaju ſarza ſa gledatnas u onemu tuſcnomu, i ſcjaloſnomu bitju, najposljedni budu, koiſe od nas odjele poſctovani Redovnizi, nu i ovi uſtoje s' namma s' velikijem trudom kadſe nemoch prodigli, i vecchjenas putaa oſtave ſamijeh, da oni mogu mallo odahnut. Koſe nigda od nas ne odjeli na cjaſſu ſmærtnomu? ſnatili ko? Jeſus propeti. Alli onii koiſe budu ſramit od gnega u ſcivottu, koi budu ucinit gnemu ſcjo, ſa ne ucinit ſcjo Rodjaku, Priateglu, Goſparu, Svjetu, s' koijemchjega occima gledat, s' koijem uſtima naſjvati u pomoch? Akkoga uſmu ſvatti, ſtrahme daim ne odgovori: ſovite vaſce priateglje, u kojeſe toliko uſdaſte, i ſa gljubav koijeh tlacciſte moj ſakon

ʃakon, i Vjerru, koju ſpovjedaſte : nekka uſtanu, nekkavam doneſſu utjehu, nekkavas brane pri potrebi : *Surgant, & opitulentur vobis, & in necessitate vos protegant*. Deut. 32. Kadbiſe ovako nam dogodillo, u kojojbiſmoſe tuʃi naſcli, u kojoj ſmmechi? Naſclibiſmoſe ko iʃgubjeni.

Danamſe ne dogodi ova neſrecchja, nemojmoſe ſad ſramit prid nikkijem obſluʃcivat ʃakon Boʃcii, nemojmo ʃa ſtrah Cjovjekka umærloga propuſtit naſcja dærʃcjanſtva. Spovjedamo Iſſukærſta, i gnegov ſveti ʃakon pleſajuchi slobodom Kærſtjanskom ſvaki obʃir gljudski. Akko ovako ucinimo Onnam obecchjava, daſe nechje ſramit negh dachjeſe dicit namma, ter ſvakkomu ſpovjedat, daſmo gnegovi vjerni sluʃcbenizi : *Qui confitebitur me. & ego confitebor eum*. Matth. 10. Nu vighimo u kratko kakkoſe podnje Iſſukærs s' troizom, koi ʃa gnemu ugodit ne obʃirahuſe na rugh, ni na prikor, koga imaſce podnjet, ni na rjeci bodeʃcglive, ni na ʃcjamor, koiſe imaſce prema gnim podignut. Pærvije Zakeo Cjovjek veoma glaſſovit, er oſvem ſcto biaſce velik bogataz, bi Poglaviza od Zarinikaa. *Princeps erat Publicanorum. & ipse dives*: Luc. 19. Imaſce veliko blago u kucchi, alli vecchje grjehaa na duſci. Cjujuchi immenovat Iſſukærſta i gnegove krepoſti, ſtecce veliku poʃcudu ʃa vidjetga, i poʃnatga, otidega iʃkat, nahodiga obkruʃcena ſaſvijeh ſtranaa od tolikoga puka, da ne ſamo ne moʃce k' gnemu priſtupit, nuga ne moʃce ni vidjet zjech mallahna uʃraſta. Scto cini dake? Cini ono ſctobiſe drughi od gnegove værſte ſramio cinit : Tærci najbarʃce prid ſvijem pukom, pegneſe na jednu ſmokvu gluſcizzu, mimo koju ima proch Iſſukærs, neſtavgljajuchiſe ni od ruga, ni od ſmjeha, ni od rjeci, kojebiſe podigle : *Præcurrens ascendit in arborem sycomorum, ut videret Jesum, quia inde erat transiturus*. U toliko prohodi Jeſus onijem putom, vidi Zakea na ſmokvi, ghdjega cekka, govorimu : ſidi doli, er imam danas pribivat s' tobbom u tvojoj kucchi. Ide domma, prima s' velikijem veſſegljem Jeſuſſa u kucchju. Jeſumſu donoſſi duhovno ſpaſſenje, i od Zarinika, i greſcnika, ciniga ſinom Abramovijem : *Hodie salus domvi huic facta est, eo quod & ipse sit filius Abrahæ*. Drugaje Maria Mandaljena, koja u Zvjetu od mladoſti, biaſceſe ʃaboravila i od ſvoga plemſta, i od ſvoje cjaſti, ter cignaſce beʃ ſtida, ſctoſe ja ſramim pripovjedat. Potomjoj u greſcnijeh tminah pocce ſivat Nebbeska ſvjetlos, ter ona po gnoj doghje u ſpoʃnanje od Iſſukærſta, koga uvrjedi s' toliko grjehaa neciſtijeh, otide u kucchju Scimuna Fariʃea u kojoj Jeſus pribivaſce ʃa iʃnachga. Nu Kakko otide? Nachitjena, ureʃcena punna ſvjeta i taſctine, Kakko i prje? Ne moi pridraʃi, otide raʃpletena, raʃkoſſana, u haglini potiſctenoj punna boleſti, i podniʃcenſtva. Otjera miſo, kojajoj doghje na pamet : ſctochje rjeti tvoi priategli, Koite gledahu ſvegh u ʃlatu, i u haglinah raʃkoſcnijeh? Pridobi ſve gljudske obʃire, i putemſe ne ſtavi od rjecii, koje cju daſe prema gnoj govorahu. Kad uljeʃe u Kucchju ſcimunovu, naghje Jeſuſſa ʃa tærpeʃom s' tolizijem goſtima, nikkoje demogaſce uʃ ſtavit uzvigljenu od velike boleſti, da ne pade prid noghe Iſſukærſtove. Kadje palla ljeva pokorne ſuʃe na gne, treih s' koſſama, ter zeliva po ſto putaa. Koje gleda, ſnebivaſe, i govori ʃlo ʃa gnom. A Jeſus ſcto govori? Mandaljena ſvitiſu grjeſi odpuſcteni : *Remittuntur ei peccata multa*. T ecchje dobri lupeʃc, koi kadſe vas narod ʃcidovski rugaſce Iſskærſtom raʃpetijem, kadga proklignaſce i pſovaſce, onga ſpoʃna ʃa ſvoga Goſpodara, ʃa ſvoga odkupiteglja, i ʃa ſvoga Bogga, termu recce s' kriʃcja s' glaſom daga ſvak mogaſce cjutti : Goſpodine ſpomeniſe od menne, kada prighjeſc u tvoje kragljeſtvo; a Iſſukærs ſctomu odgovori? Danaskachjeſc ſamnom bitti u Raju : *Hodie mecum eris in paradiso*: Luc. 23. Jeſtelli cjulli kakkoſe podnje Jeſus s' onijem, koiſe ne ſramiſce od gnega, negh pridobivajuchi ſvakki gljudski obʃir,

ſpo-

ſpovighieſcega, i poſnaſce prid pukom ſa pravoga Bogga. Ovakochjeſe i s' vamma podnjet, akkoſe vi, ſa obsluſcit gnegov ſakon, ne uſ-ſtavgljate ni ſctochje ſvjet rjeti prema vam, ni ſctochje rjeti mallo dobri kærſtjani, puſctiteih da govore ſctoimje drago, onichje hullit, i proklignat, *maledicent*, allichje Goſpodin hvalit, i blagoſſivgljat *at tu benedices*: Pſal. 108. Koje vecchi, alli Boogh, alli oni? Kovas ima ſudit ſa ova djella, kovas ima platit, alli Boogh, alli oni: Boogh, moi pridraſi: *Deus eſt, qui judicat*, dake naſtojte gnemu ugodit.

BESSJEDA PESET I CETVARTA

U Nedjeglju Dvaeſti Cetvartu iſa Ruſagljaa, alli Duhovaa

O ſudu opchjenomu.

Videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cœli cum virtute multa, & majeſtate. Matth. 24.

KAdbiſmo cjulli daſe pravglja nemilla Uojska ſa obkruſcit parvo mire od grada, a pak u gnemu s' nemillosti goſpodovat, vidjelobiſe bljedo lize u gradjanik, vidjelebiſe mladizze s' Koſſama raſpletenijem boſſonoghe, Djevojcize beſ ureſaa hodit u Zærkve ſa pitat pomoch u Viſcgnega, a Redovnizi obuceni u haglinah od Koſtretii, i poſſuti pepelom, cjullibiſe vikat u ſve glaſe: proſti Goſpodine, terſe ſmilluj puku tvomu. Cjuobiſe plac ſaſvijeh ſtranaa, ſvakbiſe ſtraſcio, ſvakbiſe treſo, ſvakbi predo, ſctochje bitti od gnegova ſcivotta. Akkobi Vojska jednoga nepriateglja umarloga na ovi nacin priſtraſcila grad, koi uſciva ſlobodu i Goſpoſtvo, Kakkochje priſtraſcit vaſaj ſvjet Boogh veliki, Boogh oſvetni, Boogh raſærceni, kad doghje s' Nebbeſaa ſudit ſcive, i martve? Straſciteſe ne ſamo vi, koiſe ſtraſcite, kad vidite mærtvo tjelo, alli kad cjujete neman ſpomignat, nuſe ſtraſcite i vi koi imate junacko ſærze, ervam davam na ſnanje, dachjete vidjet ſina Boſcijega doch s' Nebbeſaa s' velikom mocchi, i Velicjanſtvom ſa ſuditvas: *Videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cœli cum virtute multa & majeſtate*. Dochje nakon toliko godiſctaa od uſtærpjenſtva dan od raſærgbe, kad doſpije ljepo, i Zvjetno premaljetje, kad doſpije ljetto, i jeſen, pocetchje dimat ſtudeni vjetri, i mraſni sjever. Dochje oni dan ſtrahovitti, u Koichjemo od ſudza Vjekuvjecnoga prid ſvijem ſvjetom bitti ſudjeni. Jachjuvam u danaſgnoj beſsjedi ſtavit prid occi ſpravu onega gljutoga i ſtraſcnoga dana, a oſtavitchju ſa parve Nedjeglje Doſcjaſtja Goſpodinova ſud, i ſveſcto on vodi ſa ſobbom.

Ima obicjaj Goſpodin prie negh poſclje koju ſtraſcnu pedepſu na ſvjet, poslat prie gne ſlamenja, da gljudi od gnih priſtraſceni, illiſe obrate k' gnemu pokajani od grjeha, illi akkoſe ne obrate, da nemogu paka rjeti: njeſmo ſnalli, njeſmoſe nadali. Pripovjeda Joſef ſcudio, da godiſcte prie negh udariſce Rimgnani na grad Jeruſalem, ſa raſutga, i poraſit, vidjeſe jedna ſvjeſda, koja viſjaſce, Kakko jedan mac oſvetni viſce gnega ſa zjelijeh dvanaes mjeſezaa, i toliʐi vojnizi oruſcjani na Nebbu, koi vojevahu meghju ſobbom, i cjuſceſſe u

ono

ono dobba ove rjeci strascive, strane svetoga Templa: odjelimose odovle: odjelimose odovle: *Migremus hinc, migremus hinc*: lib. 7. c. 12. de bello Jud. Akko Gospodin s' tolizijem bigljesima od strahocchje navjesti poras jednoga grada, Kojechje strascne bigljeghe poslat, sa navjestit poras svega svjeta, sa navjestit dan suda opchjenoga, koise sove u svetomu Pismu dan Gospodinov: *Dies Domini*: Joel. 2. Dan od rasargbe, dan od tughe, dan od tminaa, dan od trubglje? Isti Gospodin govori po ustih svetoga Mattea, dachje onda bitti taka tuga, taka smechja, tako skoncjanje, da nigda ne bi takoga, nitichjega bitti: *Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet*: c. 24. Oruscjatchje prema grescnizim sve stverenje, i vasajchje svjet vojevat s' Gospodinom suproch gnim: *Armabit creaturam ad ultionem inimicorum, & pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos*: Sap. 5. Sunzechje potamjet na taki nacin, dachje dan bitti prilicjannocchi, a nochje bitti tri puta tmastija, neghje sada, erchje i mjesez i svjesde pomærcjatti. Nebbu Kugom otrovano, osvetitchje tolika slogovorenja, tolike psovke, tolike lupescstine, tolike necistochje pod gnim ucignene, more rasærgbo, rikatchje Kakko jedan lav, Koise spravhlja na pljen; u ovakoj smechi rasmiscgljate scstochje cinit semglja, Koja najvecchje sluscjasce grescnike u gnihovijeh opaccinah? Osvetitchje tolike grjehe na gnoj ucignene, s' trescgnom, s' Kugom, s' gladom, smechjam, i sratima. Ovi svi bigljesi nechje bitti drugo, neggo scjalosni pocezi onega dana Gospodinova, i gnegova pristupna doscjastja na svjet. Spravise dache svjete opachi, erse imasc prikasat Koliko prie tvomu Boggu, koi s' ovijem bigljesima ne cini drugo neghte posiva na sud: *Præparare in occursum Dei tui*. Amos. 4. Prie negh doghje Gospodin na svjet poslatchje ogan, koichje hodit prid gnime, i davat na snanje, daje blisu: *Ignis ante ipsum præcedet*: Psal. 96. I ovi ogan bitchje tako scestok i tako moguch, da ne samochje poscech dubrave, gaje, vinograde, blago, i sgraghje ponosne, nuchje svojom scestocinom probit gore, uljestit unutra, ter rastopit isto Kammenje, koje naghje u gnih. Ondachjese posnat od grescnikaa i grescnizaa scto bi oni svjet, koga oni gljubisce, i Komuse Klagnasce Kakko Boggu! Kad Danjel Prorok ubi drakuna, obratise na puk Bagdatski, termu recce: Evo Komuse dosad Klagnaste, i koga dærscjaste sa vascega Bogga: *Ecce quem colebatis*? c. 14. Sad vidite da nije drugo, neggo jedno mærtvo tjelo punno smrada i gnussobe. Ovakochjese moch rjeti svijem onijem, koi sa svjetom ghinusce, Kadga vide popaljena i isgorjena: Evo onega, Koga vi dvoriste sa toliko godiscstaa, *Ecce quem colebatis*. Evo svarhe od vascega bogastva, od vascijeh cjastii, od vascijeh rasbludaa, od vascijeh isprasnostii. Zjeniteli sada, da svjet biasce dostojan od vascega dvorenja, od vasce sluscbe, i od vasce gljubavi?

Kad ogagn bude doradovo svjettovna dobra, tadchje Anghio silnom trubgljom svat mærtve da ustanu na sud *Surgite mortui, venite ad judicium*. Ovi glas u jedan cjas rasut po svemu svjetu cjutchjese od svakkoga. O glasu svemoguchi, o sapovjedi, Kojojse nikko ne mosce oprjeciti! Trjbuje da svak doghje na sud: Cessari, Kragli, Gospoda, Gospoghje, Mladizze, Udovizze, Djevojcizze, Redovnizi, Zærkovgnazi, drobni puk, svak. Kakkose srame oni Kragli koi dospjesce scivot u grjehu hodit s' drobnijem pukom, Kakkose srame i one Gospoghje hodit scenizam potiscstenijem? Kadase prikupe svi Narodi u mjesto od Boscije Pravde odredjeno, isitchje Anghjeli sluscbenizi Boscii, terchje raslucit grescnike od Pravednikaa: *Exibunt Angeli, & separabunt malos de medio justorum*: Matth. 13. Raslucitchje ovcize od Koslichjaa, pscenizzu od slamme. Na ovoj semgli pribivaju sajedno i dobrotvorzi, i slotvorzi, i Isabranizi, i Odvarscenizi, svi spovjedaju istu Vjerru, svi dohode u iste Zærkve, svi pristu-

ſtupaju k' iſtijem Otarim, i jedniſe ne raſabiraju od druſijeh; Nu nechje bitti onda ovako, iſitchje Anghjeli, terchje raſlucit jedne od druſijeh: *Exibunt Angeli, & ſperabunt malos de medio juſtorum*. Na ovoj ſemgli Dobroſtanzi, i Moguchi sjede na pærvijeh sjediliſctih, ſvakimſe Klagna, ſvakih cjaſti, a Nekriuzi vecchje krat pribivaju u tminnah, nikkoſe od gnih ne ſtavglja, onda nechje bitti ovako. Iſitchje Anghjeli, terchje raſlucit greſcnike od Pravednikaa: *Exibunt Angeli, & ſeparabunt malos de medio juſtorum*: I datchje ſvakkomu mjeſto, Kojemuſe uſpriſtoi. Pra veduikom deſnu, a greſcnikom ljevu. Sctochje onda rjet Epulon, Kada uſgleda ſebbe na ljevoj, a Lazzara Ubogara na deſnoj? Sctochje rjeti Neron Ceſſar, kada uſgleda ſebbe na ljevoj, a ſvetoga Petra od gnega progognena na deſnoj? Sctochje rjeti oholnizi, kadaſe naghju podniſceni, ruſcni, ſramotni, kada uſgledaju one ſiromahe od gnih potlaccene u velikoj slavi, i ſvjetloſti? Ah rjetchje, mi beſ pameti, i beſ raſborſtva, dærſcjaſmo hnihov ſcivot pun neſvjeſti, i pomame, a gnihovu ſmært necjaſnu, nutiih ſad meghju ſvezima, i meghju Boſcijem: *Nos inſenſati vitam illorum æſtimabamus inſaniam, & finem illorum ſine honore, ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei, & inter Sanctos ſors illorum eſt*. Sap. 5. Ovoſu oni, koijemſe mi rugaſmo, koijeh tlacciſmo, koijeh progoniſmo, nutiih kakkoſu ſada slavni, a mi ſramotni! Ovakochjeſe tuſcit neſrechnizi, i ovakochje uſdiſſati, alli beſ koriſti.

Kad oſtanu raſluceni Iſabranizi od poværſcenikaa, raſtvoritchjeſe Nebbeſſa, terchje iſit Goſpodin, kakko jedan hrabren Vojevoda: *Dominus ſicut fortis egredietur*: Nu ko moſce promislit ſtrahocchju i Velicjanſtvo, s' koijemchje dochi: *Quis poterit cogitare diem adventus ejus?* Mal. 3. Doſtaje rjeti: dachje iſti ſvezi oſtat na gneki nacin priſtraſceni: *Virtutes Cœlorum commovebuntur*: Matth. 24. Kad Goſpodin ſide s' Nebba ſa dat ſakon puku Iſraelskomu na varh goreſinajske: ſide u Koccii pokrivenoj oblazima, ſadruſcen s' tiſſuchju tiſſuchjaa Anghjelaa bojnieh, poteſajuchi na ſve ſtrane ſtrjele oghgnene, i Kretajuchiſe s' grommom tako ſtraſcivijem, daſe treſaſce ne ſamo puk Iſraelski, nu ſve plannine, i ſagorja na dalekko. Akko bi ovoliko Velicjanſtvo, i ovolika ſtrahocchja Goſpodina Bogga, kada doneſſe ſakon na ſvjet, Kolikochje bitti gnegovo Velicjanſtvo, i Kolika ſtrahocchja, Kada doghje oſvetit ſakon potlacen? Ennoga viditeliga obucena u haglinah oſvetnijeh: *Indutus veſtimentis ultionis*. Viditeli koiſu Dvornizi, koi sluſcbenizi oko gnega? Enno i gnegove Majke, Enno i ſvetijeh Apoſtolaa! Pogani ovoje oni iſti, koga vi nehotiaſte poſnat ſa vaſcega ſtvoriteglja, poſnateliga ſad? ſcidovi ovoje oni Iſſukærs, koga vi dærſcjaſte ſa najgorega Cjovjekka od ſvjeta, i radi toga propeſtega na kriſc, bili on doſtojan ſmærti onako ſramotne i nemille, ſcto govorite? Kærſtjani Enno vaſcega Odkupiteglja, greſcnizi Enno vaſcega ſpaſſiteglja! ſcto govorim ſpaſſiteglja? Prieſe on naſivaſce, i dicjaſce ovijem immenom, i primaſce greſcnike najhudije na milloſarghje, kada k' gnemu uzvigljeni Zjechja grjeha, dohoghjahu, nuſe ſad ne ſove Chjachko od milloſarghja. Da Kojeje gnegove Imme? Gnegovoje Imme beſ milloſarghja, erſe vecchje nechje ſimillovat ſvojoj kucchi, ni ſvomu puku neharnomu: *Quia non addam ultra miſereri domui Iſrael, ſed oblivione oblivilcar eorum*: Oſ. 1. I ovinas ſudaz ima ſudit? Akkoje ovako ſtraſna ſprava onega velikoga ſudnoga dana, Kakkochje bitti ſud oſctar i ſtrahovit? ſato Kærſtjani moi pridraſi akko nechjemo na dan ſudgni bitti poslani od ſudza ovako pravedna, i ovako oſctra u mukke pakgljene s' navalom neiſbrojnom od oſſudjenikaa, ſadſe gnemu utezzimo, poklije ſada Chjachko od milloſarghja, termu rezzimo s' podniſcenſtvom, i u iſto vrjeme s' uffanjem od proſctenja: *Juſte Judex ultionis, donum fac remiſſionis ante diem rationis*. Pravedni ſudce od oſvete, iſtinaje daſmote

uvrje-

uvrjedili, i dasmose ucinili s' nascijem grjesima dostojni od osude i od pakla; allinam prosti nasce grjehe prie dana sudbenoga.

BESSJEDA PESET I PETA

U Nedjeglju Pærvu Doscjastja Gospodinova

O sudu opchjenomu.

Arescentibus hominibus præ timore, & expectatione, quæ supervenient universo orbis. Luc. 21.

RAsmiscgljajuchi sveti Job oni dan strascivi, u koise imasce nachi prid sudcem vjekuvjecnijem, i bit pitan od gnega sa sva djella ucignena u svemu scivottu, pristrascen od gnegove Pravde, i od tancine gnegova iskuscjanja usdissasce scjalosno, ter govoresce: Sctochju cinit, kada ustane Booghsa suditme, i kadame uspita sa moja djella, koichjumu dat odgovor? *Quid faciam, cum surrexerit ad judicandum Deus, & cum quæsierit, quid respondebo illi?* Ah dame hocchje sakrit u najtmaltije jasove semaglske, dokle proghje rasærgba, i strahocchja onega dana! *Quis mihi tribuat ut in inferno protegas me, donec pertranseat furor tuus*. Akko ovako osta pripaden od suda sveti Job isgled od ustærpjenstva, Kakkose imamo mi strascit, Koismo veoma lasno bili isgled od rasærgbe, i opaccine? strascimose, i tresimo, er imamo raslogh od velika, i privelika straha, ukolikonam cini snatti jutroscnje Vanghjelje, dachje u ono dobba gljudi tako strascit, dachje od straha ostat ususceni, cekkajuchi, sctochjese i gnim, i svemu svjetu dogoditi: *Arescentibus hominibus præ timore, & expectatione, quæ supervenient universo orbi:* Ja Zjenim da akko mi usrasmiscgljamo tancinu, s' Kojomchjemo bitti Kuscjani, prikor u Komuse moscemo nachi, osudu, koja mosce na nas pastit, ne samochjemose napunnit straha spassenoga, nuchjemo nastojat utascit prie suda, Boscijurasærgbu, i nachse u oni dan u pravednosti. Satosam odredio j danas o sudu bessjediti, i o svemu onemu, scto sud vodi sa sobbom, navlasctito o slu, Kojevamse mosce dogodit, nekkaga sad s' pokorom, i s' dobrijem djellima uklonite.

Sveti Pavo sove dan sudgni, dan od odkrivenja: *In die iræ, & revelationis:* Epist. ad Rom. c. 2. Erchje u oni dan ostat odkriveni prid svijem svjetom grjesi i opaccine svakkoga osudjenika. Sceno akkose osudisc, ne samochje obasnat tvoj musc ono djello, Kojesimu sakrilla, Vjerenizo, ne samochje obasnat Vjerenik ono priateglstvo s' onijem mladichjem, sluscbenizo, ne samochje Gospoghja obasnat one cjasti od tebbe primjene, i poslane, Pokornizo, ne samochje Ispovjednik obasnat oni grjeh, Kogamu tajscjes toliko godisctaa na ispovjesti, obasnatchjega vas svjet, vas gljudski narod: *Audent gentes ig-miniam ejus*: Jer. 46. Mladichju ostatchje na dan sudgni odkrivene sve tvoje necistochje. Tærgovce sve tvoje himbe. Sudce sve tvoje nepravde, ostatchje odkriveno na dan sudni Zærkovgnace, akkose nahodisc u ovoj Zærkvi, Kolikosi putaa pristupio na otar u grjehu smærtnomu. Grescnizi ondachjese obasnat ono sctovas nikko ne vighje cinit, sctovas nikko ne cju govorit, ono scto samo u pameti samisliste.

ste. Grescnize ondachjese obasnat sve vasce hudosti sva vascja neposctenja, saluduvam sad mærkla noch saimava svoje tminne, sa pokrivat grjehe bludne, saludu s' plasctom od Krepostii pokrivate vascja neuredna pohotjenja, vascju oholas, vasce osvete, vascju Koris ossobitu, saludu s' millosærghjem pokrivate necistu gljubav: svechje ostat na dan sudni odkriveno: *Revelabuntur pudenda tua in facie tua*: Nav. 3. Sad grescnizi Kriju svoj grjeh s' onom jasnosti, s' Kojomse Krije u pocetak djetecze u utrobi saværsceno. Krijese ozu, Krijese matteri, Krijese starijem. Krijese istomu Namjesniku Bosctijemu: *Absconditum peccatum ejus*: Os. 13. Nú sctose pak dogodi? Doghju bolesti od raghjanja: *Dolores parturientes venient ei*: Nemoscese vecchje tajat, odkrijese s' placcem, s' vikkom, i s' bolestima od raghjanja. Ovakochjese, govori Osea Prorok, dogodit i grescniku: *Dolores parturientis venient ei*: ostatchje odkriven vas gnegov grescni scivot, koga sad Krije. Sato Konam mosce isrjet pogardjenje, sramotu, i prikor, u Komuchjese onda nachi? Ja snam, da biusci jedna Djevojciza upalla u grjeh bludni, takose najesci, i utrese, rasmiscgljajuchi sramotu, i prikor, u Komuse imasce nachi u vrjeme od raghjanja, da posla svat svoga gljubovnika: molechiga, dabioj dignvo scivot sa ne podnjet toliku sramotu, i onse ukasa tako mio, sa ne rjet nemio, dajoj dade otrov po usta, i poslaje u pako. Nesrechniza isabra pakgljene mukke sa oslobodittse od sramote prid rodbinom. Alli Kolikochje vecchja bitti sramota jedne grescnize, i jednoga grescnika na dan sudni, Kadse obasnaju gnihovi grjesi, ne samo od Rodjakaa, neggo od svega gljudskoga naroda, od svega svjeta! Nechjeje mocchi tærpjet, negochjese obratit na gore, terchjeim rjeti; gore gore akkose nahodi u gljutih vascijeh koja iskra od millosarghja oboritese, ternas prikrite vascijem obalinam, dase nevide nasci grjesi, i nascja djella neposctena: *Tunc dicere incipient montibus: cadite super nos, & collibus operite nos*: Luc. 8.

Kadste cjulli pogardjene i sramotu, u Kojochjese nachi grescnizi na dan sudni, cjujte tancinu, i osctrinu, s' Koijemchje sudaz s' gnima prohodit. Spomegnivatelise rjetchjeim najpærvo od darovaa i millostii, koje od menne u svakko dobba primiste? Mogahvamse cinii rodit meghju pukom poganijem, rodistese u gradu, u komu Kragljeva sveta Vjerra, oruscjahvas oruscjem tako jakijem, davas nemogasce njedan nepriategl, bes vasce voglje, pridobiti, imaste svetotajstva, a navlasctito moje tjelo Boscjanstveno, i moju karv neprozjegnenu, imaste Ispovjednike i Nauciteglje, imaste tolika nadahnutja, toliku svjetlos, i tolike nacine od sahragnenja vjekuvjecnoga, Kakkose sluscište ovijem millostima i ovijem nacinima, odgovoritemi? Kad sudaz prikori gresnike darovima, Koijemse nehotiahu okoristit, iskatchje od gnih, damu dadu raslogh oda sla scivotta, koga provedosce na svjetu. Potom posnaste grjeh, sljeditchjeim govorit, ucinistega, vidjescjevas grjescit mallahna djeza, i sljedisce vasc so isgled, necinište zjennu od vascijeh roditegljaa, ciniste rasgovore u tughijeh i o necistijeh stvarih. Provedoste mlados u igri, u isprasnosti, u rasbludah, u necistochi, rugastese drusijem, kadih vidjeste Krepostno djellovati, a tolike ukloniste s' puta od Kreposti. Spomegnivatelise, kad staviste onemu u ruku ono gnusno pismo, kad onega spriategliste s' onijem Cegljadettom? Grjesciste na ovi nacin, i ja mucjah, i bih ustærpjen, sadje vrjeme davam naspomenem, ter odkrijem opaccine od Koijehse onda ne stavgljaste, nekkase stavite sad, da imah i occi sa vidjetih, i ruke sa pedepsatih. Kad pak usrastoste, saværgoste nepriateglstva sed s' ovijem, sad s' onijem, koje omrase goište u vascemu særzu, koja proklestva, i koje psovke ishodiahu is vascijeh ustaa? Nastojaste na dobit, Koliko putaa u ono vrjeme tughje prihitiste, a Kolikrat otjeraste s' ussionosti onega, koi doghje k' vammi pitati

svo-

svoje? Dolasiste u Zærkve, alli sa koi usrok? Pribivaste u gnih Kakko u vascijeh kucchjah. Ispovjedastese, nu s' kojom bolesti, i s' kojom odlukkom, kadse svegh na iste griehe povrachjaste? Primaste moje Tjelo u parsi bes priprave, a Koliko putaa u grjehu smærtnomu. Grjescisle na ovi nacin, i ja mucjah, i bih ustærpjen, alli sad hocchju dami sa svakki grjeh odgovorite. Tuscni grescnice, tuscna grescniizo, sctochjete odgovorit vjecnomu sudzu, kad uspita, ter usiscte raslogh od vascega sla scivotta? Hocchjereli prossit u gnega millosarghje? A nesnate, dachjese u ono strascno vrjeme od millosærghja, i od proscenja saboravit? Hocchjeteliga molit: davam dopusti mallo vremena sa pokore? A nesnate, da onda nechje bitti vremena sa Kajatse? *Tempus non erit amplius*. Mislitelimu odgovorit, kadvas uspita: sascto njeste scivjeli u strahu Boscijemu, i nastojali na Kreposti Kærstjanske? Njesmo mogli; sadse ovako odgovara Ispovjedniku, kad govori: ostavi igru, nemogu, ostavi priateglstvo nemogu, ostavj prigodu, nemogu, vrati tughje, nemogu, porezzise, nemogu. Alli akko sudzu vjekuvjecnemu odgovorite: nemogasmose cjuvat od necistochje, bitchjevam receeno: da Kakkose mogahu cjuvat tolizi Kærstjani, i tolike Kærstjanke u Zvjetu odmladosti? Nebisce od Kærvi i od putti Kakko i vi? Neimasce oni napastovanja Kakko i vi? Akkomu odgovorite: da nemogaste prostit nepriategljiu? bitchjevam receno: da Kakko mogasce prostit David Saulu, Stjepan scidovim, Ivan Gualberto uboizi svoga Bratta? Alli oni imasce drugu narav? Kakko mogahu prostit nepriategljiu isti Nevjernizi? Ah sposnam, sposnam, dachje ustat gradghjani od Ninive u dan sudni sa ossudit sle, i opake Kærstjane: *Ninivitæ surgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt eam*: Matth. 12. Ovobi bilo niscta, sctobi oni sle Kærstjane ossudili, ossuditchjeih Vjecni sudaz, terchjeim rjeti: odjelitese od menne prokleti, odjelitese od menne vascega Odkupitеglja, koise sa vas Cjovjek ucinih, i dokle scivjeh na semgli, ne pristah trudit sa vascju gljubav: odjelitese od moga Kragljestva, u komu biahu sa vas mjesta pripravjena, odjelitese od raszijeh dobara, koja mogaste uscivati, odjelitese od vascijeh Rodjakaa, od moijeh Anghjelaa, od moijeh svetaza, od moje majke Marie, odjelitese, prokleti u dusci, u tjelu, u pameti, u vogli, i u svijeh chjuchjegnih; Iskaste proklestvo, etto pade na vas. Odjelitese prokleti, i ne tjeramvas, da otidete opet na svjet scivjet na vasc nacin, Kakko prie scivjeste u lasti u rasbludah, u oholasti, u gospostvu, neghvas tjeram u pako, u ogagn vjekuvjecni: *In ignem æternum*: Matth. 25. I otitchje ossudjenizi u pako, a Pravednizi s' velikom slavom, i s' velikijem vesseglјem u Kragljestvo Nebbesko: *Et ibunt hi in supplicium æternum, justi autem in vitam æternam*. Alli odjelivajuchile nesrechnizi od Isabranikaa govoritchje s' jadnijem glasom, Kakko ostavi upisano sveti Efrem: Ostanite s' Boggom Apostoli, ostanite s' Boggom Pærvoroditegli, ostanite s' Boggom Muccenizi, ostanite s' Boggom Ispovjednizi, Djevizze i svi ostali Pravednizi: *Valete, valete*. Ostani s' Boggom sveti Kriscju, koisi sa drusijeh stebar od scivotta, a sa nas dub od smarti. Ostani s' Boggom ljepi Raju, mjesto od svijeh raskoscjaa, koje mi nechjemo nigda uscivat. Ostani s' Boggom Mario Majko od millosærghja, alli ne sa nas. I vi ostanite s' Boggom nasci Roditegli, nasci sinovi, nasce Kchjeri, nasci Rodjazi, nasci priategli, ovo s' vamma govorimo sa najposljedni put, vecchjese nechjemo nigda vidjet, nigda u vjeke, vi idete u Kragljestvo od Nebbesaa, a mi u jamme pakgljene, vi u slavu, a mi u prikor, vi u svjetlos, a mi u tminne, vi u uscivanje, a mi u mukke, vi s' Boggom, a mi s' hudobama. Vi blasceni, a mi nesrechni! Ah mogasmo i mi dochi sajedno s' vamma, imasmo sve nacine, Kakko i vi sa sakranitse, allise ne hotjesmo gnima slușcit, erse hotiasmo isgubiti sa cettar Kapglje svjettovne slasti,

Kojenamse u cemer obratisce, i muccitchjenas po svje vjeke. Ostanite s' Boggom, erse nechjemo vecchje nigda vidjet: *Valete valete, nullum siquidem vestrum visuri sumus ultra*. Sadmi rezzite moi pridrasi; Kojachjevas srecchja na sudu dopastit? Allivamchje rjeti suda z: doghite samnom Blagoslovjeni, alli odjelitese od menne prokleti? Ja nesnam. Ovo samo snam: da mnosi sad scivu, Kakko da nechje nigda dochi ovi dan, Kakko da nechje bitti sudjeni, imaju aissuchju grjehaa na dusci, i nesamoih ne discju, neggo u vecchje upadaju. Nemojtese vi u gne isgledat, neggo akko scudite na dan sudni ne bitti prokleti, sad s' pokorom, pokli tece vrjeme od millosærghja gnegovu rasargbu utascite, ter ukascite s' dobrijem djellima, i s' Krepostima Kærstjanzkijem, da vjerrujete sudni dan, ter dase od gnega strascite. Dospjetchju svetijem Jobom, s' Koijemsam poceo ovo bessjedu: *Fugite ergo a facie gladii, quoniam ultor inpuitatum gladius est, & scitote esse judicium*: Job. 19.

BESSJEDA PESET I SCESTA

U Nedjeglju Drughu Doscjastja Gospodinova

O suprotivah, Kojesu Boscii darovi.

Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi. Matth. 11.

NEpravedni, i nemilli Kraglju Irude, koi raslogh ima cinit sakovat u verighe Kærstitegja? Tot prid tobbom nije u Zjenni, ni Krepos, ni svetinja? Totsu saludna djella isvarsna, i posctena? Ivan dake u verigah? Ivan, koi is utrobe matterine iside na svjet, ne Kakko ostali umærli s' grjehom istocnijem, negh urescen s' millosti, kojumu Jesus udjeli svojom namjerom: Ivan koi meghju mnosctom od svetaza sja veoma ljepsce, neggo sunze meghju svjesdama, Ivan u verigah? Da Kochjese od nas pri ovemu isgledu tuscit na suprotive, Kojenas more, akkose Kærstitegl najvecchi svetaz nahodi u verigah guosdensjeh? *Cum audisset Joannns in vinculis opera Christi*: Imajuchi ovi isgled prid occima, imobise svakki Kærstjanin u naprjed vessellit kadaga Gospodin prohodi suprotivam, imobimu sahvalit, Kakko daje primio is blagodarne gnegove ruke cjas, alli dar osslobiti. Vidim davamse særze odbija od ove rjeci, allivamchju ukasat da suprotive, Kojenam Gospodin posciglje, njesu drugo neggo gnegovi darovi. Nebogari, gladni, i scedni, gljudi satreni od tugaa i nevogljaa, i svi ostali, koise nahodite u tescijeh nesgodah, posluscjajteme sasvom pomgnom, akko scudite od trudaa, i od nedragostii odahnuti.

Vce Boggoslovzi, i Naucitegli, da akkose u daru, koga primamo od drugoga nenahodi dobro særze, i gljubescglivo; dase on nemosce istinito taj dar svatti, nu akkoje s' darom sadrusceno dobro særze, i gljubescgljvo, dase mosce istinito, i pravedno dar, i millos nasivati. Sad vighimo, koje særze ima Gospodin, Kadanam sceglie suprotive? Veomabise privario, kobi dærscjo, dase on raduje u nascijeh nesgodah, er nas uci sveta Vjerra; i nahodise upisano u Tobii, da on u nascijeh nevogljah, i u nascemu isgubjenju nejma njedne radosti: *Non delectatur in perditionibus nostris*: C. 3. Stavno dake darscite u pameti, dase u Gospodinu, Kadanam sceglje

glje suprotive nahodi ovo dobro særze, i gljubesceglivo, erbo nehocchje, da pod gnima ostanemo satreni, neggo, da po gnihovu putu spoznamo nasc gresceni scivot, ter dase k' gnemu obratimo, i premda kasce s' dvora daje rasærcen prema nam, kadnam prjeti s' biccem u ruzi: unutraje pun dobrnte; ona gnegova osctrina, nije drugo neggo gljubav. Rekobi ko ne posna dobro gnegovu narav Boscjanstvenu, danam motri slo s' nesgodam, a ne motri u istinu, neggo samo kasce, danamga motri. Ovakonam on isti cini snatti po ustih svetoga Prorokka Jeremije: *Ecce ego fingo malum contra vos:* c. 8. Jellise mogo occitije isusititi? Kadavam scegljem suprotive, reklibiste da isctem vasce isgubjenje, a ne isctem, neggo vasce spassenje: *Ecce ego fingo malum contra vos.*

Cjujem ko govori: akko Gospodin hocchje ukasat dobro særze, i gljubescegljvo prema nam, nekkanas milluje, a ne mlati, nekka dascdi na nas svoje millosti, a ustegne suprotive. A Zjeniteli dabistese vi u dobru bitju, u zjenni u gospostvu spomenuli u vascemu blagodarnu Dobrocinzu, ter dabistemuse harni u obilnosti od darovaa primjenijeh, ukasali? Ja snam dasuse tolizi gorri u dobru bitju ucinilli. Puk Israelski, koi u suscjanstvu Ieghiupackomu usdærscjase Boggu tako vjeran, da Kakkonam svjedoce innokupno poglaviti Pisaozi sabavgljajuchise o slammi, i o ghnili, nigdase tren od Faravna, ne prignu na Kipocjastjenje; Potom iside is suscjanstva, ter vidje more sa gnegova slobodna prohoda rasluceno: potom Nebbo poce dascdjet slatku mannu: potom poce slavnijem oruscjem pridobivat nepriateglje, oncjase odmetnu od pravoga Bogga, i pod svakkijem dubom cignasce sverilisćta Bogovim lascivijem, i visce svakkoga Kammena podisasce gnim otare. David dokle bi Pastjr, i vodiasce na pascju occino ftaddo: usdærscise u strahu Boscijemu; alli kada promjeni scibiku pastjersku u Kragljevsku, i bitje potiscteno u velicjanstvo, i Gospostvo, isgubi strah Boscii, i ne samo ugrabi scenu Vrii, sa ispunnit svoje neciste sceglje, nu josc cini ubit nesrechnoga Vrju. Kadse Salamun pokloni Boggovim jascivijem? Ne prie u istinu, neggo, kadse naghje u obilnosti svijeh dobara, Kadse Gjoas raspusti, ter ucini objestan? meghju cjastima. Kadse usoholi Ezechija? Kad stecce sdravglje. Trudnochjete nachi, da ikko usdærscja u dobru bitju, u Zjenni, u cestitosti onu pravednos, koju imasce u tjesnu bitju, i u nesgodah. Nu sctochju hullit tughju neharnos, kadse mogu cinit vam sasramit vescjom. Vi isti govorahote: da primiste dar ossobiti od Viscgnena, kad u vrjeme od scetve skuppiste toliko scitto, u vrjeme od jemanja toliko vino, u vrjeme od jesseni toliko uglje; Vi isti govorahote: da primiste dar ossobiti od Viscgnega, kad vasce tærgovine doghiosce sdrave, kad isvadiste is gnih glavno, kad osvem glavnoga stekoste dobit; Vi isti govorahote: da primiste dar ossobiti od Viscgnega, kad najposlje stekoste onu cjas, sa koju stecchi, provedoste tolike nocchi besa sna, tolike dni u trudih, i istrattiste toliko slato, i toliko srebro u darovih. Isa toliko dobara ljettinijeh, isa dobiti, isa cjasti, koju stekoste, Kakkose podnjeste s' vascijem blagodarnijem Dobrocinzom, Kakkomu odgovoriste sa darove od gnega primjene? Otærcjaste oncjas u sveto Templo sa sahvalitmu, uresiste otare s' darovima; napunniste scjakke nebogarim, i akko ne drugo sadusciste grjehe u susak pokornijeh, ter uciniste od gnih u vascemu særzu posvetjenje na cjas Boscijiu? Scto govorim? Onda iskaste Kakkochjete vechma bitje usmnoscit, Kakkochjete Kucchju rascirit, Kakkochjete granizze od vascijeh vinogradaa rasprostranit, Kakkochjetese podignut, ter sametnut svojbinu s' viscjom Cegljadi, i saboravljeni od scivotta vjekuvjecnoga, govoriste Kakko i oni bogataz od kogam cini uspomenu sveto Vanghjelje: Descjo moja imasc dobara sa mnogo ljetaa: *Anima habes multa bona posita in annos plurimos:* Luc. 12. sato scto imasc cinit? Imasc pit, jestit, i stat

i ſtat veſſelo: *Comede, bibe, epulare.* Sadje vrjeme ſa oſvetitſe, ſadje vrjeme ſa doch værha onemu nepriateglju, ſadje vrjeme ſa ſamamit ono Cegljade: Videchi dake Goſpodin, daſteſe uſoboli-li u dobru bitju, i davaſe ſaviſcja objes od gnega odaleccila: poslovamje tughe, neſgodde, ſuprotive, daſe po ovemu putu vratite k'gnemu. Ko bi uſrok da Manaſſe Kragl od Jude, Kragl od ſvijeh Kragljaa najhudii ſpoſna ſvoj opaki ſcjvot, i ſærzem uzvigljenijem od bolesti, Zjechja neiſbroinijeh ſvoijeh grjehaa, obratiſe k'Goſpodino? Nikko drughi, negh tminne od tamnizze u kojoj ſuſcjagn pribivaſce. Ko ſatjera ſina raſmetnoga put Kucchje ſvoga Roditeglja, iſ koje biaſce iſiſcjo ſa ſcivjet u slobodi? Nikko drughi, neggo glad, tughe, i uboſctvo, nejmajuchi niſceluda, Kolikomu bi od potrebe ſa ſuſieſtit gladnu duſcju.

Nu da boglje poſnate ovu iſtinu, nebudivam mucno sljeditme do mora Tiberiade. Viditeli u onemu brodu Uceni-ke, nahodiſe i Jeſus s'gnima. Dokleje u moru tiſctina, i ne dimaju po gnemu ſilni vjetri, puſctiliſu Jeſuſſa da pociva, a oniſe meghju ſobbom slatko raſgovaraju. Potomſe Nebbo naoblacilo i ſunze ſakrillo; potomſu skoccili viſſozi valovi, i oniſe naſcli u poghibj, tarce najbarſce k' Iſſukærſtu, budega, terga moſe, daih ſacjuva od potopjenja: *Domine ſalva nos perimus*: Matth. 5. Ovakoſe dogaghja ſvaki dan na ſvjetu, kadſe Cegljade nahodi u tiſcini, u dobru bitju, u zjenni, u obilnoſti, ondaſe ſaboravi od Bogga, i misli o ſemgli, o tjelu, o cjaſti, i o dobiti, koje uſrok daſe ſpomenne od gnega? Jedan vjetar ſuprotiv, jedna bjeda, jedna neſgodda. Akkonas dake ſuprotive, a ne ſrecchje pribliſcivaju Boggu, akkonam tughe, a ne ceſtitoſti, cine iſkat Boſciiu millos iſgubjenu: trjebuje ſpovidjet: daſu one dar Boſcii oſſobiti.

Vidim da joſc nije ſvak oſto uglavjen ovom beſſjedom, i cjujem jednoga oſſobito, koi govori: mogobiſe Goſpodin sluſcit s'koijem drughijem nacinom, ne ovako oſctrijem ſa pritegnutnas k' ſebbi, Kakko s'gniegovom rjeci, koja biuſci Krepoſnija, i moguchija od ſvakkoga maeja, oncjasbinas rannila, i pridobila. Ja ſnam, daje moguchja rjec Boſcija, ter da ona moſce doſta; alli vidim, illi da nije cjuvena, illi da nije cjuvena Kakkobiſe imalla cjutti. Sctoſe nije reklo prema iſvanſctini, prema igri, prema oholaſti, prema neciſtochi, dajeliſe koi plod ucinio, vidiliſe koja promjena u gradu? Oblaciſe Kakko i prie, igraſe Kakko i prie. Sctoſe dahe hocchje daſe poværghu ove neurednoſti, i ovi grjeſi? Nije drugoga nacina, neggo da Goſpodin dotegne ſvojom ſcibikom one ſcene punneſvjeta, i iſpraſnoſti, one igærze, one oholnike, one putenike, onachjeimſe cinit oſvjeſtit, i oſtavit ſcivot neuredni, i opachi. *Vexatio intellectum dabit*: Eſa. 28. Akko ti pocneſc govorit onoi Mladizzi, koja ima veliku zjennu od ſebbe, i od ſvoje ljepote, daje na ſvjetu ſve iſpraſnos, narugatchjeſe tvojjem rjecima, ſa ciniuoſe oſvjeſtit, hocchjeſe dajoj Goſpodin poſcglje na obraſ jednu poganu rannu, Kojachjejoj dignut ljepos, kojomſe dici, i rumeno lize iſgærditi. Akko ti uſmeſc ſvjetovat onega mladichja ſapletena u gljubavi, da neſnajuchi cjaſſa od ſmærti, ucini na vrjeme iſpovjes Zjelovittu, moſce bit, dachjeſe i on narugat tvojom beſſjedom. ſa pripaſtitga, hocchjeſe damu Goſpodin poſcglje jednu teſcku nemoch, tadchje ſaſvat Iſpovjednika, terchje ucinit iſpovjes od ſvega ſcivotta. Kadje ovo ovako, nemomo Zjenit o naprieda, danas Viſcgni gleda s'krivijem okkom, kadnam ſcglje nemochi, uboſctvo, nedragoſti, progonſtvo, i oſtale neſgodde, er nas ne gleda krivo u iſtinu, neggo prohodi s'namma Kakko Chjachko gljubeſcglivi, ukolikonamih poſciglje ſa naſce duhovno ſpaſſenje. ſatomu rezzimo s' draghe voglje: Goſpodine akkoje ugodno tvojoj Pravdi, da tærpimo jacce udarze ſa naſce grjehe: miſe gnim dobrovoglno podlagamo: *In flagella parati ſumus*: Pſal. 37. Spoſnajuchi occitto: da najvecchje ſuprotive u tvoijeh blagoſſovgljenijeh rukah, obratchjajuſe u darove.

BES-

BESSJEDA PESET I SEDMA

U Nedjeglju Trecchju Doſcjaſtia Goſpodinova

O Dærſcjanſtvih Kærſtjanſzijeh.

Tu quis es. Joan. c. 1.

KOliko iſværſna, i koliko Boſcjanſtvena imaſce bitti ona krepos, koja ſama bi doſta, i beſ mnoſctva od cjuddeſaa, ſa cinit ſtech kærſtiteglju ne ſamo prid dobrijem pukom, nu i prid sborrom ſcidovskijem Zjennu od Meſſije? ukoliko nahodim, da videchi u gnemu krotjenje od tjela, oſctrinu od pokore, i ſvetinju od ſcivotta: posla poſctovane Redovnike ſa dochi od gnega u ſpoſnanje: *Miſerunt Judæi ab Jeroſolimis Sacerdotes & Levitas ad Joannem, ut interrogarent eum: tu quis es?* On ſaſve da mogaſce immenovat ſtare Djedde, i djcitſe ponoſſito onijem kogljenom, iſ koga doghje na ſvjet; niſcta ne magne drugoim ne odgovori, neggo, daje glas, koi vika u puſtigni. Kadbiſmo mi pridraſi moi bili upitani, i uſſillovanj u iſto dobba rjeti: Koſmo, i ſctoſmo, ſctobiſmo odgovorilli? Biſmoli rekli: daſmo kærſtjani? Akko imme od Kærſtjanina nije drugo, neggo jedno praſno imme, koje ne niſcte niſcta od onijeh koiſc gnime dice: moglibiſmo rjeti: daſmo Kærſtjani, alli akko immenu od Kærſtjanina imaju dobra djella odgovarat, nebiſmo mogli drugo rjeti, neggo daſmo jedna sjenna od kærſtjanina; Alli moſceli bitti, da imme od kærſtjanina imme ovako slavno, ovako ſveto, i od kogaſe hudobe tolike ſtraſce, nije drugo, neggo jedno praſno imme, i koje neiſcte njednu krepos, i njedno dobro djello od onijeh, koiga noſſe, i gnimſe diee? Ovoje ono ſcto imam danas vidjet, kaſajuchi ſvakkomu kærſtjaninu ſctoje dærſcjan zjech immena koje noſſi. Ne beſsjedim Nevjernizim, neggo kærſtjanom, ſato hocchju dame danas cjujete s'pomgnom oſſobitom. Nemoſceſe boglje dochi u poſnanje od dærſcjanſtva puka kærſtjanskoga, neggo tiho raſmiſcgljati: ſcto hocchje rjeti ova rjec kærſtjan. Kærſtjanin nehocchje drugo rjeti, neggo nasljednik Iſſukærſtov: ovakonam ſvjedoci ſveti Pavo: *Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis*: Ad Galat. 3. Negovori ſveti Apoſto: daſmo u kærſctenju obukli ſamo haglinu Iſſukærſtovu, neggo daſmo obukli iſtoga Iſſukærſta: *Chriſtum induiſtis*: i hocchje rjeti: da ſva naſcja cignenja, i ſva naſcja djella imaju kaſat cignenja, i djella Iſſukærſtova: hocchje rjet: da nemoſcemo mi ucinit njednu ſtvar, koju nemogaſce ucinit Iſſukærs, hocchje rjeti u jednu rjeć, da naſc ſcivot ima bitti tako prilicjan ſcivottu Iſſukærſtovu, daſe moſcė rjeti iſtinito: da Jeſus ſcive u nas.

Vimi odgovarate daſe nejma iskat tolika iſværſnos u gljudih ſvjettovnijeh, neggo ſamo u Redovnizih, koiſu meghju pukom kærſtjanskijem iſabrani ko i ſveti Apoſtoli ſa sljedit iſ bliſcega ſtupaje Iſſukærſtove. Nu posluſcjajte ſcto veli ſlatouſnik. Toli nije od ſunza occitije, da akkonas Jeſus illi ſove da ſtavimo kriſc na ramme, illi daga sljedimo po usku putu od pokore, illi akkonas nagovara da uſmemo oruſcje u ruke, tet daſe ærvemo s'naſcijem neraſloſcitijem pohotjenſtvim, illi daſe podniſcemo, kakkoſa podniſci i on iſti: toli nije od ſunza occitije, da ne nagovara ſame Redovnike, neggo ſvakku værſtu od kærſtjanaa? *Cum ait tollite jugum meum ſuper vos, & diſcite a me, quia mitis ſum, & humilis corde, non monachos tantum alloquitur, ſed omne prorſus hominum genus*: Chr. lib. 3. adverſ.

verſ. vituper. *Vitæ monaſticæ*. c. 2. Nevadi nikkoga iſ ovega broja, nikkoga nepropuſctava, ni kraglia, ni kraglizzu, ni Vlaſtelina, ni Vladikku, ni ſcenú, ni Udóvizzu, ni tærgovza, ni mladichja, ni ſtarza, ni prosjaka, neggo ſvakkomu govori Jeſus: budite ſveti, erſam i ja ſvet: *Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum*: Lev. 11. Onje jedan iſgled, u kogaſe moſce ſvak iſgledat, i radi toga ne hotiaſce noſſit niſcta na ſebbi ſaſctoſe mogaſce ko ſadjeſtit, ne obuceſe u kotreſti, ni ogærnu oſctrom koſcjom, ukaſaſe ſvjetu u haglini ciſtoj i skladnoj, niti hvaljaſce vele puſtinju, ni na pos ſaviſce nagovaraſce, ighjaſce po jednómu putu, po komuga mogaſce, beſ velika truda, ſvak sljediti. U ſvemu kaſa podniſcenſtvo, gljubav, i blagochju, a nadaſve ugoghjenje ſvoijem Chjachkom Nebbeskijem, i mærſenje na ſvakko ſlo. Ovoje Nauk, koga imate ucit, ovoje put po komu imate hodit. Svakki Vojnicjar ſpovjedaſe dærſcjan hodit ſa ſvoijem Vojevodom ſaſve put gotove ſmærti; tako ſvaki Kærſtjanin sljedom ima sljedit Iſſukærſta, ter gnemuſe cinechi prilicjan, ima mærſjet na ſvjet, i na gnegove iſpraſnoſti, ima bjeſcjat oda ſla, necinit zjennu od bogaſtva, ne pegnatſe na viſſine, ima na ſværhu s' dobrotom od ſcivotta ukaſat nevjernizim ſvetinju od Vjerre, koju ſpovjeda. Ovoſu dærſcjanſtva, koja uſeſce na ſe Kærſtjani u iſti cjas, u koi uljeſoſce u ſvetu Zærkvu. Nu vighimo ſad mallo, kakko vi obsluſcivate ono ſctoſte dærſcjani, kakko Kærſtjani, obsluſcivat.

Rezzitemi kakko mærſite na ſvjet? Moſceli rjeti ſvakki od vas ono ſcto govoraſce Sveti Pavo: *Mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo*: Galat. 6. A njeſteli vi oni, koi ghinete ſa ſvjetom, njeſteli vi oni, koi imate ſvegh u pameti zjennu od ſvjeta, njeſteli vi oni, koiſe iſgledate u ſve nacine ſvjettovne, njeſteli vi oni, koi u ſvakkoi ſtvari ſvjetu pogaghjate, i cinite vecchju zjennu od onega ſctochje on rjet, neggo od onega ſctochje rjet ſvezi, i Boogh iſti? Da akko mærſite na raſblude ſvjettovne? Mogu rjet slobodno, da poceſte hodit ſlijem putem, potom doghioſte na raſborſtvo, iſ ſla djetinſtva uljeleſte u gorru mlados, i ſctoje vecchje ni sjedinam na glavi, ne ſtinete, neggo kakko Etna glaſſovitta umjete ſadruſcit ſnjegom od ſtaroſti, ogagn od poſcjudaa neciſtijeh. I viſte kærſtjani nasljednizi Iſſukærſta, koi mærſjaſce na ſvjet, i na gnegove ſvè raſblude? A koju zjennu cinite od bogaſtva teleſnoga? Ah vidim, da vi ſaboravgljeni od dobara Nebbeſzijeh, neiſctete drugo blago, neggono, koje vidite s' okkom umærlijem, i ſato mislite, i raſmiſcgljate po vas dan kakko moſcete raſcriti, kucchje, kakko moſcete raſproſtranit vinograde, kakko moſcete uſmnoſcit ljettina dobra; i kakko po neſrecchi vidite praſne skrigne, neſrechniſe naſivate, ſaſve prilicni ſinu Boſcijemu. I viſte kærſtjani nasljednizi Iſſukærſta, koi potlacci teleſno blago, i ſcive u uboſctvu, od kada doghje na ſvjet, dokleſe ſvjeta odjelli? Da kakko gljubite podniſcenſtvo? Er vidim daſu ſvakkomu mærſechia sjediliſcta najposljedna, i da ſvak iſcte ſidjet na parvijeh? kakko blagochju? er cjujem, da ſinove nagovarate, daſe nigda od krivine, ni od ſlotvora ne ſaborave, i viſte kærſtjani nasljednizi Iſſukærſta, koi s' podniſcenſtvom pokri Velicjanſtvo, i s' kriſſija proſsjaſce u Chjachka Nebbeskoga proſctenje onijem, koiga na kriſc propeſce? Akkomi odgovorite: daſe slabu Cjovjekku trudno iſgledat u iſværſnos, i ſvetinju ſina Boſcijega: ſtavitchjuvam prid occi pærve kærſtjane ſvete Zærkve, koi biahu veoma dobro uvjegbani u gnihovijeh dærſcjanſtvih, nechjuvam ovdi ſpomegnivat, kakko oni iſa kærſctenja primjena u ſvetomu gradu Jeruſalemu, odnjeſce ſva dobra vremenita prid ſvete Apoſtole, ſa ſcivjeti u opchjenſtvu, oſtavitchju ono parvo vocchje ſvetoga kriſcja, i one ſrechne dnevi, kada gljubav od Pravovjernikaa bi u ſvomu pærvomu raſcteſcenju, i prikaſatchjuvam ſcivot onijeh Kærſtjanaa, koi ſcivjeſce iſa gnih? Nevighjo-

ghjoſceſe gljudi od gnih pravednii; Akko iſvan progonſtva Zærkve ſvete biaſce koi od gnih obadjen prid ſuzem nevjernijem, nehotiaſceſe drugo ſa ukaſat gnegovu pravednos, neggo rjeti: jaſam Kærſtjan: *Cernimus*, govori Biskup od Sardenje Lucifer: *Hac una religioſa voce: Chriſtianus ſum, omne crimen excludi:* Akko koi od gnih bi potvoren, illi ſa tujbinu, illi ſa ubojſtvo, illi ſa bludnos: biaſce ſadoſta rjeti: jaſam Kærſtjan ſa occiſtit ſe, od potvorenja: *Cernimus hac una religioſa voce Chriſtianus ſum, omne crimen excludi.* Ovi pærvi Kærſtjani skuppilibiſe ſajedno, ſa kleknut na molitvu, i ſa gljubeſcglivo meghju ſobbom prohoditti, iſiſclibi iſ ovijeh boggogljubnijeh skupſctinaa, u gljubavi vechma raſceſceni, i podobnii ſa iſværſcit ſvakko dærſcjanſtvo od Kærſtjanina. Igraſceſe u ono dobaa, Kakko i ſada, biahu mnoghe værſte od napravaa Kakko i ſada, biahu prikaſe Kakko i ſada, alliſe ſvakki od Kærſtjanaa tako dalekko nahodjaſce i od igre, i od iſpraſnoſtii, i od prikaſaa: da mogaſce slobodno rjeti Tertulliam, koi bi ſciv u ono dobba: *Nihil eſt nobis dictu, viſu auditu cum inſania circi, cum impudicitia theatri.* In Apol. Gnihova odjecchja biaſce priſtojna, alli ne ſaviſcnja, ne dærſcjahu drughi nacin u haglinah oſvem onega, koga oſtaviſce oni pærvi nasljednizi Iſſukærſtovi. Ovazi biahu oni Kærſtjani, ſa toliko godiſctaa, koi ſpovjedahu onu iſtu Vjerru, koju i vi ſpovjedate; A vi kakko obsluſcivate oni ſakon, koga oni s' tolikom iſværſnoſti obsluſcivahu? Kakkoſe gljubite meghju vamma, Kakkoſte prignuti na boggogljubnos, i na molitvu? Nemojtemi odgovarat: da posli vremeniti nedopuſctavajuvam prionut na poſo duhovni, ervam cini ſnatti ſlatouſnik: daſu to raſloſi, i privare pakgljenoga nepriateglja: *Hæc excuſatio, hi prætextus diaboli inſidiæ ſunt.* Chryſ. in Evangel. *Nuptiæ factæ ſunt*: Ne biahu ſveti u ſcenidbi Getulio i Sinforoſa? Nebiahu ſveti u tærgovinah Frumentio i Telonario? Nebiahu ſveti na goſposkoj Dvorbi, Gabinio, i Sabaſtian? Nebiahu ſveti u rukotvoru kriſpin i kriſpinian? Nebi i Vito ſvet u sluſcbi? Kakkoſe mogahu oni poſvetit, a vi nemoſcete? Kakko mogahu oni iſnach podobno vrjeme ſa molitve, ſa iſpovjeſti, ſa ſvetoga Priceſtjenja, ſa rjeci Boſcije, a vi nemoſcete? Kakkoſe mogahu oni ſacjuvat od grjeha, od igre od iſpraſnoſtii, od oholaſti od tuibine, od bludnoſti a vi nemoſcete? Alli oni imaſce vecchje dobrijeh iſgledaa od vas? Alli imaſce vecchje od vas nadahnutia? Alli imaſce vecchje nacinaa od ſpaſſenja vjekuvjecnoga? Scto velite, ſcto odgovarate, ſctoſe ſramite, ſctoſe iſmiccete? I uſſatchjete paka, dachjevas Iſſukærs pomillovat, ter ſpoſnat ſa ſvoje vjerne nasljednike, u uſdatchjeteſe dachjevas Iſſukærs nadarit s' onijem milloſtima s' koijem nadari parve Kærſtjane, i dachjevas uveſtit u Kragljeſtvo Nebbesko beſ truda, beſ naſtojanja, beſ dobrijeh djelaa, i beſ dicnijeh haglinaa? Pripovjeda ſveti Matteo, da biuſci jedan kragl ucinio pir, kad ſina oſceni: ſaſva na gosbinu velike goſte kad sjedoſce, vidje meghju gnima jednoga neobucena u haglinah pirovnijeh, i reccemu oncjas: kakko uljeſe ovdi beſ haglinaa, u koijeh dohode obuceni goſti na pir? Na ove rjeci ne umje ceſſa odgovorit. Tad kragl ſapovidje sluſcbenizim, daga veſcju, ter mettnu u tminne, u koijehſe cjuje beſ priſtanja plac, i skripanje od ſubaa. ſato pridraſi moi, akko i vi neuſimate ove dicne hagline, to jes dobra djella, nechjete uljeſtit u Kragljeſtvo Nebbesko, ni ſidjet ſa tærpeſom, kojuje Goſpodin pripravio Iſabranizim u Raju. Nemojteſe uſdat u ſamu Vjerru, koju ſpovjedate, ni n imme Kærſtjansko, koijemſe dicite, er ni Vjerra ſama, ni Kærſctenje ſamo njeſu doſta ſa ſahranitvas, hocchjeſe, da k' Vjerri, i k' Kærſctenju priloſcite djella Kærſtjanska. ſato priloſcite mærſenje na grjeh, i na ſvakko djello neuredno, i nepriſtojno jednomu Pravovjerniku, priloſcite podniſcenſtvo, priloſcite molitvu, priloſcite gljubav pokoru, a nadaſve utrenje i umærtvjene od vaſcijeh

jeh pohotjenstvaa. Ti Jesusse Poglavizzo od Kærstjanaa probudi i u menni, i u gnih boggogljubnos parvijeh Pravovjernikaa, cini da prozvjeta u nas ona cistochja, i pravednos davnijeh ljetaa; kada Kærstjani mogahu rjeti istinito, dasu tvoi nasljednizi.

BESSJEDA PESET I OSMA

U Nedieglju Cetvartu Doscjastja Gospodinova

Nejmase ostavgljat pokora sa smarti.

Parate viam Domini. Luc. 3.

PRie neghse sin Boscii, Messia obecchjan scidovim, odkri sasma svjetu, vikasce Kærstitegl u sve glase: spravitese scidovi na gnegovo doscjastje, isravnite pute sa primitga Kakkose pristoi gnegovu Velicjanstvu: *Parate viam Domini?* Povarsite naprave i uresse, terse obuzite u sloruscne hagline, sa pricekkatga u ubosctvu. Ostavite oholas i vissine, terse ucinite ko malahna djeza, sa pricekkatga u podniscenstvu. Ostavire las, i mekkoputnos, pospitese pepelom, i opascitese kostretima, sa docekkatga u pokori: Ovake svjette davasce sveti Ivan nesrechnijem scidovim, daim bude od koristi doscjastje sina Boscijega. Sin Boscii, koise cekkasce u vrjeme Ivannovo, cekkase i sad, alli s' nacinom raslicnijem. Ondase cekkasce Boogh pun Dobrote, i Millosærghja, koi imasce navjestiti svjetu slatki sakon od gljubavi, a sadle cekka Boogh pun rasargbe, koichje dochi potlaccen sakon osvetiti. sato da i vam bude i gnegovo doscjastje od koristi: datchjuvam iste svjette, terchjuvam rjeti, Kakko i Kærstitegl govorasce scudjellom: spravitese sa prim t, Kakkoje pristojno vascega Bogga, i vascega sudza: *Parate viam Domini:* I pocnitese spravgljat sad kadaste sdravi, i kadase u dobroj svjesti, i pameti nahodite, er akko ovaku pripravu do konza scivotnoga odmaknete, trudnochjetese u ono kratko, i scjalosnos vrjeme spravit Kakkose hocchje, sctovam mislim u danascgnoj bessjedi ukasati.

Darscim dase nenahodi grescnik tako od Bogga i od svoje Duscje saboravgljen, koi upitan: imalli miso prie smærti ostavit grjeh, i ljepose od gnega ispovidjet, nechje odgovorit: daje u misli promjenit grescni scivot prie neghmu smært sakuza na vrata, i opravit posle od duscje. Hocchjeteli vidjet jelli ovo istina? Stavite pomgnu, sa cjut sctochjemi odgovarat raslicni grescnizi, kadih uspitam, i s' gnima o ovemu usgovorim. Bludnice mislisc svegh scivjet na ti nacin, goit tjelo u rasbludah, scetatse do svijeh putih, o svemuse rasgovarat, sve gledat, sve tizat, sve scudjet, cinit svetctosti doghje na pamet, neproch dan bes vecchje grjehaa? Ne, occe, nemislim svegh scivjet na ovi nacin, potom isvjeta mlados, ter proghju selena godiscta, saboravitchjuse od gljubavi, i od priategljstva, ostavitchju scivot mekoputni, koga sad trajem, ter susama pokornijem, oplakatchju necistochju, i sve grjehe ucignene u vrjeme od plahe mladosti. Da ti Domachine mislisceli svegh tughje dærscjat, i ne vracchjat sctosi dærscjan, hocchjelise svegh na tebbe tuscit oni tescjazi, i oni rabotnizi neplachjeni, ona Zærkva, i ona skupsctina. Ne occe, er snam dase s' tughijem nemosce u Raj uljestit, nekka spra-

spravim kchjeri u svoi stan, nastojat chju vratit svakkomu svoje, i platiti sve dugove. Da ti sceno, hocchjesclise svegh sramit na ispovjesti od onega grjeha, koga radi stida josc njesi rekla ispovjedniku? Ne mislim, occe, nekka isnaghjem jednoga ispovjednika na moj nacin, pridobitchju stid i sram, i odkrikchjumu najgnusnije renne, kojesu na menni. Jestelli cjulli sctosumi odgovorilli, jestellise arajdalli na gnihovo obecchjanje? Danuih opet poslusciajte, kada s' gnima usgovorim. Bludnice spomenise dasu proscla sellena ljetta, i daje jur mlados iszvjetalla, vecchjeje vrjeme, da ostavisc necisti scivot, ter da stavisc u djello one odlukke, kojesi u mlados ucinio. Bilobi vrjeme, occe, da promjenim opachi scivot, i da pocnem cinit pokoru sa moje neciste, i prihude grjehe, nu akko ostavim oni posjed, onu kucchju, ono priateglstvo, akko poscgljem is kucchje ono Cegljade, kose nechje stavit u malahnu gradu oda sla moga, i od moijeh svevogljaa? Govoritchje slo samnom susjestvo, Rodjazi, vaschje grad o menni govorit. Allibih pritærpio sctobi o menni sli jesizai govorilli, mucnomije da govore o komu drugomu, prid svjetomje cjasno Cegljade. Ti snasc veoma dobro, ter ucisc drusijeh, dase ima na svakki nacin sahranit tughja cjas. Vidim po tvomu govorenju da odmicesc obratjenje, i promjenu od scivotta. Rasumjejme dobro, occe ne mslim svegh scivjet ovako, neggo dokle isnaghiem koigod nacin dase o gnoj tuscnoi ne govori slo. Govorimti istinito, strascimse hocchjeliti Gospodin dopustit vrjeme, dase igda k' gnemu istinito obratisc, ukoliko svakki dan odmicesc tvoju pokoru. Domachine jesilli vratio tughje, i satisnvo usta tescjazim rabotnizim i sluscbi neplachjenoj, tuscilise vecchje na te ona Zærkva, i ona skupsctina, er snam dasi spravio kchjeri? Occe njesam josc moja dærscjanstva isværscio, alli potomise proda vino, potom primim mjeddi od gneke tærgovine, nastojatchju svakkoga smirit. Strascimse dase s' tughijem ne odjelisc s' ovega svjeta, i scto je gorre, da ne ostavisc dugove tvoijem sinovim, od koijehchjese i oni veoma lasno saboravit. sceno jesilli isnascla Ispovjednika, kogasi scudjela? Biahse jedan dan namjerilla na jednoga veoma dobra, i ustærpjena, ter hotiahmu pocet odkrivat moje skrovne opaccine; alli biasce velik puk oko gnega, nehotiah, dase slo govori sa dugom ispovjesti; nisćta ne magne, imam miso otitga isnachi, kad nebude puka u Zærkvi, ter saduscit ovi Zærv, koime tocci. Mennise cini, da tako odmizzajuchi, nechjesc nigda prid gnega pristupiti. sascto occe?

Posluscjajteme svi, koi odmiccete obratjene. Svescto vecchje grescnik pribiva u grjehu, svese vecchje k' gnemu prilјepiva, i nahodi vecchie trudsa dignutse s' gnega, i prem da posna nesrechno bitje, u komuse nahodi, i vidi kojeje slo grjeh u sebbi, niscta ne magne sljedi i sljeditchje, Kakko veli sveti Agustin scivjet u onemu bitju, i grjescit Kakko i prie: *Vides, quam male facies, quam detestabiliter, quam infeliciter, & tamen facies*. In Psal. 30. tako cini occe grescnik dokleje mlad, i gleda smært dalekko od sebbe, alli kada doghju gneka godiscta, ter pocnu bolovanja i nemochi, i vidi damu mallo scivotta ostaje, ondase odljepi, sasve s' trudom s' grjeha, ter usme sa glavu poso od duscje. Varascse ciniti snatti sveti Ambrogio, erse nahodi grescnikaa i ne mallo, koi do starosti scivu sapleteni u gljubavi, i istu staros provedu u necistochi: *Plerique luxuriam corporis, nec albenti erubuere canitie, & usque ad extremam senectutis ætatem vitam produxere maculosam*. Odgovaratemi: daje ko najgore scivio u kojemu drago dobba, kadse naghje s' jednom noghom visce greba, ter vidi smært prid occima, pristrascen od gne huda liza, mærsi na slo ucigneno, cini pokoru, i spravgljase na oni cjas, o komu visti vjekuvjecjanstvo. A Kakvaje ta pokora, Kakvaje ta priprava? U pocetak od nemochi nemisli nemochnik o dusci, negh o tjelu, kadse odkrije poghibja smærtna, svaje Kucchja oko gnega, svakga scjalli, a nikkomu ne odkriva, sa ne pripastitga, u ko-

komuse bitju nahodi. Kadse pak posna occitto, da ima umrjeti, tadmu na po uftaa bude navjeſcteno: da raſredi, i opravi ſvoje posle, erje uſſillovan s' ovega ſvjeta odjelitſe. Oviſe glas vecchje krat da nemochnikü oſam alli deſſet uraa prie negh ſvjes iſgubi. U ovo kratko vrjeme trjebaje da odkrije ſvoje voglje najposljedne, trjebaje da odkrije dugove, i immena od ſajamazaa, trjebaje da misli o ſceni, o diezi, i o oſtalijeh poslih domachijeh. ſa opravit ſve ove ſtvari ſcudiobi i ſdrav Cjovjek vecchje vremena, da Kakkochjeih moch opravit u oſam uraa jedan nemocnik doveden od ſmærtne nemochi do skoncjanja? Nu ſtavimo dachjeih opravit, da kadchje mislit o duſci, kadchje cinit pokoru, kadchjeſe ſpravit na ſmært? Bilobi veoma Koriſno, ſa ne rjeti potrebnito jednomu greſcniku, koi provede tolika godiſcta u grjeſih, i u opaccinah od ſvakke værſte, ucinit prie neghſe odjeli s' ovega ſvjeta jednu iſpovjes Zjelovittu, ter iſrigat pravedno one grjehe, koje moſce bitti, da na pola govoraſce beſ boleſti, i odlukke. Da Kakkochjeſe mocchi u ono mallo vremena ſpomenut od ſvijeh misli, od ſvijeh rjeci, od ſvijeh djelaa, s' koijem uvrjedi Goſpodina, od ſvijeh dærſcjanſtva, koja propuſti, Kakkochje u ovako mallo vremena moch iſrjeti Iſpovjedniku ſve omraſe, ſva nepriateglſtva, ſva ſla govorenja, ſve nepravde, ſve pſovke, ſva Kriva ſvjedocjanſtva, ſve neciſtochje, ſve himbe, ſve privare, ſve ſle iſglede? Kakkochje s' tjelom napola mærtvijem, s' glavom mallom magne, negh beſ ſvjeſti, i s' mærtnijem boleſtima mærſjet na grjeh, kogaje gljubio do onega cjaſſa, i gljubit Bogga, na kogaje do onega cjaſſa mærſio? Kakkochjeſe kajat pravedno, i iſtinito, kadſe uſratti s' mærti, i s' duhom neciſtijem, koiga nechje nigda oſtavit, damu ne utece iſ rukaa: jedan koiſe nigda nije kajo iſværſno, neghſe joſc ſaviſce grjehom dicio. Scto govorite ſad vi koi odmiccete pokoru, terſe uſdate, dachjeteſe na cjaſſu ſmærtnomu obratiti? Zjeniteli daje ſvakko vrjeme jednako ſa pokore? Akko ne zjenite, naſtojteſe ſad, kadſte ſdravi; kadſte u ſvjeſti, kad njeſte joſc u opaccini odtvardnuli, obratit k' Boggu, naſtojte ſad cinit pokoru ſa vaſce grjehe, i ſpraviteſe na oni cjas kogaſe dærſci illi vaſce blaſcenſtvo, illi vaſce iſgubjenje vjekuvjecno.

Pokliſinas danas occe s' raſloſcenjem pridobio, ternam ukaſo, dachjeſe veoma trudno ſahranit jedan velik greſcnik, koiſe ne ſpravglja na ſmært u ſvoje vrjeme: dajnam nacin, Kakkoſe imamo prie ſmærti pripraviti. Dvje pripraveſe nahode, Koijembiſe imo sluſcit ſvakki Kærſtjanin, ſa umrjeti u milloſti Boſcijoj: *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum*: Pſal. 56. Jednaje priprava, kojaſe ſove daglna, a druga, kojaſe ſove bliſcna. Daglna ſtoi u ovemu daſe ſad cjuvate od ſvega onega, od ceſſabiſteſe cjuvali na cjaſſu od ſmærti, i da ne ucinite ſtvar, koju nebiſte ucinilli prid vaſcijem ſudzem, kad uſtane ſa ſuditvas. Bliſcena iſcte od vas da ſmirite duſce vaſce s' jednom iſpovjeſti ſadruſcenom s' pravom boleſti od vaſcijeh grjehaa, i s' odlukkom temglitom ſa nigdaſe na gne ne povratit, ter da iſværſcite ſveſcto prie uſmoſcete ſve naredbe Iſpovjednikove, daſe ſmirite s' nepriategljom, daſe poreccete, ſveſcto rekoſte laſcivo na Iskærgnega, illi iſtinito, alli skrovno, da vratite ſveſctoſte komu dærſcjani, illiſu dugovi potajni, illi odkriveni. U jednu rjec, imate ſad opravit ſve vaſce ſtvari s' onom pomgnom, Kojubiſte ſtavili u najvecchjemu vaſcemu poslu, ter ſtat Kakko jedno punno drjevo, koje drugo ne cekka ſa iſit iſ luke, neggo dobar vjetar. Akko ovako ucinite, javam obecchjavam, dachjeſe i vam dogodit, Kakkoſe dogodi raſbornijem Djevojcizam, koje ſtojechi ſpravne, ter cekkajuchi Vjerenika, biſce od gnega ſpoſnane, i uvedene u gnegove Dvore. Nu akko ſad priteggnuti od ſtvarii ſvjettovnijeh, i ſapleteni u grjeſih, ne ſtavite pomgnu ſa ſpraviſe na ſmært, veomachjevamſe laſno dogodit, Kakko i ludijem Devojcizam, koje nebjuſci ſpravne, kada doghje k' gnim Vjerenik, ne biſce ſpoſnane od gnega.

BES-

BESSJEDE KÆRSTJANSKE

sa blasijeh danaa od Godiscta.

BESSJEDA PESET I DEVETA

O Immenu Jesussovo.

Vocabis Nomen ejus Jesum. Luc. 1.

Isnasclose najposlje jedno Imme, s' Koijemchjese mocchi dostojno svatti Sin Oza Vjekuvjecnoga. Istinaje daga svahu josc od prie mnosi svezi, i Prorozzi s' raslicnijem immenima; alliga nikko od gnih ne sasva gnegovijem pravijem immenom. svascega David immenom od straha, i od svetinje: *Sanctum & terribile nomen nomen ejus:* Psal. 110. svascega Jeremia immenom od Pravednika: *Hoc est nomen ejus, quod vocabuut eum, Dominus justus noster:* c. 33. svascega Zakaria immenom svjetla Istoka? *Oriens nomen ejus: c. 6.* A najbogljese od svijeh isusti Isaija, govorechi: dachjese on svat: Ciudnovit, Svjetnik, Hrabren, Chjachko vjeka dosscjastoga, Poglaviza od mira: *Vocabitur nomen ejus, Admirabilis, Consiliarius, Fortis, Pater futuri Sæculi, Princeps pacis:* c. 9. Allimu ni on ne nadjede gnegovo pravo imme, ni onga ne sasva immenom, kojeje varh svijeh immenaa. Kojeje dake ovo imme, Kochjega isnachi, odklechje dochi? Dochje is dalekka: *Ecce Nomen Domini venit de longisquo:* Esa. 30. Nossiga jedan Anghio s' Nebbesaa, cjujtega svi s' velikijem podniscenstvom: *Vocabis Nomen ejus Jesum:* Onchjese svatti Jesus. Evo dake Immena, s' Koijemchjese dostojno od Pravovjernikaa svatti Sin Oza Vjekuvjecnoga. Evo Immena værh svijeh Immenaa: *Nomen, quod est super omne Nomen.* Scto ima cinit pri ovemu Immenu imme mudroga Salamuna, scto ima cinit imme moguchjega Lehsandra, scto ima cinit imme Augusta cestitoga? Ovoje Imme værh svijeh Immenaa: *Nomen, quod est super omne Nomen:* I ovo Imme od Jesussa, to jes od spassiteglja nije stavgljeno sinu Boscijemu nepromiscgljeno, i nerasloscito, neggo s' velikom mudrosti, i s' velikijem raslogom, ukolikochje on spassit svoj puk: *Ipse enim salvum faciet populum suum:* Sctovam mislim u danascgnoj besjedi ukasati.

Naukje svetoga Agustina, i nahodise na vecchje mjestaa gnegovijeh kgnigaa: da Viscgni nedopusti da umærli upadu u slo, akko svojom pameti Boscjanstvenom ne prividi, dase is sla mose isvadit koje dobro: *Neque enim posset malla sinere, nisi ex malis nosset bona facere.* A gnezi Boggoslovzi uce dabi Gospodin bio na gneki nacin ussillovan nedopustit slo, kada nebi prividio, da is gnega mosce isit veliko dobro, er innako nebi ukaso gnegovu mudros beskoncivu, i gnegovo Boscjanstveno Providjenje. Akkoje ovo ovako, moscemose obesselit, ter ochjutjet rados u istomu grjehu Adamovu. Da nije Viscgni prividio, da is grjeha istocnoga nije imalla dochi gljudskomu Narodu velika koris, nebi dopustio da sagrjesci nasc pærvi Roditegl. snam scto govore Sveti Ozi od sctette, koju donesse, svemu Svjetu neposluh Adamov, i ja gorko zvilim sajedno s' gnima, i scjalim toliko blago isgubjeno, scjalim oni ljepi, i Mirni scivot, scjalim onu srechnu neumærlos, & scjalim ono Gospostvo, kojebi imo raslogh værh svijeh pohotjenstvaa,

vaa, ſcjalim onu jakos, i ono hrabrenſtvo, s' Koijembiſmo mogli beſ ſtraha ærvatſe svakkijem naſcijem nepriategljom; Nu Kadſe ſpomenem od Jeſuſſa, Kadga raſmiſcgljam u priproſnoj Kucchjarizzi. Kadga gledam propetà na Kriſcju, Kadga primam na Otaru: govorimvam iſtmito, da ne chjutim u menni njednu boles, ter da gubim iſto ochjutjenje od boleſti, otidemi oncjas s' pameti Raj ſemaglski, i ſve raskoſce onega ſrechnoga mjeſta, ter slatchjem pjevanjem ſvete zærkve ſadruſcivam moje veſſeglje, i govorim: ſrechni grjeſce ſa Koga doghje s' Nebbeſaa taki, i toliki Odkupitegl: *O felix culpa, quæ talem, ac tantum meruit habere Redemptorem!* Nije od potrebe, davam ukaſcem, da Jeſus proli ſa ſvakkoga ſvoju Kærv neprozjegnemu, ter daje on opchjeni Okupitegl, nitije potrebnito, davas vjegbam, Kakko umrje ſa ſvakkoga, i Kakko priplati Chjachku Nebbeskomu ſvoijem trudima, i ſvoijem ſcivottom Boſcjanſtvenijem dugove ſvega gljudskoga Naroda, premje occitto, govori ſveti Proſper: da viſſechi na kriſcju odkupi ſvakkoga, i daſe onda, od nikkoga ne ſaboravi: *Chriſtus dedit ſemetipſum redemptionem pro omnibus, nullo excepto.* I ſa vasje umro Pogani, i ſavas Nevjernizi, i ſa vas greſcnizi, pogledajte gnegove ranne, i oni book, kogaſte Kopgljem raſtvorilli, moſcete, i vi, cinivam ſnatti Sveti Aguſtin, uljeſtit u Raj Kros ona vrata: *agnoſcitis latus, quod pupugiſtis, & propter vos apertum eſt.* I ne ſamo ovi Spaſſitegl occiſti gljudjski Narod od grjeha iſtocnoga, nu od ſvijeh innijeh grjehaa: *Sanguis Chriſti emundat nos ab omni peccato.* Da nejmaſmo drughu rannu na duſci, neggo onu ſamo, Kojunam oſtavi, ko ſa occinſtvo naſc pærvi Roditegl: ona ſama biaſce doſta ſa otetnam ſcivot blaſceni; Alliſmoſe i mi po nas rannili, i ucinilli naſcijem rukami ranne veoma gljute, i dubokke; Jeſuſnas od ſvijeh iſljeci. Adamnas ſvoijem neposluhom podloſci hudobi, i ucini pakgljene ſuſcnje, a mi s' naſcijem grjeſima uſmnoſcimo ovo ſuſcjanſtvo, i ſtaviſmo na nas teſce verighe; Jeſuſih ſvijeh raſlomi, i raſkærſci, i nebimu doſta povratitnam jedno krat ſlobodu Kakko moſcemo opet, grjeſcechi, upaſtit u ruke nepriateglske, tako hocchjeſ bitti naſc Spaſſitegl, i u naprieda, i Kadſe nebiſmo, imajuchi ovakoga Spaſſiteglja, ſahranili, nebiſmo imalli raſloga tuſcitſe na gneggo, neggo na nas, erbo on s'gnegovestrane, veli Sveti Pavo, moſce bitti naſc Spaſſitegl nepriſtavni: *Salvare in perpetuum poteſt.* A Sveti Ivan prilaga: Sinzi moj nemojte grjeſcit, nu akko ko po neſrecchi ſagrjeſci: neima na njedan nacin gubit uffanje od proſctenja, er imamo prid chjachkom Nebbeskijem Jeſuſſa pravednoga, koimu ſvakki dan prikaſciva ſvoja neprozjegnena doſtojanſtva ſa naſce grjehe: *Filioli hæc ſcribo vobis, ut non peccetis, ſed & ſi quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem Jeſum Chriſtum juſtum, & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris* 1. Joan. 2. Moſceliſe nachi Spaſſitegl ovako gljubeſgliv, i ovako blagodaran? Moſceliſe nachi odkuppjenje obilnije od ovega.

Cjujem ko govori: iſtinaje, Occe, danasje Jeſus iſbavio iſ ſuſcjanſtva, i daje ſaplatio Pravdi Boſcijoj ſa grjehe, Kojeſmo ucinilli, i Kojechjemo po naſcjoj neſrecchi ucinit u naprieda, allinas nije podpunno ſmirio, imonamje joſcter povratiti ſva ona dobra, Koja uſcivaſce Adam prie grjeha u Raju ſemalskomu; a nijenamih povratio, a ne uſcivamoih boglje od gnega? Moſce bitti da njeſmo ſtekli ſve one Milloſti, i ſva ona blagodarja, Koja uſciva naſc parvi Roditegl, dokle biaſce u bitju od Pravednoſti, teſcto ſato, Kadnasje Jeſus nadario s' milloſtima vele vecchijem?

Tri ſtvaribiſte mogli donjeti prema mojoj beſsjedi. Pærvaje ſtabar od ſcivotta, Koga Adam iſgubi, kad bi iſtjeran iſ Raja ſemaglskoga, i Koganam Jeſus ne povrati. Drugaje neumærlos, iſ Koje bi ſuvcen od Viſcgnena, Kada gnegov ſakon priſtupi, i gljudskije Narod ne ſtecce po Jeſuſſu. Trecchjaje uffanje veoma raſloſcito, Koje recceni Adam imaſce a ne ſagrjeſcit, i Koje iſgubi, Kadaſe

dase ∫a grjeha u∫bunisce prema gnemu gnegova pohotjenja, niti nam bi povratjeno, er stoimo svegh u strahu, da ne uvrjedimo Bo∫ciju Dobrotu.

Na parvu odgovaram. Scto ima cinit Stabar od ∫civotta, i isti stabar od ∫nanja s' Tielom Sina Bo∫cijega? Adam i∫jede vojchku, Koja visjasce na stabru od ∫nanja, i umrje; A ko ije Tjelo sina Bo∫cijega, ∫civjetchje u vjek vjekaa. Odgovaram na drughu, istinaje dabismo bili neumærli, da Adam ne sagrjesci, nu kad nebismo imalli nigda umrjeti, nebismo imalli ni Vjerru, ni uffanje od nascega uskærsnutja, dvje Kreposti veoma ljepsce, Kakko veli Sveti Agustin od iste Neumærlosti. Mogobih na ovo prilo∫cit, daje cjas, i slava veoma vecchja i∫it ∫cjv is rukaa silne smærti, i dicitse dobitjem ponossito, neggo u gne ruke nigda upastit. Nu i be∫ ovega nemo∫cemose tu∫cit sctonam Jesus ne povrati Neumærlos, er Kada dignu smærti strahocchju, i nemillos istoje Koliko danamjeje povratio. Ne osta ∫adu∫cen smaj lærditi, koi klasce be∫ millosærghja svakku værstu od Cegljadi, allisumi o∫ctri ∫ubi i∫vaghjeni, i Cegljustimusu ostalle ra∫bjene, sadje miram ko jedna ovciza, ne strascese od gnega ni mallahna djeza, ni plascive Djevojcize, neggo idu na smært, Kakko na pir. Scto imam rjeti o hrabrenijeh Mucceníkaa, koi smært ∫cele, i njesu mirni, dokle ne vide svoje tjelo, illi maccen ra∫jecceno, illi na oghgnu i∫pecceno. Rezzimi sada nemilla smærti ghdje tvoja priascgna strahocchja, ghdje tvoje slavno oru∫cje, ghdje tvoje davno dobitje? *Ubi est mors victoria tua, ubi est mors ∫timulus tuus?* 1. Corint. 15. Na trecchju najposlje odgovaram: da biasce velika srecchja naravi pravedne u Raju semaglskomu ono podlo∫cenje svijeh pohotjenjaa ra∫logu, ona mirnocchja unutærnja, i ono uffanje ra∫losciko, ∫a u grjeh nigda upastit. Istinaje danam ni ova dobra i∫gubjena od Adama, nebisce povratjena; Allinamih Jesus nadomjeri s' tolizijem nacinima, s' Kojemse mo∫cemo ∫acjuvat od grjeha, oru∫cjonasje s' molitvom, i s' tolizijem Svetotajstvima obechjonamje dachjenam bitti u pomochi Kadaga u∫-∫ovemo, dachjenam udjelit millos, Kadaje u∫prossimo. Dake mo∫ce cinit scto hocchje duh necisti, Mo∫cenas svjet napastovat, moguse u∫bunit prema nam nera∫losciita pohotjenstva akkose mi u∫ slu∫cimo nacinima od Jesussa ostavgljenijem, ne samo nechjemo upastit u grjeh, negochjemo ostat dobitnizi od svijeh nascijeh nepriateglja. Kad gljute oghgnevite ∫mije napadosce u pustigni na puk I∫raelski, tergi nemillo pezzahu, biasce Moyses po naredbi Bo∫ciioj, ucinio, i podignvo jednu smiju od Bronza, na Koju Kobi upeknut od prave smije, pogledo nebi umro, a ko nebi pogledo, ∫civotbi dospio, erbiga hotio povoglno do∫pjet: ∫nate veomo dobro, da ona ∫mija od Bronza biasce prilika Issukærsta nemillo Kri∫cju prigvo∫djena: Dake Kada u∫imate Koje napastovanje, pogledajte oncjas na gnega, ter nechjete u gnemu uvrjedit Go∫podina. Odgovaratemi: dase Boogh vrjeghja od Umærlijeh, istinaje, alliga nikko nije ussillovan vrjeghjat, mo∫cemose akko hocchjemo pridat nepriateglju, i mo∫cemoga slavnijem oru∫cjem pridobiti, i sctoje vecchje arva juchise s' gnime be∫ pristanja, ter pridobivajuchiga: mo∫cemo uljestit u Kragljestvo Nebbescko s' vecchjem dostojanstvima, i u∫civat u Raju vecchju slavu, neghbismo u∫civali da nije Adam sagrje∫cio, i dasmo imalli bitti ∫a ∫emglje na Nebbessa prinesseni. Vidite dake dase Jesussu veoma ljepo pristoi ovo Imme, ukolikoje on nasc pravi Odkupitegl, i Spassitegl, erbonasje odkupio svojom Kærvi Neprokjegnenom, i svojenas strane hocchje sahraniti, radi toga ∫ovimoga Immenom od Odkupiteglja, Immenom od Spassiteglja, Immenom od Jesussa. Ovo slavno, i slatko Imme na∫ivamo u svakko dobba, a nadasve na smærtnomu cjassu, ondamu rezzimo: Millostivi Jesusse: budinam Jesus, budinam Spassitegl.

BESSJEDA SCESETA

Na blaghi dan od Vodokærſtaa.

Svetinas Kragli uce Kakkoſe imamo oſcivat Boſcijem nadahnuchim.

Vidimus Stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum. Matth. 2.

Kragli ſrechni, i blaſceni, koi potom vidjeſte ſvjetlu ſvjeſdu u Iſtoku, necinechi zjennu ni od Kragljeſtva, ni od Rodjakaa, ni od podloſcnikaa: ſtaviſteſe na put neſnan pun poghibjaa, i ſasjedaa, terga ne oſtaviſte, doklevas ſvjeſda iſtocna ne dovede do ſpille Betlemske, u Kojoj leſcjaſce na mallo slamme Dieteſcze Boſcjanſtveno Kemu Klagnajuchiſe s' velikijemo podniſcenſtvom, prikaſaſte vaſce darove, govorecchi: Potom vidjeſmo ſvjetlu ſvjeſdu u Iſtoku, doſcliſmotiſe pokloniti: *Vidimus ſtellam in Oriente & venimus.* Nekka hvali Komuje drago, illi hrabrenſtvo ovijeh Kragljaa s' Koijemſe ſtaviſce na put ovako trudan, illi ſtavnos, s' kojom sljediſce put trudni, i neſnani, illi blagodarnos, s' kojom Dieteſcze ſtopærv rodjeno pocjaſtiſce, illi oſtale neiſbrojne gnihove krepoſti, jachju hvali gnihov posluh, i cjudditſe na poſpjeſcnos, s' kojom na Boſcije nadahnutje, i na ſvanje odgovoriſce. Velik bi posluh ovijeh kragljaa, cjudnovit u iſtinu, nu kakko vidite ovi poſluch, i ovo poſpjeſcno oſvanje na Boſcija nadahnutja, dovedoſceih priko goraa, i planninaa, priko ſelha, i Dærſcjavaa innoſtranijeh k' Jeſuſſu od priciſte Djevizze Marije porodjenu. Radi toga odrediosſam ukaſatvam, da akko i vi ſcudite iſracchi Bogga, i mjeſto od Blaſcenſtva Vjekuvjecnoga, trjebaje kad vas Viſcgni ſove, damuſe oncjas oſovete, ter daga sljedite ſvom bærſinom.

Vide Kragli na Nebbu iſtocnu ſvjeſdu, i ciniimſe daim govori s' jeſikkom ſceſtokijem: hotte ſa mnom: *Venite poſt me.* Onije sljede beſ Kærſmanja. Vide mnoſi iſtu ſvjeſdu, allimje mucno oſtavit kucchju, i bitje ſa sljeditje. ſvanje i Irud Kragl moguchi od Judee, daſe pokloni velikomu Kraglju, i Goſparu Vlaſctitomu od Nebba, i od ſemglje; Dohode k' gnemu Kragli iſtocni, cjuje od gnih pripovjedat cjuddo ſvjeſde ne prie vidjene, vidi gnihov iſgled, i niſſta ne magne onſe ne diſce s' priſtoglja, njiti oſtavglja Dvor Kragljevski, neggo govori Kraglim iſtocnijem: otidite pærvo vi, i ſvakkoga Koga putem ſuſrectete, pitajte pomgnivo ſnali ſctogod o djetetu ſtoparv podjenju: *Ite interrogante diligenter de puero:* Matth. 2. nemojte oſtavit ni værha gore, ni prodoli, ni dubrave ſa iſnachga, uljeſite u ſvakki grad, i u ſvakko mjeſto, ſa vidjeti nahodiliſe u gnemu to Djete j Kadga najposlje iſnaghiete, cinitemi ſnatti ghdije gnegovo pribivaliſcte, er Kadga obaſnam, dochmuchjute i ja poklonit, *ut & ego veniens adorem eum.* Neraſborni Kraglju Irude ſaſctomuſe nechjeſc otit ſada pokloniti; alli Zjeniſc dachjeſc imatti u naprieda boglju ſgoddu alli druſcbu plemmenitiju? Sad ne mogu, nu kad doghjem u poſnanje ghdjeſe nahodi: otitchjumuſe, i ja poklonit. Ah ſtraſcimſe da s' tvoijem odmizzanjem, ne uſraſte ovo djete, i damuſe nebudeſc uſſillovan onda poklonit Kakko Sudzu prema tebbi raſærcnu. ſato moi pridraſi trjebaſe oncjas oſvat Boggu Kadnas ſove, i gnegovo nadahnutje ne iſpuſtit. Ko govori Kakko Irud neſvjeſni govoraſce: otitchju, alli ne ſada, veoma laſno nechje doch k' Jeſuſſu, Kakko ni on ne doghje, a doghjoſce Kragli iſctoni, ermuſe oſvaſce na parvo ſvanje. Scto hocchje rjeti oſvatſe oncjas? Nu vighimo ovo, i u Matteu Apoſtolu, i u Marii mandaljeni, ſa mochi, i u poſpjeſcnos gnihova oſvanja iſgledati.

Kodecchi Illukars jedan dan putem, vidje

vidje Mattea *ſa* tærpe*ſ*om tærgovnickom *ſ*amærſcena u dobiti *: Cum pertranſiret Jeſus vidit hominem, Matthæum nomine, ſedentem in telonio*. Ne recemu drugo, neggo ove dvje rjeci : hodi ſamnom : *ſequere me*. Potom Matteo cju glas Iſſukærſtov, i gnegovo *ſ*vanje Bo*ſ*cjanſtveno, dignuſe taj cjas i*ſ*a tærpe*ſ*e, tergasljedi : *Surgens ſecutus eſt eum*. Matt. 9. Neodgovorimu : sljeditchjute Gospodine, allimi dopuſti da doværſcim moje posle vremenite, da primim mjeddi cd du*ſ*cnikaa, alli da oſtavim I*ſ*piſana gnihova immena, dopuſtimi da otidem *ſ*a cjas domma, ter daſe odjelim od Rodjakaa, a pakchjute sljedit dobrovoglno. Ne odgovorimu na ovi nacin, neghſe dignu oncjas i*ſ*a tærpe*ſ*e, i u*ſ*e sljedit Iſſukærſta. *Surgens ſecutus eſt eum*. A Maria Mandaljena potom cju slatku beſsjedu Jeſuſſovu, promutiſe tako u ſærzu : da odredi oſtavit ſve ra*ſ*blude, ſve i*ſ*pra*ſ*noſti, i prieteglje, i netom oba*ſ*na, daſe Iſſukærs nahodjaſce u Kucchi jednoga Fariſea : *Ut cognovit quod accubuiſſet in domo Phariſæi*. Luc. 7. otidega oncjas i*ſ*nachi be*ſ* naprave, i be*ſ* urefaa, ra*ſ*koſſana, ra*ſ*pletena ſva u ſmutgni, i u placcju. Naghjega *ſ*a tærpe*ſ*om, proſtrjeſe prid gnegove noghe, Koje u*ſ*e Zelivati, proljevajuchi viſce gnih pokorne ſu*ſ*e. Da Maria Mandaljena ne otide oncjas I*ſ*nachi Iſſukarſta, da recce : joſciam mlada, i rumena, kad oſtarim, ondachjuga i*ſ*kat, ſctobi bilo od gne? mo*ſ*ce bitti, da nebi ſad u Raju, s' Pokornizam u*ſ*civala, negh s' greſcnizam na dno pakala boravila, i tugovala. Vidite dake Kolikoje potrebnito o*ſ*vatſe be*ſ* Karſmanja Boggu, ter sljedit oni glas, s' Koijemſmo ſvahi na vjecno U*ſ*civanje.

Sadmi rezzi na u*ſ*dano : jeſilli ti u Koje dobba bio *ſ*van od Boga? Jeſam, Occe, toliko putaa, i kada sluſcjah rjec Bo*ſ*ciju, i kadaſe treſaſce *ſ*emglja, i kada sljedi ſmært moga Rodjaka; da jeſilliſe o*ſ*vo Boggu na toliko *ſ*vanjaa? Njeſam Occe, er biah *ſ*apleten u velizijeh poslih. Toje *ſ*lo veliko; alli imaſc *ſ*natti, da cjujem, i ſad jedan glas unutærgni, Koimi govori : vecchjeje vrjeme; da oſtaviſc onu Kucchju, u Kojoj jes toliko godiſctaa da vrjeghjaſc Boſciju Dobrotu, da jeſilije odredio oſtavit? Jeſam, alli ne oncjas, da nebi ko poceo ſumgnit, alli govorit : da biaſce koje *ſ*lo. Nu potom naghjem koi dobar nacin *ſ*a odaleccitſe od gne : davamti rjec, dachjuſe odaleccit. A jati odgovaram, da akkoſe ne o*ſ*oveſc Boggu, Koite ſad *ſ*ove, sljeditchjeſc vrjeghjat gnegovu Dobrotu, Kakkoſije doſad vrjeghio. Dogoditchjetiſe Kakkoſe dogodi Kraglju Irudu, Koi erſe ne o*ſ*va oncjas Bo*ſ*cijemu *ſ*vanju, umrje u grjehu, terſe oſſudi. Da ti jeſilli bila kada *ſ*vana od Goſpodina? Jeſam Occe, pravednotichju pripovidjet ſve Koliko. Imah u moja *ſ*elena ljetta veliko priateglſtvo s' jednijem Cegljadettom, i ovo priatelglſtvo bimi u*ſ*rok od vele grjehaa, ighjah u ono vrjeme na iſpovjes, obecchjavah iſpovjedniku dachjuga oſtavit, alli ſamo s' uſtima, erſe i*ſ*a iſpovjeſti povrachjah na iſto chjuchjenſtvo, i na iſtu gljubav, i ova gljubav bi meghju namma *ſ*a gnekoliko vremena, i mo*ſ*ce bitti daſe joſc nahodi Koja gne iskra u momu ſærzu, *ſ*a ovi u*ſ*rok bitchje Koje godiſcte dame ſmetaju moje proſccjaſte iſpovjeſti; alli ermiih bi mucno pricignati, naſtojah poduſcit unutærnju gneku gri*ſ*glizu, i ſmirit nepokoj moje duſce, ſudechi daje nera*ſ*loſcita ta ſmechja biuſci da ſve grjehe pripovjedah na iſpovjeſti, i njednoga ne *ſ*atajah. Nu imaſc *ſ*natti, da od kadſam cjulla jednoga vrjedna, i pametna Redovnika beſsjedit o Iſpovjeſti, ſmetajume vele vecchje moje proſcjaſte iſpovjeſti, i ſumgnim imahlih onda pravu boles od moijeh grjehaa; i pravu odluku. Imaſc *ſ*natti da ta gri*ſ*liza nije drugo neggo jedno krenutje Bo*ſ*cije milloſti, ſadte Goſpodin tice, ter *ſ*ove oſſobito, nemoſe ogluſcit, Kakkoſiſe do ſad ogluſcila, neggoſe o*ſ*ovi, i kreniſe i ti, er nije doſta jedno krenutje, *ſ*a dochi do gnega, hocchjeſe dva krenutja, i gnegovo, i tvoje, Onte jur krenvo, ſadſe kreni ti s' gnegovom pomocchi.

Pripovjeda ſveti Ivan, da biaſce u Jeru*ſ*a-

rusalemu jedno blatto, u koje oni koibi najparvi uljeso od onijeh nemochnikaa, koibi stali na kraj gnega cekkajuchi Anghjela da krene vodom lescechjom, osdraviobi od svakke nemochi, i od one sa koje ljecnizi ljeka ne nahodjahu: *Qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ sanus fiebat a quacumque detinebatur infirmitate:* Joan. 5. Ovdi vidite, da biahu potrebnita dva krenutja sa stech sdravglje, bi potrebnito, da Anghio krene vodom reccenoga blatta, ter dase na krenutje vode krene oncjas nemochnik, i uljese u blatto; i akkose nebi oncjas krenvo, nebi stekko sdravglje, erbimuga drughi prigrabio, koibi prie gnega uljeso u blatto: *Qui prior descendisset in Piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat.* Tisi jur ochujchjela u tebbi krenutje Boscije millosti, sadse kreni ti, naghi oncjas jednoga dobra Ispovjednika, uljesi u kladenaz kærvi Isukærstove, ter occisti s'gnom duscju tolizijem grjesima isgnuscenu. Scto vecchje cekkasc? Akko propustisc ovu sgoddu, ja nesnam, hocchjescli imat drughu ovoj prilicnu.

Ja Zjenim dachje u vrjeme ove bessjede mnosi od vas bitti occhjuchjet raslicna krenutja, i cjutti rasliecne glasove unutærnje onichje bitti cjutti glas: vrati tughje, plati dugove, smiri onu Vdovizzu, one Sirote, one rabotnike; A onichje bitti cjutti: ugasi ogagn od rasærgbe, ostavi mærsenje, terse smiri s'nepriategljom; A oni, odkri grjeh, koga jes toliko vremena, da ne govorisc pravedno na ispovjesti, rezziga ne s' ustima napola satvorenijem, kakko i prie, negh otvoreno, i sasvijem okolicisma potrebnitijem. Blattose krenulo kakko vidite, krenitese sad vi akko hocchjete osdravit; tolise ovega puta ne krenete isa toliko krenutjaa Boscije millosti: ja nesnam hocchjetelise igda krenut, kakkochje bitti potrebnito, sa dochi do Jesussa. Cjujuchi danas gnegov glas, osovitemuse, er akkose nakon stoliko svanja ogluscite i ovega puta, mosce bitti, dachjete odtvardnut u grjehu, i u gnemu umrjeti. Pripovjeda Otaz Segneri, da nahodechise pri smærti jedan Mladich, koi biasce proveo mlados u velikoj necistochi, bi nagovaran na ispovjes; alli saludu, er mosce bitti, dase usdasce, da nebi umro od one nemochi. Alli Boogh millostivi; jedabise nemochnik osvjestio, cinimu vidjet na svili, Koja visiasce oko gnegova odra upisane ove rjeci Isaije Prorokka: isctite Gospodina doklese mosce Isnachi: *Quærite Dominum, dum inveniri potest:* Ustrelese na ovi pogled, alli ne odredi svatti Ispovjednika, Sutra vidje na istomu mejstu ispisane ove drughe rjeci: iskatchjeteme, allime nechjete isnachi: *Quæretis me, & non invenietis:* napunnise vecchjega straha, kad vidje ove drughe strascnije rjeci; alli ni one ne krenusce gnegovo tværdo særze na pokoru. Vidje najposlje trecchi dan strascnijem slovima ispisano na reccenoj svili: umrjetchjete u vascemu grjehu: *In peccato vestro moriemini.* I ovakose dogodi, er oni koi biasce svan od Bogga tolikrat na pokoru, i nehotjese osvat, umrje proklinajuchi cjas od smærti, kojaga rasluci od svijeh rasbludaa vremenitijeh, termu otvori vrata od svijeh tugaa vjekuvjecnijeh. Segn. part. 3. rag. 22. n. 13. Vi Sveti kragli, koise osvaste, potom cjuste glas Nebbeski, kakkose vi isti isustite: *Vidimus, & venimus:* isprossite i nam millos u Gospodina, dase i mi osovemo svanju Boscijemu onako pospjescno, kakkose i vi osvaste, ter da po vascemu putu doghjemo k' Jesussu.

BES-

BESSJEDA SCESET I PARVA

Na Blaghdan od ſvijechjaa

O Occiſtjenju Goſpinu.

Poſt quam impleti ſunt dies purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi, tulerunt Jeſum in Jeruſalem, ut ſiſterent eum Domino. Luc. 2.

NEbiahu Boggu ugodna nadvornja ſvetiliſcta, kojamu cignahu ſcidovi beſ unútærnjega Boggocjaſtjenja, radi toga ciniim ſnatti, da nemogaſce gledat ſvoje otare ognuſcene karvi ſcivinaa neraſloſcitijeh, i pozargnene dimom gnihova tamjana, ter dabimu bilo drago ſvetiliſcte od hvale, i molitve: *Nunquid manducabo carnes taurorum, aut ſanguinem hircorum potabo? imola Deo ſacrificium laudis, & redde Altiſſimo vota tua; invoca me in die tribulationis:* Pſal. 49. I joſcim da na ſnanje damu nije draga ni molitva, koja iſlaſi iſ uſtaa, a ne iſ ſærza, i daſe na ovaku molitvu nebi prignuo, nitibije usliſcjo. Alli ſaſvijem ovijem opovidjenjem, oni tupi puk sljedjaſce cinit Kakko i prie. Kogljaſce bakke, i oſtale ſcivine neraſloſcite; Alli ova ſvetiliſcta nebiahu viſcgnemu ugodna, erih cignaſce beſ unutærnjega Boggocjaſtjenja, nitimu biahu ugodne gnegove molitve s'uſtima, a ne ſærzem ucignene. Alli danas iſa Rodjenja ide Maria u Templo na obicjaj od Rodigljaa, ne s' pjeneſima ſrebærnijem, er biaſce ſiromaſciza, negh s' gærlizam, illiti s' golubizzam: *Poſtquam impleti ſunt dies purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi, tulerunt Jeſum in Geruſalem, ut ſiſterent eum Domino:* I od gnechje Goſpodin bitti hvalen, i poſctovan Kakko ſcudi. Onachje punna duha, i iſtine ucinit najvecchje ſvetiliſcte, kojeſe na ſemgli ucinillo, prikaſivajuchi Chjachku Nebbeskomu ſina, kogaje porodilla. Na koije nacin ovo sljedilo, jachjuvam na cjas Blaſcene Goſpe ſpovidjeti.

Ukaſaſe posluſcna Blaſcena Goſpa u ovi dan dvjema ſapovjedim ſtaroga ſakona. Pærva ſapovjed naredivaſce, da ſcena, kojabi ſina porodilla, imallaje poſtat u Kucchi uklognena ſa zjelijeh cetres danaa, iſa koijeh ctit u Templo, terſe occiſtit od ozkværgnenja porodnoga. Priciſta Djevizza Maria ne bi podloſcna ovoj ſapovjedi, er ghdje nije ozkværgnenja, nije potreba ni od occiſtjenja. Ona, Kakko bi Djevizza, i ſahrani Djevicjanſtvo, kada ſacce ſina Boſcijega, tako bi Djevizza, i ſahrani Djevicjanſtvo, kadaga porodi, i porodjene Boſcjanſtveno biuſci iſiſclo iſ gne utrobe Kakko prohodi ſrak ſuncjani kros Sud golotni, ne ſamo ne potamje gne ciſtochju, nuje oſtavi vele ljepſcju, i ſvjetiliju: *Natus de Virgine, Matris integritatem non minuit, ſed ſacravit:* Ovako pjeva ſveta Zærkva. Niſcta ne magne pripodniſcena Djevizza hotjeſe ukaſat posluſcna, i potom doſpje uklognenje ſakonito, otide u dan cetardeſeti u ſveto Templo punna duha iſtinitoga ſadruſcena s' tiſſuchju Krepoſtii raſlicnijeh, ſa occiſtit ozkværgnenje, koje nejmaſce.

Hotiobih daſe iſgledaju u Mariu one greſcnike, i oni greſcnizi, koi ſaſve da imaju duſcju s' tolizijem grjeſima iſgnuſcenu, niſcta ne magne nechje da priſtupe k' pokornomu kupaliſctu ſa oplakatſe u kærvi Iſſukærſtovoj, i kadgod proghje ſvetkovina od Uskærſnutja Goſpodinova; vrjeme od Zærkve odredjeno ſa iſpovjeſti, i oni duſcju od gnuſſobe ne occiſte. Nekka cjuju ovi Gverika Opatta, koiim govori: da pri iſgledu

Majke od ciſtochje, imallibiſe oni od grjeha na ſvakki nacin occiſtiti. *Tempus purgationis advenit, quando Mater puritatis dedit nobis exemplum, quo debeamus purgari*: Ser. 4. de Purif. Druga ſapovjed ſtaroga ſakona naredivaſce ſcidovim, da odneſſu ſina pærvorodnoga, kadbiimſe rodio u Templo, i daga prikaſcju Viſcgnemu, opovjedajuchi s' ovijem djellom priveliko Goſpoſtvo, koje on ima viſce gnih, i ſa uſpomenu one milloſti, kojuim ucini, kada ſa iſvaditih iſ ſuſcjanſtva Faravnova, posla Anghjela pogubiteglja, koi u jednu noch posjece ſve ſinove pærvorodne Jeghjupacke. Ovu ſapovjed iſvarſci Blaſcena Goſpa, er ſajedno ſvetijem Joſeſom odneſſe u Jeruſalem Jeſuſſa gne ſina pærvorodnoga, ſa prikaſatga Goſpodinu: *Tulerunt Jeſum in Jeruſalem, ut ſisterent eum Domino*.

Trajaſce ſcivot u ovo vrjeme jedan ſveti ſtaraz Prorok, i veliki Naucitegl ſvetoga ſakona na imme Simiun, koi biaſce veoma Boggu ugodan radi gnegovijeh Krepoſtii, i Duh ſveti pribivaſce u gnemu ſvoijem darovima. Imaſce veliku poſcudu vidjeti prie ſmærti Odkupiteglja obecchjana Pærvorodnizim od Goſpodina, a od Prorokaa nareccena, i biaſcemu iſti Duh ſveti obecchjo, daſe nebi s' ovega ſvjeta odjelio, ſcto nebi prie vidio ſvoijem occima ſcudjenoga Odkupiteglja; ſato ono jutro, u koje Blaſcena Goſpa imaſce prikaſat u Templu ſina Boſcijega Odkupiteglja ſvijeh Umærlijeh, bimu obgljavjeno, da otide u Templo, erbi ondi vidio ſcto biaſce ſcudio vidjet. On otide ſveſcto prie mogaſce i potom vidje u rukah priſvete Majke jedno Djeteſcze, proſvjetgljen Nebbeskom ſvjetloſti, poſnaga ſa ſina Boſcijega Odkupiteglja od ſvjeta. Na ovo vidjene uſigra od veſſeglja, ter uſijmauchiga s' velikijem priklonſtvom u naruccje, ſochjuti toliku rados u ſebbi, er vidje iſpugnene ſvoje poſcude, da uſe molit Goſpodina, damu skrati ſcivot, ter daga ſvjeta iſbavi: *Nunc dimittis ſervum tuum Domine ſecundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei ſalutare tuum*: Cant. Sime. Na iſgled Blaſcene Goſpe imallebi ſve Mattere prikaſati u vrjeme od djetinſtva ſvoje ſinove Goſpodinu, erſu oni s' vecchjem raſlogom Boſcii, negh gnihovi, ukolikoſuih od gnega na dar. Alliſe nahodi na ſvjetu Mattera tako hudijeh, i tako nemillijeh, da ne ſamo, ne poſvetchjuju ſinove Viſcgnemu, nuih hudobam pridavaju, ne erboim cine pravo od gnih ſvetiliſcte, Kakkoga cignahu ſcidovi odmetnizi ſvetoga ſakona, i Klagnaozi od Nebogovaa, od koijeh oſtavi upiſano ſveti kragl David: *Immolaverunt filios ſuos, & filias ſuas dæmoniis*: Negh er s' proklignanjem, ſlijem iſgledom, i s' opakijem ſcivottom cineim put, koi vodi u propas pakgljenu, ghdje hudobe pribivaju. Teſcko vam akkoſe iſgubite, i akkoſe iſgube ſajedno s' vamma vaſce Kchjeri, i vaſci ſinovi, Kolikochje u onemn mjeſtu od ſvijeh mukaa mærſjet na vas, Kolikochjevas proklignat, erim daſte ſcivot, a ne daſteim dobre nacine, ſa ſahranitga, neggoih s' poganijem rjecima, i s' djellima opazijem privedoſte na grjeh, i biſteim uſrok od iſgubjenja.

Darſcim da ſnate daſe jutroſcnja ſvetkovina naſiva blaghdan od ſvjechjaa, er puk u skupnoproſcenju noſſi u ruzi ſvjechje od Redovnika blagoslovjene, a oneſu ſvjechje prilika Iſſukærſtova, koi biaſce sjaliſcte i ſvjechja; er ſvojom ſvjetloſti otjera s' gnega tminne, i ukaſa umærlijem put od Raja. ſato i vi na gnegov iſgled imate bitti u naprieda ſvjechja u kucchi, imate najpærvo s' vaſcjom pomgnom otjerat iſ gne ſveſctoje nepriſtojno, ſveſctoje Boggu neugodno, a pak s' dobrijem rjecima, i s' ljepijem iſgledom priveſtit kchjeri i ſinove na krepos, i uputitih put Kraglieſtva Nebbeskoga. Prikaſciteih Viſcgnemu iſ malahna, Kakko prikaſa Blaſcena Goſpa ſvoga ſina Jeſuſſa, terga mollite, da akko on prividi daga u tjeku od godiſctaa imaju uvrjedit ſmærtno daim prie uvrjeghje skrati ſcivot vremeniti, da ne iſgube vjekuvjecni. A menni na ſværſi od beſsjede dopuſtite daſe obratim

ratim k' Majzi Boſcijoj, ter dajoj reecem. Pricista Djevizzo tisi u ovi dan otiscla u Jeruſalem ſa prikaſat tvoga sina pærvorodnoga Chjachku Nebbeskomu, i ja na tvoj iſgled hotiobihmu prikaſat Zjelo moje særze, pokli drugo nejmam ſa prikaſatmu, niti on iſcte drugo od menne: *Fili mi præbe mibi cor tuum*. Alli Kakko on moſce primit blaghjem okkom jedno særze ovako iſgnusceno? Ah strascimse daga neustjebude uſeti? niscta ne magne ne gubim uffanje; on koi vidi sva særza umærlijeh, vidi daje ovo moje tako bolesno, i tako uzvigljeno, erga uvrjedi, dabi hotjello smærciti s' karvi grjehe, koje ucini. A kragl pokornik cinimi ſnatti: da Goſpodin ne odmecchje særze pokajano i podniſceno: *Cor contritum, & humiliatum Deus ne deſpicies*: Psal. 50. Akko ti paka millostiva Djevizzo dostoiscse prikaſatmu ovo moje særze, ovako studeno, ter sadruſcit moje prikaſanje s' prikaſanjem tvoga sina Boſcjanstvenoga: Onga u istinu nechje mocchi odværch iſ prid sebbe, toliku rados chjuti u tvomu pridragomu sinku, i toliku gljubav nossi tebbi, da Zjechja gnega i tebbe, primitchje doisto ovo moje prikaſanje. Kakkose dake Ti danas prikaſa Viscgnemu u Templu Salamunovu, ter ucini priveliko Prikaſanje od tvoga sina Boſcjanstvenoga pærvorodnika, tako i ja pristupem k'tebbi, kojasi ſcivo Templo Duha svetoga, i postavgljajuchi u tvoje pricisté ruke ovo moje særze, molimte daga prikaſcesc Viscgnemu, er hocchje bitti u naprieda ſcjærtva od gljubavi. Ja ſpovjedam daje on dar mallahan, i nedostojan Boſcijega Velicjanstva, alli sadruſcen s' dostojanstvima beſkoncivijem tvoga sina, i prikaſan od Tebbe, stecchje zjennu, koju nejma u sebbi. Nemojse dake kratit priblaga Djevizzo ucinitmu ſa menne ovo prikaſanje, erti ja obecchjavam, dachju u naprieda cjuvat sasvom pomgnom ovo særze, ne vecchje moje, negh gnegovo, i nechju s' gnime gljubit ikkoga drugoga, iſvan gnega, i erbo gnegova gljubav ide s' tvojom sadruſcena, gljubechi gnega, gljubitchju i Tebbe, ſcjalechi, davas njesam u proſcjasta ljetta gljubio.

BESSJEDA SCESET I DRUGA

Na blaghi dan svetoga Vlasi

O gnegovoj smærti.

Pretioſa in conſpectu Domini mors Sanctorum ejus: Psal. 115.

Meghju tissuchju ſalaa, kojase na ſemgli nahode, svak dærſci dasu najvecchja, i najteſcija: glad, kuga, Booj, i Tresenja, er u mallo vremena mogu pomestit Kragljestva, poraſit Dærſcjave, iſpraſnit gradove, iſkorjepit kucchie, i napunnit grobove gljudskijem telessima; Alli ſasve dasu ova ſla veoma tescka, i velika, smartje od gnih i gora, i strascnija, er ona svegh kad doghje digne ſcivot umærlijem. Od ovese istine stavi i Aristotile meghju tminnam od poganstva, i naprſa: daje smært od svijeh strahochjaa najstrascivija: *Omnium terribilium teribiliſſimum eſt*: Eth. 2. c. 3. Nu koja smært? Ne druga u istinu, neggo smært gresenikova, kojamu diſce sva dobra vremenita, ter otvora vrata od svijeh tugaa, i jadaa vjekuvjecnijeh, erbo smært od Pravednikaa, i svetaza, ne samo nije nemilla, ni strasciva, neggo blaga, i mirna, i nenahodise od gne prozjena prid lizem Boſcijem: *Pretioſa in conſpectu* Do-

Domini mors Sanctorum ejus: Ovaka bi smært svetoga Vlasi, jachjuvamje ftavit prid occi, nekka od gnega naucite s' kojom krepofti, i s' koijem hrabrenftvom imate smært susreftiti.

Isa toliko mukaa, koje pritærpi s' velikom ftavnofti sveti Vlasi *sa* svetu Vjerru, bi po *sapovjedi* nemilloga Agrikolaa metnut najposlje u jedno *jesero*, *sa* vidjet hocchjeliga Boogh *isdno* vodaa *isvaditi*; Alli ne samo, ne otide na dno Vlasi. neghse *use* scetat po *jeseru*, Kakko po suhoj *semgli* s' *mnositjem* cjuddom od Nevjernikaa, a pak sjede po sred gnega, terse *use* natjezat s' nevjernizima, govorechiim: akko imate Boggove ovako moguchje, Kakkoje moguch Boogh od Kærftjanaa, uljesite i vi u *jesero*, ter cekkajte od gnih onu pomoch, koju ja primam od moga Bogga. Na ove rjeci s' mnogom dikom reccene od Vlasi, nemoguse uftaviti nevjernizi, negh scefet i pet od gnih, ulase u *jesero* s' uffanjem, dachjeih *usdærscjati* na værh vode gnihovi Boggovi; Alli potom ulje*sosce*, otidosce na dno, i uftopiscese. Oftasce smutjeni, i smeteni nevjernizi, koi biahu oftalli na kraj *jesera*, videchi ovako proslavjena Bogga od Kærftjanaa, a gnihove Boggove *isruscene*, a *sapovjednik* Agrikolao *uscescese* prema Vlasi na taki nacin, damu odredi dignut *scivot*; Alli oni Boogh, *sa* slavu koga toliko *istrudi*, i vojeva sveti Vlasi, poscigljemu jednoga Anghjela s' Nebbesaa, koimu s' rajskijem lizem ovako govori: *Isidi* Vlasi *is jesera*, spravise na najpokogne ærvanje *isa* kogachjesc primit krunnu od Pravednofti *is*rukaa iftoga Iffukærfta, Poglavize od svijeh svetijeh muccenikaa.

Ne primi Vlasi oni glas, Kakko svjet *sa* pobjegnut, neggo Kakko utjehu *sa* ærvatse, *islasi is jesera* s' jednijem lizem tako *rascescenijem*, i tako svjetlijem, da kogodga gleda od Kærftjanaa: dohodi po gnegovu *rascescenju* u *sposnanje*, daje priscjo s' *rasgovora* Nebbeskoga. Potom fta na kopno, bi odveden od Vojnikaa prid Agrikolaa, koiga offudi na smært s' ovijem rjecima: poklisi imo toliko smionftvo rugatse mnom, Ceffarom i nascijem Boggovima, i bio *us*rok od smærti vecchje od scefet gljudii: bitchjeti glava osjecena, i umrietchjese s' dva djeteta od tebbe s' villeniftvom privratjena: *Blasius qui me contempsit, & imperiali præcepto contradixit, Deosque inhonoravit, & insuper sexaginta quinque viros aquis demersos interfecit: simul cum duobus pueris, quos magiis su s decepit, capite truncetur*: Apud Bollan in vit. S. Blas. Ne utrescese na smærtni glas sveti Vlasi, negh *usigra* od veffeglja na oni nacin, na koi *usigra* jedan *suscjagn*, kada cjuje *scudjeni* glas od slobode, i akko proli koju *susu*, ne bisce *suse* od *scjalosti*, kojemu smetosce mir duhovni, neggo *snse* od veffeglja, kojemu lize uresisce. Videchi sudaz Agrikolao toliko hrabrenftvo, i toliku mirnochju u Vlasi na smært offudjenu, nemogasce gledat tolike krepofti, negh pridavajuchiga *sluscbenizim* od Pravde: *satvorise* u svoje Dvore, a Vlasi s' dvoje Djecize, Kakko vjeran Paftjer svoijem ovcizam uputise put mjefta odredjena *sa* gnegove smærti.

Sljedega tolizi pogani, koje on obrati na svetu Vjerru, terga *sovu* pocetkom gnihova spaffenja, pratega tolizi Kærftjani, koje on *usdærscja* u Vjerri, terga *sovu* Chjachkom gnihovijeh duscjaa. Hode *sa* gnim tolizi nemochnizi, koijem on *sdravglje* povrati, terga *sovu* Uskærsnsnitegljom gnihovijeh telesaa. Sami *sluscbenizi* od Pravde, *sa* ugodit gnihovu Gosparu, kunuga, i psuju, ter garde svakkijem rjecima prikornijem; alli svesctose oni prema gnemu vechma *uscisc*ju, svese on *kasce* gljube*sc*glivii na dvoru prema gnim, a s' pameti *ras*miscglja Iffukærfta, kad hodiasce na goru od Kalvaria dovær*s*cit svetilisćte gnegova *scivotta*. Kadga dovedosce na mjefto *sa* smærti odredjeno, koje ne bi vele daleko od Sebafte grada u Armenii: hotiahu *sluscbenizi* od Pravde *isværscit* oncjas *sapovjed* Agrikolaa gnihova Gos*para*, i smaknut svetoga Vlasi. Nu on s' ljepijem nacinom *isprossi* u gnih da pocekaju, dokle ucini sve ovo sćtochjuvam pripovidjet.

Naj-

Najpærvo kleknu na tle, ter podisajuchi put Nebbesaa ruke, i occi oplakane, poce prid mnosctvom puka prikupgljena govoriti: O Bosce millostivi, koime is tminaa od poganstva privede na pravu Vjerru, i na svetinju tvoga sakona: Ti koisi parva, i istinita svjetlos, i koi srazima tvoga Boscjanstva obsivasc svakoga Cjovjekka, koi na svjet dohodi: Ti i s' moje pati otjera tminne od nesnanja, i udjelimi pomoch u scivottu, da bes straha spovjedam svetu Vjerru prid sudzima nevjernijem, udjelimije i sada na sværsi, nekka s' hrabrenosti prolijem karv, i dam sa gnu scivot; i pokli stoim sa isværscit ono svetilisćte, na koje jes toliko vremena dase nastojah spravit, molimte Gospodi ne, da uslisisc ovu moju najposliednu molitvu: Kakkose sluſci u scivottu mnom tvoijem nedostojnijem sluscbenikom, sa djeliti millosti tvoje Boscjanstvene blagodarnosti, i ja vecchje krat po tvojoj Kreposti udjelih pomoch potrebnizim, utjescih nevoglnike, osdravih nemochnike: takote molim, dase sluscisc mnom, i po mojoj smærti, ret da usliscisc one, koite usmole u imme moje. Ne pitam ovo u Tebbe sa koju tasćtu slavu, alli sa ostavit na semgji uspomenu moga immena, Ti snasc, da nigda ne isckah gljudsku Zjennu, neggo prossim u Tebbe ovu millos, er scudim udjelit pomoch onijem, koije usprosse u menne, i po mojoj smærti. Kogod dake u doscjasto vrjeme illi tren od suprotivaa, illi progognen od nepriategljaa, illi peccjagljen od jadaa, illi moren od nemochi, navlasćtito od gærla, utecese tebbi sovuchi menne tvoga nedostojna sluscbenika: dostoise usliscitga sa ovo svetilisćte, kojeti prikascivam, ispunni gnegove poscude, ter nemoj dopustit, dase ikko odjeli prasan s' otara tvoje Blagodarnosti. Nije ovo novi nacin od molitve u Zærkvi Boscijoj, sluscisccse gnime i drusi svezi, navlasćtito sveti Cristoforo, koi Kakkose ićti u gnegovu scivottu, kada imasce prolit karv, i datti scivot radi svete Vjerre, use molit Gospodina, da oslobodi ono mjesto, u komu usleſci gnegovo mærtvo tjelo, od gærmjavine, od oghgna, od glada, i od kughe, i Kakko prilaga sveti Ambrogio, dopustimu Gospodin josc savisce millos sa tjerat nemochi is telesaa: *Atque ut morbos, & infirmitates repellat, suppliciter obtinuit*. Molechi Bogga sveti Vlasi na recceni nacin, side s' Nebbesaa jedan oblak, koiga use obsivat svojem svjetlosti, terse cjuscje ove rjeci od svakkoga: Hrabreni Vojnice, Dobitnice moj pridraghi, jasam tvoj Boogh, koisamte proslavio po gradovih od Asije, a u napriedachjute proslaviti po svemu svjetu, isprossiosi svesćtosi pito; Jachju oslobodit, i od poghibjaa, i od suprotivaa, i od tugaa, i od progonstva, i od nemochi. kogodse utece menni, sovuchi tebbe, akko bude ovako od moje slave, i josćti savisce obecchjavem, dachju sve one, koi uscine od tebbe uspomenu napunniti darovima, i moijem blagossovom, napunnitchjn scittom gnihova gumna, a vinom, i ugljem gnihove baccve, i usmnoscitchju sva gnihova dobra, sa gljubav tvoju. *Blasi mi dilectissime, precem tuam exauditam, petitaque tibi scias esse concessa, & non solum hac, sed omnes tui memoriam celebrantes benedictionum mearum ubertate persundam. Horrea eorum frumento, apothecas vino, & oleo, omnibusque bonis replebo, & cuncta ad eos pertinentia propter te multiplicabo:* Apud Bolland. Blaggo onemu; ko ima sa priateglja, i sa Parza svetoga Vlasi! Necjujuse vecchje rjeci, rascignase oblak, svakse cjuddi, i snebiva; alli cjuddessa ovako occitta nemogu usdærscjat ruku nemilloga karvnika, ni ustavit mac spravan sa dignut glavu svetomu Vlasi; Tad on pridavajuchi duh svoj, ne bljed u lizu, ne smuchjen u dusci, negh pun radosti, i vesseglja, u ruke Gospodinove, primi tescchi udaraz sajedno dva djeteta, koja u ovoj sgoddi neukasasce drugo od djeze, negh pravednos. Gnegovo mærtvo tjelo osta na semgli, a duh odlechje put Nebbesaa sa uscivat Boscije lize, i Kraglјevat po sve vjeke meghju svetijem Muccenizima.

Lje-

Ljepe fmærti, hrabrene fmærti, fvete fmærti! Kadbi mogli Blafcenizi umrjeti, nebife na gneki nacin faboravili od gnihove neumærlofti fa umrjet ovako? Njefam dake imo raflogh rjeti u pocetak: daje fmært od fvetaza, Kakkoje i ova fveroga Vlafi bef prozjene prid lizem Bofcijem? *Pretiofa in confpectu Domini mors fanctorum ejus*. Jafamvam dans pripovidio u kratko fmært fvetoga Vlafi, koga fnam da gljubite, i cjaftite, Kakko mallo fvetaza; allivamje njefam pripovidio famo daje fnate, nu dafe u gnu ifgledate. Vimi odgovarate, Kakkofe mofcemo ifgledat u fvete Muccenike, akko nije fada vrjeme od progonftva? *Et qui fieri poteft, dicet aliquis, ut Martyres imitemur*? Iftinaje, govori flatoufnik, da fad nije vrjeme od progonftva, allije vrjeme od muccenftva, ne progonenafc fada nevjernizi, alli progone hudobe, ne vidimo ogagn pripravjen fa pærfcitfe na gnemu, alli chjutimo ogagn od pofcjudaa unutarnijeh. Arvafcefe fveti Muccenizi fcivinama nemillijem; A vife najftojte arvat fvafcijem nerafloscitijem pohotjenftvima. Ovakochjetefe u fvete Muccenike ifgledati. *Non enim perfecutionis eft tempus, at Martiry eft, non perfequuntur homines, at perfequuntur dæmones, non objectas prunas confpicis, fed cupiditatis flammam accenfam, illi cum beftiis pugnarunt, tu iram frena . . . Sic Martyres imitabere*: Chryf. de S. Barlaam. I cinechi ovako fufreftite.

BESSJEDA SCESET I TRECCHJA

Na Blaghi dan Svetoga Jofefa.

Cum effet defponfata Mater Jefu Maria Jofeph : Matth. 1.

OGan od gljubavi, u komu mirno gore Svezi na ovoj femgli fafve daje ufcefcen od goruchijeh Sarafinaa, trudnofe vidi od umærlijeh, poklije mallo magne negh fvegh, kakko onoti pepelom pokriven, priljepom krepofti, podnifcenftvom. Kriju Svezi ljepos duhovnu, i Svetinju veoma vecchje negh Moyfes Prorok kriafce frake, Koimu if fvjetla obrafa ifhodjahu; fcude bitti ftup oghgneni, nu u vrjeme tmafte nocchi *Columna ignis per noctem*. U kojoj tmaftoj nocchi pribivafce Sveti Jofef Parvoroditegl! Noch ono bi punna mraka, i tminaa, noch u kojofe nifcta o gnemu ne govorafce, o gnemu ne progovori Chjakko Nebbeski, ne pohvaliga gnegov Sin Jefus, fafve daje pohvalio Mariu Mandaljenu, koja provede toliko vrjeme u gnegovu nepriateglftvu, i lupefcja onako huda, i onako nepravdna. O Jofefu ne govori Sveto Pifmo, jedva o gnemu cine ufpomenu Vanghjelifte. Ifti Jofefe Kadafe odjeli s' ovega svjeta oftavi na gnemu, kakko gnekada Prorok Ilija, plafe, s' kojjem pokri fvoja djella ifvarfna; Allifafve da s' haglinom od podnifcenftva pokri Jofef fvoje krepofti, i fvoje neifbrojne ifværnofti, nifcta ne magne nemogafce fakrit, da biafce Vjerenik Djevizze Marie, Majke Bofcje, i Zjegneni Otaz Jefuffa Sina Bofcijega. Radi toga ja neifctem drughe ceftitofti fvetoga Jofefa Doftafumi ove dvije fa o gnemu veoma cjafno govoriti. Ukafatchjuvam dake u danafcgnoj befsjedi vir, if koga ifhodi ceftitos, i hvala ovega velikoga Pærvorodiglja. Sveti Jofef bi ifabran od Mudrofti Bofcjanftvene meghja fvijem fvezima, fa Viernika Djevizze Marie Majke Bofcije, i fa Oza Zjengnenoga Jefuffa Sina Bofcijega. *Cum effet defponfata Mater Jefu Maria Jofeph*.

Maria Kchi Joakima, koi ifhodi if kogljena kragljaa Ifraelzijeh, i velizijeh Redovnikaa jurje ufrasla, i nahodife u bitju fa vjerritfe; i Boghje ifti odredio fa-

sadruscitje s' Cjovjekkom. Nije potreba Gospodinu naspomenut s' koijemje krepostima, i s' kojom Svetinjom urescena ova Djevojciza, vidi On svojom pameti Boscjanstvenom, ter posna veoma dobro sve gne isværnosti, i naravne, i værhanaravne. Prem da biasce ljepa Sara, prem da biasce ljepa i Rakele, prem da biasce hrabrena Juditta, prem da biasce cista Susanna, prem da biasce Anna isværna; nisċta ne magne, veomaje ljepscja, veoma cistija, i veoma isvarnija Maria kchi Joakimova: *Una est formosa mea*: Ona siva meghju gnima Kakko sunze meghju svjesdama. Kadbijoj gljudi imalli datti Vjernika, gnezibi iskali mladichja najljepscega, gnezi kraglja najmoguchijega, gnezi Gospodicichja najplemmenitijega; Alli imajuchi Maria primit Vjerenika is rukaa Boscijeh: mogu rjeti slobodno, dachjejoj Gospodin isabrat jednoga, koi ne samo ishodi is kogljena kragljevskoga, nu koije gnoj najprilicnii; er Vjerenik kakko svak sna, ima bitti slicjan Vjerrenizi. Alli koja mosce bitti slicnos meghju Mariom, i meghju gne Vjerenikom? Akko Maria ne bi ni u parvomu cjassu od saceтja grjehom isgnuscena? koja mosce bitti slicnos meghju gnima, akko Maria svegh ljetasce po putu od Svetinje, i svakki cjas dvostrucjasce dostojanstva, i Boscjiu mislos? Koja mosce bitti slicnos meghju gnima, akkoje Maria stvorenje najisvarsnije, koije iside is rukaa Boscjanstvenijeh? Ghdjecchjese nachi ovaki Cjovjek ovako svet ovako krepostan, kochje bitti meghju dubovima, Libanski Cedar, meghju sviesdama sciarko Sunze? Tisi Josefe bio isabran meghju tissuchju Viereenikaa. *Electus ex millibus* sa sadruscitse s' Djevizom Mariom, ersi ti bio gnoj naiprilicnii. Akko Maria ne bi saceta u grjehu istocnomu? Jes gnekoliko Naucitegljaa glassovitijeh, koi dærsce, da Josef bi posvetjen u utrobi Matterinoj, nijemi trudno ovo vjerrovat, er akko Viscgni udjeli ovu mjllos Jeremii Prorokku, i Ivannu Hærstiteglju, er imahu rasglasiti gnegovo doscjastje? Josef imasce bitti gnegov strascnik, gnegnov Branitegl, i gnegov Ziegneni Otaz. Akko Maria u svakko dobba letjasce po putu od Svetnje, i dvostrucjasce svakki cjas od scivotta dostojanstva, i millos Boscjiu? jes ko Zjeni, da Josef, ne samo bi posvetjen u utrobi Matterinoj, nu da bi potværdjen u millosti Boscijoj. Akkoje Maria stvorenje najsversnije, i najsvetije, koje iside is rukaa Boscijeh? jes ko dærsci daje Josef navjecchi Svetaz osvem svojem Vjerenize, i ako Zjenite, daje ovo recceno prem slobodno, i smiono, sovite smiona Gersona, smionna Ivanna is kartagene, smiona velikoga Svarija, posluscjajte gnegove rjeci, Kakkosu punne hvale Josefove: *Non existimo temerarium, neque improbabile, sed pium potius, & verisimile, si quis fortasse opinetur Sanctum Josefum reliquos omnes in gratia, ac beatitudine antecellere*: in 3. part. tom. 2. q. 29. Josefje meghju umærlijem najvestii, i, najprilicnii Marii gnegovoj Vjerenizi: *Erat Josef factus in similitudinem Virgnis Sponsæ suæ*: Ovako svjedoci Sveti Bernardo. Josefje dake Viernik Blascene Gospe, kojemu Ona blago donesse u parchiju, koje kreposti, koje Isværnosti?

Potom Josef primi Vjerenizu, onamu oncjas odkri savjet od Cistocchje, koju posveti u djenstvo Gospodinu; hvaliga Josef, ter odrediva, dachje sljedit dobar isgled, erbo gljubav illi nahodi, illi cini gljubovnika sebbi slicna: *amor aut similes invenit, aut facit*. scive Josef u istoj kucchi s' Vjerenizom, usciva gne rajsku ljepos, kakko ono Mjelez usciva Suncjane srake is dalekka. Isgledatchjese pricisti Vjerenice u tvoju Cistocchju u istomo hitju od scenidbe velizi Cessari; i Kragli cestiti. I u istinu isgledose u gnu Sveti Enriko slavni Cessar, Sveti Eduardo Kragl od Inghliterre, Alfonso Kragl od Scpanje, i Boleslavo Kragl od Lescke semglje. Nu cim hvalim tvoju Cistocchju, vidimte smetena, Kakko dase strascisc od tvoje Vjerenize. Ovakoje u istinu. Josefse nahodi veoma smeten, er vidi tescku Vjerenizu. Nesna scto ima cinit. Pokaratje ko grescnizu? Ne-

moſce, erje On iſti Svjedok od gne Pravednoſti. Sumgnit od iſdania? Nemoſce ni ovu Krivinu na gnu ſtavit, er ima prem occite bigljeghe od gne vjernoſti. Nemoſceje oſſudit; alli nemoſce ni rjeti slobodno; da nije niſcta. Vidije teſcku, a neſna po Komuje putu ſtekla. U ovoj ſumgni odrediva, oſtavitje skrovno daſe ni Oſta iſta ne ſtavi od gnegove ſumgne: *Voluit occulte dimittere eam:* Jur ſtaſce ſa iſvarſcit namiſcgljenje; u toliko dohodi Anghio s'Nebbeſaa, termu govori: od ceſſaſe ſtraſciſc Joſefe, ſaſcto ſumgniſc. Ono ſcto vidiſc u tvojoj Vjerenizi nije sljedilo po grjehu, neggo po Krepoſti Duha Svetoga, ſteklaje ſina Boſcijega nemoje oſtavgljat, ni od gneſe odjelivat: *Joſef fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quod in ea natum eſt, de Spiritu Sancto eſt:* Matth. 1. Joſef vjerruje ſveſcto mu Anghio govori, ter diſce s'pameti ſve misli od ſumgne, i ſcive s'Mariom kakko Vjernik najgljubeſcglivii, i najciſtii ſvojom pridragom Vjernizom. Jurſe vecchje pribliſcja vrjeme Boſcijega Porodjenja, radja Maria ſvoga Sina, i Sina Boſcijega, i Joſefumu ſtavglja imme od Jeſuſſa, narecceno od Anghjela: *Et vocabis nomen ejus Jeſum:* i kakko Vjernik Blaſzene Goſpe, naſivaſe Zjegneni Otaz maloga Jeſuſſa, i mislim, damu onda recce mali Jeſus: potomſam iſiſcjo iſ utrobe moje Majke ſpuctoſamſe u tvoje ruke: Tiſi moj Otaz, i moj primitegl: *In te projectus ſum ex Utero de ventre matris meæ:* Pſal. 21. Neſamoje dake Joſef Vjernik priciſte Djevizze Marie, nuje i Zjegneni Otaz Jeſuſſov.

Kadga Vjecni Cjachko iſabra da ima pomgnu od gnegova Sina, ter da gnim vlada: koimu raſum udjeli, i koju krepos? Nikkada Viſcgni, govori Sveti Bernardin iſ ſjene, nenasloni na ſvoje sluſcbenike teſcjat poſo, akkoim prie ne udjeli pomoch potrebnitu, ſa opravitga kakkoſe priſtoj: *Generalis regula eſt, quod quandocumque divina gratia eligit aliquem ad aliquam gratiam ſingularem, ſeu ad aliquem ſublimem ſtatum, omnia chariſmata donet, quæ illi perſonæ ſic electa, & ejus officio neceſſaria ſunt.* Ser. de S. Joſeph: Pogledajte Moyſeſſa Prorokka, hodecchi ſa ſtaddom, dignuga Goſpodin s'one ſabave, ter ſtavi ſa Vojvodu, i Vladaoza puka Iſraelskoga; allimu u iſto dobba udjeli mudros, i habreſtvo potrebnito ſa onega posla. Da koju mudros, koju krepos udjeli Goſpodin Joſefu, kadamu prida ſvoga ſina Jeſuſſa, da gnim vlada, i da ima pomgnu od gnega? Veliku, priveliku, sljedi govorit recceni Sveti Bernardin: *Quod maxime verificatum eſt in Sancto Joſeph putativo Patre Domini noſtri Jeſu Chriſti, & vero ſponſo Reginæ mundi, & Dominæ Angelorum, qui ab æterno Patre electus eſt fidelis nutricius, atque Cuſtos filiis ejus.* Ailichjete vi boglje dochi uſpoſnanje od gnegove Mudroſti, i od gnegove Krepoſti, kad cjujete s'kojom iſværnoſti opravi poſo, koga Nebbeski Chjachko na gnega nasloni. Bi pridan od Boſcijega Providjenja ſin Boſcii Joſefu Pærvoroditeglju: daga mallahna po putih vodi, daga napita lacna, a ſcedna napoi, daga cjuva od ſasjedaa, ter daga brani od nepriategljaa. Kakko ljepo iſværſci Boſcije poſcude, i naredbe Sveti Joſef; ne ſamo ima pomgnu da Jeſuſſu ne pomagnka jeſtojka, alli pitje, nuga ſacjuva od ſasjedaa, i oslobodi od nepriategljaa. ſaſve da Jeſus ne primi umarli ſcivot od Joſefa, Kakkoga primi od Marie; niſcta ne magne, biuſcimuga vecchje krat ſakranio: iſtoje na gneki nacin koliko damuga biaſce udjelio. Cjovjek dake, koi Boggu u gliudskoj putti ſahrani ſcivot umærli, kojechje darove od gnega primit, koje milloſti? Oſtavi upiſano mudri Salamun: da ko brani ſvoga Goſpodara od huda nepriateglja, dachje bitti od gnega veoma proslavjen: *Qui cuſtos eſt Domini ſui glorificabitur:* Prov. 27. ſa ovi uſrok primi Mardokeo velike cjaſti od kraglja Aſſuera; koje cjaſti, i koje milloſti primi Joſef od Jeſuſſa na ovemu ſvjetu. On vecchje od ſvjeh gljudii opchjaſce s'gnime, onga uſimaſce u naruccje, onga Zelivaſce, onga gærgljaſce, onga naslognaſce na ſvoje pærſi, i koje

plame

plame privede u svoje sarze is onega usescegna, koje krepoſti od gnega nauci? Posluscjajte ſcto govori o Josefu sveti Jerolim: Josefje velik svetaz ne sa jednu, alli vecchje krepoſtii, nu sa sve ujedno, er svakku ſtecce, i svakka veoma ljepo sivasce u gnemu: *Propter omnium virtutum perfectam possessionem:* A kojechje cjaſti primit od gnega na drugomu? Daka nekka vecchje doghje sa gnega sværha od scivotta damu plati isa smærti Jesus trude, i sluscbu, koju primi od gnega na semgli; Nechjemu rjeti kakko i drugomu sluscbeniku: kad scegljasce negboar kapglju vode, i mallo kruha bi utjescen od tebbe: doghi pake blagosſovjen od moga Chjakka primit platu dobrijeh djelaa, neggochjemu rjeti: kad ja bih scedan; i lacjan ja primih od tebbe pitje, i jeſtoisku: *Exurivi; & dediſti mihi manducare, ſitivi, & dediſti mihi bibere:* Matth. 25. Satoje vrjeme dati platim sluscbu menni ucignenu: Spraviosamti jedno mjeſto od najviscijeh u momu kragljeſtvu. Pogledajte Josefa na smærtnomu cjassu u odru siromasckomu. Oko gnegase nahode Jesus, i Maria, doletjellisu i Anghjeli s' Nebbessaa sa susreſtit gnegovu srechnu duscju. Odjelise s' ove semglje veliki, i ceſtiti Parviroditeglju, i kadase naghjesc u kragljeſtvu Nebbeskomu s' Jesussom tvoijem Sinom Zjegnenijem, i s' Mariom tvojom pravom Vjerenizom: nemojse od nas saboravit, pogledajnas s' blaghijem okkom s' vissokoga priſtoglja tvoje slave, Pomosinas u potrebah, i duhovijeh, i telesnijeh, i nemojnas na smærtnomu cjassu oſtaviti.

BESSJEDA SCESET I CETVÆRTA

Na blaghi dan Blascene Gospe od Anghjela navjeſctene.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Luc. 1.

Isa sborra Boscjanſtvenoga ucignena meghju prisvetijem Trojſtvom otvoriscese Nebbessa, ter bi poslan s' Rajzijeh ſtranaa Marii Kchjeri Joakima Pærvoroditeglja, koja pribivasce u gradu Nazaretu, Veliki Anghjo. Svi Nebbeszi Dvornizi ſtahu s' poscudom, sa obasnat: ſctochje isit is ovega poslanja kad uljese u ceſtitu Kucchju, odkri Marii: Kakkoje poslan od prisvetoga Trojſtva, sa vidjeti primalise sacet u gne utrobi, i porodit sina Boscijega, i cini joj snatti, da gne Djevicjanſtvo nebi oſtallo s' porodjegnem ozkværgneno, terjoj prilosci, Kakkochje ſtecchi po Krepoſti Duha svetoga jednoga sina, koichje bitti Boogh, i Cjovjek u iſto dobba, spassitegl gljudskoga Naroda. Tad Maria odgovori Nebbeskomu Poklisaru: Evo sluscbenize Gospodinove, nekkase værsci gnegova voglja: *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum.* Poklisi Nebbeski Poklisaru opravio s' dobrom ceſti poso, sa koisi bio poslan na semglju vratise vrati u Raiske Dvore, sa obesselit one Dvornike s' dobrijem glasom. Mi u toliko rasmiscgljamo cjas, kojuje danas ſtekla Blascena Gospa, kadse primila sacet, i porodit sina Boscijega. Primilaje cjas najvecchju, koju mosce Gospodin udjelit ſtvorenju, i bitchje Pærvi dio ove bessjede, a u drugomuchjemo vidjet s' koijemje podniscenſtvom reccenu cjas primila.

Tolikoje vissokka, toliko plemmenita cjas, koju primi Maria u ovemu otajſtvu, dase nemosce ni gljudskijem jesikkom, ni Anghjoskijem isstomaccit. Mi u mallo rjecii govorimo: bi danas Maria ucignena Majkom Boscijom, a ko mosce slabom pameti doprjet do vissine ove cjaſti? Govori sveti Bernardo, da-

daje do kraja ni Anghjeli ne dohitaju: *Quod verum Deum, & Dei filium genuit, ut idem ipse Dei, atque hominis filius unus omnino Deus prodiret ex Maria, abyssus est luminis, quod vel Angelicus oculus ad hujus syderis vehementiam non caliget*: Ber. in sign. magn. A sveti Agustin ne kratise rjeti: da ista Majka Boscija, koja primi ovu priveliku cjas nemogasceje istomaccit: *Audacter pronuncio, quod nec ipsa potuit explicare, quod capere potuit*: Aug. supra magnif. Negh recce: oni, koi ima u svoijeh rukah svemoguistvo: ucinimi velike stvari: *Fecit mihi magna, qui potens est*. A sveti Anselmo prilaga: da Kadse recce: daje Maria Majka Boscija: govorise daje usiscla na jednu vissinu, koja pritjece svakku drughu, kojase nahodi pod Viscgnijem: *Hoc solum de Beata Virgine prædicare, quod Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici, vel predicari potest*. Mi moscemo rjeti daje Maria more neisnjerno od millostii, cjas od semglje i od Nebba, skup od svileh isvarsnostii, Cjuddo od svjeta, Vrata od Raja, i Kadbismo rekli sve inne hvale, kojese mogu ismisliti: bilibismo ussillovani najposlje rjeti: dasu sve niscta prema Materinstvu Boscijemu. Ucinas sveti Tomas Anghioski Naucitegl, da kada Maria stecce cjas, i imme od Boggorodize, stecce gneku cjas beskoncivu od dobra beskoncivoga, kojeje Boogh, i s' ove strane nemosce bitti stvari boglje, Kakko nemosce bitti stvari boglje od Bogga: *Beata Virgo ex hoc, quod est Mater Dei, habet quandam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est Deus, & ex hac parte, non potest fieri aliquid melius, sicut non potest aliquid melius esse Deo*: S. Thom. 1. 25. 6. 4. Scto nemosce Viscgni ucinit? mosce u istinu stokrat vecchje neghje ucinio. Mosce ucinit vecchju semglju, visce Nebbo, more prostranije, u jednu rjec, mosce stvorit vecchi svjet, i vecchi priko mjerre; alli nemosce ucinit vecchju Majku od Majke Boscije: *Ipsa est, qua majorem facere Deus non potest, majorem mundum potest, majus Cœlum potest, Majorem Matrem, quam Dei Matrem, non potest*. Vidite dake, da primajuchise Maria sacet; i porodit sina Boscijega, primi od Gospodina najvecchju cjas, koju Gospodin mosce stvorenju udjeliti. Mise dake s' Tobbom Majko Boscija vessclimo u ovi dan toliko sa Tebbe slavan, i toliko cestit, terte molimo, da usmesc i nas, akko ne sa tvoje sinove, ersmo nedostojni ove cjasti, a ono sa tvoje sluscbenike.

Ostajemi ukasatvam, s' koijem podniscenstvom primi Maria reccenu cjas. Posdravgljena od Anghjela, smetese u Anghioskomu rasgovoru, ter miscgliasce koije ovo posdrav? *Turbata est in sermone ejus, & cogitabat qualis esset ista salutatio*. Luc. 1. Ne smetese, er vidje Anghjela, ukoliko imasce obicjaj opchit, i rasgovaratse s' Dvornizima Nebbeszijem, neggose smete, sluscjajuchi s' mnosijem cjuddom sctojoj Anghio govorasce, zjenechi (toliko bi gne podniscenstvo) dase gnoj ne pristojahu one hvale. Ovako chjute mnosi Naucitegli: Kakko govori sveti Tomas: *Quidam dicunt, quod cum Beata Virgo assueta esset visionibus Angelorum, non turbata fuit in visione Angeli, sed in admiratione eorum, quæ ei dicebantur ab Angelo*. S. Thom. 3. 30. 3. 3. Sluscjasce od Anghjela, akko ne u pocetak otvoreno, a ono pokasivat, dabi ona bila Majka Bogga Cjovjekka, koi biasce nasad toliko vremena obecchjan Pærvoroditeglim sa odkupjenje, i spassenje gljudskoga naroda. Ona temeglito vjerovasce otajstvo dohodnoga uputjenja, nu nemogascejoj na pamet dochi, daje ona odredjena od Viscgnega, sa primiti toliku cjas, i poroditi gnegova sina. Ovako napisa recceni sveti Tomas: *Beata Virgo expressam fidem habeat Incarnationis, sed cum esset humilis, non tam alte de se sapiebat*: S. Thom. 3. 3. 1. 2. Kad cju od Anghjela: nestrascise Mario, Tisi ona prisrecbna Djevojciza, kojasi isnascla millos prid Boggom, i Kojachje-

jachjesc stechi u tvojoj utrobi, i porodi-ti sina, terchjescga svatti Jesussom: Onchje bitti velik, i sinomchjese Viscgnega nasivati: reccemu: Kakko to mosce sljedit, ukoliko ja neposnam Cjovjekka: Na ove rjeci Andijoj odgovori: nisctase ne brini, erchjesc stecchi po Kreposti Duha svetoga, i sveti porod, koi iside is tvoje utrobe, nasivatchjese Kakko rekoh, sinom Boscijem. Kad Maria doghje u sposnanje, dachje porodit sina Boscijega, ter dachje u isto dobba svoje pridrago Djevicjanstvo sahraniti: ne usnessese u cjasti ovako velikoj, negh primajuchise bitti Majka Boscija, sasvase immenom od sluscbenize: *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum*: Luc. 1. Cjuddise sveti Ambrogio na ovo podniscenstvo, ter govori: pogleda kojeje ovo podniscenstvo, ona kojaje isabrana s' tolikom dikom od Boscijega Providjgnja, sa bitti Majka Boscija, sovese immenom Boscije sluscbenize: *Vide humilitatem: ancillam se dicit Domini, quæ Mater eligitur*. S. Ambr. in Luc. 1. Cjuddise i sveti Bernardo, i Kakko daje osto sapagnen od Kreposti ovako velike, veli: Kojeje ovo podniscenstvo, kojese nije usdiglo meghju cjastima, isabranaje bitti Majka, ne jednoga kraglja semaglskoga, negh Bogga Gospara od svijeh Kraglja, i nasivase sluscbenizom? *Quæ est tam sublimis humilitas, quæ cedere non novit honoribus, mater Dei eligitur, & ancillam se nominat*? I vise imate cjuddit na ovo privissoko podniscenstvo Blascene Gospe, nu vele vecchje imate nastojati isgledatse u ovu gne krepos; radi toga, akkose nahodite nadareni, illi plemstvom, illi snanjem, illi koijem drusijem darom: neimatese pri isgledu Majke Boscjanstvene ponossito usdignuti, negh snisciti u darijeh, ter spovidjet: da akkose nahodi u vas koje dobro illi naravno, illi værhnaravno, dosclovamje is blagodarne Boscije ruke. Bitchjevam od vecchje Koristi chjuchjenje podnisceno, i malla zjenna od vas, neggo sve hvale, i sve cjasti svjettovne. Podniscenstvo vodi na cjasti istu kraglizzu od Nebba, i od semglje, i Majka Boscija, govorechi o svomu Usviscenju, veli, daje Viscgni pogledo na podniscenstvo svoje sluscbenize: *Respexit humilitatem ancillæ suæ*: Cant. Magnif. Ovo podniscenstvo, govori sveti Agustin, dajeje podignulo na Matterinstvo Boscije: *Dum humiliter fidem dedit, Cœli in se Opificem corporavit*: August. ser. 2. de Annunc.

Veliki Boscje! Akko tvoja Boscjanstvena Majka u vrieme najvecchjega Usviscenja onako chjuchje, onako govorasce, na koi nacin imamo mi chjuchjet, na koili o nas govorit, koismo nesrechni gresenizi, i danas nije na semgli usdærscjalo tvoje neismjerno millosærghje: imallibismose sada nachi u paklu, tlacceni, i plesani od hudobaa. Sposnamo Gospodine, ter spovjedamo, da akkose nahodi u nas koje dobro, dosclonamje od Tebbe, i nasce nije drugo, neggo neharnos, kojusmoti isa tolike blagodarnosti ukasali. Pitamo prosctenje sa proscjastu nascju oholas, terte molimo, danas ne otjerasc podniscenijeh is prid tvoga Velicjanstva.

I Tebbe Priblascena Djevizzo prava Majko istinitoga Bogga molimo sa tvoje Boscjanstveno Matterinstvo, na koje bi u ovi blaghi dan usviscena, dase umolisc sa nas tvomu sinu Jesussu. Istinaje dasmo gresenizi, i dasmo stokrat Bosciju dobrotu uvrjedili; allise spomeni, da Kakkose Boogh ucini Cjovjek sa spassit gresenike, tako ucini Tebbe Majku millostivu, nekka budesc nasce Utociste, i nekkase po tvomu putu sahranimo. Molise dake sa nas sada, kad josc pribivamo u ovoj susnoj prodoli, u kojojse nahode tolike prigode, tolike sasjede, i tolike poghibje; a ossobitose moli sa nas na smærtnomu cjassu, kadse istocci vrjeme, terse usimamo stavit na strascni put od vjekuvjecjanstva, nekka sahragneni po tvomu umogljenju, kakkote sad nasivamo punnom millosti, takote usmobudemo prislavnu uscivat u kragljestvu Nebbeskomu po sve vjeke.

BES-

BESSJEDA SCESET I PETA

Na blaghi dan Usisciasta Gospodinova.

Videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Act. 1.

KAd Issukærs jur biasce isværscie do kraja sve naredbe, kojemu dade gnegov Chjachko; kad jur osta ispugneno svescto rekkosce Prorozzi o gnegovu porodjenju, o gnegovu scivottu, o gnegovoj smærti, i o gnegovu uskærsnutju; kad jur biahu oslobodjene is Limba svetijeh otazaa sve one duscje, koje u gnemu stahu satvorene; kad doværsci u svemu priveliko, i Boscjanstveno djello od odkupa, ter uvjegba Ucenike, Kakkose imahu vladat u svetotajstvih i Zærkovnijeh obsluscegnih: biasce vrjeme, da uside na Nebbessa. semglja nije mjesto podobno telesim blascenijem. Jurje vrjeme da Issukærs porasitegl od smærti, i od pakla uljese slavodobitnik u svoje Kragljestvo. sato kada doghje dan odredjen sa cjudnovitta usiscjasta, objedova svoijem Ucenizima u Jerusalemu, pakse s' gnima uputi k' Bretanii, u komu gradu prilucciscese k' gnemu mnosi, i mnoghe, i nebiasceih magne od sto i dvadesti. Sviga gljubescglivo doprarisce od gore maslinske, kad uside na varh gne: blagossovi pridragu druscbu, terse poce semglie mallo po mallo put Nebbesaa podi sati; pasjahuga Ucenizi, dokleimga jedan oblak ne sastupi: *Videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.* Jachjuvam danas spovidjet s' kojom slavom, i s' kojom dikom uljese Issukærs u Dvor Nebbeski, terchjuvam josc ukasat scto biasce potrebnito, da ucini sa uljestit u ono Kragljestvo, nekkase u gnegova djella isværsna isgledate, ter po smærti k' gnemu otidete uscivati slavu vjekuvjecnu.

Sveti Ivan koise namjeri na gori Maslinskoj kadse Issukærs odjelivasce s' ove semglje, i koi s' okkom duhovnijem vidje sve gnegovo usi scjastje: Cininam snatti, da Cetta od Anghjelaa side od isgar, sa susrestitga, terga sljedi u bjelijeh, i dicnijeh haglinah: *Et exercitus Qui erat in Cælo sequebatur eum in vestibus albis vestiti byssino albo, & mundo* Apoc. 19. Osvem Anghjelaa neisbrojnijeh sve one duscje, koje sa toliko stotinaa godisctaa stahu satvorene u Limbu svetijeh Otaza, sadruscisceſe s' Issukærstom, terga dvorahu, i pratjahu s' velikijem vessegljem u gnegovo kragljestvo: *captivam duxit captivitatem* Ephes. 4. Ostalce Nebbessa posvetjena govori Sveti Agustin, od druscbe ovako isværsne, a hudobe, kojese po stranah Nebbeszijeh nahodjahu, pristrascene od Velicjanstva, i mogujstva Boscijega, terse ræsparsciase, i dalekko pobjegosce: *sanctificatur divino comitatu immensus aer, & omnis illa volitans turba per auras, Christo ascendente, transfugit*. Ser. 8. de Ascens. S' ovom dikom, i s' ovom druscbom hodjasce Issukars put kragljestva Nebbeskoga, u pocetak polagahno, kakko rekoh, nu kadga oblak sakri scjalotnijem Ucenikom, tad s' kreposti Tjela Blascenoga, uljese u Raj s' barsinom od trjesa: *Christus, veli* Kornelio a Lapide, *ascendit eo usque quo pertingere poterat Apostolorum visus, deinde subduxit eum nubes, ac mox illico, instar fulguris, per dotem agilitatis libravit se in Cœlum Empyreum, singulos Cælos mira celeritate transeundo*. Corn. in Act. 1. Nije jesikka umerloga tako umjetna, i tako blagoreka koinam mosce spovidjeti s' kojom gljubavi, i s'koijem pristojanstvom bi primjen Issukærs od svoga Chjachka, kad doghje k' gnemu slavodobitnik od smarti, i od pakla. sa ludnoje iskat, sljedi govorit sveti Agustin, na koiie nacin nahodi u Ruju Tjelo Issukarstovo? Budinam sadosta snatti ono sctonas uci sveta Zærkva, ter vjerrovat, dasenahodi na Nebbessijeh: *sed ubi, & quomodo sit*

Do-

Dominicum corpus in Cœlo, curiosum, & supervacaneum est quærere: Aug. de Fid. & Symb. c. 6. Ovole mosce rjeti do isto: da ono Tjelo priblasceno nahodise u mjestu najviscemu, i najplemmenitijemu od svega kragljestva Nebbeskogar, visce svijeh Anghjelaa, visce svijeh Pævoroditegljaa, visce svijeh Apostolaa, visce svijeh svetaza, i svetizaa, i Ovomam odkrivaju one rjeci od Vjerrovanja: sjede obdesnu Oza Bogga: Ovako bi platchjena put Cjoviecjanska sina Boscijega, sa isvarsno ispugnenje svijeh naredbaa, koje primi od svoga Chjachka, i sa trude i mukke, koje podnje na ovoj semgli.

Svak od nas mosce uljestit u Raj, bit drugh Issukarstov i udionik gnegove slve: nuje trjeba, dase sada u gnega isgleda, ter da ide po onemu putu, po komu On idjasce, trjebaje da povarsce opaccinu, i svakku værstu od grjehaa, erse grjesi nemogu nachi s' Issukarstom, s'gnime ne ide oholas, ne ide lakomos, ne ide bludnos, njedna vascja nemoch duhovna mosce usit s' vascijem Ljecnikom: radi toga, akkoga hocchjete sljedit, cinivam snatti sveti Agustin, trjebuje da ostavite svakki grjeh i svakku slocchju: *Si post medicum desideramus ascendere, debemus vitia nostra, & peccata deponere*. Aug. ser. 172. de temp. trjebagaje sljedit s'podniscenstvom, erse On prie usiscjastja na Nebbessa, podnisci, ter ucini rugh i sramota svega puka scidovskoga: *Qui descendit ipse est, qui & ascendit super omnes Cœlos*: Ephes. 4. Imateli vi ovu krepos: alliste punnì oholasti, terse usnossite, kakko daste vecchi od drusijeh. Trjebagaje sljedit s' nezjennom ovijeh dobara svjettovnijeh, trjebaje imat, akko ne drugo, a ono særze od gnih odljepjeno; er sasve da kune imaju svoje spille, a ptizze svoja ghnjesda, On nejmasce kucchje, sa naslonit svoju glavu: *vulpes foveas habent, & volucres Cœli nidos, filius autem hominis non habet ubi caput reclinit*. Luc. 9. Sljediteliga vi na ovi nacin, imateli særze odljepjeno od dobara svjettovnijeh, jestelli spravni isgubit srebro, slato, Kucchju, i bitje sa ne isgubit gne govu Millos, i gnega smærtno ne uvrjedit? Trjebagaje sljedit s' ustærpjenstvom, i s' patjenjem: *Si sustinebimus, & conregnabimus*: 2. Tim. 2. Jestelli vi ustærpjeni ù nevogljah, tærpitelli dobrovoglno suprotive, Kojevas snahode, i nesgode Kojevamse dogaghjaju. Allise tuscite, ter isctete svakki nacin, Kakkochjetese prie od gnih oslobodit? Usadite dubokko u pamet: da akko hocchjete usit na Nebessa, ter usci-vat s'Issukærston u gnegovu Kragljestvu, trjebaje patit na semgli, trjebase pridobivat i satirat. Issukærs na vecchje mjestaa svetoga Pisma cini snatti umærlijem, daje patjenje put, koi vodi u kragljestvo Nebbesko. Sadim recce: stavite moj jaram na vas, ter naucjte od menne: *Tolite jugum meum super vos, & discite a me*: Matt. 11. Sad ko ne nossi moj krisc, ter me ne sljedi, Nemosce bitti moj Ucenik: *Qui non bajulat Crucem suam & venit post me, non potest meus esse Discipulus*. Luc. 24. Sad trjebuje u imme moje navjestit svijem narodim pokoru, i prosctenje od grjeha: *oportet prædicari in nomine ejus pænitentiam, & remissionem peccatorum in omnes gentes*: Luc. 24.

Sad vighite jestellise uputili po ovemu putu, i nahodelise u vas one kreposti, kojesu potrebnite sa uljestit u kragljestvo Nebbesko. Akko idete putem, po komu ighjasce Issukærs, jurste stekli reccene kreposti; illi akkoih njeste do kraja stekli: imate miso, i poscjudu sa stecchih. I sahvalite Gospodinu, terga molite særcjano, davam udjeli pomoch, sa napredovat u krepostih karstjanzijeh, ter sljedit taki scivot do smærti. I vessselitese, er sljedechi stupaje Issukærstove na semgli: moscete uffat rasloscito, sljedit gnegovo Usiscjastje na Nebessa. Tollise scetate po putu scirokomu od raskoscjaa, i sljedite opaccinu, a ne kreposti: nachjete u ovemu istomu Otajstvu Usiscjasta Gospodinova cijemchjete ostat pristrascenì. Ucenizi koi pasjahu Issukærsta, kadse semglje podisasce, biahuga isgubilli, erimse biasce ukrò s'occi, njscta ne magne, sljedisce dærscjat pogled k'onoj strani

ni od Nebbesaa, po kojoj ighjasce u svoje Kragljestvo; gledajuchi onu stranu vidjosce isnenadke dva Anghjela, koiim rekosce: Gljudi Galilejski scto gledate uput Nebbesaa: Oni Jesus, Koivamse ukro s'occi, povratitchjese na oni isti nacin, na koistega vidjeli otit put Nebbesaa: *Viri Galilæi quid statis aspicientes in Cœlum. Hic Jesus, qui assumptus est a vobis in Cœlum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in Cœlum.* Act. 1. S'ovijem rjecima navjescÞisce drugo doscjastje Jesussovo tolikrat narecceno od Prorokaa. Nechjese povratit u onemu tuscnomu i scjalosnomu bitju, u komuga vidjeste potlaccena od scidovaa, nuchje dochi Kakkostega vidjeli otit mallo prie put Nebbesaa, to jes dochje sasvijem Velicjanstvom, dvoren od Anghjelaa, i od Svetaza, ne sa bitti sudjen, negh sa suditi vas gljudski narod. Dochje u onoj istoj putti, koju use sa spassenje Umærlijeh. Dochje s'onijem istijem tjelom koje bi rannavo, i proli toliku karv, a najposlje ostavi umærli scivot na kriscju sa gnihov odkup. Alli s'koijemchje occima gledati vasce ossvete o Grescnizi, vasce nepravde, vasce necistocchje? Nechjetega mocchi onda nasivat slatkijem immenom od spassiteglja erchjetega imat Sudzom pravednijem. Akkose vi sad dignete scirokoga puta od raskoscjaa, i opacinaa, i stavite pokajani, na put tjesni od patjenja po komu ighjasce Isukærs, mochjete slobodno u rascju pomoch nasibat gnegove Ranne, i onechjevam bitti oh velike utjehe, i koristi.

Moj Jesusse Akkose dosad skitah po putih, koi vode u ponore, discemse s'gnih bes karmanja, i Kajemse od moijeh neposluhaa, i od moijeh grjehaa, terse stavgljam s'tvojom pocchi na put, po komu Ti ighjasce. Ja hocchju na svakki nacin sljedit tvoje stupaje, usdajuchise, da kadase na Svjet povratisc s'Velicjanstvom, sa suditga, kakko sudaz od scivijeh i mærtvijeh, dachjese bitti moj spassitegl.

BESSJEDA SCESET I SCESTA

Na blaghi dan Prisvetoga Trojstva.

Mysterium quod absconditum fuit a sæculis, & generationibus, nunc autem manifestum est Sanctis. Ad Colss. 5.

PRem da Viscgni biasce ukaso puku scidovskomu veliku gljubav, prem dagabiasce isabro meghju svijem narodima, sa napunnitga privelizijem darovima: niscta ne magne vecchjuje gljubav ukaso karstjanom, i darove vele vecchje udjelio. Istinaje dase On occittova Israelinom, i daim odkri svoje stralcno i Sveto Imme, Koje bi onda svemu svjetu sakriveno, alliimse sværsceno, i do kraja ne occittova. Objaviim dajes Boogh satvoritegl od Nebba, i od semglje, alliim ne objavi privissoko Otajstvo prisvetoga Trojstva, Koje danas svetkuje Sveta Zærkva, nesnasce oni sctoje u Boggu naisamjernije, to jes Jedinstvo s'Trojstvom sadrusceno. Ovoje jedno Tajstvo, koje Gospodin ostavi sa occittovatga puku drascemu od scidovskoga. Ovoje jedno Tajstvo, Koe hotje odkrit sinovim novoga sakona: *Mysterium quod absconditum fuit a sæculis, & generationibus, nunc manifestum est sanctis:* i odkrivajuchiga, pokasoje da toliko vecchje gljubi nas Kærstjane, Kolikoje occittovo nam Kærstjanom, a ne scidovim stvari tako vissokke, i tako samjerne, Koje gljudska pamet ne mogasce sasvijem rasmilcgljagnem, i satvijem nastojagnem dohotiti. Mi nebilmo doscli u posnanje od prisvetoga Trojstva, da nise Boogh svoja usta otvorio, ter danas nise

On

On isti ovo Otajstvo naucio. Mi dake imamo vjerrovati Jedinstvo Boscije, ter dærscjat stanovitto, dase u ovemu Jedinstvu nahodi prisveto Trojstvo. Otajstvoje Kakko vidite i dubokko, i vissokko, nu s'pomocchi svette Troizze uffam dachjete ostat uvjegbani, Kolikoje sadosta u stvarih potrebnitijeh reccenoga Otajstva, ter dachjette najposlje sahvalit prisvetomu Trojstvu na privelikoj gljubavi, kojuje ukasalo puku Kærstjanskomu, occittovajuchimu stvari ovako cjudnovitte, i samjerne.

Kogodse nahodi sa veliku gnegovu srechju, i cestitos u skutu Svete Zærkve Katolicjanske, dærscjanje vjerrovat svesccto uci Sveta Vjerra o prisvetomu Trojstvu, i nahodise u Vjerrovanju, Kojese govori, daje svetoga Atanasija. Evo sccto ona uci. Uci dase imamo Klagnat jednomu Boggu u Troizi, i Troizi u jednomu; er sasve da jes jedan Boogh, nisccta ne magne trisu Kipa Boscjanstvena, Otaz, sin i Duh sveti, koi kakkose ne smetaju meghju sobbom, tako i ne rasdjegljuju bitje, i narav Boscjanstvenu. Istinaje, daje inni Kip Otza, inni Kip sina, inni Kip Duha svetoga; Allije jedno isto Boscjanstvo Oza, sina, i Duha svetoga. Jednakaje gnihova slava i Velicjanstvoje sve Troize jednovjecno. Kakkvje Otaz, takije sin, takije Duh sveti, nestvoren Otaz, nestvoren sin nestvoren Duh sveti. Neismjeran Otaz, neismjeran sin, neismjeran Duh sveti. Viekovit Otaz, viekovit sin, viekovit Duh sveti; Alli njesu Troizza Vjekovitta, jedanje vjekovit. Takoghjer njesu Troizza nestvorena, ni Troizza neismjerna, jedanje nestvoren, jedanje neismjeran. Takoghjerje svemoguch Otaz, svemoguch sin, svemoguch Duh sveti; Allinjesu Troizza svemoguchja, jedanje svemoguch. Booghje otaz, Booghje sin, Booghje Duh sveti; Alli njesu tri Bogga, jedanje Boogh. Gosparje otaz, Gosparje sin, Gosparje Duh sveti; Alli njesu tri Gospara, jedanje Gospar; er Kakkonas silluje istina Kærstjanska spovidjet, i derscjat svakki kip na pose sa Bogga, i Gospara, takonam sabragniva Vjerra Katolicjanska rjeti dasu tri Bogga i tri Gospara. Otaz nije ucignen od nikkoga, ni stvoren, ni rodjen, sin raghjase is samoga oza, alli, nije ni ucignen, ni stvoren, negh roghjen. Duh sveti ishodi is oza, i is sina; alli nije ucignen, ni stvoren, ni roghjen, ovakije ishodechi. Jedanje dake otaz, njesu tri oza, jedanje sin, njesu tri sina, jedanje Duh sveti, njesu tri Duha sveta, i u ovemu Trojstvu nije isccta parvo, nije isccta posljedno, nije isccta vecchje, nije isccta magne, svassu tri kipa jednovjecna, i jednaka, na taki nacin, da Kakko rekosmo gori, imamo sccovatti na isti nacin Jedinstvo u Trojstvu, i Trojstvo u jedinstvu. Sve ovo sccoje vjerrovala, i kasala od svoga postanka stanovitto skupsccina opchjena Kærstjanska o prisvetomu Trojstvu: dærscjanje svakki Pravovjernik, koise hocchje sabranit vjerrovati, i dærscjati sa istinito, ne erbo ovako uci jedan Naucitegl, neggo erbo ovako recce Issukærs; i nauci Apostole, kad possilajuchih na sve strane od svjeta, da kærste sve narode, narediim, daik kærste u Imme oza, i sina, i Duha svetoga, pokasivajuchi ossobito s'ovijem immenima tri kipa Boscjanstvena, to jes oza, sina, i Duha svetoga, i jedinstvo gnihove Naravi, ukoliko recce: Kærstitchjete narode u Imme, a ne u immena, oza sina, i Duha svetoga; er sasve dasu tri kipa, nisccta ne magne, nejmaju, neggo jedno samo imme, to jes jedno bitje, jednu narav, jedno Boscjanstvo, jedno Velicjanstvo, i jedno svemogujstvo; i sveti Ivan uvjegban od Issukærsta, ostavi upisano u svojoj pærvoj kgnisi: Trisu koi svjedoce na Nebbu: Otaz, Rjec, i Duh sveti, i ovasu Troizza jedan: *Quoniam tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus, & hi tres unum sunt*. Joan. epist. pr. c. 5. A sveti Pavo, u kgnisi, koju napisa Rimjanom, recce: erbo sve stvari is gnega ishode, i po gnemu jesu, i s'gnimese hrane: budi gnemu slava u vjeke: *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia, ipsi gloria in saecula*: Ad Rom. 11. Koje rjeci tomaccechi sveti

Agustin, govori: da Aposto s' onijem rjecima: sve stvari is gnega ishode, occituje oza, a s' onijem po gnemu jesu, occituje sina, a s' onijem s' gnimese hra ne, occituje Duha svetoga, ter prilagajuchi: budi gnemu slava u vjeke, occito kajce, dalu ova Tri kipa, jedan sam Boogh. Biusci ovi nauk od pr svetoga Trojstva isiclo is ustaa Issukærstovijeh, potværdjen od svetijeh Apostolaa, i sa koi tolizi Muccenizi prolisce karv, i dadosce scivot dobre voglje: imamo mi ovo otajstvo vjerrovat, ter dærsciat sa istinito, vecchje negh daga vidimo s' nascijem occima, erse occi umærle mogu privarit u vidjenju, nu Boogh, koije pærva istina, nemoscese sluscit varkom.

Cjujem ko govori: stvari, occe, kojesinam danas reko, premsu vissokke, i prem trudne sa vjerrovai, i akko njesu suprotivne maghju sobbom, a onobi reko: dase neugaghjajn: Troizza i jedan u istoj naravi: Kakko mosce ovo bitti? Vi nejmate, moi pridrasi iskat raslogne, sa rasumjet ovo prisveto, i privissoko otajstvo, negh imate, ko sinovi posluscni svete Zærkve, podloscit rasum gne Nauzim, ter spovjedat podnisceno: da Boogh veliki nadhodi svoijem svemogustvom, i svojom neismjernosti moćh uma gljudskoga; er kadbiste hotjelli s' bistrinom od pameti dohititi ovo otajstvo, ter po putu od raslogaa dochi u spoznanje od gnegove istine, nasclibiste najposlje daste saman trudili, i daste vrjeme isgubili.

Posluscjajte sctose dogodi velikomu, i mudromu Agustinu. Biasce saceo u pameti, recceni svetaz, proslavit s' pismom prisveto Trojstvo, i ostavit posljednijem gnegove hvale, radi toga otide sam na kraj mora, dalekko od bukke, i od bune, sa promislit mirno u onoj pustosci scto imasce o gnemu pisat, i Kakkoga imasce u kgnigah hvalit. saduben u ovijeh mislih, na hodi jedno Djetecze, koje biusci isdublo na scjalu jednu rupizu; hotijasceje morom napunniti. Videchi Agustin ovu djetinsku isprasnu sabavu, upitaga: scto iscecsc s' tijem cinom? Odgovorimu Djetecze: namisliosam isprasnit ovo more, terga sbitti svega u ovu rupizu. Nemogasce Agustin na ovi odgovor smjeh usdærscjat, ter posmjehivajuchise velimu: toli ne vidisc, da to nemosce sljejit, biusci vode morske neismjerne, a ta rupiza veoma uska, i malahna: tad recce Djetecze Agustinu: laccnjeje menni isværscit ovo sctosam jur poceo, negh tebbi dohititi snanjem umærlijem otajstvo, o komu mislisc, ter ovako govorechi, dignumuse is prid occi. Tad spozna Agustin kolikoje slaba gljudska pamet, sa dohotit stvari ovako vissokke, ter akko uljese u ovo priduboko i priprostrano more bes vjerna Voditeglja, to jes bes svete Vjerre, mosce ostat veoma lasno poduscena apud: Ribad ser. de Trinit.

Moscese dochi u spoznanje od Bogga po putu od raslogaa naravnijeh, ter daje ovi Boogh jedan; i od gnega doghjosce u poznanje mnosi mudrosnanzi samom svjetlosti naravnom; Alli daje sveto Trojstvo, to jes jedan Boogh, i tri kipa Boscjanstvena: Otaz, sin, i Duh sveti, na oni nacin, na koi uci sveta Vjerra: ovo nemosce dohitit gljudska pamet, ovoje tajstvo sakriveno svijem mudrosnanzim i i nemoscese dochi od gnega u spoznanje, negh po samomu Boscijemu objavjenju: sahvalimo dake Gospodinu, dase dostojo odkrit Kærstjanom ono otajstvo, kojeje stalo sa toliko tissuchjaa godisctaa sakriveno tolizijem narodim; i poklismo doscli od gnega u spoznanje, ne po putu od raslogaa, negh po rjeci Issukærstovoj: cjastimoga, poscțujmoga, hvalimoga, terga gljubimo, i scelimo daje hvagljeno, i gljubjeno od svakkoga na semgli, dokle usimamo srecchju vighjetga u Raju, alli ne vecchje is dalekka, ko u sjenni, neggo Kakkoga Isabranizi uscivaju odkriven.

BESSJEDA SCESET I SEDMA

Na blaghi dan Tjela Gospodinova, illi na Brascjanscevo.

Hoc facite in meam commemorationem. Luc. 22.

Blasce prem velika poscuda u særzu starijeh Rimjanaa scivjeti pod smærti u uspomeni prihodechjeh unukaa, ukoliko kadabise nascli na sværsi od scivotta umærloga, naredibili s' velikom pomgnom sinovim, alli svoijem unuzim: da svakko godiscte na værh gnihovijeh grobovaa ucine tolike gosbine, i vecere priobilne, isa koijeh odjelivajuchise scivi Rodjazi od mærtvijeh imallibim gljubescglivo sahvaliti na gosbinah naredjenijeh. Akko nije nepristojno prilikovat Issukærsta s' Rimjanima, rjetchju: dase i on podnje na ovi nacin. Kadse naghje pri sværsi od scivotta umærloga cini pripravit jednu veceru u istinu blagodarnu, Ziechja jestojske i pitja, i Zjechja broja od gostaa, koi imahu sa gnom sidjet, i blagovat; i s' gnom ne iska drugo, neggo scivjet po gnegovoi smærti u uspomeni od Kærstjanaa dohodnijeh: *Hoc facite in meam commemorationem.* O ovoj veceri Boscjanstvenoj jachjuvam danas bessjediti, terchjuvam ukasat, koja dobra værhnaravna moscete na gnoj stecchi, nekka paka kad doghjete u spoznanje od blaga neprozjegnenoga, sahvalite blagodarnomu Issukærstu s' vecchijem raslogom, negh stari Rimjani sahvagljvahu Roditeglim, i Djedim na gosbinah visce grobovaa naredjenijeh.

Triebaje spovidjet istinu, Dokle Issukærs scivje na semgli, u haglini gljudskoj bi poscudan u svakho vrjeme ostavit na svjetu od sebbe uspomenu, i ostavi tolike; i toliko rasljcne. Pogledajte bilimu ova miso svegh u pameti. Kad nosjasce put gore od Kalvarija tescko brimme na rammenu, ter kad svak zjegnasce da u ono jadno vrjeme misgljasce o svemu drugomu: use Kakko boglje mogasce, slabijem rukama jedan ubrusac, kogamu da Bogogljubna Veronika ter prinossechiga na obras sa otærtga, i dignut s' gnega snoj: ostavi na gnemu naravnu slikku svoga liza. Kadse imasce svjeta odjelit, utvori na gori maslinkoj slikku noghaa blascenijeh, i videse, i danas na jednomu Kemmenu od gnih posvetjenu. Scto imam rjeti, od tarsti od Cjavalaa, od tolizijeh dracjaa gnegove krunne, kojese nahode po raslicnijeh darscjavah od Kærstjanstva? Scto imam rjeti od svetoga Dærva od kriscja uspomene tako slavne, i tako glassovitte? Allimi prostite svete uspomene Issukærstove prem daje velika vascja slava, ostaje niscтane magne potamjena od svjetlosti ove uspomene, koju gledamo na Otaru. Akko ja vas rasmiscgljam na ponase, nahodim daste vi vjerni Svidozzi gnegove gljubavi, i vasaj svjet Karstjanski dærscivas sa take, tervamse klagna podniсceno, i zelivavas po sto putaa, i visce vas ljeva slatke suse od radosti. Nu akkova Kærstjani dærsce ut tolikoj zjenni, i toliko cjaste, i poscтuju, ne cjastevas sa drughi usrok, neggo ertse vi tizale prisveto Tjelo Issukærstvo; koliko dake imaju cjastit, i poscтovat gnegovo isto Tjelo neumærlo, i blasceno? Ondije akko nesnate ona Zvjetna glava, kojeste vi o Draccje strascnu ogradu ucinile, ondije cista semglja onijeh udaa, kojuste vi bici orali sa possiatje bolestima. Ondisu one noghe neumorne, i one rukke blagodarne, kojeste vi Cjavli probiali. Ondije najposlje ono Tjelo, kojeje kriscju sveti isdahlo na tvoije rukah. Da moscetelise usvisit cjasne uspomene nascega Spassiteglja: Draccje bici Cjavli, kriscju prema Tjelu Issukærstovu, koje tizajuchi, stekoste cjas, i zjennu, koju imate? Velikubinam gljubav u istinu bio ukaso Issukærs, daje duh od tjela raslucio, i ostavionam sa gljuvenu uspomenu, u Svetotajstvu od Otara,

 gne-

gnegovo ſamo mærtvo Tjelo, Kakko nahodim daje ucinio Abram Pærvoroditegl : *In carne ſua ſtare feciſſet Sacramentum* : Kolikobinam bila draga ſvakka mærviza onega Tjela ʃaſve martva. I danam nije oſtavio gnegovu duſciu, i Boʃcjanſtvo, nu ſam plaſc gnegove putti, to jes gnegovo ſamo mærtvo Tjelo, kakkobiſmoſe mogli mi ucenizi, ne Ilije Prorokka negh Boʃcjanſtvenoga Naucitieglja od gnega igda ʃaboravit ? Da Kakkoga imamo cjaſtit, Kakko hvalit, Kakko gljubit, biuſcinam jedan put ʃa ſvegh oſtavio, i Tjelo ſaſvijem udima, karv ſalvijem ʃcivottom, i duſcju ſaſvom ſvetignom, i Boʃcjanſtvo ſaſvijem iʃværnoſtima. Kakkoga imamo gljubit, biuſcinam oſtavio Tjelo daſe gnim goſtimo, karv da s'gnom ʃceghju ugaſimo, duſcju, danam brani ʃcivot od milloſti, Boʃcjanſtvo daſe po gnemu na gneki nacin, i mi Boggovi ucinimo? Anghjeli ſveti ſctoſte rekli, kadſte cjulli ovoliku blagodarnos? Akkoſe njeſte iʃuſtili ſvetijem Jobom : ſctoje, Boʃce ſvemoguchi, umærlii Cjovjek, terga ovako cjaſtſc. i uʃdiʃceſc : *Quid eſt homo, quia magnificas eum?* Job. 7. Dærʃcim daſte rekli : pokli ima ʃemglja ſad Jeſuſſa, neima ceſſa Raju iſtomu navidjeti? U Rajuſe nahodi s'Tjelom s'Ducjom, i s'Boʃcjanſtvom, nahodiſe i na ʃemgli s'Tjelom s'Duſcom, i s'Boʃcjanſtvom; I nije Jeſus oſtavio ſvoje Tjelo Boʃcjanſtveno gljudim ſamo od immena, i Kogljena plemmenita, neggogaje oſtavio ſvakkoj varſti od Cegljadi, i Kraglim, i podloʃcnizim, i bogazim, i nebogarim. Cjujeteli Kakko ʃove ſvakkoga na priobilnu tærpeʃu gnegove neiʃreccene blagodarnoſti : *Venite ad me omnes* : nemojte davas uſtavi potiſctenos Kogljena iʃKogaſta iʃiſcli naʃvjet, er na mojoj tærpeʃi blaguju, i potiſcteni, i nebogari, *pauperes*, nemojte davas hromo tjelo, alli neʃdravo, odleſci od moje gosbine, er ja ſovem na gnu, i mlohave, i sljepe, i hrome : *Debiles & cæcos & claudos* : Luc. 14. Nemojte davam lakomos put ʃaprjeci, davajuchivam raʃumjet, daſe plachja, ʃa goſtitſe na ovoj tærpeʃi : k'gnoj moʃc ſvak priſtupit, ʃaſve da ne noſſi ſobbom ſrebbra : *Omnes ſitientes venite ad aquas, & qui non habetis argentum, properate, emite, & comedite, venite, emite abſque argento, & abſque ulla commutatione vinum & lac* : Iſa. 55. Hotte ſvi koiſte, illi od glada umoreni, illi od ſvjettovne slaſti ponukvani, nachjete na mojoj tærpeʃi, ſctoſe na ſvjettvnoj ne nahodi. Imatchjete ʃa jeſtojsku moje Tjelo, alli ne onako, kakvo visjaſce na darvu od kriʃcja umærlo, rannavo, i Kærvavo, negh blaʃceno, i neumærlo, Kojechjevam donjet ſobbom ſva dobra koja uʃdærʃci ʃemglja, more, i iſto Nebbo, i Kadaſe s'gnime podbono uʃgoſtite, i karv moju uʃpijete, oſtatchjete tako ſitti, i tako mirni, da nechjete na oſtale jeſtojske ni pogledat, i ko opiti duhovnijem radoſtima plivatchjete po riezi raskoʃcjaa Nebeſzijeh. Priſtupite dake ſvikolizi na moju tærpeʃu : *Venite ad me omnes* ʃa uʃcivat ova dobra, kojavamſam pripravio : *accipite & manducate*. Scto ne priſtupate ? Allivas ſtraſci ſtrahocchja gnegova Immena, i neiʃmjernos gnegova Velicjanſtva ? A ne vidite Kakkogaje pokrio oblicjem od Kruha ? Allivas uſtavglja imme od grieſnika ? A neʃnate daje gnegova poʃcuda ſvamiſe nahodit, i ſajedno ſvami blagovat : *Peccatores recipit, & manducat cum illis* : Luc. 15. Alli ſumgnite dachjevam naudit ova jeſtojska. A njeſte cjulli govorit : da pomrjeſce ſtari ʃcidovi ʃaſve daſe goſtiſce slatkom mannom, kojaim daſcdje s'Nebba, a da ova jeſtojska vjecni ʃcivot udjeliva ? *Patres veſtri manducaverunt manna in deſerto, & mortui ſunt .... ſi quis manducaverit ex hoc pane vivet in æternum*. Joan. 6. Nemojteſc vecchje vadit, negh priſtupite na goſbinu od Jeſuſſa pripravjenu.

Nevidim daſte joſc odredili oſtavit ſvjettovne tærpeʃe ʃa blagovat ʃa tærpeʃom Boʃcjanſtvenom. Pokli dake vi nechjete da idete s'gnim blagovat, etto gnega k'vam. Tot nije Jeſus, Koivas podprilikom od kruha pohaghja nemochnijeh u vaſcije Kucchjah, koi dohodi k'vaſcijem odrim ? Tot nije On, koi ula-

ulasi u tamnizze. Tot nije On, koi brodi s' pomorzima prostrano more? Tot nije On, Koise nahodi s' Vojnizima pod scjatorima, i mnokrat bes gljubavi, i bes Zjenne: Tot nije On, koi ulasi u gnusne pærsi najopazijeh grescnizaa; Tot nije On, koi vecchje krat pribiva u rukah svetogardnjeh Zærkovgnakaa? Tot ovakko Kærstjanski puce oduratchjasc tvomu Boggu: *Haccine reddis Domino popule stulte, & insipiens*: Deut. 32. Totje ovoharnos Kojumu Kascesc sa uspomenu, Kojutije ostavio do sværhe od Svjeta? *Usque ad consummationem Sæculi*? Tot jes Kærstjana, Koisu uljesli u Occinstvo Issukærstvo, Koijemje svoje Tjelo ostavio, i koi necine Zjennu od Occinstva ovako plemmenita, i ovako obilna? Ne scudega, ne isctuga, ne pitajuga, i Kadimje dano primajuga sillom? Dalekko dalekko od gnegove tærpese, ko ne cini Zjennu od gne, nekkase ne tusci u naprieda Issukærs po ustih svoga Prorokka: *Quare assumis testamentum meum per os tuum*? Psal. 49. Dalekko od ove uspomene, Kose nigda od gne spomene, Dalekko od ovega Occinstva, ko svetignom od scivota, i s' djellima Kærstjanszijem ne kasce, daje pravi sin scivoga Bogga. Alli nije ovo mjesto od særgbe, i od prikorenja, erse ni Issukærs ne hotiasce gnima sluscit, kad ostavgljajuchi umærlijem svoje Tjelo Boscjanstveno sa jestojsku, i sa uspomenu od gljubavi: bi potlaccen na Veceri najposljednoj od Jude Isdajnika, neghse dignu s' gne sahvagljuchj svomu Chjachku Nebbeskomu, *Et hymno dicto exierunt*: Matt. 26. I mi dospjejmo na ovi nacin, nasivajucchi s' rjecima Kraglja Davida nascega blagodarnoga Dobrocinza, i sahvaglivajuchimu na ovemu privelikomu daru: *Visita nos Domine in salutari tuo, ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ; ut lauderis cum hæreditate tua*: Psal. 105. Pohodinas cesto Gospodine s' tvojem Tjelom Boscjanstvenijem, i Ti koisi nasc Spassitegl: donessinam duhovno Spassenje *Visita nos in salutari tuo*. Cini danas stusce svjettovna dobra, nekka pocnemo chjuchjet slas jestojske Boscjanstvene, koju chjute Isabranizi: *Ad videndum in bonitate, illi*, Kakko scti Agustin, *in suavitate Electorum tuorum*. Cini da i mi budemo udionizi od onega vesseglja, i od one radosti, koju uscivaju oni Kærstjani, koi dohode pripravjeni na tvoju tærpesu: *Ad lætandum in lætitia gentis tuæ*. Cini najposlje da tako ostanemo pokrjeni s' jestojskom tvoje Tarpese, da nigda ne oslabimo u tvojoj sluscbi, ter da nigda ostavimo slatko pjevanje tvoijeh Millosti, i hvale tvoje Blagodarnosti Boscjanstvene.

BESSJEDA SCESET I OSMA

Na blaghi dan svetoga Lujgja Gonzaghæ.

***Custodivi vias Domini, nec impie gessi a Deo meo*: Psal. 17.**

KOlikobi bio cestit gljudoski narode, date nije isdo onako rusno, i onako sramotno Adam tvoj Roditegl. Joscbi uscivo ono srechno vrjeme od Pravednosti, da nije on pristupio Boscijn sapovjed, i rasgajobise u unutærgnemu pokoju, da nije on pruscio smionu ruku na vojcchu sabragnenu. Sadse nahodisc obkruscen sasvijeh stranaa od hudijeh nepriategljaa, koite progone bes pristanja, i Koiti nastoje Bosciju millos ugrabiti. Kose nahodi, ko mosce rjeti istinito: nigda ne isgnusih onu cistu haglinu, s' Kojom bih ogærnut u svetomu Kærstenju, Kose nahodi, ko nigda u sve vrjeme od scivotta tescko Bogga uvrjedi? *Quis est hic?* Trudnoje isnachi u istinu ovu rusu bes draccizaa, ovi

ovi ljer od Pravednosti; er vidim tolike prigode, tolike ʃasjede, tolike pogihibje, nije mjesta na semgli, u Komunam nepriategli nascega Vjecnoga spasʃenja ne motre iʃgubjenie. Alli vesʃelo moi pridraʃi veselo, ersam iʃnascjo ovu srechnu duscju, Kojaje parvu millos, i pravednos sahranila. Moʃcelisce ʃnatti koje ta duscja srechna, i blascena? Ovoje Luigi Gonzaga od koga danas cinimo slavu u uspomenu. On nigda pristupi Boscii ʃakon, ni iʃgnusi onu cistu uvadu, s'kojom bi ogærnut u svetomu kærsctenju. ʃasve da provede gnekoliko ljetaa poʃred svjeta raskoscnoga. Sahrani pravednos na taki nacin da mogaʃce rjeti na smartnomu cjassu: hodiah po putu, Kogami u pocetak Viscgni ukaʃa, i nikkadase u svemu tjeku od ʃcivotta, odjelih od moga Bogga: *Custodivi vias Domini, nec impie gessi a Deo meo.* Vidim dastese ʃacjuddili na ovo moje govorenje, nume posluscjajte sasvom pomgnom, ʃa vidjet imamli raʃlogh rjeti, daje Luigi u svakko vrjeme od ʃcivotta bio pravedan.

ʃa ukaʃatvam Luigja pravedna u svakko vrjeme, bilobi potrebnito, davamga ukaʃcem pravedna prie negh iʃide iʃ utrobe Matterine, ter doghje na svjet. Ne smetame ni ono pærvo vrjeme, ni gnegovo porodjenje, prem dase umærli raghjaju s' grjehom; er prie negh Luigi doghje podpunno na svjet: bi gnegova srechna duscja uresena s' Boʃcijom millosti. Posluscjajte na koise nacin dogodi ovo cjuddo. Jurse pribliʃcjasce vrjeme toliko ʃcudjeno od raghjanja: poce gnegova Majka chjuchiet velike bolesti, i strascechise Primaglja dase Djetescze ne iʃgubi: potom poce Luigi iʃlasit iʃ utrobe Matterine, prolj na gnega svetu vodu od Kærsctenja, i iʃide ogærnut Pravednosti, erse porodi prie Nebbu, neggo ʃemgli. *Festinato propter vitæ periculum baptismo, prius Cœlo, quam terris nasci visus est:* In lect. Of. I mogasce istinito rjeti svomu stvoriteglju: Time primi, kad doghjoh na svjet, iʃ utrobe Matterine: *Suscepisti me de utero matris meæ:* Psal. 138. Kakko nechje sahranit, i uʃdærʃcjat pravednos u svakko vrjeme, ko pravednos odahnu prie negh poce dihat na ʃemgli, Kakko nechje pridobit nepriateglja ʃavdinika blaga ovako neiʃmjerna, ko poce plesat prie pako, neggo ʃemglju? Iʃpugnivajuchise od Luiga ono scto slatnijem periem ostavi upisano od Jakoba Parvoroditeglja sveti Petar Cryʃologo: da prie neghse porodi poce vojevatti, prie negh poce trajat ʃcivot, poce pridobivat s' velikom slavom nepriateglja: *Ante legitur bellare quam nasci, ante triumphare, quam vivere.* Netom vidje Luigi iʃ dalekka svoga stvoriteglja, poʃnaga, termu prikaʃa s' podniʃcenstvom, Kakko gnegda pravedni Abel svoju sluʃcbu, i pærvine svoga særza; alli ʃa boglje rjeti, josc djetescze od cetar godiscta, ima toliko prignutje k' Boggu, dase diʃasce iʃ odra u tminnah od nocchi, ʃa nebiti vidjen od Dvornikaa, i od sluʃcbenikaa, i neobucen, neggo samo u tankoj Koscugli, pribivasce na molitvi, tressechise od ʃime, doklebi najposlje pristiavo, i po na tle, ne pomoʃcen od nikkoga, i ne vidjen od drugoga, neggo samo od onega, koi vidi u nochnijeh tminnah: *Qui videt in abscondito.* Nejmatese vi cjuddit na ovo gnegovo prignutje, erbo Kakko oni Zvjet suncjani obratchjase u svakko dobba prema suncu, terga sljedi, prem daga ne raʃbira, tako i Luigi Klagnascese u djetinstvo onemu Boggu, koga dobro neposʃnavasce.

Kad uʃraste, i mogasce jur poʃnatti, i raʃabratti s' pameti sctosu prava dobra, i istinita, a scto tascta, i iʃpraʃna, ʃatvori taj cjas occi ʃa ne gledat iʃpraʃnosti, i tasctine. Nekkase raʃrede prid Luigja sve cjasti, i cestitosti privedre kucchje Gonzaghine, nekkase raʃrede slatne krunne i scibike od ʃapovjedi, nekkase raʃrede Zærgljeni klobuzi i kazighe slavnijeh Glavaraa, on u prilikah starijeh Djedaa nesposna drugo, neggo svijeh stvarii svjettovnijeh nepridobitnoga poraʃiteglja, a to jes vrjeme, komu njedna vlas nemore odoljet: dase najposlje ne uniscti pod gnegovom værlinom primo-

moguchjom. Posramovobise kadabi cjno gnegove hvale, alli hvale svoje Rodbine. Takoghjerbise postidio kadbi s' Majkom govorio, i kadbise nascio prid Mariom Kraglizzom scpagnskom, i nebi smio od srama posctenoga podignut occi semglje, sa vidjetje. Svescto imasce u sebbi Dvor Gosposki, illi blaga, illi cjastii, illi rasbludaa, sve Luigi plesa s' Kreposnom oholasti, i scetase po slatu, i po srebru, Kakko Gange glassovitti tece po slatnoj pærscini. Kadse naghje u Milanu u vrjeme od velika vesseglja, i kad mladichi plemmeniti, gnezi u slatu, gnezi u srebru, a gnezi u dienijeh haglinah obuceni: imahu jahat na kognijeh isabranijeh, i tærkat na samjerak, imasce tærkat s' gnima' i Luigi, nu Kakko? Vichjetese sacjuddit, kadvamga prikascem bes naprave, bes uresa, bes mnosctva od dvornikaa, i sluscbenikaa na jednomu sciveetu u haglinah potisctenijeh sljedit Gospodicichje Milanenske, sasve da mogasce parvi jahat meghju gnima. Vueden od jednoga Rodjaka u Dvornizu od Tanzanja, potom ugleda jednu Gospoghju, da ighjasce k' gnemu sa dignutga: odjelise is Dvornize. Ovakose odjeli kad bi ossudjen od Druga Dobitnika u igri djetinskoj pogljubit u miru sjennu jedne cjasne Djevojcize, ter urece s' igre na oni nacin, na koi bjesci jedna golubizza, kad plakajuchi krila u vodi: vidi u gnoj sjennu od kragugliza, alli Jastreba grabescgliva. I prem dase Luigi nahodjasce meghju raskosejam svjettovnijem, i meghju prigodam grescnijem, ne samo ne uvrjedi Gospodina, alli nigda, i ne ochjuti necisto napastovanje. Ovakom svjedoci Rimsko Pismo: *Aloysius nunquam stimulos carnis passus est.* Totga ne ochjuti meghju rasbludam rodjene kucchje, totga ne ochjuti u Dvorih parvijeh kragljaa, i parvijeh Poglavizaa, totga ne ochjuti u skuppih vessellijeh, u koijehse nnhodi svakka værsta od cegljadi? Ne nighghjega, u svemu tjeku od scivotta ne ochjuti: *Nunquam stimulos carnis passus est.* Kolikote scjalim nesrechni Jerolime bjescise is Rima, i sabiascese u pustinju, sa nejmati necisto napastovanje, a necistochjate sljedi, i stavgljati prid occi u pustosci tanzanja, i cola Rimszijeh Djevojcizaa, i Gospoghja. A moj Luigi po sred svjeta raskoscenoga ne ochjuti necisto napastovanje: *Aloysius nunquam stimulos carnis passus est.*

Lasnochjuvam sada ukasat pravedna Luiga u kucchi Boscijoj, kadsavamga ukaso bes grjeha na svjetu meghju tolizijem prigodam, i poghibjam od isgubjenja. Potom Luigi cju ovi glas Blascene Gospe: neisćti vecchje koichjese Red isabrat, sa sluscit Bogga, uljesi u Druscbu moga sina Jesussa: sværnu occi s' rodjene kucchje, i s' occinstva onakko obilna, ter poce gledat Red svetoga Ignazia Kakko gledasce puk isabrani u pustigni semglju obecchjanu. Svegh o gnemu misgliasce, svegh o gnemu govorasce, i nechjuse privariti, akko reccem: dabimmse vecchje krat snjello: da u Redu place sude, alli mete scetgnize. Kadse naghje, isa tolizijeh oprjecenjaa, u kucchi svetoga Ignazia, usigra Kakko Cjovjek gorostassan, sa tærcjat po putu od krepostí i svetinje. *Exultavit, ut gigas ad currendam viam*: Psal. 18. Ter spomenivajuchise o naukku, koga dava Duh sveti svakkomu, ko ostavglja svjet, sa sluscit Gospodina: saboravise od Rodbine, i od kucchje tvoga Roditeglja: *Obliviscere populum tuum, & domum Patris tui, & concupiscet Rex decorem suum*: Psal. 44. Stavi veliku pomgnu, u oni parvi pocetak, svarchi sa sebbe, akkose nahodjasce na gnemu koi nacin svjettovni, kadga sværsce, nastoja obuchse u haglíne od Krepostii, sasve da hodiasce u gnih obucen, i kad na svjetu pribivasce, Neumjemvam spovidjetti: alli bi dubglje u Luigju podniscenstvo, alli ubosctvo obilnije, alli bi u gnemu Vjerra temeglitija, alli uffanje stanovitije. Moguvam rjeti: da Gljubav Boscija Kragljeva u gnemu værh svijeh Krepostii. Gljubjasce Bogga u svakko vrjeme, i u jutro, i u vecer, gljubjascega govorechi, gljubjascega mucechi, gljubjascega

cine-

cinechi posle od Reda, gljubjasceg, i kadse igrasce sa mallo odahnut, i u vrjeme od igre bi upitan od jednoga svoga Druga: sctobi Luigju ucinio, kadbi s' ove igre imo otit prid pristoglje Boscije. Odgovorimu: sljediobihse igrat, cinechi posluh, ter ispugnajuchi Bosciju vogglju. A ossobitoga gljubjasce na molitvi, i imasce obicjaj takose rascisjat u ovemu ognu blascenomu: da stralcechise gnihov starjescina, daga plami prem scestozi nebi skoncjalli: sapovidjemu: Trudne sapovjedi! Da ostavi sa koje vrjeme miso o Boggu. Tad bi ussillovan rjeti Luigi svomu Boggu: odjelise od menne Gospodine: *Recede a me Domini*: Koje rjeci cjujem Luigju islasit is tvoijeh ustaa? Uklagnasc Bogga od tebbe? A njesi ti oni, koiga poce iskat u djetinstvo, koi sa isnachga ostavi rodno mjesto, spridraghe Roditeglje, Gosposku krunnu, i tolike podloscnike. A sada kadsiga isnascjo, govorisemu: odjelise od menne Gospodine? *Recede a me Domine*. Spomenise date on sacjuva od oghgna, kad ti mirno pociva na postegli, koju biasce poceo radovati, spomenise, date on sacjuva, kadte valovi nadmene vode poplavizom sanesosce, a timu govorisc: odjelise od menne Gospodine? *Recede a me Domine*: Nuse vi ne cjuddite na ove gnegove rjeci, i na djella Boggogljubna, koja sada spropusctava, neggo na posluh, koga cini na sljepacku. Abram Zjech posluha tiasce posvetit jedinoga sina Isakka, Luigi Zjeh posluha cini svetilisćte od istoga Bogga. Abram Zjech posluha tjasce ostat na svjetu bes sina, Luigi Zjech posluha, ostaje na gneki nacin bes Bogga.

Kadga prie slobodno gljubjasce, ter rasmiscgljasce gnegove Boscjanstvene isværsnosti: ne smetascega svjettovna miso, nitimu pamet biasce na molitvi rasspærscjana: *Aloysius caruit distractionibus, & evagationibus mentis*. Kakko. Pametmu ne bi na molitvi raspærscjana? Akko cjujem vikat is pustinje svetoga Bærnarda: Kojaje ovo moja pamet, kojase skita po svijeh stranah u vrjeme molitbeno? A Luigju ne bi pamet raspærscjana na molitvi, negh kabise sastavilo sve raspærscjanje koje ima u po godisćta, jedvabise rekla jedna Zjela sdrava Maria. Vi govorite: da od cessase ispovjedasce Luigi? Cjujte gnegovu ispovjes od gnegt istoga, akkovamje dopuste cjutti suse, i usdasi: Ja, govori Luigi, (Klecechi prid Ispovjednikom, mallo magne negh prinemoscen od bolesti) nebiah josc doværscio sedam godisćtaa, ispusćtah is ustaa gneke rjeci, ne vele skladne, koje cjuh od Vojnikaa moga Roditeglja, sasve daih onda ne rasumjeh, i dignuh reccenijem Vojnizim mallo praha, sa napunnit malu puscku. Luigju akko nejmasc grjehaa velizijeh, govori male, akko scudisc primit od rjescenje? Nemoguse spomenut o drusijeh. Ovosu grjesi Luigja Gonzaghe! Mogasce dake rjeti istinito, i pravedno: hodijah svegh po putu, kogami u pocetak Viscgni ukasa, i nikkadse u svemu tjeku od scivotta, odjelih od moga Bogga: *Custodivi vias Domini, nec impie gessi a Deo meo*. I da snate koliko tescko, i koliko sceštokko pedepsa ova gnegova pomagnkanja? sasve nesdrav, i mlohav postjasce tri dni od nedjeglje, i mallo magne neggo suho, mogoh rjeti: da postjasce svakki dan, ukoliko sa gnekoliko vremena svakdanja gnegova jestojska bi mjerre tako tanahne, da nesnam jelli uncju prohodilla. Nacinilibimu sluscbenizi slatni Odar, nu on sa ne pocivat na mekoj postegli, sakriobi pod bjelo platno illi koj odajep, illi utarak dærveni. Dokle ne isnaghje oscćtre Kotreti, priviasce o bozih Kognske ostroghje. U pocetak imasce obicjaj biccevatse tri dni od nedjeglje, a pak svakki dan, a najposlje tri puta na dan; i kada nejmasce vecchje snaghe, sa bittise svojom rukom, moli drugoga, daga on mlati bes ikkakva millosærghja, i s' pritesczijem udarzima vaghjasce karv is tjela onako pravedna, ter gnegove koscuglje ostajahu u gnoj omascćtene. Javam neumjem pripovidjet, Kolikobise gnegova Majka oscjalostivila, kadbih gledala okærvavjenijeh, vi moscete dochi od gne scjalosti u sposnanje: rasmi-

scglja-

ſcgljajuchi Jakoba Parvoroditeglja, kad vidje Karvavu haglinu ſvoga ſina Joſefa. Necjuddimſe da pedepſajuchi Luigi ovako oſctro ſvoje tjelo skrati ſcivot, i doſpjega u ſamomu Zvjetu od mladoſti. Vidjega po ſmærti u vjecnoj slavi ſveta Maria Mandaljena de Pazzi, i ne kratiſe ſaſvatga immenom nepoſnana Muccenika, i velika ſveza. Kad jedna ſvetizza od ove værſte ſove ovako moga Luiga, ja nechju vecchje trudit, ſa ukaſatvamga Pravednika, i da nije Goſpodina u ſve vrjeme gnegova ſcivotta uvrjedio, neggochjuſe obratit prema gnemu s' ovijem rjecima.

Pravedni Luigju Sinu Ceſtiti Parvoroditeglja Ignazia, pokli uſcivaſc priveliku slavu u Kragljeſtvu Nebbeskomu, i nahodiſcſe bliſu onega Bogga, kogaſi na ſemgli vjerno sluſcio: nemojſe od nas ſaboravit, pogleda s' viſſinaa Nebbeſzijeh na Dubrovnik, u komu moſce bitti, dabi joſc iſnaſcjo tvoje kærvi, erſe Kriſago Brat velikoga Gonzaghe u gnemu uſtani, i gnime vlada s' pærvom Goſpodom. Pogleda na gnegovu Zvjetnu mlados, i iſproſſijoj u Goſpodina, daje provede na tvoj iſgled beſ grjeha. ſnam daſi ſvjet Kærſtjanski s' raſlicnijem cjuddeſſima napunnio, ſnam daſi Nemochnizim tolikrat ſdravglje iſgubjenio povratio, ſnam daſi ſvakkoj værſti od Cegljadi, a navlaſctito, Djevizzam Boggu poſvetjenijem, velike milloſti udjelio, ſnam daſi i u ovemu gradu ukaſo tvoju blagodarnos, i vidim na tvomu otaru viſsjet tolike objette, bigljeghe iſtinite reccene tvoje blagodarnoſti, sljedi i u naprieda proſſipat na nas tvoje milloſti, i gledatnas s' okkom oſſobite tvoje gljubavi.

BESSJEDA SCESET I DEVETA

Na blaghi dan ſvetoga Ignazia Loyolæ, Parvoroditeglja od Druſcbe Jeſuſſove.

Ecce conſtitui te, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices & plantes. Jer. c. 1.

AKko igda Zærkva ſveta ima potrebu od velika pomochnika, i od moguchja Braniteglja: ima u iſtinu u ono vrjeme, u koje Ignazio od Loyolæ trajaſce na ſemgli ſelena ljetta; er onda Lutero s' beſocnom ſmionoſti ponovi priaſcnja poluvjerſtva, i otrova s' gnima Niemacku, Cesku, Leſcku, Magjarsku, i Franacku ſemglju. Arrigo oſmi kragl od Ingliterre ondaſe odmetnu ſvoijem Kragljeſtvom od Zærkve Rimske; i Kalvin onda ſametnu ſvoje prihitre, i otrovne privare, Kakko lovnu mreſcju, na pogubienje Boggogljubnijeh pukova. Oſtali dio od Europe, akko ne oſta okuſcen poluvjerſtvom, bi iſctecchjen opaccinom. Aſia, Afrika, i Amerika pribivahu u tminnah od ſmærti, i od poganſtva. Viditeli dake, koju potrebu ima od Pomochnika, i Braniteglja Zærkva, ovako nemillo dærpjena od tolizijeh nepriategljaa. Nu ghdjechjeſe nachi Pomochnik, i Branitegl ovako moguch, i iſværſtan? U ſcpanskoj Kragljevini, koga nije oſtola otrovana poluvjerſtvom; Onagaje porodila, i ovoje recceni Ignazio od Loyolæ. Ono Bnſcije Providjenje, koje u proſcjaſna dobba, iſabra velike ſveze, daſe oprjece nepriategljom ſvete Zærkve, kad uſtajahu, ſa progonitje, i derat nemillo gne haglinu: ſad Atanaſija prema Ariu, ſad Jerolima prema Vigilanziu, ſad Aguſtina prema Pellagiu, ſad Dominika prema Albigeſim: ovakoje, i u posljedna dobba iſabralo Ignazia od Loyolæ, daſe

oprjeci Luteru, i ostalim Glavopoluvjernizim: *Constans est omnium sensus, etiam Pontificio confirmatus oraculo.: Deum sicut alios, aliis temporibus sanctos viros, ita Luthero, ejusdemque temporis hareticis, Ignatium, & institutam ab eo societatem obiiecise*: In lect. Brev. I kadaga Viscgni isabra, Zjenim, damu recce, Kakko gnekada Jeremii Prorokku: *Ecce constitui te, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & aedifices, & plantes*: Ettosam odredio sluscitse tobbom, da opravisc posle od velike moje slave, to jes: da iskubesc, da rasorisc, da pogubisc, da rasparscjasc Nevjernos, poluvjerstvo, i opaccinu, ter da sagradisc po mojoj gnivi visoke gradje od svetinje, i possadisc raslicne stabre od Krepostii. Nu vighimo na koije nacin Ignazio isværscio toliku parvu Bosciju naredbu, koliko drughu.

Nije potreba spomegnivat Ignaziu hrabrenstvo. i hitros, koju ukasa, kad iska cjas, i slavu svjettovnu. Cjovjek cjastan djelluje svegh posčteno. Akko Ignazio sasvom pomgnom nastojasce na sluscbu svoga kraglja, kadga dvorasce s' pærvom Gospodom, Kakko jedan od pærvijeh Gospodicichja Kragljestva scpagnskoga, s' pomgnomchje vele vecchjom nastojat na sluscbu, i na slavu svoga Bogga. Pomgnivome posluscjajte, sa posnati: jelli moje govorenje istinito. Isakakko Ignazio osta raghjen, branechi vecchje s' hitrosti, negh s' mnoscstvom od Vojnikaa Pamplonu obkruscenu od Franacke Vojske, bi prosvjetgljen u nemochi srakom nebbeskijem po putu sčtenja duhovnoga, ter sposna: sčtosu svjettovne cjasti, i najpærve cestitosti, i primi sdravglje, i od tjela, i od duscje od jednoga Ljecnika Nebbeskoga. Isčtom stecce sravglje islasi is Kucchje, ter vjescja mac Vojnicki kod otara Blascene Gospe, koju use sa svoju Majku, i Gospoghju, disce s' sebbe hagline plemmenita Gospodicichja, i pokriva s' gnima golotinu jednoga nebogara, a onse oblaci u priprosnu, i ostru haglinu, ide bossonogh sljedechi isgled Moysessa Prorokka, mete boravisčte od nemochnikaa s' onom desniazem, u kojoj prie dærscjasce scibiku od sapovjedi. Trajasce vrjeme Ignazio u ovijeh sabavah, dokle bi sasvan od kraglja Nebbeskoga, sa cjutti potajne sapovjedi, i rasumjet od gnega nacin, koga imasce dærscjat u obratjenju svjeta opakoga, i u gnegovu ponovgljenju. Srechna Manreso tisi bila odredjena sa rasgovora ovako cestita. Kakko sjasce ona spilla, kadse u gnoj odkri Ignaziu prisveto Trojstvo? Kakko sjasce, kadmuse u gnoj odkrisce ostala otajstva? Kakko sjasce, kad u gnu uljese Kraglizza Anghioska? Kada dospje potajni rasgovor, ter osta uvjegban Ignazio od nacina, koga imasce dærscjat u obratjenju svjeta opakoga, i u gnegovu ponovgljenju: isde is spille, sa isværscit naredbe Boscjanstvene. Cjuddise svak na gnega, gledajuchiga podniscena, i obucena na siromacku, svakmuse klagna, i svakga svezom nasiva; Onse ne stavglja, ni od poklonaa, negh uporavglja put mora svoje stupaje. Nahodi u luzi jedno drjevo, ulasi ugn, ter ostavglja Scpagnske kraje. Domiscgljamse kamosise uputio; idesc prohodit svetu semglju, ter obratit nevjernike na pravu Vjerru, i ukasatim pravi put od spassenja. Alli sposna da josc nije dosclo vrjeme od obratjenja, vratchjase na trak, ter ostavglja Palestinu, sa arvatse s' poluvjernosti, i s' opaccinom. Negubi vrjeme, negh isčte oruscje, kojemu bi u spilli od Manrese naredjeno, sa arvanja.

Oruscjeje kgniscgna mudros; radi toka rastvori tvoja vrata Mudroskupsčtino od Sorbone, sa primit Ignazia, koi prem daje tridesti godisčtaa doværscio, ne sramise ucit ono sčto uce mladichi s' parvom dlakkom. Toliki napredak cignasce Ignazio u snanju, dase biasce pakgljeni nepriategl pristrascio, ter poce nastojat, da traje vecchje vremena u Zærkvi, neggo u naucistu. Nu kadse stavi Ignazio od hudobske privare, ostavi duhovne raskoscje, sa nastojat na snanje potrebnito, sa pridobit poluvjernos, i opaccinu; kadse dobavio oruscja, i steko mudros potrebnitu, isčte Druscbu, i

bu, i Podpomochnike. Sljediga Fabro glassovitti, toliko ishvagljen od svetoga Franceska saleʃija, sljedi primudri Lainez, i pametni Salmeron, koi u skupsctini Tridentinskoj sjahu Kakko ʃvjeʃde od najsvjetlijeh, onega Nebba. Sljediga i veliki Saverio. Koichjeʃe cjutti pomor, koj poraʃ, koje dobitje? Jurse opaccina najeʃcila, jarse ustresla poluvjernos, jurjee nevjernos pobljedila. Vidim Lutera pristrascena, vidim smetena Kalvina, gledam more od Inghliteru velikoj smutgni, gledam sunze iʃhodit iʃ Istoka neoblacena. Ovosu bigljeʃi prem occiti tvoje slave Ignazio. Jurje vrjeme dase pocnesc rattit s'nepriateglima svete Zærkve, da skocisc na opaccinu, da oslabisc nevjernos, da poraʃisc poluvjerstvo, i da ponapravisc svjet iʃctetjen. Poceose arvat ne ʃa drughu svarhu, negh ʃa samu Boʃciju slavu: *Ad majorem Dei gloriam*: I s'kojom srecchjom, s'kojom dobiti? Tebbe ʃovem ʃa svjedokka Rimu poglavizzo od svijeh gradovaa, u komu Nebbo blagossovi trude moga Ignazia. Kolikratga cju u tvoijeh Zarkvah besjediti s'glasom ʃcestochijem prema grjehu, a kolikrat po tvoijeh prostorih karat slobodu u ʃcivjenju? Koise uʃdaʃi onda cjusce iʃhoditi iʃ særzaa bolesnijeh slusciaozaa, kojese suʃe pokorne onda toccisce iʃ gnihovijeh occi? Vighioscese u ono vrjeme gresnizi odtværdjeni u opaccini, po rjeci Ignaziovoj omekscjani, Djevojcize k'gljubovnizim priljepjene, po besjedi Ignaziovoj, od gnih rastavgljene, ʃcene muʃcjate, kojese, Zjech nemillosti od drugovaa, biahu od gnih raʃlucile, a s'druʃijem ʃadruʃcile: po gnegovoi besjedi, k'gnim povratit, ter ʃcjvjet vjerno u ʃcenidbi. Vidjoscese tolizi ʃcidovi po nastojanju Ignaziovu, na svetu Vjerru obratjeni.

Alli nije sam Rim, koi vidje obratjenja od grescnikaa, vidje i Parig obratjenja, koja sljedisce po nastojanju Ignaziovu; od jednogachju ucinit uspomenu, erje on sam dosta, da doghjete u sponanje od prigoruchje poscade, koju ima Ignazio uklonit grescnike odaʃla, i sahranitih. Nastojasce Ignazio vecchje krat, i s'molbam, i s'prjetgnom dignut jednoga mladichʃa s'grescne prigode; nu videchi da i molbe, i pritgna biahu ʃaludna, posluscjajte na sctoga dovede gljubav od gnegova spassenja. Vljeʃe u vrjeme najgljutije ʃime u jedno blatto smærʃnuto, kod koga svakku noch prohodjasce recceni mladich, kad ighjasce u Kucchju jedne bludnize; kadga vidje: hodi nesrecnice, uʃe vikat Ignazio strascnijem glaʃom: utolikochju ja ovdi nagh pribivat, molechi Bogga ʃa tebbe, i cinechi pokoru ʃa tvoje grjehe. Dokle ti ne ostavisc prigodu, nachjeʃcme ovdi svakku noch, toliko kad uʃidesc, koliko kadse uʃvratchjasc od grescnize. Ne bisce ovo rjeci, negh trjeskovi, od koijeh mladich pristrascen osvjestiʃe, ostavi grjeh, i grescnu prigodu, i pridase u ruke Ignaziove.

Vidjeih i Barcellona, ter ochjuti veliku rados, kada Dumne s'dobrijem nacinom pokarane od Ignazia ʃa gnihovu plahos, ʃa gnihove tasctine, i ʃa gnihovu slobodu u govorenju svakkom værstom od Cegljadi: ʃatvorisce vrata od Manastjera gljudim svjettovnijem, ʃa raʃgovaratse Nebbeskijem Vjereni-kom. Vidjeih i Ferrara kad Renata gne vlasctita Gospoghja po putu Ignaziovu povratise iʃ poluvjersta u skut svete Zærkve Katolicjanske. I nemoguchi Ignazio arvatse po svijeh stranah od svjeta s'opaccinom, s'polujerstvom, i s'nevjernosti: posigljasce svoje sinove, i kadih ʃcegljasce, govorasceim: Otidite popalite, raʃcesʃcite svakkoga: *Ite, incendite, inflammate omnia*. Scto oni poslani od Ignazia ne ucinisce po svijeh stranah od svjeta ʃa slavu Boʃciju, i ʃa koris iskærgnega? Koje Zærkve Boggovim laʃcivijem posvetjene raʃori Saverio u Indiah, koje kraglje, i kraglizze obrati na svetu Vjerru, koje mnoʃctvo od gljudii, i ʃcenaa poganijeh, primi od gnega sveto Kærsctenje? Koju poganu Cegljad, divju, i nemillu, privede k'Boggu Anchijeta u Braʃilu svojom blagocchjom, i s'mnoʃctom od cjuddesa? Kad Barzeo uljeʃe u Ormuz, naghje on

grad prilicjan Ninivi u opaccinah, rastresega vecdhje s' trescgnom, negh scestokkom besjedom, i u mallo vremena sljedisce nepribrojena obratjenja od grescnikaa, od poluvjerazaa, i od Nevjernikaa. Koje Etiope privede Ovijedo is poluvjerstva u Rimsku Zærkvu, koje nevjernike u Afriki is poganstva Nunez Barretto? Ne prista kanisio arvatse po Germanii s' poluvjerzima, i tolike pridobi svetignom od scivotta, i s' mudrijem rasloscenjem, da bi svan Apostolom Nejmacke semglje. Salmeron u Ibernii pokrjepi Pravovjernike u svetoj Vjerri, a tolike, koise biahu od gne ruscno odmetnuli, primi skruscene na pokoru.

Po ovemu sctosmo do sad rekli, dærscim daste doscli u sposnanje, Kakkoje ljepo isværscio Ignazio ovu parvu naredbu Gospodinovu: iskubstitchjesc, rasoritchjesc, pogubitchjesc, i raspærscjat nevjernos, poluvjerstvo, i opaccinu. Sadchju nastojat, da doghjete u sposnanje, Kakkoje drughu ispunnio; sagraditchjese po mojoj gnivi gradje od svetinje, i posaditchjesc raslicne stabre od Krepostii.

Najparvo Ignazio podignu gradju svoga Reda, koi sasve daje mlaghi od innih Redaa, s' koijemje sveta Zærkva urescena, niscta ne magne, poscudanje rasglasit po svemu svjetu svetu Vjerru, i ne obsirese ni na mukke, ni na trude, sa udjelit duhovnu pomoch Iskærgnemu, i po naredbi Issukærstovoj sasvaga Druscbom Jesussovom. Poce gradit u Rimu s' mallo pjenesaa srebærnijeh, nu s' velikijem uffanjem uBoscije Providjenje, Kucchju Njemzim mlaghjahnijem, u koju dohode is sve Germanije parvi Gospodicichi, sa stecchi s' mudrosti dobar nacin od scivjenja, i oprjecitse kadse vrate u rodna mjesta svetijem Redom, opaccini, i poluvjerstvu. Nikko ne mosce pripovidjet, od kojeje koristi Zærkvi svetoj ova gradja podignuta od Ignuzia, mogu rjeti, dabise Rimska Vjerra, na vecchje mjestaa Njemacke semglje ugasila, daje ovi plemmeniti Zærkovgnaai s' dobrotom od scivotta, i s' mudrosti od rasuma, ne hrane, i ne krjepe bes pristanja. Cini sagradit Kgniscnja Ucista, da u gnih djezza, i mladichi ostanu uvjegbani u Krepostih Kærstjanszijeh, i u mudrosnanju, Ucista toliko Kærstjanstvu potrebnita, i toliko korisna, dase isustisce obadva Cessara Ferdinando parvi, i drughi: da nije bogljega nacina, sa usdærsciat Vjerru pogærdjenu od poluvjernikaa u gnihovijeh Dærscjavah, od Ucistaa Otazaa Druscbe Jesussove. Sagradi Kucchje grescnizam od grjehaa pokajanijem, i Djevojcizam, kojese nahodjahu u prigodi, sa isgubit cjas, i s' cjasti millos Boscija. Sagradi Kucchje sirotam, sagradi Kucchje novovjernizim, podignu ostale gradje, sa privrjescit svakku værstu od Cegljadi, ter uklonit svakkoga od grjeha, i toliku ima poscudu od spassenja umærlijeh, dase ne krati isustiti, kadbi stalo u gnemu isabirat: priebi obro: scivjet nesnajuchi, hocchjeli stecchi blascenstvo vjecno, a u toliko sluscit Bogga, ter nastojat na spassenje od Iskærnjega, negh umrjet oncjas, snajuchi do isto, dachje odletjet u Raj, i uscivat Boscije lize. Kakko paka possadi Ignazio po gnivi Gospodinovoj raslicne stabre od Krepostii: sljediteme pomgnivo sluscjat, tochjete i dochi u sposnanje.

Pocetchju govorit, i s' raslogom o sabavah duhovnijeh, koje biahu Ignaziu nareccene u spilli Manrenskoj od Blascene Gospe, erbo Akko od gnih ne prima Sveta Zærkva najvecchju koris, a ono prima priveliku. Koise grescnizi po ovemu putu obratisce, i obratchjaju svakki dan na pokoru, koise pokornizi u kreposti utemglisce, koi mladichi, i koje Djevoicize poplesasce svjettovne rasblude, i satvoriscese u kucchje Redovnicke, kojese Dumne posvetilsce? Prima veliku koris sveta Zærkva, i od naukaa kærstjansziјeh, i od rjeci Boscije, koju naredi svoijem sinovim Ignazio, daje ne samo pripovjedaju po gradovih gradjanim, neggo i po sellih segljanim. Ignazio uvede u Kærstjanstvo ceste ispovjesti, i cesta pricestjenja. Ignazio povrati cjas Zærkvam, posctenje Zærkovgna-

gnazim, molitvu pametnu Boggogljubnizim, koja bi povarſcena, kakko veli Sveti Francesko Saleſio, dokleje oni veliki Boſcii sluſcbenik Ignazio Loyola, ne ponovi trac. amor. div. part. 2. lib. 6. c. 8. Arvajuchiſe na ovi nacin Ignazio s'opaccinom s'poluvjerſtvom, i s' Nevjernoſti, podiſajuchi viſſoke gradje od ſvetinje, i ſadrechi raſlicne ſtabre po gnivi Goſpodinovoj: iſpuni obedvlje gnegove Naredbe, i ponapravi ſvjet iſctetjen.

Alli koje trude podnje koje mukke, koja progonſtva, koja pogærdjenja ſa ponapravitga. Pritærpje ſmrad od tamnizaa, u koie pravedan bi oſſudjen, guoſdene verighe, u koje bi ſakovan, bi progoghjen od ſapovjednikaa, od priſtogljaa, od hude Cegljadi od hudobaa, viſce koijeh biaſcemu Viſcgni veliku moch udjelio: *In dæmones mirum exercuit imperium*: lect. Brev. Muccjaſce tjelo s' gladom, ſceghjom, s' biccima. Gnegova poſteglja ſa gnekoliko vremena bi gola ſemglja, a uſglavje kam ſtudeni, u toliko godiſctaa ne pogodi ſvoijem pohotjegnim, ne iſka ſvoju cjas, ni ſvoju hvalu, negh u ſvemu Boſciju ſlavu. Na koichje dake nacin platit Goſpodin Ignazia sluſcbu ovako vjernu, i trude ovako velike? Pomgnivome ſposluſcjajte, i cjudditeſe na darove, i milloſti, s' koijem Viſcgni nadari Ignazia.

Kad oſta ſmærtno ragnen od nepriateglja, branechi Pamplonu, kakko cjuſte, i bimu ſmært navjeſctena: u poghibi ovako ſtraſcinoj: poslamu Goſpodin s' Rajſzijeh ſtranaa Svetoga Petra Apoſtola, koiga iſljeci od ſmærtne nemochi, termu povrati priaſcnje ſdravglje. Kadſe naghje u Mlezijeh u vrjeme od mukle nochi beſ poſteglje, i beſ hrane pod Dvorom jednoga ſtarovjecnika, koi na meku odru pocivaſce: ſide jedan glas s' Nebbeſſaa, koiga probudi, ter oncjas uſta iſ odra, i uvede u ſvoj Dvor Ignazia. Brodecchi more ſa pohodit ſveta mjeſta, poſvetjena ſtupaim Iſſukærſtovijem: hotiahuga pomorzi oſtavit na jednomu Otokku puſctenomu; alli Bogh, koga sluſcjaju vjetri, i more, obrati Vjetar prema pomorzjm ter ne dopuſti djello ovako nemilloſtivo. Nadariga Goſpodin s' iſværſnom molitvom, ter uſceſe u gnegovu ſærzu gljubav viſce ſvijeh ſtvarii prema gnemu, udjelimu Vjerru tako veliku, da biaſce ſpravan datti ſcivot, i prolit karv ſa gne iſtinu premdabi Sveto Piſmo pomagnkallo, a uffanje tako temeglito, da onda cekkaſce u poslih Boſcije slave primit doiſto pomoch Nebbesku, kad poſli prid ſvjetom, biahu beſ uffania. Vdjelimu krepos od Prorocjanſtva, od cjuddeſaa, povrati ſdravglje nemochnizim, a ſcivot mærzim; i niſcta ne magne Ignazio nahodechiſe ovako nadaren od Viſcgnega, i u ovoljkomu bogaſtvu: govori: daje tuſcjan, i Siromah. Siromahje erſe nahodi ne beſ dobora Nebbeſzijeh, negh ſemaglſzijeh, Kojeje povoglno oſtavio ſa gljubav onega, koiſe ubogh ſa gljubav gnegovu ucinio. Otidi dake poſvoiti, jurje vrjeme kragljeſtvo Nebbesko, koje Goſpodin povoglnijem Uboſijem obecchjava. Iſværſciosi ſve Boſcije naredbe, ſvjetſi iſctetjen ponapravio. Odjeliſe s' ove ſemglje ſa primit krunnu od ſvjetloſti neumærle, i kadſe naghjeſc u Raju, nemojſe od nas ſaboravit, pogledajnas od iſgara s' okkom gljubeſcglivijem, ternam iſproſſi u Goſpodina, da ſad na tvoj iſgled arvemoſe hrabreno s' nepriateglima, koi iſctu naſce viecno iſgubjenje, a paka iſa hrabrena arvanja, doghjemo primit krunnu u Raju: *Ut tuo auxilio, & imitatione certantes in terris, coronari tecum mereamur in Cælis.*

BES-

BESSJEDA SEDAMDESSETA

Na blaghi dan Gospina Usviscenja

Assumpta est Maria in Cœlum.

BOgljascese do duscje, ter gorko zvigljasce puk Israelski, kad gnegova vojskà osta rasbjena od oholijeh Filistinaa, i uvjetna Arka od sakona u rukah neprjetegljaa toliko nedostojnijeh, bogljascese, i s' raslogom, er s' isgubjenjem svete Arke zjegnasce, dabi sajedno s' gnome sve svoje srecchje, i sve svoje cestitosti isgubio, A mi nechjemo gorko susit Pridrasi moi ukolikosmo isgubilli ne samo svetu Arku od sakona, nu scivu Arku od svetinje, koga usdærsci u sebbi sa zjelijeh devet mjessezaa istoga sakoniteglja. Isgubillismo Mariu, ter vecchje nemoscemo vidjet na ovoj semgli, i uscivat gne Rajsko like, kakkoga uscivahu oni srechni Karstjani, koise u ono vrjeme s' gnome nahodjahu. A mi tuscni, i nesrechni sctochjemo cinit bes Mariæ, kakkochjemo ovi nevoglni scivot bes gne provoditti, kochjenas vladat u nesnanju, kochjenas pomagat u potrebah, kochjenas rasgovarat u nedragostih? Alli sasctochjemo vesseglje ovega blaga dana smetat s' placcem, i susami, sasctochjemose u ovi dan od slave u poruscne hagline, oblaciti? Obuzimose u dicne haligne terse vesselimo, er prem dasmo isgubilli Mariu na semgli, steklismo primoguchju Parcizu u Raju, er gne Usviscenje na Nebbessa, nijenam od sctette, neggo od velike koristi, kakkochjuvam u danascgnoj besjedi ukasati.

Nemoscese rjeti innako neggo da Blascena Gospa bi od velike koristi svjetu dokle pribiva na gnemu, ukoliko isa smærti gne sina Jesussa Ona vladasce svetom zærkvom, sasve malahnom, Onaje dojasce slasti svoijeh millostii, Onaje vjegbasce s' mudrosti, Onaie pokrjepivasce svoijem isgledom, Onaje bragnasce, toliko od skrovnijeh, koliko od occitijeh nepriategljaa. Snam da Ona posveti tolike kucchje, u koje uljese, da uscesce gljubav Bosciju u tolizijeh, s' koijem progovori, snam da Ona rasvesseli slovoglnike, ugleda potrebnike, rasgovori boglnike. Alli kolicjak dio svjeta primi ove millosti? Akko dignemo Judeu, i Palestinsku semglju, ter josc koje mjesto, u komuse naghje Maria; ostale Dærscjave, i ostali gradovi, nebiahu udionizi ovijeh millostii; alli sada kadse Ona s' ove semglje odjelila, i bilaje primjena od gne Sina, i usviscena visce svega stvorenja, s' onom dikom, od koje bi dostojna tolika Majka: *Suscepta a filio, & super omnem exaltata Creaturam cum eo honore, quo tanta Mater digna fuit*: Bernar. ser. 4. de Assump. gærli særzem od svjeta prostranijem potrebe svega gljudskoga naroda. Komi umje pripovidjet millosti, koje Ona odisgar s' Nebbesaa dascdi na svjet? Nijejoj sadosta ukasatse blagodarna prema jednomu Cegljadettu, prema jednoj kucchi, prema jednomu gradu prema jednoj Dærscjavi: prossipa svoje millosti na sve strane od svjeta kærstjanskoga; Jedvachjese danas nachi koi grad, alli koje mjesto, u komuse ne nahodi koja gne prilika glassovitta zjech darovaa; i miliostii, koje djeli potrebnizim; i nije millosti tako velike, kojuse nemogu usdat primit od gne, oni koise gnoj utjecju. Zjenitelji davas varam alli da s' ljepom besjedom, i slatchijem govorom nastoim da dærscite sa istinito ono scto nije istina? Vi mi ovo svjedocite Narodi svjeta Kærstjanskoga, i Dærscjave semglje naj rastupnije toli nije ovako? Ne dascdi ni vas Blascena Gospa svoje millosti, ni primate od gne darove u svakko dobba? Rezzitemi kovasje oslobodio od nemocchi, od kughe, od trescnje, od sarrenja, i od sille nepriateglske? Maria; toli nije ovako? Kovamje poslo dasc scudjeni u

svoje

svoje vrjeme, kovamje vode sctetne nepristavne ustavio? Maria: toli nije ovako? Srechni mladichi, kovam ispross mochnu millos u Gospodina sa ostavit millovanje, i rasblude rodne kucchje, sa plesati svjet raskoscni, terse satvorit, i pribivat u Redovnickijeh kucchjah, provodechi scivot u pokori, i u arvanju nepristavnomu? Vimi odgovarate s' jedonijem glasom: Maria Majka millostiva. Grescnizi, koi tolika ljetta provedoste u opaccinah najhudijeh, saboravgljeni, i od duscje, i od Bogga, kovam ispita pomoch u gnega da doghjete u sposnanje od smærtne poghibje, u kojose nahoghjahote, ter da ostavite opachi scivot, i k' Boggase obratite? I vi na istinacin odgovarate: Maria, Majka od grescnikaa svidjenijeh. Sveti Mucceenizi koi pritærpjeste mukke onako krute, iscestokke od nemillijeh samosilnikaa, ter najposlje scivot, illi na Kriscju, illi naoghgnu, illi pod maccem, illi u smradu od tamnizaa, radi one Vjerre, Koju s' tolikom slobodom spovjedatse; Kose umoli Gospodinu sa vas tervam On, na umoljenje, udjeli ustærpjenstvo u onijeh mukkah, i stavnos u Vjerri do cjassa od smærti? I vi jedno glasno odgovarate: Maria Kraglizza od Muccenikaa. Kose oprjeci nepriateglijom Svete Zærkve, Kadse prema gnoj usbudnisce, sa rasorit gradghju ovako Svetu, i iskorjepit Vjerru ovako slavnu? Maria Nauciteglizaod Pravovjernosti. Ko podusci tolika poluvjerstva Koja ustasce po svijeh stranah od svjeta, sa pozærnit cistochju svete Vjerre Katolicjanske? Maria Nanciteglizaod Pravovjernosti. Ovonam svjedoci sveta Zærkva, ter, k' gnoi obrachjena, slatko pjeva: *Cunctas hæreses sola interemisti in universo mundo*. Uljesite u onu Zærkvu, kojaje na cjas Blascene Gospe sagredjena: Viditeli one savjete koi visse o svetijeh sidih: bistelimi u mjelli rjeti sa koju sværku ondi visse? Akko ne snate, jachjuvam rjeti. Visse sa odkrit millosti primjene od Blascene Gospe, ter ukasat harnos primaoznaa. Ono drjevo koje gledate na onemu darvu napisano, na koje biahu naripili vjetri nabugneni, i more vallovito, sa prescdrjetga: bi sacjuvano po umogljenju Blascene Gospe, raditoga gnegov Vladalaz objessi oni savjet, i sa ukasat harnos prema Maizi Boscijoj, i sa opovidjet millos od gne primjenu. Ono djetesce, koje gledate utvoreno na onemu srebru: doghje mærtvo na svjet is utrobe Matterine; alli po umogljenju Blascene Gospe, stecce scivot, sato gnegovi Roditegli prema gnoj harni, objessisce oni savjet, da ostane rasglascena millos ovako prikoredna, i cjuddo ovako neobicjajno.

Nevoglnizi, Potrebnizi, Nemochnizi, i svi inni, koiste moreni od tesczijeh tugaa, i nepristavnijeh suprotivaa, vesselitese, er i vas Maria usviscena na pristoglje od Velicjanstva, i jur kraglizza od Nebba, i od semglje, mosee od isgar rasgovorit u nevogljah, pomoch u potrebah, i sdravgljevam isgubgljeno povratiti, tervas od svijeh tugaa oslobodit. spomenitse od Ester glassovitte, koja kad bi od kraglja Assuera usviscena na pristoglje, i ucignena Kraglizzom, i naghjese prid gnime u haglinah, kojese Kraglizzi pristojahu: *Induta regalibus vestimentis*: Ester. 5. Ne pita drugu millos u gnega, neggo da oslobodi gnu, i gne puk od progonstva, i od sille nepriateglske: *Si inveni gratiam in oculis tuis o Rex, & si tibi placet, dona mibi animam meam, pro qua rogo, & populum meum, pro quo obsecro traditi enim sumus ego, & populus meus, ut conteramur, jugulemur, & pereamus*: Ester 7. Ne pita Maria da gnu kragl od Nebba oslobodi oda sla alli od tugaa, er u onemu mjestu od Blascenstva nitije sla, ni tughaa, nitise mogu ondi isnachi; *Neque enim in illo regno Beatitudinis, in quo pax summa est, inveniri scandala poterunt*: Gregor. in Evangel. hom. 12. Neggomu puk svoj priporuciva, i prossi millosti sa svoje sluscbenike.

Ah Kakkoje ljepo vidjet Mariu na desnoj strani u dicnijeh: i. slatnijeh haglinah podobnijeh sa krenut særze Boscije na millosærghje! *Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato*: Psal. 44. Ad

44. Ah Kakkoje ljepo cjutti, moliritse *s*a nas, ter prika*s*civat gne Sinu Jesussu *s*ve potrebe gljudskoga Naroda! Dostaje dase obarne k' gnemu, dostaje damu prika*s*ce svoje po*s*cude, *s*a i*s*prossit u gnega sto *s*cudi. Kojesu dusce minule pako, erse Maria umoli *s*a gnih Kojesu uljesle u Raj, erim Maria otvori vrata? Vidite dake da gne U*s*viscenje na Nebbessa nije nam od stette negh od velike koristi, er *s*asve dasmoje i*s*gubilli na *s*emgli steklismoje primoguchju Parcizu u Raju, koja da*s*cdi na vas u svakko dobba priobilne svoje millosti, koja prika*s*civa Je*s*ussu gne sinu na*s*ce potrebe toliko vremenite, koliko vjekuvjecne, Kojanas cekka s' velikom po*s*cudom, ter stoi *s*pravna; *s*a otvoritnam vrata od kragljestva Nebbeskoga da i mi budemo *s*ajedno s' gnome u*s*visceni, i udionici viecne slave. Radi toga vessellimose s' nami istijem, er imamo Parcizu ovako moguchju, i ovako gljube*s*cgljvu u Raju; Allise vele vecchje vessellimo s' gnom: *Gaudeamus omnes in Domino sub honore Beatæ Mariæ Virginis:* Erje u ovi blaghi dan bila toliko u*s*vi*s*cena, da gne priveliku, i privissoku slavu, nehoditta, neggo Oni koje gnoi udjeli, i Ona, kojaje primi: *Gloria utique gloriosa, quam non novit, nisi qui dedit, & cui donare dignatus est.* August. ser. *de Assumpt.*

Pribla*s*cena Djevizzo kose ne vesseli s' Tobbom u ovi dan tvoga U*s*viscenja, ka*s*ce date ne gljubi, i nije dostojan daga ti dar*s*cisc u broju tvoijeh slu*s*cbenikaa. Ja premdasam najmagni meghju gnima nisc̀ta ne magne tolikose vessellim, i tolikomije millo tvoje u*s*viscenje, dase nebih vessellio, i nebimi toliko millo bilo moje isto u*s*viscenje, i sahvaglivam svetomu Trojstvu kojete na pristoglje tako vissoko usvisilo. *S*ato Ti prislavna Djevizzo sværni s' te vissine tvoje occi millostive prema menni, *gljubime*, terme brani od *svijeh s*asjedaa, i od svijeh *nepriateglja*, nekka ja *s*civucchi na *s*emgli pod tvojom obranom, ucinimse dostojan u*s*civat svjetlos nei*s*mjerne tvoje slave po sve vjeke.

BESSJEDA SEDAMDESSET, I PÆRVA

Na blaghi dan Prislavnoga Porodjenja Bla*s*cene Go*s*pe.

Nativitas tua Dei Genitrix Virgo gaudium annunciavit universo mundo.

VEomase nahodi muccjam jedan Bessjednik kad ima hvalit u isto vrjeme od porodjenja jedno Djetesce, *s*asve daje i*s*isclo i*s* kogljena kragljevskoga, er ne *s*na stochje o gnemu govoritti. Niti *s*na stochje rjeti o pærvijeh cjassih gnegova *s*civotta, niti nahodi stochje rjeti o posljednijeh. U onijeh pærvijeh cjassih, nemo*s*ce drugo rjeti o gnemu, neggo daje Cjovjeh, alli Cjovjek nei*s*værstan; alli *s*a boglje rjeti arpa kala, u komuse samo duh nahodi; a vrjeme gnegova parodjenja, nemo*s*ce rjet doisto drugo, neggo dache bit podlo*s*cjan, akko u*s*-*s*cive mno*s*ijem tugam, i nesgodam, ne*s*na, *s*a rjet pravedno, allichje bitti cjanstan, alli necjastan, alli blagh, alli nemio, alli mudar, alli be*s*uman, alli *s*o, alli dobar. Allise mo*s*ce o Marii drugako bessjediti, premdaje stopærv doscla na *svjet*, velikje put ucinilla, i *s*nase, stochje bitti u napried. Vighosceje Sveti Prorozzi na*s*ad toliko stotinaa godisc̀taa, i ostavisce velike stvari, i Velike hvale, prie negh doghje na svjet, o gnoj napi*s*ane; i jachju od gnih podpomo*s*cem hvalit Mariu, i prie gne porod*jenja*, i stoparv rodjenju, terchjuvam uka*s*at u pervomu djelu od bessjede gne i*s*varsnos, i sve-

i svetinju u utrobi Matterinoj; a u drugomu gne isværsnos, i svetinju u gne srechnomu porodjenju, nekkase s'gnom u ovi dan, u koi donesse toliko vesseglje svemu svjetu, vesselimo: *Nativitas tua Dei Genitrix Virgo, gaudium annunciavit universo mundo*; Teije dærscimo, sasve malahnu, sa nacju veliku Gospoghju.

Govorecchi sveti Idelfonso o Maizi Boscijoj, potvarghjva stanovitto, daje Duh sveti sarecce po ustih od Prorokaa, opovidie s'tolizijem prilikam, i obecchja s'tolizijem slamegnima, kojase vighjosce prie negh Ona doghje na svjet, ter ispunnisce, kad jur biasce porodjena: *Spiritus sanctus de illa per Prophetas prædixit, per figuras innotuit, per præcedentia promisit, per subsequentia complevit*. Idelf. de Virg. Mar. Vidjeje Moyses u onemu Kupjenisctu, koje gorjasce, alli ne osta ni spærsceno, ni opagljeno, kakko nechje ostat gne Djevicjanstvo ozkværgnemo, kada porodi sina Boscijega. Vidjeje Aron u onoj slamenitoj scibizi, koja bes nastojanja rukaa tescjasizijeh, prozvjeta, i stvori tolika cjudessa, Kakkochje i ona bes diella gljudskoga porodit zvjet Nazaranin, i cinit velika cjudessa. Vidjeje kragl David, ter recce kad biasce skupio priveliko blago sa gradghje od Templa: nijese cjuddit na ovolike sprave ponossite, na ovoliko slato, i na ovoliko srebro, erse ne pripravglia kucchja Gjovjekkn, neggo Boggu: *Neque enim homini præparatur habitatio, sed Deo* 1. Paral. 29. i ova kucchja imasce bitti pricista utroba Djevizze Mariæ, Kojachje sa Zjelijeh devet mjesezaa nossit Sina Boscijega. Vidjeje Isaija, terse isuti: dochje vrjeme, kadchje Ona stecchi, i porodit, i nechjejoj porodjenje ozkærnuti Djevicjanstvo: *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel*: Isa. 7. Onachje, to jes Maria, cinivam snatti Kraglizza Ester, bianit svoj puk, i tascit ratargbu Chjachka Nebbeskoga, i ja ima cjas sa slamenovatje, kada s' moijem umogljenijem utascih kraglia Assuera, i sacjuvah moi puk od særgbe, i ghgnjevaa Amanovijeh. I jaje pokasah koh prilaga Juditta, kad ossje, glavu ohologa Oloferna, erchje i ona pridobit pakgljenoga nepriateglja.

Nebih nikkada dospio, Kadbivam sljedio usbrajat ostala pirocjanstva, koja narekosce Mariu, i sve inne gne prilike, kojese nahode u svetomu Pismu. Istachjevam hudoba spovidjetti, da u oni isti dan, u koi privari Evu, ter cini i Adamu pruscit ruku na vojchku sabragnenu, bi jedna scena Adamu obecchjana od Gospodina, Kojabi sctettu od gnega, gljudskomu narodu ucignenu, ponapravila, a sebbi smecila glavu oholu: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem .... ipsa conteret caput tuum*: Genes. 3. A ova scena u istinu imasce bitti Maria najdostojnija meghju svijem, sa primiti od Gospodina ovu cjas Boscjanstvenu; sato ja mogu rjeti s'vecchijem raslogom o Marii, negh recce sluscbenik Abramov o Rebezzi: *Ipsa est mulier, quam præparavit Dominus filio Domini mei*: Genes. 24. Ovoje ona Djevojciza, Kojuje Nebbeski Chjachko isabro meghju svijem innijem, Ovoje ona Majka pricestita, Kojuje pripravio, da porodi gnegova Sina: *Ipsa est, quam præparavit Dominus filio Domini mei*.

Nahodechise ovoliko podpomoscen od svetijeh Prorokaa vidim dami nije trudno hvalit Mariu sasve daje stopærv doscla na svjet, tervamje ukasat, isværnu, i svetu, toliko kada pribivasce u utrobi Matterinoj, koliko, kada is gne iside, to jes u gne srechnomu porodenju. Maria dake bi isværsna, i sveta, kad josc pribivasce u utrobi svoje Majke Svete Anne. Stvarje istinita, da duscja najljepscja, koja iside is rukaa svemoguchjega stvoriteglja; prie duscje Issukærstve: bi ona Koju Gospodin sadrusci s' tjelom Blascene Gospe u isti cjas, u koi bi saceta, i ne samo ova duscja bi isværsnija od svijeh duscja, koje biahu na svjetu, alli, i od svijeh innijeh stvoraa na taki nacin, dase ne nahodjasce u svoj naravi stvorenje od gne ni ljepsce, ni plemmenitije, ni isværniije: *opus*, Kakko recce Sveti Petar

tar Damjani; *Quod solus Opifex supergreditur :* Kakko bi bistra gne pamet, Kakko voglja prignuta na dobro Kakko bisce ljepo rasredjena gne pohotjenstava Kakko mirna, Kakko podloscena raslo-ghu? U istinu ne vidjese chjud slaghja od gne chjudi, ni podobnija, sa primat darove Doha Svetoga. Dujcja ovako is-værsna sadruscise s' tjelom tako ljepijem, da Kadga paka vidje Sveti Dioinisio Areopagita, osta tako sapagnen, i sadjughjen od gnegove ljepote, dase nemogasce usta-viti, scto ne rece : daga Vjerra ne nauci : da jes jedan Boogh, ter dase isvan gnega drughi ne nahodi : Dabise bio po poklonio Marii ko Boscizi. U isti cjas, u koi ova duscja isværsna bi sadruscena s' tjelom ovako ljepijem, bi i posvetjena, i urescena s' Boscijom millosti, kova millos bi tako obilna, dase Sveti Vizenzo Ferrerio ne krati rjeti s' mnosijem Boggo-slovzima : da s' onom millosti, Koju primi Maria od Gospodina u utrobi svete Anne, pritecce sve sveze, i sve duhove Nebbeske : *Virgo santificata fuit in utero super omnes Sanctos, & omnes Angelos :* Apud Columb. ser. de Nat. Virg. I s' ovijem hotiasce rjeti : da Maria pribivajuchi u utrobi Matterinoj, bi svetija, i ugodnija occim svoga stvorjteglja, i vecchje od gnega gljubjena, neggo svi ujedno Isabranizi, na taki nacin, da imasce isabrat alli gne same sahragnenje, alli isgubjenje svije Isabranikaa : biobi pustio, da poghinu svi Isabranizi, sa gnu samu sahraniti. Ovaka bi Maria u utrobi svoje Majke, nu vighimo sada kakva biasce kad is gne iside to jes u gne srechomu porodjenju.

Mnosi Boggoslovzi uce, da Maria doghje na svjet, ne samo urescena s' priobilnom Boscijom Millosti, neggo i s' rasborstvom isversnijem. Ona dake u one parve pocetke svoga scivotta, posna Bogga, ter posnajuchiga gljubgljascega, alli na koi nacin? pomgnivome Posluscjaste. Sljede ucit recceni Boggoslozzi : da kad jedan djelluje sa gljubav Bosciu, cinise dostojan, dase gljubav, kojaje pocetak od gnegova djellovanja usmnascja u gnemu, kolikose usmnascja goruscтvuo s' koijem djelluje; na priliku : nahodise, daje usiscjo po putu od gljubavi na drugo postupaje od svetinje ; akko isa ovega ucini drugo djellò od gljubavi Boscije s' onom pomgnom, koja ima odgovarat reccenoj svetigni, uslasi na cetværti postupaj, i dvostrucci svoju svetinju; Akko ucini trecchje djello s' onijem rascescenjem, s' koijem mosce, opet dvostrucci svoju svetinju, ter uslasi na osmi postupai. Akko usljedi, na ovi nacin gljubit Bogga, s' cetværtijem djellom od gljubavi usitchje na postupaj scenesti, s' petijem, na tridesti, i drughi, scestijem, na scesef, i cetværti, i ovako govorite o innijeh s' istom mjerrom. Imate boscter snatti da ovi nacin od dvostruccenja, akko usljedi hodit na pried, nakon mallo vremena, toliko usraste, ter ucini broj tako velik, da nije Cjovekka, koiga mosce isbroitti, ni pameti tako bistre, kojaga mosce dohititi. A sad ovako rasloscite : da Maria, kad iside is utrobe svoje Majke, nebiascese nascla negh na drugomu postupaju od svetinje (a u istinu josc od onda bi svetija od svijeh svetazaa) *Fundamenta ejus in montibus Sanctis :* Psal. 86. Ne dangubechi, negh cinechi svakki cjas s' neisreccenijem goruscтvom priisvarsna djella od gljubavi Boscije, ter dvostruccjacjuchi svoju Svetinju, na komuse postupaju od svetinje naghje na sværsi nedjeglje danaa, na komu na sværsi mjesseza, na komu na svarsi Zjela godiscta? Tolika bi gne svetinja u ono dobba, da josc onda bi dostojna pritegnut s' Nebbessaa Messiu obecchjana, i toliko scudjena od puka Israelskoga. Ona bi ona srechna Zora, koja nakon mallo isvede sunze od Pravde. Vracchjascese u rodno mjesto, nakon dvaes godisctaa od progonstva Jakob Parvorodjtegl, snahodiga putem jedan od Nebbezijeh Duhovaa pod prilikom od Cjovjekka, koise use s' gnime arvat, ter produgli ærvanje do Zore, Kad iskocci Zora, recce Nebbeski Duh Jakobu : pustime, erje Zora jur iskoccilla : *Dimitte jam enim ascendit aurora :* Gen. 32. Jakob Kakko Tomacci Kardeno Ailgrin, bi

bi prilika davnijeh Pærvoroditeglja, i svijeh onijeh dobrijeh scidovaa, koi, dopustitemi, da ovako reccem, arvahuse sveghjer s' Boggom, molechiga, dabim poslo Messiu obecchjana, i toliko od gnih scudjena: najposljeim recce Gospodin: ostavite ærvanje jurje Zora iskoccilla, rodillase Maria, Kojachje nakon mallo isvestit scudjeno sunze. *Jam ascendit aurora, jam nascitur Virgo, quæ vobis pariet verum solem*: Card. Ailgr. in c. 6. Cant.

Biuscivam ukaso svetinju s' kojom biasce urescena Blascena Gospa, toliko u utrobi Matterinoj, koliko u vrjeme gne srechnoga porodjenja, sctobih trudno bio ukaso, dasam imo govorit o drugomu djeteczu: Neostajemi drugo, negh nagovaratvas, dase svi sajedno vesselimo; Vesselimose dake, er imamo velik rasIogh od vesseglja, ter nasce vesseglje sadruscimo s' Nebbessima, i s' Anghjelima, koi koliko usigrasce od radosti, kad iside is utrobe Svete Anne: i doghjea na sviet Blascena Gospa, kakko veli sveti Lovrjenaz Gjustinian: *In ortu Virginis lætati sunt Cœli, & decantaverunt Angeli laudes Deo*: Ser. de nat. B. Virg. Terje dærscimo 'sasve malahnu sa nascju veliku Gospoghju, sluscechje vjerno, i cinechi s' draghijem særzem svescto snabudemo, daje gnoj ugodno.

Priljepo Djetecze rodjeno sa ucinit srechnu semglju, a Nebbessa uresiti: Ja padam s' velikijem podniscenstvom prid tvoje Noscizze. Zelivam særzem tvoju Koljevku, ter sadruscivajuchi moje poklone s' onijem poklonima, Kojeti prikasasce Anghieli u vrjeme tvoga cestitoga porodjenja: sposnamte sa moju vlasctitu Gospoghju, i posvetivamti moju sluscbu. A Ti u ovi priblaghi dan tvoga Porodjenja, isprossimi millos u Gospodina, dase ja priporodim duhovnijem nacinom na novi scivot, nekka svetkujucchi s' pravijem goruscтvom od duha tvojg porodjenje na semglj, ucinimse dostojan uscivat tvoju slavu na Nebbu.

BESSJEDA SEDAMDESSET, I DRUGA

Na blaghi dan, u Koise cini uspomena Svijeh Svetaza.

Nimis bonorati sunt amici tui Deus: Psal. 138.

Biasce uveden jedan dan Sveti kragl David s'duhom u dvor Boscii, ter vidje u gnemu stvari prikosamjerne, i privelika Otajstva meghju koijem vidje slavu pripravjenu svezim u Kragljestvu Nebbeskomu, i tako osta sacjughjen, i sapagnen, da use vikat: kolikochje bitti usvisceni, Koliko cjastjeni tvoi Priategli Gospodine! Vele, i vele: *Nimis bonorati sunt amici tui Deus, nimis!* Alli slavu, koju vidje Sveti kragl David u Dvoru Boscijemu, i kogu svezi sad uscivaju s' Issukærstom, Kakkoje stekosce? U istinuje ne stekosce, na drughi nacin, neggo s' gnihovijem trudima, s' gnihovijem patjenjem, i s' gnihovijem nepristavnijem ærvagnem. Biusci mi sinovi Svetazaa: *Filii sanctorum sumus*: scelimose nachi s' gnima, ter bitti udionizi one slave, koju oni uscivaju; Alli akko hochjemo s' gnima u vjek pribivati, ter uscivat blascenstvo u Kragljestvu Nebbeskomu, trebuje, dase odpravimo k' gnemu, ter da idemo po onemu pùtu, po komu oni hodjahu. Gnihov put bi possian gljutijem draccjam; radi toga, i mise stavimo na ovi put, ter akkonas usprite sce put sciroki od raskoscjaa, spomenimose od onijeh rjecii Duha Svetoga: akko hocchjemo uljestit u Kragljestvo, Boscije, tribuje hodit po putu velizijeh trudaa, suprotivaa, i nedragostii: *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei*: Act. 14. Po ovemu pu-

tu ne famo Svezi u Rai uljefofce, neggo isti Issukærs : *Non ne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam* : Luc. 24. Kakkochjete sada cjutti od menne.

Da Adam nasc pærvi Roditegl biasce bio vjeran Boggu, i sa sebbe, i sa nas mibismo u bitju od Pravednosti s' ove semglje usisli u Kragljestvo Nebbesko; alli biusci on sagrjescio : side Nebbesaa novi Adam, sa ukasatnam put od Raja. Vighimo dake najpærvo po Komu putu hodjasce Jessus Poglavizza, i isgled od svijeh Svetaza. Kad is skruta svoga Chjachka doleti na ovu semglju, doghje svoje u mjesto, i ne bi primjen od svoje Cegljadi. Trjebamu bi stopærv rodjenu bjescjat put semglje Jeghjupacke, daga ne dostigne, i ne smakne mac Irudov. Rastjasce u tjelu, i rastjahu s' gnime trudi, provède umærli scivot do tridesset godisctaa u ubosctvu, u podniscenstvu, i u tagah, scivje u nesjenni, i u neposnanju; Kadsce pak poce svjetu odkrivati, usbunise prema gnemu sbor scidovski, bi potlaccen od nemillijen scidovaa, i od gni progoghjen; A kad upade u gnihove ruke; podnje ko slocinaz tissuchju tesczijeh udarazaa, a ko kragl od ruga, i od pogærdjenja, nosiasce na glavi krunnu draccja bodascglivjeh, a najposlje pritesc hi krisc na rammenu, o komu vissecchi : rasmiscgljajte da na ovi nacin govori umærlijem : Nahodimse mallo magne negh potopjen u moru prostrannomu od svijeh bolestii, i Koliko prie pun sramote, i pogærdjenja imam isdahnut na ovemu krisçju; nu sa uljestit u vjecnu slavu bimi potrebnito hodit po putu od patjenja, i od pogærdjenja : *Oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam.* Sato ko scudi stechi kragljestvo slave vjecne, ter uscivat sajedno samnom : trjebuje, da stavi usdu svoijem pohotjenstvim, nedopuscavajuchim ni mallo slobode, da usme svoj krisc na ramme, ter da sljedi moje stupaje po putu politu moijem snojem, i mojom karvi : *Abneget se metipsum, & tollat crucem suam quotidie.*

Uvjegbani parvi Kærstjani u ovemu nauku, oncjasse raslucisce od svijeh raskoscjaa, ter plesajuchi hrabreno svakku las, i svakku mekoputnos : sagarlisce trude, i mukke strahovitte, koih mosce podobno spovidjeti, koih mosce do Kraja isrjeti ? *Omnes Sancti quanta passi sunt tormenta, ut securi pervenirent ad palmam Martirii!* Gnezi od gnih imajuchi prid occima isgled Issukærstov, ostavisce scivot na kriscju meghju tissuchju mukaa, i bolestii, kakko Petar, Andria, gnezi na oghgnu, i na sceravi Kakko Lovrjenaz, a gnezi u pechi rascesceenoj, kakko Lehsandro, i Kakko Evenzio, gnezise ucinisce povoglno rugh, i prikor drobnoga puka, Kakko Scimun Salo, alii ludibria : Hebr. 11. gnezi pristarpjesce s' velikijem sctapne udærze na stotinu, Kakko Valerian, Kakko Tiburzio, Kakko Massimo, *alii verbera experti*, gnezi dospjesce u halli, i smradu od tamnizaa, a gnezi pod tegotom od verigaa gvosdenijeh, Kakko Martin, i Ponzian, *insuper & vincula, & carceres*; gnezi bjesce pobjeni kammegnem, Kakko Stjepan, a gnezi ostasce pod Kammegnem sadusceni, Kakko Vito, kakko Crisant, i Daria : *lapidati sunt*; gnezi bisce odærti, kakko Bartolomeo, a gnezi pritreni kakko Jakob. *secti sunt*, gnezi bisce napastovani s' blasinijem rjecima, i s' obilnijem obecchjanijem, kakko Agata, i Agnese, *tentati sunt*, a gnezi ostavisce scivot pod maccem, kakko Pavo Aposto, i nasc Vlasi : *in occisione gladii mortui sunt.* Tukosce se gnezi priobuceni ko prosjazi tusçni, i gladni po mjestih innostranije, i bjesecchi od raskoscjaa sviettovnijeh, kakko Alessio, a gnezi ko svjeri gorske po planninah, i pustignah, kakko Pavo, i kakko Antun : *Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis egentes*, a gnezi skrovno u grobih, i u spillah pribivahu, kakko Atanasio, i nasc Jerolim : *In speluncis & cavernis terræ.* Ovi svi, i ostali neisbrojni, isa hrabrena vojevanja, i trudaa nepristavnijeh, naghjoscese dostojni Raja : *Et hi omnes testimonio fidei probati, inventi sunt*; i jurje gnihovo patjenje dospjello, gnihove verighe, gnihove tamni-

tamnizze, gnihovi udarzi, gnihovi kri/ci, gnihova progonstva, i gnihova pogardjenja, terse sve u vessegl/e, i bla/censtvo vjekvjecno obratilo, i sad blagossivgljaju, i blagossivgljatchje u vjek vjekaa, dasu na svjetu sljedili stupaje Isfukærstove, i hodili po putu possianu gnegovijem draccjam, i politu gnegovom karvi. Rezzitemi sad, Kærstjani pridrasi, imateli pravu po/cudu uljestit u ono Kragljestvo, u komu Issukærs kragljuje svezimaa? Akkoje imate, trjebuje dase stavite na put, po komu i oni odjahu, trjebuje da ostavite mekoputnos, i ra/blude, ter da /agærlite trude, i patjenje, trjebuje dase ucinite gnim prilicni, innakovam cini /natti sveti Agustin, da nechjete bitti udionizi gnihove slave, ni gnihova bla/censtva: *Qui enim sanctos, in quantum potuerit, imitari noluerit, ad eorum beatitudinem, non poterit pervenire:* August. ser. 47. de Sanct. A navlascito trjebuje, dase ucinite slicni Issukærstu, ukoliko govori sveti Pavo da svi oni kojeje nebbeski Chjachko odredio /a Raja, imaju bitti prilicni gnegovu sinu: *Quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui:* Rom. 8. A ova prilicnos poglavito stoi u ovemu: da nossite Kri/c, Kakkoga, i on nossasce: *Qui vult venire post me tollat Crucem suam:* Marc. 8.

Cjujem komi odgovara, kadse nebi Occe nahodio, neggo jedan put, koi vodi u Raj: imobi vas ra/logh nagovaratnas na patjenje, i na krisce, Nu jes i drughi put, koi vodi Kærstjane u Kragljestvo Nebbesko. Ja nebje/cim od istine. Spovjedam, da osvem puta od pokore, jes i drughi put, po komuse ide u Raj, i ovoje put od Pravednosti; alli osvem djecize bes ra/borstva, koliko mallo Kærstjanaa idepo ovemu putu, kolikose mallo nahodi onijeh, koi niesu u tjeku od /civotta, smartno sagrjescili, i koi u/dær/ce onu pærvu millos, koju primisce u Kærsctenju? Mallose u istinu, i prem mallo nahodi bjelola/izaa, kojese u dugo vrjeme u kalu od svjeta ne ognuse. Akko dake put od Pravednosti vodi u Raj mallo Kærstjanaa, i akkose vi /cudite nasbigl sahraniti: trjebuje dase stavite na put tjesni od pokore, i od patjenja, ter da sljedite stupaje Issukærstove, i svetazaa, koisu i/a trudaa nepristavnijeh: *Per multa tribulationes:* I i/a hrabrena vojevanja ulje/li u Kragljestvo Nebbesko. Put od lasti put raskoscni, put sciroki, /asve daje: possut ceminima: I ru/cizama, /nateli kamo vodi? Cjujte istoga Issukærsta, koivam ovako cini /natti po ustih svetoga Mattea: scirokasu vrata, i put prostran, koi vodi u i/gubjenje, i mno/i idu po ovemu putu: *Lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam.* Matt. 5. Rjetchjetemi, dasu ti mno/i, priprosni, sebri, potiscteni, i/met svega puka. Varatese akko Zjenite, dasu sami potisctenizi, i i/met od puka, koise gube, ernam cini /natti I/aija Prorok, daje pako rascirio svoje ja/ove, /a pro/cdrjeti, i priprosnike, i puk drobni, alli s'gnima, i moguchje, i ohole, i slavne, i glassovitte: *Dilatavit infernus animam suam, & aperuit os suum, & descendunt fortes ejus & populus, & sublimes, gloriosique ejus ad eum.* Isa. 5. Akko dake najparvo /cudite ne upastit u jamme pakgljene, koje stoje ra/tvorene, uklonitese, koliko prie mo/cete s'puta od raskos/cjaa, koi vodi u mjesto od svijeh tugaa, i mukaa; a pak akko /cudite uljestit u Kragljestvo Nebbesko, trjebaje Kakko rekoh dase stavite na put tjesni od pokore, i od trudaa. U/ce/citese, ter u/ce/cite /cestokko prema vascoj mekoputnosti, kojavas mo/ce stavit na poghibju, da i/gubite recceno Kragljestvo. Zjeniteli dase prodava vecchje neggo vaglja? Nemo/cetese tu/cit u istinu, kadvamga Issukærs prodava /a onoliko, /a Kolikogaje on kupio; alli /a boglje rjeti: Kadvamga prodava /a vele magne. Onga kupi s'prite/chijem dærvom od kri/cja, a vamga prodava /a jedan kri/cjak od slamme. /ato akkoste svjesni, nemojte u napriæda e/cjat od trudaa, i od patjenja, neggoih /celite, i i/ctite, ter kadih i/nagbje-

ghjete, vessellitese, ter rezzite: *Tribulationem, & dolorem inveni*: Psal. 114. Isnasclismo draghi Kammenak, s' koijemse kupuje Kragljestvo Nebbesko, isnasclismo pravi put, koi vodi u Raj, isnasclismo put po komu Issukærs uljese u svoju slavu, i po komu svezi hodechi, stekosce vjecno blascenstvo; sato sljedimo gnihove stupaje, Kakkonas Beda nagovara, sa bitti udionizi gnihova uscivanja: *Hæc sunt enim vestigia, quæ nobis Sancti, quique revertentes in patriam, reliquerunt, ut illorum semitis inhærentes, sequiremur & gaudia*: Bed. ser. 18. de Sanct.

BESSJEDA SEDAMDESSET, I TRECCHJA

Na blaghi dan svetoga Franceska Saveria.

Ego creavi eum. Isa. 45.

Kolikoje bitria ruka, koja krechje, i vlada orudjem, toliko ishodi tvor ljepsci, i plemmenitii; radi togasu slikkovanja Apella, Zeuxi, i Rafaella u vecchjoj Zjenni, ersu tvori gljudii, koi u slikkotvorstu, bisce isversnii od drusijeh; i akkose ovako dogaghja u tvorih od naravi, nechjemo vjerrovati, dabise isto dogodillo u tvorih od millosti, i kadbi millos hotjella ucinit jednoga sluscbenika slave Boscije nebi isiscjo is gne rukaa jedan Aposto podoban sa obratit, ne jedan grad; alli jedno Kragljestvo, neggo jedan svjet, i svjet pun najhudijeh grjehaa, i najvecchijeh opaccinaa? Ovakogachjuvam danas ukasat svetoga Franceska Saveria tvora millosti Boscjanstvene. Hotiasce ova obratit jedan svjet, koise nahodjasce sakopan u tminnah od grjehaa; i od poganstva, i satose stavi cinit jednoga Apostola, i uciniga tako Kreposna, i tako isvarsna, da gledajuchiga paka dospjena, i arajdavajuchise na gnega, recce, Kakko dicechise gnime, jaga ucinih, onje tvor moijeh rukaa: *Ego creavi eum*: I Kakko millos Boscjanstvena napuni Saveria svoijem darovima, tako Saverio sasvom pomgnom odgovori na darove primjene, i damu dopusti gnegovo veliko podniscenstvo biobi reko: ne bi u menni prasna millos Boscjanstvena: *Gratia ejus in me vacua non fuit*: 1. Corint. 15. Ne bi prasna millos Boscjanstvena u momu Saveriu, er On podpomoscen od gne, obrati jedan svjet pogan pun svazijeh grjegaa, i svazijeh opaccinaa, i sa obratit ga sluscise s' nacinima tako prikorednijem, i s' cjuddessima tako samjernijem, da s' gnihovom novinom, i velicjanstvom, kasasce, da biasce orudje slave Boscije, utvoreno od Millosti Boscjanstvene. Ukasatchjuvam dake moga Saveria Apostola od Indijaa, i sposnatchjete, akkome pomgnivo cjujete, daga reccena millos Boscjanstveua ucini Apostolom ovako isværsnijem.

Boggoslovzi rasluciyaju Millos Boscjanstvenu u millos prihodechju, u millos druscechju, i u millos sljedechju. Millosje prihodechja, ona koja svjetlosti varhnaravom, i s' Krenuchima unutærgnijem budi na dobra djella, i o kojoj govori sveti Kragl David u pjevagnih: *Misericordia ejus præveniet me*: Psal. 58. Millosje druscechja ona, koja sajedno s' nascom slobodnom vogljom raghja dobra djella, i o kojoj govori Pavo Aposto: *Abundantius illis omnibus laboravi, non ego autem, sed gratia Dei mecum*: 1. Cor. 15. Sljedechjaje najposlje ona, koja isa dobrijeh djelaa, ostaje s' namma, ternam cini naprjedovat u sluscbi Boscijoj, do sværhe od scivotta, sa primiti po smærti vjecnu krunnu, i o ku-

o kojoj govori recceni David: *Misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ*: Psal. 22. Millos ovako rasſlucena, ſtaviſe ſva, ſa ucinit Apoſtolom od Iſtoka Franceska Saveria. Nechjuvam niſcta rjeti Kakko bi prorokovan Saverio tiſſuchju, i cetærſta godiſctaa prie neghſe rodi od ſvetoga Tomme Apoſtola, kadſe nahodjaſce u Indiah, i Kakko obecchja onijem ſegljanim, kadim ſakon Boſcii pripovjedaſce: dabi doſcjo jedan Cjovjek iſ Europe, koibiim iſti ſakon tomaccio, kadbi more doſclo do kriſcja, koga oſtavi uſadjena dalekko od mora; i kad uljeſe u Indiju Saverio, iſværſciſe prorocjanſtvo, er more doghje od kriſcja od ſvetoga Tomme oſtavgljena; negochjuvam rjeti: Kakkoſe u iſto godiſcte rodi Saverio, u kojeſe Indija udkri ſvjetu: u dobba u koje Vasko Gama iſide iſ Europe, ſa iſkat mjeſta onako dalekka, i onako ſakrivena, Saverio iſide iſ utrobe Matterine. Ne odkrinam prie ſunze novi ſvjet, er cekkaſe Saveria, daga obrati na ſvetu Vjerru. Potomſe rodi Saverio, naſtoja millos prihodechja, da bude oncjas occiſtjen od grjeha iſtocnoga, i gledajuchiga jur occiſtjena, arajdavaſceſe na Franceska ovako ciſta, i ſcudjaſce da bærſo uſraſte, ſa ucinitga Apoſtolom. Potom doghje na raſborſtvo, i na ona godiſcta, kada ſvjet ſvoijem ſlatkijem ponukovanijem ſove neſrechne mladichje, daga sljede: Francesko bi priteccen od milloſti; kojaga s' Krenuchima unutærgnijem, i ſvjetloſti varhnaravnom, ukloni od raskoſcjaa ſvjettovnijeh, i ne dopuſti, da ucini ono ſlo, koje mogaſce u ſeleno vrjeme od mladoſti uciniti: *Potuit transgredi & non est transgressus, facere mala, & non fecit*: Eccl. 31. I joſc ſaviſce cinimu iſiti iſ Kucchje plemmenite ſvoga Roditeglja, koi iſhodjaſce iſ Kogljena davnijeh Kraglja Navarſzijeh, terga uputi put Parigja, da u Mudroskupſctini glaſſovitoj od Sorbone nauci mudros, kojomſe imaſce sluſcit u Indiah; Alli ſcto ſvjet ne ucini ſvoijem ponukovanjem, ucini mudros ſvojom slati. Stjezzajuchi ſvakki dna Saverio novo ſnanje, chjutchje u ſebbi toliko nasladjenje, da ne miſgljaſce o onemu ſvjetu, koga imaſce obratiti. Nuſe ſtavi od ovega gnegova ſaviſcgnega prilijepjenja k' taſctoj slavi millos Boſcjanſtvena, i ſa odljepitga od gne: cinimu ſavarch priateglſtvo s' Ignaziom od Loyolæ, koiſe mallo prie biaſce k' Boggu obratio, i nahodjaſceſe u iſtoj Mudroskupſctini u veliku raſceſcenju Boſcije gljubavi. Raſgovarajuchiſe Ignazio Saveriom, ter hulechi ſvjettovne iſpraſnoſti, tjeraſçe millos prihodechja ſvojom ſvjetloſti tminne s' pameti Franceskove na taki nacin, da doghje u ſpoſnanje od ſvoje privare, i pun imutgne, i boleſti: uſe mærſjêt na slas taſcte slave, koju chjutje u ſebbi, i na onu Zjennu, koju iſka s' mudroſnanjem. U ſcjaloſti raſgovaraga Ignazio, i ſovega, daga sljedi; i prem da Saverio biaſce ſteko vjenaz nauciteglski, neſramiſe bitti ucenik Ignaziov. Sljedi Francesko Ignazia, koiga vodi iſ France u Italiu s' oſtalom druſcbom, koju skuppi u reccenoj Mudroskupſctini; Alli hodechi putem Saverio pomagnkavamu ſnaga, vene, pada na tle. Vajmeh menni iſdavame moje uffanje! misliosavam ukaſati Saveria tvora milloſti Boſcjanſtvene, koga biaſce pocela cinit Apoſtolom novoga ſvjeta, a ſadga gledam na putu ne vele trudnu, prinemoſcena. Sctochje cinit, kadſe naghje u moru valovittomu, kad uſide po gorah, po hridih, i po litizah, akko ſtine, i kopni, ſcetajuchiſe po ravnini. Sctochje cinit Saverio? A ne vidite Kakkoje uſto ſa tærcjatti, Kakko teklic, alli Cjovjek goroſtaſan: *Exultavit ut gigas ad currendam viam*: Psal. 18. Potomſu s' gnega bili dignuti gnezi konopcichi, s' koijem biaſce veoma tværdo veſo noghe, ſa pedepſat priaſcgnu slobodu u tanzaaju: sljedi poſpjeſcno ſvoje drugove, i dohodi u mletke. ſa pocinut od dugha puta ide u bolovnicko boraviſcte, ſtavglja uſta na rannu jednoga gubavza, i oſdravgljaga. Iſ Mletaka ide u Rim, iſ Rima u Veronu, oſtavgljajuchi po ſvijeh ovijeh gradovih traghe ſtupajaa Apoſtolſzijeh.

Uſci-

Uſcivaſce millos Boſcjanſtvena, gledajuchi tvor ſvoijeh rukaa ovako iſværſtan, i Zjenechi Saveria jur podobna, ſa ærvatſe s' jednijem ſvjetom punnijem kipocjaſtjenja, i ſvahijeh opaccinaa: cinimu vidjet u Vicenzi ſve trude, ſva progonſtva, ſve nedragoſti, i ſve mukke, koje imaſce podnjet u obratjenju ſvjeta ovako huda, i nemilla. Objavivaſcemuſe u nochno vrjeme Sveti Jerolim, kaſajuchimu ſad one Bonze sluſcbenike Boggova laſcivijeh onako otvarnute u gnihovu krivu ſctovanju, i nabune, kojebi prema gnemu ucinilli, ſad one ſegljane odhragnene u poganſtvu, onako protjvne ſvetoj Vjerri, i nemillos s' kojombi s'gnime prohodilli. Uſcivaſce Saverio, i ljevaſce radoſne ſuſe u ovemu prikaſanju, i kadbi trenuo ſa mallo odahnut od velizijeh trudaa, cinilobimuſe, da gleda u ſnu jednoga Zærna, i velika Cjovjekka, priliku onega ſvjeta, koga imaſce na plecchijeh uſdærſcjati. ſaſctoſe dake ne ſcglje u Indiju Saverio, kad toliko misli o gnoj, i kadje ſcudi toliko? ſaſcto Ignazio joſc nije dobro odredio kogachje od ſvoje malahne Druſcbe poslat u Indiju. Boſcijamu millos pamet ſvojom ſvjetloſti proſvjetliva, i neſclje Bobadiglju, koga biaſce pærvo namislio poslat, neggo Franceska Saveria, a Bobadiglja oſtaje u Europi, i ſa koris Dubrovnika, u komu iſtratti Zjela dva godiſcta. Otidi dake Saverio ſude u iſtinu iſabrani *vas electionis*, nechjete millos Boſcjanſtvena oſtaviti, neggochjeſe s' tobbom ſadruſciti. Saverio ne gubi vrjeme, neggo potomgaje Pavo trecchi ucinio ſvoga Navjeſnika, i dobu oblas duhovnu viſce ſvjeta, koga imaſce na ſvetu Vjerru obratiti: ſtavgljaſe na put beſ ſprave, beſ braſcna, beſ ſlata, beſ ſrebra; Noſſi ſamo na ſebbi jednu Zærnu haglinu, u ruzi ſvakdanje molitve Zærkovne, pri pærſijeh raſpetoga Iſſukærſta, a na rammenu jedan ſoklinich, i u gnemu ſtvari potrebnite ſa Otara, Kakko gnekada Iſak mladich, ſvoje bremme ſa poſvetiliſcta. Kad doghje u ſcpagnu rodno mjeſto, i naghjeſe ne vele dalekko od gnegove Majke jur ſtarize, nehotijaſceſe gnoj javiti, ni primiti od gne najposljedni Zelov, er jur biaſce darovo Indii ſve gnegovo ſærze. Prima Lisbona novoga Apoſtola, alliga nemoſce uſtaviti, er on ſveſcto prie moſce ulaſi u drjevo ſa brodit more priproſtranno, ter ide na pried s' blaghijem vjetrizem milloſti Boſcjanſtvene, kojaſe s' gnime ſadruſcila. Puk koiſe nahodi na kraj mora ſcjali gnegovo odjeljenje ovaho hitno, i gledaga; alli ſaludu, er ſtoi obratjen put Indije, kojuſe jur ſærzem poſvoio.

I ettoſe otvora, Pridraſi moi Franceſku Saveriu jedno neiſmjerno more u komuſe ima ukaſat, daje tvor milloſti Boſcjanſtvene, kojagaje ucinilla Apoſtolom, ſa obratit jedan ſvjet pun Kipocjaſtjenja, i ſvazijeh opaccinaa, i gnegove najposljedne kraje, i Otokke: *Ecce dedi te in lucem gentium, ut ſis ſalus uſque ad extremum terræ*: Iſa. 49. Alli ſnajuchi millos Boſcjanſtvena, da jedan puk odhragnen u poganſtvu, i pun ſvazijeh opaccinaa, nebiſe okoriſtio naukom novoga Apoſtola beſ ſtvarii ſamjernijeh, i cjuddeſaa ne prie vidjenijeh, radi toga potom Saverio uljeſe u Indiju, ſtavimu millos u uſta raſlicne jeſikke, drughda s' jednijem ſamijem bi raſumjen od tolizijeh narodaa, premda ſvaki narod imaſce ſvoj jeſik oſſobiti, a u rukumu poſtavi ſcibiku cjuddotvornu, s' kojom u ſamoj malacchi, i u gne varoſcju, ucini tolika cjudeſſa, da kadih nabroi oſſam ſtotinaa Biskup onega grada, nehotiaſceih vecchje broit, er biaſce iſgubio uffanje, ſa mocchih ſvijeh pribroiti. Sadſe nahodi Saverio na dva mjeſta u iſto dobba, u drjevu, i u laghi, ſad odktiva ſtvari skrovne, koje imaju sljedit, ſad prigovara raſbjenje onega Drjeva, ſad potopjenje onega drugoga. Sad Petru Vegliu, ſa pomoch, koju udjeli jednoj cjaſnoj djevojcizi, dava na ſnanje: dachje umrjeti, kadmu vino omærſne, nekkaſe moſce ljepo na ſmært pripraviti.

Ovoſu cjuddeſſa u iſtinu velika, nu oſtaju vecchja. Francesko ſam beſ oruſcja,

ʃcja, beʃ maccja iʃlaʃi prema Vojszi nepribrojenoj od Badagjaa nevjernikaa, koi potomga ugledaſce, priſtraſceni od gnegova liza oghgneva, pobjegoſce na oni nacin, na koi utece vuk grabeʃcglivi, kad ugleda paſtjera prema gnemu oruʃcjana. Akkoſe cjuddite erſuſe gljudi ovako ſtraſcili od gnega, Zjenim dachjeteſe vecchje cjuddit, kad cjujete, dagaſe bojaſce ſtvorenje neraʃloʃcito, i iſti pærvi ſtvori. Koiſe od ovijeh gnega ne boja, koimu ne bi posluʃcjan? ʃemglja? A Kolikoſe putaa prid gnim ʃatreſe? Ogagn? Koliko putaa na gnegovu ʃapovjed priſta laʃiti, i pærliti? Kadſe odmetnu od ſvete Vjerre Katolicjanske prihudi, i priopachi grad od Tola, ſcto ne cini daʃcdjet na gnega Saverio? Strjele Kammenje, ſarokſu, i potope od pepela, ter imajuchi u ruzi Kgljuce od jamaa jʃvede iʃ gnih vjetre, ʃa oborit mire od Kucchjaa, i od gradovaa. Alliga vecchje od ſvijeh parvijeh ſtvoraa sluʃcjahu vode, er ceſto na gnegovu ʃapovjd promjeniſe gnihovu ʃlaſnos u ſlas, gnihovu raʃærgbu u mirnochju, gnihove valove u tiſcinu; doſtaje rjeti da pomorzi nenaʃivahu nikkoga toliko ceſto u ſmutgni morskoj, Koliko Franceska, a Tærgovziſe ne uʃdahu u nikkoga toliko, Koliko u gnega. Kadſe s'gnima u drjevu nahodjaſce. Alli akko Saverio bi ovako ſctovan od Vjetaraa, i od vodaa, nebi magne u iſtinu od nemochii, i od ſmærti. Noſſahu prid gnega Nemochnike od ſvakke værſte, a oni od gnega ckropjeni vodom blagoſſovjenom, ʃdravi na noghe uſtajahu. Jednoga oʃdravi s'Zelovom, jednoga s'gærljenjem, a jednoga sjennom; Alli nemoguchi odoljevat on ſam tolizijem, koi iʃkahu od gnega ʃdravglje, poſcigljaſce, Kakko gnegda Eliſeo Djezzu, ſad s'gnegovijem ſctapom, ſad s'gnegovijem Kraljeſcjom, daih oni oʃdravgljaju, i uʃcivaſce, kad nemocnizi oʃdravgljeni, govorahu da primiſce od djezee ʃdravglje. Allivam nechju pripovjedat nemochnike oʃdravgljene, neggo mærze uʃkærſnute od Franceska. Smært, kojaſe ne ſtraſci od nikkoga, od gnega pripadena, povrati na gnegovu ʃapovjed dvadeſti, i petʃcivotaa mærtvijem teleſima.

Sctovam imam rjeti o gnegovijeh Krepoſtih, koja njeſu magna cjudeſſa, i koje on ſtecce po putu milloſti Boʃcjanſtvene. Gnegova molitva bi tako moguchja, da s'gnom iʃproſſi ſveſcto pita u Goſpodina, gnegovo podniʃcenſtvo, bi tako dubokko, da kadbi imo piſat gnegovu Chjachku Ignaziu, ne piſamu na drughi nacin, negh Klecechi, i ʃaſve da biaſce Navjeſnik Apoſtolski, sluſcjaſce pomorze u drjevovih, i nemochnike u gnihovih boraviſctih, Kakko, da biaſce jedan od najpotiſctenijeh sluʃcbenikaa. Imaſce Vjerru tako ʃcivu, da bi ſpravan pribroditti iſtocno more beʃ broda, beʃ veſſalaa, i beʃ jedra. Imaſce uſſanje tako Krepko, da dærʃcjaſce, ʃa ucignene one ſtvari, i one posle, koje druʃi Zjeniſce, da nemogahu nigda sljedit; a oſſobito imaſce gljubav Boʃcju takoʃceſtokku, da ʃa ugaſit prigoruchje plame, u koijeh gorjaſce beʃ priſtranja trjebamu bi poljevat pærſi ſtudenom vodom. Francesko ovako pokrjepjen od ſvoje milloſti, i ureſcen s'tolizijem krepoſtima: skace prema Kipocjaſtjenju s' tolikijem hrabrenſtvom, i s'tolikom ceſti: da u mallo vremena obali cetres tiſſuchjaa kipaa, a raʃori Zarkve neiʃbrojne ſagradjene Boggovim laſcivijem, ʃabuſci ſvojom mudroſti pærve nauciteglje od Iſtoka, i pridobi ſvoijem raʃloſcenjem tri nauciſta najglaſſovitija, ono od Bramanaa, ono od Immanaa, i ono od Bonzaa. Kad padaju prid Franceska pridobiti naucitegli od poganſtva, koije cjuddo, da padaju prid gnegove noghe, pokajani tolizi narodi od Iſtoka? *Populi ſub te cadunt*. Pada prid gnega puk od Peskarije, priſtraſcen od grommа gnegove ʃceſtokke beſsjede, pada puk od Travankora, pritegnut od sladoſti gnegove blaghe rjeei, padaju Paravi, padaju malaj, padaju Gjai, padaju: *Populi ſub te cadunt*: Padaju oni iʃ Mozambika, oni iʃ Kambaje, oni iʃ Malakke, oni iʃ Amboina, oni iʃ Molukaa, oni iʃ Gjapona, koih moʃce ſvi-

svijeh isbroit? Alli sçto govorim? Padaju Narodi prid Franceska, padaju Kraglizze, i isti Kragli, i petsu od ovijeh primili Kærsçtenje is gnegovijeh rukaa, Kakko primi is reccenijeh gnegovijeh rukaa svetu vodu od Kærsçtenja, milliun, i vecchje od dvjesti tissuchjaa dusçjaa.

Slusçjajuchi vi tolika cjudessa, i tolika obratjenja, koja sljedosce po putu Franceskovu, mosce bitti, daje komu od vas dosclo na pamet, sa upitatme: usvisilise kad Saverio u stvarih ovako samjernijeh, i ovako prikorednijeh, ochjutili kad u gnegovu særzu slas tasçte slave? Saverio usvisio, Saverio ochjutio tasçtu slavu? A necjujete sçto govori: Jeda ja ucinih ove stvari? Ne ja u istinu neggo millos Boscjanstvena, kojase sąmnom nahodi: *Non ego, sed gratia Dei mecum*. Ona svojom svjetlosti værhnaravnom otjera tminne od poganstva s' moje pridraghe Indije, ona svoijem Krenuchima omekscja særza u opaccini odtværdnuta, ona rasglasi Rimsku Vjerru, i sveti krisc proslavi, ona obrati Istok na put od spassenja. Istinaje Francesko daje millos Boscjanstvena poglaviti usrok od svijeh dobara, i od svijeh djelaa duhovnijeh; Alli ova djella moguse, i nascja nasivati, Kakkonas uci sveti Agustin, ukoliko pristajemo na reccena djella, terih cinimo sajedno s' millosti Boscjanstvenom, kadbismoih mogli ne cinitti: *Ut velimus, & suum esse voluit, & nostrum, suum vocando, nostrum sequendo*. satose raduj, er imasc cemu, ukolikosi dosta istrudio u obratjenju svjeta Istocnoga. Ja dosta istrudio u obratjenju svjeta Istocnoga? Dame Boogh saciuva od hvale, kojase menni ne pristoi. Akkose koje dobro u ovijeh stranah ucinillo, njesamga ja, neggo Boscija millos sajedno samnom ucinilla: *Non ego, sed gratia Dei mecum*. Kakko njesi Ti trudio Francesko sa obratjenje od Istoka? Akkosi bio progognen od Nevjernikaa, i od slijeh Kærstjanaa, akkosi bio raghjen od Nepriategljaa, akkosi bio otrovan od sliieh gljudii, akkosi bio bjen od hudobaa, akkosi bio smozan s' velikijem prikorom na mukke od puka nabugnena i snase da tvoja posteglja biasce gola semglja, a tughjela kam ledeni, snase da tvoja jestojska biasce kruh pljesnavi, a pitje mutna voda, snajuse tvoi bici, i tvoja karv prolita, sa obratjenje od Indije, i od grescnikaa u grjehu utværdnutijeh. Tolikosi istrudio sa spassenje puka istocnoga, da gledajuchi tvoje trude, tvoje mukke, i toliku karv od tebbe prolitu Issukærs raspeti, koise nahodi u Kucchi, kojojsise rodio, snoise, sa ukasat tvojoj Cegljadi, koliko tærpisc sa gnegovu gljubav; A timu govorisc: Gospodine ovoje nisçta, poscglimi vecchje trude, i vecchje mukke: *Plura Domine, plura!* Ah ja njesam nisçta ucinio sa gljubav onega Bogga, koije umro sa menne na kriscju, neggobih hotio otit u kinu sajedno s' millosti Boscjanstvenom, pak is kine prochi u Tartariju, is Tartarije u Persiju; is Persije u Natoliju, is Natolije u Greciju; is Grecije u Rim, u Rimu skuppit mudre, i tærpglive drugove, sa vratitse s' gnima u ova mjesta, ter dospjet s' millosti Boscjanstnom veliko djello Boscije slave. Kojesu ovo poscude prigoruchje, kojasu ovo prostrana namiscgljena! Alli cimse Saverio sabavglja o ovijeh mislik, ennoga prostarta na Otokku od Suncjana, s' koga gleda svoju pridraghu kinu, Kakko gnegda Moyses Prorok gledasce s' gore od Neba semglju obecchjanu, pogledajtega u komuse bitju nahodi, bljedje u lizu, occisumu mutne, parsi nadute, ghinemu snaga, smærtnagaje nemoch dovella do konza, svakgaje u ovemu bitju ostavio, i oni isti, koi primisce od gnega tolika dobra, lesci na kraj mora, Kakko jedno staro drjevo ostavgljeno, i od onijeh pomorazaa, sa sravglje koijeh vojeva onako hrabreno prema Sjeveru, i prema jugu.

Nu akkoje svak ostavio Saveria, nijega ostavilla millos Boscjanstvena, neggo Kakkoga biasce priusela u Europi, Kakko s' gnim drugova u Indii, takoga hocchje sljedit do sværhe od scivotta: *subsequetur omnibus diebus vitæ suæ*.

Ona-

Onaga rasgovara u boleſtih, onaga pokrjepiva u ſmærtnomu ærvanju, onamu prima duh, kad islasi is tjela, terga vodi u Kragljeſtvo Nebbesko, sa ucinitga blascena, er Kakko veli ſveti Aguſtin: *Subſequitur, ut glorificemur, ſubſequitur, ut cum illo ſemper vivamus.* Potomje isiſcla ſrechna duſcja is onega tjela, koje tolike trude na semgli podnje sa slavu Bosciju: ſretajuje ſve one duſce, kojeſe po gne putu ſahraniſce, i dvoreje s' velikom dikom. Ulasi u Raj punna pljena ſvjeta iſtocnoga, kogaje Rimu uharacila; Na gne doſcjaſtje veſſeliſe vas Dvòr Nebbeski, i prima Vjenaz Apoſtolski. Sadruſcivaſe s' Boggom; sa scivjet s' gnime u vjeke.

Pokliſe nahodiſc toliko ceſtit; i toliko viſſok u Raju moj veliki Saverio, nemojſe kratit ſværnut na nas one occi, s' koijem jur uſcivaſc Bosčije lize. Pogleda na Dubrovnik, i na ovi puk, koite isabro meghju tolizijem ſvezima sa ſvoga Parza oſſobitoga, na brodove ovega mjeſta, na pomorze, koijem kasa toliku gljubav na semgli, umoliſe Boggu sa ſvakkoga od nas, danas pritece ſvojom millosti, da s' gnom budemo ſadruſceni u scivottu, ter daſe s' gnom odjelimo s' ovega ſvjeta.

BESSJEDA SEDAMDESSET I CETVARTA

Na blaghi dan sacetja neozkværgnenoga Blascene Goſpe.

Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias. Cant. 2.

NEſrechni Adame, koi s' tvoijem neposluhom ucini neſrechjan vas gljudski narod. Kogod iside is tvoga Kogljena, ter doghje na ſvjet, doghje isghnuſcen grjehom iſtocnijem, terſe ucini ſuſcjagn hudobski; Alli u ovemu opchjenomu potopu, u komuſe vas gljudski narod gubi moscelise isnachi ſrechna Korabglja, Koja nije oſtalla poduſcena od vodaa nadmenijeh? Moſce pridrasi moi, i viſe jur domiſcgljate, koja ova Korabglja ſacjuvana od ſille vodaa nadutijeh. Ovoje Maria. Ona ſama meghju ſvijem Kchjerama, i ſinovima Adamovijem bi oslobodjena od grjeha iſtocnoga, ona ſama bi saceta u milloſti Boscijoj ona ſama meghju ſvijem nmærlijem Zvjeta Kakko ljer meghju draccjam: *Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Iſtinaje daje i ona, Kakko i mi isiſcla is Kogljena Adamova, i radi toga Kakko kchi jednoga oza otrovana, imallaje dochi na ſvjet s' otrovnijem okuſcenjem; alli Zjech Boscijega Matterinſtva bilaje ſacjuvana od ſmærtne nemochi, er nije bilo priſtojno da bude podloscena grjehu ona, kojoj imaſce bitti podloscjan ſin Boscii. I nemoſceſe sa ovo rjeti; da nije bila odkupjena od Iſſukærſta, erje bila, nu s' nacinom prikorednijem, ukoliko mi biſmo od gnega odkupjeni kad biahomo jur u grjeh upalli; a ona bi odkupjena prie negh u grjeh upade; erbo u iſti cjas gne sacetja, to jes u iſti cjas, u koj Goſpodin ſtvori gne veliku, i plemmenitu duſcju, terje ſadruſci s' ljepijem tjelom: prioteje s' oſſobitom milloſti, i sa doſtojanſtva gnegova ſina Boscjanſtvenoga, oslobodije od grjeha iſtocnoga; I ova værſta od odkupa, Kakkoje u ſebbi veoma isværſna, takoſe Marii priſtojaſce, er imaſce bitti Majka iſtoga Odkupiteglja. Ovoje Otajſtvo, koje Zærkva ſveta u ovi blaghi dan ſvetkuje. Ovakoſe isuſti Lehſandro ſedmi ſveti Otaz, u Kgnisi Apoſtolskoj, koju napiſa an. 1662. ſvijem Pravovjernizim s' ovijem rjecima: *Sane vetus Fidelium erga Beatam Virginem Mariam, pietas ſententium, ejus animam in primo inſtanti Creationis, atque infuſionis in corpus ſpeciali Dei gratia intuitu meritorum*

Christi a macula peccati originalis præservatam, atque in hoc sensu ejus Conceptionis Festivitatem solemni ritu colentium & celebrantium &c. Kojesam ja u nasc slovinski jesik obratio: Chjuti davna Boggogljubnos Pravovjernikaa, da duscja Blascene Gospe u pærvomu cjassu gne stvorenja, i sadruscenja s' tjelom ti s' ossobitom Boscijom millosti, i radi dostojanstva Issukærstovijeh, saccjuvana od ozkværgnenja grjeka istocnoga, ter chjutechi ovako, svetkvje svetkovinu gne sacetja. Istinaje, da s' ovijem rjecima ne silluje Pravovjernike, da darsce, i vjerruju ovako; allibi imo svakki pravovjernik, a navlasctito sluscbenik Blascene Gospe dærscjat stanovitto, i vjerrovat, da Ona u pærvomu cjassu bi saceta bes grjeha; erje ovo gnoj veoma drago, i ugodno, Kakkochjuvam u danascgnoj besjedi ukasati.

Tolikoje drago Blascenoj Gospi dase postuje od Pravovjernikaa Otajstvo gne sacetja neozkvargnena, da Ona ista odkri ovu gne poscudu s' mnosijem obgljavjegnima, i pokasa s' mnosijem cjuddessima. Sveti Anselmo Arkibiskup Kantuarienski nagovarajuchi Biskupe od Ingliterre, da svetkuju neozkværgneno sacetje Blascene Gospe u gnihovijeh Zærkvah, ter donossechi u Kgnisi, kojuim napisa mnoghe rasloghe, pripovjeda: Kakkose trikrat objavi Blascena Gospa sa ovu sværhu. Budtvam sadosta davam jedno objavgljenie pripovijem, er nebih hotio savisce produglit moju besjedu.

Jedan Brat Kraglja Maggjarske semglje, (ne stavglja gnegovo imme, er biuscise ovo dogodillo u dobba recccenoga sveza, ne hotiascega svjetu odkrivat) pripovjeda, Kakko rekoh, da jedan Brat Kraglja Magjarske semglje biasce obuko Zærkovnu haglinu s' odlukom sa sahranit svoju cistochju na cjas pricisste Djevizze Marije, kojoj nossasce veliku gljubav; Alli na molbe, i na svjette svoje Cegljadi, promjeni miso, ter ostavi Zærkvu, koju biasce obro sa Vjerenizu, i use jednu Gospoghju od plemmena glassovitta. Ono jutro, u koje primi u Zærkvi svojom drugom blagossov od Vjencjanja, kad svi is Zærkve isidosce: on sam osta prid prilikom Blascene Gospe, govorechi pjenje na gne cjas odreghjeno; kad doghje na one rjeci: *Pulchra est, & decora filia Jerusalem:* Objavimuse Kraglizza od Nebbesaa s' rajskijem lizem dvorena od Anghjelaa, termu recce s' gljubescglivijem prikorenjem: ti govorisc dasam ljepa, i dicna, da sasctosime sa ljepos umærlu ostavio? Na ove rjeci nenadane osta mladich, sa koje vrjeme, ko isvan sebbe, nesnajuchi koichje dat odgovor Kraglizzi Nebbeskoj, i nakoichjese nacin prid gnom.. opravdat; kadse dobro osvjesti reccejoj s' velikijem podniscenstvom: jurje stvar ucignena, sadme Ti nauci: Kakko mogu nadomjerit moju nevjernos, i moju nestavnos? Odgovorimu Kraglizza Nebbeska: Titchjesc sve slo kojesi ucinio nadomjerit., akko ostavisc umærlu Vjerenizu, ter obratisc tvoje særze prema menni, i akko osmi dan prossinza mjeseza svakko godiscte ussvetkujesc, ter nastoisc, da i drusi svetkuju neuzkværgneno moje sacetje. Kad Kraglizza Nebbeska ovo isrecce odjelise od gnega, a on od Vjerenize, povratise k' Zærkvi, ter nakon mallo vremena bi ucignen Pastjer od Aquilee, u komu gradu proslavi oncjas blagh dan sacetja neozkværgnega Blascene Gospe, ter nastoj da bude proslavjeno, i u drusijeh gradovih, navlasctito Magjarske semglje. Istinaje dase ova Kgniga ne nahodi mᴐghju Kgnigam svetoga Anselma, nistta ne magne Ivan Bakon glassovit pisalaz svjedoci: Lib. 3. quodlib. q. 13. apud Calia ser. de immac. Concept. Dase nahodi u mnosijeh Kgnignohrannah od Ingliterre, i od Francje, i dajeje on isti vidio, i sctio u Parigju.

I Barnardin is Busta glassovit Zjech gnegove mudrosti, spovjeda: Kakko Gundislav Arkibiskup od Toleda, koi nossasce veliku gljubav Blascenoj Gospi, sa koju bi vecchje krat od gne pohodjen, spravgljajuchise sa rjet Missu, primi na dar jednu ljepu, i bjelu Jarmizu, alliti planitu, i kadmuje davasce, reccemu; imasc snatti, da ja bih saceta bes grje-

grjeha istocnoga, ʃato ti nastoj rasʃglasit moje ʃacetje Neozkvergneno, ter cinit da bude proslavjeno. On iʃværsci naredbu Blaʃcene Gospe, er po gnegovu putu, i po gnegovu nastojanju osta po svoj Scpagni proslavjeno gne ʃacetje neozkværgneno: apud Calin. I po druʃijeh stranah svjeta Kærstjanskoga Ona odkri s' cjuddessima, i s' prikaʃagnima poʃcudu, koju ima, da bude sctovan blagh dan gne ʃacetja neozkværgnenoga. Gnoije drago daje sctovano gne navjesctenje od Anghjela, gnoije drago daje sctovano, i gne uʃviscenje na Nebbessa, allioje drago, daje sctovano i gne ʃaçetje neozkværgneno, i ovo moʃcemo spoʃnat u Juditti, koja bi prilika Blaʃcene Hospe. Kadse vrati u Betuliju, ter donesse glavu ohologa Oloferna, osjeccenu svojom rukom, i oslobodi grad od obsjede, a gradghjane od poghibje: svi gradghjani otærcjasce k' gnoj ʃa vessełitjoʃse, i ʃa primitje s' onom Zjennom, i s' onijem cjastima, od koijeh bi dostojna. Ovi hvagljasce gne viteʃckũ krepos, ovi blagossivgljasce gne slavno Imme; Alli ona meghju tolizijem cjastima pokaʃa: dajoj bi veoma drago, er bi u svojoj odpravi sacjuvana od Anghjela, i erse vrati neozkværgnena k' svomu domu: *Vivit autem ipse Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus, & hic euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem, & non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari, sed sine pollutione peccati, revocavit me vobis*. Judit 13. Ovakoje veoma drago, i Marii, dase posctuje otajstvo gne ʃacetja neozkværgnena, ter dase slavi Gospodin, koi ne dopusti, da ostane ni u pærvomu cjassu od ʃacetja ognuscena. Radi toga Sisto Cetværti sveti otaz u Kgnisi Apostolskoj koju napisa an. 1476. pohvali recceno sctovanje. A Klement jedanesti u Kgnisi Apostolskoj, koju napisa an. 1708. ʃapovjdje dase posctuje po svemu svjetu; Kakko ostale ʃapovjedne svetkovjne.

Iʃ svega ovega moʃcete iʃvadit Kolikoje drago Blaʃcenoi Gospi, dase posctuje gne ʃacetje neozkværgneno. Nu Kadbiste vi bili iʃgnusceni grjehom smærtnijem, nebiste bili podobni ʃa svetkovat s' Koristi ovo Gospino Otajstvo. ʃato akkose u grjehu nahodite podniʃcitesce; ter punni smutnje molite Kraglizzu od Nebbessaa ʃa gljubav ovega Otajstva, Kojeje gnoj toliko drago, davam iʃprossi u gne sina pravo pokajanje od vascijeh grjehaa, i odluku temeglitu ʃa na gnese ne povratit.

Priblaʃcena Boggorodizo, kojoj Gospodin udjeli toliku millos, da bi punna gnegove millosti: *Gratia plena*: smillujse menni, koi bih ʃacet u grjehu: *In peccatis concepit me mater mea*: Psal. 50. i ovije grjeh u menni vir iʃ Koga sva ʃla iʃviru: Alli osvem grjeha isctonoga, Ti vidisc od koijehsam ʃasjedaa, i od koijeh poghibjaa obkruʃcen, ʃcivem po sred svjeta punna gnussobe, i opaccine, i bilobi cjuddo od millosti, kadse nebih u gnegovu kalu iʃgnusio. Dake pricista Djevizzo pruʃci k' menni ruku tvoje pomocchi, dase pokajan dignem s' grjeha, ter da ugn vecchje ne upadem. Akko Boogh sacjuva Tebbe od gnega, nekka budese gnegova dostojna Majka: Ti sacjuva menne, nekka budem tvoj sin dostojni; Ovoje millos, koju prossim u Tebbe, i daje lasʃnje iʃprossim, molimte ʃa tvoje Djevicjanstvo, i ʃa tvoje ʃacetje neozkværgneno, da occistisc særze, i put moju, ter dame ucinisc cistijem. i u dusci, i u tjelu: *Per Sanctam Virginitatem, & immaculatam Conceptionem tuam purissima Virgo munda cor meum, & carnem meam*.

BES-

BESSJEDA SEDAMDESSET, I PETA

Ne priblaghi da Bosijega Porodjenja

Transeamus usque Bethlem, ut videamus hoc Verbum, quod factum est. Luc. 7.

I Majnchi besjedit Sveti Francesko is Axigja o Boscijemu Porodjenju, nebijasce josc isreko puku prikupgljenu drughe rjeci rasmi ove : Boogh u spilli, priusega tolika gljubav prema ovemu Ostajstvu, da use ronit tolike suse is occi, damu osta rjec u placcju radosnomu sadusčena ; scto kada vidje puk, koiga sluscjasce, vecchje krenut od gnegovijeh susaa, neggo od gnegove kratke besjede, poce i on susit sajedno s'gnime, priuset od gljubavi receenoga Ostajstva. kadbih ja imo krepos, i svetinju Svetoga Franceska, dostabi bilo sa cinit vam ljevat rjekom suse is occi : da i ja reccem : Boogh u spilli ; alli sposnajuchi moje duhovno uboscτovo, i moju studen, mollimvas da doghiete danas sammom do spille Betlemske, u kojoj lesci naj mallo slamme Djetescze Boscjanstveno, davam ukascem ovo Otajstvo : *Transeamus usque Bethlem, ut videamus hoc verbum, quod factum est.* Ussam dachjevam bitti put od velike koristi, uputimose, govorinam Sveti Bernardo, nachjemo u onoj pojati jedno ucioniste Boscjanstveno, u komuse uce od Sina Boscijega raslicne krepotti, navlascτito uboscτvo, patjenje, i podniscenstvo. Hodmo dake sa naucitih : *Transeamus usque Bethlem, ubi habemus, quod imitemur.*

Videchi Gospodin da vas gljudski narod lescjasce rasbogljen, i da gnegova nemoch biasce neuredno prignutje na stvari svjettovne na bogastvo, na rasblude, i na cjasti : posla is svoga skuta jedinoga svoga Sina na ovu semglju, da isljecï gljudski narod od nemochi toliko tescke. sa isljecit gnegovu neurednu gljubav na bogastvo, ucinise ubogh, sa isljecit gnegovu neurednu gljubav na rasblude, ucinise tærpech, sa isljecit gnegovu neurednu gljubav na cjasti, i svjettovne vissine, podniscise, i use priliku od sluscbenika. Nu vighimo na koi nacin.

Cjovjeck koi neposna Nebbescka dobra, Zjeni daje velika srecchja uscivat ova dobra vremenita, radi toga stavglja svu pomgnu sa stechih, i tratti sve ono vrjeme sa posvoitih, kojemu Gospodin udjeli, da nastoi na dobra vjekovitta. Etto dake sina Boscijega dohodi s'Nebbesaa, sa ukasatnam privaru u kojojse nahodimo, i iskubstit is nascijeh særzaa ovi prokleti korjen, is koga nikne svakko slo, to jes neurednu pohlepu na bogastvo. Pogledajte u komuse uboscτvu nahodi sa nascju gljubav oni koi djeli sva dobra, i od ovega svjeta, i od drugoga. Ghdjesu dvori, ghdjesu graghje ponossite, ghdjesu svile, ghdjesu slatne koljeuke? pohodite svakku stranu one spille, ne samo nechjete nachi u gnoj niscτa savisce, neggo chjete nachi, da sceli mali Jesus tolike stvari potrebnite. Lesci po sred sime na slammi u jednoj spilli bes satvora, bes oghgna, bes svega onega, scτobi nascjo u svojoj ubogoj kucchi u Nazarettu dase u gnoj rodio ; i erbo svjet mærsi na uboscτvo kakko na stvar potiscτenu, i sramotnu, na samose mali Jesus ne srami gnime, neghse dici, ter sove Anghjele s'Nebbesaa, Pastjere s'gore, Kraglje is Istoka, damuse poklone u onemu bitju onako tuscnu, i ubogu. sad vi koi sluscjate ove istine, prilikujte vasce bitje s'bitjem malogа Jesussa. Jesus nejma koljevke, a vi imate dobru postegljи, Jesus nejma, ni pelenaa, ni povojaa saviscgnijeh, a vi imate svjetlu haglinu, i ne jednu, neggoih vecchje; da moсceteli rjeti : daste gnegovi nasljednizi? Istinaje da scene, i gljudi svjettovni njesu dærscjani bitti ubo-

ʃi, allisu dærʃcjani ko Kærstjani cinit Zjennu tako mallahnu od bogastva, dasu spravni ʃa ne uvrjedit Jesussa, isgubit ʃlato, srebro, bisser, drago Kammenje, i svesćto imaju. Da jestellise do sada ovako podnossilli? Akko njeste, sramitese pri malomu Djetesczu, pri Djetesżu ubogomu, ter pitajte u gnega prosćtenje, er cignaste toliku zjennu od onijeh dobara, koja imaste, i tlacciti, i plesati.

Ne samoje doscjo Jesus na svjet ʃa iʃljecit svoijem uboſćtovom neurednu pohlepu, koju umærli imaju na bogastvo, nuje doscjo ʃa iʃljecit svoijem trudom, i svoijem patjenjem, neurednu gljubav, koju imaju na svoje tjelo, i na ʃcivot mekahni, i raʃbludni. Pogledajte Koliko tærpi, Koliko pati u onoj spilli! Mogasce iʃabrat jedno tjelo onako iʃværno, kakko biasce tjelo Adamovo u pocetak gnegova stvorenja; alli ʃa boglje rjeti: pristojascemuse jedno tjelo blaʃceno, er gnegova dulcja bi blaʃcena od pocetka gnegova ʃacetja, nisćta ne magne uʃe jedno tjelo Kakkoje svakkoga Djetescża, alli mekahnije, radi toga tarpi trude, i bolesti veoma vecchje od drughe Djecize, hotiasce stat ʃatvoren, ʃa Zjelijeh devet mjesezaa u pricistoj utrobi gnegove majke, rodise u najstudenije vrjeme od godisćta, mjesseza prossinza, u najstudeniju uru, u po nochja, na mahu od vjetaraa, lesci na slammi, ʃimaga trese, studenga mori s'ovijem iʃgledom od patjenja hocchje Jesus, da vi naucite gærlit kriʃce, i trude, a da bjeʃcite od raʃbludaa. Posramitese erte dosad bjeʃcjalli od najmagnega truda, i mærʃjeli na patjenje, kakko na najteʃcu nemoch, poʃramitese, erste dosad millovali vasce tjelo, i pogaghjalimu u svemu, u cjuvenju, u vidjenju, u govorenju, u tizzanju, suʃite, ter placcite, erste vecchje putaa ʃa ugodit tjelu uvrjedili Jesussa, i obecchjatemu, dachjete u naprieda bjeʃcjat od raʃbludaa ter ʃagærlit sve kriʃce, i suprotive, kojevam on posciglje, a najposljega molite, davam udjeli pomoch, da naucite po gnegovu iʃgledu ovu istinu: daje sad vrjeme od placcja; a ne od uʃcivanja, *tempus flendi*.

Najposlje Jesus svoijem porodjenjem podniʃcenijem hocchje iʃljecit gljudsku oholas. Cjovjek svjettovni isćte sighjet u pristoglju, bitti visci od drugoga, bitti kaʃan pærstom, ʃapovjedat, cinit od Gospara, i negledat cjas Boʃciju, kada ima bitti gnegova potlaccena. A Jesus uci drugako u onoj spilli; mogascese rodit velik na ʃemgli sin pærve kraglizze svjettovne, mogasce ucinit, da bude oncjas raʃglasceno gnegovo porodjenje od istoka da ʃapada, da dotarce parva Gospoda ʃa dvoritga, i sluʃcitga, mogasce napunnit u vrjeme gnegova doscjastja, ne samo grad Betlesmski ghdjese porodi, negh svu ʃemglju s'cjuddessima, mogasce, u jednu rjec, dochi na svjet s'onom napravom, s'onijem gospostvom, i s'onijem velicjanstvom, kojese pristojasce gnegovoj gljuskoi naravi sadruʃcenoj s'vjecnom rjeci; nisćta ne magne doghje u muku tmaste nochi, sakrise u jedno mjesto neʃnano, u jednu spillu, u jednu pojatu, u pribivalisćte od ʃcivinaa, rodise podloʃcjan ʃakonu Cessara Augusta, progognen od Irudda ne branise svojom desnizzom svemoguckjom, negh Kaʃcechise slab, i poplaʃcen bjeʃci stopærv rodjen put ʃemglje Jeghjupacke. Pri ovemu iʃgledu od podniʃcenstva Jesussova sćto govori vascja oholas. Vibiste hotjelli nadhodit svakkoga, hotjellibiste vladat, ʃapovjedat, i nikkomu bit podloʃcni, hotjellibiste davas nesamo nikko ne pritece, alli da nije nikko ni vam jednak; i akko vidite, daje ko visci daje ko u vecchjoj Zjenni od vas griʃetese kossitese, i nejmate mira, ni pokoja, a pakse dicite, daste Kærstjani, to jes nasljednizi Jesussovi? Da akkoste gnegovi nasljednizi ʃasćto ne sljedite gnegove stupaje, ʃactose ne iʃgledate u gnegove Krepostí? Iʃgled jednoga velika Gospara moʃce dosta prid mlaghjiem. Posluscjajte.

Pripovjeda Otaz Ludovik Granata, da biuscise raʃbolio od tesche nemochi jedan Dvornik Ivanna drugoga, Kraglja od Portogalla: bi pohodjen u nemocchi od istoga kraglja, koi raʃgovarajuchise s' gni-

gnime ſtaviſe da nemochnik ne hotiaſce uſet jedan ljek nareghjen od Ljecnika; tad kragl ſa ukaſat ſvoju gljubav Dvorniku raſbogljenu uſe cjaſcſju u ruku, ter prinoſſechije k'uſtima, obide ljek, govorechi nemochniku: nechjeſc ti ucinit ſa gljubav tvoga kraglja, ono ſctoje kragl ucinio ſa gljubav ſvoga sluſcbenika? Ove rjeci, i ove iſgled obratiſce nemocniku gærko pitje u slas medenu, termu ciniſce pruſcit ruku na cjaſcju, i iſpraſnitje. A iſgled kraglja od Nebba, i od ſemglje, a iſgled jednoga Bogga, nechje moch krenut ſvoje ſtvorenje ſvoje podloſcnike daga sljede, daſe iſgledaju gnegove krepoſti? Kakko? On ſcive u uboſctvu, i leſci go na ſemgli, a vichjete ſcudjet ſaviſce immanje, i hagline raskoſcne? Kakko? Gnegovo tjelo tærpi mraſ, i ſtuden, a vichjete vaſce millovati, a vichjete vaſce goit u laſti, vichjete vaſcemu dopuſctavat slobodu, i raſblude ſabragnene? Kakko? On pribiva u tminnah jedne ſpille meghju neraſloſcitijem ſcivinama neſnan, nezjegnen, nedvoren, a vichjeteſe pegnat na viſſine, iskat parve cjaſti, ſcudjet taſctu slavu, i gljudsko poghagljenje, i akko vidite daſe nije Zjenna od vas ucinilla, ſmetateſe, i ſahnete u ſcjaloſti? A nije priſtojno da vi ſaviſce sjate u ſlatu, i u ſvili, kad Sin Boſcii nejma ſctomuje od potrebe; ſa priſcivjet? Ah nije priſtojno da vi goite tjelo u laſti, i u raſbludah kad ſin Boſcii ſtopærv rodjen pati, i tærpi trude, i mukke neiſrecene? Ah nije priſtojno daſe vi oholite, kadſe ſin Boſcii podniſcio, i uſeo ſa gljubav vaſcju priliku od sluſcbenika: *Semetipſum exinanivit formam ſervi accipiens*: ad Phil. 2. negh priſtupite prid onu ſpillu ſa ciut ſctochjevam rjeti ono Djeteſcze Boſcjanſtveno: *Diſcite a me*, naucite od menne. Scto? ne ſtavarat ſvjet, gradit Nebbeſſa, cinit cjuddeſſa ne prie vidjena, alli mærtvijem povratchjat ſcivot: *Non mundum fabricare, non cuncta viſibilia, & inviſibilia creare, non in ipſo mundo mirabilia facere, & mortuos ſuſcitare*; Cinivam ſnatti po uſtih ſvetoga Gærgura 6. moral. c. 16. negh naucite od menne neſramitſe ubſctovom, negh gljubitga vecchje od ſlata, i od ſrebra, naucite od menne ne bjeſcjat od patjenja, negh gærlit dobrovoglno kriſce, i ſuprotive, naucite od menne ne iſkat, cjaſti, i viſſine, negh dærſciatſe u podniſcenſtu: *Diſcite a me, quia mitis ſum, & humilis corde*: Matth. 11. Nejmavam bitti trudno sljediti jednoga Bogga, i u gnegaſe iſgledat erſe nejmate pegnat na viſſine, ni letjet do Nebbeſſaa ko Lucifer ſa bitti gnemu prilicni, doſtaje daſe podniſcite, da tærpite dobrovglno trude, i ſuprotive, kojevam poſciglje, da ſagærlite uboſctvo, u komuſe nahodite, alli akkoſte u dobru bitju da ne cinite Zjennu od gnega. Akkoſe ovako podneſſete, bitchjete prlicni ſinu Boſcijemu, i gnegovo porodjenje, bitchje ſa vas, kakko veli Sveti Leon ſmart od grjehaa, i ſcivot odkrepoſtii: *Nativitas Chriſti mors eſt vitiorum, & vita virtutum*.

BESSJEDA SEDAMDESSET, I SCSTA

Opchjena, i Kojaſe moſce rjeti na blaghi dan ſvakkoga Sveza.

OBicjaje ſvieh narodaa cinit veſſeglje, kad gnihov Rodjak, alli Priaregl ſtecce velike cjaſti u dvoru koga kraglja, alli mogucchja Poglavizze, ter kaſat nadvornijem nacinom rados unutærnju ſærza gljubeſcgliva, i dobrovoglna; I moſce bitti daſteſe ivi veſſelili, kadſte cjulli: daje vaſc Rodjak, alli Priaregl bio uſviſcen, alli daje primio koju cjas prikorednu. Ovakoſe cini

ni s' velikom hvalom na ovemu svjetu sa odkrit onu savesu kærvi, alli gljubavi, kojase nahodi meghju rodjazima, alli priateglima. Alli s' hvalom vele vecchjom cini ovo na drugomu svjetu, to jes u Raju Zjechja samenita opchjanstva, i gljubavi, koja prohodi meghju Pravovernizima zærckve Bojnize na semgli, i meghju Blascenizimma zerkve slavodobitne na Nebbu. Velikose veslegljе cini na Nebbu govori Issukars, kadse grescnik po putu isværsne pokore obrati k' Boggu, i kadga on jur od grjeha pokajana usme sa svoga Sina, ukoliko Blasceni, i Anghjeli radujuse, ter uscivaju radi gnegova obratjenja, vecchje neggo sa stavnos devedesset, i devet pravednikaa. Tolikonas dobro hocchje, i tolikunam nosse gljubav! satoje veoma rasloscito, daim odvratimo gljubav sa gljubav, ter dase harni prema gnim ukascemo, vesselechise, i mi kadse cini uspomena od koga Sveza, koi isa vjerne sluscbe, i hrabrena vojevanja uljele slavodobitnik u kragljestvo Nebbesko, sa uscivat vjecnu slavu.

... Alli nije harnos jedini raslogh sa koissmose prikupilj u ovu zærkvu svetkovati blaghi dan Svetoga (na priliku) Ivanna, alli Petra, od koga cinimo danas ossobitu uspomenu; Jessu drusi raslosi zjechja koijeh ne samoje pristojna nascja cjas, i nascja sluscba ovemu Svezu, neggo i nam veoma korisna. Pærvje, er isgled, onijeh, koje cjastimo na semgli podbadanas, da nastoimo na one kreposti radi koijehsu oni Sveti u Raju, i sa ovise usrok svezi nasivaju Voditegli duscjaa pravovjernijeh po putu Nebbeskomu, ernas oni svoijem isgledom pritescju na Krepos, i na svetignu. Drughije raslogh, ernas svezi ne samo svoijem isgledom pritescju na isvarsnos, neggo kascju s' djellima, da nije toliko vissoka, i toliko trudna svetigna, neggo daje moscemo i mi lasno stecchi s' Boscijom pomocchi. Ne bisce oni gljudi, ko i mi od putti, i od kærvi ko i mi? nejmasce napastovanja, Kakkoih imamo i mi; i nis&ta ne magae posvetiscese sasvom slabosti gljudske naravi, i sasvijem napastovagnima svjeta isdajnika, i pakgljenoga nepriateglja; i svakka varsta uinærlijeh, illi plemmenita, illi pripossta tvorenja, ima koga sveza, koise sciv o gnemu sabavgljasce. Dake Kakko oni mogahu stecchi svetignu scivuchi na svjetu, i radechi o ovijeh poslih, moscemoje i mi stecchi; Kakkose oni mogahu cjuvat od grjehaa, i od prigodaa, takkose moscemo i mi sacjuvat, Kakko oni mogahu bjescjat od lasti, i od rasbludaa, tako moscemo i mi; Kakkose oni mogahu ugaghjat s' vogljom Boscijom u suprotivah, nemochih, u uboscstvu, u progonstvu, tako moscemo i mi; Kakko oni mogahu bitti podnisceni, ustærpjeni, millostivi, i gljubescglivi s' iskærgnijem, tako moscemo i mi; I nemoscese rjeti; da mi nejmamo onu pomoch, i one ljepe nacine, koje imasce oni, er Gosspodin stoi i sad s' otvorenijem rukama, sa prossipat svoje millosti i nam, i sadsu ista svetotajstva, hladenzi nareddni Boscije millosti, koja biahu u gnihovo dobba, i imaju istu Krepos, koju onda imasce; i sato akko oni stekkosce svetignu, sas&toje i mi nemoscemo stecchi? Ono s&to ucinisce tolizi, i tolizi vjerni sluscbenizi Issukærstovi, sas&to mi nemoscemo ucinit, koi imamo iste nacine, istu pomoch, ista svetotajstva, koja imasce oni, usdamose primit istu platu, koju primisce oni isa trudaa nepristavnijeh, i isa hrabrena vojevanja? Trecchje raslogh, er pravednos svetazaa, koje cjastimo, i cistochja gnihovijeh duscjaa odkrivaju ozkværgnenja, i gardochju nascijeh, ternas kore grjesima, kojesmo ucinilli, i s' Kojesmo Bosciju Dobrotu uvrjedili. Ovako vidimo dase srami jedan, koise nahodi obucen u staroj, alli priprosnoj haglini meghju Gospodicichima, koi sjaju u slatu, i u svili. I sato onii u koijehse nahodi duh Kærstjanski, nastoje u blaghe dni, uspomene od svetaza, occistit duscje s' Kærvi Jagagnza Boscjanstvenoga po putu svetotajstva pokornoga, i uresitje s' vecchjom millosti, pristupajuchi na tærpesu Boscjanstvenu. Cetvartije raslogh,

er cjastechi mi sveze priateglje Boscije, ciastimo istoga Bogga, koije u istinu cjudnovit u svoijeh svezih: *Mirabilis in Sanctis suis*. Bogga sato slavimo poglavito, kad proslavgljamo sveze, i sasve da prikascivamo svetilisćta na otarih na cjas svetaza, o koijeh cinimo uspomenu; nisćta ne magne ne prikascivamoih gnim, neggo Viscgnemu, sahvagljvjuchimu, dase dostojo usvisit sveze u gnegovu Kragljestvu, i ucinitih udionike slave vjecne, ersu sva gnihova dotojan stva darovi gnegovi.

Sad imate snatti dase nahode u Raju raslicni svezi, gnezi vecchi, gnezi magni, alli svi cestiti, svi slavni, svi plemmeniti. Pærvoroditegli, Prorozzi, Poslanizi, alli Apostoli, Muccenizi, Naucitegli, Ispovjednizi, Djevizze, i ostali Pravedni. Nekka doghjete o svijeh u isposnanje, istomacitchjuvam svakku værstu reccenijeh svetaza na ponase.

Pærvoroditegli, alliti Patriarke, sovuse onii svezi, is Kogljena koijeh doghje na semglju Sin Boscii porodjen od priciste Djevizze Marie; na priliku Abram, Isak, Jakob, i ostali, koi bisce u velikoj Zjenni prid pukom Israelskijem, i koje recceni puk nasivasce immenom starijeh Otaza; Sad na isgled puka Israelskoga sovu Redovnizi Patriarkom, Postavnika gnihova Reda, Kakko svetoga Benedikta, svetoga Dominika, svetoga Franceska, svetoga Ignazia.

Prorozzise sovu onii sveti gljudi, koi bisce u staromu sakonu Boscii Poklisari, na priliku Moyses, David, Isaija, Jeremija, Danijel, i ostali, koi najvjestijce puku Israelskomu stvari dohodne, a navlastito one, Koje biahu potrebnite sa uvjegbatga u vjerri Odkupiteglja obecchjana. Ovi bisce Naucitegli puka, komu odkrivahu one stvari, koje Gospodin iska od gnega, i mnosi reccenijeh Prorokaa bicce progogneni od slijeh gljudii, er nemogahu tærpjet prikorenje, koje slušcjahu od gnih, sa gnihove opaccine, i sa gnihov hudi scivot; a gnezi Kakko hrabreni Vojnizi svete Vjerre, ostasce okrugneni s' Krunnom ossobitom od muccenstva. Mnosi sveti gljudi novoga sakona bisce udionizi dara od Procjanstva, i navjestisce stvari dohodne, ter odkrisce skrovne; nisćta ne magne, kad immenujemo Prorokke, rasumjemo pærve, a ne drughe.

Poslanizi, alli Apostoli, nasivajuse onii, koi bisce najpærvo svani od Issukærsta, daga sljede, i od gnega poslani po svemu svjetu, da rasglase gnegovo doscjastje na semglju; nebiih vecchje od dvanaes; na mjesto Jude Isdajnika bi stavgljen Mattia, koijem prilosci Pavla isti Issukærs isa gnegova Vsiscjasta na Nebbesa, kadga obori na tle, i od progoniteglja svete Zærkve, ucini Pripovjedozom, i Naucitegljom od svjeta. Apostolisu pærvi, i najvecchi svezi, koje broi Zærkva Katolicjanska.

Muccenizisu onii hrabreni Vojnizi Issukærstovi, koi potlaccisce dobra svjettovna, i ne kratiscele prolit kærv, ter isgubit scivor, sa svjedoccit istine, koje uci sveta Vjerra Katolicjanska. Ovisu u Kragljestvu Nebbeskomu okrugneni s' jednom Krunnom ossobitom od slave sa dobitja, koja stekkosce s' ustærpjenstvom tolizijeh mukaa scestozijeh.

Naucitegliise sovu onii ossobito, koi nadareni od Gospodina velikom mudrosti, tomacisce sakon Boscii Pravovjernizim, i ucisceih put od spassenja, ter branisce mudrijem perjem svetu Zærkvu, kad nastasce protiva gnoj gne oboli nepriategli. I ovisu okrugneni u Kragljestvu Nebbeskomu s' jednom Krunnom ossobitom, s' kojomchje sjat u slavi Nebbeskoj sa mudros, s' kojomse onako ljepo, i onako Korisno sluscisce na semgli.

Ispovjednizisu onii, koi s' djellima isværsna scivotta proslavisce Issukærsta. Gnezi ovijeh, bisce Biskupi, gnezi Redovnizi, gnezi Zærkovgnazi, a gnezi scivjesce u velikoj svetigni na svjetu, pridobivajuchise u svijeh stvarih sa gljubav Bosciju, i prikascivajuchimu svetćto svjet gnim prikascivasce, sa digoutih s' gnegove sluscbe.

Djevizzese sovu one, koje sa ugodit Sinu Boscijemu, koi toliko gljubi cistochju,

chju, poplesasce svjettovne rasblude, toliko one, kojesu sabragnene, koliko one, kojesu u svomu bitju dopusctene, sa ne ozkværnut svoje cisto tjelo; i one u Kragljestvu Nebbeskomu nosse krunnu ossobitu od slave sa cistochju, koju na svjetu s' tolizijem trudom, i s' tolikom pomgnom sahranisce.

Najposljese sovu Pravednizi svi onii, toliko gljudi, koliko scene, koise odjelisce s' ovega svjeta u millosti Boscijoj, ter biusci sadovoglili Pravdi Boscjanstvenoj sa pomagnkanja, alli grjehe ucignene na semgli, nahodese u Raju, ter uscivaju s' Blascenizima, i svezima lize Boscije. Jedanje od reccenijeh svetaza, (na priliku) sveti Petar, o komu danas cinimo uspomenu. Ovdije trieba rjeti scto o gnemu, pripovighjet gnegov scivot; akko Pastjer duhovni nejma scivotte od svetaza toliko potrebnite sa duhovnu koris, nekka recce o gnemu ono sctose nahodi u velikomu pjenju Zærkovnomu, alli Offiziu; Nekka na sværhu svjetuje sluscjaoze, daga usmu sa Parza, ter dase isgledaju u gnegove Krepost, navlasctito u gnegovo ustærpjenstvo, i u gnegovo patjenje.

BESSJEDA SEDAMDESSET, I SEDMA

U cemu stoi prava sluscba, i prava gljubav prema Blascenoj Gospi.

Qui me invenerit, inveniet vitam. Prov. 8.

U Jednomu moru valovittu, kad silni vjetri punni bjesti, i rasargbe skocce na drjevo sa privratitga, najvecchjaje srecchja pomorazaa namjeritse na jedno dno stavno, ter metnut sidro, dase gnega uhiti; er akkoje dno puono pærscine, alli skala, sidro Kakko jedan lemisc ore onu nestavnu semgliu, a drjevo ne dærsci Krepko, ni usdærscja. Mi srechni, i blasceni, akko brodechi ovo more valovitto od svjeta, po komu dimaju tolizi vjetri; isnaghjemo dno stavno, ter metnemo visce gnega sidro nascega uffanja, hocchju rjeti blaggo nam, akko naslonimo uffanje nascega vjecnoga spassenja na Mariu svjesdu morsku; ernam cini snatti: da ko gnu isnaghje, dachje nachi vjecni scivot: *Qui me invenerit, inveniet vitam.* Ja Zjenim dase nikko nenahodi meghju vamma, ko nije isabro sa Parcizu Blascenu Gospu, i koje ne cjasti s' kojom cjasti ossobitom, sa imatje u pomochi pri potrebah, a nadasve na smærtnomu cjassu; Alli erbo svak ne rasbira, jelli dno gnegove sluscbe, i gljubavi prema gnoj stavno, alli punno kala, i pærscine: hocchju da vidimo danas: u cemu stoi prava sluscba, i prava gljubav prema Blascenoj Gospi, na koju moscemo slobodno naslonit uffanje vjecnoga spassenja. satome cjuite pomgnivo, da ne ostanete privareni, Zjenechi, daste isnascli, Mariu, kadse nahodite dalekko od gne, i dasu vasce cjasti gnoj ugodne, kadsu mærsechje, biusci punne kala, i gnussobe.

Prie negh vidimo u cemu stoi prava sluscba, i prava gljubav prema Blascenoj Gospi, vighimo mallo Kolikaje gne cjas, i gne moguistvo prid Boggom, er kad doghjemo u spossnanje od ovijeh gne cestitostii, nastojatchjemo prionuti na gne vjernu sluscbu, i na gne pravu gljubav, akkoje nejmamo, sa imatje pomochnizu u potrebah.

Cjasje Boscije Majke more toliko scirokko, i prostranno, dase ne vidi ni gnegovo dno, ni gnegov kraj. Ucinas sveti Tomas, daje na gneki nacin besskonciva. erbo Viscgni koi mosce svojom rjeci svemoguchjom stvorit ljepsce Nebbo, plodniu semglju, scire more, nemosce ucinit vecchju majku od svoje maj-

ke: *Beata Virgo ex hoc, quod est Mater Dei habet quandam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est Deus, & ex hac parte, non potest aliquid fieri melius, sicut non potest aliquid melius esse Deo*. S. Thom. 1. part. q. 25. art. 6. Kad Viscgni nadari Djevizzu Mariu s' cjasti od Boggorodize, udjeli stvorenju dar najvecchi, koga mogasce primit golo stvorenje. Radi toga koja gljudska pamet mosce dochi u sposnanje do kraja od gne cjasti? Samje Gospodin, cininam snatti sveti Bernardin, sasma posna: *Soli Deo cognoscenda reservatur*. Tom. 1. ser. 51. Kojebi bilo nasce smionstvo, kadbismo mislili doch s' pogledom do vissine ovako velike? Nemoguje sasma posnat ni Anghjeli, ni Dvornizi Kragljestva Nebbeskoga, neghse cjudde, govorechi: *Quæ est ista*: Koje ova? Alli sa boglje rjeti, ona ista osta sacjudjena na cjasti, koju primi is rukaa blagodarna Stvoriteglja, ter kadmu imasce na gnoj sahvalit, nemogasce nachi, kakkonam svjedoci Sveti Agustin, rjecii, tolikoj cjasti podobnijeh, ni pristojnijeh: *Nec ipsa explicare potuit, quod capere potuit*: trjebajoj bi rjet u kratko: Oni koi mosce svekoliko, uciniomije stvari tako velike, daih sasma nedohitam ni ja ista: *Fecit mihi magna qui potens est*. Sasve daje cjas Boscije Majke na gneki nacin beskonciva, i radi toga od nas do kraja nesposnana; niscta ne magne, nastojatchju, da od gne doghjete na koi nacin u sposnanje. Hotiobih sato Sveta Boggorodizzo isrjet o tebbi svescto chjutim u momu særzu, i pameti, alli nenahodim rjecii podobnijeh. Ko sna, dame ova miso u govorenju ne pomosce. Sveto Pismo, i vas Kærstjanski narod hvali, ter usdisce do Nebbessaa onu Majku glasovittu, koia porodi sedam hrabrenijeh Makabeaa, koi radi sakona Boscijega, ne samo potlaccisce Antiokka kraglja ohola nu usto slobodnose gnime, i otvoreno narugasce. Stavimo daje ona porodilla ne samo sedam Sinovaa plemmenitijeh, alli mnosctvo neisbrojno od svijeh Muccenikaa, mnosctvo neisbrojno od svijeh Ispovjednikaa, broj neisbrojni od Svetijeh Djevizaa, i ostalijeh Svetaza, i Svetizaa, Stavimo daje ona sama napunnila Rajske Dvore slavnijem plodom svoje utrobe: sctobise imallo rjeti o ovakoj Majzi. Nebi bilo dostojno da od gne Duh sveti ostavi unukkom najdocnijeh vjekaa, alli sa boglje rjeti istoj neumærlosti napisanu s' vecchjem slovima onu hvalu; Koju napisa, i ostavi od cestite Porodize hrabrenijeh Makabeaa. Majka bes mjerre cjudnovitta, i dostojna, dase nigda od gne uspomena meghju dobrijem ne isgubi? *Supra modum autem mater mirabilis, & bonorum memoria digna*: k. Mach. 7. Allimi rezzite ova Majka, kojabi sve Sveze, i Svetizze porodilla, kojabi napunnilla Rajske Dvore slavnijem plodom svoje utrobe na sværhu sctobi billa? Nebi bila dostojna na gneki nacin bitti sluscbeniza Majke Boscije. Rasmiscgljajte dake kolikaje cjas, i dika prem cestite Boggorodize? i nemojte Zjenit, daje ova cjas neplodna. Potom Blascena Gospa porodi Jesussa, oncjas stecce oblas værhu gnega, kad usraste, bi Majzi podloscian: *Erat subditus illis*. Kad pak uside na Nebbessa, ter poce kragljevat kakko kragl od scivijeh, i mærtvijeh: rasdjeli na gneki nacin kragljestvo svojom Majkom. Spomenitese od kraglizze Bærsabee, kad otide o Salemuna svoga Sina sa molitga, dabi dopustio Adonii Abisagh Sunamitu, sa Vjerenizu; Pripovjeda Sveto Pismo, da potomje vidje Salamun hodit k' gnemu, dignuse oncjas sa susretitje, stavije sjestit u pristoglje, i kad rasumje od gne, da doghje prossit u gnega millos, reccejoj: Pita Majko svescto hocchjese, er nije pristojno, date prasnu poscgljem: *Pete Mater, neque enim fas est, ut avertam faciem tuam*: 3. Reg. 2.

Na isti nacin govori Jesus Majzi svojoj: Pita Majko svescto hocchjesc; erje pristojno da od menne primisc svakku millos: *Pete Mater*. Scto mislite da pita Boggorodiza u Sina ovako blagodarna. Pita svoijem Vjernijem Sluscbenizim, i svoijem drasijem priategliom svakko dobro, a osobito vjecno spassenje. Vi dake srechni, i blasceni, akkoste obrali Mariu,

riu ſa vaſcju Goſpoghju, i akkoſteſe ucinilli doſtojni gne priateglſtva. Nu daſe ko ne privari, kakkoſam reko u pocetak od beſsjede Zjenechi daje gnegova prava sluſcba, i prava gljubav prema Blaſcenoj Goſpi, kad nije negh priljepjena, alli laſciva: hodmo iſkat u cemu ſtoi ova prava sluſcba, i gljubav prema Majzi Boſcijoj, ſa vidjet nahodiliſe u vas.

Uci ſveti Tomas, da obvjettovànje nije drugo, neggo ganutje voglje ſpravne, ſa cinit ſvesćto ko ſna, daje od cjaſti, od slave, i od uſviſcenja onega Cegljadetta, koje gljubi. Dake bitchje po ovemu naukku prava gljubav prema Blaſcenoj Goſpi voglja ſpravna, ſa iſværſcit ſvesćto ko ſna daje gnoj ugodno, a oſſobito gne ſinu Jeſuſſu. Da nahodiliſe u vas voglja ſpravna, ſa ugodit gnoj, a nadaſve gne ſinu Jeſuſſu?

Akko vi, pridraſi moi, govorite na cjas Blaſcene Goſpe ſvakki dan dio gne Roſaria, akko noſſite gne ſvetu haglinizu, akko pogaghjate Zærkve na gne cjas ſagradjene, akko poſtite ſubbote gnoj poſvetjene, akko ſa gne gljubav utjeſcite Nebogare, a nadaſve, akkoſe cjuvate od grieha, ſa ne ucinitjo ſcjo, i ſa ne uvrjedit gne ſina Jeſuſſa: Moſceſe rjeti slobodno: daſe nahodi u vas ſpravna voglja, ſa ugodit Blaſcenoj Goſpi, i prava gljubav prema gnoj. Alli akko cinite reccene ſtvari, a pak pſujete, a pak proklignete, a pak diſcete tughje, a pak ſcivete ſapleteni u nepriateglſtvu, i neciſtochi, i vrjeghjate gne ſina Jeſuſſa: nije u vas prave gljubavi prema blaſcenoi Goſpi, vaſcjaje gljubav laſciva, i vaſce priateglſtvo himbeno, vaſceſu cjaſti mærſechje, erſu punne kala, i gnuſſobe. Svjedoccitemi vi Mattere jelli ovako Kakko govorim. Kadbi jedan hud Cjovjek pribio, i prituko vaſcega ſina, koga gljubite vecchje neggo occi u glavi; a pak iſa ovake nemilloſti doſcjo k' vam s' jednijem Zvjetom ſa pocjaſtitvas, i ukaſatvam Zjennu, i gljubav, kojuvam noſſi, billiſtemu vjerrovale, davas gljubi, ter daje gnegova gljubav iſtinita prema vam? Ne u iſtinu, neggobiſte u velikoj raſærgbi, illi metnule oni Zvjet, illiga iſkidale, i nebiſteſe nigda mogle uglaviti: da gljubi Matter jedan Cjovjek, koiſe ukaſo toliko nemio prema gne ſinu. Da Kakko, neſrechni greſcnizi, moſcete govorit: da gljubite Blaſcenu Goſpu Majku Boſciju, kad tlaccite, i pogærdivate gne ſina Jeſuſſa, koga ona gljubi vecchje, neggo ſebbe iſtu. Kakkoſe moſcete uſdat, dachje ona primit dobrovoglno vaſce cjaſti, kad s' tolikom nemilloſti raſtvorate ranne Iſſukærſta gne ſina pridragoga? Dake occe oſtavitchjemo, i poſte, i oſtale ſtvari, koje cinimo ſa gljubav Blaſcene Goſpe, kad ona ne prima dobrovoglno naſce darove.

Posluſcjajteme ſaſvom pomgnom, da ne oſtanete privareni. Dvje varſteſe nahode od greſcnikaa, koiſe dice, da gljube Blaſcenu Goſpu; jedniſu oni, koi ſcivu u grjehu, i sluſcega, alliga sluſce Kakko jednoga ſamoſilnika, mallo magne neggo ſillom, ſcudechi u toliko, i iſćtuchi ſgoddu ſa ſvarch ſebbe teſcki jaram, koiih duſci i pritiſgniva. Druſiſu, koi ſcivu u grjehu, i sluſcega dobre voglje, Kakko Goſpara, i diceſe gnegovom sluſcbom, i gnegovom biljeſcnom haglinom. Nekka greſcnizi parve varſte sljede cjaſtit Blaſcenu Goſpu, er ſaſve da gnihove cjaſti iſgnuſcene kalom, i gnuſſobom njeſujoi ſad ugodne, u Kolikoſe ne nahodi u gnihovu ſærzu prava gljubav prema gnoj; niſćta ne magne reccene cjaſti mochjeim sluſcit na koi nacin, ſa priveſtitih do ove prave gljubavi. A ſćto imam rjeti od greſcnikaa drughe værſte, koi nemisle grjeh oſtavit, neghſe sluſce cjaſtima, koje prikaſcivaju Blaſcenoj Goſpi, ſa grjeſcit, i vrjeghjat gne ſina slobodnije? Rjetchju da dokle oni uſpribivaju u ovemu bitju, nechje iſnachi prid Mariom ono milloſarghje, koje Ziene. Occe cjulliſmo pripovjedat daſe Blaſcena Goſpa ukaſala Majka milloſtiva, i pomogla u najvecchjoj potrebi i one greſcnike, koiſu bili ſaceli u pameti sljedit greſcni ſcivot, i opaki. Kadbi bio dobar ovi raſlog, nebi bilo od potrebe, da vi u na-

prie-

prieda kopate ʃemglju, da ʃadite loʃe, daih teʃcete, daih ʃaʃipate, doʃtabi bilo da napunnite ʃude vode, ter da molite Blaʃcenu Goʃpu, davas priporuci gne Sinu Jeʃuʃʃu, da obrati vodu u vino kakkoga obrati na piru kane glaʃʃovitte na gne molbe; Nije ovo pridraʃi moi raʃloʃcito govornje. Ovoje ludos. Kovamje reko, da ono ʃctoʃe jednom dogodi, dachjeʃe ʃvegh dogaghjat. Kovasje naucio, da ono ʃcto sljedi po putu od cjuddeʃaa, dachje sljedit i nacinom naravnijem? Akkoje pomogla kadgod Blaʃcena Goʃpa greʃcnike, koi nehotiahu greʃcni ʃcivot oʃtaviti, nemojteʃe uʃdat, dachje i vas pomocchi, navlaʃctito na ʃmærtnòmu cjaʃʃu, er nebi bilo ovo uffanje, negh ʃmionʃtvo, ʃaʃma neʃvjeʃno. Alli nemojte ni vi oʃtavit cjaʃti, koje prikaʃcivate Blaʃceuoj Goʃpi, ʃaʃve gnuʃne, ʃaʃve mærʃechje, er moʃce bitti, dachje ona s' vremenom nachi nacin, da vaʃce ciaʃti budu ciʃte, i gnoj ugodne; Utolika sluʃciteʃe onijem naukkom, koga Sveti kragl David oʃtavi ʃvakkomu ko ʃcudi gljubit Goʃpodina: *Qui diligitis Dominum odite malum*: Pʃalm. 96. Svi vi koi gljubite, alli ʃa boglje rjeti, koiʃe dicite, da gljubite veliku Goʃpoghju, i kraglizzu od Nebbeʃaa, mærʃite na grjeh, i na ʃlo ʃvakko: *Qui diligitis Dominam, odite malum*, mærʃite na grjeh, koije najvecchje ʃlo, kojeʃe nahodi na ʃemglí, i koije ʃam doʃtojan ʃvatʃe immenom od ʃla, er uʃdærʃci u ʃebbi ʃva ʃla i vremenita i vjekuvjecna, *odite malum* i nemojte cekkat nagn mærʃjet, Kadʃe naghjete pri ʃmærti, i kad budete uʃʃilʃovani oʃtavitga, neggo ʃad nagn mærʃite, ter oʃtavite greʃcnu voglju, i nachjete Blaʃcenu Goʃpu, Majku prema vam veʃe vecchje gljubeʃcglivu, neggovamʃe kaʃce gljubeʃcgliva vaʃcja roghjena Majka: ovakovam cini ʃnatti Sveti Gargur ʃedmi: *Pone finem in voluntate peccandi, & invenies Mariam promptiorem Matrem in tui dilectione.*

BESSJEDA SEDAMDESSET, I OSMA

Na ʃværhu godiʃcta proʃcjaʃtoga, illi na pocetak novoga.

Dies mei velociores fuerunt curʃore, & non viderunt bonum. Job c. 9.

NJedno krilato ʃtvorenje leti pod Nebbom tako naglo, koliko vrjeme. U pocetak godiʃcta proʃcjaʃtoga Zjeniʃmo, da od gnega nechje nigda dochi ʃværha, ettoje doʃcla. Proghje ono godiʃcte, koje Zjeniʃmo, dachje bitti diglje od vieka, ter pobjegnu od nas barʃije od najhærlijega teklichja, koi leti na ulakke: *Dies mei velociores fuerunt curʃore.* A vi koje dobro u ovo vrjeme uciniʃte. Ovakome Duh Sveti nagovara davas pitam: *Tracta cum operario annuali de conʃummatione anni:* Eccl. 37. Naʃtojaʃte na koris duhovnu, occiʃtiʃte duʃcju od grjeha, ureʃiteje s' Boʃcijom milloʃti? Ah kochjemi dopuʃtit vir od ʃuʃaa ʃa plakkat beʃ priʃtanja vaʃcju duhovnu nepomnju! U jedno Zjelo godiʃcte, u triʃta, i vecchje od ʃceʃet danaa, u oʃʃam tiʃʃuch, i vecchje od Sedamʃat uraa, ne iʃnaghjoʃte jednu uru ʃa skuppit vaʃce grjehe, i ʃa iʃrjetih Iʃpoviedniku s' onom boleʃti, i odlukom, kojeʃe priʃtoje uuvigljenu Pokorniku? Ne iʃnaghjoʃte jednu uru ʃa promiʃlit kakko ide o najvecchjemu, alli ʃa boglje rjeti o jedinomu vaʃcemu poslu? *Dies mei velociores fuerunt curʃore, & non viderunt bonum.* Stekoʃte iʃtinaje u ovo godiʃcte koje dobro vremenito, ʃtekoʃte cjas, i Zjennu prid gljudima, ʃtekoʃte priateglʃtvo, ʃtekoʃte bogaʃtvo, alliʃe u duʃci ne okoriʃtiʃte: *Dies mei velociores fuerunt curʃore, & non viderunt bonum.*

Da-

Davamse ne dogodi ova nesrecchja ovega godiscta, kojese stroparv saletjello, ukasatchjuvam dase nejmate usdat u vrjeme dohodno, sa clnit dobra djella, negh da sada prionete s' pomgnom na duhovno spassenje.

Gneke rjeke, Kakko cjuste pripovjedat, usdærsce u sebbi veliko blago podobnije, sa umirit sceglje lakome duscje, neggoli ugasit goruchje poklepe oscedjena tjela. Sad promislite da jedan segljanin is semglje ovako srechne otide poslan od svoga Gospodara, na kraj rjeke ovako bogate, sa donjetmu parscine sa gradje, ter da napugnajuchi vrecchje, nagbje meghju parscinom jedan utarak slata, i prem da posna daje od velike prozjene, niscta ne magne recce sam sobbom: jasam doscjo ovdi sa nossit pærscinu, a ne slato, nekkaga iscte komuje drago, ja nastoim na moj poso. Ah mahnice reklibistemu, neposnasc srecchju kojuti. Viscgni kasce? Vecchje vaglja oni utarak od slata, od koga ti necinisc njednu Zjennu, negh sva pærscina, kojuchjesc odnjet, i ostavit na kraj rjeke. Ovakochju i ja vam rjeti sajednom svetijem Basiliom: ovo godiscte, koje proghje, ighjatce s' tjekom bjeguchijem, Kakko jedna hærla rjeka, ter nossatce sobbom toliko blasijeh danaa, toliko prosctenjaa, toliko besjedaa duhovnijeh, toliko innijeh dobrijeh sabavaa, i mnosi od vas scto rekosce? Nekka nastoju na pokoru Redovnizi, koisu od svjeta rasluceni, nekka scene, i puk neuvjeghan u sakonu Boscijemu, ide sluscjat nauk Kærstjanski, i rjec Boscijú, nekka strascive duscje dodjevaju Ispovjednizim, dajte nam igre, i skuppe vessele, dajte nam dobit, dajte nam slatko pjevanje, i udaranje. Kærstjani moi kovasje tako saspljepio, da ne sposnate, da iscteте parscinu, a da slato ostavgljate. *Quis vos fascinavit?* Obidoste slas sa onom tærpesom, sa kojomse svega blagovallo, i o svacemu govorillo, a ne hotiaste obit rajsku slas na svetomu Otaru? Stekoste priateglstvo, i parza sa potrebe vremenite, a ne stekoste njednoga sveza sa smærtnoga cjassa najpokognega? Rasciriste vinograde, i rasadiste tolike lose, i tolike masline po basctinah, a u vasse njedna Krepos ne rasplodi? Napunniste spremme scittom, vocchjem, i ostalijem tjetnijem dobrima, a duscevam ostasce prasne? nije na gnih mjednoga uresa. Provedoste toliko vrjeme u vesseglju, u lasti u rasbludah bes uspomene scivotta vjekuvjecnoga; Kolikoste vremena isgubili? Occe, i dasmoga isgubili, moscemo jose koje godiscte istrattit u igri, u vesseglju, i kadih istrattimo, ostatchjenam toliko vremena, Kolikochjenam bitti dosta, sa ucinit prie smærti pokoru sa nasce grjehe, i sahranitse.

Tiobih snatti, koje ovi, koimi ovako odgovara. Bitchje u istinu jedan od onijeh, koi odhragnen u rasbludah mærsi na trude i na pokoru. Rezzimi mallo na usdanoj, imasceli kolikotije dosta, sa scivjeti, kakkose pristoi tvomu bitju? Imam s' Boscisom pomocchi, da imasceli savisce, neghtije od potrebe? Nasiobih scto i savisce; da to sctotije savisce, prospi alli metni. Srebrose, Occe, ne prossipglje, i ne mecchje, neggo kolikoga ko ima vecchje, tolikoga scudi imat, i toliko vecchju Zjennu cini od gnega. Da sacto ovu Zjennu necinisc i od vremena, kojeje od prozjenne vele kecchje er s' jednijem gnegovijem cjassom, moscesc dobit kragljestvo vjekuvjecno sasctoga ne sctedisc, sasctoga trattisc saludu? Toliko ura istrattilc na igri, toliko na postegli, toliko u isprasnu govorenju, a toliko mosce bitti u necistu, ne mecchjesc srebro, sasve daga imasc, i savisce a mecchjesc vrjeme, kojeje kratko, i kogati mallo ostaje? Rekorisam, Occe, daga imam, i savisce. U sctose usdasc. u sctoli stavgljasc tvoje uffanje? Vrjeme koje proghje, nije tvoje, vrjeme sadanje, leti Kakko strjela, i nikkoga ne mosce od umarlijeh ustaviti, vrjeme dohodno, veomaje sumgnivo, i sakriveno, i akkoga Gospodin ne odkrije Cjovjekku umarlomu, on nemosce dochi od gnega u sposnanje svoijem rasumom. Ghdije dake tolika diglina od vremena? Kolikochje, Occe, istech vode, dokle dospijem

pijem

pijem ossamdesset godisctaa? Tot mislisc scivjet toliko godisctaa na semgli? Mosce bitti veoma lasno, dase varasc. Nuse prosceta po svemu gradu, ter vigh, allichjesc nachi vecchje stare Cegljadi, alli mlade? Vecchje mlade, da scto hocchje rjeti: da vecchi dio od umærlijeh ne doghje do starosti, hocchje rjeti: da vecchi dio od umærlijeh dospije scivot prie ossamdesset godisctaa, i prie sedamdesset: Da Kakko moscesc sam sebbi obecchjavat toliko godisctaa, Kakko moscesc govorit da imasc vremena, i sa mecchjat? Dase biasce ti rodio u staro dobba, kadse scivjasce ossamsat, i devetsat godisctaa, kad gljudi uscivahu boglje sdravglje, kad nebiasce toliko nemochii: dopustiobihti, dati ostaje dosta vremena; Alli sad kadsu tolike tughe svjet priklopile, kadse u vrjeme od mladosti pocnu nemochi sametat, illi Zjech rasbludaa, illi Zjech proscdarlosti, kad su gljudi slabi, i raslicnijem nemochima podloscni, kad idu pod ploccju prie ossamdesset godisctaa, i mnosi prie sedamdesset: Kakko moscesc rjeti: da imasc dosta vremena, daga imasc sa trattit isprasno, i sa mecchjat? Usadite, pridrasi moi, dubokko u pamet, daje kratko vrjeme: *Tempus breve est*. Sposnajte daga nejmate savisce, daga nejmate sa trattit isprasno, a nadasve sposnajte: Kolikogaste do sada isgubilli, sa plakatti gorzijem susama ovo neprozjegneno isgubjenje.

Eusebio Emisseno, sa stavit prid occi sctettu, koju cini svakki Cjovjek svojoj dusci trattechi vrjeme isprasno: donossi u svojoj besjedi jednogo nemochnika ostavgljena od Ljecnika, koi susi, i placce na ovi nacin svoje vrjeme isgubjeno: Ah Komichje povratiti one dnevi, koje istrattih u isprasnosti, i u stvarih saludnijeh? *Quis mihi reddet illam diem, quam in rebus vanis perdidi?* Komichje povratit one dnevi, koje istrattih u isprasnu govorenju? Komichje povratit one dnegi, koje istrattih u isprasnu scetanju? Komichje povratit one dnevi, koje isgubih u lasti, u smjehu, u igri? *Quis mihi reddet illam diem, quam in rebus vanis perdidi?* Komichje povratit ono vrieme, koje istrattih prid særzalom, komichje povratit ono vrjeme, koje isgubih nacignajuchi savisce, i uresivajuchi moje tjelo? Komichje povratit ono vrjeme, koje provedoh sluscjajuchi isprasne, i smjescne rasgovore? *Quis mihi reddet illam diem, quam in rebus vanis perdidi?*

On donossi, Kakko cjuste u svojoj besjedi, jednoga nemochnika, koise nahodi pri smærti. A mennichjete dopustit, da dosmuzam jednoga ossudjenika is dno pakla, allise nemojte pristrascit od gnegova savjevanja, ni od gnegove tuscbe nekorisne: *Ah si daretur hora!* Kadbih mogo imat jednu uru od onijeh uraa neisbrojnijeh, koje provedoh u Boscijemu nepriateglstvu! Ah kadbih mogo imat jednu uru od onijeh, koje provedoh u rasbludah, i u bludnosti? Ah kadbih mogo imat jednu uru od onijeh, u koijeh prihitih tughje, i ucinih krivo iskærgnemu! *Ah si daretur hora!* Ghdjeste ljetta od djetinstva, ghdjeste ljetta od mladosti, ghdjeste godiscta od starosti! Kadbihse mogo povratit na minuto moje vrjeme, Kolikobi novi scivot bio raslicjan staromu scivottu? *Ah si daretur hora!* Kadbih mogla imat jednu uru od onijeh, koje istrattih u priateglstvu necistomu, u prigodi bliscgnoj! Kadbih mogla imat jednu uru, od onijeh, koje istrattih u razargbi, u proklestvu, u slu govorenju! Ah da imam sad jednu samu od onijeh uraa, nebih gledala, sctosam ovako bes uresaa, sctosam ovako rasko ssana, sctosam ovako Zærna, i gærda, nitibihse stavgljala sctobi na mene govorilli moi priategli, i moi stari gljubitegli: otisclabih bes obsira, i bes stida prid jednoga Ispovjednika, terbihmu odkrilla sve moje grjehe, i opaccine, i koje prie Zjech sramote satajah na ispovjesti. Allisu saludne moje scegljе, i nekorisne moje poscude, nijemi ura dopusctena, koju isctem, nu cjujem jedan glas neugodni: nije vecchje vremena od pokore, sa onijeh, koise ossudisce.

Dase i vi, pridrasi moi, ovako ne ustu-

ustuſcite beſ koristi, ter ne uſplaccete vrjeme u iſpraſnosti, i u grjesih iſtrattjeno: cinit sad Zjennu od gnega, sadga sctedite, sadga trattite u pokori, u boggogljubnosti, u podniſcenstvu, i u ostalijeh Krepostih Kærstjanszijeh, er Kakko cjuste od one pakgljene duscje, nechje bitti paka vremena ſa pokore, i dobrijeh djelaa. Sad vratite tughje, sadse smirite s' nepriategljom, sadse ispovjeghte, Kakkobistese ispovighjelli u nemochi najpokognoj, er vrjeme leti, godiscta prohode, i smærtse svakki dan pribliſcja. Koje ſcene, i koi gljudi lani u ovo dobba mirno, i vessel o gnihov ſcivot provoghjahu, ter Zjegnahu docekkati sværhu godiscta jur dospjena, a pakse privarisce, ſakuzzaim smært na vrata prie sværhe od godiscta, a gnezijem doghje iſ nenatke. Ovo sctose gnim dogodillo, moſcese veoma lasno i vam dogodit premdaste sada ſdravi, prem daste mladi, moſcete umrjeti ovega godiscta, kojese stoparv uputiio. ſato ne gubite vrjeme, pocnitese spravgljat na smært, i na strasni put od vjeka. Kadbi jedan Anghio doletio s' Nebbesaa u ovu Zærkvu, tervam reko: poslansam od onega Bogga, koije Gospar od ſcivotta, i od smærti svakkoga umærloga, ſa navjestitvam: da prie negh dospije ovo godiscte umrietchje dvoizza od vas; nebistese na ovi glas pristrascili, nebistese najeſcili? Svakbi uſeo sam sobbom govorit: ko ſna da nebudem ja jedan, ja jedna od ove dvoizze, trjebamije promjenit ſcivot, trjebamije ucinit jednu ispovjes Zjelovittu, trjebamise odljepit od svjeta, ter spravgljat na smært, koja ima sljedit ovega godiscta. Nije potreba, pridraſi moi, da dohodi Anghio s' Nebbesaa, mogu rjeti slobodno, dachje umrjeti vecchje neggo dvoizza od ovega puka, koime sluscja, prie neggo sværsci ovo godiscte, i moſce bitti ti pærva, i moſce bitti ti parvi, koise najmagne nadate. Radi toga nemojte iſtrattit ovo godiscte u iſpraſnostih, i u grjesih, neggo u pripravi dobre smærti, nekka onda ne ſcjalite vrjeme iſgubjeno.

ſABAVE DUHOVNE SVETOGA IGNAZIJA LOJOLÆ.

S' Koijemſe nacinom imaju pocet reccene ſabave od Paſtjeraa Duhovnijeh.

SVeti Opat Bernardo imajuchi beſsjedit Zærkovgnazim Franackijem, koiſe biahu skupili u Rems ſa velike posle ſvete Zærkve, poce ovako ſvoju beſsjedu: Velikuſte tegotu ſtavili na menne, da imam ucit Nauciteglje, i vjegbat Oze, ukolikoſe nahodi upiſano: Pita tvoje Oze, tertichje oni navjeſtiti, i naucitchjete ſcto ne umjeſc. *Grave onus eſt, quod mihi injungitur, ut doceam Doctores, & inſtruam Patres, cum ſcriptum ſit: interroga Patres tuos, & annunciabunt tibi.* Svechijemſe raſlogom ja mogu sluſcit ovim rjecima, imajuchi ucit, i vladat one, koi uce toliki puk Kærſtjanski, i vladaju tolike duſcje; Allije ovako kadgod sljedilo po Boſcijemu hotjenſtvu. Moyſes prem da biaſce onako mudar, i od Bogga veoma proſvjetgljen, niſcta ne magne, primi ſvjet dobrovoglno od Jethra ſvoga taſctina: Exod. 18. ſatoſe nemojte cjuddit na menne, akkoſam odredio u ovijeh ſabavah vladat Vladaoze, i ucit nauciteglje. Nu davi moſcete iſvadit oni plod, koga ja ſcudim, nebudivam mucno cjut pærvo ſctoſu ove ſabave duhovne, pak nacin, s' koijem imate proveſtit Koriſno ove dni od ſabavaa.

ſabaveſu duhovne jedno prikupgljenje od molirve, od ſctenja Kgnigaa duhovnijeh, od raſmiſcgljanjaa iſtina poglavitijeh ſvete Vjerre. I oveſu ſtvari tako ljepo raſredjene, daſu veoma podobne dignuti s'duſcje ſvakku gljubav neurednu, terje priſveſtit na unutarnje ſadruſcenje s' Goſpodinom. Rekoſam daſu veoma podobne. Ovako ſvjedoce ſveti Ozi Papi. Pavo trecchi, i Lehſandro ſedmi. Govorechi pærvi o ſabavah duhovnijeh ſvetoga Ignazia in conſt. quæ incipit: *Paſtoralis:* ſoveih nacin veoma podoban, ſa krenut pravovjernike na Boggogljubnos: *Ad pie movendos Fidelium animos aptiſſimum.* A drughi u kgniſi, koju napiſa, i pocigne: *Cum ſicut nobis:* Dopuſctava proſctenje ſvakkomu koſe ſatvori ſa oſam danaa, terih proghje u reccenijeh ſabavah, i govori: da on iſti ſna veoma dobro, daſu ſove ſabave duhovne jedan nacin veoma Koriſtan ſa vladat Kærſtjane, i utemeglitih u Krepoſti, i u putu Goſpodinovu: *Nos qui probe ſcimus quantopere conducant exercitia hujuſmodi dirigendis in viam Domini, & confirmandis in illa Chriſti Fidelium mentibus.* Nu, da doghjete boglje od ovega u ſpoſnanje, posluſcjajte koju koris iſ gnih iſvadi je dan Zarkovgnak, koi biaſce ſo iſgled ſvega grada Sjene, u koliko slagaſce neciſte prikaſe, alliti Komedije, i onih iſti prikaſcivaſce ſvakkojværſti od Cegljadi.

Biahu poslani u recceni grad od ſvetoga Oza Pape ſa duhovnu koris od gradghjanaa tri druga ſvetoga Ignazia: lib. po hiſt. ſoc. Kad doghjoſce u sjenu, poceſce odkrivat veliko blago ſabavaa duhovnijeh gnihova Chjachka Ignazia, na koje dohodjaſce i oni Zærkovgnak, Kogaſmo mallo viſce immenovali, i oſta proſvjetgljena gnegova pamet na taki nacin, da odredi s'occitom, i odkrivenom pokorom ponapravit vas ſo iſgled, koga biaſce do ſa toliko godiſctaa ſvemu puku ſvoijem neciſtijem, i opachijem ſcivottom; i ovako ucini. Potom doſpjeſce reccene ſabave, cim ſværſci jedan Redovnik Reda ſvetoga Franceska u Zærkvi punnoj puka ſvakke værſte ſvoju beſsjedu: otide on na gnegovo mjeſto obucen u haglini pokornoj s'Konopzem na garlu, ter ſuſami na occijeh, uſe pitat prid ſvijem pukom proſctenje od ſla iſgleda, i od opaka ſci-

ſcivotta, ter priloſci, da imaſce miſo ugljeſtit Koliko prie u jedan Red, u komuſe iſpugnaju iſvarſno naredbe, ſa ſadovoglit Pravdi Boſcijoj ſa velike, i neiſbrojne ſvoje grjehe. Nakon mallo danaa iſpuni miſo, koju biaſce ſaceo po Krepoſti Duha ſvetoga u pameti: obu ce na ſe haglinu od Kappucina, i iſa ſcivotta veoma iſvarſna, i iſgledna, doſpje ſvoje dnevi na ſemgli: ſpovjedajuchi ſvakkomu, koſe namjeri na gnegovoj ſmarti: da uffanje, koje onda imaſce od ſvoga vjecnoga ſpaſſenja, naklagnaſceſe, na ſabave ſvetoga Ignazia, koje toliko godiſctaa na ſad, ucini na ſvjetu.

Akko pak iſctete ſnatti Kakko imate proveſtit s'Koriſti ove dni od ſabavaa? odgovaram. Naſtojte parvo ſatvorit vrata ſvakkoj rjeci, i misli ſvjettovnoj nepotrebnoj, ſa govorit s'Boggom, i mislit o gnemu, i o duſci, Alli Zjenite daje ſaviſce darovat Boggu, i duſci mallo danaa, kadaſte tolika godiſcta darovalli ſvjetu, i tjelu? iſtrattimo, ſvjettujenas ſveti Petar Chryſologo, koi dan na sluſcbi Boſcijoj, poklisſmo tolike iſtrattili na sluſcbi ſvjettovnoj: *Dedimus corpori annos, demus animæ dies, vivamus Deo parum, qui ſæculo viximus totum*: Petr. Chryſ. ſer. 12. A pak raſmiſcgljajte davam govori Goſpodin u ovo vrjeme od ſabavaa duhovnijeh one iſte rjeci, koje gnegda recce ſvomu Prorokku Jeremii, kadaga biaſce iſabro ſa velike posle gnegove slave: Ettoſam odredio sluſcitſe tobbom da iſkubeſc, da raſoriſc, da pogubiſc, da raſparſcjaſc, ter da ſagradiſc, i poſadiſc: *Ecce conſtitui te, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes*: Jer. 1. Raſmiſcgljajte Kakko rekoh, da i vam govori: ſadje vrjeme da iſkubete ſve one ſctetne trave, Kojeſuſe po vas raſplodile, to jes ſadje vrjeme da dignete ſvakko pomagnkanje, ſvakku neurednos, ſvakki grjeh mali, a oſſobito grjeh ſmærtni, akkoſe po. neſrecchi nahodi na duſcjah vaſcijeh; ſadje vrjeme da raſorite one viſſoke gradje od oholaſti, ſadje vrjeme da poduſcite ona pohotjenſtva od oſſvette, ſadje vrjeme da raſparſcjate one misli od taſctine, i od vaſce Zjenne, od ſaviſce gljubavi prema vaſcoj Koriſti oſſobitoj, i prema vaſcjoj Kærvi. Kada ovo iſvarſcite, ter occiſtite duſcje od ſvakkoga grjeha, i od ſvakke neurednoſti, tad poſadite po gnih raſlicne Krepoſti, uſtærpjenſtvo, Krotkos, podniſcenſtvo, gljubav prema iskærgnemu, a oſſobito prema vaſcijem ſtadbenizim, poſcudu ſa ſahranitih, pomgnu na ſtvari duhovne, nezjennu od ſtvarii, i od dobara vremenitijeh. Ovoje nacin, s' koijem imate proveſtit Koriſno ove dni od ſabavaa duhovnijeh. ſnam dachjevas u ovo vrjeme ſmetat duh neciſti nepriategl dobrijeh djelaa s'raſlicnijem napaſtovagnima: od truda, od ſlovoglje, od ſumgne grjehaa do kraja neiſreccenijeh, od malla uffanja vjecnoga ſpaſſenja, od ſtraha od iſgubienja; alliſe vi oprjecite hrabreno ſvijem ovim napaſtovagnim, *reſiſtite fortes*: 1. Petr. c. 7. Ter promislite da ſa ſtecchi vjecno blaſcenſtvo njedni trudi, i njedne mukke jeſu velike.

Sadmi oſtaje rjetvam u Kratko Kakko imate cinit molitvu pametnu, akko njeſte gnoj vjeſcti. Molitva pametna nije drugo, neggo jedna ſabava mocchii unutargnijeh o iſtinah, i otajſtvih objavgljenijeh ſvete Vjerre. Ova molitva moſceſe raſlucit u cetar djela. Parvije gne dio priprava daglja, drughje priprava bliſcnja, trecchje ſabava od raſuma, a cetvarti ſabava od voglje. Priprava daglja ſtoi u ovemu: privighjet ono ſctoſe ima raſmiſcgljat, i plod koiſe ima iſvadit iſ raſmiſcgljanja, to jes illi povarh koje pomagnkanje, illi ſtecchi koju Krepos. Priprava bliſcnja ſtoi u ovijeh trijeh djellih: u djellu od vjerre, datſcechi ſtanovitto daſe nahodite prid velicjanſtvom Boſcijem, u djellu od podniſcenſtva Klagnajuchiſe Goſpodinu, i molechiga: davam proſti grjehe, u djellu od pitanja, proſſechi u gnega ſvjetlos, i pomoch, ſa iſvadit plod iſ molitve pametne. Sljedi pak ſabava od raſuma raſmiſcgljajuchi koje otajſtvo, alli iſtinu vjekovittu, na priliku

smart, parvo opchjeno, pak ossobito, moglobise na ovi nacin: vidise occitto da smart ne prascta nikkomu, ni Kragliu, ni Zarkovgnaku, ni Redovniku, ni Bogazu, ni ubogaru, dake nechje ni menni, sakuzatchje jedan dan, i na vrata moga doma; satose trieba pripravit sa dobra scivotta na gne doscjastje, er akkose umre slo jednokrat, umrjetchjese sa svegh. Najposljednaje sabava od voglie, koja Krenuta od istine posnane po putu od rasuma, sad cini da marsimo na nepomstvo, Kojesmo imalli o vjecnomu spassenju, sad dase Kajemo od grjehaa, sad da odlucimo stanovitto, dase nechjemo nigda na gne povratiti, navlasctito na one, u koje cesto upadamo. Vog'ja na molitvi nejma bærso dospjet ova djella neggose ima o gnih sabavgljat sa koje vrjeme, ersu veoma Korisna, i iskat nacin Kakkochjese oslobodit od onega grjeha, illi od onega pomagnkanja, kojeje najvecchje gne duscj suprotivno.

Cinechise i prinaprave u vrjeme od sabavaa duhovnijeh, kojesu veoma podobne, sa ostavit pomagnkanja, i stecchi Kreposti, toga radi stavite veliku pomgnu sa cinitih isvarsno, nekka is recceniјeh sabavaa isidete, ne mlachi, neisværsni, priljepjeni k' lasti, Koristi ossobitoj, neggo Kreposni, rascesceni u gljubavi prema Boggu, i prema iskærgnemu, ter spravni ostavit svakko dobro vremenito sa ne isgubit Bogga, i sa sahranit iskargnega.

Priloscite k' rasmiscgljagnom, i k' prinapravam, molitve svakdanje od dærscjanstva, takoghjer Korunizu Blascene Gospe, molitve strjelovitte, koje is særza goruchja lete put nebbesaa, i moguse isvadit is svetoga pisma, navlasctito is pjesni Kraglja Davida, na priliku: smillujmise Gospodine sa tvoje veliko millosarghje! *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam*! Psal. 50. Illi: veletise produglilo ovo moje pribivanje! *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est*! Psal. 119. Iskuscjanje od duscje toliko prie objeda, koliko po veceri, sctenje duhovno, i nastojte svakki dan ucinit koje djello od pokorenja, kojevam bude dopuscteno od ispovjednika, ter nigda stat saludu u ovo vrjeme od sabavaa, neggo kad budete dovarscili sve stvari duhovne, spravitese na ispovjes od svega scivotta, akkoje njeste nigda ucinilli, tolisteje ucinilli: ponovite one grjehe, kojeste od najposljedne ispovjesti Zjelovitte ucinilli, ter sljedite ovako cinit svakko godiscte, nekkase na smærtnomu cjassu neuspokoite Zjech ispovjestii s' mallom priprayom, i s' mallom pomgnom ucigneniјeh.

PÆRVI DAN

RASMISCGLJANJE PARVO

O svarsci, na Kojuvasje Gospodin Boogh stvorio.

1. Rasmiscgljajtesda oni Boogh, koije stvorio Nebbo, more, semglju, i svesctose nahodi na svjetu, daje on isti sa gnegovu neismjernu dobrotu stvorio i vas, i dovam jedno bitje tako ljepo, i tako isværsno, ostavgljajuchi u tminnah od nisćta, tolike i tolike, koje daje isveo na svjet ne samoga nebi vrjeghjali, neggobiga gljubili sasvijem særzem, obsluscivajuchi do kraja svakku gnegov sapovjed, i naredbu; Allimi rezzite na Kojuvasje svarhu stvorio, ter stavio na svjet? Da uscivate ova dobra vremenita, bogastvo, Zjennu, rasblude, sa koijem blepe toliko umærli. Stvar vremenita nemosce bitti svarha jedne duscje vjekovitte. Cujte dake rascju sværhu od svetoga Igna-

zia

zia slosciteglja od sabavaa duhovnijeh: Stvorenje umærli na ovu sværhu, da hvali Bogga, cjasti, i slusci, ter slusce-chiga, dase najposlje sahrani: *Creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum suum laudet, ac revereatur, eique serviens tandem salvus fiat*; I naucijojeje od svetoga Pavla Apostola, koi cini snatti Rimgnanom, u Kgnisi, kojuim napisa: slughe ucigneni Boscii, imate plod vasc, u posvetjenju, a sværhu scivot vjecni: *Habetis fructum vestrum in santificationem, finem vero vitam æternam*: Rom. 6. Ovoje svarha na koju vasje Gospodin stvorio, ovoje occinstvo, kojevam prikasciva, vikajuchi odisgar s' Nebbesaa: Sinovi umærljeh doghite svi scivjet samnom, i uscivat po sve vjeke u momu Kragljestvu, sa vassam pripravio ova dobra, i ove raskosce, i ne scelim drugo, negh imatvas drugove moga vjecnoga uscivanja! *Possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi!* Matt. 25. Moscelise isnachi svarha viscja, alli plemmenitija od ove? Ne u istinu, er ni svezi na semgli, ni Anghjeli na Nebbu, ni pricista Djevizza Maria Majka Boscija, nejmaju svarhe od ove isvarsnije, ni plemmenitije, nitije mogu imat, negh Kragljevat s' Boggom, i uscivatga u Raju po sve vjeke. O ljepe svarhe, o sværhe vele visce, neghsteje vi mogli scudjet! Mosceli bitti dase Boogh priveliki, neismjerni, i svemoguchi dostojo gljubitvas ovoliko, i ovolikovas usvisiti? Kakkochjetemu odgovorit sa svarhu ovako plemmenitu, i sa millos ovako Boscjanstvenu? Ah vidim daste usillovani spovighjeti: dabi sva vascia harnos bila nista prema gnegovoj prisamjernoj blagodarnosti! *Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam*: Cant. 87. Da koja bi bila neharnos, kada nebiste hotjelli gnega gljubir, negh tasctinu, i opaccinu? Marsite na vascju prosciastu neharnos, ter placcite ono nesrechno vrjeme, koje njeste istratili na gnegovoj sluscbi, neggo u isprasnostih, i u grjesih.

2. Rasmiscgljajte da premdavasje Gospodin stvorio, da s' gnim Kragljujete po sve vjeke, ter daga uscivate u Raju; nista ne magne, nechjevas uvestit u ono Kragljestvo vjecnoga Blascenstva bes vascega nastojanja, i bes vascijeh dostojanstvaa, toga radi darscivas sa koje vrjeme na ovoj semgli nekka vi s' podobnom sluscbom, i s' ispugnenjem isvarsnijem gnegova sakona steccete vjecno Occinstvo; Kojevamje pripravio. Usadite dake dubokko u pamet da sadanje vrjeme nijevam dano od Bogga sa uscivat na semgli, sa iskat Zjennu, i cjasti, sa stecch obilno bitje, i ostavitga sinovzim, da podignu Kucchju, neggo dase s' dobrijem djellima, i Krepostima Kærstjanzijem ucinite dostojni vjecnoga Blascenstva. Ovoje poso od svijeh posalaa, ovoje cignenje od svijeh cignenjaa! na ovi sam poso imate prionut vecchje negh na sve inne, erboje ovo vasc poso najtesci, najvecchi, i najpotrebniti. Ovoje vasc poso ossobiti, i vlasctiti; ostali posli njesu vasci, neggo vasce Kucchje, vascijeh rodjakaa, vascijeh prjategljaa, vascje poso sahranit duscju, i stech blascenstvo vjekuvjecno; na ovi imaju lecchjet sve vasce misli, o ovemu imate cinit ceste rasgovore, sa ovise imate snoit, i trudit bes pristanja; er Kadbiste sve ostale posle opravili, ter s' vascijem nastojanjem stekli Zjennu, cjas bogastvo, i vasaj svjet, a isgubili duscju, i blascenstvo vjekuvjecno, od Kojebivam bila Koristi Zjenna, cjas, i bogastvo, i vladanje svega svjeta? *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur*? Matth. 16. Alli Koliko mallo Zærkovgnakaa rasumjedu ovu istinu? vecchise dio od gnih sabavglja od jutra do vecera o poslih semaglzijeh, Kakko da ne posnaju drugoga scivotta, osvem ovega dospjetnoga. Akkoste vi dosad ovako scivjeli? placcite toliko vrjeme isgubjeno, scjalite one dni, kojeste proveli iskajuchi ova dobra vremenita, ter sposnajte jednom, daje na svjetu sve tasctina, i isprasnos, osvem nastojat na spassenje duhovno, i na vjecno blascenstvo.

3. Ras-

3. Rasmiscgljajte da akko vi provedete u ljenosti, i u lostrojstvu ovo vrjme, Kojevamje Gosdodin dopustio da nastoite na vasce spassenje, ter ne steccete s' dobrijem scivottom ovu svarhu: s' Kojomvasje stavio na svjet: ne samochjete isgubit Kragljestvo Nebbesko, i vjecno blascenstvo, nuchjete josc bitti Kakko ono odmetnizi, i isdajnizi ossughjeni na mukke vjekuvjecne; sato scivete meghju Rajom, i meghju paklom, imajuchi doisto jlli uscivat u pærvomu po sve vjeke s' Blascenizim, illi tugovat u drugomu po sve vjeke s' ossudjenizim. Alli Kojamchjevas od ove dvije srecchia iskoccit? Ona u istinu koju vi usjebudete isabratti. Akko vi Bogga vjerno ussluscite Rajchje bitti vasc doisto, tolimu budete Nepuslusçni, pristupajuchi gnegove sapovjedi: cekkavas pako s' mukkam vjekuvjenijem. Svachje rjeti da stojechi u gljudskoi vogli bitti po sve vjeke illi blascen illi nesrecchjan po sve vjeke: nechjese nachi na svjetu umærli, Koichje ostavit vjecno uscivanje, a isabrat tughe, i jadde nedospjetne. Ah nahodese tolizi, koisu obrali pako, a tolizi, koise jur nahode u onijeh mukkah po svomu hotjestvu! Hotjellisu u gne upastit prema vogli Gospodina Bogga, koije imo poscudu sahranitich, i uvestit u gnegovo Kragljestvo, daga gljube, i uscivaju s' Blascenizim po sve vjeke, i njesu sa drughi usrok ponorili u jas pakgljeni, neggo sa ne sluscitga sa koje vrjeme na ovoj semgli. Toliko je dake tescko sluscit sa sceset godisctaa jednoga Bogga ovako dobra da Cjovjek ima isabrat tughe i mukke vjekovitte sa ne sluscitga? Sposnajte priveliko sljepillo; biusci Boogh jedan Gospar tako blagh, tako millostiv, tako gljubescgliv, dabi imo bitti sluscen od svakkoga, i da ne plachjasluscbu, i ne pedepsce neposluh; a Raj jedno dobro tako neismjerno, da sa stechga imobi svak tærpjet najtesce trude, i sluscbu Najnemilliega samosilnika. Akko vi dosada sa mallo ne potrudit, njeste sluscili vjerno Bogga, ni s' vjernom sluscbom nastojali stech ovu sværhu, na Kojuvasje samo stvorio, i stavio na svjet: marsite na vasc neposluch, ter pitajte u gnega prosctenje; sahvalitemu davas cekka na pokoru, i obecchjatemu dachjete nastojati stecchi sværhu najposljednu, tærpechi dobrovoglno najtese trude, i mukke najscestocije.

P R I N A P R A V A

O svanju u bitje Zærkovno, i Kakkoste na ovo svanje odgovorili.

UIstinuse mosce srecchjan nasivati oni koise stavi u ono bitje, u kojega sove Gospodin svoijem nadahnuchima ossobitijem, er o ovemu visśi dobar dio gnegova sahragnenia, govorechi sveti Pavo Aposto daje Gospodin zasvo one, Kojeje isabro sa Raja, a daje one, Kojeje sasvo, opravdo, a doje one kojeje opravdo na sværhu i proslavio: *Quos autem prædestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, hos & justificavit*: ad Rom. 8. I sa ovi usrok nikkose nebi imo stavit u jedno bitje, akko nije svan od Bogga, dase ugn stavi; er Kadbise stavio nesvan, staviobise na poghibiju sa isgubit jedan od najpoglavitijeh nacinaa svogá sahragnenja. Nu akkoje ovo ovako, govorechi opchjeno o svakkomu bitju, s' vecchijem rasslogom mogu rjeti, dabise ovako dogodilo jednomu, Koibise nesvan od Bogga, stavio u bitje Zærkovno. Najpærvo ersu cignenja, i sabave ovega bitja posvetjene, ter na gneki nacin Boscjanstvene, toga radi jedan Zærkovgnak ima potrebu od ossobite Boscije pomochi, sa

cinit

cinit isværsno. Ovu pomoch ossobitu nemosce cekkat od Bogga, kose namecchje, ter ulasi u Zarkvu bes Boscijega nadahnutja, i hocchje bitti Zærkovgnak bes Kreposti, bes snanja, bes rasuma, i vrjednostii potrebnitijeh, s' priporukom koga Gospara, alli priateglja. Pak er Zærkovgnak scjvuchi po sred svjeta meghju tissuchju prigodaa od igre, od slobe, od omrase, od tughine od necisto chje, ima potrebu od ossobite Boscije obrane, a hocchjeli Gospodin sacjuvat jednoga koise nesvan od gnega stavio po sebbi u bitje reccenijeh prigodaa? Kad usluscja one rjeci medene, Kadse naghje blisu onega Cegliadetta, alli u onemu skuppu slobodnomu, u Komu svak gori u oghgnu neciste gljubavi, hocchjeli on isiti is gnega neralsgrian, i neoparglien, Kakko isidosce is pecchi Baghdatske tri mladichja Israelska? Ova cjudessa, i ovu pomoch ossobitu nemosce uffat ni cekkat od Bogga jedan, koi nesvan od gnega uljesoje u Zarkvu sa sværhe tascte, i vremenite, i useo na se dascjanstva Zærkovna; sa ovi usrok govori recceni Aposto da nejma nikko uset cjas, i imme Zarkovgnaka akko nije svan od Bogga, Kakko gnekada biasce sasvan Aron brat Moysessa Prorokka; *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aron:* Ad Hebr. 5. toga radi veomaje dobro, i potrebnito, da u ovo vrjeme od sabavaa, duhovnijeh promislite na koiste nacin, i s' kojom sværhom uljesli u Zarkvu, alliste bili uvedeni, allitese uvukli kolupesci alliste obrali to bitje sa sluscit Boga, alli sa koju sværhu vremenitu? *Consideremus* govori Sveti Bernardo, *an vocati venerimus, & vocati a Deo, cujus nimirum hæc vocatio est?* Bernard. de vita & mor. Cler. c. 5.

Sa posnat ovo imate snati dase nahode dvje værste od svania jednoje obicjajno, drugo prikoredno. Prikorednoje, kada Boogh isti sove jednoga, Kakko sasva Moysessa na gori Orebbu, alli Kadase sluści drusijem daga sasove od gnegove strane, Kakko sasva Davida s' glasom Samuella Prorokka; alli kada sove jednoga s' Koijem slamegnem Kakko sasva svetoga Gargura stupom oghgnevijem na opchjeno vladanje od Zærkve, alli Svetoga Ivanna slatousnika na Redovnisctvo s' jednom golubizom. Dærsim da vi njeste bili svani od Gospodina s' njednijem ovijeh nacinaa prikorednijeh; sato vighimo jestelli bili svani svanjem obicjanijem. Svanjese obicjajno rasluciva u nadvornje, i unutarnje, unutarnieje, kadse jedan ossobito priporuci Gospodinu, daga prosvjeteli da doghje u sposnanje onega bitja, kojeje on odredio sa gnegovo sahragnenje, ter na ossobitu molitvu prilosci Koje Pricestjenje, i Koju pokoru, i umogljenje Blascene Gospe, isa Koijeh stvarii cjuje jedan glas unutargni, alli jedno nadahnutje sa stavitse na priliku u bitje Zærkovno ne sa svarhe svjettovne, i vremenite, negh svete, i varhnaravne, na priliku sa slavu, i cjas Bosciju, sa svoje vjecno spassenje, i sa spassenje Iskærgnijeh. Svanjeje pak nadvornje obicjajno Kadje jedan svan od sakonita starjescine, erse scti u tomaccenju Rimskoga nauka: dase oni mogu rjeti svani od Bogga, Koisu svani od gnigovijeh sakonitijeh starjescinaa: *Vocari autem a Deo dicuntur, qui a legitimis Ecclesiæ Ministris vocantur:* Cat. Rom. sect. 3. de Sacerd. Ordin.

Sad vi vighite na Koiste nacin uljesli u Zærkvu, alljste bili svani svanjem prikorednijem, alli svanjem obicjajniem? ter akko naghjete daste bili svani illi parvijem, illi drughijem: imate bigliegh, dase njeste uvukli u Zarkvu ko lupesci, neggo daste uljesli kros gne vrata: toga radi sahvalite Gospodinu, dase dostojo sasvatas na gnegovu sluscbu, i ogarnutvas haglinom Kragljevskoga Redovnisctva; Alli Kadbise koi od vas bio stavio po sebbi u to bitje sa svarhe tascte, i vremenite: sa ne bitti podloscjan Poglavizi semaglskomu, sa dobit vremenitu, alli sctoje gore Kadbise bio koi od vas stavio u to bitje bes vrjednosti, i Krepostii potrebnitijeh s' proporukom Koga moguchja Gospara nebi bio u istinu uljeso u obor ovcizaa kros vrata,

ta, neghbise bio uvuko ko lupesc; i Kadbi samo sa dobit vremenitu pristupo na otar, pogardivobi svete stvari, Kakkose sljedi sctitti u reccenomu tomaccenju Rimskoga Nauka: *Quæstus & lucri causa ad altare accedere, maximum sacrilegium est*; er Issukars nije ostavio Svetotajstvo od Reda sa stvari ovako potisctene, nitile svetotajstva stacjuni od tærgovinaa semaglszijeh, i vremenitijeh, neggo Nebbeszijeh, i vjecnijeh; i sa ovuje svathu hotio Sveti Francesko Salesjo dase nikko ne stavi u bitje Zarkovno na sljepacku, ni nepromiscgijeno, neggo da prie negh uljese u Zærkvu, promisli dobro sværhu radi koje ulasi, i dærscjanstva jednoga Zarkovgnaka, a Pio peti Sveti Otaz sapovje Biskupom, da ne oblace popove, i ne davaju svetotajsta od Reda, neggo samo onijem, koisu svani od Bogga, erje boglje imat mallo popova dobrijeh, i Kreposnijeh, neggo vele slijek, i saludnijeh: *Melius est Domini Sacerdoti paucos habere Ministros, qui possunt digne opus exercere, quam multos inutiles, qui onus grave Ordinatori inducant*: Can. Tales dist. 23. I erbose ovako ne cignasce u dobba Svetoga Bernarda napisa jednu kgnihu Innocenzu Papi, termu stavi u gnoj prid ucci sctettu, koju cine Svetoj Zærkvi oni Biskupi mallo vrjedni, koi ne obsiruchise ni na dobrotu od scivotta, ni na Kreposti potrebnite, oblace svakkoga, ko scudi stavitna se hagline Zærkovne, i djele psima sveti kruh, a drago Kammenje scivinam sceludom scirenijem: *Insolentia Clericorum, cujus Mater est negligentia Episcoporum ubique terrarum turbat, & molestat Ecclesiam, & dant Episcopi Sanctum canibus, & Margaritas porcis*. Bernard. Epist. 152.

Akko vi sa veliku vascju nesrecchju njeste uljsli u Zærkvu kros gne vrata, neggostese uvukli Kakkose uvlace lupesci, to jes akkoste bes dobrote od scivotta, bes rasuma, bes krepostii potrebnitijeh uljesli u Zærku samo s' priporukom moguchja Gospara, nesvani od Bogga, pristupli na Otar u haglini Redovnickoj sa sværhe tascte, i vremenite: poklise nemoscete vratit nasad, ni dignut s' vas slamenje redovno ni svetu haglinu: parvose pokajte, ter pitajte u Gospodina prosctenje oda sla ucignena, a pak isporavite ovu krivu miso, s' kojomste uljesli u Zærku, i stavilise u bitje ovako sveto; svarsite s' pameti tasctu slavu, Zjennu umarlu hvalu od puka, iskorpjepite is særza neuredne puscude od dobiti, od usviscenja, od kucchje, i od Sinovazaa, prionite sasvom mocchi na sluscbu Bosciju, i na spassenijeh stadbenikaa, navlasctito onijeh, koi lasno budu ovavgljeni *Zjech velika ubosctva, alli bitja potsctena*.

Najposlje stavite svu pomgnu sa odgovorit svanju, koje prem da prie nije bilo pravo, i istinito, niscta ne magne danaskastega stekli po velikomu *Boscijemu* Millosarghju, isporavgljajuchi onu krivu miso, s' Kojomstese obukli u haglinu Zarkovnu; er akko ovako ne ucinite, scivjetchjete u poghibi od ossudjenja. Saul bi sasvan od Bogga po rjeci Samnella Prorokka na pristoglje *Israelsko*; alli erse ne osva *svanju*, Kakko biasce pristojno, daje odgovorio, isgubi i Kragljestvo vremenito, i vjekuvjecno; a Juda bi sasvan od istoga Issukærsta na Apostolstvo, i nisćta ne magne ossudise, er ni on ne odgovori svanju Boscijemu. Vise osovite Boggu, termu odgovorite Kakkoje pristojno, sluscechiga vjerno, nastojte ne na dobra vremenika, negh na spassenje od duscjaa kojesuvam pridane, davamse ne dogodi *nesrecchja*, kojase dogodila Kraglju Saulu, i Judi Uceniku Issukærstovu.

RAS-

RASMISCGLJANJE DRUGO

O grjehu smartnomu.

1. RAsmiscgljajte sctoje grjeh smartni u sebbi. Grjehje smærtni jedno besakorje koje cini stvorenje Velicjanstvu Boscijemu, radi togaje jedan jas besadna od gardochje, more prostranno od hudosti, slo najvecchje, kojese mosce ismislit, i ucinit, ukoliko vrjeghja, i tice na gneki nacin Bogga u gnegovu cjas. Nemojte Zjenit, da ja s' ovijem rjecima cinim grjeh smartni vecchi neghje u sebbi, er imate snatti, dasu one prava istina. Ucenas Boggoslovzi, da grjesciti smartno nije drugo, neggo obratiti plecchja Boggu, sa sværnut lize k' jednomu stvorenju, sctose nemosce dogodit bes velika potlaccenja Gospodina Bogga, i plesanja ranaa, i karvi Issukærstove, Kakko veli sveti Pavo: *Qui filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit:* Ad hebr. 10. Alli josc njesmo isrekli svesctose mosce isrjeti o grjehu smartnomu; er ne samo grescnik tlacci svoje strane Bogga, kada grjesci, nuga tlacci sa jedno stvorenje, sa jedno dobro potiscteno, sa jedno dobro bjegutje, koja stvar usmnascja gnegovu hudos. Ah da snate scto cinite kad vrjeghjate Bogga smartno! Kadbiste dobro ovo posnalli, obrali biste prie ne scivjeti, neggo smartno sagrjesciti. Cjudditese o Nebbessa, govori Gospodin po ustih Jeremije Prorokka, a vi Dvornizi Nebbeski uklonitese s' vrata, Kakko cegljad veoma uzvigljena: *Obstupescite Cœli super hoc, & portæ ejus desolamine vehementer:* Hier. 2. sasctose Gospodin slusci ovijem nacinom od govorenja s' Blascenizim: da akko nemogu uvestit pravu slovoglju u gnihovo særze, a oni nekkaje ukascju s' dvora? Evo sascto, sljedi govorit isti Gospodin, erboje puk moj ucinio dva sla privelika:. *Duo enim mala fecit populus meus.* Parvoje slo, erboje ostavio menne, koisam vir sciv vode: *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ:* A drugo erbome ostavio pri pohranam rasbjenijem, koje nemogu usdarscjat ciste vode: *Et foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Velikoje u istinu besakonje samo prilikovat Bogga stvorenju, i toliko veliko, dase on tusci govorechi: Komusteme prilikovali? *Cui assimilastis me?* Isa. 40. Da Kojechje bitti besakonje, koje potlaccenje ne samoga prilikovat stvorenju, nu joscterga dærscjatti sa magnega, i cinit vecchju Zjennu od stvorenja, neggo od gnega? Ovoje, na gneki nacin disat Boggu svoje strane narav Boscjanstvenu, pri Kojojsu sva dobra svjettovna magna neggo sarno od pærscine. sato akkoste vi u pameti mahnitto Zjenili daje ono stvorenje vecchje dostojno od vasce gljubavi, neggo Boogh, ter s' vogljomga gljubili, a Bogga vrjeghjali: viste s' vasce strane hottjeli dignut Bogga is gnegova pristoglja, a stavit na gnegovo mjesto ono stvorenje, kojeste gljubili.

Sadchjete posnat na koi nacin sctoje grjescit smartno. Grjescitje smartno posnat daje ono stvorenje jedno dobro potiscteno, Kratko i ismjescjano s' tissuchju nedragostii, i niscta ne magne rjeti u særzu: tescto sa to? nasladjenje, Kojechju ochjutchjet po putu ovega stvorenja vecchjeje pridamnom neggo Boogh, i gnegova millos, ja volim vecchje vidjet, i uscivat ovo cegljade sa mallo vremena, neggo Bogga po sve vjeke, ja volim usdarscjat sa Kratko vrjeme ovo srebro, neggo posvoit Kragljestvo Nebbesko sa vjek nedospjetni. Ovoje ono u istinu scto cini ko grjesci smærtno: cini novoga Bogga prema onoj priscestokoj saprjeki: nechjesc imat novoga Bogga: *Non erit in te Deus recens:* Psal. 80. Ter rinnivajuchi Gospodina s' otara od særza, stavglja na gnegovo mjesto onu scenu, ono srebro, onu cjas, alli koje drugo dobro ovijem prilicno, od koga cini vecchju Zjennu, i koje onda vecchje

chje gljubi, neggo Bogga. Rekkosam dachjete dochi na koi nacin u posnanje od grjeha smartnoga; er nije nacina posnatga podpunno s' gljudskom pameti, nije nacina moj pridrasi, Boogh sam posna Kolikoje duboh ovi jas od hudosti. Podniscitese, ter akko moscete otidite Zjechja smutnje, pod semglju, akkoste ovako slo ucinilli, sa plakkatga nepristavnijem susami.

2. Rasmiscgljajte grjeh u gnegovu plodu, to jes u isgubjenju Boscije millosti, odjechje varhnaravne, alli obicjajnostii varhnaravnijeh, i dostojanstvaa steccenijeh u scivottu proscjastomu. S' grjehomse smærtnijem gubi Boscija millos. Millosje Boscija jedno udionictvo naravi Boscjanstvene, po komu pravednizi ne samo budu priategli, nu i Sinovi Boscii, ne sinovi po naravi Kakko Issukars, neggo po Sinovgljenju, i buduchi Sinovi, budu i basctinizi svijeh dobara Boscjanstvenijeh: *Si autem fili, & hæredes, hæredes quidem Dei:* Kakko govori Sveti Pavo: Rom. 8. A viste sa jedno bjegutje nasladjenje, sa scjakku srebra, isgubilli ovo veliko blago, Kakkoste bili sljepi! ukolikoste sa stvari od nicta isgubilli jedno dobro, od kogaje najmagni dio vecchi, Kakko napisa Sveti Tommas, neghsu sva dobra svjettovna: *Bonum gratiæ unius, majus est bono naturæ universi.* 1. 2. q. 113. art. 9. Kadase isgubi millos Boscija, gubise odjecchja varhnaravna, alli obicjajnosti varhnaravne, koje raghjaju djella dostojna sa Raja, meghju koijem gubise gljubav Boscija, koja ide svegh s' millosti sadruscena, ostajuchi samo u gresc. niku jedna Vjerra mærtva, i jedno ufsanje studeno, i akkosu gnegovi grjesi bili od nevjernosti, i od neuffanja, ne ostaju ni one. Bes gljubavi ne sluscì nista sa Raja molitva, ni pos, ni saduscbina, svassu ova djella mærtva, nitise piscju na pravdi Boscijoj sa bitti plachjena u Kragljestvu Nebbeskomu: *Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, charitatem autem non habuero: nihil mihi prodest.* 1. Corint. 13. I ne samo gresc nik gubi dobra djella, koja cini u grjehu; negh josc gubi i ona, kojaje ucinio, kad biasce u millosti Boscijoj s' ovom raslicnosti: da prava nemoguse nigda stecchi, ersuse rodilla mærtva, a druga mogu s' pokorom, ersuse rodilla sciva, cinechi snatti Gospodin grescnikom pokajanijem: dachjeim povratit ona godiscta, kojasuim isjelli arghja, gusjenize, i prugovi: *restituam vobis annos, quos comedit locusta, bruchus, & rubigo & eruca:* Joel. 2. Hotte sada, akko moscete, ter govorite: sagrjescilismo, ter kojenamse slo dogodillo?

Kojevamse slo dogodillo? Isgubiliste s' grjehom Bosciju millos, i tolike urese værhnaravne, koi idu s' gnom sadrusceoi, isgubiliste priateglstvo Boscije, isgubilisćte possinovsto Boscije, i Occinstvo, kojevasje cekkalo, Kakko Boscije Sinove, isgubiliste tolika dobra djella ucignena s' tolikijem trudom, i govorite: sagrjescilismo, ter kojenamse slo dogodillo? Ah nemojte vecchje tako govorit, neggo sposnajte kojeste blago isgubili, i koje priveliko slo ucinili, ostavgljajuchi vascega Bogga! *Quia malum & amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum!* Hier. 2. scjalite millos isgubjenu, i tolika dobra værhnaravna, koja idu s' gnom sadruscena, i poklivam Gospodin dava vrjeme, i nacin sa stecchi toliko blago isgubjeno: nastojtega stecchi na svakki nacin u vrjeme ovijeh sabavaa.

3. Rasmiscgljajte grjeh smartni u pedepsah, i s' koijemgaje Gospodin pravedno platio, i na Nebbu, i na semgli, i u paklu. Sagrjescilisu Anghjeli na Nebbu, Dusi toliko isvarsni, uresceni s' tolizijem darovima, i naravnijem, i varhnaravnijem, odvratchjajuchi Blagodarnosti Boscjanstvenoj s' neharnosti; gnihov grjeh bi od oholasti, er miscgljahu stecchi Blascenstvo po sebbi, i samom Kreposti gnihove naravi: U S. Thom. 2. 2. q. 73. art. 3. Boogh od gnih uvrjeghjen ne hottiaih cekkat na pokoru, premdaih biasce mnoscтvo nebrojno, ne prosti njednomu, neggoih svijeh posla u pako, neobsirajuchise ni na gni-

hovo

hovo plemstvo; ni na gnihovu mudros, ni na gnihovu ljepotu, ni na dobro kojebi ucinilli pokajani, ni na ʃlo, kojebi ucinilli odtvarnuti u grjehu. Kolikoje vecchi rasslogh imo Gospodin prochi s' vamma s' ovakom pravdom?

Raʃbija ʃade od ʃlata, ersu grjehom ognusceni, a vise nechjete ʃtrascit, koiʃte ʃudi od ghgnille potisctene? *Ulula abies, quia cecidit cedrus:* Zach. 11. Anghjelisu jedan grjeh ucinilli, a vi tolike, onisu ʃagrjescili s' misli, a vi s' mislima, s' rjecima, i s' djellima; gnihova neharnos ne bi prema Boggu usmærtjenu ʃa gnih, vascja bi prema Boggu, koi prida na kriʃcju ʃvoj ʃcivot Boʃcjanʃtveni ʃa gljubav vascju. Marʃite dake na vascju neharnos, i na vascju nemilloʃt, ter ʃpoʃnajte Boʃciju Dobrotu, kojavasje toliko cekkala na pokoru.

Sagrjescioje Adam u Raju ʃemaglskomu, odvratchjajuchi i on s' neharnoʃti Boggu, koiga biasce ʃtvorio, i obogatio s' tolizijem darovima, i naravnijem, i varhnaravnijem, i ucinio Gosparom od ʃve ʃemglje. Gnegov grjeh bi od neposluha, priʃtupi Boʃciju ʃapovjed, ʃa pogodit ʃceni, kojamu s' gljubeʃcglivijem rjecima poda vojku ʃabragnenu, daje iʃije. Pogledajte Kakko bi pedepsan neposluh Adamov. Bi taj cjas iʃtjeran iʃ Raja ʃemaglskoga, u komu Kraglievaʃce meghju tissuchju raskoscjaa, i osʃudjen na trude, na boleʃti, i na ʃmart. Ondaʃe prema gnemu usbunisce gnegova pohotjenja, ʃcivinemuʃe ucinisce neposlusene, i ʃvesse ʃtvorenje obrati prema gnemu; i ne ʃamo on bi ovako pedepʃan od Bogga, nu vas gljudski narod, koi iʃide iʃ gnegova Kogljena. Sva ʃla, kojaʃu ʃad na ʃemgli, nedacchje, bojni raʃapi, treʃcnje, Kughe, i oʃtale nemochi dosclaʃu ʃa grjeh Adamov. Moʃcese rjeti, daje grjeh Adamov uʃrok od osʃudjenja tolizijeh neviernikaa, i od iʃgubjenja tolizijeh Kærʃtjanaa. Tolikoje bio pedepsan od Pravde Boʃcjanʃtvene jedan grjeh! A vi koiʃte tolike ucinilli, tuʃciteʃe davas Gospodin ʃavisce tice, kadvam posclje nemoch, alli koju ʃuprotivu? Ah nemojteʃe vecchje u naprieda ovako podnosʃit, negh primite dobrovoglno udarze iʃ gnegove ruke, ter priloʃcite i vi koju pokoru ʃa vasce grjehe. Sagrjescijoje koi Zærkovgnak u ʃve vrjeme od ʃcivotta jednom ʃamo, i nahodiʃe u paklu ʃa jedan grjegh, a vi Koiʃteih ucinilli moʃce bitti na tissuchje, biliʃte doʃtojni od toliko jaʃovaa pakgljenijeh, Kolikoʃte putaa ʃagrjescili. Ova ʃama miso imallavamse cinit treʃtit prie grjeha od varh glave do ʃtupaja, a viʃte bili tako sljepi, daʃte grjeh darʃcjalli ʃa jednu ʃtvar od nisċta, i gnimʃteʃe vecchje krat dicili. Otvorite occi pametne, ter rezzite Gospodinu: Ti koiʃi bio s' nammi toliko milloʃtiv, cekkajuchinas na pokoru, udjelinam rjeku od ʃuʃaa pokornijeh, nekka s' gnima occiʃtimo nasce ozkvargnenje, ter ugaʃimo oni ogagn, od Kogaʃmoʃe ucinilli doʃtojni tolikrat s' nascijem grjeʃima,

---

DRUGHI DAN

RAʃMISCGLJANJE PARVO

O ʃvijeh greʃih vlaʃcitijeh.

1. RAʃmiscgljajte mnoʃcvo grjehaa, kojeʃte ucinilli u ʃvakko vrjeme vasceg a ʃcivotta: u djetinʃtvo, u mlados, u ʃrella godiscta, i u ʃtaros. Ocidite s' uʃpomenom po ʃvijeh mjeʃtih, u Koijehʃte ʃcivjeli, po ʃvijeh cignegnih, o Koijehʃteʃe ʃabavgljali, Kojechjete nachi grjehe od vas ucignene? Promislite kojeʃte grjehe ucinilli s' ochjuchjegima teleʃnijem, a koje s' mocchima

ma duhovnijem; Kolikratſu ochjuchjegna vaſcega tjela ſagrjeſcila? uſci sluſcjajuchi ſlo govorenje, occi gledajuchi ſlom ſvarhom tughje lize, uſta raſgovarajuchiſe neciſto, ruke tizajuchi ſtvari nepriſtojne, a Kolikrat mocchi duhovne, ſad s' nasladam, ſad s' poſcudam ſabragnenijem? Uſmite u ruke Boſcije ſapovjedi, i ſapovjedi ſvete Zærkve, i moſce bitti dachjeteih mallo nachi, koje njeſte priſtupili; Alli oſſobito vighite Kakkoſte obsluſcili one naredbe Zærkovne, kojevam brane tærgovine, tanzanja, i igre nepriſtojne vaſcemu bitju? Kakko one, kojevam ſapovjedaju, da idete obuceni u haglini Zærkovnoj u ſvoja vremena, da ne noſſite dughe koſſe, daih ſaviſce ne goite, da Kaſcete, i u hodu, i u cinu, i u rjeci, daſte Zarkovgnazi. Binſci vi Paſtjeri duhovni, i poteſajuchi dobra Zærkovna, vighite u ſctoſte iſtrattili, akkovamje ſcto iſoſtallo reccenijeh dobara, alliſte raſdjelili oſtajke potrebnizim, alli s' gnima obogatili vaſciu cegljad? Vighite jeſtelli iſgovorilli ſve Miſſe, i rekli vaſdanje molitve od dærſcjanſtva, ter akkoſteih pro puſtili beſ uſrokka, jeſtelli vratili ono ſctoſte bili dærſcjani vratit ſa gne, kadſe propuſte? Vighite kojuſte pomgnu imalli od vaſcijeh ovcizaa, jeſtelli ſpoſnalli ſvakku, jeſtelli ſa gne miſſe govorilli, kojevam ſapovjedaju Naredbe Zærkovne, a oſſobito, koje hocchje daſe govore od Paſtjeraa duhovnijeh ſveti otaz Papa Benedik cetærneſti? Vighite jeſtelli naucilli Stadbenike, navlaſctito Djezzu Otajſtva, i ſtvari potrebnite ſa ſahraniſe? Jeſtelliih pasli rjeci Boſcijom, dobrijem iſgledom, i ſvetotajſtvima? Jeſtelliſe ſvegh namjerili na gnihovoj ſmarti, alliſteih u Najvecchjoj potrebi oſtavili? Darſciteli Kgnighe od vjencjanja, i od Karſctenja, ſtavgljajuchi u gne pomgnivo immena onijeh koiſu primili ova ſvetotajſtva? A nadaſve vighite jeſtelli digli koju duſciu Iſſukarſtu s' vaſcijem ſlijem iſgledom, i s' vaſcijem opakijem ſcivottom? vi koiſte gnegovi pomochnizi u ſahragneniu od duſcjaa? Kada iſnaghjete vaſce vlaſctite grjehe, podniſciteſe prid Velicjanſtvom Boſcijem, ter rezzite: ovdi njeſu ſvikolizi, oſtajunam tolizi, od koijehſe ſad ne ſpomegnivamo: *Delicta quis intelligit!* A pak priloſcite: Tiras Goſpodine ſa tvoje priveliko milloſarghje occiſti i od onijeh, koiſunam ſakriveni, erſe mi kajemo, i od poſnanijeh, i od neposnanijeh,

2. Raſmiſcgljajte gneke okoliſce, koi uſmnaſcjaju hudos vaſcijeh grjehaa, i najparvo cegljade, kojeje Bogga uvrjedilo. Akko ſagrjeſci jedan Turcin, jedan nevjernik, jedan pogan, cine ſlo; nubi mogli rjeti: mi njeſmo uvjegbani u ſakonu Boſcijemu, niti imamo onu ſvjetlos, koju primaju oni, koiſe nahode u skutu Zærkve Katolicjanske, ſa poſnatti grjeh, j opaccinu, i nam ne udjelivaju millos, i hrabrenſtvo ſvetotajſtva, ſa oprjeciti ſe napaſtovagnim, er k' gnim ne priſtupamo. Akko ſagrjeſci jedan Karſtjanin, koi ſcive na ſvjetu, moſce rjeti: ja nejmam ſve one nacina boggogljubne, i ſvete, koje imaju Zærkovgnaai, moja slabos ne oſtane pokrjepjena ſvakko jutro s' Tjelom Iſſukarſtovijem, a ſcivem meghju tolizijem poghibjam, kudgod ſtupim, ſvud nahodim greſcnu prigodu. Alli akko ſagrjeſci jedan Zarkovgnak ſcto moſce rjeti, na koiſe nacin moſce opravdat? Da nije ſno ſcto ſapovjeda ſakon Boſcii, da nije imo pomoch oſſobitu, ſa ne upaſtit u grjeh, da nije imo raſlicne nacine ſa ſtecchi iſvarſnos, i ſvetignu? Nechjeſe mocchi sluſcit ovijem raſloſima, erje ne ſamo ſno ſcto Boogh ſapovjeda, neggoje ucio druſijeh ſakon Boſcii, mogoje primit priobilnu millos iſ ſvetotajſtvaa, ſa cjuvatſe od grjeha, i mogoſe akkoje hottio poſvetiti, erje imo tolike nacine, i tolike pute, koiſuga vodili na ſvetignu. Dake on grjeſechi gnuſi haglinu, koju noſſi na ſebbi, ter ide prema obecchjanju, kojeje ucinio, ſa sljedit Iſſukærſta iſ bliſcega. Kada Ceſſar oſta raghjen u sborru Rimſzijeh poglaviзaa, ochjuti gljutije ranne, koje primi od Bruta, koga biaſce uſeo ſa ſina, radi toga, Kakko daſe ne ſtavgljaſce od druſijeh?

ʃijeh: obratiʃe k'gnemu, termu recce: i ti Bruto, kogaʃam ja poʃʃinovio, ʃgrabioʃi oruʃcje prema menni: *Tu quoque Brute fili mi!* Ovakoʃe tuʃci Goʃpodin na vas, koiʃtega uvrjedili iʃa tolike Zjenne, kojuje od vas ucinio, i iʃa tolike gljubavi, kojuvamje ukaʃo, kadvasje uveo u gnegovu Zarkvu, kadvasje obuko u gnegove hagline, tervasje ucinio udionike gnegovijeh Otajʃtvaa Boʃcjanʃtvenijeh, i govori ʃvakkomu od vas: Dame uvrjedio jedan moj nepriategl, na gnekibihga nacin pritarpio; alli Kakkochju pritarpjet tebbe, koiʃi ʃcivio ʃamnom na uʃdano, i ʃidio ʃa mojom tærpeʃom, i goʃtioʃe s' mojem Tjelom? *Si inimicus meus maledixiʃʃet mihi, ʃuʃtinuiʃʃem utique, tu vero homo unanimis dux meus, & notus meus, qui ʃimul mecum dulces capiebas cibos*. Pʃal. 54. Vaʃcje grjeh prilicjan grjehu Iudinu, koiʃe ukaʃa neharan onemu Goʃpodinu, koiga od ʃebra potiʃʃtenoga uʃviʃi, i ʃtavi u broi onijeh dvanaes Poglavizaa, koi imahu vladat Kragljeʃtvom Zærkovnijem. Spoʃnateli Koliko ovi okoliʃc od Cegljadetta, koje vrjeghja Bogga, uʃmnaʃcja hudos od grjeha? Mærʃite ʃveʃʃto vecchje moʃcete nagn, terʃe poʃramite, kada uʃʃtavgljate na vas haglinu Redovnicku, biuʃcije tolikrat iʃgnuʃili.

3. Raʃmiʃcgljajte drughi okoliʃc, koi uʃmnaʃcja hudos vaʃcijeh grjehaa, to jes ʃvarhu, ʃa kojuʃte Bogga ovako dobra, i ovako velika uvrjedili. Booghje doʃtojan od tolike Zjenne, i od tolike cjaʃti, daga nikko nebi imo uvrjeghjat ni s'malijem grjehom, prem dabi imo ʃtecchi najvecchje dobro. Kadbivam ko obecchio ʃve ʃlato, kojeʃe nahodi u rudah, vas biʃʃer, koiʃe nahodi u moru, ʃve Krunne Kragljevske, ʃva Ceʃʃarʃtva ʃvjettovna, ʃvu proʃtrannos ʃemaglsku, akko reccete jedna laʃczu, ʃaʃve beʃ ʃʃtette Iskærgnega: vibiʃte bili dærʃcjani oʃtavit ʃva reccena dobra, ʃa Boggu ne ucinit ʃcjo u najmagnoj ʃtvari; nʃʃʃta ne magne uvrjediliʃtega, ne ʃa ʃtecchi koje veliko dobro, neggo ʃa jednu oʃʃvetu; ʃa jednu nasladu puttenu, ʃa jednu ʃtvar od niʃʃta, Kakkoʃe on tuʃci po uʃtih ʃvoga Prorokka: *Violabant me prepter pugillum hordei, & fragmen panis*: Ezech. 13. Eliʃabetta huda Kraglizza od Ingliterre odrecceʃe od Bogga, i od Raja ʃa cetres godiʃʃtaa ʃemaglskoga Kragljevaaja, a vi ʃa koje Kragljeʃtvo! Judaga proda ʃa trjes pjeneʃaa ʃrebarnijeh; a vi ʃa magne. Marʃite na vaʃce neraʃborʃtvo, kojeʃte ukaʃali, kadʃte oʃtavili najvecchje dobro, ʃa jedno dobro potiʃʃteno, ter kadga opet ʃteccete, nemojtega iʃgubit ʃa ʃve blago ʃvjettovno.

Priloʃcitchju okoliʃc od mjeʃta, u komuʃte ʃagrjeʃcili, er i on uʃmnaʃcja hudos vaʃcijeh grjehaa, ukolikoʃte uvrjedili Goʃpodina, ne u komu gaju veoma guʃtu alli mjeʃtu veoma skrovnu, ghdjeʃe on ne nahodi. Nije tega mjeʃta na ʃemgli; Onʃe nahodi ʃvojom neiʃmjernoʃti po ʃvemu ʃvjetu, i pribiva u ʃvakkomu mjeʃtu; ʃato kadʃtega uvrjedili, uvrjediliʃtega moʃce bitti u gnegovoj iʃtoj Kucchi, u Zærkvi prid gnegovijem occima, i ucinilliʃte prid gnim ono djello nepoʃʃteno, koje nebiʃte ʃmjelli ucinit prid vaʃcijem Biskupom, prid vaʃcijem Rodjakom, prid jednijem Cjovjekkom umarlijem. Toga radi placcite s' Kragljom Davidom ovo potlaccenje, i ovo beʃakonje, kojeʃte ucinilli, termu rezzite s' velikom boleʃti od ʃarza, i ʃmutgnom od duha: *Tibi ʃoli peccavi, & malum coram te feci*. Pʃal. 50.

PRINAPRAVA

O Darscjonstvih nadvorgnieh Zarkovgnaka, alli Kakkose ima podnossit s'dvora.

JEdan, Koije obro bitje zarkovno, ne samo ima nastojat povarch unntarnje neurednosti, neggo i nadvornje; i u istinu naredbe zarkovne *de vit. & honest. Cler.* veoma priporucjuju zarkovgnakom skupgljenos nadvornju, a sveta skupsctina Tridentinska sess. 22. de Refor. scudi vighjet skladan nacin u gnihovoj haglini, u gnihovu cinu, u gnihovu hodu, u gnihovu govoreniu, i hocchje dase u svijeh gnihoojeh stvarih nadvorgnijeh vidi stavnos, uspregnutje, i boggogljubnos: Evo rjecii svete skupsctine: *Sic decet Clericos in sortem Domini vocatos vitam, moresque suos componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, nihil nisi grave, moderatum, ac religione plenum præseferant.* Is ovijeh rjecii jach ju isvadit danascnju prinapravu, jerchjuvam ukasat parvo one stvari, Koijemse imate sluscit, a pak one, od koijehse imate cjuvat, sa ne ucinit Krivo onemu bitju, kojeste obrali.

Ima najparvo zærkovgnak nossit u svoje vrjeme odjecchiu, kojase pristoi bitju, u komuse nahodi. Ova odjecchja, alliti raslucenje jednoga zarkovgnaka od Cjovjekka svjettovnoga, stoi poglavito u kossah kratzijeh, i u dugoj haglini. Istinaje, da nije svak pop, koje u zærnoj haglini; alli kakkobiste vi usceli so isgled, kadbiste vighjeli jednoga kalughjera isit is Manastjera, ter hodit po putih bes hagline svoga Reda; tako gljudi svjettovni usmaju so isgled kada vide jednoga zærkovgnaka hodit slobodno, i occito bes obiglјescja zærkovnoga. Jedan zærkovgnak prem da nejma dobara zarkovnijeh, i da josc nije usiscio na visce rede, nisćta ne magne nemoscese rjeti: da ne grjesci na ikoi acin, akko ide bes hagline, kojase pristoi bitju, kojeje obro. Sveta skupsctina Tridentinska ses. 23. c. 6. hocchje da zærkovgnak, koi ide bes hagline pristojne, ne usciva srecchju drusijeh zarkovgnakaa, neggo da bude podloscjan sapovjedniku svjettavnomu. Akkoli ima dobara zærkovnijeh, alli akkoje usiscio na visce Rede, i ne ide u haglini onega bitja: damuse ima usdærsciat dohadak zærkovni, ter damuse nejma dopustit dase sabavglja o cignegnih od Reda, i akko pokaran jedan put ne stavi na se haglinu zarkovnu: damuse imaju sasvijem dignut dobra zærkovna, akkoih ima; i sasvijem ovijem koi zærkovgnazi idu bes hagline, kojase pristoi gnihovu bitju, kolikoihse nahodi, koise po njednomu obiglјescju nemogu posnat dasu zarkovgnazi, ni rasabrat od gljudii svjettovnijeh.

S'dugom haglinom ide sadruscено ostriscenje od kosaa. Sveti Bonaventura in 4. dist. 24. part. 1. art. 1. i Sveti Tommas supp. q. 40. art. 1. raslucjuju ovo ostriscenje u visce, i nisce. Nisce stoi u Kossah Kratzijeh, koje imaju bitti toliko ostriscene, dase vide slobodno usci, Kakko govori naredba zarkovna, *tonso capite patentibus auribus* c. non licet dist. 24. toga radi Gajetan svjettuje dase poscglju neispovidjeni oni zærkovgnazi, koi dohode na ispovjes s'dusijem kossama, i dase ne cjuje gnihova ispovjes, doklejh ne cine ostrich: *Remittendi sunt Ecclesiastici comati ad tonsorem & deinde audiendi*: sum. V. inter Conf. A Gørgur deveti Sveti Otaz mecchje prokletstvo na one zærkovgnake, koi sapuscтavaju kosse, terih goje: *Si quis Clericus relaxaverit comam, anathema sit* c. si quis de vita & honest. Cler. Visce paka ostriscenje, koje sovemo kokulizom, nejma bitti ni prem veliko, ni prem malahno, neggo raslocito, kakko narediva Innocenzo trechi: *Coronam, & tonsuram habeant congruentem* can. non liceat dist. 23. i Kakko ko uslasi na visci Red, tako

tako ima nossit i vecchju Kokulizu; Ovase nossi od zærkovgnakaa na varh glave sa uspomenu one draccevne krunne, koju nossasce Issukærs, a koije zærkovgnazi ne nosse?

I govorenje ima bitti pristojno jednomu, koije obro zærkvu sa Vjerenizu, toga radi vasci rasgovori imaju bitti o stvarih Kgniscevnijeh, i boggoslovnijeh, illi innijeh dobrijeh. Akko budu o stvarih boggoslovnijeh, cjuvatese da ne usmete jedno sa drugo, ter da ne recceteдase mosce slobodno ucinit, sctose ne mosce ucinit bes grieha. Negovorite vele ostvarih, kojesu prem vissoke Kakko govore oni, koise rasgovaraju o Vjerri o millosti: sa mochie slobodno rasgovarat o ovijeh stvarih, ter ne rjeti jedno sa drugo, trjebuje parvo istrattit gnekoliko Vremena scuochi sveto Pismo, i gnegovo tomaccenje, ter ucechi nauke Boggoslovne. Sato nemojte trattit vrjeme u isprosnosti, neggo prionite na seanje, kojese toliko pristoi vascemu bitju; bogljechjete ucinit, akkose usrasgovarate o stvarih dobrijeh, i ne visokijeh, erse nechjete stavgljat na prigodu sa rjeti jedno sa drugo. Nastojte s' dobrijem rjecima uklonit Iskargnega od grjeha, i od gresche prigode, i nagovaratga na krepos, i na boggogljubnos; ucite djecizu stvari potrebnitse sa sahranitse, ter svjettujte svakkoga na ceste Ispovjesti, i na cesta pricesljenja. Stavite veliku pomgnu davam na isleti is ustaa, koja rjec slobodna, alli mallo cista, ter akko imate sin obicjaj ovazijeh rjecii, povarsiteje na svakki nacin: *Consecrasti os tuum Evangelio*; cinivam soatti sveti Bernardo, *talibus aperire illicitum, assuefacere sacrilegium*: Bernard. lib. 2. de Consid.

Dosadarsmo govorilli o onijeh stvarih, Koijemse imate sluscit; a sadchjemo govorit o onijeh, od koijehse imate cjuvat, ervamih sabragnivaju naredbe zærkovne. Tri stvarisu poglavito sabragnene zærkovgnakom: Targovina, tanzanje, i igra. Pocnimo od Tærgovine. Tri værstese nahode od gne. Parvaje ona pomgna, koju ima jedan zarkovgnak sa prodat one stvari, kojese raghjaju na gnegovj semgli, illi one, kojeje bio kupio sa sluscitse gnima, a pak nahodi, damu njesu vecchje od potrebe. Ova parva tærgovina nije sabragnena zarkovgnakom, erse nemosce rjeti: daje toliko tærgovina, koliko kuchno vladanje. Drugaje, kada jedan zarkovgnak kupi jednu stvar sa prodatje pomjegnenu s' trudom, i s' nastojanjem tughijeh rukaa, na priliku: kupi jedan zærkovgnak scitta, poscgliega samgljet, pak od muke cini mjesit kruh sværhom od dobiti. Ova druga tærgovina, prem da nije ona prava targovina, nisscta ne magne sabragnenaje zarkovgnakom, er s' gnom isctu dobit, kojase sove duh tærgovine: *lucrum est anima negotiationis*; i josscher er prodavaju, ne svoje, neggo tughje trude. Ovako uci Pikler: *Hæc negotiatio minus proprie dicta, prohibita est Clericis, ac Religiosis, per quam lucri causa emunt res, & per artem & industriam alienam, immutatas carius vendant, non vero si emptas per artem vel industriam propriam immutent, & carius vendant ..... Si enim immutentur ab aliis, censetur emi alienus labor, inde lucrum capi, quod lucrum est anima negotiationis, prohibitæ.* Pikl. lib. 3. t. 50. n. 5.

Trecchjaje targovina, kada jedan zarkovgnak kupi jednu stvar, na priliku vunne, sa prodatje kakvujeje kupio bes ikakve promjene, i sa dobit na gnoj. Ova trecchja tærgovina sovese prava tærgovina, i ovaje na vecchje mjestaa naredbaa zarkovnijeh sabragnena. Skupsstina Nicenska hocchje dase zarkovgnaku, koi targuje na ovi nacin, digne oblas, dase nemosce sabavgljat o djellih, Zarkovnijeh: *Dejiciatur a Clero, & alienus habeatur ab Ecclesiastico gradu*: c. 17. a Leksandro trecchi, mecchje na gnega prokleſtvo: *Sub interminatione anathematis prohibemus, ne Clerici causa lucri negotientur*: c. 2. ne Clerici. Klement peti de cens. & exact. i Onorio trechi c. ex lit. de vit. & honest. Cler. ne dopuscſtavajumu da usciva srecchju ostalijeh zærkovgnakaa, neggo hocchje,

chje, da plachija harace Poglavzim *s*vjettovnijem, i *s*ve o*s*tale *s*tvari, kojeim platchjaju tærgovzi *s*a gnihove tærgovine; a Pio cetvarti di*s*ceim oblas o*s*tavgljat dru*s*ijem dobra *s*teccena s' tærgovinam. A Benedik Cetarne*s*ti *s*apovjeda u kgnisi Apo*s*tolskoi, koja pocigne: *Apostolica servitutis*, da raduje reccena dobra Apo*s*tolsko Rimsko Blagohrani*s*cte, i jo*s*e *s*avi*s*ce *s*abragniva zærkovgnakom, da nemogu ni dru*s*i *s*a gnih tærgovat, erbi i*s*to bilo, koliko da oni targuju: *Sub alieno laici nomine quomodolibet negotiantes per inde ac si, per se ipsos negotia illa illicita exercent*; i akko*s*u zærkovgnazi primili na koimu drago nacin od dru*s*ijeh, na priliku od Rodjakaa, koja dobra, s' kojem*s*u oni dru*s*i tærgovalli i jo*s*c nije do*s*pjella tærgovina, imajuje zærkovgnazi oncjas o*s*tavit, illi akkobiim imalla bitti *s*ctetta: dopu*s*ctavaim recceni *s*veti Otaz, akko*s*e nahode u Italii da pi*s*cju u Rim, toli*s*u i*s*van Italije: da u*s*mu oblas u gnihova Biskupa *s*a podar*s*cjatih *s*a koje vrjeme ra*s*locito, a u toliko da priporuce, i naslone taku tærgovinu na koga Cjovjekka Svjettovnoga. *S*a*s*cto Sveti Ozi prohode s' kærkovgnazima, koi targuju s' ovolikom o*s*ctrinom. Najparvo, er po*s*o zærkovgnzkaa, nejma bitti drughi, neggo radit o krepo*s*ti, i o *s*pa*s*senju duhovnomu a pak erje targovina jedna *s*abava podlo*s*cna privaram, la*s*cim, nepravdam, krivijem *s*vjedocjan*s*tvim, nenavido*s*ti, i o*s*talijem grje*s*im, od koijeh bude u*s*rok *s*avi*s*cgna gljubav prema *s*vojoj karvi, i prema *s*vojoj Cegljadi. Vi nemojte gljubit Rodjake neuredno, i kakkoi mo*s*cete pomoch be*s* grjeha prie neggo drughe, akko*s*u u potrebi, takoi ne mo*s*cete s' dobrima zærkovnijem u*s*vi*s*iti, cinitim prochi i*s* jednoga dobra bitja u drugo veoma boglie, i obilnije. O*s*vem tærgovine, *s*abragneno je zærkovgnazim tanzanje. Sveta *s*kup*s*ctina Tridentinska ponavglja ovo *s*abragnenje: Se*s*s. 24. c. 12. de Refor. Dake nejmate*s*e nahodit u kollih, ni u *s*kuppih, u koijeh*s*e gljudi i *s*cene hitaju *s*a ruke *s*mjehom od hudobaa, a *s*u*s*ami od Anghjelaa. Ko ne vidi koliko je nepri*s*tojno vighjet u jutro na Otaru meghju Svezima onega, koije vecer bio vighjen u kollu *s*cenama, i s' Djevojkam, i nebudu zærkovnazi, koi zjech *s*taro*s*ti ne chjute u *s*ebbi ra*s*ce*s*cenia, koja*s*e ce*s*to chjute u ovijeh *s*kuppih, budu mladi, koijem kærvi vri u *s*cillah, i koje neci*s*tochja nukka na *s*voje ra*s*blude.

Ne *s*amo zærkovgnazi imaju bje*s*cjat od kolaa, i od tanzagnaa, alli i od igaraa navla*s*ctito onijeh, koje*s*e *s*ovu od *s*recchje, er i gne *s*abragnivaju zærkovne Naredbe: *Choreis, lusibusque abstineant*, ter mecchju prokle*s*tvo na igarze. A Innocenzo Trecchi, hocchje da*s*e dignu dobra zærkovna onijem zærkovgnakom, akoih u*s*civaju, koi igraju ce*s*to. Radi toga Sveti Raimundo govori, da grje*s*ce *s*mærtno oni zærkovgnazi koi tratte dugo vrjeme u igrih *s*abragnenijeh; a Soto veli: da*s*e jedva mo*s*ce dogodit: da *s*mærtno ne *s*agrje*s*ce: *Sacerdotibus autem vix citra mortale uti licet lusibus vetitis*. Soto de ju*s*t. & jure lib. 4. q. 5. Vimi odgovarate: da*s*e ove naredbe zærkovne veoma davne, ter daih *s*ad nje*s*te dær*s*cjani obslu*s*civat onako pomgnivo, i i*s*var*s*no Kakko*s*e obslu*s*civahu u pocetak, i kadbiih ko pri*s*tupio, nebi potego na *s*e pedep*s*e reccenijeh Naredbaa. Varate*s*e, er Sveta Skup*s*ctina Tridentinska *s*e*s*s. 22. c. 1. de Refor. ponavglja prema zærkovgnazim, koi ce*s*to igraju, *s*ve *s*tare pedep*s*e. *S*tavite dake pomgnu *s*a i*s*vær*s*cit *s*va va*s*cja dær*s*cjan*s*tva, nadvornja, toliko cinechi, *s*ctovamje naregbjeno, Koliko necinechi, *s*ctovamje *s*abragneno.

RA-

RASMIGLJAJE DRUGO

O smærti jednoga Zærkovgnaka, Koije slo scivio.

1. RAsmiscgljajte jadde, i skoncjanja; u Koijehchiese nachi na smærti jedan zærkovgnak, koije istrattio svoja godiscta u millovanju od tjela saborravgljen od duscje, i od dærscianstvaa svoga bitja. Lescechi u odru skoncjan od bolestii, ter gorechi u scestokmu oghgnu: vidi jednoga Redovnika, koi pristupa k' gnemu, termu govori s' dobriiem nacinom: *Dispone domui tuæ, quia morieris tu, & non vives*. Isa. 28. Dobrobi bilo da opravisc kuchne posle, ter da pocnesc mislit o dusci, erboje nemoch tescka, i ne ostaje veliko uffanje od tvoga scivotta. Bosce svemoguchi! Kolikose pripo nemocgnik na ovo navjesctenje, nemoscese u pocetak prignut sa vjerrovat dase nahodi u ovakomu ruscnu bitju, negh dava sam sebbi rasumjet, da mosce osdravit, ter dasu drusi nemochnizi gori od gnega osvravili; nu sposnajuchi da gubi snaghu, ter da pridohodi novi ogagn, ussillovanje vjerrovat: daje nemoch veoma teska, ter dase nahodi u poghibj od scivotta. Kuppisato vas duh, i sve misli od pameti, sa vighjeti moscelise isnacni koi nacin sa ne umrjeti ovega puta. Misli moguliga pomoch svoja dobra, moguli Rodjazi, moguli priategli, nu sposna: damu ovi nemogu donjet nejedne pomochi. Priporucivase ljecniku, i moliga daga ne ostavi, da ne gleda na trude, ni na ljeke, erchje platit, i piplatit svectose u gnega istratti, ter uset pousta svakku stvar neugodnu, i najgorciju. Alli posna daje i ovo saludno. Priporucivase svezom, dava misse, cini savjete; nije Koristi ni u ovemu, nemochgaje dovella ko Konza, trjebaje umrjeti. Ovdi pocignu smærtni trudi prie vremena; Rasmiscglja da mre, ter da umiruchi gubi svescto ima na svjetu, vidi dachje drughi po gnegovoj smærti uscivat, i trattit mosce bitti u salihos, i rasblude gnegova dobra; Kojaje on u toliko godiscta: a s' tolikijem trudom bio skupio. U Komuse skoncjanju nahodi gnegovo smuchjeno særze? Ostavioje upisano sveti Agustin dase ostavglja s' velikom scjalosti ono sctose dærscjallo s' velikom gljubavi. Ah da snate koju scjalos on chjuti, er ima ostavit Koliko prie ona dobra, Kojaje toliko gljubio, i k' oijemje bio toliko priljpjen! O smærti, govori, Kolikoje gorka tvoja uspomena jednomu, koije prionuo særzem s' svomu imagnu! *O mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis!* I akkoje ovako gorka gne uspomena kolikochje bitti gljuta gne namiera? Akkoje toliko neugodno mislit: dase imaju ostavit dobra, kojase uscivaju, kojachjese mukka ochjuchjet u vrjeme od ostavgljenja. Pripovjeda Otaz Bary od Druscbe Jesussove dase namjeri na smærti jednoga zærkovgnaka Franackoga, koi videchi, da imasce ostavit nakon mallo vremena svoje blago: ochjuti sa ovi usrok toliku scialos, da cini donjet, ter rasredit po odru slato, srebro, i ostale stvari od prozjene, ter gledajuchich susnijem occima, i tizajuckih studenijem rukama: govorasce s' jadnijem usdahom: slato moje, srebro moje u cigovechjete ruke prochi isa moje smærti? Ah tuscna mene, nesrechna mene, koisam toliko istrudio sa stechvas! I ovako Govorechi, dospie tuscni, i nesrechi scivot na oveme svjetu, na komu ostavi sve blago, koje biasce prikupio, i otide go na drugi. Usmnascja jadde, i skoncjanja tuscna nemochnika duh necisti, koi snajuchi damu ostaje kratko vrjeme: cini svescto mosce sa oteti gnegovu duscju. Sadmu spomegniva perivoje od rasbludaa, po koijehse sceto, sad priateglize s' Koijemje opchijo, sad raskosce, kojeie uscivo jedase opet u gnih nasladi, alli poseudi koju priateglizu, sadmu donossi na pamet nedragosti, pro-

gonstva, i sktette kojeje primio od nepriateglja, nekkaim ne prosti, sadmu stavglja prid occi tjesno bitje, i ubosctvo svoje Cegljadi, nekka ne vrati tughje. Najposljega napastuje prema svetoj vjerri, donossechi tolike raslog he prema gne istini, jedaje ostavi, alli pocne o gnoj smgnit.

2. Priloscite na ove tughe, i na ova skoocjanja uspomenu od grjehaa ucignenijeh u tjeku jednoga scivotta raspuctena. Doklesmo scivi, ter uscivamo dobro sdravglje nemislimo o nascijeh grjesih, neggoi sværscemo s' pameti, nuse pri smarti povrate k' nam, i prikascjunamse s' onijem istijem okoliscima, s' koijemsmoi ucinilli. Ovakonam svjedoci sveto Pismo dase dogodi na sværsi od scivotta nemillomu kraglju Antioku. Ne spomegnivascese u ono vrjeme od Palestine posvojene ud Sorije gospodjene, od semglje Jeghjupacke uharcene, od Bagdata ujarmena, neggo od sla, i opaccine ucignene u Jerusalemu, ter govorasce pun smutnje, i scjalosti: *Nunc reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem*: 1. Mach. c. 6. Priese ne stavgljasce od gnegove nemillosti, nitise smetasce Zjechja gne; a onda ne megljasce o drugomu, neggo o gnoj, i ne smetascega drugo nego grjesi, i takoga smetahu da nemogasce sna uhitit zjech velika straha, i predanja: *recessit somnus ab oculis meis, & concidi, & corrui corde præ solicitudine*. I ko najposlje bi Antiok. Bi jedan Cjojek, koi ne posna Bogga, niti vjerovaih onako stanovitto ni dærscjasce pako, ni vjekuvjecjanstvo, Kakkoih mi dærscimo, i vjerrujemo.

3. Promislite sada u komuse predanju, i komu strahu nahodi jedan zærkovgnak na sværsi od scivotta neredna, i neposctena. Ah nespomegni vase daje bio hvaglien, cjastjen, dobro gledan, neggo daje bio opak, nedonossimu jednu rados dobro bitje kojeje uscivo, i koje ostavglja svojoj Cegljadi, neggose smeta Zjechja scivotta provedena u grjesih, i opacinah. Dohodemu na pamet sva dobba do scivotta, i grjesi vlasctiti svakkoga vremena. Djenstvo, i vidi u gnemu neposluhe roditegljom, mlados, i vidi u gnoj necistochje. Kolikoga vecchje smeta ono vrjeme u kojeje nossio haglinu zærkovnu sa sluscit Bogga, isbliscega! Sposna da od naredbaa zærkovnijeh nije cinio Zjenu, Daje pogærdio svete stvari, daje prjstupio tolikrat s' grjehom na otar, ter daje djelio gnusnijem, i necistijem rukama Tjelo Jaganza Boscijega, posna, da nije cinio svoga dærscjanstva, da nije ucio djezu stvari potrebnite sa sahranitse, da nije vjegbo puk u sakonu Boscijemu, daje pustio umrjeti tolike nemochnike bes ispovjesti, posna daje tolike priveo na opak scivot svoijem slijem isgledom, ter dasuse tolike dusce gnemu pridane Zjechja gnega, osudile; ter posnajuchi sve ove stvari na drughi nacin, neghih posna prie: Kossise, ter govori veoma rascjagljen: *Nunc reminiscor malorum, quæ feci!* Alli njesam isreko sctoga najvecchje smeta. Ovoje sud na komuse ima nachi koliko prie vidi dase ima nakon mallo vremena prikasati sudzu pravednomu, sa datmu raslogh od svjeh mislii, od svijeh rjecii, od svijeh djelaa, i od svega onega sctoje bio dærscjanu ucinit, i sa nepomnstvoje propustio. Sna dagaje veoma uvrjedio, a ne nahodi daje sa grjehe ucinio sadovoglne pokore, sna dachjese govorit na onemu sudu o najvecchjoj stvari, to jes o scivottu, i o smærti vjekuvjecnoj. Sna kolikoje strascno upastit u ruke scivoga Bogga: *Horrendum est incidere in manus Dei viventis!* Hebr. 10. Prid occimamuje vjek nedospjetni, jur ulasi s' jednom nogom u ovo more besadna, i bes kraja, illi sa vesselitse s' Blascenizima po sve vjeke; illi sa tugovat po sve vjeke s' odværscenizima, i sasve da ne sna do isto Kojachjega ovijeh dvijeh srechja iskoccit; niscta ne magne domiscgljase, i gnegovimuje grjesi odkrivaju. Jurse nahodi na vratih od vjeka, i nije nacina, dase mosce vratit nasad. Sadubglien o misli od vjeka, ter priuset od slovoglje ne govori. Da scto cini tuscan, scto misli? Misli stochje bitti nakon mallo od gnegove dusce. Da nekkase ispovije, a jel-

li

li u bitju *sai spovighjetese?* Podpomoscen od ispovjednika ispovjedase, a Kakvaje ta gnegova ispovjes. Govori damuje *scjo*, daje Gospodina uvrjedio, a Kakvoje to gnegovo pokajnaje? Odluciva dachje promjenit *scivot* alli nije na vrjeme, erga dospjeva. Umroje, da *sctoje* od gnegove dusce? To Boogh *sna* mi ne*sna*mo drugo neggo daje prem *sla* smært jednoga grescnika: *Mors peccatorum pessima*: Psal. 33.

Vi utoliko *sahvalite* Gospodinu: da akkoste *scivjeli* Kakkoje *scivio* ovi Zærkovgnak njeste umærli, Kakkoje i on umro, ter u naprieda nastojte *scivjet* Kakkose pristoi jednomu Cegljadettu Boggu posvetjenu, *sa* ne umrjet Kakko mru nesrechni grescnizi.

TRECCHI DAN

RA*S*MISCGLIANJE PARVO.

O Smarti jednoga Zærkovgnaka, Koije dobro *scivio*.

1. RA*s*miscgljate kolikoje *ra*sclina smært jednoga Zærkovgnaka pravedna, i koije *scivio* obslu*scivajuchi* dær*scianstva* svoga bitja, i naredbe zærkovne. Jurgaje nemoch, od koje nechje o*sdravit* slo*scila* u odar, navjesctenomuje, da ima putovat s' ovega svjeta nakon mallo danaa. Jedase ismeta na ovi glas, jedase strasci? Ne u istinu, neggo akkoga ne prima s' velikijem s' vesseljem, Kakko i Svezi; a onoga prima s' velikijem ugoghjenjem s' vogljom Bo*scijom*. Nijemu *scjo* ostavit svjet, od tasctinaa koga biose jur odreko, neggomuje drago i*sit* i*s* jednoga mjesta punna *sancizaa*, i poghibja, i otit u drugo, u komuse *scive* be*straha* od grjeha, i od i*sgubjenja*. Ostavglja, istinaje, Rodjake, i prijateglje, i dobra, kojaje imo na *semgli*; alli Kakkoih nije u*scivo* s' priljepjenjem, takose i ne odjeliva od gnih *scjalosti*.

Ne smetaga smært, Kojamuje jur na vrata od Kucchje *sa* kuzala, er jes gnekoliko vremena, dajeje prividio, i dase na gnu pripravio; i *sa*sve damuse narav osjeza Kakko na najvecchje *slo*, kojese mo*sce* tjelu dogodit; niscta ne magne millosmu Bo*scija* odlaga mukku s' uffanjem *scivotta* neumærloga. Mo*sce* bitti dachjega progonit pakgljeni neprijategi, koi ne prascta u ono vrjeme ni svezim; nu on naucjan od toliko godisctaa ærvatse s' gnime, i pridobivatga lasnochjega i onda pridobit pokrjepjen, i podpomo*scen* Bo*scijom* millosti, akko na*sæ*rne na gnega. Nenahodim daga mo*sce* drugo smestit, neggo osctrina od suda, na komuse ima nachi koliko prie, i vjek, u koi ima uljesit s' ne*snanjem* od najvecchje gnegove srecchje. Nu akko pocne ra*smiscgljat*, Kakkoje proveo *scivot* na *svjetu*, i u cemugaje i*strattio*, nacchje vecchje u*rokaa* od uffanja, neggo od straha! Sagrjescioje istinaje u vrjeme ljetaa *selenijeh*, allise od grjehaa pokajo, i ispovidiose od gnih vecchje putaa, ucinioje *sa* gne pokoru, i nije nigda dospio mar*sjet* na ono *slo*, kojeje u mlados ucinio, i premda ne*sna* doisto, dasumu bili proscteni, niscta ne magne mirnochja od duscije, u kojo*ise* nahodi: davamu veliko uffanje od proscteenja. Biusci dake sværgo s' pameti sumgne vjecnoga spassenja, nastoi sasvijem duhom ucinit dobru smært, i erbose hocchje *sa* dobro umrjeti bitti u millosti Bo*scijoj*, a *sa* boglje umrjeti nejmat na dusci ni velizijeh, ni malijeh grjehaa, a *sa* umrjeti i*svæ*rno hocchjese velika dosto*janstva*; *sato* nareghiva: sctose ima ucinit od svoijeh dobara, koise dio od gnih ima datti *sa* gnegovu dusesu, koi zærkvi, a koi ra*sdjelit* ubo*sijem*. Kadje ovo opravio, tjera sve misli vremenite, ter stavglja svu pomgnu *sa* ucinit smært

 sve-

svetu, i kojaje od velike prozjene prid lizem Boscijem.

2. salve daje vecchje krati ucinio ispovjes od svega scivotta, i sasve da nenahodi na dusci grjeha smartnoga neisspovighjena, nisćta ne magne ponavgljaje sa vecchi mir duhovni. Stavglja svu pomgnu, kojumu dopusćtava slabos od tjela, sa isnachi vas broj od grjehaa, kadihje isnascjo, premdaje mærsio, i prie na gne mærsi opet, Kidamuse særze od bolesti, i spravanje podnjet svakko slo, i isgubit ne jedan scivot, neggo sto scivotaa, kadbih imo sa ne uvrjedit Gospodina, pripovjedajh ispovjedniku s' velikijem podniscenstvom., ter ljeva is occi pokorne suse, i ne samomu pripovjeda grjeh nadvornje s' Koijemje Boggа uvrjedio, nu i unutarnje, ne samose dava u krivinu sa slo, kojeje ucinio, nu i sa dobro, kojeje bio dærscjan ucinit, i nijega ucinio, od koje stvari mnosise ne ispovjedaju.

Mrjesce nije vele vremena jedan Biskup koi biasce na glasu, i zjech dobrote od scivotta, i zjech snanja; upitaga jedan Redovnik gnegov drag priategl: Kakkose chjutisc, i smetalite koja stvar u uvo vrjeme, u kojesuse smetali isti svezi? sahvle Boggu odgovori mu: nesmetame nisćta, erramse ispovidio kakkosam boglje mogo, i umio, i vecchje isa ispovjesti njesam s' Boscijom pomocchi ucinio njednu stvar veliku, kojame grise. Priloscjmu Redovnik: Tot-te ne smetaju dærscjanstva od Biskupa zjenisc, dasi isværscio do kraja svesćto naredivo Sveti Pavo Biskupu Timoteu s' anijem strascnijem rjecima: *Testificor cor coram Deo, qui judicaturus est vivos & mortuos per adventum ipsius, & regnum ejus: prædica verbum, insta opportune, importune argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina*. 1. ad Timot. 4. Smetese na ove rjeci tuscjan Biskup, ter use ljevat suse, govorechi: sadse strascim, i sa one stvari kojesam bio dærscjan cinit, Kakko poglavjti Pastjer od duscjaa, a njesamih cinio illi sa nepomstvo, illi sa gljudski obsir, illi sa ne potrudit. Dake viditeli jelli imo rasIogh nemochnik datse u krivinu na ispovjesti, i sa slo, kojeje ucinio, i sa dobro, kojeje bio dærscjan ucinit, i niega ucinio. Isa ispovjesti scudi primit sa najposljedni put Tjelo Gospodinovo pitaga na vrjeme sa okoristitse vecchje s' bistrom pameti. Videchi Gospodina ulasit u losenizu, hocchje dase digne is odra, i klekne na tle, sa primitga s' vecchjem priklonstvom allimu malla snaga ne dopusćtava, Klagnamuse s' velikijem podniscenstvom, termu govori s' mnosijem cjuddom: Odkud menni ova millos, daje Boogh moi doscjo k' menui? Njesam dostojan Gospodine da ti uljesesc pod moj krov, ter da prighjesc u moje parsi: Kadgaje primio Kuppi vas duh sa poklonitmuse, i sahvalitmu, cinimu svetilisćte od scivotta, moliga daga ne ostavi u najvecchjoj potrebi, ter da ne dopusti, da gnegova mukka, i gnegova karv budu sa gnega nekorisne. Pitamu opet prosćtenje od grjehaa, i od onijeh, koje posna, i od onijeh, koje ne posna, i pomoch sa dospjet scivot u gnegovoj millosti. Kadje isværscio djella ovako isværsna: sposnajuchi da smært nije vele dalekko od gnega: pita na vrjeme sveto pomasanje sa isvadit plod is ovega svetotajstva, navlasćtito odpusćtenje od koga grjeha smartnoga neposnana, i od malijeh grjehaa; primajuchiga cini djella od Vjerre, od ufanja, od gljubavi, od bolesti isvarsne od ugoghjenja s' vogljom Boscijom, priporucivase svoiiem Parzom, a ossobito pricistoj Djevizzi Marii, molije sarcjeno, dase ukasce prema gnemu Majka gljubescgljva: *Monstra te esse matrem*, ter ne pristaje cinit dobra djella, dokleje duh u gnemu. Jurgaje nemoch dovella do Konza, nahodise u smærtnomu arvanju, pogledajtega s' Isukarstom raspetijem na pærsijeh, svjechjom blagoslovjenom u ruzi s' Immenom Jesussovijem u ustih, cjujeteliga Kakko pridava duh Boggu koigaje stvorio? Kolikose miran nahodi na smærtnomu cjasu, Kakko mre dobrovoglno pokrjepjen svijem svetotajstvima, i s' tolizijem bi-

glje-

gljeſima ſvoga vjecnoga ſpaſſenja! Kakko ſluſcja pomgnivo one rjeci: *Proficiſcere anima Chriſtiana de hoc mundo:* Odjeliſe duſcio Kærſtjanska s' ovega ſvjeta, od koga njeſi cinilla Zjennu, neghſi marſjela na gnegove iſpraſnoſti, na gnegove raſblude, i na gnegova dobta, cinechi Zjennu od dobara Nebbeſzijeh: odjeliſe u imme Chjachka ſvemoguchjega, koite ſtvorio, u imme Jeſuſſa, ſina Bogga ſcivoga, koite od Kupio, u ime Duha ſvetoga, koite poſvetio, otidi poſvoit ono kragljeſtvo, kojetije Goſpodin joſc od Vjeka pripraviò. Iſlaſi iſ tjela ſrechna duſcja ſa ſadruſcitſe ſvoijem Boggom, i uſcivatga s' Iſabranizima u vjek vjekaa.

3. Raſmiſcgljajuchi vi ſmært neſrechnu jednoga Zærkovgnaka, koiſe ſlo ſcivio, i ſrechnu drugoga, koije ſcivio Kreposno: bitchjeteſe priſtraſcili od parve, a arajdali na drughu, ter rekli u vaſcemu ſærzu: nekka doſpijemo ſcivot s' druſijem, a ne s' parvijem: *Moriatur anima mea morte juſtorum:* Num. 23. Imate ſnatti ſa vaſcju rados: da ova ſrechja ſtoi u vaſcijeh rukah umrjet, i ne umrjet ne ſtoi u vas; alli umrjet dobro, illi ſlo, ovo ſtoi u vas: *Ante hominem vita & mors, bonum & malum, quod placuerit ei dabitur illi:* Eccl. 15. Nu ſa umrjet dobro hocchjeſe dobro ſcivjet. Akko doſad njeſte dobro ſcivjeli, ucinite najparvo pokoru ſa vaſce grjehe, terje ucinite ſveſcto prie uſmobudete. ſaſcto moſce bitti, da ſmært nije dalekko od vas; a pak odredite ſcivjet na taki nacin, davas ſmært naghje ſpravnijeh, u kojemu drago dobba naghje. Ovoie jedna od ſtvarii, kojuje Iſſukærs najvecchje priporucio u ſvetomu Vanghjelju; daſe ne ſpi, daſe dærſce ſvjechje uſceſcene, daſe ſtoi ſpravno: Vichjeteſe nachi ſpravni, akko uſmærſite na grjeh ſmartni, i akkoſe uſ-sluſcite onijem nacinima, koi uſdærſce Boſciju millos, to jes ceſtom iſpovjeſti, ſcteniem Kgnigaa duhovnijeh, raſmiſcgljanjem iſtinaa vjecnijeh, i molitvom nepriſtavnom, proſſechi u Goſpodina dar od donapredovanja u dobrijeh djellih do cjaſſa od ſmærti.

P R I N A P R A V A

O Dærſcjanſtvu od Ciſtochje, Koje ima Zærkovgnak ureſcen s' Redom velikijem.

IStinaje da Zærkovgnazi sluſcbenizi velikoga Bogga, imaju bitti plemmeniti; alli Goſpodin Boogh neiſcte u gnih plemmenitos ſvjettovnu, koja ſtoi u davnoj traſi ſlavnijeh pradjedaa, nu iſcte plemmenitos duhovnu, koja ſtoi u Krepoſti. Sad imate ſnatti, daje ciſtochja Krepos, koja ureſſiva duſcju, i cinije plemmenitu; i ſa oviſu uſrok Djevizæ najplemmeniti dio ſtadda Iſſukærſtova: *Illuſtrior portio gregis Chriſti*. Na ovu Krepos od Ciſtochje imaju naſtojat oſſobito Zærkovgnazi, er potom prime parvi Red ſveti: uſmu naſe dærſcjanſtvo, ſa uſdærſcjatſe u gnoj do ſværbe od ſcivotta; ſtoga prie neghim Biskup da recceni Red, navjeſtiim ovi dugh velechiim: doſadaſte joſc ſlobodni, terſe moſcete vjerrati, i ſcenitti; nu akko uſbudete primiti ovi Red, nechjeteſe mocchi na tragh povratit, neggochjevam trebovat sluſcit Bogga, koga sluſciti, jes Kragljevatti, i Ciſtochju s' gnegovom pomecchi cjuvati. *Hactenus liberi eſtis, licetque vobis pro arbitrio ad ſæcularia vota tranſire, quod ſi hunc Ordinem ſuſceperitis, amplius non licebit a propoſito reſilire, & caſtitatem, illo adjuvante ſervare oportebit*. Imajaſe dake Zærkovgnazi poſvetjeni uſdærſcjat ſve dni od ſcivotta u Ciſtochi, erboſuſe s' gnom ſaveſali, i obecchjallije Bug-

Boggu s' gnekijem nacinom od ſakletve. Ovoje obecchjanje s'ovakom ſakletvom potvarghjeno, velik raſlogh, da tjelo Zærkovgnakaa Boggu poſvetjenijeh ima bitti cisto; alli jes i drughi, er primaju ſvakki dan Goſpodina u gnihove parſi, i moguſe rjeti gnegov ſtan ſvakdagni. Kad gljudsko tjelo nebi imallo drughe cjaſti, ni drughe ſrecchje, negh bitti ſtan duſce neumærle, imallobiſe pocjuvat s' velikom pomgnom, od ſvakkoga ozkværgnenja; da Kolikoſe ima vecchje cjuvat, biuſci ſtan Iſſukærſtov, i ſud, koiſe napugna ſvakko jutro gnegovom Kærvi Boſcjanſtvenom? U ſvijeh Kgnigah ſvetoga Pavla nechjete nachi, daſe uſceſce Apoſto toliko prema druſijem grehim, Koliko prema ovazijem. Biaſce u gradu Korintu jedan Kærſtjanin upo u jedan veliki grjeh bludni, posluſcjajte, kojomga pedepſom oſſudi. Ne ſamo hotiaſce, daſe digne iſ meghju puka: *Tollatur de medio ve ſtrum, qui hoc opus fecit*. 2. Cor. 5. Neggoga odredi pridat u ruke hudobske: *Judicavi tradere hujuſmodi Satanæ in interitum carnis*: I raſloghje od Pravde ovako teſcke, i ovako oſctre, erboſe tjelo jednoga Kærſtjanina ucinillo po putu od Priceſtjenja udo, i ſtan Iſſukarſtov, i ſatomuſe cini necjas, kadſe gnuſi, i pogærghiva; i akkoſe ſveti Apoſto uſceſce ovako ſceſtokko prema jednomu Kærſtjaninu, koi biaſce bludno ſagrjeſcio, Kakkobiſe uſcego, daſe nahodi na ſemgli, prema jednomu Zærkovgnaku, prema jednomu Redovniku, koi tlacci, i pogærdiva grjehom bludnijem Tjelo ſina Boſcijega, koje prima ſvakki dan u ſvoje parſi? Ja nenahodim u iſtinu nacina, ſa odkritvam gnegovo prigoruchje raſceſcenje; i niſcta ne magne Zærkovgnak pokaran dobrijem nacinom ſa gnegovu bludnos, odgovara: da nemoſce innako ucinit, neggoſe kadgod Zjech naravi ſlabe popuſtit, i ſagrjeſcit, er najposlje nije od Kammena, ni od darva, neggo od Kærvi, i od putti.

Akkoje ovi raſlogh dobar ſa opravdatſe, trjebaje rjeti, daſu krivo ucinille ſtare Naredbe Zærkovne, ſapovjedajuchi: daſe Redovniku iſgnuſcenu grjehom neciſtijem, digne oblas, daſe nemoſce ſabavgljat o djellih, i cignegnih Redovniczijeh, takoghjer daſu krivo ucinille, i posljedne, ſapovjedajuchi: da Redovnik, koije bludno ſagrjeſcio, alli nije u bludnoſti odtvardnvo, neghſe od gne pokajo, i iſpovidio s' misli, ſa vecchjeſe nigda na gnu povratit: cini pokoru ſa deſſet godiſctaa, i koju pokoru? Da poſti ſuho ſa toliko vremena, da ſcti pjeſni Davidove, da pribiva u ſamocchi, daſe paſce Koſtretima, iſa ovega daſe proſtere na tle obucen u haglini pokornoj, ter pita u Bogga proſctenje od grjehaa; alli ſa boglje rjeti: daje oni raſlogh dobar, ter daſe mogu s' gnime opravdat Zærkovgnazi, koi upadaju u grjehe bludne: erſu od Karvi, i od putti: trjebabi bilo ſpovighjeti, daſu Naredbe Zærkve iſtocne bile nepravedno podloſcille, i bludnika koi nije bio ſvetijem Redom urefcen, da cini pokoru ſa gnegov neciſti grjeh, ſad ſa cetar godiſcta, ſad ſa ſedam, a Hotima, alli ozkvarniteglja ſcenidbene Vjerre ſa petnaes godiſctaa, i u ovo vrjeme da nemobudu priſtupit na ſveti Otar, ſa primit u gnihove parſi neciſtijem grjehom iſgnuſcene, Tjelo Goſpodinovo: V. Segn. Par. iſtr. c. 17. Po *pokorah* ovako teſczijeh moſcete *poſnat*, jelli dobar raſlogh, koga donoſſe Zærkovgnazi, koi upadaju u grjehe bludne, ſa skratit gnihovu Krivinu: nemoſcemoſce uſdærſcjat, erboſmo od Kærvi, i od putti; kadſe s' gnime nebi mogli opravdat, ni gljudi ſvjettovni, koi grjeſce bludno, i nejmaju onu pomoch, ni one nacine, koje imaju Zærkovgnazi ſa ſacjuvatſe od grjeha; ſato akkoſe vi chjutite po vaſcjoj neſrecchi prignuti na *grjeh bludni*, nemojte davat ſami ſebbi raſumjeti, govorechi: daje velika gljudska ſlabos, neggo bjeſcite od gnega, terſe cjuvate od ſvakke ſtvari, kojavas moſce na gn privestit. Jachiuvam datti tri nacina, s' koijem akkoſe uſ-sluſcite, laſnochjeteſe od gnega ſacjuvati.

Parvije bjeſcjat od prigodaa. Ko naſtoi:

stoi na Cistochju, nechjeje stecchi akko ne usbjesci; er kose vele usda u sebbe, ostachje na usizi. Na svjetu, po sred koga scivete, nabodese ceste, i velike prigode, vi stavite pomgnu sa cjuvatse ossobito od sctenja necista, er ovo sctenje ostavglja u dusci sjemme isctechjeno, koje paka raghja vocchje necisto. Nemojtemi odgovarat: da vam ne udi nisćta tako pismo. Ovo sjemme possiano ne isnikne oncjas. Sato akko imate vi u Kucchi koje Kgnighe neciste: isgledajtese u parve Kærstjane obrachjene po bessjedi svetoga Pavla Apostola, koi skuppisce sva pisma sctetna, i necista, terih nalosciste na ogan, sasve da biahu od velike prozjene. Dobavitese svetoga Pisma, akkoga nejmate, naghite scivotte od svetaza, i Kupite Kgnighe koje uce, Kakkose imaju vladat duscje. Cjuvatese vele vecchje od priateglstva, i opchjena scenama, er one s' gnihovijem slazijem rjecima, i gljuvenijem nacinima privrate Cegljade, daje najmudrije, Kakko veli Duh sveti: *Mulieres apostatare faciunt sapientes*: Ecc. 19. I od cista ucinega necista, i sato sveti Agustin nechje da Zærkovgnazi opchje ni s' Rodizam, sasve dasu cjasne, i posctene; A sadagni Zærkovgnazi, akko ne svi, a ono Gnezi, opchje s' tughijem scenama u svakko vrjeme, nabodese s' gnima na piru, u kollu, u tanzanju, i u svakkomu skuppu vesselomu, svjettovani da ostave ova priateglstva, ter dase uklone od ovazijeh skupaa, odgovaraju: daim ovo opchjenje ne udi duscjam. Ja nesnam Komuse ima vjeriovat, alli gnim, alli svezim, i Nauciteglijom? Sveti Jerolim govori: akko ko cjuje da jedan Zærkovgnak pribiva, i opchi scenama, ne dærsciga cista: *Si quis senserit Clericum habitare cum fœminis, non credit eum esse castum*. A sveti Bernardo Zjeni daje vecchje cjuddo opchit svegh scenama, i s' gnima ne sagrjescit, neggo uskærsnut mærze is greba: *Cum fœmina semper esse & fœminam non cognoscere, non ne plus est, quam mortuos suscitare*; Alli bocchju da opchjenje scenami nije sctetno vascijem duscjam; nisćta ne magne imatega ostavit, sa ne dat so isgled gljudim svjettovnijem, koi videchi vas opchit na usdano s' gnima, rjetchje: Kadse ovo pristoi Zærkovgnakom, i namse pristoi, i kadse oni mogu nahodit s' gnima u svakko dobba, i u svakkomu mjestu, moscemo i mi. Rasvarsite s' gnima priateglstva, ne opchite bes potrebe, ter kada bude potreba, u Kratkoim rezzite sctoim usimate rjeti, sasve dasu boggogljubne, i govorechi s' gnima okascitese ostri. Cinechi ovako isvarscitchjete stare naredbe Zærkovne ponovgljene od svete skupsctine Tridentinske: *Volumus & sacerdotes probiberi debeant, ne cum fœminis conversentur*: Ex can. volumus dist. 81. I stavitchjete u djello svjet velikoga Nauciteglja Agustina: *Asper sermo, brevis, & rigidus cum mulieribus babendus est, nec quia sanctæ sunt, minus cavendæ; Credite mibi, Episcopus sum, vera loquor in Christo, & non mentior: Cedros libani, & gregum arietes sub bac specie corruisse vidi, de quorum casu, non minus metuebam, quam Gregorii Nazianzeni, & Ambrosii*. Apud Andr. in exerc. Eccles. die 4.

Drughje nacin sa cjuvatse od grjeha bludnoga, utrenje od chjuchjenstvaa, er tjelo dobro hragneno, i millovano, naucise, govori sveti Jerolim, na taslude, ter prilaga, da goruchje sceglje, i Krenutja od putti imajuse ugasit s' nespasnjem, s' postom, i s' osctrinom, *Ardentes diaboli sagitta, jejuniorum, & vigiliarum rigore, extinguendæ sunt*: Epist. ad Furi. I ovako veli da on isti cignasce sa ne upastit u grjeh bludni. A pripovjeda o svetomu Ilariunu, da kada biasce napastovan od necistochje, uscegobise prema tjelu, terbimu govorio: cinitchju dase ne prazzasc, moritchjute gladom, i sceghjom, doklere najposlje umorim. I ovakose ima cinit od svakkoga ko gljubi cistochju, prilaga sveti Tomas: *Quia castitas dicitur a castigatione*. 2. 2. q. 155. art. 1. A tolizi Zarkovgnazi ne samo ne krote tjelo s' pokorom, neggoga milluju, termu dopusćta-

sctavaju slobodu u vighjenju, u govorenju, u vognanju, u tizanju, vadechise daga nemogu pokorit, erbimu s'osctrinom skratili ſcivot. Imallibi ovi promisliti; daje boglje dase iscteti utrobiza, neggo pamet Kakko veli ſveti Jerolim: *Melius eſt ſtomachum dolere, quam mentem*: Apud Rodriguez part. 3. tract. 4. c. 7. I da tjelo ostane Kærvavo, a duſcja cista.

Trecchje najposlje nacin ſa cjuvat, i ſahranit cistochju, molitva. Ovaje toliko potreanita, da beſ gne nechjete bitti cisti. Ovu istinu ſvjedoci ſveto Piſmo: *Scivi, quoniam aliter non poſſem eſſe continens, niſi Deus det, & hoc ipſum erat ſapientiæ.... Adii Dominum, & deprecatus ſum illum*: Sap. 8. ſato cesto molite Goſpodina davam udjeli ovi dar veliki od cistochje, priporucitese ſa ovu ſværhu, i pricistoj Djevizzi Marii s'onijem rjecima: *Virgo ſingularis inter omnes mitis, nos culpis ſolutos mites fac & caſtos*. Sluſcitese ſvijem ovijem nacinima ſa saciuvat cistochju, i u gnoiſe uſdærſcjat, i nemojte njednoga propustiti; er imate ſnatti, dase dosta, i dosta Zarkovgnaka ossughiva ſa grjehe puttene. Pripovjeda Kartuſian da biahu jedan dan ukaſane jednomu sluſcbeniku Boſcijemu mukke od Purgatoria, ter da on gledajuchiih vighje u onemu oghgnu ſvakku værstu od Cegljadi, raſmi Zarkovgnake, ſaciuddiſe na ovi pogled, bimu recceno od Anghjela: daſe nahodi gnekoliko Zærkovgnakaa, koi ſcivu dobro, i radi toga po ſmærti idu bærſo u Kraglieſtvo Nebbesko, a da ostali ſcivu ſapleteni u grjehu bludnomu, Zjech koga ne dohode u Purgatorio, negh idu oncjas u pako: Apud eund. Andr.

RAſMISCGLJANJE DRUGO

O ſudu osſobitomu.

1. RAſmiſcgljajte sctochje bitti od jednoga Zærkovgnaka potom iſide duſcja iſ gnegova tjela. U onemu istomu mjestu, o komu moſce bitti, daje vecchje krat ſagrjeſcio, vighjetchje podignuto ſtraſcno pristoglje, i u gnemu Goſpodina ſa suditga. Na ovemu ſudu iskatchjeſe tanko po tanko grjeſi od ſvakke værste, i njedan nechje ostat ſakriven. Iſitchje na dvor ſveſlo, Kojeje Zærkovgnak ucinio, od kadſe poceo sluſcit raſborstvom, do ſværhe od ſcivotta. Iſitchje ſve misli, od oholasti, od tasctine, od nenavidosti, od raſærgbe, od oſvete, od lakomosti, od necistochje, s'koijemſe onda nije ſtavgljo, daje vrjeghio Bogga, nu prid ſvjetlosti, Kojuchjemu u ono vrjeme udjeliti Viecni ſudaz, poſnatchje, Kolikogaje iſvrjeghio u ſlobodnu ſcivottu, i s'mislima od oholasti, i od oſvete, i od nenavidosti, i od lakomosti, i od necistochje. Iſitchje na dvor rjeci, Kojeje naſivo, kadſe iſpovjedo, nepromiſcgljene, ondachje poſnat, daſu bile ſlogovorne, i protivne tughjoj cjasti; rjeci, Kojeje ſvo iſpraſne, ondachje poſnat, daſu bile neciste; rjeci, Kojeje ſvo neciste, ondachje poſnat daſu bile bludne, i od najgorega iſgleda. Iſitchje na dvor ſva djella neuredna, i neskladna, od koijehſe on isti ſramio, teribje Krio; damuih puk ne obaſna; Iſitchje na dvor, i djella dobra, alli ſlo ucignena. Molitve punne raſpærſcjanja, miſſe reccene beſ priprave, Iſpovjesti cjuvene beſſnanja potrebnita; iſitchje na dvor, i tughi grjeſi od Koijehje on bio uſrok, illi ſlijem iſgledom, illi Kojeje bio dærſcjan uklonit, i nijeih uklonio; iſitchje na dvor, i dærſcjanstva propuſctena, scto nije ucio djezzu nauk Kærstjanski, scto nije pripovjedo u ſvoje vrjeme rjec Boſciju, sctoje tolike ſtadbenike pustio umrjeti

sjeti bes isporjesti, sćto nije cinio dio od dobodakaa Zærkovnijeh saviscgnijeh, potrebnizim. Sćtochje sjeti onda tuscjan Zarkovgnak, videchi mallahan broj dobrijeh djelaa, a velik grjehaa, od koijeh, pribivajuchi u tminnah, ne biasce cinio Zjennu? Kakkobise dobrovoglno povratio na svjet kadbi mogo, sa pocet jedan scivot rasticjan proscjastomu? Kakkochje onda otvorit occi, Kojeje dærscio satvorene, ter Kakkochje na drughi nacin s'gnima gledat pokoru, i trude, na Kojeje prie mærsio? Akko vi imate iskru rasborstva, nastojte na vrjeme providit vasce posle, tesse spravite na iskuscjanje ovako osćtro, i ovako opchjeno, kojevas cekka, i koje mosce sljedit, prie negh doghje sværha ovega godisćta.

2. Rasmiscgljajte osfughjenje pravedno, i nepromjenivo, Kojechje isit is ustaa istoga sudza, po putu glasa unutærgnega, terchje uljestit u duscju Zarkovgnaka, akkose duscna bude odjelit svjeta u Boscijemu nepriateglstvu, rjetchjejoi Isukars pun ghgnjeva, i rasærgbe: odjelise prokleta od menne: *Discede a me:* Dalekko od Bogga, koije bio tvoj pærvi pocetak, i tvoja svarha najposljedna, dalekko od Kragljestva Nebbeskoga, od koga njesi cinilla Zjennu, odjelise od menne u jas pakgljeni, ter nossi stobom proklestvo nerastavno, otidi u ogagn vjekuvjecni, kamote pritescce tegota tvoijeh grjehaa, sa gorjet u gnemu s'nesrechnom druscbom odværscenikaa. Ovosi iskala, ovoti nekka bude u vjek vjekaa, i moja karv, kojati mogasce sluscit sa ljek, nekkati sluscì sa ossudjenje. Pusćtavamte u ruke od hudobaa, kojesi hotjella sluscjat vecchje neggo menne one, s'koijemsi imala priateglstvo na semgli, nekkate mucce u paklu, i progone bes pristanja. Na ovi grom, Kakkochje ostat pristrascena, Kakko sapagnena duscja nesrechnoga Zærkovgnaka, u Kojochjese nachi scjalosti, u komu rasjedenju? Proklinatchje las, u kojose goila, rasblude, Kojeje usciyala, dobra Zærkovna, Kojaje tratila u igre, i s'Koijemje Sinovze obogatila, a nadasve proklinatchje grjehe, i sve ono sćtojoje usrok od ossudjenja. S'drughe stsrane, kad cjuje duscja jednoga dobra Zærkovgnaka, daje sove Gospodin na uscivanje, od koga nechje nigda dochi sværha, Kakkochje blagoslivgljat trude, Kojeje podnjela na gnegovoj sluscbi: blago menni, rjetchje erse ne osvah, kada biah ponukovana na scivot mekahni, koga trajahu Zærkovgnazi raspusćteni. Blagoslivgljatchje podniscenstvo, ustærpjenje, pokorenje. Blagoslivgljatchje odljepjenje od svoje Cegljadi, i gljubav prema nebogarim; Blagoslivgljatchje isvarsno ispugnenje Naredbaa Zærkovnijeh, i svesćtojoj bi usrok od sabragnenja. Kojechje od ovijeh dvijeh ossudjenja pastit na vas? Moscete dochi u spoznanje po scivottu, koga trajete, ter akko naghjete, daste dostojni cjutti sa vasce grjehe is ustaa Vjecnoga sudza one rjeci strahovitte: odjelitese prokleti od menne u ogagn vjekuvjecni: sahvalitemu davas nije jur do sad ossudio, ter poslo u pako, i davamje do vrjeme sa cinit pokoru, po putu koje moscetese ucinit dostojni cjutti od gnega one slatke, i blaghe rjeci: doghjte blagoslovjeni od moga Chjachka posvoit Kragljestvo vam od pocetka od svjeta pripravjeno. Napunnitese straha, rasmiscgljajuchi poghibju, u Kojoiste dosad bili, sa isgubitse, ter odreditte scivjet u naprieda na taki nacin, da na smærtnomu cjassu, i u vrjeme ovega suda, cjujete is ustaa Gospodinovijeh blagoslov, a ne proklestvo.

3. Rasmiscgljajte na Koichje nacin bitti ossudjenje isværsceno. Bitchje oncias s'gresćne duscje dignuti svi uresi, i darovi varhnaravni, koi biahu u gnoj ostalli isa grjeha, to jes bitchje svucena s'velikom sramotom, is odjecchje værhnaravne, illiti obicjaja værhnaravnijeh, terchje ostat bes Vjerre, i bes Ussanja, i vighjetchjese na gnoj sa gne vecchi prikor, i sa gne vecchju mukku tri stamenja, to jes od Kærsćtenja, od Krismanja, i svetoga Reda: *Denudabunt te vestimentis tuis ... & dimittent te nudam, & ignominia plenam:* Ezech. 23.

23. Stavite prid occi jednoga Zærkovgnaka, koi ʃa gnegove opacine ima iʃgorjet ʃciv na ognu; prie neggoga Zærkva prida Pravdi ſvjettovnoj : bude potiſnut od Biskupa s' Redovniſctva , i ſvucen iʃ ſvijeh haglinaa Redovniczijeh. Ovakochje greſcna duſcja bitti potiſnuta od Iſſukærſta, koga ſveti Petar ʃove immenom od Paſtjera, i Biskupa naſcijeh duſcja: *Paſtorem, & Epiſcopum animarum veſtrarum*: 1. Petr. 2. Oſtatchje ſvucena iʃ odjecchje værhnaravne, illi obicjaja værhnaravnijeh, to jes iʃ Vjerre, i Uſſanja, terchje bitti pridana u ruke najvecchjega nepriateglja, Koichjeje proſmuzat u jaʃ pakglieni, ʃa ʃcivjet, i neumrjet nigda u jednomu oghgnu vjekuvjecnomu, i pribivat po ſve vjeke u jednoj tamnizzi punnoj tughaa, i jadaa, Kojuje ona iſta iʃabrala, i ʃa gnuſe odrekla od Kragljeſtva Nebbeskoga. Kojuchje ʃcjalos ochjuchjet nahodechiſe u gnoj, koju pokoru nebi ucinilla ʃa oslobodit ſe od mukaa ovako Krutijeh, i ovako ʃceſtozijeh? Podnjelabi dobrovoglno ſveſctoſu podnjeli ſveti Muccenizi od najhudijeh ſamoſilnikaa ʃa gljubav ſvete Vjerre. Nije potreba da vi ovoliko tarpite ʃa oslobodit ſe oda ʃla ovako velika, doſtaje da ne pogodite vaſcijem pohotjegnim neurednijem, da ne millujete vaſce tjelo, da ne gljubite ſaviſce vaſcju cegljad, da obslu ʃcivate naredbe Zærkovne, ter da naſtoite na ſpaſſenje onijeh duſcjaa, Kojevam biſcę pridane s' tolikom pomgnom. U Kojojbiſteſe naſcli ſmutgni, kadbiſte vighjeli tolike Zærkovgnake s' Koijemſte ʃcivjeli odvedene od Anghjelaa u Kragljeſtvo Nebbesko ʃa gnihova dobra djella, a kadbiſte vi oſtalli ʃa vaſce grjehe u rukah hudobſzijeh, ʃa nejmati u vjek njednoga dobra? Akkoſteſe toliko uʃtresli mislechi ſamo o ovijeh ſtvarih, ſctobi bilo Kadbivamſe ova neſrecchja dogodilla? Mærʃite na tolike misli ʃaludne, iſpraʃne, greſcne, kojeſte goili u pameti neſpomegnivajuchiſe od ovijeh iſtinaa, i na tolika djella nepoſctena, s' Koijemſteſe ucinilli doſtojni od oſſude vjekuvjecne, teſ molite ſudza joſc millostiva, da ne dopuſti iʃgubjenje onijeh duſcja, Kojeje on ſvojom Kærvi odkupio.

CETVARTI DAN

RAʃMISCGLJANJE PARVO

O ſudu opchjenomu.

Biuſci Duſcja, kojaſe naſcla na ſudu oſſobitomu, cjulla iʃ uſtaa iſtoga ſudza, illi one ſtraſcne rjeci: udjeliſe od menne prokleta u ogagn vjekuvjecni, illi one blaghe: doghi blagoslovjena od moga Chjachka Nebbeskoga poſvoit Kragljeſtvo tebbi od pocetka od ſvjeta pripravjeno, ter obaʃnalla ſvoju ſrecchju, illi neſrecchju: ʃaſcto ima vecchje sljedit ſud opchjeni? Ima sljedit poglavito ʃa ova dva uʃrokka. Parvije, nekka i tjelo primi ſvoju platu, illi pedepſu. Drughije nekka Iſſukærs, i ſvezi, koiſu ʃa gljubav gnegovu bili potlacceni nepravedno prid ſvjetom: ſteku prid iſtijem ſvjetom Zjennu, ter budu pohvagljeni od onijeh, Koiſuih prie tlaccili; a ʃli, koiſu uʃcivali nedoſtojno cjas, i Zjennu na ſvjetu: oſtanu ʃabuſceni, i ſramotni prid ſvijem gljudskijem narodom: ʃatochjete iʃa ſuda oſſobitoga raʃmiſcgljat ſud opchjeni.

1. Raʃmiſcgljajte one ſtvari, Kojechje pritechi ſud opchjeni. Biuſci Goſpodin odredio jedan dan, u Koichje dochi s' Nebbeſaa ſudit ʃcive, i mærtve, vighjechjeſe prid gnega ʃlamenja, s' Koijemchje

chje navjeſtit ovi veliki dan, i gnegovo priſtupno doſcjaſtje. Oruſcjatchje ſve ſtvore, ſa oſvetitſe od nepriategljaa, i vaſajchje ſvjet vojevat s'gnime prema gnim: *Armabit creaturam ad ultionem inimicorum ... & pugnabit cum illo orbis terrarum contra inſenſatos:* Sap. 5. Sunzechje potamjet, a mjeſez nechje davat ſvjetlos obicjajnu, ſvjeſdechje paſtit s'Nebbeſaa, i ſmeſtitchjeſe, i priobratit parva ceter ſtvora. Nechjeſe vighjet pod Nebbom druga ſvjetlos, neggo od mugnaa, morechje rikat, ſemgljachjeſe treſtit, a ogagnchje palit, i radovat ſveſcto naghje na gnoj: *Terra & que in ipſa ſunt opera, exurentur:* 2. Petr. 3. Sve ove ſtrahochje njeſu drugo, neggo ſcjaloſni pocetzi od onijeh boleſtii, Kojechje sljedit. Iſa ovijeh ſtrahocchja uſetchje Anghjeo ſilnu trubglju, terchje pocet ſvatti martve na ſud opchjeni: *Surgite mortui, venite ad judicium:* Na ovi glas, kogaſe toliko ſtraſcjaſci veliki Sveti Jerolim, iſitchje teleſſa iſ grobovaa, terchjeſe ſadruſcit ſvoijem duſcjama; Alli Kojachje bitti raſlicnos meghju gnima? Teleſſa Iſabranikaa bitchje ljepa ſvjetla, blaga, i ureſcena vrjednoſtima teleſaa proslavjenijeh; A teleſſa odvarſcenikaa, bitchje gærda, ſmardechja, i Zærna, Kakko jedan ugljenpakgljeni, i gnihovachje ganutja bitti raſlicna, erchjeſe duſcje pra vedne povratit u tjelo s'velikom radoſti, veſſelitchjeſe s'gnime, daſu jur doſpjelli Kratzi trudi, Kojeie podnjelo s' uſtærpjenſtvom; a s'drughe ſtrane duſcje oſſudjenikaa uljeſtitchje ſillom, i s' velikom ſærditoſti u tjelo, ter ulaſechi ugn: proklinatchjega, biuſci on uſrok od gnihova iſgubjenja. Kadſe skuppi Vas gljudski narod u mjeſto ſa ovega ſuda odredjeno, iſitchje Anghjeli sluſcbenizi Pravde Boſcjanſtvene, terchje raſlucit ſle od dobrijeh: *Exibunt Angeli, & ſeparabunt malos de medio juſtorum:* Matth. 13. Oni Zærkovgnak, koiſe kaſo s'dvora daje cis, i boggogljuban, nechjeſe vecchje moch prokrivat laſcivom haglinom od Krepoſtii, oſtatchje odkrivene gnegove himbe, i gnegove opaccine, terchje bitti raſlucen od dobrijeh Zærkovgnakaa, Kakko vrat od ſcitta. Kad oſſudjenizi oſtanu raſluceni od Iſabranikaa, tadchjeſe Nebbeſſa raſtvorit, i dochje od iſgara Sin Boſcii ſadruſcen mnoſctvom Anghjelaa neiſbrojnijeh. Sjeſtitchje na ſvoje priſtoglje ſaſudit ſcive, i mærtve. Sjeſtitchje kod gnega Kraglizza od Nebba, i od ſemglje gnegova Majka, ſveti Apoſtoli, i ſvi oni koiſu sljedili na ſemgli ſtupaje Apoſtolske, ſa potværdjeti gnegovo oſſudjenje. Prid sborrom ovako slavnijem, ſtatchje doli greſcnizi punni ſmutnje, i ſramote, videchi daſuſe ucinilli gnihovi ſudzi oni iſti, kojeſu oni ſudili, i Kojemſuſe rugali, ter treptechi od ſtraha Zjechja liza raſærcena gnihova ſudza, pocetchje govorit obrachjeni prema goram, i brjegovim: ſoriteſe, i prikritenas s'vaſcijem obalinam: *Tunc incipiunt dicere montibus cadite ſuper nos, & collibus operite nos:* Luc. 38. Alli ſa boglje rjeti ſcegljetchje daimſe ſemglja jaſovitto prosjede, daih pako proſcdere, daih u najtamije, i najdubglje ſvoje propaſti sbije, i ſakloni, ſa ne nachiſe na onemu ſudu: *Quis mihi tribuat, ut in inferuo protegas me, donec pertranſeat furor tuus!* Job. 14. Vi koi raſmiſcgljate ove ſtvari, s'Kojechjeteſe ſtrane nachi, alli s'deſne s'Iſabranizima, alli s'ljeve s'odværſcenizima? Molite Goſpodina, da probudi u vas ſtrah od ſuda, koichjevas cjuvat od grjeha, i ucinit doſtojne, ſa nachiſe s'Iſabranizima.

2. Raſmiſcgljate one ſtvari, Kojechje sljedit na ſudu. Sveti Pavo ſove dan ſudgni dan od occittovanja: *In die iræ, & revelationis juſti judicii Dei:* Ad Rom. 2. Erchje onda oſtat odkriveno ſveſctoje ko ucinio, i ſla, i dobra: *Liber ſcriptus proferetur, in quo totum continetur.* Kadſe otvori ono piſmo, vaſajchje ſvjet ſctitti u gnemu, ne ſamo djella, nu i rjeci, i misli najskrovnije ſvakkoga greſcnika. Konam umje pripovighjet, s' koijem gnihovijem ſramom, i Ukolikochje oſtatodkrivene prid ſvijem gljudskijem narodom one gniho-

ve opacine, kojesu krilli s' tolikom pemgnom, i kojese njesu mogli ussillovat pripovighjet pod otajnos Ispovjedniku: *Revelabo pudenda tua, & ostendam gentibus nuditatem tuam:* Nahum. 3. Ostatchje onda odkrivene one bludnosti, ona hotimstva, one proscdærlosti, one Kamate, one lupesctine, one grabsce, one pogærde svetijeh stvarii. Nu mallo promislite Kolikobistese sasramili kadbiste cjulli u jednoj Zærkvi punnoj Cegljadi od svakke værste, pripovjedat grjehe, kojeste ucinilli od djetinstva do ovega dobba svijem onijem okolisscima, koi usmnascjaju gnihovu hudos? A pak isa ovega promiscgljenja, isvadite Kolikochjese vecchje sasramiti ossudjenizi na dan sudgni, kad ostanu odkrivene svemu svjetu gnihove najvecchje, i najgore opaccine. Akko vi pokrijete vasce grjehe s' pokorom, illise nechje vighjet na dan sudgni, ijli akkose vide, nechjevamse ciniti sasramiti. Kad misli, rjeci, i djella ostanu na sudu, Kakko rekoh, odkrivena, tadchje sudaz dochi na ossudjenje; Obratichjese pærvo k' Pravednikom, terchjeim rjeti s' lizem veoma blaghijem: srechne duscje, koje scivuchi na semgli biste menni toliko vjerne, i toliko posluscne, doghite sa platu vasce vjernosti, i vascega posluha, Kragljevat samnom u momu vjecnomu Kragljestvu, ter uscivat onu slavu, na koju biste od menne stvorene: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum.* Na ovo slatko, i cestito sasvanje konam umje pripovighjet Kolikochje usigrat od vesseglja Isabranizi. Isa togachjese obratit s' velikom rasargbom s' grescnikom, terchjeih otjerat isprid sebbe, govorechiim: odjelitese prokleti od menne u ogagn vjekuvjecni, koi nije bio vam pripravjen, neggo hudobi, i duhovim gne nasljednizim: *Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis ejus:* Matth. 25. Alli poklistega obrali, gorjetchjete u gnemu po sve vjeke. Ovochje ossudjenje potvardjet Kraglizza od Nebba, i od semglje pricista Djevizza Maria, terchjeim rjeti: saludustese usdali u gneke vasce molitvize, i u gneke cjasti s' grjehom isgnuscene, jasam bila Majka od grescnikaa, alli ne od svijeh, negh od onijeh, koisuse hotjelli istinito obratiti. Potværdichjega, i Anghjeli strascjani, terchjeim rjeti i oni: poklise njeste hotjelli sluscit nascijem svjettima, negh hudobszijem, mi vas ostavgljamo: *Curavimus Babilonem, & non est sanata, derelinquamus eam:* Jer. 51. Potvarditchjega, i sveti Apostoli, i svi oni, koisu sljedili gnihove stupaje, terchjeim rjeti: poklistese vi rugali nascijem nauzima, i mise sada rugamo vammi, i tiema susama, koje ljevate bes Koristi. U pako u pako, koga illi njeste vjerrovali, illistese od gnega mallo strascili. Potvardjetchjega isti ossudjenizi, terchje rjeti i oni gledajuchi Isabranike toliko slavne, i cestite: mi bismo mahnizzi, er dærscjasmo gnih sa mahnizze, i gnihovu sværhu necjasnu, onnoih sad meghju sinovim Boscijem: *Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore, ecce quomodo computati sunt inter filios Dei:* Sap. 5. Vi koi cinite toliku Zjennu od sudbe gljudske, a mallu od Boscije, odredite cinit vecchju u naprieda od suda Boscijega. Podniscitese prid vascijem sudzom sa ovu nezjennu, terga molite, da bude sad vasc Paraz, ter davas primi na millosærghje prie negh doghje vrjeme od Pravde.

3. Rasmiscgljanje stvari, Kojechje sljedit isa ossudjenja. Potom metne vjecni Sudaz prokletstvo na grescnike, naripitchje na gne hudobe, terchjeih osmuzat s' duscjom, i tjlom u mukke vjekuvjecne: *Et ibunt hi in supplicium æternum:* Matth. 25. Alli nechje vele trudit hudobe, sa osmuzatih; erchjeih pritesat u one iasove tegota gnihovijeh grjehaa, i opaccinaa. Kad ujesu unutra, i ossudjenizi, i hudobe satvoritchjese vrata pakgljena gvosdenijem saporima, sa vecchjese nigdà ne otvorit, alli sa boglje rjeti: ostatchje sapecchjena peccjatom Naredbe Boscije nepromjenive; a oni nesrechnizi satvoreni u onoj tmastoj

ta-

tamnizzi, nechje igda imat meghju tisfuchju mukaa, i jadaa nepristavnijeh, uffanja sa vighjet srak suncjani. U istochje vrjeme Pravednizi s'kragljom od slave usit na Nebbessa, sa uscivat u gnegovu Kragljestvu vjecnu slavu: *justi autem in vitam æternam*. Nemojte zjenit dachjeih smetat odværsceniзi, koichje norit u propas pakgljenu, er gledajuchi besakonja ucignena gnihovu kraglju osvectjena, usivatchje: *lætabitur justus, cum viderit vindictam*. Psal. 57. Kakko uscivasce puk Israelski nahodechise jur na Kraju sa uputitse put semglje obecchjane Kad gledasce potopjenje u moru zærgljenomu svoje progonitegljе, ter slatko pjevasce, hvalechi vesselo Gospodina: *Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est .... currus Pharaonis & exercitum ejus projecit in mare*: Exod. 15. Takochje, i oni slatko pjevat, i hvalit Bogga, hodechi slavni u kraglјestvo Nebbesko, i gledajuchi Boscije nepriateglje norit u nesmjerno, i priduboko more od oghgna: *Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est .... abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum quasi lapis*. Vi gledate ove stvari Kakko veoma dalekke, terse sato od gnih ne strascite; Alli akkosu ovako dalekke, onesu istinite, i doghje dan ovega suda opchjenoga. Radi toga akkoste svjesni, i rasboriti, Kakkobiste imalli bitti u bitju, u komuse nahodite, nemojte odmizzat vrjeme sa posnatti vascju Krivinu, otidite pokajani, prid vascega sudza, termu rezzite: Pravedni sudzu od osvette odpusctinam nasce grjehe prie sudgnega dana: *Juste Judex ultionis, donum fac remissionis ante diem rationis*.

PRINAPRAVA

O Dugu, s'kogage Zerkovgnak usviscen do Velikoga Reda, dærscjan govoriti svakki dan veliko Pjenje, alli Kakkoje otisclo u obicjaj govorit officije.

Sveti Kragl David, Koije slozcio Pjesni, hocchje dase govore rasumno: *Psalite Deo nostro, quoniam Rex omnis terræ Deus, psalite sapienter*: Psal. 46. a rasumno hocchje rjeti Kakkonas uci sveti Ivan Slatovsnik, pjevat ne samo s'glasom, neggo i særzem, ne samo s'jesikom, neggo i s' dobrijem scivottom: *Psalere non lingua tantum, sed etiam vita*: Chrysost. in Psalm. 46. i svakkije Zærkovgnak dærscian govorit pod grjeh smærtni svakki dan, kad mosce, recceno pjenje, erse na ovo pudloscio, potomje osto uresceн svetijem Redom. Nekka sato moscete vi obsluscit ovu sapovjed, i govorit pjenje, Kakkose pristoi dobrijem zærkovgnakom: rasmisceglja tri stvari: najpærvo svarhu ove sapovjedi, paka u cemu stoi poglavito ova sapovjed, a najposlje okolisce ove sapovjedi.

Moscete rasmiscegljat tri stvari, sa Koje sapovigjeno Zærkovgnazim uresceníjem svetijem Redom da govore svakki dan Pjenje. Pærvije nekka Viscegni bude cjastjen s'djellima od Boggosctovja, i kvagljen sa tolike millosti, koje cini Pravonjernizima. Ovase cini bes pristanja na Nebbu u onoj Zærkvi slavodobitnoj, u kojubise imalla isgledat ova koja vojuje na semgli; Alli erbo vecchi dio Pravovjernikaa, zjechja mnosijeh posala, isabava, nemosce cesto cjastit Viscgnega s' reccenijem djellima od Boggosctovja, i od sahvaglienja, satoje zærkva sveta naredila, dase naghju zærkovgnazi bes posala vremenitijeh od gne pomosceni koichjese sabavgljat o reccenijeh djellih, ter sadrusciyat gnihove hvale s'onijem, koje davaju bes pristania Gospodinu Blasceni u Raju: *Sed illa sedes Cœlitum semper resultat laudibus, illi canentes jungimur*

alma

almæ Sionis æmuli. A tolizi Zærkovgnazi sovu ovo pjenje, kojeih cini prilicne Anghjelom, i Blascenizim, immenom od tegote, i tolizi, kad dospjedu sve Officie, govore hvla Boggu dasmose danas oslobodili od ovega kriscja.

Drugaje sværha, sa kojuje sapovighjeno zærkovgnakom urescenijem svetijem Redom, da govore svakki dan Pjenje: koris svete zærkve. Biusci ona dærpjena od tolizijeh nepriategljaa, koi neiscu drugo, neggo gne rasutje: ima veliku potrebu od priporuke, i od molitve. Gljudi, koi scivu na svjetu, radechi po vas dan, Kakko rekoh o poslih vremenitijeh, ne nahode vremena sa priporucit cesto Gospodino svetu zærkvu, i molitga daje uslobodi od progonstva, i od sille nepriatelske; satosuse isnascli gljudi urescenì svetijem Redom, koi stoje oko gne, ko vojnizi isabrani, cjuvajuchije od sasjeda, ter prikascivaju vecchje krat priko dan gne potrebe Gospodinu. Ova sabava zærkovgnakaa ovako ljepa, i ovako isværna moscese prilikovat sabavam Anghjelaa, koi cjuvaju, i brane dærscjave, i Kragljestva od poghibjaa, i od sasjedaa nepriateglszijeh, i onise mogu svat isabrani Pokrisari svete zærkve, sa opravgljat s' Boggom naj vecchje posle puka pravonjernoga, i s' gnihovijem molitvam cine vecchje krat, da pade Gospodinu orusceje is rukaa useto sa pedepsat grjeh umærlijeh, kakkose scti u svetomu Pismu, da ucini Moyses Prorok, erse Gospodin ganu na gnegove molbe, i ne posla puku ono slo, kojemu biasce saprjetio: *Placatus est dominus, ne faceret malum, quod locutus fuerat adversus populum*: Exod. 23.

Trecchja sværha sa kojuje sapovighjeno zærkovgnakom urescenijem svetijem Redom, da govore pjenje: koris gnihova, nekkase po putu pjenja svakdanjega sadrusce sasma s' Boggom, ter nekka steku jedno isvarsno sjedignenje, u komu stoi poglavito nascja svetinja. Opchjenje, i cesti rasgovori odkrivaju priateglstvo sklopjeno meghju dvoizom. Vi opchite s' Boggom na usdano, ne stoi sa vas sastor na gnegovijeh vratih, govorite s' gnime cesto. Blago vam, akko u ovo vrjeme steccete gnegovu gljubav, primitchjete veliku platu sa paklone od cjastii, i od hvalaa, kojemu prikascivate.

Rasmiscgljajte sad u cemu stoi poglavito sapovjed, koju imaju zærkvgnazi urescenì svetijem redom sa govorit Pjenje. Ovo odkrivaju one rjeci Innocenza trecchjega: *Stricte præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, ut divinum officium nocturnum & diurnum studiose celebrent, & devote*: c. dolentes de celebr. missar. sapovjedamo pod sveti posluch, da zærkovgnazi govore pjenje, i nochno i dnevno s' nastojanjem, i s' obvjettovagnem. Dvje stvari s' ovijem rjecima, iscte kakko vidite sveti Otaz u zærkovgnazih, kad govore recceno pjenje: nastojanje, i obvjettovanje. Nastojanje hocchje dase isgovaraju dobro rjecì, ter dase njedna ne ostavi dase ne jedu sa dospjetga prie, i oni koi njesu ovako nastojali posiuscjajte kakko biahu pedepsani od Gospodina na drugomu svjetu. Stitce u livadi zvjetnoj part. 1. lib. 1. c. 21. Kakko biasce umro jedan zærkovnak dobra scivotta, i Kakkoga po smarti biahu odonjeli u zarkvu sa ukopat; alli kad pjevahu Popov visce gnegova mærtva tjela ter priporucivahu Gospodinu gnegovu duscju: dase dignu is nenadke, s' velikijem cjuddom puka prikupgljena, is odra mærtackoga, ter da sjede pripovjedat velike, i neisbrojene mukke, koje biasce vidio na drugomu svjetu da tærpe tuscne dusce, meghju koijem, recce, da biasce vidio gneke koisu hossilli dughe, i pritescke scpaghe, koisuih pritesali s' velikijem skoncjanjem, i da scudechi snatti, kosu bili oni nesrechnizi: bimu recceno od Anghjela: onosu zærkovgnazi, koi na svjetu niesu nastojali govorit pjenje isværsno; ter, daih biasce Pravda Boscija osudila, da nosse one pritescke scpaghe punne rjeci ostavgljenijeh, kadga govorahu: Potom ovo dopripovighje, sctise u reccenoj livadi, dase opet slosci u odar mærtacki, ter prida duh Gospodinu; a puk, koi biasce vidio ovo cjuddo, i cjud

i cjno, ove strahocchje iside smeten is Zærkve, i uvjegban, koliko oſtro Goſpodin ſudi na drugomu ſvjetu iſta dobra diella s' nepomgnom ucignena. Takoghjer naſtojanje hocchje daſe pjenje poceto beſ potrebe ne oſtavglja, daſe ne prisjeza; er Kabdi jedan Zærkovgnak oſtavglio ſad jedno pjevanje na pocetku, ſad drugo napolovini, ſa raſgovoritſe s' Ceghjadettom umærlijem, ukaſobi mallu zjennu od Goſpodina, s' koijem govori, Kakkobi ukaſo jedan podloſcnik mallu zjennu od ſvoga Goſpodara, Kadbi oſtavio besſjedu, kojuje s' gnim poceo, ſa raſgovoritſe s' mlaghijem od gnega. A nahodeſe tolizi zærkovgnazi, koi prie negh doſpjedu ſve pjenje: budu progovorilli s' desſeterikom, i ne ukratko, negh ſa dugo vrjeme, i ne ſa potrebu, neggo ſa ſtvar od niſcta.

Naſtojanje hocchje najposlje, daſe obsluſcivaju naredbe, i nacin Kogaje zærkva ſtavila, ſa govorit pjenje. Obvjettovanje pak iſcte miſo ciſtu, alliti odluku, i pomgnu nepriſtavnu pjenju zærkovnomu. Imate radi toga, kad govorite pjenje, imat miſo, alli odluku ſa molit Bogga, er innako vaſce pjenje nebi bila molitva, kojuvam zarkva nareghiva. Kadbiſte vi ſctechi pjene iskalli koi redak, alli koje rjeci Svetoga Piſma, ſa sluſcitſe gnima u besſjedi, koju ſpragljate ſa ucinit puku na blaghi dan ovega, alli onega ſveza, nebiſte rad mollili Bogga, neggo naſtojali na besſjedu. Pomgna pak u pjenju zærkovnomu ima bitti nepriſtavna od poceka do ſværhe, i u ovo dobba nejmate mislit hotte o ſtvarih iſpraſnijeh, alli vremenitjeh, neggo naſtojat, illi dobro iſgovorati rjeci od pjenja, illi raſmiſcgljati ono ſctoſe u onijeh rjecih uſdærſci, illi dærſcjat Bogha u pameti koga hvalite, i cjaſtite s' pjenjem, nekkaſe on ne tuſci na vas, Kakkoſe gnegda tuſcjaſce na ſcidove, koiga s' uſtima cjaſtjahu, a ſærzem tlaccjahu: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe eſt a me*. Marc. 7. ſato kobi hotte poſto s' pameti raſpærſcjanom govorechi pjenje nebi bio beſ maloga grjeha: *Semper peccat venialiter qui voluntarie diſtrahitur in horis*: Croix lib. 4. de hor. Can. n. 1343. i dava raſlogh erje neprikloños hotjet govorit s' Boggom, i ſtati s' pameti raſpærcianom: *Quia eſt irreverentia velle loqui cum Deo, & non applicare mentem*. Ovochjete boglje raſumjet akko ſtanete raſmiſcgljat one rjeci, koje gori donjesmo Innocenza trecchjega: *Stricte præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, ut divinum officium nocturnum, & diurnum, ſtudioſe celebrent, & devote*.

Doghimo ſad na okoliſce meghju okoliſcima, koi cine pjenje zærkovno do krajna iſvarſno: moſceſe ſtavit najparvo vrjeme. Jutrigna akkoſe nije rekla vecer, imaſe rjeti u jutro ranno, illi ſa najmagne prie miſſe. Stari Naucitegli, koiſe mogu vighjet u katalanu: *De horis* Canonic. c. 4. n. 9. govorahu da zærkovgnak grjeſci ſmartno, koi beſ uſrokka priſtupa na Otar, ſa rjeti miſſu, beſ jutrigne reccene, ſaſve da novi Naucitegli ne sljede gnihov nauk; urechjete rjeti prie objeda vecernju, i po objedu! Kad nebiſte mogli rjeti pjenje u reccena vremena, govori Sveti Antunin, dagaje boglje rjeti prie neggo poſlje: *Melius eſt prævenire quam tardare*: part. 3. t. 13. c. 4. A koiga zærkovgnazi pocnu govorit po veceri, a koi uru prie negh otidu u odar govore: *Jam lucis ordo ſydere*, A koi po ure prie po nochja: *Dominus Deus, qui ad principium hujus diei?* Drughje okoliſc, koi cini pjenje zarkovno iſvarno do kraja: mjeſto. Nejmate govorit pjenje u jednomu mjeſtu, u komuſe moſcete laſno raſparſcjati; na priliku, nejmatega govorit na putu, po komu ſvak prohodi, ni ghdjeſe cegljad igra, alli ſmije, alli raſgovara; a tolizi iſctu ova mjeſta; i prigode od raſpærſcianja. Trecchje okoliſc, koi cini zærckovno pjenje do kraja iſvarſno, priſtojan nacin od tjela. Nejmate govorit pjenje sjedechi neskladno, ni leſcechi na odru, akko njeſte nemochni, erſe ſcti u reccenoj hvadi zvjetnoj: da govorecchi dva zærkovgnaka na odru zærkovno pjenje: pri-

prikasaimse hudoba s' kadillom u ruzi, ter daih okadi smærdechijem sumporom, govorechiim : Takoj molitvi pristoise ovi tamjan.

Pitajte najposlje, kad dospiete pjenje u Gospodina prosctenje sa rasparscjanje kojeste imalli priko gnega, i sa nepomgnu, kojuste stavili u pjenju, ter reczite pokajani onu molitvu : *Sacrosanctæ, & individuæ Trinitati &c.* Koja nossi sobbom prosctenje dopusceno od Svetoga Oza Pape Leonu dessetoga. Imate najposlje snatti, da zærkovgnak, koi usciva dobra zeikovna, i ne recce sa lotroistvo pjenje : darscjanie vratit ubogarim, alli zærkvi, Kolikoje dignuo, kadga nije reko, i nejma cekkat daga ossudi na ovo vracchjenje, Biskup, erje Lebsandro sedmi sappovidio, dase ne dærsci ovi nauk : *Non debetur in Conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eo quod sit pœna.*

RASMISCGLJANJE DRUGO

O Paklu.

1. RAsmiscgljajte da bitje ossudjenikaa u paklu, biusci jedno bitje od same tughe, odmecchje od sebbe svakko dobro; satoje isto uljestit u onu jammu, koliko odrechitise od svakke radosti, od svakkoga vesseglja, i od svakkoga uscivanja otidite mallo s' pameti po semgli, sa vighjet sve ono sctovam mosce donjet koju slas, i ugodnos, na priliku svjetlos bjela dana, raskosce mirisnoga perivoja, opchjenje s' drasijem priateglima, obilne tærpese, igre, lov, slatko pjevanje, i udaranje Zjennu svjettovnu, parve cjasti, mudros, bogastvo, i ostala dobra, koja snate, njedno reccenijeh dobara uscivaju ossudjenizi, dospjelloje sa gnih uscivanie, isgubillisuih svijeh, ter isgubillisa svegh. *Cessavit gaudium timpanorum, quievit sonitus lætantium, conticuit dulcedo citharæ .... deserta est omnis lætitia, translatum est gaudium terræ.* Isa. 24. Ussillovanisu tærpjet u vjek vjekaa rasluccenje od svijeh dobara, i snaju do isto da nechje imat njednu rados, njedno vesseglje, njedno uscivanje, i sa gnihovu vecchju nesrecchju, isgubilisu isto uffanje od radosti, i od uscivanja. Drusichje uscivat vedro Nebbo, i plodnu semglju, drusi svjetovne cjasti, i Zjennu od puka, drusi subo slato, i cisto srebro, drusi slatku pjevanje, i udaranje drusi pitja, i jestojske isabrane, a tolizi lize Boscije, i dobra varhnaravna u Kragljestvu Nebbeskomu, oni nechje u vjeke obit jednu kapglju one slasti, nechje nigda uljestit u gnihovo særze rados, nigdase nechje obssellit. Po ovemu moscete posnat mahnitos od grescnikaa koijemse nehaje ostat po sve vjeke bes svijeh dobara, sa uscivat jedno dobro grescno bjegutje, i potisceno. A Kakkosu sljepi! Alli nije dobara, i radostii na semgli, Kojese mogu uscivat bes grjeha? Odgovaraju, da trjebuje tjelu pogodit, ermuje trudno scivjet bes nasladaa puttenijeh. Da Kakkochje scivjet bes gnih, i tjelo, i duscja, ne sa Koje godiscte, nu sa vjek nedospjetni? Akkovas sad pritescju sladosti od grjeha, i naslade sabragnene, odalescitese od gnih, da ne ostanete po sve vjeke bes svijeh dobara, mærsite na vasce nerasborstvo, akkostese sajedan kus meddeni stavili na poghibju sa isgubit, i naravna dobra, i værhnaravna, i isti vir od svijeh radostii.

2. Rasmiscgljajte da ossudjenizi u paklu, ne samo nechje imat njedno dobro, negocchje bitti ussillovani tærpjet svakko slo, erchje sve tughe, i sve mukke na gnih nasærnuti. Pocnimo od mukkaa, koiechje tjelo tærpjet u svijeh svoijeh chjinchjegnih. Bitchje muccene occi ossudje-

djenikaa s' tminam one strahovitte tamnizze, s' dimmom Koichje is gnihovijeh occi vadit suse, s' nakasnima ussonijem, særdani nemillijem, s' hudobama neisbrojnijem, Kojechjeih sadirat bes pristanja, i progonit. A Kojachje bitti mukka ossudjenikaa imat svegh prid occima ono cegljade, Kojeimje bilo usrok od ossudjenja? Bitchje muccene usci s' glassovima strahovitijem tolizijeh ossudjenikaa, koi satvoreni u onoj tjesnoj tamnizzi, necchje drugo cinit, neggo sckripat subima, neggo revat, neggo psovat, i proklignat. Proklignatchje Ispovjednik pokornika, koimuje isvadio is usta odrjescenje nedostojno, a pokornik Ispovjednika, Koigaje nedostojna odrjescio. Bitchje mucceno obognanje slijem vognom onega mjesta sadusцена, u kojechjese sve gnussobe semaglske islit, Kakko govori Sveti Tomas in 4. dist. 47. q. 3. na dan sudgni, i smradom nepristavnijem, Koichje is onijeh telesaa smærdechijeh islasiti. Muccenochje bitti okuscenje sargbenom sceghiom, i gladom passijem, i nechje mocchi s' drusijem pitjem ugasit ossudjenizi gnihovu sceghju neggo succim smajnom, i s' jedom Zærnokruscnijem, ni drughu jestoisku prinjet ustim, neggo isto svoje meso, Kojechje kidat nemillo s' miscizze. Bitchje mucceno najposlje tizanje, opchjeno chjuchjenje od svijeh udaa, i bitchje mucceno sasvijem mukkam radi toga tærpjetchje ossudjenizi u paklu, i simu, i vruchinu, i boles od glave, i od subaa, i od Zrjevaa, i svescтolu tærpjeli na semgli sveti Muccenizi od najhudijeh samosilnikaa; alli Kakko govori sveti Jerolim, chjuchjetchje grescnizi sve mukke u paklu u samomu oghgnu: *In uno igne peccatores omnia supplicia sentiunt in inferno*: Hier. epist. paad Pammach: koije ovo ogan, Koliko raslicjan nascemu oghgnu? Nacegaje Gospodin stvorio sa nasciu koris, i sa nasciu utjehu, a onega, sa pedepsat grescnike, i sa muccit ossudjenike, radi toga Udjeliomuje drughu krepos, drughu moch, i drughu scestocinu. sadmi rezzite: imateli særze tako hrabreno, sa pribivat u onemu oghgnu: *Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante*: Isa. 33. A njeste vi oni mekoputnizi, koi bjescite od svakkoga truda, koi nemoscete nossit koscjuglju mallo debglju, ni lescjat na odru mallo tværdjemu; da Kakkochjete gorjet un onijeh plamijh, Kakkochjetese topit. na onoj sceravi? Cekkam dami odgovorite: akko budemo ossudjeni u pako, imatchjemo ustærpjenstvo: ustærpjenstvo u paklu. Nije ustærpjenstva tako velika, tako stavna, tako nepridobiena, koje mosce podnjet mukke onako krute, i scestokke. Radi toga sad vi muccite s' pokorom vremenitom ono tjelo, s' kojemste Bogga uvrjedili da ne bude mucceno u paklu s' oghgnom vjekuvjecnijem, mærsite na vascju mekoputnos, terse prikascite spravni Gospodinu, tærpiet mukke vremenite, sa oslobaditse od vjekuvjecnjeh: *Hic ure, hic seca ...... ut in æternum parcas*.

3. Rasmiscgljajte, da sasve dasu mukke nadvornje Kojechje tjelo tærpjet u paklu veoma krute, i sestokke; niscta ne magne Krutijesu, i scestozijesu one, s' koijemchje bitti mucena duscja u svoijeh mochich unutargnijeh. Ochjuchjetchje rasum jednoga ossudjenika mukku neisreccenu nahodechise dalekko od Bogga, Koije bio sværha duscije najposljedna, dalækko od gnegova lijza blascenoga, dalekko od one vjecne cestitosti; sa uscivat Koju, bioje tuscjan isveden na svjet is tminaa od niscta. Ah njesam bio stvoren, govoritchje, sa pribivat s' hudobama u paklu, neggo sa kragljevat s' Anghjelima, u Raju: O nobi bilo mjesto moga scivotta vjekuvjecnoga, dasam mallo potrudio, ter ucinio, ono sctose hotjello sa uljestit u Kragljestvo Nebbesko, sadbihse nahodio gori s' tolizijem zærkovgnazima, koisu samnom scivjeli; i opchilli; alli ersam propustio moja dærscjanstva, nahodimse: dalekko od gnih, istjeran is Raja, i is onega mjesta blascenoga. Ah Raju, ljepi Raju, tot njesi sa menne, totsame isgubio totsam na tebbi Koisi stan od svijeh dobara, pako, mjesto od svijeh mukaa, promjenio? Posnatchje da nije nacina sa

oslobodit se od ovijeh mukaa, ter dachjeih tærpjet u vjek vjekaa, i ovo sposnanje, cinitchjemu chjuchjet svakki cjas sve doscjastvo vjekuvjecjanstvo svoijeh mukaa. Obratitchjese ossudjenik s'uspomenon na sad, sa vighjet scivot proveden na semgli, i nechje nachi nista u gnemu stochjega rasgovorit, neggo tolike klinne, Koichjemu slosærdno opako særze Zjepati, a ossobitochjega probadat usrozzi gnegova vjecnoga isgubjenja, stvari sve od nista, i od Koijehse mogo daje hotio, veoma lasno sacjuvat, na priliku od one dobiti nepravedne, od one osvete, od onega gljudskoga obsira, od one bludnosti, raditoga vecchjechjese jaddat, i tuscit, govorecchi: Ah menne nesrechnoga sastosamse isgubio u ove tughe! obiscjosam jednu kapglju medene slasti, i nahodimse na smærti, Kojame nechje nigda umorit: *gustans gustavi in summitate virgæ ..... paulu-lum mellis, & ecce ego morior!* 1. Reg. 14. Totsu bile toliko potrebne one grescne naslade da sa uscivatik imosam isgubit, i tjelo, i duscju, stose hotjello sa pridobit nerasloscita pohotjenja, da sastoih njesam pridobio? I toliko vecchje bitchje muccena uspomena ossudjenika, ukolikomuchje dohodit na pamet tolizi nacini, Kojeje imo, sahranitse: Ah govorascemi Ispovjednik: dase pridobijem, da ostavim ono priateglstvo, da ne idem u onu Kucchju, da vratim tughje, dase smirim s' ne priategljom: da sastoga njesam posluscjo? Kadsam cinio duhovne sabave sposnosam sto hocchje rjeti: ossuditse po svevjeke, i sa koje vrjeme cjuvosamse od svakkoga grjeha, da sastose njesam cjuvo sve dni od scivotta? Ah dasamse cjuvo, nebih sad gorio u ovemu oghgnu; tuscna menne, sasto njesam prie mislio o ovijeh stvarih, kadsam imo vrjeme, nacin, i millos, sa oslobodit se od ovijeh mukaa? Mærsjetchje na nepomstvo, terchjese kajat, erse nije u svoje vrjeme okoristio. Nad svijem mocchima od duscje bitchje muccena voglja ossudjenika, erchje scegljet svegh ono sto nechje mocchi nigda imat, a mærsjetchje na ono, od cessase necchje mocchi nigda oslobodit, i Radi toga udritechje sad u djella od rasargbe, sad od neuffania, sad od slovoglje, skojemchje svoje mukke usmnascjati, Marsjetchje na Bogga. Kakko ono na osvetiteglja svoijeh urjedaa, Marsjetchje na hudobe, Kakko ono na sluscbenike Pravde Boscjanstvene, Marsjetchje na sveze Kakko ono na potvarditeglje Boscije ossude; Marsjetchje najposlje na sebbe istoga, proklinajuchi grjehe, sa Kojese ossudio. Kadbi imao jedan ossudjenik doli u paklu na svoju sapovjed ono vrjeme Koje vi trattite isprasno, Kakkobise gnime okoristio, Kojubi pokoru ucinio? Odrediteje vi ucinit sad, kad moscete, i Kadachje ona bitti primjena od Gospodina sa vasce grjehe, sahvalitemu davasje oslobodio *od pakla*, u Komuse nahode tolizi *Zarkovgnazi*, Koisuga magne od vas uvrjedili, ter rezzite: *Nisi quia Dominus adjuvit me paulo minus habitasset in inferno anima mea* Psal. 93. dame Gospodin ne pomoscce, duscjabi moja u paklu pribivala.

RETI DAN

RASMISCGLIANJE PARVO.

O vjecnosti paklienoj.

1. RAsmiscgljajte Kakko vjek pakljeni nechje dospjet nikadar. Dospjetchje Cessarstva kragljestva Darscjave, Gradovi, i svesstose nahodi na semgli, a vjek nechje imat svarhe. Jestelli igda stalli pomgnivo rasmiscgljati stoje vjek pakgljeni? Akko njeste, nu stanite sa mallo. Rasmiscgljajte

te da nahodechise vi u paklu ſa vaſce grjehe, ter gorechi u onemu oghgnu onako moguchju, i onako ſceſtokku porucivam Goſpodin po jednomu Anghjelu : ſtojte veſſelo, er vas hocchju na ſvarhu iſvadit iſ te pecchi, i oslobodit od tijeh mukaa. Kad? nakon ſto godiſctaa? malloje, nakon ſto tiſſuchjaa godiſctaa? Malloje nakon deſſet ſtotinaa tiſſuchjaa godiſctaa? Malloje i to. Iſvaditchjuvas Kada proghju tolike ſtotine tiſſuchjaa godiſctaa, Koliko biaſce Kapaglja vode, koje uſrokovaſce opchjeno potopjenje ſvega ſvjeta. Sctobiſte rekli na ovo navjeſctenje, nebiſte oncjas iſgubilli ono uſſanje, Kojebiſte bili ſtekli u pocetak? Niſcta ne magne ovobi navjeſctenje biloi veoma drago, i ugodno oſſudjenizim. Kada proghju tolike ſtotine tiſſuchjaa godiſctaa, koje odgovaraju onim kapgljam, nechjeſe ni mallo vjek skratiti. Prochje vas oni broj, ne jedan put, neggo tiſſuchju putaa, neggo ſto tiſſuchjaa putaa, ter opet ſto tiſſuchjaa, a vjekchje bitti na pocetku. Strahovitto vjekuvjecjanſtvo kote moſce slabom pameti dohititi, kote moſce raſumieti? A vi zjenite da nije ſlo veliko ſtavitſe na poghibju ſa uljeſtit u ovi vjek, i tarpjet mukke nedopjetne, i neiſvætſcive. Ja ſnam daſe jeſcite raſmiſcegljajuchi ogagn, koi daſcdje na opaku Sodomu, i niſcta ne magne, onaſe obrati u pepeo u jedan cjas bjeguchi : *Subverſa eſt in momento lament.* Jer. 4. Da ſtochje bitti kada uſpada na vas, akkoſe oſſudite, potop oghgneni, ne ſa jedan dan, alli ſa jedno godiſcte, neggo ſa vecchje od ſtotine tiſſuchjaa godiſctaa, neggo ſa vjek nedoſpjetni? Cinite ſada zjennu akko moſcete od cetardni ovega ſcivotta bjeguchjega pri vjekuvjecjanſtvu cinite zjennu od cjaſti, i od ceſtitoſtii pri vjekuvjecjanſtvu; ochjutite onu slas puttenu, ono medeno nasladjenje : alli prije neggoga ochjutite, ſpomeniteſe, daga imate plachjat s' mukkam vjekuvjecnijem, i s' oghgnem, koiſe nechje, igda ugaſit : *Momentaneum quod delectat, æternum quod cruciat.*

2. Raſmicgljate Kakkoje ne ſamo vjek beſ ſvarhe, nu i beſ promjene u ſvoijeh mukkah, jerbochje ſvegh bitti iſte, nigda magne, nigda kratchje, nechje igda imat utjche. Svakko ſlo ovega ſcivotta ima ſvoj red, ſad pocigne, ſadſe uſmnaſcja, a ſadſe vratchja na ſad. Nije oghgna tako ſceſtokka, koi na ſvarhu ne puſti nemochnika, nije boleſti tako cemerne, koja najposlje ne umine, biuſci ovo narav ſalaa ovega ſvjeta, da nemogu bitti ni ſaviſce oſtra, ni ſaviſce duga : *Nemo poteſt dolere multum, & diu :* Senec. c. 18. Alliſe ovako ne dogaghja u paklu, ondiſu mukke priſceſtokke, i vjekovitte, i Kakko pocnu, tako sljede, terchje sljedit po ſve vjeke beſ ikkave promjene, i beſ ikkakve utjehe. Sveghchje gorjet oſſudjenizi u iſtomu oghgnu ſveghchje chjuchjet iſto peccaljegne, iſto skoncjanje, i iſtu boles ſveghchjeſe nachi u iſtijeh tminnah, u iſtomu ſmradu, s' iſtom ſceghjom, s' iſtijem gladom, s' iſtom druſcbom, necchjeſe mocchi nigda krenut s' mjeſta, nechje mocchi nigda otjerat s' pameti miſo od vjcka neſrechnoga, ter nahodechiſe u ovijeh mukkah nechje imat nigda utjeeh. Na ovemuſe ſvjetu tærpe raſlicne mukke, alli oblakſcjaju s' koijem pokrjepjenjem; alli s' kojom slaſti. Leſcjaſce Job na ſmetgliſtu, alliga pohodiſce u onemu tuſcnomu bitju gnegovi priategli; pribivaſce Lazzar gladan, i pun ranaa na vratih jednoga Bogatza; alliſe naghjoſce kuczi gljubeſcglivi termu pri toli bjednomu bitju, ranne ljecjahu, liſajuchi, i ghdje narav ne pomaga, pomaga millos, i Goſpodin, ſad s' unutargnijem radoſtima, ſad s' occitijem cjudeſſima, i akko ne s' druſijem, a ono s' uſſanjem vjecnoga uſcivania. Alli oſſudjenizi Kojechje pokrjepjenje imat, koju rados, koju utjehu? Niednu u vjeke nigda nechje vighjet u onijeh tminnaah ſuncjanu ſvjetlos, nigda cjutit dobru rjec un onoj skvizzi, nigda imat kapglju vode u onoj ſceghi, nigda mærvu kruha pljeſnavoga u onemu gladu, nigda raſgovor u onijeh mukkah, nigda uſſanje od slobode u onemu ſuſcjanſtvu.

 ſalu-

ʃaluduchje cekkat utjehu od vremena, er vrjeme ʃa gnih ne tærci, ʃaludu od Bogga, erchjeʃe Goʃpodin gnima rugat, *illos autem Dominus irridebit* : Sap. 4.

Saʃve daʃu priʃceſtokke mukke pakgljene, ʃaʃve daʃu nedoʃpjetne, ʃaʃve da njemaju, i da nechje imat u vjeke njedne promjene, ni utjehe; niʃcta ne magne nepedepʃce Goʃpodin oſſudjenike, Kolikoʃu oni doſtojni daih padepʃce ʃa gnihove grjehe, *neggo magne citra condignum*. Po ovemu moʃcete dochi u ʃpoʃnanje od opaccine, i od hudoſti grjeha ʃmærtnoga koi ni s' mukkam pakgljenijem nije doſtojno pedepʃan. Akko vi nagn ne mærʃite iʃ ʃærza, illiſte ʃvjes iʃgubilli, illi ne vjerujete da jes pako.

3. Raʃmiʃcgljajte Kakkoʃu mukke pakgljene, ne ʃamo beʃ ʃværhe, ne ʃamo beʃ promjene, i beʃ utjehe, nu joʃcter beʃ ljeka, i beʃ nacina, ʃa od gnihʃe oslobodit. ʃcegljetchjega oſſudjenizi, iʃkatchjega; alliga nechje nachi: *Non eſt illis medicamentum*. Ah dabi mogli jednom umrjeti, i doʃpjet ʃcivot prineʃrechni! ʃvatchje ʃmart s' jadnijem glaʃom: Ah ghdjeʃi draga ʃmærti? Alliimʃe ʃmært nechje oʃvat. Trjeskovi, ſtrjele, puʃcke, maci, obratiteʃe prema nam; i vi lavi, i ʃmaj najnemilii, naſtupite na nas, ternas ʃværʃceno raʃdærpite. Plami oghgnivi jes toliko godiʃctaa danas pærlite, jednomnas ʃaʃvijem raʃpærʃcite. Hudobe, jes toliko godiʃctaa, danas muccite jednomnas ʃaʃma ʃmaknitte. Priſtavite na ove, nove mukke, iʃ mislite nove pedepʃe, ʃvechjemo pritærpjet dobrovoglno, ʃamonas, na koimu drago nacin, dovarʃcite! Ovakochje uʃdiſſat neʃrechnizi, alli ʃaludu, nenahodechi ljeka ʃa gnihovijeh boleſtii, ni nacina, ʃa oslobodit ʃe od onijeh mukaa. Punni pomame proklinatchje oza, od kogaʃu primili ʃcivot, i Matter, kojaih nije ʃaduʃcila. Sadmi rezzite, alliʃu ovo pripovjeſti iʃmiʃcgljene, alli iſtine vjekuvjecne? Odgovaratemi daʃu iſtine vjekuvjecne, erbonas uci ʃveta Vjerre. da jes pako ʃa ʃlijeh, i daʃu gnegove mukke priʃceſtokke, ter da ʃa gnih nije ljeka: *Non eſt illis medicamentum exterminii*: Sap. 1. Kadbih ja govorio ozvjeku pakgljenomu s' nevjernizima, alli s' Kipoklagnaozima, Zjenim dabiʃe, i nevjernizi, i Kipoklagnaozi najeʃcili, a govorim s' pravovjernizima, koiʃuʃe rodili, i odkranili u skutu ʃvete Zærkve, govorim s' Zærkovgnazima, koi s' vjekom ſtraʃce greʃcnike, i oniʃe nechje najeʃcit, i oniʃe nechje priſtraʃcit raʃmiʃcgljajuchi ovi vjek? Duʃcje beʃ ʃvjeſti, i beʃ raʃborſtva, akkoʃe ovdi nahodite, oʃvjeſtiteʃe; akkoſte doʃad drjemale, probuditeʃe, ter ſtanite tiko raʃmiʃcgljat oni vjek, ʃceſtokke mukke koga nechje imat nigda ʃværhe, nigda promjene, nigda utjehe, nitichje oſſudjenizi iʃnach ljeka, ni nacina, ʃa od gnihʃe oslobodit, ter kada doghjete od gnega u ʃpoʃnanje, i od onijeh mukaa: ʃahvalite Goʃpodinu, davas nije tiʃnuo u oni jaʃ ſtrahovitti, u Koiʃuvas priteʃali vaʃci grjeʃi, i pokliʃe ʃa jedan ʃam grjeh ʃmærtni ide u pako, odredite iʃ ʃvega ʃærza, daga nechjete nigda ucinit.

PRINAPRAVA

O Dærʃcjanſtvu, Koje ima jedan Zærkovgnak prikaʃcivat Goʃpodinu poʃvetiliʃcte, alli govorit Miſſu.

POʃvetiliʃcteje Goʃpodinovo jedno djello, od koga nemoʃce bitti niʃcta ʃvetije ni na Nebbu, i na ʃemgli: ovako govori ʃveti Bonaventura: de inſt. Novit. part. 1. c. 11. *Quo nihil ſanctius, & devotius poteſt eſſe in Cælo & in terra*. Iʃ ovega sljedi, dabi Miʃnizi imalli ſtavit ʃvu pomgnu, i ʃve

ſve naſtojanje, ſa govorit Miſſu s' najvecchjom iſværſnoſti, i boggogljubnoſti; erbo akkoje proklet od Goſpodina oni Cjovjek, koi cini nepomgnivo gnegov poſo, Kojechje prokleſtvo metnut na onega, koi cini nepomgnivo djello ovako ſveto, i Boſcjanſtveno? ſato nekka ne pade na vas ovo veliko prokleſtvo, jachjuvam ſtavit prid occi dærſcjanſtva jednoga Zærkovgnaka, koi govori Miſſu, ter dat nacin Kakkoſe imaſu obsluſcivat. Gnekaſu dærſcjanſtva, kojaſe imaju iſpugnat prie Miſſe, a gneka po Miſſi. O ſvjehchjemo u Kratko govorit.

Prie Miſſe ima Miſnik naſtojat na dva pripravgljenja, na pripravgljenje od tjela, i na pripravgljenje od duſcje. Pripravgljenje od tjela ſtoi u poſtu naravnomu na taki nacin, da akko hocchje rjeti Miſſu, od po nocchja nemoſce uſet niſcta po uſta ſctoje jeſtojska alli pitje, illi akkoje uſeo, trjebaje, da ono jutro ne priſtupi k' Otaru, ni prikaſce Goſpodinu Poſvetiliſcte. Dobroſe cjuvat prie Miſſe, i od Tabaka, er ſaſve daſe nahodi Nauciteglia u Diani part. 5. tract. 13. reſ. 1. Koi uce, da Tabak ne raſbija pos naravni, niſcta ne magne, priſtoinijeje, da ono jutro, u koje jedan ima primit Goſpodina u ſvoje pærſi, ne uſme prie gnega ni tabaka. Ovo pripravgljenje od tjela ſtoi, i u skladnoſti od haglinaa, s' koijem Miſnizi imaju priſtupat na Otar, radi toga govori ſveti Jerolim: *Religio divina alterum habet habitum in miniſterio, alterum in uſu, vitaque communi*: Hier. in cap. 44. Ezech. I u ciſtochi od rukaa, koje dærſce, i djele Tjelo Goſpodinovo; er njeſmo naucni, veli ſveti Tomas tizat gnuſnijem rukama ſtvari od velike prozjene: *Aliqua pretioſa tractare non conſuevimus, niſi manibus ablutis; unde indecens videtur, quod ad tantum Sacramentum aliquis accedat manibus etiam corporaliter inquinatis*. S. Thom. in 3. part. q. 83. art. 5: Pripravgljenje paka duhovno ſtoi u duſci ciſtoi, i ne iſgnuſcenoj grjehom ſmartnijem. Kadbi po neſrecchi jedan Miſnik upo u grjeh ſmærtni, nebi mogo priſtupit na Otar, ſa rjet Miſſu beſ Iſpovjeſti, er ſveti Pavo govori, daſe iſkuſcja prie negh sjede ſa onu tærpeſu, ſa goſtitſe tjelom, i Karvi Goſpodinovom. *Probet autem ſe ipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat*: pa ad Corint. 11. A ovo iſkuſcjanje, tomaci ſveta skupſctina Tridentinska ſeſſ. 13. c. 7. daje Iſpovjes, nitibi mogo tad priſtupit na Otar s' boleſti iſvarſnom, ermu ovo ſabragniva reccena skupſctina s' ovijem rjecima: *Eccleſiaſtica conſuetudo declarat eam probationem neceſſariam eſſe, ut nullus ſibi conſcius mortalis peccati, quantumvis ſibi contritus videatur, abſque præmiſſa Sacramentali Confeſſione, ad Sacram Eucbariſtiam accedere debeat*. Samobi mogo priſtupit na Otar s' boleſti iſværſnom, kadbimu bila velika potreba rjet miſſu, na priliku, da ne oſtane u dan ſvetacni puk beſ gne, i kad on nebi mogo nachi Iſpovjednika, ſa iſpovighjetſe; allibimu tad oſtallo dærſcjanſtvo iſpovighjet grjeh Koliko prie, Kakko nareghiva ſveta skupſctina: *Quod ſi neceſſitate urgente Sacerdos abſque prævia Confeſſione celebravit, quam primum confiteatur. Onb, quam primum*: Koliko prie, hocchje rjeti, illi oni iſti dan, illi nakon tri dni, illi ſa najmagne, Kakko gnezi tomace, koiſe mogu vighjet u Kardinalu de Lugo de Sacram. Euch. diſp. 14. ſect. 7. n. 159. Prie negh opet recce Miſſu.

Alli vi nejmate bitti mirni od ovega pripravgljenja, koje ſtoi u duſci neiſgnuſcenoj grjehom ſmærtnijem, neggo imate naſtojat otit na Otar s' duſcjom ciſtom, i neognuſcenom s' grjehom malijem; er mali grjeſi prem da ne ubijaju duſcju, niſcta ne magne, veli ſveti Bonaventura da cine Cjovjekka mlaka u duſci: *Non ſolum enim mortalia vitanda ſunt, ſed etiam venialia peccata ... quæ licet non occidant animam, tamen reddunt hominem tepidum*: S. Bonav. de præpart. ad Miſſ. c. 7. A ſveti Antunin govori: da ſaſve da grjeſi mali njeſu prema gljubavi Boſcijoi, jeſu

su nissta ne magne prema gorusctvu od gljubavi, i akko ne discju plod, a onosu usrok na koi nacin, dase isvadi magni: *Etsi venialia non sint contra charitatem, sunt tamen contra charitatis fervorem, & impediunt actualem devotionem, & per consequens, vel fructum impediunt, vel minuunt*. S. Antonin. part. 3. t. 13. Jase cjuddim Kakko gnezi govore Missu sa petnes, sa dvaes danaa, a gnezi sa trjes danaa bes ispovjesti; allise nejmaju od cessa ispovjedat? A oni grjesi mali, u koje upadaju svak ki dan, i vecchje krat priko dan, one rjeci bodesceglive, one rjeci isprasne, ona nepomgna u stvarih duhovnijeh, ono rasparscianje na Officiu, oni rasgovori u Zærkvi, ona tasctina, ona Zjenna od sebbe, ona gljubav saviscnja prema svojoj Cegljadi, njesu dosta sa primit odrjescenje? Nissta ne magne s' ovijem malijem grjesima, i s' drusijem prilicnijem ovim, idu na Otar, ter prikascivaju veliko posvetilisćte Gospodinu. Nemojtese vi u gne isgledat, neggo prie Misse occistite duscje vasce, ne samo od grjehaa smærtnijeh, neggo i od malijeh.

Alli sveti Tomas osvem ove daglje priprave isćte u Misnizih, i blisçju. Prilikuje ovi sveti Naucitegl duscju jednoga Misnika Telesniku, visce kogase stavglja sveti Prices, i Kakkose Telesnik najpærvo opere, pak savije, i isajedi, a najposlje osusci na sunzu, tako i Misnik, koi hocchje primit Tjelo Gospodinovo, ima najpærvo oplakat duscju susama. Svetise Andrija is Avellina ispovjedasce svakki dan, i kadgod vecchje krat na dan; a pak ima saværnut tjelo, ter ucinit koju pokoru. Gnezi imaju obicjaj biccevatse prie Misse; a najposlje ima na gorusctvu od gljubavi osuscit svakki so sok, i svakku mokrinu od sceglјaa telesnijeh, ter rascech særze u gljubavi Boscijoj, a duscju uresit s' ostalijem Krepostima; Issukærsje hotio po smærti bitti ukopan ne samo u jedan grob novi, neggo ismasan s' mirisnijem vognima, sa pokasat miris od Krepostii, kojese imaju nachi u jednomu Misniku, kad ide na Otar. Radi toga imate prie Misse istrattit koje vrjeme u molitvi pametnoj, rasmiscgljajuchi Velicjanstvo onega Gospara, koga imate primit u pærsi, i potisćtenos vascega bitja. Sveti Pio peti, premda na gnega biahu bili naslogneni svi posli svete Zærkve, i svjeta Kærstjanskoga, nissta ne magne, spravgljascese na Missu s' dugom molitvom, a gnezi Zærkovgnazi dignuse s' posalaa vremenitijeh, o kojehsuse do onega dobba sabavgljali, i vecchje krat s' igre, alli s' isprasna rasgovora uljesu u Zærkvu, ter negovorechi ni one molitve, kojesu odredjene, sa spravitse na Missu, obukuse u hagline redovnicke, i otidu na Otar. Ovoje priprava, koju isćte od Redovnikaa djello ovako sveto, ovako isvarsno, i ovako Boscjanstveno?

U vrjeme od Misse dærscjaniste snatti sve nacine stavgljene illi od sakona Boscijega, illi Zærkovnoga, i sve naredbe od Missala, kojese u gnemu usdærsce, nastojte njednu ne propustit, Bitchjete cjutti, dase Missa ima govorit s' vissokijem glasom, alli ne toliko vissochijem, da ostane smetena boggogljubnos onijeh, koije slusçjaju, takoghjerste cjulli govorit: da Missa ima bitti Kratka, to jes nejmase u ono vrjeme cinit molitva pametna, nitise imaju pristavgljat molitve neobicjajne; alli nejmate bitti u broju onijeh, koise dice Kratkom Missom. Slusçjasce Dum Ivan Avila oni veliki slusçbenik Boscii Missu jednoga Zærkovgnaka, koije govorasce bærso, i s' velikijem pogærdjenjem, ter nemoguchi gledat toliko potlaccenje, i toliku nezjennu od Tjela Gospodinova: dignuse s' mjesta, na komu Klecjasce, ter otide put Otara, sa upravit svjechju, koja biasce nagnuta, i u isto dobba recce polako Misniku: datije priporucen Ti, koga dærsçisc u ruzi, erje sin, i dobra Oza, i dobre Mattere. Ove rjeci reccene od Ivanna s' dobrijem nacinom, tako Krenusce onega Zærkovgnaka, da oncjas isa Misse otide nach Dum Ivanna, Kleknu prid gnega, i s' velikom bolesti, i smutgnom pri-

pripovighje ſvoj grjeh. Gnezi govore: daſu Kratzi. ſa ae dodjevat puku, i ne dærſcjatga toliko vremena Klecechi. Telčto erſe puk tuſci, kad Goſpodin, i Angbjeli uſcivaju, u iſtinu ne doſpijeſe bærſo Kragljeva tærpeſa, daſe sluſcbenizi, koiſu oko gne, ne umore. Najposlje Miſſa ima bitti boggogljubna, imate priko gne pribivat na Otaru s' velikom skupgljenoſti, nejmate vartchjet occima, ni gledat ko ulaſi u Zarkvu, naſtojte ſadruſcit rjeci nadvornie s' ganutjem unutærnijem od ſærza, probudivajuchi u vas veliku gljubav prema Goſpodinu, koi pribiva u ſvetotajſtvu od Otara.

Po Miſſi nejmateſe ſaboravit od Goſpodina, koije doſcjo k' vam, neggo imate pribivat s' gnime ſa koje vrjeme Klagnajuchimuſe, i ſahvaglivajuchimu na daru Boſcjanſtvenomu, Kogaſte primili. Sveti Pio peti, od koga gori ucinismo uſpomenu, tratjaſce ſvakki put iſa miſſe jednu uru u molitvi. Akko vi nemoſcete iſtrattiti zjelu uru, naſtojte iſtrattiti cetværti dio od gne u ſahvagljenju; Kadbiſte iſtrattili Kratchje vrjeme od ovega, a joſc gore, Kadbiſte oncjas iſa Miſſe iſiſcli na dvor iſ Zærkve, terſe poceli raſgovarat, ſmijat, vikat, oſvem ſctobiſte dali ſo iſgled puku, koibivas u ovemu laſno sljedio: ucinillibiſte vam iſtijem veliku ſčtetu. Sveti Ivan Damaſcen govori: da pocetak od iſgubjenja Judina, bi propuſčtenje od molitve, er kada oſtali Apoſtoli, iſa Tjela Goſpodinova, koga biahu primili iſ gnenovijeh rukaa, oſtaſce s' gnime, ſahvaglivajuchimu na daru primjenu, on iſide na dvor, i tad uljeſe ugn hudoba. *Proditoris Judæ recordemur, nec ex Ecclesia pedem efferamus; illius enim exitium, hinc ortum traxit, quod in Oratione non perstiterit, nam cum panem primus omnium accepisset, pedem extulit, ac statim Sathana in se ingresso ad perditionem properavit.* Damaſc. in 2. Par. c. 15. I prikodanſe ſpomenite od Goſta, Kogaſte primili u vaſce parſi. Kadvam iſa Miſſe jur reccene, uſdava ſaduſcbinu oni, ſa kogaſte tekli Miſſu, primiteje, ter akkobiſe on ſaboravio od ſvoga dærſcjanſtva, vije moſcete slobodno pitat u gnega s' dobrijem nacinom; alli nemojte govorit Miſſu ſa platu, er ſværha Miſſe, nejma bitti dobit vremenita, neggo cjas Boſcija, *pecunia*, govori ſveti Tomas, *non debet esse causa celebrandi*, i kadbi jedan ſa ſamu ſværhu od dobiti vremenite, govorio Miſſu, prilaga recceni ſvetaz, dabi ſmartno ſagrjeſcio: *Non potest Sacerdos illa intentione celebrare, vel officiare, ut ex hoc pecuniam consequatur, quia peccaret graviter*: S. Thom. opuſc. 65. c. 1. A nahodeſe tolizi Zærkovgnazi, veli ſveti Bonaventura koi hodechi na Otar ne iſčtu Kruh Nebbeski, neggo ſemaglski. *Quanti hodie infelices ad sacros Ordines accedunt, & divina mysteria accipiunt, non Cœlestem panem, sed terrenum quærentes: non spiritum, sed lucrum.* S. Bonav. de præpar. ad Miſſ. c. 8. Ne uſimate vecchje Miſsaa, neggoih moſcete iſrjeti, ter akkobiſte bili mogljeni, daih uſmete, odgovorite ciſto, i nevæꝛglivo: daih nemoſcete rjeti tako barſo: *Intra modicum tempus*, erſte dali rjec druſijem; Alli mnoſijem lakomosſatiſne uſta, a pak illi ne iſreku ſve Miſse, ſa kojeſu uſeli platu, illiih reku dozna.

RAſMISCGLJANJE DRUGO

O Sinu Raſmetnomu.

1\. RAſmiſcgljajte odjegljenje Sina Raſmetnoga iſ Kucchje ſvoga Roditeglja. Biaſceſe rodio ovi mladich u jednoj Kucchi veoma obilnoj, u Kojoj biaſce sluſcen, dvoren; millovan, i ſpoſnan ſa Baſčtika od dobara ſvoga Roditeglja; nu ſceglja jedne himbene slobode ucini, daſe ſaboravi od

ſrec-

srecchje Sinovske ; ter da navidi bitje isluscbenika: poce mærscjet na scivot, koga trajasce pod posluhom, mislit kakkobi scivio na svoj nacin, i na nacin onijeh, koi njesu pod nicciom vlasti, ter ovo mærsenje, i ova miso tisnuscega prid Roditeglja, da pita u gnega dio od dobara, koiga sapadasce; sa isit is gnegove kucchje, ter scivjet u slobodi: *Pater da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit*. Luc. 15. Rasmiscgljate scjalos, koju ocbjutije tuscjan Roditegl, Kada sacju pitanje ovako nerasborito svoga Sina, nagovaraga: da otjera ovu miso, moliga daga ne ostavi u gnegovu staros, stavgljamu prid occi prigode, i poghibje, u Koijehse mosce nachi jedan mladich, u istomu Zvjetu od mladosti sam s'dobrijem bitjem, i bes straha od Starijeh, obechjavamu vecchju sluscbu, i vecchje raskosce. Nu videchi, daga nemosce s'njednijem svjettom, i s'njednijem obecchjanjem ustaviti, davamu slovoglno gnegov dio, koga buducchi primio sin, iside s'gnime is kucchje, ter otide u dalekke krajne: *Abiit in regionem longinquam*, sa scivjet u slobodi bes ikakve usde od sakòna. Sasve da vi njeste pitali dobra u vascega Chjachka Nebbeskoga Onvamihje udjelio po sebbi, i koja dobra Kakko velika, kakko isværsna. Ciniovamse rodit u skutu svete zærkve, occistiovasje s'vodom od Kærsctenja od grjeha isctocnoga, useovasje sa Sinove, uveovasje u gnegov dvor, staviovasje jestit sa gnegovu tærpesu, i uciniovasje rasdjeliteglima svoijeh dobara Boscjanstvenijeh; i sasvijem ovijem darovima primijeniem bes vascijeh dostajnstva, ostavilistega onako rusc-no, i otisclisite dalekko od gnega: *In regionem longinquam*, dalekko s'uspomenom, nespomegnivajuchise nigda o gnemu, dalekko s'rasumom, nemislechi nigda o gnemu, dalekko s'vogliom, negljubechi gnega, neggo stvari od gnega sabragnene; i njestega ostavili, sa drughu stvar, neggo sa nachse uslobodi, ter trajat scivot u rasbludah. Totvasje mogla gljubav jedne himbene, i sctetne slobode dignut s' podloscnosti onega Bogga, Koivasje bio useo sa svoje sinove, sasve daste bili po naravi potisctenì sluscbenizi. Marsite na ovu hjmbenu, i sctetnu slobodu, i no grjehe, od Koievamje bila usrok, ter sposnajuchise nedostojni, dase Gospodin misli vammi, odlucite temeglito, da nechjete vecchje nigda isiti is gnegove Kucchje, neggo scivjet tako gnemu podloscni, dachjete nastojat cinit na semgli gnegovu voglju, Kakkose cini na Nebbu od Blascenijeh.

2. Rasmiscgljajte pribivanje ovega Mladichja isvan Kucchje svoga Roditeglia, i sctette, Kojega pritisnusce u ono nesrechno dobba, Kadse naghje s'occinstvom u ruzi: recce sadje vrjeme od vesseglia; i od uscivanja, sad mogu ispunnit bes straha sve moje sceglje, i poscude, ter cinit sctoje menni drago neobsirajuchise na nikkoga; allimuse dogodi sve na drughi nacin, snaghjoscega tolike sctette, meghju koijem cetiri poglavite. Pærvaje er rasmetnu u mallo vremena sve occinstvo u opaccinah. Drugaje, er otide sluscit jednoga Gospara veoma ostra. Trecchjaje erbose sabargljasce o jednomu poslu veoma potisctenu, i nepristojnu gnegovu kogljenu, vodechi na pascju prascije staddo. Cetvartaje, er nasluscbi onega Gospara tolikijem gladom biasce moren, da nebimu nisceluda, Kolikomu trjebovasce sa sustestit gladnu duscju. Evo dokle stupi jedan grescnik, koi iside is kucchje Gospodinove, terse od gne odaleci. Pærvo: isgubi millos Boscjiu, priateglstvo, gljubav, i sva dobra ucignena u toliko godjsctaa s'tolikijem trudom, i s'tolikijem pridobivanjem naravijeh poklepaa. Drugo: podloscise duhu necistomu, nepriateglju Boscijemu. Gorko Zvigljasce Prorok Jeremja podloscnje grada Jerusalema, koi gnekada biasce bio Gospar tolizijeh Dærsjava, i tolizijeh Kraglјevinaa, a pak suscjagn Dobitnika kraglja od Kaldee: *Quomodo sedet sola Civitas, plena populo, facta est quasi vidua Domina gentium Princeps Provinciarum!* Lament. Jer. 1. Kakko sjedi sam grad, uciniose kakko udovaz, koi gnegda biasce pun puka, ter sad platchja harac,

rac, koi prie primasce poklone od Dær∫cjavaa, i od Kragljeſtvaa! Svechijemſe raſlogom ima plakkat podloſcenje jednoga Zærkovgnaka, koi od Sina Boſcijega uciniose po grjehu ſuſcgnom ſtvora najpriprosnijega, i najgnuſnijega od ſvijeh ſtvoraa. Trecchje ſabavgljaſe grefcnik o jednomu poslu najpotiſctenijemu od ſvjeta, pogaghjajuchi ſvoijem ſcvinskijem pohotjegnim, alli ſa boglje rjeti, onſe iſti ucinił ſcivinom, i ſovega Duh Sveti s' immenima ſcivinaa raſlicnijeh; ſadga ſove, ſa jed, i ſarditos s' immenom od ſmije *Progenies viperarum*: Matt. 3. Sadga prilikuje lavu, ſa proſcdarſtvo, i poklepu nenaſitnu od imanja: *Sicut leo paratus ad prædam*: Pſal. 6. Sad ſcivcetu ſa neſvjes: *Comparatus eſt jumentis inſipientibus* Pſal. 48. Sad skottu ſcirnomu ſa neciſtochju: *Sus lota in volutabro*: 2. Petr. 2. Cetvarto jedan grefcnik chjuti velik glad, i prem da uſciva tolika dobra ſvjetovna, i daſe goſti tolizijem slatzijem jeſtojskam, njednaga nemoſce naſititi, njedna ſmirit, er biuſci gljudsko ſærze ſtvoreno, ſa uſcivat Bogga, u njednoj ſtvari nemoſce nachi pokoja, iſvan gnega. Akkoſte ſa toliko vremena pribivali iſvan Kucchje vaſcega Chjachka Nebbeskoga, cjudditeſe na vaſce neraſborſtvo, ter ucarnite raſmiſcgljajuchi poghibju, u Kojoiſteſe nahodilli, er davasje Gnſpodin puſtio joſc ſa koje vrieme da ſcivete na vaſc nacin bilibiſteſe iſgubilli: *Niſi quia Dominus adjuvit me, paulo minus habitaſſet in inferno anima mea*: Pſal. 93. Odredite, dachjeteſe puſtit u naprieda vladat od vaſcega Chjachka Nebbeskoga u ſvemu, terga molite, davam ſaprjeci put s' dracjam od ſuprotivaa, akkobiſte hotjelli opet iſit iſ gnegove Kucchje.

3. Raſmiſcgljajte povratjenje ovega tuſcnoga Mladichja u Kucchju ſvoga Roditeglja. Sta raſmiſcgljat tughe, u kojjehſe nahodjaſce, ſcivuchi dalekko od gne, i o iſto dobba ſrecchju, i dobra, koja biaſce uſcivo, nahodechiſe u gnoj, ter biuſci po putu ovega raſmiſcgljanja jur ſteko ſvjes, recce: koi sluſcbenizi u Kucchi moga Roditeglja ne ſamo neſcele Kruha, neggoga imaju vecchje, neggoimje od potrebe, a ja ovdi mrem od glada, nechju vecchju tærpjet ove tughe, neggochju otit k' momu Chjachku: *In ſe reverſus dixit: quanti mercenarii in domo Patris mei abundant panibus: ego autem hic fame pereo, ſurgam, & ibo ad Patrem meum.* Svibiſe grefcnizi oſvjeſtili, i povratili u Kucchju ſvoga Chjachka Nebbeskoga, kadbi ſtalli raſmiſcgljat Kakvisu bili, i kojaſu dobra uſcivali, nahodechiſe s' gnime; a Kakviſu ſad, i kojeih tughe more, nahodechiſe dalekko od gnega. Kadſe Sin raſmetni oſvjeſti, oſtavi oſtra Goſpara, ter otide nachi milloga Chjachka, potomga ugleda Roditegl iſdalekka, poſnaga, ſarſve da biaſce ſugh, mledan, hallav, i u haglinah veoma potiſctenijeh, ter gan ut na milloſarghje, iſtarknu prema gnemu; nitimu dopuſti, da iſrecoe ſve molbe podniſcene, koje biaſce ſpravio, ſa utaſcit gnegovu raſærgbu, neggoga prigærli millostivo, ter radoſne ſuſe ronechi, cellomu iſgljubi, i ſapovighje sluſcbenizim, daga gledaju Kakko gnegova ſina, damu ſtave pærſten na ruku, da ſakogljju junaa, ter ſprave jednu obilnu tærpeſu, ſa cinit veſſeglje; a raſlogh bi od ſvega ovega, erſe biaſce povratio k' gnemu Sin, koga biaſce bio dærſcjo ſa iſgubjena. Kojeje milloſærghje ukaſo ovi Roditegl prema jednomu Sinu nedoſtojnu od milloſærghja! Alli vele vecchje milloſærghje kaſce Goſpodin grefcniku, kadſe povrati k' gnemu pokajan, gledaga blaghijem okkom, Kakkonam moſce ſvjed[illegible] Mandaliena, ne Koriga ſa grjehe, Kakko ſna Matteo, neggo Kakko rodite[illegible] ukaſa na gneki nacin vecchju gljubav ſ[illegible]u raſmetnomu ſaſve mlaghjemu, neggo ſinu ſtarijemu, koi biaſce ſvegh pribivo s' gnime: tako i Goſpodin vecchje krat ukaſce vecchju gljubav pokornizim, neggo iſtijem pravednizim. Sveti Peter, koiga biaſce ſanjeko, bi meghju [illegible] Apoſtolima od gnega iſabran ſa gnegova Namjeſnika. Grefcnik pokajan ſtec[illegible] millos Boſciju, i ſve ureſe værhnaravne iſgubjene, ſvanje na gosbu Boſcjanſtvenu, goſtiſe na

gnoj Tjelom Issukærstovijem, i Kakko daje Koris Boscija, a ne grescnikova, gnegovo obratjenje, vasse Raj vesseli, ter usciva: *Gaudium erit in Cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente:* Luc. 15. Na ovi isgled Sina rasmetnoga dignitese is kala, akko u gnemu lescite, terse uputite k' vascemu Chjachku Nebbeskomu, u rukah koga stoi vasce spassenje, i vasc mir duhovni. Od cessase strascite? Akkoste vi isgubilli s' neposluhom dotojanstva vjernijeh sinovaa, nije on isgubio særze Chjachka gljubescglivoga, cekkavas s' velikom poscudom sa sagærlitvas pokajanijeh objema rukami, sa datvam Zelov bigljeh istiniti od prosctenja, i sa povratitvam dobra, kojaste s' grjehom isgubilli. Otidite dake bes Karsmanja k' vascemu Chjachku, ter kad doghjete prid gnega, spoznajuchise nedostojni od reccenijeh millostii, rezzitemu, Kakko biasce odredio rjeti Sin rasmetni svomu Roditeglju: Chjachko sagrjesciosam prema Nebbu, i prid tobom, njesam dostojan dicitse immenom tvoga Sina, ucinime Kakko ono jednoga od tvoijeh sluscbenikaa: *Pater peccavi in Cælum, & coram te, fac me, sicut unum de mercenariis tuis.*

SCESTI DAN

RASMISCGLJANJE PÆRVO

O Uputjenju nascega Spassiteglja, gnegovu Poroghjenju, i o Kragljevih, Koimuse doghjosce is istoka pokloniti.

1. RASmiscgljajte da gljudski narod nemogasce po sebbi na njedan nacin sadovoglit dostojno Pravdi Boscijoj sa svoje grjehe, ter primit sa gne prosctenje, er usdarsecchise u grjehu smartnomu jedna slochja beskonciva, imasce i gnegovo sadovogljene bitti prozjenne beskoncive. Ovose sadovogljenje nemogasce nachi meghju umarlijem s' najosctrijem pokoram, i s' najtescijem mukkam, jerbi sve gnihove pokore, i sve gnihove mukke bile prozjene do mjerne, radi toga nebi ikkakvo mogle sadovoglit sa slocchju grjeha smartnoga. Scto dake biasce potrebnito? u istinu bi potrebno sadovogljenje prozjene obeskoncive, ovose nemogasce, Kakkoste cjulli, prikasati od umarlijeh, ni od Bogga, er on Kakko ono Boogh, niti mogasce uset na se grjehe gljudskoga naroda, ni podnjet sa gne mukku; dake zjegnascese da nije ljeka sa nemochi ovako tescke. Allise nahodio jedan sam nacin sa utascit rasargbu Pravde Boscjanstvene, terje podpunno smiriti s' gljudskijem narodom. Allije ovi nacin tako vissok, i tako priko reda, da ne samo nebi igda doscjo na pamet umarlijem, alli ne Anghjelom. Koije to nacin? Kadbise Sin Boscii ucinio Cjovjekkom, jer is cjudnovittoga ujedignenja meghju naravi Boscjanstvenom, i naravi gljudskom, isiscłobi jedno sobstvo; Kojebi u isto dobba bilo pravi Boogh Zjech naravi Boscjanstvene, i pravi Cjovjek Zjech naravi Cjovjecjanske, terbi ovo sobstvo podpunno, i priko mjerre sadovoglilo Pravdi Boscjanstvenoj sa grjehe gljudskoga naroda; jerbo Kakko ono Cjovjek mogobi patit, a Kakko ono Boogh pristaviobi patjenju prozjenu beskoncivu. Ovoje jedini nacin, isvan koga nije drugoga, sa platit podpunno dugove, koje ima gljudski narod s' Pravdom Boscijom. A hocchjellise htjet Sin Boscii ucinit Cjovjekkom s' tolichijem podniscenstvom, i s' tolikijem trudom? Istinaje da akkose on ne ucini Cjovjekkom, ter ne usme na se dugove umarlijeh, oni po sebbi nechjeih mocchi igda platit, neggochje ostat

u su-

u ſuſcjanſtvu. Teſćto ſato? Jedachje Boogh bitti magne ceſtit neghje bio, jedachje bitti magne blaſcen neghje bio, jedachje bitti magne ſvet neghje bio? Onje na iſti nacin ceſtit, blaſcen, i ſvet s' umarlijem, i beſ umarlijeh. A pak koje Cjovjek, daſe Boogh ima o gnemu ſpomenuti? *Quid eſt homo, quod memor es ejus?* Koje Cjovjek da ima Sin Boſcii ſa gnegov gljubav ſit s' brjegovaa vjekuvjecnijeh, i s' gore blaſcene u ovu ſuſnu prodol uſet gnegovu narav, ter s' naravi ſve tughe umarlijeh? Iſtinaje daje Cjovjek prema Boggu magni neggoje prema ſvemu gljudskomu narodu jedno ſarno od parſcine, niſćta ne magne Sin jedini vjecnoga Oza ſa gljubav, koju noſſi Cjovjekku, obutchjeſe u put Cjovjecjansku, terchje uſet na ſe ſve gnegove dugove, i platitchjeih Pravdi Boſcjanſtvenoj s' gnegovom karvi, i s' gnegovijem ſcivottom. Kojaje ovo gljubav, moſceliſe iſmislit vecchja od ove? ſahvalitemu na gnoj, i erbochje uſet na ſe vaſce dugove, ſa koje daſte vi cinilli najoſćtriju pokoru, i tarpjeli najſceſtocije mukke, ſvebi bile niſćta prema podpunnu ſadovogljenju vaſcijeh dugovaa.

2. Raſmiſcgljajte poroghjenje Sina Boſcijega. Oni Boogh toliko prije narecсen od Prorokaa, toliko ſcjughjen od Parvoroditegljaa, toliko cekkan od puka Iſraelskoga doghje na ſvjet, ſa osloboditga od ſuſcjanſtva, i nenaghjeſe Kobiga primio. Maria gnegova Majka nenahodechi mjeſto ſa poroda: *Non erat ei locus in diverſorio:* Luc. 2. Bi uſſillovana pri nevogli uljeſtit u jednu ſpillu ſa roditga, i jerbo nejmaſce Koljevke, u jasli pripravi mallo slamme, ter proſtrje viſce gne gneke pelene uboſcke, koje biaſce ſobom donjella iſ Nazaretta, ſa povitga. Totje ovo ſprava ſa ovakoga poroghjenja, Totje ovo Dvor odreghjen ſa Kraglja od Nebba, i od ſemglje? Sćto govorite na ovi iſgled, vi koiſe tuſcite, kadvam ne ſtane koja ſtvar, beſ kojeſe moſcete prochi, i bolliteſe kadaſte uſſillovani prinochit u Kucchi ſiromaſckoj na tvardu odru, ſa namjeritiſe na ſmærti koga nemochnika? Poſramiteſe ſaviſcgnom poklepom od imagna, i u naprjeda nemojte toliko millovat vaſce tjelo.

Pribliſcjajuchiſe cjas od poroghjenja, uſmnaſcjahuſe u Blaſcenoj Goſpi, ne bolеſti Kakko ono druſijem ſcenam, neggo radoſti, i prigoruchje poſcjude, dokle porodi ſvoga Sina: *Peperit filium ſuum:* Luc. 3. Oſtajuchi Djevizza, i Majka iſa poroghjenja. Doletite Anghjeli ſveti s' rajzijeh ſtranaa, ſa pokloniſe vaſcemu Boggu, i vaſcemu Goſparu; i vi s' rajſzijem Dvornizima ſadruſcite vaſce poklone, i vaſce cjaſtjenje. Iſćtomſe ſtavi Blaſcena Goſpa, daje dala na ſvjet Sina Boſcijega, poklonimuſe, s' velikijem podniſcentvom, uſega u ruke, poviga, ter podloſci u jasli. On leſci u jednoj pojatti meghju ſcivinizam neposnan od ſvoga puka, i ne tuſciſe na ovoliko ne poſnanje, i na ovoliko oſtavgljenje. Sćto govori vaſcja oholas na ovo podniſcenſtvo Sina Boſcijega? Vi njeſte mirni u temu bitju, negh ſcudite hodit na pried, ter ſtecchi Zjennu, i cjaſti Zærkovne. Ah ſpoſnajte jednom daje podniſcenſtvo Kærſtjansko, temegl od ſvetigne Kakko veli ſveti Ciprian: *Humilitas eſt omnis ſanćtitatis fundamentum:* Cipr. de Nat. Chriſt. Naucite da dika jednoga Zærkovgnaka ne ſtoi u dobrijeh haglinah, u Kucchi proſtrannoj, u velikoi sluſcbi, neggo u ovemu: dærſcjat Zarkvu ciſtu, i opchit ſa ſvakijem podniſceno, ſa priveſtit ſvakoga k' Boggu. Akko podniſcenſtvo jednoga Bogga, koiſe ucinio Cjovjek ſa vaſcju gljubav ne ſniſci vaſcju oholas, ſveti Aguſtin nenahodi drugoga ljeka ſa iſjecit ovu nemoch: *Si hæc medicina ſuperbiam non curat, quid eam curet neſcio.* Auguſt. Dom. 2. Quadr. ſer. 1.

3. Raſmiſcgljajte poſpjeſcnos ſvetijeh Kragljaa, s' Kojomſe ſtaviſce na put, ſa iſnachi Djeteſcze Boſcjanſtveno ſtoparv roghjeno. Akko ne bi vecchja od proſpjeſcnoſti Abramove, komu Goſpodin naredi damu poſveti Iſakka, u iſtinu gnihova poſpjeſcnos pridobi ne ſamo pogane, koi vighjoſce iſtu ſvjeſdu, koju i oni, nu i ſcidove, ki od vecchje ſnadiahu ſtara prorocjanſtva, i niſćta ne magne,

gne, ni jedni, ni drusi s'bestusenoga nehajstva ne Krenuscese s'mjesta sa iskatri ovo Djetescze Boscjanstveno. A sveti Kragli potom vighjosge na Nebbu svjesdu u istoku, ostavisce oncjas Dvore, bitja, svoju Cegljad, podloscnike, i stavisccese na put dugh, trudan pun poghibjaa, i sasjedaa, nesnajuchi ni gnegov pocetak ni gnagovu sværhu. Nemoscetese vi tuscit, da njeste imalli vecchje svjesdaa millostivijeh, vecchje prosvjetsjenja, i nadahnutja u putu od spassenja, i kadste sctilli ono pismo duhovno, i kadste cinilli onu molitvu pametnu, i kadste Kopali onega mærza, da jestellise pustili vladat ovijem svjesdama, alliste satisnuli occi, sa ne vighjetih, Kakko i oni, o koijeh govori Sveti Job: *Fuerunt rebelles lumini*: Job. 24. Pitajte prosctenje u Gospodina, er njeste pospjescno odgovorilli na gnegovo svanje, terga molite, biuscile porodio sa privestitvas k'sebbi, davam da Krepos, daga sljedite.

Rasmiscgljajte stavnos svetijeh Kragljaa u putu ovako trudnu, i ovako dughu. Potom uljesosce u Jerusalem, najparvoimse sakloni s'occi svjesda, koja biasce velika utjeha gnihovu putovanju, pakse na gnihovo doscjastje posmuti vas grad, a najposlje Irud nepriategl glavni novoga Kraglja, to jes maloga Iesussa, osta sapagnen velikijem strahom; Allise oni na sve ove stvari ne smetaju, negh u gradu ovako smutjenu, prid Irudom ovako pristrascenijem pitaju, i isctu mjesto, u komuse Djetelcze porodillo, ter cjujuchi od Redovnikaa, daje Betlem, odredisce sjjedit put, i bes svjesde. Akkoste vi malla særza, i strascivi: pokrjepitese s'isgledom stavnosti ovako isværsne, i posramitese, da tri Cjovjekka inostranna kasciu vecchju krepos od vasce u pridobivanju od trudaa, koise nahode u putu, koi vodi k'Jesussu. Akkose vi usobsirete na ovo sctochje rjeti sa vammi svjet, nechjete isnach pravi put od Raja. Odredite dake necinit Zjennu od svjettovnoga govorenja, pridobivajuchi sve trude, koje naghjete u slusçbi Boscijoj.

Rasmilcgljajte najposlje srecchju, koju stekosce sveti Kragli, kad put doværscisce. Ugledasce svjesdu, kojasce biasce povratila pratitih, potom biahu isiscli van Jerusalema: sastatitse ne visce jednoga Dvora Kraglievskoga, Kakkose nadahu, neggo visce jedne priprosne Kucchjarize, u koju, kad bjehu uljesli, naghjosce jedno Djetecze golo, i ubogo, kojese tresasce od sime, visce mallo slamme; alli prosvjetgljeni od svjetlosti Nebbeske, doghiosce taj cjas u sposnanje: daje Ono Djetescze pravi Boogh, i pravi Cjovjek, ter padajuchi prid gnega, poklonisccemuse s' velikijem podniscenstvom, i prikasascemu gnihove darove: slato, Mirru, i Tamjan, slatomga posnasce sa Kraglja, s'mirrom sa Cjovjekka umærloga, a s'tamjanom sa Bogga. Pitajte Gospodina jedan srak one svjetlosti, nekka i vi sposnabudete, koje oni, koi lesci u onoj Kucchjarizi, ter na isgled svetijeh Kragljaa, prikascitemu slato od gljubavi, tamjan od boggogljubnosti, mirru od pokorenja: *Non apparebis in conspectu meo vacuus*: Exod. 23. Buduchi sveti Kragli prikasali gnihove darove, naghjoscese samærsceni u mucnoj sumgni, nesnajuchi koijembise putom imallı vratiti k'svoijem dærscjavam, nu kros san biim objavjeno, dase ne povratite k'Irudu Rajskoga Djetecza glavnomu nepriateglju, neggoll dase vrate k'svomu domu innijem putom, ter poslusçni tako i ucinisce: *Per aliam viam reversi sunt in regionem suam*: Matth. 2. Ovako i vi ucinite, kad dospijete ove sabave duhovne, nemojtese povratit na priascnje neurednosti, na neustærpjenstvo, na rasargbu, na tasctinu, na gljubav saviscnju vascega tjela, i vasce Cegljadi, na rasparscjanje, na lotrojstvo, neggose stavite na put od Krepostii, od ustærpjenstva, od blagocchje, od podniscenstva, i od trudaa, sa sahrant i vasce duscje, i duscje, kojesu vam pridane.

BRI-

PRINAPRAVA

O Dærʃcjanſtvih Zarkovgnaka Iſpovjednika.

MEghju oſtalijem Krepoſtima, kojeſe imaju nachi u jednomu Zærkovgnaku, kada sjedi u priſtoglju od pokore: ima bitti mudros, i ova meghju gnima ima dærʃcjat parvo mjeſto, er imajuchi Iſpovjednik ſluſcjati na priſtoglju ſvetotajnomu od pokore ſtvari od velika utiſctenia, i ſuditi: akko nejma raʃuma potrebna ʃa ovega posla: moʃce cinit veliku ſctettu i ſebbi, i druʃijem. Boggoslovzi, i naucitegli govore: da ne ſamo pokornik grjeſci ſmærtno, koi iſcte hotte jednoga Iſpovjednika tako neumjetna, da nije podoban sluſcjat iſpovjeſti, neggo da grjeſci ſmærtno i Iſpovjednik, koiih ſluſcja ſpoʃnajuchi da nejma ʃnanja ʃadovoglna ʃa ovega posla, diʃajuchi Goſpodin ovakomu Iſpovjedniku oblas, kojamuſe ne priſtoi s'onijem rjecima: *Quia tu ſcientiam repuliſti, repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi*: Oſe. 4. Nije reko nechju daſi Redovnik: *Repellam te ne ſis Sacerdos*, neggo, nechju daſe ʃabavgljaſc o onijeh poslik, koiſe ne mogu cinit dobro od Redovnika beʃ ʃadoſta raʃuma: *Repellam te, ne Sacerdotio fungaris*; I nije dobar raʃlogh rjeti: nasje Biskup iʃkuſcjo, i pito po vecchje putaa o iſpovjeſti, i o ſtvarih, kojeſe sluſcjaju na iſpovjeſti, i kadje cjuo naſce odgovore: dopuſtionamje da iſpovjedamo; nije dobar u iſtinu, akkoſe vi ſpoʃnate occitto da njeſte vrjedni ʃa ovega posla; er kadvamje on dopuſtio da iſpovjedate, nijevam doʃnanje, neggoje Zjenio, daſe u vas nahodi. Rekkoh, akko vi ſpoʃnate occitto, da njeſte podobni ʃa iſpovjedat; er akko ſamo ſumgnite, moʃceteſe tad naslonit na ſud Biskupov; alli naſtojte ſvakki dan iʃtrattit koje vrjeme ucechi ſtvari potrebnite, ʃa dobro iſpovjedat, nekkaſte mirni, i vi kada uʃiſpovjedate, i Biskup, koivamje dopuſtio, da iſpovjedate.

Iſtinaje da ovo ſnanje nejma bitti jednako u ſvakkomu Iſpovjedniku, neggo u gnekomu vecchje, a u gnekomu magne; Ima odgovarat raʃum Iſpovjednikov pokornizim, koi priſtupaju k'gnegovu priſtoglju. Ko iſpovjeda u jednomu ſelu, nejma toliku potrebu od ʃnanja, Koliku ima jedan, koi iſpovjeda u jednomu gradu, ghdje dohode pokornizi od ſvakke værſte na iſpovjes. Drugoſe ʃnanje hocchje ʃa ſudit ſegljane, a drugo ʃa ſudit Gradghjane, drugo ʃa ſudit Paſtjere, a drugo ʃa ſudit vladaoze, drugo ʃa ſudit podloʃcnike, a drugo ʃa ſudit ſudze, drugo ʃa ſudit Segljanke, a drugo ʃa ſudit Plemmize, i ko iſpovjeda Cegljad potiſctenu, i uboghu, nije potreba da ʃna ſve ono ſcto ima ʃnatti jedan ko iſpovjeda Cegljad plemmenitu. Ko nejma ovo ʃnanje, moʃce bitti podpomoʃcen od vjeſcnoſti dughijem Kuſcjanjem ſtecene, koju toliko hvali Duh ſveti, da govori: Ko nije vjeſct, mallo ſtvarii ʃna: *Qui non eſt expertus, pauca recognoſcit*: Eccl. 24. Sluʃci vele jednomu Iſpovjedniku, koiſe nahodi beʃ reccenoga ʃnanja gneka pamet naravna prighgniva na dvoumenje, Kojeje pak uʃrok, daſe iſcte ſvjet od mudaraza. Kadbi ſami Naucitegli, i Boggoslovzi ſighjelli u priſtoglih od pokore, ter oni iſpovjedali, i ne druʃi; ſegljani nebi mogli priſtupat ceſto prid gnihove noghe, erſe u ſellih Iſpovjednizi ovako pametni ne nahode; i Iſpovjes nebi bila ʃdravni vir ʃa ſvakkoga, erbo na ovi vir od ʃdravglja nebi mogo ſvak priſtupat; a Goſpodin hocchje, da moʃce ſvak priſtupit, i occiſtitſe od gnuſſobe, i ovakoſe iʃuſtio po ſvomu Prorokku Zakarii: *Erit fons patens domui David, & habitantibus Jeruſalem in ablutionem peccatoris*. Zach. 13. Ne iſcteſe radi toga u ſvijeh Iſpovjednizih mudros parvijeh Naucitegljaa, i pærvijeh Boggoslovaza, neggoſe iſcte: da ſvakki Iſpovjednik ima jedno ʃnanje ʃadovoglno ʃa ſudit beʃ tughje ſctette, i ʃa vladat duſcje, daſe neiʃgube.

be. Dvijesu værste ovega ʃnanja, jednóje opchieno, i ʃovese od ʃakona: *Scientia facti*. ʃnanje od ʃakona isćte da Ispovjednik umje ʃa najmanje ové osam stvarii: Pærva hocchje da ʃna Kolikaje gnegova vlas, i doklese prostira, da ne odrjesci jednoga, koimu nije podloʃcjan i od grjehaa, od koijeh nemoʃce odrjescit, i ʃa ovi uʃrok svakki Iʃpovjednik ima ʃnat grjehe ustavgljene odrjescenju Biskupovu, i Papinu, i pedepse Zærkovne, ʃaveʃe, proklestva, i stvari ovijem prilicne. Druga hocchje da Iʃpovjednik umje raʃabrat, i raʃlucit grjeh smærtni od grjeha maloga. Trecchja hocchje da ʃna okolisce, koi cine grjeh teʃcii ʃanajmagne one, koi promjenivaju værstu od stvarii, alli od Cegljadetta, Kakkó uci sveta skupsćtina Tridentinska: Seſſ. 14. de pœnit. c. 5. Na priliku, koje dignuo iʃ Zærkve stvar Zærkovnu, nije dosta da recce: prihitiosam tughje, nuje trjeba da recce: prihitiosam stvar Zærkovnu, er stvar Zarkvi posvetjena, promjeniva værstu od grjeha. Takoghjer koje sagrjescio s' jednom Djevojcizom, kojamuje u karvi, nije dosta, da recce: sagrjesciosam s' neudanom, nu trjebaje, da recce: sagrjesciosam s' Djevojcizom, kojamije u kærvi, er Rodbina promjeniva værstu od grjeha. Cetvarta hocchje da ʃna Korjene, iʃ koijeh iʃlaʃe dærʃcjanstva od vratjenja tughjega imanja, i tughje cjasti. Peta hocchje, da umje dobro spoʃnat prigodu bliʃcnju od grjeha, i kadjeje dærʃcjan grescnik ostavit. Scesta hocchje da ʃna ʃaprjecenja, koja ʃaprjecivaju ʃcenidbu prje vjencjanja, i ʃaprjecenja, koja cine iʃa vjencjenja, da nije meghju sadruʃcenijem prava ʃcenidba, ter dase imaju raʃluciti. Sedma hocchje, da umje raʃabrat boles u pokorniku, i jelli podoban ʃa primit odrjescenje. Osma hocchje da ʃna nacin od odrjescenja, i ljeke, s' koijemse ljece nemochi duhovne, to jes grjesi ʃa najmagne oni, u koje grescnizi cestje upadaju.

Ostaje da sad govorimo o ʃnanju osſobitomn, to jes o ʃnanju od djella. Akko hocchjemo govorit Kakkóje pravedno; Iʃpovjednik nejma dærʃcjanstvo plat pokornike, neggoih slusʃcjat, alli gnihova divjac u neurjednu iskusʃcjanju, stavi vecchje krat na iʃpovjednika jedno bremme, koje nebi imo noſſit, to jes dærʃcjanstvo od pitanja; ʃato kad usʃimate prid vascijem nogami pokornike ovako divje, i ovako neumjetne, pitajteih, ter nastojte iʃvadit iʃ gnihovijeh ustaa broj od grjehaa smartnijeh, i gnihove værste; akko neuʃmobudete dochi u spoʃnanje od broja istinitoga od grjehaa, alli istini prilicna, pitajteih: Kolikosu vremena stali u grjehu, i jesulli cesto ugn upadali priko dan, alli u nedjeglju danaa, alli u mjesez danaa; Alli imate ʃnatti ʃa vasce dobro vladanje, da nije potreba trajat dugo vrjeme u pitanju, i u iskusʃcjanju broja gnezijeh grjehaa unutærgnijeh, na priliku od mærʃenja, od bludnosti, erse trudno moʃce obaʃnat gnihov broj; ondaje dosta ʃnat Kolikoje vremena sto grescnik u onoj omraʃi, alli u onoj prigodi, i jelli cesto grjescio u særzu. Nemojte dodjevat ʃavisʃcgnijem pitanjem pokornizim, navlascćito divijem, i neumjetnijem, hodite u ovemu poslu sredgnijem putem, ovakko nechjete pomagnkati u vascemu dærʃcjanstvu; nitichjete ucinit Iʃpovjes mærʃechju pokornizim, erih njeste dærʃcjani Kusʃcjat vecchje. neghbise oni s' gnihovom umjetnosti pomgnivo iskuscialli. Alli visce svega innoga ʃcudim da budete Kratzi na iʃpovjesti s' bluduizima, a oſſobito s' bludnizam, ter da sćedite s' gnima rjeci, i kada bude potreba ʃa upitatih koju stvar, dase sluʃcite najpoćtenijem nacinom, i rjecima ne vele otvorenijem, neggo pokrivenijem, da nebiste s' drughijem, i nepristojnijem pitanjem probudiſſi u vas illi u gnih koju miso, i nasladu necistu, i premda ostane nereccen koi okolisc od grjeha bludnoga, koibise imo rjeti, nekka iʃpovjes do kraja bude Zjelovitta, nemojtese smetat, er kadse ne moʃce stecchi jedno dobro beʃ velike sćette, imase ostavit, ʃatoje dosta iskat værstu od onega prigruha, i prisramotna grjeha, a ne nacin s' koijemje bio ucignen; i kadbi hotjello Ceglja-

Cegljade bef frama ifrjeti ovi nacin, vimu nemojte dopuftit, daga ifrecce.

Sve ftvari do fad reccene ima fnatti na fvaki nacin jedan Ifpovjednik, er kadih nebi fno, uciniobi, i febbi, i pokornikom veliku fctettu. Kad nebi fno Kolikaje gnegova vlas, i duklefe proftira, kad nebi fno grjehe uftavgljene odrjefcenju Biskupovu, alli Papinu, pedepfe Zærkovne, prokleftva, i favefe. Kad nebi umio rafabrat grjehe, ter pofnat kóifu fmartni, a koi mali, takoghjer, kad nebi fno gnihove okolifce potrebne, fa odkritih na ifpovjefti, kad nebi fno dærfcjanftva od vratjenja, faprjecenja, koja faprjecjuju fcenidbu prie Vjencjanja, i faprjecenja, koja cine ifa vjencjanja, da nije prava fcenidba. Kad nebi fno fctoje prigoda blifcnja od grjeha, koi pokornizi nebi bili dobro odrjefceni, koibi sljedili darfcjat tughje, kojebi fcenidbe bile grefcne, a koje neprave, koibi grefcnizi dærfcjalli prigode? Kobi bio kriv od ovega? Ifpovjednizi befumni, i neumjetni. Po ovemu vidite koje flo mogu ucinit i febbi, i drufijem oni Ifpovjednizi, koj ifpovjedaju bef rafuma podobna, i fnanja fadovoglna. Iskufcjatefe pomgnivo jeftelli vi u broju ovijeh?

Sadbifte hotjelli cjut od menne, kojefe pokore imaju davat na Ifpovjeftih? Imate fnatti dafu ftare naredbe Zærkovne fapoviedale, dafe davaju velike pokore; fa jedan grjeh fmartni davalifufe pofti o famu kruhu, i vodi, kad fa fedam godifctaa, kad fa deffet, a Kadfa dvanes; Allife vecchje ove naredbe, Zjech gljudske, slabofti ne obslufcivaju, imallebife nifcta ne magne davat pokore rafmjerne, i podobne, fa fmirit Pravdu Bofciju; Allife vi nemojte toliko obfirat na grjehe, koliko na grefcnike, na gnihovu slabos, na gnihovu boles, i na gnihovo dobro færze, s' koijem primaju pokoru, dajteim onu, koju onda ufzjenite prid Boggom, daje fadoftna, i raflofcita: mofceteim prilofcit ftvari od dærfcjanftva, Kakko Miffe fvetacne, pofte Zærkovne, slufcitefe i profctegnima; alli trudnizim, i ubogarim, nemojte davat fa pokoru da pofte, na priliku Subbote, da davaju Miffe fa dufcje od Pærgatoria, er ove ftvari njefu fa gnih, neggoim dajte da pridavaju Boggu gnihove trude fvakdagne, ter dafe ceftje ifpovjedaju, alli da govore u dni blaghe s' domachjom Cegljadi dio od Rofaria.

fcudimo fnatti Kakkofe imamo podnoffit s' jednijem, koife nahodi u blifcgno prigodi? Vighite allije prigoda povoglna, alli nevoglna, Akko naghjete daje prigóda povoglna, ter dafe mofce grefcnik od gne oslobodit, i poslat grefcnizu if Kucchje, nemojtega odrjefcit, dokleje ne pofcglje navlafctito akkoje bio obecchio i prie, dachjeje poslat, a pakje nije poslo. fnam dachjevam donoffit velike rafloghe, fa ne poslatje, allife vi na gne oglufcite, er njefu drugo neggo rjeci. I ovo fctofam reko o prigodi bludnoj, mofcevam slufcit, fa vladatfe u drufijeh prigodah povoglnjeh; Akkoje pak prigoda nevoglna, i nemofcefe poslat bef prem velike fctette, tad naftojte datti dobre nacine pokorniku, i uvjegbatga, kakkofe ima podnoffit, nahodechife u takoj prigodi, uglavitega, dafe nigdà ne naghje fam s' gnom, da na gnu ne pogleda, da otjera oncjas mifo od grjeha, da cini koju pokoru, dafe cefto ifpovjeda, i priceftiva, i dafe vecchjekrat na dan pripo-ruci Boggu, i blafcenoj Gofpi, Majzi od ciftochje, daga facjuvaju od grjeha bludnoga. Akko pak fvi ovi nacini nebudu Korifni rezzitemu: daje pofcglje if Kucchje illi da on if gne ifide akko mofce. Primite pokornike s' gljubavi, i s' blogocchjom, kad doghju prid vafce noghe cjujteih s' uftærpjenftvom, nemojteih karat if pocetka, nemojte s' koijem cinnom, alli s' bigljegom od facjudjenja odkrit onijem koi ftoje oko ifpovjednize gnihove grjehe, Ifgledajtefe u fvetoga Ludovika Beltranda: Biafce otifcjo u gnega ifpovighjetfe jedan grefcnik ftidom Zjech privelizijeh, i prihudifeh fvoijeh opaccinaa, pripovjedajuchimu grjehe, gledafce Ludovika pomgnivo, fa vighjet cignafceli koje djello od facjudjenja; alli fveti Ludovik prko fve Ifpovjefti ftafce Kakko ftup od Kammena, nedavajuchi flamenje ni od cjudda, ni od ra-

færg-

særghe, ni od neustarpjenstva; kad dospje pokornik svoju ispovjes, i primi jednu pokoru rasloscitu, nemogascese ustaviti. scto ne recce Ludoviku? prostimi Occe akkoti reccem: dasi ti grescnik vecchi od menne, er sluscjajuchi moje pribude, i neisbrojne opaccine, njesise na gne sacjudio. Istinaje, odgovorimu sveti Ludovik: dasam ja vecchi grescnik od tebbe, er ne odgovaram na millosti, koje primam od Gospodina Bogga, allise ne samo njesam sacjudio na tvoje grjehe, neggosam posno u tebbi priveliku moch millosti Boscjanstvene.

RASMISCGLJANJE DRUGO

O Pripovjedanju Issukærstovu.

ISsukærs poroghjen od pricilte Djevizze Marije, rastjasce u godisctih, u rasumu, i u millosti. *Jesus proficiebat sapientia, & ætate, & gratia:* Luc. 2. To jes rastjasce u djellih od rasuma, i millosti, koja odkrivasce svjetu, er od parvoga cjassa gnegova sacetja bi nadaren rasamom, i millosti beskoncivom, i podloscjan gnegovoj Maizi, i svetomu Josefu gnegovu Chjachku Zjegnenomu, sabavgljajuchise s' gnim o rukotvornomu trudu. Ovi scivot cignasce dokle prighje vrjeme odreghjeno od gnegova Chjachka, dase odkrije svjetu, ter navjesti novi sakon od millosti. Prie tri godiscta gnegove smærti pocega pripovjedat scidovim.

1. Rasmiscgljajte sværhu, koju ima Issukærs u ovemu pripovjedanju; u istinu inno ne iska, neggo slavu svoga Chjachka, koiga biasce poslo s' Nebbesaa na svjet; ovakose On isti isusti: *Non quæro gloriam meam:* Joan. 8. Dake ne gledasce da gnegove bessjede budu pohvagljene, da budu sposnane, da budu platjene, sasve da biahu prem dostojne, i od hvale, i od sposnanja, negh iskasce s' gnima slavu, i cjas Vjecnoga Chjachka. I drughu sværhu gledasce Issukærs u ovemu pripovjedanju, i odkrivanamje sveto pismo na vecchje mjestaa: spassenje od duscja: *Venit filius hominis quærere, & salvum facere quod perierat: Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere:* Ad Timot. 1. Nikkako iskasce s' ovijem svetijem poslovanjem usvisit svoju ubogu Kucchju, alli pomoch svoje rodjake, i sasve dabi kadgod otiscio u Kucchje priategljaa, ter sidio sa gnihovijem tærpesam, ne ighjasce sa primit od gnih dobra vremenita, neggo sa udjelit gnim varhnaravna. Sad vi vighite koju sværhu imate, kad cinite posle Redovnicke, vighite kad govorite Misse, govoritelih vecchje sa platu, neggo sa slavu Boscjju, kadste svani sa ispovighjet nemochnike, ideteli prie u Bogataza, neggo u siromahaa, od koijeh neuffate primit njedno dobro vremenito, kad Kærstite, i kad vjencjavate, citiniteli ove svete stvari, sa one darove, koise poscigljju isa Kærscenja, i isa Vjencjanja? Akko naghjete daje sværha vascijeh cignenja Redovniczijeh, tascta slava, alli Koris vremenita: bilibiste veoma raslicni Issukærstu. On kada bi svan od jednoga Vladaoza, dabi priscjo na gnegove dvore, i povratio sdravglje gnegovu Sinu rasbogljenu, nehtjese krenut sa otit k' gnegovu stanu, dase nebi reklo, Kakko veli sveti Ambrogio, daje otiscio sa gnegovo plemstvo, i bogastvo: *Ne in Reguli filio videretur magis divitiis detulisse:* Ambr. lib. 5. super Lucam: A otide u Kucchju Centuriona sa osdravit gnegova sluscbenika, Kasajuchi s' ovijem dase ne uklagnasce od potiscenika, i od nebogara. Toliko bogataz, Koliko siromah imaju duscju odkupjenu trudom, i kærvi neprozjegnenom Sina Boscijega, radi toga imate skoccit pri potrebi, sa pomocchu

toli-

toliko jednoga, koliko drugoga, i josc vecchje siromaha, erje siromah vecchje prilicjan Issukærstu: *Qui cum dives esset propter nos egenus factus est*. Akkostese dosada podnossilli na drughi nacin: mærsite na vascja djella neisværsna, ter odredite, dachjete iskat u naprieda ne Koris vremenitu, neggo slavu Bosciju, i sahragnene toliko Bogaza, Koliko siromaha.

2. Rasmiscgljajte nacine, koijem opchjasce Sin Boscii, i nastojasce proslavgljat svoga Chjachka Nebbeskoga, ter pomagat gljudski narod. Dvje værste biahu ovijeh nacinaa, gnegovo sle patjenje, i isabranje drusijeh, koi imahu sajedno s'gnim siat sjemme rjeci Boscjanstvene. Mogascese Issukars sluscit svoijem svemogustvom ter obratit grescnike bes ikakva truda; alli ne htjasce ovi red sljediti, neggo obgljubi obratitih po putu od truda, od posta, od glada, od sceghje, od umorenja, i od'ostaloga slopatjenja, i vecchje krat odgovarahumu grescnizi sa trude, s'neharnosti, s'progonstvom, s'isdanjem, i s' pogærdjenjem. A vise gubite, potom naghjete koi trud u sluscbi Boscijoj; tærpite nedragosti sa tasctinu, i sa Koris vremenitu, ostavgljate san, i pocivanje sa lov, sa ribanje, i skitatese umoreni po planninah, a nemoscete pritærpjet jednoga pokornika, akko duglje postoi na ispovjesti, terse tuscite, kadste u vrjeme nochno svani od nemochnika? Nesctediase Issukærs, hitise obsirasce na trude, kad sighje na svjet, sa sahranit gljudski narod; nemojtese ni vi scteghjet, ni obsirat na trude kadse usgleda slava Boscija, i sahragnenje iskærgnega.

U poslu plemmenitu, i isværsnu od spassenja duhovnoga ne htje Issukærs bitti sam, negh isabra pomochnike, parvo Apostole, a pak Ucenike, terim dade raslicne svjette, koijembise imalli vladat u poslu ovako svetu. Ovise svjetti nahode u svetomu Matteu, jachjuvam ucinit uspomenu od dva sama. Pærvise nahodi u poglavju dessetomu, u komuse scti: dajte bes plate, sctoste bes plate primili: *Gratis accepistis, gratis date*: Matth. 10. Akko vi koiste pomochnizi Issukærstovi (erje, i vas isabro sa spassenje od duscjaa) ne stavite u djello ovi svjet, nechjete ucinit velika ploda u Iskærgnijeh. Nije stvari koja toliko odalecciva gljudi svjettovne od Redovnikaa, Koliko velika poklepa, koju vide u gnih, na dobra vremenita, potomse stave, da oni ne isctu toliko gnihove duscje Koliko svoju Koris, isgubeim Zjennu, ter vjerruju gnihovijem djellim, a ne gnikovijem besjedam. Vi isctite od gnih ono sctoje rasloscito, i pristojno; alli nemojte iskat platu sa stvari svete, obecchjajte temeglito Gospodinu, da sa ove nechjete iskat drugo isvan gnega. Drughise svjet nahodi u poglavju scesnestomu reccenoga svetoga Mattea, koga dade Issukærs Apostolom, govorechiim: stavite pomgnu, da kad uspomagate iskærgnega, ne ucinite sctettu vam istijem, ervam nebi bilo od ikakve Koristi, sasve dabiste vassaj svjet obratili, kadbiste vasce duscje isgubilli: *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur*: Matth. 16. Uredjena gljubav ima pocet od sebbe istoga, od ovenam ostavi isgled isti Jesus, komu prem da ne trebovasce ni skupgljenos, ni molitva, niscta ne magne, sa nasc nauk, sad ighjasce u pustignu sa skupitse, sad uljesasce u Templo sa provestit vrjeme u molitvi. Najparvu pomgnu imate stavit: cjuvat vas od grjeha, a pak iskærgnega, nekkase ne recce o vas: stavilisuvas sa strascnike od tughijeh vinogradaa, a njeste vasc vinograd sacjuvali: *Posuerunt me custodem vineis, vineam meam non custodivi*: Cant. 16. Nagovarate drusijeh na baggogljubnos, na ustærpjenstvo, na podniscenstvo; alli nastojte da uszvjetaju u vas ove Kreposti. Usadite dubokko u pamet one rjeci svetoga Pavla: trjebaje da mi boglje obsluscivamo one stvari, kojesmo cjulli, danas po nesrecchi ne sanese tekuchja rjeka, koja sanossi tolike grescnike: *Abundantius oportet observare nos ea, quæ audivimus, ne forte pereffluamus*. Ad Hebr. 2.

3. Rasmiscgljajte da vecchje krat ne-

bi Issukærs i*ſ*vadio ploda i*ſ* ſvoijeh beſsjedaa Bo*ſ*cjanſtvenijeh; *ſ*ato vi nejmate oſtavit trude, i naſtojanje na ſpaſſenje od duſcjaa, *ſ*aſve da vidite, da ne cinite koris u gnih. Issukærs opchjaſce r' Fari*ſ*eima ſaduceima, ſad pitajuchiih, *ſ*a pridobitih ra*ſ*lo*ſ*ima, ſad odgovarajuchi na gnihova pitanja, prem da *ſ*nadiaſce da nebi i*ſ*vadio ploda i*ſ* opchjegna, i i*ſ* beſsjedaa, koje s' gnima cignaſce. Nenaho diſe u ſvetomu Vanghjelju da kadgodje Issukærs beſsjedio s' *ſ*cidovima, illi u Templu, illo po putih, daſu sljedila obratjenja od greſcnikaa, neggo Kakko biaſce udjelio Krepos Apoſtolom *ſ*a cinit cjudeſſa vecchja od ſvoijeh, takoſu i vecchja obratjenja sljedila po gnih; radi toga sljedite trudit u vinogradu Goſpodinovu, i nemojte Zjenit daſu vaſci trudi *ſ*aludni, kad ne vidite promjenu u greſcnizih: njeſu nekoriſne one beſsjede, ona nagovaranja, ona ſvjettovanja, slu*ſ*ce *ſ*a ove tri ſværhe; pærva gleda Bogga, ter sluſci *ſ*a u*ſ*velicit gnegovo milloſarghje, erbo Kakkoje velicjanſtvo jednoga grada imat vecchje hladenaza i*ſ*hitrenijeh, koi proljevaju vodu, *ſ*aſve daje nikko ne dohodi u*ſ*imat, tako, i Velicjanſtvo Bo*ſ*cijega milloſærghja hocchje da tece obilno voda nauka Vanghjelskoga, premdaſe dobar dio gne gubi. Slu*ſ*ci, i *ſ*a opravdat Vjecnoga ſudza na dan ſudgni prid ſvijem narodima: *Ut juſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cum judicaris*: Pſal. 50. Erchje onda mocchi uka*ſ*at tolizijem oſſudjenizim, daſe mogahu ſahraniti, er biahu imalli koihje nagovaro na duhovno ſpaſſenje. Druga ſværha gleda iskærgnega, premda ſad ne vidite niknut plod i*ſ* sjemena, koje ſijete, ko *ſ*na daga nevidite s' vremenom. Ni oni koi ſije *ſ*citto, ne vidi oncjas, daſe i*ſ* *ſ*ærna poſiana klas podi*ſ*ce; allichjega vighjet u ſvoje vrjeme; a moſce bitti, dachjeſe greſcnik priſtraſcec od vaſce *ſ*ceſtokke beſsjede *ſ*acjuvat od grjeha oni dan, kadje cjuje; i rjetchjete daſu vaſci trudi *ſ*aludni, i nekoriſni, kad s' gnima cinite daſe Goſpodin, i jednokrat ſmærtno ne uvrjedi. Trecchja ſværha gleda vas iſtieh. Akko vaſci trudi ne slu*ſ*ce *ſ*a iskargnega, slu*ſ*ce *ſ*a vas er s' gnima i*ſ*pugnate vaſcja dæri*ſ*cjanſtva, i ſtjezzate doſtojanſtva *ſ*a Raja. Ne iſcteſe od vas, da uklonite drughe od grjeha, neggo daim date dobre, i podobne nacine, daſe po gnih uklone: *Curam exigeris*, piſa ſveti Bernardo *Papi Eugeniju*, *non curationem*: Ber. lib. 4. de Conſid. Plata paka, kojuchjete primit od Goſpodina, nechje odgovarat plodu, neggo trudim: *Unuſquiſque mercedem accipiet ſecundum ſuum laborem*: 1. Cor. 3. Prionite dake ſaſvom pomgnom na trude, ter radite veſſelo oko vinograda Issukærſtova, ne obſirajuchiſe na plod, koichje i*ſ*niknut i*ſ* vaſcijeh trudaa.

SEDMI DAN

RA*ſ*MISCGLJANJE PARVO

O Tjelu Goſpodinovu.

1. RA*ſ*miſcgljajte velicjanſtvo ovega dara. Velike darove biaſce Cjovjek primio od Goſpodina Bogga u ſvakko dobaa. U pocetak od ſvjeta primi od gnega jedno bitje ra*ſ*lo*ſ*cito, i s' bitjem Goſpoſtvo viſce ſvega ſtvorenja nera*ſ*lo*ſ*cita, kojemu podlo*ſ*ci, daga sluſcja, i daſe on gnime sluſci na ſvoj nacin: *Omnia ſubjeciſti ſub pedibus ejus, oves & boves univerſas, inſuper & pecora campi, volucres cœli, & piſces maris, qui perambulant ſemitas maris*: Pſal. 8. Ovo u iſtinu bi dar velik, alli naravni, i vremeniti. *U iſpun-*

pun-

punnosti pak od vremena poslamu Chjachko Nebbeski is svoga skuta Sina jedinoga, koise sa gljubav umarlijeh ucini Cjovjek u utrobi Djevizze Marije nigda grjehom ozkværgnene, ter sadrusci narav Boscjanstvenu s' naravi Cjovjecjanskom. Ovoje jedan dar varhnaravni, i besconcivi; Alli s' ovijem darom Boscjanstvenijem Gospodin ne pocjasti jednako svakkoga umærloga, vechma pocjasti onu narav gljudsku, koju biasce useo, a magne ostale, s' koijemse po putu one srechne naravi biasce saltavio. Ostajasce josc koi dar Gospodinu sa ukasat svakkomu od umarlijeh svoju prisamjernu blagodarnos. Ovu ukasa u svetotajstvu od Otara, u komu ucjovjecen dariva svakkomu od Pravovjernikaa naponase Koliko ima blaga, i dobara, to jes svoje Tjelo, svoju karv, svoju duscju, i svoje Boscjanstvo s' nacinom tako cjudnovitijem, da nebi dolcio na pamet naj parvijem Serafinim, dasu o gnemu mislili po sve vjeke. Sadse dake nemosce cekkat vecchi dar od umærlijeh, ni pitat vecchja millos u Gospodina, i kadbismoje pitali, mogobinam odgovorit: premdasam ja ispunnos svijeh dobara, nejmamvam vecchje cessa darovatti, biuscivam do menne istoga u scittu Isabranijeh, i u vinu, is koga Djevizze prokklizaju: *Frumento & vino stabilivi te, & tibi post hæc fili mi ultra quid faciam*: Genes. 27. Pri blagodarnosti ove værste, Kolikobistese ukasali neharni Boggu, Koliko lakomi, kadmu nebiste darovalli vasce særze? Kakko? On ucjovjecen dariva vam svakki dan, i Tjelo, i Duscju, i blago neprozjegneno svoijeh dostojanstva, i Boscjanstvo svoijem Krepostima neisbrojnijme, a vi nemoscete gnemu posvetiti vasce særze? Dosad njeste odgovorilli na tolike darove, mosceteli neodgovorit na ovi, od kogase ne mosce vecchi ni nach, ni ismislit? Posramitese Zjech neharnosti, s' koyomste dosad prohodilli s' onijem, koije na gneki nacin isprasnio blago gnegove gljubavi Boscjanstvene, sa obogatitvas, Kakko govori sveta skupsctina Tridentinska: *Divitias divini sui erga homines amoris velut effudit*: Sess. 13. c. 3. sahvalitemu na daru od kogase prozjena ne nahodi, terga molite da na ovolike millosti priloscі, i ovu, to jes, davam da novi duh sa primitga Kakkose pristoi gnegovu velicjanstvu, i novo særze, sa gljubitga vecchje od svijeh stvarii od svjeta.

2. Rasmiscgljajte gljubav s' kojomse Issukærs darova Pravovjernizim u ovemu svetotajstvu, er gljubav najljepsce odkriva darove, ter cini dochi u spoznanje Kolizisu. sa boglјeje posnat spomenitese od vremena, u koje Issukærs ostavi u mærlijem svoje Tjelo Boscjanstveno. Ostavimga na sværsi od scivotta, kadse scidovi biahu nabunili prema gnemu, ter iskahu sve nacine nemille, i nepravedne sa sværscitga, i dignutga svjeta, on misgljasce Kakkochje ostat na svjetu, ter pribivat s' gnima do sværhe od svjeta sovuchi ovo pribivanje svoje raskosce: *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum*: Prov. 8. Koibi Roditegl hotio ostat svoijem sinovima, kadabi sposno da mærse na gnega, damu scele smart, ter da isstu sve nacine, sa dignutmu scivot? Njedan u istinu, neggobise od gnih odjelio svesctobi prie mogo, sa vecchjeih nigda ne vighjeti. Nijese ovako podnio Issukærs gljubescglivi, neggo Kadarga umærli iskahu sa pogubitga, On isnaghje sa gnih jednu jestojsku od scivotta neumærloga. Nuchjete josc boglje dochi u spoznanje od ove gljubavi Jesussove, akko promislite na trude, koje hrabreno pridobi, sa ostat' s' umærlijem do sværhe od svjeta. Prikascivahumuse pogærdjenja, i potlaccenja, kojabi imo podnjet od nevjernikaa. Vighjasce dabi gnezi plesali s' velikom særditosti gnegovo prisveto Tjelo, a gnezi dabiga scivinam metnuli, prikascivahumuse neprikklonstva, i necjastjenja slijeh Kærstjanaa, vighjasce dabi gnezi cinilli od gnega magnu Zjennu, neggo od najgorega potisctegnaka, a gnezi dabimu plecchja obracchjali u gnegovoj istoj Kucchi; privighje dabi tolizi Redovnizi djelili s' necistijem rukama ovi kruh Nebbeski, a dabiga tolizi primali u grjehu, i sasvijem ovijem privighjenjem prignuse podnjet,

 i po-

i pogardjenja, i nepriklonstva, sa nachse s' vammi, i sadruscitse s' vasc jemduscjami, i sctoje vecchje pristavi trudim, koje podnje, poscude, i poscude prigoruchje, sa ostat na semgli s' umærlijem, i akko prie ne doletje s' Nebbesaa, sa ucinitse Cjovjek, si ucinise toliko cekkat, i scudjet od svetijeh Pærvoroditegljaa, i Prorokaa, sad on sceli toliko dochi u vasce pærsi, terse s' vammi sadruscitì. Kobi igda vjerrovo stvari ovako samjerne, danamih ne odkriva sveta Vjerra? Alli scto hocchje rjeti da scelechi toliko Boogh sadruscitse s' jednom duscjom potiscten om, ova duscja potisctena neima njedne poscude sadruscitse s' gnim, koije dobro toliko veliko, i toliko isvarsno? Imateli koi usrok, obratit se k' jestojskam svjettovnijem; a ostavit ovu jestojsku Nebbesku, i Boscjanstvenu? Scto ima vecchje cinit Issukærs, sa pridobit tværdinu vascega særza? Nemojtese sramit spovighjet vascju Krivinu, mærsite na nezjennu, kojuste ucinilli od Tjela Issukærstova, ter nastojte dærscjat cisto vasce Tjelo, biusci primilo tolikrat Gospodina, i imajuchi bitti gnegov stan u naprieda.

3. Rasmiscgljajte Koris, koju donossi duscjam Tjelo Gospodinovo. Obecchja jur hudoba u Raju semaglskomu nascijem pærvijem Roditegljom, da kadbi oni isjelli vojchku s' tolikom osctrinom od Bogga sabragnenu, ucinillibise na gneki nacin Boscjanstveni: *Eritis sicut Dii*: Genes. 3. Odredi Issukærs promjenit ovo obecchjanje lascivo u istinito s' drugom jestoiskom, to jes s' gnegovijem prisvetijem Tjelom, radi toga recce: Kruh koga ja usdjelim, bitchje moje Tjelo sa scivot od svjeta: *Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita*: Joan. 6. I koga usije pribivatchje u menni, a ja u gnemu s' mojom naravi Boscjanstvenom. *In me manet, & ego in eo*. I u istinu ova jestojska Nebbeska, Kakko uci sveti Tomas 1. part. q. 7. Cini u dusci sve ono, scto cini jestojska semaglska u tjelu. Najpærvo ovi kruh Nebbeski hrani duscju na oni nacin, na koi kruh semaglski hrani tjelo, s' ovom raslicnosti, da tjelo sasvom jestojskom; najposlje umre, i dospije; alli duscja akko usljedi usimat ovu jestojsku Nebbesku, Kakkose pristoi, nechje nigda umrjeti: *Hic est panis de Cœlo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non morietur*: Joan. 6. I drughi plod jestojska semaglska cini u tjelu, ne samoga hrani; neggomu cini i rastjet, i kruh Nebbeski cini rastjet dusci, alli vele vecchje neggo jestojska semaglska cini rastjet tjelu, er kadje tjelo doscio do gnekoga stassa, ne ide vecchje na pried; alli duscja po putu jestojske Boscjanstvene, mosce svegh hodit na pried u svetigni: *Qui sanctus est, sanctificetur adhuc*: Apoc. 22. I trecchi plod cini jestojska semaglska u tjelu, pokrjepivaga kadje oslabilo: *Panis cor hominis confirmat*: Psal. 103. I ovi Rajski kruh dava Krepos dusci, i Kakko govori recceni sveti Tomas, slusci, sa pokrjepiti sve gne slabosti: *Valet contra omnes spirituales defectus*: In 4. dist. 2. q. 1. art. 1. A jestojska semaglska nije svegh Korisna tjelu, neggomu vecchje krat naudi. Najposljedni plod, koga scini u dusci ovi kruh Nebbeski, napunnije slasti værhnaravnom, Kakko i tjelo ochjuti nasladjenje, kad usme dobru jestojsku, i tolikesu radosti, koje usciva jedna duscja pravedna, kadse nahodi sa tærpesom Boscjanstvenom, da ostane opita prislatchijem vinom raskoscjaa Nebbeszijeh. Sadmi rezzite cinilli u vas ove stvari ovi kruh Boscjanstveni? Odgovaratemi da ne cini. snateli sascto? Erga ne primate s' podobnom pripravom. Svetotajstva ne djelluju Kakko usrozi slobodni, i povoglni, neggo Kakko usrozi naravni, radi toga scctù prparavu u nas, i Kolikoje vecchje pripravjenje, toliko svetotajstva djele vecchju millos; sato akko hocchjete isvadit velik plod is svetoga Pricestjenja nastojte pristupit k' gnemu s' velikom pripravom; Nebudivam dosta occistit duscju od grjeha velikoga, i maloga, nuje josc uresite s' Krepostima Kærstjanszijem. Posramitese, akkoste dosad pristupali na Otar bes podobne priprave, i akkostese mallo okoristili

ristili

ristili ʃa ovom tærpeʃom Boʃcjanstvenom, vracchjajuchiſe s' gne s' istijem neuredno-stima, s' istom rasargbom, s' istijem neustærpjenstvom, s' istom oholasti, s' istom nepomgnom u stvarih duhovnijeh, ter odlucite, dachjete u naprieda dohodit na gnu u dicnijeh haglinah, to jes urescenis' raʃlicnijem Krepostima, a nadaſve s' podniʃcenstvom s' vjerrovom, i s' gljubavi.

PRINAPRAVA

O Dærʃcjanstvu, Koje ima Pastjer pastit ovcize dobrijem iʃgledom.

U Onoj besſjedi Boʃcjanstvenoj, koju na bærdu sjedechi, ucini Issukærs ſvoijem Apostolom, i kojomih nauci, Kakko imahu ʃcivjet pravi Pastjeri od duſcjaa, meghju ostalijem nauzima nahodiſe i ovi: Ima sjatti vaſcja ſvjetlos prid gljudima na taki nacin, da oni gledajuchi vaſcja dobra djella uʃmu hvalit, i slavit vaſcega Chjachka, koi pribiva na Nebbesiʃeh: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in Cælis eſt*: Matt. 5. Raʃmiſcgljajte da Issukærs govori i vam: prokliste stavili na vas ovo bremme, i poklistese ucinilli Pastjeri od duſcjaa, imate bitti ſvjetlos od ſvjeta, i prilicni jednomu gradu ſagradjenu na værh gore, na kogaſe ſvak obʃire. Raʃmiſcgljajte, da govori, i ſveti Pavo ſvakkomu od vas osſobito: uciniſe iʃgled dobrijeh djelaa u ſvijeh stvarih: *In omnibus te ipſum præbe exemplum bonorum operum*; Alli nemojte Zjenit davas nagovara Aposto na koimu drago iʃgled, er vas, nagovara na iʃgled veoma iʃværstan, Kakko tomaci ſveta skupſctina Tridentinska: *Præclarum bonorum operum exemplum*: Seſſ. 23. c. 14. de refor. Dobar iʃgled cigovmu drago, illiſe vidi u ʃnanu, illi u neʃnanu Cjovjekku, ima moch u ſebbi, ʃa privestitoas na Krepos, da Kolikochje vecchju moch imat dobar iʃgled starjeſcinaa, i Pastjeraa duhovnijeh, ʃa privestit na boggogljubnos ovcize gnim podloʃcne, koje Zjene, daje najljepſci nacin, i u govorenju, i u cignenju oni, koga cjuju, i vide u gnih. Cinechi uſpomenu ſveto Piſmo u Kgnigah Makkabeaa od cestitosti, koju u gnekka dobba uʃcivaſce grad Jeruʃalem, u Kolikomu ſve stvari hodiehu dobro, gnegov puk mirno pocivaſce, gojaſcese gljubav meghju gradghjanima, cignaſcese Zjenna od ſvetoga Templa, govori recceno Piſmo: da uʃrok od ove cestitosti bi boggogljubnos Onije glavnoga Redovnika: *Propter Oniæ Pontificis pietatem*: 2. Mach. 3. U istinu velika dobra mogu uvestit u gradove, i u ſela Vladaozi, i Pastjeri od duſcjaa, ne toliko s' molitvam, Koliko s' dobrijem iʃgledom, er obʃirajuchiſe podloʃcnizi na gnihova djella, akkoſu Krepoſna, i iʃvarſna ſrameſe ʃcivjet opako, ter ne sljedit gnihove iʃglede, ʃa ne bitti od gnih s' raʃlogom pokarani, radi toga veli Gospodin po ustih Jeremije Prorokka: opitchju duſcje Redovnikaa pretilinom, to jes napunnitchjuih duha, ſvetigne, iʃvarnosti; er tad puk moj nechje mislit o ʃlu, neggochje prionut na Krepos, terchje uʃcivat velika dobra: *Inæbriabo animam Sacerdotum pinguedine, & populus meus bonis meis adimplebitur*: Jer. 31. Sve ovo ſctoſe doſad reklo, kaſce occitto, da Pastjeri duhovni mogu ucinit veliko dobro u puku gnim podloʃcnu ʃcivottom Kærstjanskijem, i s' dobrijem iʃgledom, i iʃovegaſe vadi, da recceni Pastjeri imaju teſcko dærʃcjanstvo stavgljeno na gnih, i od ʃakona naravnoga, i od ʃakona Boſcijega ʃa davat ovi dobar iʃgled gnihovijem stadbenizim, ʃa kaʃatim put od ſpasſenja i uvestitih u Kragljestvo Nebbesko.

Alli na dva nacina mogu ostat u ovemu privareni Pastjeri duhovni. Ostallibi pærvo privareni, kadbi Zienili: da ʃa davat

vat ovi dobar isgled, dostaje ne davat so, i opak; a pakbi ostalli josc vecchje privareni, kadbi mislili, dabi isvarscili dærscjanstvo dobra isgleda, negriescechi occitto, i odkriveno, neggo skrovno, i potajno: *caute, si non caste*; Alli ne slusci ni pærvi, ni drughi odgovor sa oparcitih; ne slusci pærvi, er Kakkose nemosce rjeti: da jedan koi nije oborio Kucchju, dajeje sagradio, i daje tescjo vinograd, i radio oko gnega jedan koiga nije poharo; takose nemosce rjeti: daje do dobar isgled jedan koi nije do so, i opak. Vele vecchje iscte Issukærs od Pastjeraa, koijemje prido svoje Ovcize, neggo dobrocinstvo od lupescjaa, koi onda Zjene dasu blagodarni, i millostivi, s' putnizima, kadim ne dignu scivot, alli blago, koje nosse. Dase vele ne grjesci u propuscтanju od dærscjanstva, nebi bio Issukærs prokleo oni stabar nesrechni od Smokve, na komu istinaje da ne biasce dobra vocchja, alli ne biasce ni ærghjava, nitibi bio ossudio onega sluscbenika, koi sasve da ne biasce rasuo mjeddi, ni istrattio blago u stvari sabragnene, i nepristojne, niscta ne magne, erbo biasce sakrio, i erbo darscjasce nekotisno recceno blago, toga radi bi od gnega pedepsan. Po ovemuse vidi occitto, da nije dosta, da jedan nije so, i opak, sa moch rjeti: daje dobar Pastjer od duscjaa, neggose hocchje daje Krepostan, ter dase sabavglja o dobrijeh djellih, sa privestit s' dobrijem isgledom na boggogljubnos ovcize gnemu podloscne. Pastjer od duscjaa ima bitti isgled stadda: *Forma gregis*: pa Petr. 5. I ima bitti isgled pravi, i istiniti, *ex animo*: i sato nije dosta, dase cjuva oda sla, da ne igra, da ne tærguje, da ne psuje, da ne grjesci bludno, nuje trjeba da cini dobra djella, da skace u svakkoj potrebi duhovnoj sa svoje stadbenike, dase namjeri na gnihovoj smærti, daih pokrije akko mosce golijeh, i napita lacnijeh, dase uvrjeghjen od gnih ne osveti, da nastoi na podniscenstvo, na ustærpjenstvo, i na ostale Kærstjanske Kreposti: *Diverte a malo, & fac bonum*: Psal. 33.

Dærscjat paka da grjescit skrovno nije suprotivo dærscjanstvu dobra isgleda, koga Pastjer duhovni ima davat svoijem stadbenikom: nesnam Kakko mosce dochi u pamet jednomu, skoi ima jedno særno od rasborstva; erse najpærvo trudno sakrit od svakkoga, i dærscjat opaccinu tako pokrivenu, dase nikko od gne ne stavi. Moscese sakrit ogan; allise *dim* nemosce sakrit, a dim odkriva ogan. Pakse trudno sakrit sa dugo vrjeme. Koje ko mosce nossit prilobrasu sa vecchje danaa, alli koje ko mosce pribivat sa vele vremena pod vodom. Akko nije ribba, neggo Cjovjeh, trjebaje, da kadgod iside na varh, ter dase ukasce koje, i scтoje. Ima dake pastjer od duscjaa ne samo ne davat so, neggo dobar isgled puku gnemu podloscenu, i sa davatga imase obsirat, govori sveti Tomas, na Bogga, na Iskærgnega, i na sebbe istoga: *Quædam ordinantur ad Deum, quædam ad proximum, quædam ad se*. S. Thom. in epist. ad Timot. c. 4. Imase obsirat na Bogga, sabavgljajuchise o djellih od Boggocjastjenja toliko unutargnijeh, Koliko nadvorgnijeh, navlasctito u Zærkvah, gnegovijeh Kucchjah, ter ima nastojat daje u gnih cjastjen, i posctovan od svoijeh stadbenikaa, i daje sve cisto, ossobito ono scto slusci, sa otara, i sa posvetiliscta. Imase obsirat na Iskærgnega, nossechimu gljubav, ter prohodechi s' gnime blago, a ne oscтro, akkoga potreba ne ussilluje, nejma nigda puscit ruke na tughje, neggo s' onijem dobrima, koja njesu ni occinstvo, ni scтednja, neggo isostajak Zærkovni ima utjescit Nebogare, toga radi potrebnitoje, da digne savisenju gljubav s' Rodjakaa, koje niscta ne magne mosce pomoch, kadse naghju u bitju tjesnu. Imase najposlje pastjer duhovni obsirat na sebbe, sa ne isgubit Zjennu prid pukom, i satose ima uklagnat od skupaa, ne samo slo isglednijeh, neggo i od onijeh, koimu mogu donjet scтettu dusci; Nejmase nachi u kollih scenama, nejma hodit u gnih na posjed, ni pohaghjatit osvem kadsu nemochne, nejma dærscjat u Kucchi mladu sluscbenizu; er kadbi Pastjer duhovni hotio opchit svakkom værstom od Cegljadi, ulasit

ʃit u ʃvakku Kucchju beʃ potrebe, nahoditsę u ʃvakkomu skuppu, i na ʃvakkomu posjedu, nebiʃe mogo raʃabrat od Cegljadetta ʃvjettovnoga, neggobi bio Kakko ʃvak drughi, koi ʃcive meghju pukom, i tad kojubi Zjennu imalli ʃtadbenizi od gnega, kojubi moch imalle gnegove rjeci, koibi plod ucinio s' gnegovijem besʃjedam, ʃctobi sluʃcila gnegova pokaranja? Kadbi uʃeo Karat greʃcnike, odgovorillibimu: ti Karaʃc naʃeju slobodu, a nejmaʃc i ti privteglʃtvo s' onom djevojkom, ti Karaʃc naʃce lupeʃctine, ter govoriʃc: da naʃce tærgovine njeʃu pravedne, a jeʃulli pravedne tvoje? Kakko ti moʃceʃc cinit ove ʃtvari, moʃcemoih cinit mi s' vecchijem raʃlogom, er mi najposlje njeʃmo drugo, neggo Kærʃtjani, koiʃe nahodimo po ʃred ʃvjeta opakoga, a tiʃi Zærkovgnak, i Paʃtjer od duʃcjaa, koi ʃnaʃc ʃcto Boogh ʃapovjeda, ter uciʃc drughe gnegov nauk. Evo Kakkoʃe iʃpugna ono ʃcto recce Goʃpodin ʃvetoj Brigidi: videchi greʃcnizi Redovnike ʃcivjet opako, ter vrjeghjat Bogga, uʃimaju potolas, ʃa grjeʃcit slobodnije: *Viʃo exemplo pravo Sacerdotum, peccator fiduciam peccandi ʃumit*. S. Brig. lib. 4. revel. I ʃveti Gærgur napiʃa, da ʃveta Zærkva neprima od ikkoga toliku ʃcettu, Koliku prima od Redovnikaa, koi ʃtavglieni od Goʃpodina, da ʃvetignom od ʃcivotta uklagnaju drughe od grjeha, i od opacine, s' gnihovijem hudijem ʃcivjegnem, i ʃlijem iʃgledima, privode na ʃlo tolike Kærʃtjane: *Nullum puto ab aliis majus prejudicium, quam a ʃacerdotibus tolerat Deus, quando eos, quos ad aliorum correctionem poʃuit, dare de ʃe exempla pravitatis cernit*. Gregor. homil. 17. in Evangel. Otvorite dakę occi, ter ʃpoʃnajte dærʃcjanʃtvo, ʃa koje imate davat dobar iʃgled puku vam podloʃcnu, akko nechjete daʃe dogodi ono ʃcto Caʃtro, i Livada Zvjettna pripovjedaju, daʃe dogodi jednomu Paʃtjeru od duʃcjaa. Biaʃce ovi uʃeo pomgnu od ʃtadda, alli Kakko ʃa odahutje, i raskoʃcju, er provoghjaʃce vrjeme u gljubavi, i u najʃramotnijeh neciʃtochjah, ter ʃvoijem hudijem, i opachijem iʃgledom davaʃce potolas ʃtadbenizim, da, i oni ʃcivu bludno. U ovoʃe vrjeme tolizi oʃudivahu, ne ʃtavgljajuchiʃe on onada od gnihova oʃudjenja, nu nakon gnekoliko godiʃctaa, kada doʃpje greʃcni, i opachi ʃcivot: otide u pakao, i naghje u gnemu tolike duʃcje ʃvoijeh ʃtadbenikaa, koi ʃa gnegovo nepomʃtvo, i ʃa gnegove ʃle iʃglede u oni jaʃ biahu ponorilli; kad doghje bliʃu gnih uʃbuniʃceʃe prema gnemu, i uʃeʃcega progoniti, govorechi: tebbi biahomo pridane, a ti nejma pomgnu od nas, ʃcivjahomo u grjehu, a tinas s' gnega ne dignu ni ʃceʃtokkom besʃjedom, ni s' dobrijem iʃgledom: *Tu nec verbo, nec exemplo nos revocaʃti*: Prat. fior. part. pa lib. po c. 28. Neggonam dade potolas s' tvoijem opakijem ʃcivottom ʃa grjeʃciti slobodnije. Spoʃnateli ʃad darʃcjanʃtvo, koje imaju paʃtjeri duhovni davat dobar iʃgled ʃvoijem ʃtadbenizim; ʃato illiimga davajte ʃvetignom od ʃcivotta, illi oʃtavite ʃtaddo vam pridano, i Imme od Paʃtjeraa, daʃe ne iʃgubite, i vi, i vaʃci ʃtadbenizi.

RAʃMISCGLJANJE DRUGO

Pocigne Mukka Goʃpodinova.

KAd Iʃʃukærs na veceri najpokognoj pricesti Ucenike odjeliʃe od gnih, ter otide u vært Getʃemanski, u komu bi priuʃet od ʃmærtne ʃcjaloʃti.

1. Raʃmiʃcgljajte uʃrokke ove ʃcjaloʃti. Parvi uʃrok bi teʃcka mukka, koju imaʃce podnjet Iʃʃukærs Koliko prie. Sudbena priʃtoglja najoʃctrja cine veʃat occi Krivzu, da ne vidi onu ʃabgliu, kojamu ima glavu osjecchi, i bilabi velika nemillos uʃʃillovatga vighjet napoʃe ʃvakku værʃtu od mukaa, koju ima podnjet

njet prie smærti. Issukærs sasve pravedan ne dopusti dase s' gnime ovako proghje, hotje vighjet svu gorku mukku: i sve nemille nacine od muccenja, sa occhjutchjet prie gorko predanje u dusci, neggo gljute ranne na tjelu. Vighje isdanje od priategljaa, uroke od nepriategljaa, ossudjenja od pristogljaa, ostavgljenje od Ucenikaa, sadiranja od puka, vighje prikor, progonstva, tamnizze, verighe, bice, dracce, cjavle, i Krisc sramotni, i pritescki, kogabi imo nossit na rammenu. U jednu rjec vighje sve ono prostranno more od mukaa, u komu najposlje imasce ostat utopjen, niti htje misslit o onijeh usrozih, koimu mogahu umiinut boles, ni dopustit da side jedna Kapglja od radosti u pohotjenja unutærnja sa rasladit gnihovu gorkos. Privighjenje ovijeh mukaa, i strahos ovijeh salaa, potisnusce svu Karv Jesussovu prema gnegovu særzu; alli bi taj cjas otisnuta s' velikijem hrabrenstvom od gljubavi, koja gorjasce u gnemu prema gnegovu Chjachku, i prema gljudskomu narodu, ter van protece is svijeh rupizaa, i is svijeh scilaa onega prisvetoga Tjela, i najposlje dotece do semglje, kojase napoi, i ogresnu u temu Kærvavomu, i neprozjegnenomu snoju. Scto govorite na pogled ovako bolescgljv? Ne bisce sadosta Jesussu one mukke, kojemu spravgljahu gnegovi nepriategli; hotje on muccit sama sebbe prie vremena, i sasve da ima sce odlagat svetijem Muccenizim scestokste mukke, ne samoih sebbi ne odlosci, negh usmnosci priko mjerre, ter popi do mutescja svu onu prigljutu cjascju, kojumu Anghio prikasa u værtu Getsemanskomu, nedopuscctavajuchi, Kakko cjuste, da uljese u gnu ni Kapglja one radosti, kojaje mogasce oslaciti. Kakkose na pogled ovega snoja, i ove Kærvi ne srami vascja studen, negljubechi onega, koivas gljubi s' tolikijem prikomjerststvom? Hocchjetelise u napried tuscit na nedragosti, na trude, koje uschjutite na gnegovoj sluscbi, hocchjeteli iskat las, rasblude, i vesseglje, imajuchi prid occima Issukærsta osnojena Kærvavijem snojem, i dovedena do skoncjanja sa vascju gljubav? sahvalitemu da proljeva sa vas Karv s' ovolikom blagodarnosti, terga molite davam udjeli jednu Kapglju onega sokka, sa isljecit vasce nemocchi.

2. Rasmiscgljajte Kakko bisce drughi usrok scjalosti Jesussove, grjesi gljudskoga naroda, ovimuse prikasasce u receenomu vartu, Kakko i mukke, koje imasce podnjeti, rer vighje svesctose biasce ucinillo od pocetka od svjeta prema gnegovoj vogli od Umarlijeh, i svescochjese ucinit do sværhe od svjeta. Vighje tolike omrase, tolika nepriateglstva, tolika ubojstva, vighje tolike nepravde, tolike grabsce, tolike lupescctine, vighje tolike necistochje, toliku bludnos, tolika hotimstva, i ozkværgnenja scenidbene Vjerre, vighje tolike psovke, tolika proklestva, i tolika kriva svjedocjanstva, vighje nezjennu gnegove Kucchje, potlaccenja, i pogærdjenja svetijeh stvarii, a nadasve gnegova prisvetoga Tjela; vighje toliku lakomos u bogazih, toliku oholas u sapovjednizih, toliku nenavidos u nebogarih, toliku proscdaklos u rukotvorzih; sve vighje Kakkosu u sebbi gadne, gærde, i strascne ove, i inne værste gljudzijeh opaccinaa, i tolikose na ovo prikasanje oscjalostivi, damu pritescka boles, Kakko ono tjes priværli istjescti tjelo skoncjano, ter ucini da is svijeh scilaa sciva karv na trake provarvi. Rasmiscgljajte koju boles Jesus ochjuti ne sa jedan grjeh, negh sasve grjehe, koise biahu ucinilli od pocetka, i koichjese ucinit do sværhe od svjeta? Gnegova prigorka boles bi prilicna jednomu moru neismjernomu: *Magna est velut mare contritio tua*: Lam. Jer. 2. Kossillisuse sa grjehe ucignene raslicni pokornizi, i Zjepaloimse særze od bolesti; allise mosce rjeti: daje gnihova boles bila jedan trak, koiie isiscio is ovega neismjernoga morta; i nachjese meghju vammi, kochjese u napried nasladit n grjehu, Kolikobi magnu boles bio Issukærs occhjutio u værtu Getsemanskomu, dasu magni bili vasci grjesi. Piajtemu sa gne prosctenje, sahvalitemu na gljubavi, s' Kojomvasje primio u svoje bolesno særze, premdaste bili nedostojni, terga moli-

molite, da biusci oo plakko vasce grjehe susami Kærvavijem: udjeli vam Kærvave suse, sa plakkatih, prie negh budete od gnega sudjeni.

3. Rasmiscgljajte, Kakko bi trecchi usrok od scjalosti Issukærstove, privighjenje malahna plodda, koga imasce isvadit is gnegove mukke, i is gnegove Kærvi. Kadbi jedan Glavar od vojske udirajuchise s'nepriategljom, prividio, dachje prolit saludu Karv, i dachjemu trudi poghinuti, vecchjebise Kossio sa isgubjenje od trudaa, neggo sa iste trude. Ovo bi u istinu oni Klin, koj u værtu Gessemanskomu slosærdno Zjepasce særze Jesussovo. Vighje da imasce prolit rjeku od Kærvi, podobne sa sahranit ne jedan svjet, neggo tissuchju svjetaa s'tolikom mallahnom Koristi; vighje da imasce dat scivot Boscjanstveni sa Judu svoga ucenika, a dachjega Juda isdat gnegovijem nepriategljom, a pak dachjese, Kakko Cjovjek, koije uffanje isgubio sa djello ovako hudo, i ovako nemillo objesit, i ossudit. Vighje da u isto vrjeme gnegova isdissanja na Kriscju, imasce umrjeti usgnega jedan lupesc, koibise isgubio; vighje da gnegova Karv imasce bitti nekorisna sa Iruda, sa Pilata, sa Kaifassa, i sa one Redovnike, koi biahu puk prema gnemu usbunili. Ovomu privighjenje cini rjeti: Koichju plod isvadit is moje Kærvi! *Quæ utilitas in sanguine meo*! Psal. 29. Mogasce sa rasgovorit svoj duh scjalostivi obratit pogled svoje pameti na Isabrane sa slave vjecne, nu sa nejmat njedne utjehe, obsirascese na gnihov mallahan broj. Jedna sama duscja, koja nije imalla uljestit u Kragljestvo Nebbesko sadosta biasce dovestitga do skoncjanja; da rasmiscgljajte, koju boles Jesus ochiutje, kada posla pogled svoje mudrosti beskoncive po svoj semgli, ter sctechi na gnoj svesctose imasce u duscjasta vremena dogoditi, naghje mallahan broj Isabranikaa, a velik ossudjenikaa. Vighje isgubjen puk scidovski, puk gnemu toliko dragh, i dio najisabrani gnegova Occinstva. Vighje isgubjenje tolizijeh gradovaa, tolizijeh dærscjavaa, tolizijeh Kragljestva, u koijeh pribivaju nevjernizi, vighje isto Karstjanstvo, koje biasce stavio na mjesto scidovsko mallo magne negh isgubjeno, gnescto s'polluvjerstva, gnescto s'odjegljenja od Zærkve Rimske, a gnescto s'opaccinaa. Koje radosti mogasce ochjutchjet scjalostivi Jesus isa isgubjenja tolizijeh duscjaa, prem da vighjasce dachjese gneke sabraniti; Allije bilo mallo ovijeh, Kakko rekoh, prema ossudjenizim, moguse prilikovat pagljezim, koi ostaju meghju lischjeim od lojaa sakriveni isa tærganja: *Factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemiæ*: Mich. 7. Vi prem da ne gorite u gljubavi prema Iskærgnemu, nemoscete niscta ne magne sctitti mirna særza u Kgnigah Zærkovnijeh isgubjenje tolikoga puka, i odjegljenje od svete Vjerre tolizijeh gradovaa od Asije, od Afrike, od Europe; da rasmiscgljajte koju scjalos ochjutje Issukærs prividechi, dasuse tolika Kragljestva imalla odmetnut od svete Zærkve, tolike dærscjave odrech od svete Vjerre, tolike duscje ossuditi, koje on gljubgljasce, i sa koje jur stasce sa dat svoj scivot Boscjanstveni? Nijese dake cjuddit, damuse i ovo bolescglivo privighjenje cini snojt u værtu Kærvavijem snojem. sa rasgovorit Jesussa ovako oscjalostjena sa isgubjenje tolizijeh duscjaa, obecchjajtemu dachjete nastojat na gnihovo spassenje, termu pitajte prosctenje, akkose koja s'vascega usrokka, alli po vascemu nepomnstvu isgubilla.

OSMI DAN

RAſMISCGLIANJE PARVO

Sljedi Mukka Goſpodinova.

1. RAſmiſcgljajte boles, koju Jesus ochjutje u nemillomu biccevanju. Dòchjete od gne na koi nacin u ſpoſnanje, akko ſtanete mislit mekahnos gnegova tjela, ſærditos Kærvnikaa, varſtu od bicjaa, i broj od udarazaa. Dærſci ſveti Bonaventura da tjelo Jeſuſſovo ſavarſceno s' nacinom cjudnovitijem u utrobi pricište Djevizze Marie ſa ſadruſcitſe s' jednom duſcjom onako iſ varſnom, biaſce mekahnije u podplattu od noghaa, neggoje naſce u ſenizi od occi. Oſvem ovega biaſce onda oslabjeno Zjechja ſnoja Kærvavoga, koi biaſce iſteko iſ gnega u værtu Getſemanskomu; Kærvnizi, ne ſamo biſce nemilli po naravi, nu joſc biſce potaknuti nadvorgnijem nacinom od ſcidovaa, a unutargnijem od hudobaa, ſa ukaſat prema Jeſuſſu vecchju ſærditos, i vecchju nemillos. Biloje objavjeno ſvetoj Marii Mandaljeni de Pazzi; dajh bi ſceſet, koiſe iſmjenivahu, ter mlatjahu dva po dva, beſ ikakva milloſærghja ono mekahno, i pravedno tjelo. Bici biſce od vecchje værſtaa, ſcibikke s' Kogljenzima, Konopzi ſauslani, ſcille ſuhe, teſcke verighe, ſvjeſdizze od gvoſdja, podobne, ſa raſkinut meso, i raſnjetga; broj od udaraza nebi oni kogaſakon nareghivaſce Karvnizim. ſakon ſabraghnivaſce daſe da ſlocinzim vecchje od cetar deſſe udaraza; a Jeſuſih primi, Kakko oſtavi upiſano ſveti Vizenzo Ferrerio vecchje od oſſam ſtotinaa, a Kakko napiſa ſveti Bernardo ſces tiſſuchjaa ſceſſat, i ſceſet, i ſces; nitibi bili oni ſærditi Kærvnizi doſpjeili s' ovijem brojem kaſat gnihovu nemillos prema Tjelu Iſſukærſtovu, daſe Porfirio Vojnik Rimski, Kakko bi objavjeno ſvetoj Brigidi lib. po revel. c. 10. Od iſte Blaſcene Goſpe, ne ganu na milloſarghje, i priſjece oni Konop, s' koijem bi Jesus veſan ſa ſtup mramorni, ter puſti da pade na tle, i da oſtane, mallo ne rekoh, utopjen u ſvojoj Kærvi. Tolizi bici, i udarzi ovako teſczi biahu ucinilli od Tjela Jeſuſſova onako mekahna jednu rannu od varha glave do peta, iſ koje værvjaſce Karv na ſve ſtrane, ſtup biaſce Karvav, okarvavjena ſemglja, Kærvave ruke, i hagline ſærditijeh Kærvnikaa, iſti miri pridvorja Pilatova biſce Kærvi poſſtrapani. Ovuſte mukku vi imalli podnjet ſa vaſce grjehe; *Multa flagella peccatoris*: Pſal. 31. Da hocchjeteli imat ſærze tako nemillo, dachjete Tjelu ovako rannavu, i raſkidenu priloſcit nove ranne? Vighje ſveta Katarina Genoveska Jeſuſſa biccima priucena, ter recce s' viſſokijem glaſom: moja gljubavi nechjute vecchje uvrjediti? Ovi plod najſtojte, i vi iſvaditi iſ ovega Otajſtva boleſnoga, raſmiſcgljajuchi Kolicjakſte dio imalli u ovemu biccevanju. Spoſnajte one udarze, i one ranne, koſeſte vi ucinilli na Tjelu Iſſukarſtovu s' vaſcijem rukami, alli ſa boglje rjeti s' vaſcijem grjeſima ter marſite na gne, Kakko na uſrokke od tolike mukke Goſpodinove, prikaſcivajuchimu gnegovu iſtu Kærv ſa vaſe ljek, i ſa ſtech millos, ſa ne uvrjeditga u napried.

2. Raſmiſcgljajte koju boles uſroci Jeſuſſu Krunna draccevna, i koi prikor. Boles bi priſceſtokka, er Krunna biaſce Kakko jedna Kaziga ſpletena od dracjaa, i ne draccja obicjajnijeh, neggo od dracjaa druſijeh, i veoma bodeſcglivijeh, i ova Kaziga bi ſtavgljena na gnegovu glavu s' velikom nemilloſti, Kakkoſe ſcti u objavjegnih reccene ſvete Brigide; gneke od ovijeh dracjaa, koje biahu debglje, Zjeni ſveti Lovrjenaz Giuſtinian, damu proghjoſce glavu, gneke koje biahu tagne, namjerajuchiſe na Koſti, daſe slomiſce, ter oſtaſce u glavi, a one koje biahu ſelenije, daſe ukriviſce, ter iſdo-

iſidosce kroſ veſe. Gledajuchiga Vojnizi ovako okrugnena, ne ſamoſe neganuſce prema gnemu na milloſarghje, neggomu jedan od gnih skube bradu, drughiga udire s'tærſti po glavi, trechimu pritiſgniva s'rukami draccevnu krunnu. Jedna ſama draccja ſabjena u ſcugljaſtu noghu jednoga lava odhragnena u plannini, cinimu rikat od boleſti, da kojuche boles bitti uſrokovale Jesuſſu, ne jedna, alli dvije, neggo vecchje od ſedamdeſſet draccjaa, koje biſce ſabjene ne u noghu ſcugljaſtu, neggo u glavu, udo od ſvijeh udaa najſcivije, i najchjutlivije, i u kojeje narav poſtavila ſva ochjuchjegna, i s' koga pruſcivajuchiſe ſcille donoſſe oſtalijem udom koi dio od ochjuchjegna. Viſe dicite daſte uda Iſſukærſta, koije glava ſvete Zærkve, i jeſte doiſto s' oſſob'tijem nacinom, erſte Zærkovgnazi podignuti viſce Pravovjernikaa, koi ſcivu na ſvjetu, ſatoſe ſpomenite od ſvjetta ſvetoga Bærnarda: nije priſtojno goit u mekoputnoſti udo, koje ima glavu draccjam okrugnenu: *Non decet ſub capite ſpinoſo membrum eſſe delicatum*.

Draccevna krunna ne ſamo kruto Jeſuſſa oboleſtivi, nuga uſto joſc obruſci nedohitnijem pogardjenjem. Nije vecchje u iſtinu moglo bitti, illiſe gleda Jeſus, koigaje podnio, illiſe gledaju oni, koiſu Jeſuſſa pogærdili. Podnje rugh ne Sin jednoga Goſpara, alli kragljaſemaglskoga, neggo Sin Oza Vjekuvjecnoga, koi ima iſtu gnegovu narav Boſcjanſtvenu, i ſve gnegove iſværſnoſti, i doſtojanſtva, koi kakko Cjovjek biaſce uboggh, alli rodom iſhodiaſce iſ kogljena kraglja Davida, i biaſce ſpoſnan od gnegovijeh iſtijeh podrugalazaa ſa Cjovjekka, koi biaſce tvorio velika cjudeſſa, biaſce sljeghjen od Ucenikaa, dvoren od puka. Podrugovzi biſce Vojnizi ſmetgliſcte Rimske vojske, blaſnizi jednoga kraglja pogardireglja ſcenidbene Vjerre, raſbojnizi potiſcteni, kiſe uſdahu s' ovijem pogardjenjem ſtecchi veliku platu od Fariſeaa. Ovi cine Jeſuſſu da sjede na jedan ſtolaz ſa ucinitga Kragljom od ruga, prikaſcivajuchimu jednu haglinu od grimiſa ſa ukaſat uboſctvo gnegova Kraglјeſtva, i gnomga ogargnivaju, i s' haglinom, Kragljevsku ſcibikku, koja bi, ne drugo, teggo tærs, terga prikorno u ruſenu ſmjehu kragljom ſcidovskijem naſivaju: *Ave Rex Judæorum*; Kada imate ovaki iſgled prid occima, nemojteſe tuſcit, kadſe od vas Zjenna ne ucini, kad cjujete gærku rjec, kad budu pohugljene vaſce beſsjede, neggo primite poſlaccenje, akko ne veſſelo, a ono uſtærpjeno, er Kakko Iſſukærs ſtecce krunnu od ſlave po putu od dracejaa, takoje naſtoite i vi ſtecchi po iſtomu putu.

3. Raſmiſcgljajte u propetju boles, koju Jesus ochjutje u tjelu, i u duſci. Kakko bi uſiſcjo s' priteſchijem kriſcjom na gorù od Karlvarija, naſærnuſce na gnega Kærvnizi, ter dignuſce s' velikom nemilloſti hagline, koje bjehu prionule k' rannam gnegova Tjela raſkinuta, i ponnoviſcemu s' ovijem nacinom boles, koju biaſce ochjutio u biccevanju. ſapovjedajumu daſe proſtere viſce kriſcja, onſe na ghihovu ſapovjed proſtira, ter prikaſciva, i ruke, i noghe, da budu pribjene k' dærvu od kriſcja, cinechi ſvetiliſcte od ſvoga ſcivotta Chjachku Nebbeskomu, ſa ſpaſſenje gljudskoga naroda, molechiga da iſkrene na gnega vasſud raſærgbe Boſcjanſtvene pripravjen greſcnikom; onimu priteſcju, i ruke, i noghe, da doghju na ſvoje mjeſto, pak podiſcju maglize, i pribivajuih s' cjavlima gvoſdenijem, prodiruchi, i meſo, i ſcille s' boleſti neiſreccenom; kadſuga pribili na kriſc, podiſcjugaſemglje, ter puſctavaju da pade kriſc u jammu iſdubenu, tadmu ſve koſti pribroiſce s' priteſckom mukkom ſvega gnegova priskoncjana tjela. Jeſus podignut ſemglje, nejmaſe naſcto naſlonit, neggo na ranne od rukaa, i noghaa, kojeſe s' tegotom od tjela objeſcena, raſtvoraju. Iſlaſi karv oda ſvuda, iſ glave Zjech Krunne draccevne, kojaſe joſc na gnoj nahodi, iſ rukaa, i iſ noghaa Zjech cjavala gvoſdenijeh, iſ ſvega tjela Zjech ranaa biccima ucignenijeh, a ſad raſtvorenijeh. Nije uda ſdrava u ſvemu tjelu, ſveje pomodrillo, ſveje rannavo, ſveje raſkinuto, ſveje boleſno: *A planta pedis, uſque ad*

verticem non est in eo sanitas; vulnus, & livor, & plaga tumens. Isa. 1. Niscta ne magne on podnossi smærtne bolesti s' nepridobitnijem ustærpjenstvom, i Kakko da govori s' krisçja: nume pomgnivo pogledajte, sa vighjet nahodilise boles mojoj prilicna: *Attendite, & videte si est dolor, sicut dolor meus:* Lam. Jer. 1. Jedan Cjovjek sasve hud, i opak, nahodechise u bitju ovako tuscnu, i bolesnu, ganuobivas na millosærghje, a nechjevas ganut jedan Boogh, doveden do skoncjanja sa vascju gljubav? Mærsite na grjehe, koisu bili usrok gnegove mukke, sahvalitemu na gljubavi, kojuvamje ukaso vissechi o krisçju, termu obecchjate, dachjete i vi podnjet trude, nedragosti, i krisce sa gljubav gnegovu.

Prem da Jesus u propetju ochjutje scestokke bolesti u gnegovu prisvetomu tjelu, ne pritærpi magne u istinu u gnegovoj priskoncjanoj dusci; illi gledasce oko sebbe, illi nis doli, illi usgori, nahodjasce na svakkoj strani usrokke od smærtnijeh bolestii unutærgnijeh. Gledajuchi oko sebbe, vidi Karvnike bes ikkakva poscjagljenja od gnegovijeh mukaa, ismetat sa vighjet, kogachje od gnih iskocit gnegove hagline, i podrughivatse gnime sajedno scidovima, govorechi: jesilli ti oni, koisise hvalio, dachjesc rasorit Templo Boscije, akkosi ti Sin Boscii sidi s' krisçja, sahraniosi drughe, sahrani i tebbe: *Vah qui destruis Templum Dei; si filius Dei es, descende de Cruce .... alios salvos fecit, se ipsum non potest.* Matth. 27. K' podrughivanju od Karvnikaa, i scidovaa, sadrusciisuse dva supescja sa gnegovu vecchju sramotu, koi visse oko gnega. Gledajuchi s' krisçja nis doli, vidi pod krisçjom svoju pridraghu Majku priuzvigljenu, i pribolesnu; koju mukku ochjutje, gledajuchije sa gnegov usrok dovedenu do skoncjanja? Gledajuchi usgori, sa primit koju utjehu s' Nebbesaa, nahodi Nebbo na gneki nacin, satvoreno: Nebbeskise Chjachko podnossi s' gnime, Kakko dase od gnega saboravio, dærscechiga u scivottu, i nedopuscta-vajuchi, da umre tako bærso, nekka budu duglje gnegove mukke; i ovo pokasa isti Issukærs, vissechi o krisçju, s' onijem rjecima: Bosce moi, Bosce moj, sascto sime ostavio: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Matth 27. Naucite od Jesussa raspetoga napredovat u sluscbi Boscijoj, i sabavgljatse o Krepostih prem da ne uschjutite njednu slas, i njednu rados. Onvas s' krisçja uci sve Kreposti, ucivas posluh s' niscenom glavom, tlaccenje od velicinaa svjettovnijeh s' cellom draccjam okrugnenijem, trjesnos scednijem ustima, gljubav prema Iskærgnemu s' rukami rascirenijem, gljubav prema Boggu særzem probjenijem, uboscstvo s' golijem tjelom, pokorenje s' udima rannavijem, stavnos u dobrijeh djellih s' gnegovijem cjavlima, marsenie na grjeh s' gnegovom smærti, molitega da usadi u vascja særza ove naukke, termu sahvallite, dase dostoje podnjet ovolike mukke, i najposlje umrjet na krisçju sa vascju gljubav.

P R I N A P R A V A

O Dærscjanstvu, Koje ima Pastjer duhovni, sa pastit Stadbenike Svetotajstvima.

EVo drugoga dærscjanstva kojesu use-li na se Pastjeri duhovni, kadimje bilo pridano staddo od Biskupa, da pasu stadbenike svetotajstvima. Biusci svetotajstva stvari ovako isværsne, ovako svete, i ovako Boscjanstvene, nejmajuse davat stadbenikim, koi ne posnaju gnihovu isværsnos, gnihovu svetignu, i blago neprozjegneno, kojese u gnih uscdærsci. Radi toga imallibi Pastjeri uvjeg-

bat,

bat, Kakkose boglje mosce, reccene stadbenike prie negh prime svetotajstva, i naucit sctosu, koju Krepos imaju, i koi plod raghjaju u duscjah onijeh Pravovjernikaa, koi s' podobnom pripravom k' gnim pristupaju. Ovako nareghiva sveta skupsctina Tridentinska Biskupom, da cine, kadih usdjele, i hocchje da ovako cine i Pastjeri: *Ut fidelis populus ad suscipienda sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat, præcipit Sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie prudenterque etiam .... servari studeant*. Trid. sess. 24. c. 7. Imaju paka snatti recceni Pastjeri dasu dærscjani pod grjeh smartni pomagat s' gnihovijem trudom, i dossadjenjem stadbenike ne samo u potrebah duhovnijeh najtesczijeh, nu i u tesczijeh. Dærscjanisu u vrjeme od kughe ispovighjet kuscna, sasve da privide, dase mogu i oni okuscit, i isgubit scivot vremeniti. Takoghjersu dærscjani Kærstit djete nemochno od kughe, akkose ne nahodi drugo Cegljade, Kojechjega kæstit. sasve da gnezi Naucitegli govore, da njesu dærscjani u vrjeme od kughe pastjeri duhovni odnjet Kuscniku sveti Prices, sa sacjuvat scivot, i udjelit pomoch drusijem stadbenikom, nisćta ne magne Suarez, Toledo, Navarro, Soto, Silvestro, Lugo, i mnosi ostali apud Croix de Euch. a n. 484. uce, dasuga dærscjani odnjet, nemo da privide, da chjese oni okuscit, akkomuga odnessu, i da isa gnihove smarti, nechjese nachi, kochje pastit staddo svetotajstvima, kojasu od vecchje potrebe, er tada sa dobro opchjeno svega puka imallibi ostavit dobro jednoga stadbenika, koise smirio s' Boggom po putu od Ispovjesti, sa pomoch drughe s' reccenom ispovjesti. Ovako uce mnosi Naucitegli navlasctito Barbosa: evo gnegovijeh rjeci, koje donossi Gobat tract. po de Sacr. in genere n. 117. *Cavere debet Parochus, nedum pestis tempore invigilat saluti unius, non graviter indigentis ejus opera, se coniiciat in discrimen cum periculo ne alii destituantur auxilio spirituali, quare quando solus est in oppido vel pago, non expedit, ut administret sacramenta non admodum necessaria, vel secundum se, ut est extrema unctio, vel respectu personarum, quarum bonum statum Parochus cognitum probabiliter habet, quia e. g. nuper earum confessiones exceperat. Denique quotiescumque ab aliqua persona, quam verosimilius conjecturis sacerdos credit, non habere conscientiam peccati mortalis vel per contritionem ad moriendum bene dispositam esse, probabilissime timetur periculum contagionis, majus bonum publicæ necessitatis præferendum est, privatæ alicujus personæ.*

I kad nije kughe nejmaju pastjeri duhovni odmiazat Kærsctenje mallahnoj djecizzi, neggoih Kærstit svescto prie usmobudu, takoghjer nejmaju propustit njednu Zærkovnu naredbu od Kærsctenja; imaju stavit gnihova immena na kgnighe od Kærsctenja, imaju naucit primaglje nacin od Kærsctenja, i cjutih, sa vighjet isgovarajuli dobro one rjeci, bes koijeh Djete nije Karscteno. Imaju u bessjedah naspomenut savese s' koijem Zærkva savesciva one hude, i nemille scene, koje povoglno nastoie ismetnut djete, sa ne ostat sramotne, alli sa drughe sværhe vremenite; i one koje, akko ne nastoje, a ono dopusctavaju, dase djete isgubi, i da ne doghje na Kærsctenje, er privide chi damu mogu naudit gnihovi velizi trudi, sljede trudit bes nacina. Svijem ovijem imase odkrit tegota jednoga grjeha, koi hudosti od ubojstva prilaga hudos od lupescine, er krade Raju jednu duscju, kojaie bila od Gospodina stvorena, sa uscivat u gnemu vjecnu slavu.

Potrebnoje dase pastjeri duhovni namjere na scenidbah svoijeh stadbenikaa; er kadse nebi namjerili, illi kad nebi stavili koga drugoga Zarkovgnaka na gnihovo mjesto: scenidbe u stranah, u koijechje proglascen nauk svete skupsctine Tridentinske nebi dærscjalle. Imajuse pria vjencianja navjestit puku oni, koise imaju viencjat, sa cjut od gnega jesulli scto

u kærvi, alli jelli koja saprjecziza meghju gnima, a navlasctitose ima vighjer od onijeh, koise imaju vjencjat, jelli ona, od kojese mnosi ne stavgljaju, i islasi is svoistva po grjehu, do drugoga kogljena. Takoghjerje potrebnito, da recceni Pastjeri uvjegbaju one, koise imaju vjencjat, s' koijem sværham imaju pristupit na ovo svetotajstvo; s' ove dvije trjebuje da pristupe. Pærvaje, sa imat djeze, i napunnit sinovima odhragnenijem u strahu Boscijemu, Kraglje-stvo Nebbesko, drugaje, sa cjuvatse od grjeha bludnoga, i stavitse na put lascegni od spassenja Vid. cath. Rom. & Sanchez de matr. lib. 2. disp. 29. Nejmaju Pastjeri dopustit, da Vjerenik pribiva u istoj Kucchi s' Vjerenizom, i imaju nastojat, dase Vjencjanje vele ne produgli, da ne sljede oni grjesi meghju gnima, koi sljede vecchje krat pod Vjerrom.

Dærscjanisu pastjeri duhovni ispovighjet, i pricestit stadbenike svakki put, kad oni scude rasloscito, primit ova svetotaistva. Imajuchi stadbenizi dærscjanstvo pricestitse na svetkovine od Uskærsenja u stadbenoj Zærkvi, nekka Pastjeri otvore occi u ovo vrjeme, sa vighjet, jelli svak od gnih ispunnio svoje dærscjanstvo, i sapovjed svete Zærkve, i akkose koi stadbenik nije pricestio u stadbenoj Zærkvi, nekka gnegov Pastjer iscte od gnega pismo, sa snat, u kojoj se Zærkvi sredio. Nedostojnise imaju dærscjat dalekko od svetoga Otara, i svi oni grescnizi, koi occitto davaju so isgled s' gnihovijem opachijem scivottom. Nejmase Djezzi savisce produglit pricestjenje, kad budu dobro uvjegbani, i spos naju ono scto imaju primit u pærsi: nekka pristupe na sveti Otar. Prem da Roditegli imaju veliku pomgnu od Sinovaa kadsu sdravi, imaju niscta ne magne vecchju, kadse rasbole. Ovakobise imalli podnossit i Pastjeri duhovni svoijem stadbenizima; imallibi imat veliku pomgnu od gnih, i kasatim veliku gljubav u svakko dobba, a navlasctito u nemochih. Imallobi bitti sadosta snanje od nemochi, sa otitih pohodit; alli vecchje putaa, ne usbudu sadosta molbe ponovgljene, illi Zjech daleccine, illi Zjech sla puta, illi Zjech ærghjave godine. Vi kada budete svani od nemochnikaa, otiditeih oncjas vighjet, i ucinitchjete dobro otiti i nesvani, kad cjujete daje tescka gnihova nemoch, Alli stavite pomgnu sa ne pomagnkat, kadse naghjete s' gnima, illi necinechi ono scloste dærscjani, illi cinechi vecchje neghbiste imalli cinit. Pomagnkalibiste, necinechi ono scloste dærsejani; kad sa ne uzvilit nemochnika, alli sa ne rascjalit domachju Cegljad, nebistemu na vrjeme navjestili tegotu od nemochi, i poghibiju od scivotta, dase spravi na ispovjes, i rasredi posle tolliko duhovne, koliko vremenite, dokleje u svjesti. Pomagnkalibiste cinechi vecchje, neghbiste imalli cinit, kadbistemu u pærvomu pohoghjenju dali bes potrebe, sva svetotajstva, Kakko cine mnosi Pastjeri duhovni, sa ne *povratchjatse vecchje k'* nemochniku. Vise vladajte po nemochi, sa davat nemochnikom svetotajstva. Kadih usispovjudate, upitajteih, jessulli kada satajali koi grjeh na ispovjesti, i jessulli komu scto dærscjani, i akko naghjete da imaju dugovaa, cinite daih plate doklesu scivi, akko mogu, er akkoih ostave sinovom, alli Rodjakom, ovichjese od gnih veoma lasno saboravit, a oni nesrechni ossuditi. Posluscjajte scto govori Molina o ovemu: *In statu damnationis sunt, qui in mortis articulo commode possunt per se ipsos restituere, idque efficere renuunt, dicentes, se præcipere hæredibus in testamento, ut restituant, hi sane nulla ratione sunt absolvendi.* Molin. disput. 756. Kad cjujete u nemochi gnihove ispovjesti, cinite dase pocnu spravgljat, sa primiti Kakkoje pristojno putnicko brascno Tjela Gospodinova, davajuchiim nasnanje s' dobbrijem nacinom, da smart nije vele dalekko od gnih; i sasve dase namjerite na nemochnjke boggogljubne, cinite snatti, i gnim na vrjeme, smærtnu nemoch, nekkase okoriste Kratkijem vremenom, sabavgljajuchise o dobbrijeh djellih, i primajuchi smært dobrovoglno is rukaa Boscijeh. Kad sve ovo isvarscite, nastojte uklonit od nemochnikaa domachju Cegljad, dase nebi veoma

oscja-

oſcjaloſtivili, gledajuchi ſcenu, i ſinove toliko draghe, i raſmiſcgljajuchi, daih nechje vighjet u naprieda. Kadbiſe naſcela oko gnih koja prigoda, alli koje Cegljade, kojeimje bilo uſrok od grjeha, imallobiſe s' vecchjom pomgnom odaleccit.

Nahodechiſe jur nemochnizi u bitju ovako tuſcnu, dajteim ſveto pomaſanje, i nemojteih oſtavit, imajuchi oni vecchju potrebu od pomochi, i Zjech ſlaboſti od tjela dovedena do skoncjanja, i Zjech hudobe, koja naſtoi dærſcjat jacce porob, akkogaje poſvoilla, toli nije, cini ſveſcto ſna, i moſce, ſa poſvoitega. Dvje værſte od Cegljadi vecchje krat budu oſtavgljene u ſmærtnoj nemochi od Paſtjeraa duhovnijeh: Djecizza malahna, erſe uſdaju u gnihovu pravednos, alli kadgod opaccina pritece godiſcta. Pripovieda ſveti Gærgur daſe jedno djete oſſudilo prie neghje doſpjello oſſam godiſctaa. Ja oviſe uſrok nejmaju oſtavgljat djeza, neghſe imaju podpomagat; Akko vidite daſe oni neumjedu iſpovighjet, pitajteih vi s' nacinom, viſce ſtvarii, i pomagnkanja djetinſzijeh. Akko vidite, daſu podobni primit Tjelo Goſpodinovo, i da ſpoſnaju kogachje primit u parſi: priceſtiteih na umartju, premdaſe njeſu prie priceſtili; er Zærkva nareghiva: da koje u ono vrjeme dobar ſa iſpovighjetſe, daſe i priceſti. Pokrjepiteih ſvetijem pomaſanjem, alliim pærvo odkrite ovo ſveto Otajſtvo, i gnegova krepos. Oſvem malahne djeze, oſtavgljajuſe od Paſtjeraa duhovnijeh u ſmærtnoi nemochi i gnezi gljudi, koi kaſcju na dvoru, daſu mirni, ter daih niſcta ne ſmeta; Alliſe Paſtjeri nejmaju vele uſdat u ovi gnihov mir; er moſce bitti, da nije plod dobre duſcje, neggo Kakkoſu ſdravi ſcivjeli mirno u grjehu, i njeſuſe ſtraſcili od ſuda, ni od pakla, takoſe nahode mirni i na ſmarti, neſtraſcechiſe od Pravde Boſcije, od kojeſuſe toliko treſli velizi ſvezi. Ova værſta od Cegljadi nejma bitti oſtavgljena od Paſtjeraa duhovnijeh, negh imajuchi ovi nemochnizi vecchju potrebu od druſijeh, imajuſe vecchje pomagati, ſad s' djellima Krepoſtii Boggoslovzijeh, ſad s' djellima od pokajanja iſvarſnoga, ſad s' djellom od ugoghjenja s' vogliom Boſcijom. Kad nemochnizi doſpiu ſcivjet, nejmajuſe Paſtjeri duhovni od martvijeh ſaboravit, neggoim i po ſmærti imaju ukaſat veliku gljubav. Kadgodſe dogodillo, daje koi mærtaz leſcjo u odru mærtckomu, ſa koi dan, erga kucchja uboga nije imalla s' cijem ukopat, ni platit ſprovod. Nemojteſe vi ovako podnjet s' mærtvijem, ukopateih oncjas, a pak iſctite od gnihovijeh rodjakaa, ono ſctovas ſapada ſa ukop. Akkoſe Paſtjeri duhovni ovako uſpodnoſſe, bitchje vjerni sluſcbenizi Goſpodinovi, i bitchje recceno ſvakkomu od gnih, kadſe odjele s' ovega ſvjeta: sluſcbenice dobri, i vjerni, erboſiſe ukaſo vjeran u mallahnoj ſtvari: odrediosamte na velike, uljeſi u veſſeglje tvoga Goſpodina: *Euge ſerve bone, & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui.* Matth. 25.

RAſMISCGLJANJE DRUGO

O Raju.

1\. RAſmiſcgljajte Kakkoſe u Raju nenahodi njedno ſlo, nenahodiſe grjeh: *Non intrabit in eam aliquod coinquinatum*: Apoc. 21. I ne ſamoſe ne nahodi grjeh u Raju, alli ni ſtrah ſa upaſtit u grjeh, ne ſamo erſu Blaſcenizi potvardjeni u milloſti, neggo erboih iſto blaſcenſtvo cini negrjeſcive, ukoliko vide na occigled Bogga, i gnegovo bitje Boſcjanſtveno, kojeih ſilluie gljubitga s' jednom gljubavi tako iſvarſnom, daſe nemoſce ni s' malijem grjehom

hom ſadruſciti. Akkoſteſe u proſcjaſtijeh raſmiſcgljagnih pripalli od grjeha, ter ſtoite u ſtrahu, da ugn po kojoj neſrechi ne upadete: obeſellitese, erchje dochi jedan dan nedoſpjetni, u koi nechjete bitti nigda nevjerni Boggu, nigda neposluſcni, nigda priſtupit njednu od gnegovijeh najmagnijeh naredbaa. Ne ſamo u Raju nije grjeha, ni ſtraha ſa u grjeh upaſtit; alli nije ni pedepſe, er pedepſa ide ſa grjehom, Kakko sjenna ſa tjelom, a ghdje nije tjela, tu nije ni sjenne; tako ghdje nije grjeha, tu nije ni mukke. Tri værſteſe od pedepſaa nahode na ſemgli poslane od Pravde Boſcije ſa grjehe umærlijeh, skoncjanja unutarnja, nemochi teleſne, i ſmært koja najposlje raſluci tjelo od duſcje. U Raju ghdje nije grjeha, nije ni ovijeh mukaa, nije skoncjanja duhovnoga, koje moſce ſmeſtit oni pokoj vjekuvjecni. Gærcine, i nedragoſti unutarnje, kojeſu chjutchjeli pravedni na ſemgli, illi ſa grjehe prie ucignene, illi Zjech progonſtva, u komuſuſe nahodilli, dalekko od Raja, gnihove vjecne Domovinne, illi ſa ſtrah od iſgubjenja meghju tolizijem prigodam: nechje chjutchjet Blaſceni u Raju, nechje ſuſit gori grjehe, erchje iſti Goſpodin otært ſuſe s' gnihovijeh ocii: *Abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum*: Apoc. 21. Nechjeſe ſlovoglit radi progonſtva, erchjeſe nachi u mirnoj Kragljevini, nechje imat ſtraha od vjecnoga iſgubjenja, er gledajuchi Bogga, ne vecchje Kakko u sjenni, alli u ſarzalu, neggo na occigled: ſnatchje do iſto, daga nechje nigda iſgubit. U Raju nechje bitti tjelo podloſcno nemochim, nechjega morit ni glad, ni ſceghja, ni ſtuden, ni vruchina, *Non eſurient, neque ſitient amplius, neque cadet ſuper illos ſol, neque ullus æſtus*. Apoc. 7. Nitichje bitti podloſcno ſmarti, erchjeſe tjelo Blaſcenikaa obuch u neraſutje, i u neumærlos: *Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem*: 1. Corint. 15. Erbo Kakkoje Iſſukærs parvorod od mærtvijeh uskærſnuo na ſcivot vjecni, ter vecchje nechje nigda umrjeti: *Chriſtus reſurgens ex mortuis, jam non moritur*: Ad Rom. 6. Tako, i Iſabranizi nechje nigda umrjeti, neggochje ſcivjet s' gnime u vjek vjekaa. ſnajuchi vi ove ſtvari, nemojteſe ſmetat, kadſe naghjete u nemochich, u trudih, u nedragoſtih, u predanju od ſpaſſenja, neghſe ſpomenite od Raja, ter promislite da u onemu mjeſtu blaſcenomu nije nemochi, nije truda, nije nedragoſti, nije ſtraha, neggo mir, i pokoj vjekuvjecni, iſgledajteſe u jednoga putnika koi namjerajuchiſe illi na gore ſtærme nite, illi na rjeke ſciroke, illi na dughe potoke, illi na arghjava ſvratiſcta: radujeſe s' uſpomenom rodnoga mjeſta, i ſvoje kucchje, u kojojchje iſa arghjava puta mirno pocinuti.

2. Raſmiſcgljajte Kakko Blaſcenizi uſcivaju u Raju ſva dobra, alli ne dobra, kojaſe uſcivaju na ſvjetu, i koja vi moſcete s' vaſcjom pameti iſmisliti, neggo dobra vecchja, i toliko vecchja, da kadbiſteih uſmnaſcjali beſ priſtanja, terim prilagali ſveſctoſu igda ſceghjela gljudska ſærza na ſemgli, nebiſte ucinilli najmagni dio onega uſcivanja, kojevas ceka u Raju. Vaſce tjelo, kojevas ſad toliko priteſce s' gnegovom tegotom, bitchje onda prava slikka Tjela Iſſukærſtova, radi toga bitchje tako iſvarſno, i tako ljepo, dabiſe prid gnim iſto ſunze poſramilo. Imatchje na ſebbi ſve ureſe jednoga tjela blaſcenoga, tancinu od duha, toga radi mocchje prochi kroſ ſvakku goru s' onom laſnoſti, s' Kojom ſrak ſuncjani prohodi kroſ ſud golotni, naglos, alliti lagahnos, toga radi, mocchie u jedan cjas odletchjet s' jednoga kraja od ſvjeta na drughi s' vecchjom bærſinom, neggo doleti s' Nebbeſaa trjes na ſemglju. Neimuccivos, toga radi nechje bitti podloſcno boleſtim, ni ſmærti. Svjetlos, toga radi mocchje ſvoijem lizem vaſſaj ſvjet proſvjetlit, veoma ljepſce, neggoga ſad ſunze proſvjetli, kada iſkocci na kraj od polunebja. Svakkochje ochjuchjenje vaſcega tjela imat ſvoje ugodjenje oſobito, i ſvjou slas. Okko gledajuchi, i uſcivajuchi Jeſuſſa, i Mariu, i oſtale Blaſcenike meghju koijem ſvoje Pærze, ſvoje Rodjake, i ſvoje priateglje. Uho sluſcjajuchi

juchi ono prislatko pjevanje Blascenikaa. Vognanje uscivajuchi mirise onega vjecnoga proljetja: Okuscenje uscivajuchi slas pitja Boscijega. Imatchje i tizanje svoje ugodjenje ossobito, erchje tjelo Blascenika imat isværsno sdravglje. Da akkochje tjelo jednoga Blascenika uscivat ovolika dobra, kojachje dobra uscivat gnegova duscja, punna Bogga, i jur utopjena u moru gnegovijeh Boscjanstvenijeh isvarsnostii? U istinu bilobi lascnje sbitti prostranno more u jednu koru od oraha, negh dobitit slabom pameti, i urasumjet sctoje Raj, i uscivanje jedne duscje blascene. Raj hocchje rjeti: posvoit Bogga sa svegh, i vadit ispuccine besadne gnegovijeh Boscjanstvenijeh, isværsnostii jedno blago nepristavno, i neistomacno. Raj hocchje rjeti: sadruscitse s' Boggom, i takochje bitti duscja jednoga Blascenika s' gnime sadruscena, Kakkochje sadrusceno s' oghnjem jedno gvosdje rascesceno, i Kakkose nemosce u ono vrjeme dobro rasabrat gvosdje od oghgna, tako na gneki nacin, nechjese mocchi rasabrat duscja blascena od Bogga. Raj hocchje rjeti: sighjet sa tærpesom Boscjanstvenom, ter uscivat po udionistvu sva ona dobra, koja Boogh usciva Zjech svoje naravi Boscjanstvene: *Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo.* Luc. 22. Kadbi Gospodin hotio mallo po mallo odkrivat Blascenizim ljepotu gnegova liza, i isværsnosti neisbrojne, kojesu u gnemu: mogobiih po sve vjeke dærscjat od cjudda sapagnenijeh; da Kakkochje ostat sapagneni, kada s' jednijem pogledom, podpomosceni srakom slave nestvorene, vide Bogga, i videga svega sasvijem gnegovijem isværsnostima? Akko u usimabudete ovu srecchju, kojechjete istine, i naravne, i værhnaravne u gnemu vighjet? Naucitchjete s' jednijem pogledom vecchje neghsu snalli parvi Boggoslovzi, i najmudrii naucitegli, dokleg scivjeli na semgli; i Kakkochje rasum duscje blascene vighjet Bogga, takochjega i gne voglja gljubit, i bitchje meghju Boggom, i meghju gnom jedno priateglstvo tako stisnuto; dachjese Boogh vessélit radi gne dobara, Koliko dasu gnegova ista, a ona radi Boscijeh vecchje neggo Zjechja svoijeh, ter gljubechiga, uscivatchje na taki nacin, da nechje pitti na tocku, neggo na potoku od svijeh radostii; i ostatchje opojena priobilnijem raskoscjam Boscije Kucchje; *Inæbriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Psal. 35. sahvalite Gospodinu, davamje pripravio tolika dobra u Raju, posramitese, daste dosada cinilli vecchju Zjennu od dobara semaglzijeh, neggoli od Nebbeszijeh, ter stojte spravni u napriedа isgubit svescto imate najdrasce na svjetu, i cjas, i bitje, i Rodjake, i isti scivot, sa ne isgubit Raj, i ona dobra, kojavas cekkaju u gnemu.

3. Rasmiscgljajte Kakkochjese ova dobra uscivat u Raju od Blascenikaa po sve vjeke. Ko mosce rasumjet Koliko usmnascja vjekuvjecjanstvo Rajska dobra? Vecchjase Zjenna cini od jednoga dobra, kojese ima uscivat sa duglje vrjeme, a magna od jednoga, kojese ima uscivat sa kratje. Da kojase Zjenna ima cinit od dobara vjekuvjecnijeh, od dobara, koja nechje imat nigda svarhe? Od vecchjeje Zjenne najmagne dobro u Raju, sa gnegovo vjecno produljenje, negh sva dobra vremenita sajedno skupgljena, sasve dabise imalla uscivat do sværhe od svjeta; i kadbi blascenstvo, koje usciva Blascena Gospa moglo imat sværhu, bilobi sa ovi usrok od magne Zjenne, negh blascenstvo vjekuvjecno, koje usciva najmagni svetaz u Raju; i vichjete bitti tako nerasborni, dachjete promjenit jedno dobro ovako veliko, sa jedno dobro prohodno, koje dospije u jedan cjas bjeguchi, Kakko, i ona naslada necista, i oua poscuda sabragnena; i nemojte Zjenit, dachje duglina od uscivanja ruscit u koje vrjeme Blascenike u Raju; ovo cine dobra semaglska. Jedno pjevanje sasve slatko, jedna tærpesa sasve obilna, jedna prikasa sasve vessela, akkosu dughe, dodijunam; Alli njesu od ove værste rajska dobra. sasva sveti Ivan ono pjevanje Blascenikaa, koje cju prid.

Jaggagnom: pjevanje novo, ʃasve da biasce davno, er imasce ʃvu slas novoga pjevanja: *Cantabant quaʃi canticum novum:* Apoc. 14. ʃnateli ʃctobi moglo ʃmestit Blaʃcenike u Raju? Kad nebi ʃaalli do isto, dachje gnihovo uʃcivanje bitti vjekovitto; erbiʃe tada ʃtrascili iʃgubit jedan dan jedno dobro ovako veliko; i toliko-bi vecchju ʃmechju ochjuchjeli, Kolikoje vecchje ono dobro, kojebiʃe ʃtrascili iʃgubit; alli nejma mjesto u ʃarzu Blaʃcenikaa ovo brinutje, oni ʃnaju do isto, da gnihova ces, i gnihovo uʃcivanje nechje imat nigda ʃværhe. Ovoʃoanje ovako iʃtinito od dobara dohodnijeh, ʃa gnihje dobro ʃadanje, i ciniim ʃvakki cjas uʃcivat ʃvu vjecnos gnihova uʃcivania. Sĉto ʃad govorite o plati, kojuvam Gospodin obecchjava, akkoga vjerno uʃluʃcite, moʃceteli iskat vecchje nadarenje è Pokli nosʃite na vam kaglinu Zærkovnu, ʃa sluʃcitga, i nachiʃe cesto oko gnega, nemojteʃe dignut s' gnegove sluʃcbe, ʃa njedne trude, na kojeʃe namjerite, neghʃe ʃpomenite od rjecci ʃvetoga Pavla: ʃvi trudi, i ʃve mukke vremenite nemogu platit, Kakkoʃe pristoi, onu slavu, kojachje Iʃabranizim bitti odkrivena. *Non ʃunt condignæ paʃʃiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.* Ad Rom. 8.

RAʃMISCGLJANJE NAJPOSLJEDNO

O gljubavi Boʃcijoj.

1. R Aʃmiʃegljajte Kolikoje Boogh dostojan od gljubavi Zjech bitja unutargnega gnegove naravi Boʃcjanstvene, uʃdarʃcechi u ʃebbi ʃva dobra s' privelikom iʃværʃnosti. Moʃceʃe rjeti: daje dobrojedan gvoʃdotegh, koi priteʃce k' ʃebbi gljubav naʃcega særza, i Kolikoje vecchi gvoʃdotegh, toliko ima vecchju krepos, ʃa pritegnut k' ʃebbi gvoʃdje ʃasve tværdo, i tegotno. Ovakaje narav jednoga dobra, Kolikoje vecchje, toliko ima, i vecchju Krepos, ʃa pritegnut k' ʃebbi naʃce ʃærze. A ghdje moʃcete nachi vecchje dobro, negh u Boggu, koi uʃdarʃci u ʃebbi ʃva dobra, kojaʃe nahode raʃlita po ʃvijeh stvorih? Govoraʃce ʃveti Franceʃko iʃ Asigja: Boogh moj, i kada imam gnega, imam ʃve inne stvari: *Deus meus & omnia.* Rezzitemi, ʃcto gljubite u stvorih, ʃcto nije najmagna kapglja, kojaje iʃiʃcla iʃ onega neiʃmjernoga mora iʃværʃnostii Boʃcjanstvenijeh? Vi gljubite u drugomu ljepotu, allije gnegova ljepota gærdocchja pri ljepoti Boʃcijoj. Vi gljubite u drugomu moguchʃtvo, allije gnegovo moguchʃtvo slabos, pri ʃvemoguchʃtvu Boʃcijemu. Vi gljubite u drugomu pravednos, ʃvetignu, dobrotu, blagocchju, pravdu, blagodarnos, a ne ʃtavgljateʃe, daʃu ove Kreposti, koje ʃjaju u stvore gnih ozkvargnenja, pri Boʃcijeh Kreposti. Kad Krepos stvorena nebi imalla drugo pomagnkanje, ima ʃvegh ovo od domjerenja, alliʃu Kreposti Boʃcjanstvene beʃ mjerre. Prikupite u vaʃcju pamet ʃveʃctoste igda vighjeli dobrote, i ljepote na ʃemgli, alli ʃa boglje rjeti: prikupite ujedno ʃveʃctoste igda cjulli pripovjedat, daʃu vighjeli dobrote, i ljepote ʃvi umærli, a pak rezzite: jelli ovo naʃc Boogh: *Hic est Deus noster?* Ne nije ovo vaʃc Boogh. *Alius, alius.* Vaʃcje Boogh, i bogli, i ljepʃci priko mjerre, Dvostruccite ovi nakup od Kreposti, ne jedno krat neggo tiʃuchju kratii, a pak rezzite; jelli ovo naʃc Boogh: *Hic est Deus noster?* Ne nije ni ovo, *alius, alius.* Drugheʃe kreposti, i drughe iʃvarʃnosti nahode u vaʃcemu Boggu. Sljedite dvostruccjati ovi nakup ʃvakki cjas ʃa ʃve vrjeme vaʃcega ʃcivotta, bi i bio ovo vaʃc Boogh: *Hic est Deus vester.* Ne nije ni ovo, *alius, alius.* Nekka sljede iʃavas poslјedni dvostrtccjati do ʃværhe od ʃvjeta recceni nakup, dalli-

chje

chje oni dochi u ſpoſnanje od Bogga, i od gnegovijeh iſværſnostii? Nechje ni oni, neggochjeſe nachi toliko dalekko od prave, i istinite Zjemme od Bogga na ſværſi, Kolikoſu bili u pocetak. Nemogu umærli dochi u ſpoſnanje od jedne ſame iſværnosti Boſcjanstvene, da Kakkochje dochi od ſvijeh? Nije nacina daſcivuchi vi na ſemgli moſcete poſnat onu Dobrotu neiſmjernu, i onu ljepótu od ſvijeh ljepotaa, kojeſe nahode u Boggu. Vidite od gnih koju kapglju raſlitu po stvorih, i ove kapglje po stvorih raſlite priteſcju k' gnim vaſcja ſærza, a nemoſceih pritegaut more neiſmjerno iſværſnostii Boſcjanstvenijeh? Jedno dobro beſkoncivo, dostojnoje od gljubavi beſkoncive, a viſe Kaſcete toliko lakomi, davamje mucno poſvetit jednomu Boggu ovako dobro, i ovako veliku vaſcju gljubav domjernu? Poſramiteſe prid gnime ſa ne raſborstvo, kojeſte doſad ukaſali, termu rezzite ſvetijem Agustinom: kaſnote poſnaſmo, toga radi kaſnote gljubit poceſmo: *Sero te cognovi, ſero te amavi*.

2. Raſmiſcgljajte Kolikoje Boogh dostojan od gljubavi, er uſdarjci u ſebbi ſva dobra cista, i neiſmjeſcjana s' njednom neiſværſnosti. U stvorih oſvem ſctoſu iſværſnosti domjerne, i doſpjetne, joſcſu iſmjeſcjane s' tolizijem nacinima negljubjvijem, koi akkoſe gledaju s' cistijem okkom vecchje odaleccivaju od gnih naſcju gljubav, neghje priteſcju, i ſa ovoſe dogahja, da ſveſcto vecchje opchite na uſdano s' cegljadettom, koje gljubite na ſemgli, ſve vecchje stineva ſcja gljubav prema gnemu, er ſvakki dan ſpoſnate boglje ona pomagnkanja, kojavamje u pocetak ſakrivalo vaſce pohotjenje neuredno. Sveſe drugako dogaghja onim, koi imaju priateglstvo s' Boggom; ſveſcto vecchje opchje s' gnime, i ſveſctoga vecchje ſpoſnaju: ſve vecchje raste gnihova gljubav prema gnemu, er nahode ſvakki cjas vecchju gljubkos u gnemu, i vecchje iſværſnosti ciste, i neiſmjeſcjane s' njednijem pomagnkanjem. Ovobinam mogle ſvjedocit one duſcje boggogljubne, koje trajuchi dugo vrjeme u raſmiſcgljanju, i opchjechi s' Boggom na uſdano, ostaju vecchje proſvjetljene Nebbeskom ſvjetlosti, ter dohode boglje u ſpoſnanje od gnegovijeh Boſcjanstvenijeh dostojanstva; toga radi gljubega s' vecchjom, i iſvarſnijom gljubavi. A joſcbinam mogli ovo boglje ſvjedocit Rajnizi, koi er vide lize Boſcije, ne Kakko mi na ſemgli ſakriveno oblakom gnegova Velicjanstva, neggo occitto, i odkriveno ſaſvijem Boſcjanstvenijem iſværſnostima: uſsillovaniſu gljubitka ſaſvom pameti, i ſaſvom mocchi, er jedno dobro beſkoncivo, i neiſmjeſcjano s' njednom neurednosti, i s' njednijem pomagnkanjem, priteſce k' ſebbi voglju na taki uacin, da nemoſce innako ucinit, negh gljubitga. Nu stanite ſa mallo raſmiſcgljat, nedavajuchi raſumjet ſami ſebbi ono Cegljade, koje toliko gljubite. U gnemu nahodit raſum, ugodanvamje, allivam nije ugodna gnegova oholas, u gnemu nahodite blagodarnos, ugodnavamje i ona, allivam nije ugodno gnegovo hvastanje, u gnemu nahodite moguchstvo, ugodnovamje i gnegovo moguchstvo, allivam nije ugodna gnegova ſilla, u gnemu nahodite velicjanstvo, i velicjanstvovamje ugodno, allivam nije ugodno gnegovo ustegnutje. U Bogguje raſum beſ oholasti, blagodarnos beſ hvastanja, moguchstvo beſ ſille, velicjanstvo beſ ustegnutja, ſadruſceno s' velikom blagocchjom. U jednu rjec u gnemuſu ſve iſværſnosti beſ ikakva ozkværgnenja. Kakkovas dakke stvori, u koijehſe nahode tolike neurednosti, i tolike pomagnkanja, radi koijebisteſe imalli od gnih odaleccit: mogu priteſat k' ſebbi a nemoſcevas pritegnut Boogh s' privelizijem gnegovijem dostojanstvima na gnegovu sluſcbu, nemoſcevas pritegnut s' gnegovom dobrotom, i s' gnegovom ljepotom na gnegovu gljubav? Promislite dobro ove raſlogh, ter odredite jedan put obratit ſærze prema onemu, koije najvecchje dostojan vaſce gljubavi.

3. Raſmiſcgljajte Kolikoje Boogh dostojan od gljubavi, er uſdarſci u ſebbi ſva dobra beſ ikakve promjene. Sve iſværſnosti kojeſe nahode u stvorih, podloſceneſu promjeni, i visteih naſcli vec-

chje krat dasu ovake. Dobrocinstvo umarjeh prisusci s' darivanjem, cr kodariva, svescto vecchje dava drusijem, sve magne ostaje sa gnega, i stavgljase u jedno bitje, u komu nechje moch darivat u naprjeda. Ljepota potamni s' godiscima erje prilicna Zvjetu, koi ima Kratak scivot, i u mallo danaa isgubi svoju mas, i svoju diku. Snaga ghine s' dughijem scivottom, i koje prie tærpio velike rrude, kad doghje staros, od gnihse uklagna. Stine ista svetigna, i s' griehomse gubi pravednos, i prem dase nahode gneke duscje, koje ne upadaju u grjehe smærtne, niscta ne magne upadaju u male, salve dasu bile na ispovjesti obecchjalle temeglito, da nechje u gne s' otvorenjem occima, i s' pameti rasabranom upastiti; erse u ovemu bitju naravi iscetjene nemosce Cegljade sasve boggogljubno usdarscjat sa dugo vrjeme bes koga maloga grjeha, akko nije pokrjepjeno s' prikoobicjajnom Boscijom pomocchi. Ovu millos nije Gospodin udjelio, neggo gnegovoj prisvetoj Majzi, Kakkonas uci skupsctina Tridentinska sess. 6. can. 23. Ona sama scto snamo do isto, nije Bogga u sve dni gne scivotta ni s' malijem grjehom uvrjedila. Ovo sctosmo rekli o ovijeh isværsnostih, moscese rjeti o svijeh innijeh stvorenijeh, ukolikosu sve na isti nacin podloscne promjeni, ter oni, koiih danas ima, nejmajuchiih po naravi, neggo Kakko jednu stvar pridohodnu, mosceih sutra isgubiti, i nejmati. U Bogguje sve na drughi nacin, u gnemusu sve isvarnosti naravne, i nemosceih nigda isgubit, nije nacina da mosce u gnemu pomagnkat dobrocinstvo, er on s' darivnjem nemosce upastit u ubosctvo, ruda is koje on vadi blago, nigda ne pristaje raghjat slato, nije nacina, da mosce potamit gnegova ljepotta, erse on ne stara s' dughijem vremenom, ni s' davnjem godisctima, nije nacina da mosce oslabit gnegova Iakos, er on ne trudi, neggo cini sve samom sapovjedi. Nije nacina da mosce ostinut gnegova svetigna, erje gnegova voglja tako Krepka, i stavna u dobru, dase nemosce promjeniti. Ovako sljedite govorite o ostalijeh neisbrojnijeh gnegovijeh isværsnostih, koje, biusci gnemu naravne, njesu promjeni podloscne. Kadje ovo ovako sposnajte nerasborstvo, kojeste ukasali, gljubechi sve drugo, a ne ono dobro, sa koje gljubiti biliste stvoreni. Posramitese daste dosad toliko gljubili vasce tjelo, vascju Zjennu, vascju koris, vasce Rodjake, a mallo onega, koije vir svijeh dobara, termu obecchjate, dachjetega gljubit u naprieda, akko ne onoliko, Kolikoje on dostojan, a ono Koliko vi usmobudete, i molitegà, davam udjeli ovu gljubav s' onijem prislazijem rjecima svetoga Ignazia: Primi Gospodine svu moju slobodu, primi uspomenu, rasum, i vogliu moju, svescto imam, i uscivam svessimi ti darovo, jati sve opet vracchjam, i podlagam tvojoj vogli, da ona vlada svijem. Timi samo udjeli tvoju gljubav sajedno s' tvojom millosti, i bitchju veoma bogat, i nechju u napricda pitat u Tebbe drugu millos.

Suscipe Domine universam libertatem meam, accipe memoriam, intellectum, & voluntatem meam omnem, quid quid habeo vel possideo, tu mihi largitus es, id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis, nec quidquam aliud ultra posco. Amen.

Ka-

Kasceſe najposlje Paſtjerom duhovnijem dærſcjanſtvo, ſa koje imaju paſtit ſtaddo gnim podloſcno rjeci Boſcijom.

VEliku tegotu ſtavglja na ſe jedan Zærkovgnak, kadſe cini Paſtjerom duhovnijem. Onaje toliko ſtraſcna, dabiſe iſti Anghjeli ſtraſcili uſetje na ſe, ermu Goſpodin cini ſnatti po uſtih Ezjekijela Prorokka, datchje iskat karv ſtadbenikaa iſ gnegovijeh rukaa, ter akkoſe koja duſcja gnemu pridana iſgubi po gnegovu nepomſtvu: datchje on odgovarat ſa gne iſgubjenje. *Fili hominis ſpeculatorem dedi te domui Iſrael, & audies de ore meo verbum, & annunciabis eis ex me: Si dicente me ad impium morte morieris, non annunciaveris ei, neque locutus fueris, ut avertatur a via impia, & vivat, ipſe impins in ini quitate ſua morietur, ſanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Ezech. 3. Toga radi da neuſimabudu paſtjeri duhovni, koiſe nahode po dærſcjavah slo vinſzijeh, odgovarat Goſpodinu ſa karv duſcjaa gnim pridanijeh: biuſciim u ſabavah duhovnijeh ukaſo dva velika dærſcjanſtva, uſ koja imaju paſtit ſvoje ſtadbenike dobrijem iſgledom, i ſvetotajſtvima; ukaſatchjuim, i ſrecchje, uſ kojeih imaju paſtit rjeci Boſcijom.

Rjecje Boſcija toliko potrebnita, i toliko Koriſna, da ſve dobro, kojeſe vidi u Kærſtjanſtvu, moſceſe rjeti, da dohodi po gne putu. Ona obracchja greſcnike ſtrahom od ſmærti, od ſuda, od pakla, od mhkka vjekuvjecnijeh: *Lex Domini immaculata, convertens animas:* Pſal. 18. Ona udjeliva ſvjetlos, ſa Krepoſno djellovati; nije doſta ſnatti ſapovjedi Boſcije, trjebuje cjutti gnihovo iſtomacenje: *Declaratio ſermonum tuorum illuminat:* Pſal. 118. Rjec Boſcija cini daſe povarſce neciſto priategliſtvo, daſe poſcglje prigoda iſ Kucchje, daſe oſtave omraſe, daſe vrati tughje; er Goſpodin dava rjeci ſvojoj veliku moch, i krepos: *dabit voci ſuæ vocem virtutis:* Pſal. 67. Alli premdaje rjec Boſcija ovako potrebnita, i ovako Koriſna, niſcta ne magne ne pripovjedaſe od Paſtjeraa duhovnijeh, i donoſſe raſlogh ſaſcto ne ſiu ovo sjemme Boſcjanſtveno, erga nejmaju odkle vadit, ukolikoſe ne nahodi, neggo mallo Kgniga utjeſctenijeh u jeſik slovinski, a joſc magne duhovnijeh. Nechjeſe mocchi vadit u naprieda s' ovijem raſlogom, 'erſamim ja ſprikaſo beſsjede ſa nedjeglnijeh, i blaſijeh danaa, nekkaſe gnima sluſce; Alli daih ljenos nepridobije, ter daim lotrojſtvo ne cini dærſcjat ſatvorene reccene beſsjede, ſtavitchjuim, Kakko rekoh, prid occi veliko dærſcjanſtvo, ſa koje imaju paſtit ſtadbenike rjeci Boſcijom, i hotiobih daſe od gnega ſpomenu, ſctechi ceſto ove kgnighe.

Suproch Paſtjeru njemu, koi ne otvora uſta ſa vjegbat puk gnemu pridan, u ſtvarih potrebnitijeh: vikaju ſvi ſakoni jednoglaſno: *Omnia jura clamant:* Naravni, Boſcjanſtveni, i gljudski. Vika ſuproch gnemu ſakon naravni, er binſci puk iſnaſcjo s' velikijem trudom dohodke paſtjerom ſa ovu ſvarhu poglavito, daga oni vjegbaju u ſtvarih potrebnitijeh, ter damu pripovjedaju u ſvoje vrjeme rjec Boſciju, akko Paſtjeri propuſcte ovo gnihovo veliko dærſcjanſtvo: varaju recceni puk, i cine ſuproch gnegovoj vogli, uſcivajuchi dohodke beſ truda, i uſimajuchi platu ſa sluſcbu, koju ne cine, i kojaſe plata ne dava ſa drugo, neggo ſa sluſcenje. Imallibiſe Paſtjeri duhovni uglaviti, da Zærkve ſtadbene, njeſu ſtoli od pocivanja, Kakko mnoſi od gnih Zjene, neggo sjediſcta, iſ koijehſe ima ucit ſakon Boſcii, i ſtvari, kojeſu potrebnite ſvakkomu Kærſtjaninu ſa ſahraniteſe. Vika ſuproch paſtjeru njemu ſakon Boſcjanſtveni, er ovo dærſcjanſtvo od pripovjedanja nije bilo parvi put ſtavgljeno, od gljudii, neggo od Bogga. Pripovjeda ſveti Ivan daje reko Iſſukærs ucenikom: Kakkoje menne poslo moj Chjachko, tako i ja ſcgljem vas:

Sicut,

chje krat dasu ovake. Dobrocinstvo umarjeh prisusci s' darivanjem, er ko dariva, svesсto vecchje dava drusijem, sve magne ostaje sa gnega, i stavgljase u jedno bitje, u komu nechje moch darivat u naprjeda. Ljepota potamni s' godisсtima erje prilicna Zvjetu, koi ima Kratak scivot, i u mallo danaa isgubi svoju mas, i svoju diku. Snaga ghine s' dughijem scivottom, i koje prie tærpio velike rrude, kad doghje staros, od gnihse uklagna. Stine ista svetigna, i s' griehomse gubi pravednos, i prem dase nahode gneke duscje, koje ne upadaju u grjehe smærtne, nisсta ne magne upadaju u male, salve dasu bile na ispovjesti obecchjalle temeglito, da nechje u gne s' otvorenjem occima, i s' pameti rasabranom upastiti; erse u ovemu bitju naravi isсtetjene nemosce Cegljade sasve boggogljubno usdarscjat sa dugo vrjeme bes koga maloga grjeha, akko nije pokrjepjeno s' prikoobicjajnom Boscijom pomocchi. Ovu millos nije Gospodin udjelio, neggo gnegovoj prisvetoj Majzi, Kakkonas uci skupsсtina Tridentinska seff. 6. can. 23. Ona sama sсto snamo do isto, nije Bogga u sve dni gne scivotta ni s' malijem grjehom uvrjedila. Ovo sсtosmo rekli o ovijeh isværsnostih, moscese rjeti o svijeh innijeh stvorenijeh, ukolikosu sve na isti nacin podloscne promjeni, ter oni, koiih danas ima, nejmajuchiih po naravi, neggo Kakko jednu stvar pridohodnu, moscеih sutra isgubiti, i nejmati. U Bogguje sve na drughi nacin, u gnemusu sve isvarnosti naravne, i nemosceih nigda isgubit, nije nacina da mosce u gnemu pomagnkat dobrocinstvo, er on s' darivnjem nemosce upastit u uboscтvo, ruda is koje on vadi blago, nigda ne pristaje raghjat slato, nije nacina, da mosce potamit gnegova ljepotta, erse on ne stara s' dughijem vremenom, ni s' davnjem godisсtima, nije nacina da mosce oslabit gnegova Iakos, er on ne trudi, neggo cini sve samom sapovjedi. Nije nacina da mosce ostinut gnegova svetigna, erje gnegova voglja tako Krepka, i stavna u dobru, dase nemoscе promjeniti. Ovako sljedite govorite o ostalijeh neisbrojnijeh gnegovijeh isværsnostih, koje, biusci gnemu naravne, njesu promjeni podloscne. Kadje ovo ovako sposnajte nerasborstvo, kojeste ukasali, gljubechi sve drugo, a ne ono dobro, sa koje gljubiti biliste stvoreni. Posramitese daste dosad toliko gljubili vasce tjelo, vascju Zjennu, vascju koris, vasce Rodjake, a mallo onega, koije vir svijeh dobara, termu obecchjate, dachjetega gljubit u naprieda, akko ne onoliko, Kolikoje on dostojan, a ono Koliko vi usmobudete, i molitegа, davam udjeli ovu gljubav s' onijem prislazijem rjecima svetoga Ignazia: Primi Gospodine svu moju slobodu, primi uspomenu, rasum, i voglju moju, svesсto imam, i uscivam svessimi ti darovo, jati sve opet vratchjam, i podlagam tvojoj vogli, da ona vlada svijem. Timi samo udjeli tvoju gljubav sajedno s' tvojom millosti, i bitchju veoma bogat, i nechju u napricda pitat u Tebbe drugu millos.

Suscipe Domine universam libertatem meam, accipe memoriam, intellectum, & voluntatem meam omnem, quid quid habeo vel possideo, tu mihi largitus es, id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis, nec quidquam aliud ultra posco. Amen.

Ka-

Kascese najposlje Pastjerom duhovnijem dærscjanstvo, sa koje imaju pastit staddo gnim podloscno rjeci Boscijom.

VEliku tegotu stavglja na se jedan Zærkovgnak, kadse cini Pastjerom duhovnijem. Onaje toliko strascna, dabise isti Anghjeli strascili usetje na se, ermu Gospodin cini snatti po ustih Ezjekijela Prorokka, datchje iskat karv stadbenikaa is gnegovijeh rukaa, ter akkose koja duscja gnemu pridana isgubi po gnegovu nepomstvu: datchje on odgovarat sa gne isgubjenje. *Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel, & audies de ore meo verbum, & annunciabis eis ex me: Si dicente me ad impium morte morieris, non annunciaveris ei, neque locutus fueris, ut avertatur a via impia, & vivat, ipse impins in ini quitate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Ezech. 3. Toga radi da neusimabudu pastjeri duhovni, koise nahode po dærscjavah slo vinszijeh, odgovarat Gospodinu sa karv duscjaa gnim pridanijeh: biuscjim u sabavah duhovnijeh ukaso dva velika dærscjanstva, us koja imaju pastit svoje stadbenike dobrijem isgledom, i svetotajstvima; ukasatchjuim, i srecchje, us kojeih imaju pastit rjeci Boscijom.

Rjecje Boscija toliko potrebnita, i toliko Korisna, da sve dobro, kojese vidi u Kærstjanstvu, moscese rjeti, da dohodi po gne putu. Ona obracchja grescnike strahom od smærti, od suda, od pakla, od mhkka vjekuvjecnijeh: *Lex Domini immaculata, convertens animas*: Psal. 18. Ona udjeliva svjetlos, sa Kreposno djellovati; nije dosta snatti sapovjedi Boscije, trjebuje cjutti gnihovo istomacenje: *Declaratio sermonum tuorum illuminat:* Psal. 118. Rjec Boscija cini dase povarsce necisto priateglstvo, dase poscglje prigoda is Kucchje, dase ostave omrase, dase vrati tugbje; er Gospodin dava rjeci svojoj veliku moch, i krepos: *dabit voci suæ vocem virtutis*: Psal. 67. Alli premdaje rjec Boscija ovako potrebnita, i ovako Korisna, niscta ne magne, ne pripovjedase od Pastjeraa duhovnijeh, i donosse raslogh sascto ne si u ovo sjemme Boscjanstveno, erga nejmaju odkle vadit, ukolikose ne nahodi, neggo mallo Kgniga utjescenijeh u jesik slovinski, a josc magne duhovnijeh. Nechjese mocchi vadit u naprieda s' ovijem raslogom, 'ersamim ja sprikaso besjede sa nedjeglnijeh, i blasijeh danaa, nekkase gnima slusce; Alli daih ljenos nepridobije, ter daim lotrojstvo ne cini dærscjat satvorene reccene besjede, stavitchjuim, Kakko rekoh, prid occi veliko dærscjanstvo, sa koje imaju pastit stadbenike rjeci Boscijom, i hotiobih dase od gnega spomenu, scechi cesto ove kgnighe.

Suproch Pastjeru njemu, koi ne otvora usta sa vjegbat puk gnemu pridan, u stvarih potrebnitijeh: vikaju svi sakoni jednoglasno: *Omnia jura clamant:* Naravni, Boscjanstveni, i gljudski. Vika suproch gnemu sakon naravni, er binsci puk isnascjo s' velikijem trudom dohodke pastjerom sa ovu svarhu poglavito, daga oni vjegbaju u stvarih potrebnitijeh, ter damu pripovjedaju u svoje vrjeme rjec Bosciju, akko Pastjeri propuscte ovo gnihovo veliko dærscjanstvo: varaju recceni puk, i cine suproch gnegovoj vogli, usciva juchi dohodke bes truda, i usimajuchi platu sa sluscbu, koju ne cine, i kojase plata ne dava sa drugo, neggo sa slusceje. Imallibise Pastjeri duhovni uglaviti, da Zærkve stadbene, njesu stoli od pocivanja, Kakko mnosi od gnih Zjene, neggo sjediscta, is koijehse ima ucit sakon Boscii, i stvari, kojesu potrebnite svakkomu Kærstjaninu sa sahranitese. Vika suproch pastjeru njemu sakon Boscjanstveni, er ovo dærscjanstvo od pripovjedanja nije bilo parvi put stavgljeno, od gljudii, neggo od Bogga. Pripovjeda sveti Ivan daje reko Issukærs ucenikom: Kakkoje menne poslo moj Chjachko, tako i ja scgljem vas: *Sicut,*

Sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Joan. 20. A sveti Matteo prilaga, daimje reko, kadsu imalli otiti: ucitchjete dake sve narode: *Euntes ergo docete omnes gentes*: Matth. 28. *s*najuchi veoma dobro sveti Pavo ovo dær*s*cjanstvo od pripovjedanja stavgljeno na pastjere duhovne od istoga Issukærsta, takogaje prikricio Timoteu, dase nije kratio *s*asvjedocitse Boggom, i *s*asvatga na ono ostro sudbeno pristoglje, na koje ima sjestit Issukærs na dan sudgni, *s*a cjas posluscnijeh, i pomgnivijeh Pastjeraa, a *s*a prikor njemijeh, i nepomgnivijeh, akko propusti ovo dær*s*cjanstvo od pripovjedanja. *Testificor coram Deo, & Jesu Christo, qui judicaturus est vivos & mortuos, & per adventum ipsius, & regnum ejus, prædica verbum, insta opportune*: 2. Ad Timot. 4. Vika najposlje suproch Pastjeru njemu, ne jedan, neggo tolizi *s*akoni gljudski, koise nahode meghju naredbam Zærkovnijem. Propustitchju stare *s*akone svete Zærkve, koje, josc od prie, stavi Pastjerom duhovnijem, da pripovjedaju pomgnivo stadbenizim rjec Bo*s*ciju, terchjuse slu*s*cit rjecima skupsctine Tridentinske, koja u smutgni tolizijeh poluvjernostii, mo*s*cese *s*vat u nasce dobba sjever od spassenja. Ovako dake ona govori: svi oni, koi imaju stadbene Zærkve, alli koisu u*s*eli na se pomgnu od duscjaa: *s*anajmagne u nedjeglje, i blaghe svetkovine, nekka pripovjedaju stadbenizim, Kakko u*s*umjebudu, i Kakkochjeih oni boglje ra*s*umjetti, rjec Bo*s*ciju, ucechiih sve one stvari, kojesu potrebnite *s*a *s*abranitse; illi akkoje oni ne u*s*mobudu pripovjedat Zjech koje potrebe, alli Zjech koga posla, koga nemogu ostavit, nekka naghju drugoga podobna *s*a ovega pripovjedanja ... Akko budu u ovemu nepomgnivi, terim bude od Biskupa napomegnena gnihova nepomgna, i nisc̀ta ne magne u*s*sljede *s*a tri mjeseza nepripovjedat rjec Bo*s*ciju, nekkaih Biskup ussilluje *s*ave*s*am Zærkovnijem, alli s' dru*s*ijem pedep*s*am, s' Koijem on u*s*tije, daje pripovjedaju, i akko u*s*zjeni, dachje bitti Korisno dignutim koi dio od dohodakaa Zærkovnijeh, i datga drugomu, da u toliko pripovjeda puku rjec Bo*s*ciju, doklese Pastjer vlasctiti osvjesti, i doklese povrati cinit svoje dær*s*cjanstvo: nekkaimga digne, i da drugomu: *Archi presbyteri .... Plebani, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias, quomodocumque obtinent: per se vel alios idoneos (si legitime impediti fuerint) diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas pro suæ, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo quæ scire omnibus necessarium est ad salutem ... Itaque ubi ab Episcopis moniti trium mensium spatio suo muneri defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet honesta aliqua merces persolvatur; donec principalis ipse resipiscens, officium suum impleat*: Trid. sess. 5. de refor. c. 2. A na drugomu mjestu, to jes sess. 22. de Sacrif. Mis. c. 8. Ista sveta skupsctina *s*apovjeda Pastjerom, i svijem onijem, koisu u*s*eli na se pomgnu od duscjaa, da cesto priko misse, illi oni, illi dru*s*i na gnihovo mjesto i*s*tomace puku sc̀togod onijeh rjecii, kojese sc̀te na missi navlasctito u nedjeglne dni, i u blaghe: *Mandat Sancta Synodus Pastoribus, & singulis animarum curam gerentibus, ut frequenter inter missarum celebrationem, vel per se, vel per alios, ex his quæ in Missa leguntur aliquid exponant diebus præsertim Dominicis, & Festis*. Istu *s*apovjed ponavglja reccena sveta skupsctina Tridentinska na trecchjemu mjestu, to jes Sess. 24. de Ref. cap. 7. *Præcipit Sancta Synodus, ut inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia & salutis monita eadem vernacula lingua, diebus festis vel solemnibus explanent*. Nemo*s*cese rjett da sveta skupsctina svjetuje samo Pastjere duhovne da pripovjedaju stadbenikom rjec Bo*s*ciju, a daim ne *s*apovjeda; erbo osvemsc̀to occitto *s*apovjeda, i nareghiva s onijem otvoronijem rjecima. *Madat.*

præ-

præcipit: jose savisce prjeti velike pedepse, to jes savese Zærkovne pastjerom neposlušcnijem, i sceštok nacin, s' koijemih prieti, odkriva gne sapovjed.

Alli dase nejmaju cijem branit, ni kud išmizzat oni Koibi hotjelli da sveta Skupsctina Tridentinska ne sapovjeda Pastjerom duhovnijem da pripovjedaju Stadbenizim rjec Bosciju, neggo daih samo nagovara na ovo pripovjedanje: hocchjuim odkrit ono scto govore Boggoslovzi jedno glasno o dærscjanstvu od Pastjeraa; er oni ne govore nepromiscgljeno, neggo mjerre svakkurjec na mjerilih od snanja. Croix veli da grjesci smartno Pastjer duhovni, koi sa vele vremena propusti u nedjeglne, i blaghe dni pripovjedat rjec Bosciju: *Peccat graviter Parochus diu omittens conciones diebus festis, & Dominicis*. Croix lib. 3. part. 1. n. 764. Trullenko govori, daje Pastjer dærscjan pod grjeh smærtni ucit ono sctoje puk dærscjan snatti pod recceni grjeh: *Tenetur Curatus sub mortali docere id quod tenetur sub mortali scire populus*: Trul. lib. 1. c. 1. dub. 4. n. 7. Possevim prilaga, da pastjer koi ne pripovjeda puku rjec Bosciju, ni nastoi, damuje drughi pripovjeda, grjesci smartno, er pomagnkava u stvari velikoj, koja donossi puku veliku sctettu: *Curatus nec per se, nec per alium prædicans, peccabit mortaliter, quia deficit in re gravi, cadente in grave populi incommodum*: Possev. de Officio Curat. c. 5. n. 3. Soto uci da biusci dærscjanstvo jednoga Pastjera ucit puk, akko bude u ovemu dærscjanstvu vele nepomgniv, sagriescitchje smærtno: *Pastorale officium est docere populum, quare profecto hujus muneris ubi grandis est negligentia, peccatum est mortale*. Soto de just. & jur. lib. 10. A Medina napomegniva svakkomu, Koje u Zærkvi Boscijoj usvišcen na cjasnos patjersku, sa cinit oni poso, Kogasu cinilli Apostoli, to jes sa pripovjedat rjec Bosciju, dajeje dærscjan pripovjedat, i po sakonu naravnomu; i po sakononu Boscjanstvenomu, i po sakonu Zærkovnomu, ter akko propusti ovo dærscjanstvo, dachjese osudit: *Advertunt quicumque in Christi Ecclesia ad pastoralis officii dignitatem assumpti sunt, ad hoc Apostolicum munus exercendum naturali Divino, & Ecclesiastico jure, ita esse constitutos, ut nisi diligenter expleverint: certum subituri sint damnationis supplicium*. Medin. de rect. fid. lib. 13. c. ult. Isto govore i isto chjute Sveti Tomas, Sveti Bonaventura, Toledo, Sanchez, Navarro, Barbosa, koih mosce svijeh isbroit. Dostaje rjeti, da njedan od Naucitegljа nenahodi nacina, Kakkochje oslobodit od grjeha smærtnoga jednoga Pastjera, koije veoma nepomgniv, i koi nechje, da uci Stadbenike stvari potrebnite sa sahranitse.

Vime pitate Kada reccena nepomgna doghje do grjeha smærtnoga? odgovara Suarez da nebi Pastjeri duhovni sagrjescili smærtno, prem dabi kadgod, alli vecchje krat propustili pripoviedat rjec Bosciju, er scupisctina Tridentiska ne savesciva Pastjere duhovne tako tescko, da svakki put grjesce smartno, kada propuste rjec Bosciju pripovjedat: *Non peccare si interdum vel sæpius non concionentur, quia Tridentinum non utitur verbis ita rigorosam obligationem inducentibus, ut Pastores animarum culpam gravem incurrere censeantur, quoties concionem prætermittunt*. Suarez de Relig. apud Bonac. circa 3. Decal. præcep. disp. 5. q. unica punct. 2. a n. 31. Alli erbo ni Suarez ne govori occitto ni odkriveno, kadabi Pastjeri duhovni sagrjescili smærtno, nepripovjedajuchi rjec Bosciju: prilaga Bonacina, dabi onda sagrjescili smartno, Kadbi sa Zio mjesez sveudilni, alli sa dva alli tri mjeseza nesveudilna priko godiscta, ostavili pripovjedat Stadbenikom rjec Bosciju: *Non tamen explicat Suarez, quando graviter peccent, quamobrem ego arbitror mortaliter peccare, si uno integro mense continuo, aut etiam si duobus aut tribus mensibus totius anni discontinuis non concionentur, tum quia videtur materia gravis, non solum secundum se, verum etiam respective .... tum etiam, quia supponit Tridentinum saltem spatium trium mensium esse notabile, & gravem culpam indicare*,

re, cum Ecclesiasticæ Censuræ (per quas negligentes Pastores cogendi sunt ab Episcopo muneri suo satisfacere) non nisi mortaliter peccantibus, inungi soleant. Bonac. circa 3. Decal. præcep. disp. 5. quæs. unic. pun. 2. a n. 31.

Slusçjajuchi Pastjeri duhovni dærsçjanstvo ovako tesçko, uskoie imaju pripovjedat stadbenizim rjec Bosçiju, i pristrasceni od prietnje Gospodina Bogga, koiim cini snatti, dachje iskat is gnihovijeh rukaa karv dusçjaa, kojemje prido, i Kojese isgube po gnihovu nepomnstvu, donosse raslicne rasloghe, s' Koijemse pravdaju, ter govore: da nemogu tako cesto pripovjedat stadbenizim rjec Bosçiju. Najparvo vele, da imaju toljke posle, Koiim ne dopusçtavaju ſiat, ovakko cesto, sjemme rjeci Bosçije. A jaim odgovaram, allisu ovi posli vremeniti, alli duhovni. Akkosu Duhovni, to jes akko ostavgljaju rjec Bosçiju sa otit u nemochnika. sa cjut gnegovu ispovjes, sa namjeritse na gnegovoj smærti, mogu sa ove posle ostavit rjec Bosçiju; tolisu posli vremeniti; nekkase spomenu od odgovora, Koga dadosce sveti Apostoli: nije pristojno, da mi ostavimo pripovjedat rjec Bosçiju satærpesu, i jestojsku: *Non est æquum nos derelinquere verbum Dei & ministrare mensis.* Actor. 6. Drughje raslogh Koga donosse. Tolizi Pastjeri propusçtavaju naukke i pripovjedanja, sasçtoih nemosçemo i mi propustit? Dake akkose hocchje oni ossudit hocchjetelise ossudit i vi? Imallibiste odgovorit: Tolizi dobri, i pomgnivi Pastjeri pripovjedaju Stadbenizim rjec Bosçiju u vremena nareghjena, i uceih stvari potrebnite sa sahranitse, dakke pripovjedamoje i mi, terih naucimo ono sçtosu onj dærsçjani snatti po putu nascemu. Trecchje gnihov raslogh: mibismo i Stadbenizim pripovjedali rjec Bosçiju, i Djezzu cesto ucilli nauk kærstjanski, danas hocchje dohodit slusçjat. Akko oni nechje da dohode k' vam, moglibiste vi k' gnim otiti, Kakkosu cinilli Sveti Karlo Borromeo, i Sveti Francesko Salesio. Cinilivamse stvar trudna iskattih na dalekko, i po putih ærghjavijeh? A Kolikratse vide Pastjeri duhovni s' pusckom na rammenu sad lomit po gorah sa istjerat Koju Svjer, sad skitat po dubravah sa ulovit koju ptizu, nebi mogli iskat po istijeh putih dusce gnihovijeh Stadbenikaa, ter stecchi slavno imme od Lovaza duhovnijeh? Nu akkovamje prem trudno hodit sa djezom, cinite snatti gnihovijem Roditegljom, dai Sinovi ne dohode slusçjat nauk Kærstjanski, staviteim prid occi darsçjanstvo, Koje imaju odhranitih u strahu Bosçijemu, i akkose Roditegli na ovi pærvi glas ne osovu i ne osvjeste, saprietiteim, daih nechjete primit na Svetotajstva, i akko sasvijem ovijem usljede bitti nepomgnivi, nemojte ispovighjet one, koi mogu posigljat sinove neumjetne na nauk kærstjanski, i ne posiluih, nitih oni domma uce, er njesu podobni primit odrjescenje V. Segner. *Par. Instr. c. 8. par. 1.*

Moglobise dogodit, da djeza ne dohode slusçjat nauk Kærstjanski, er Pastjeri duhovni prohode s' gnima s' velikom osçtrinom i rasærgbom. Gnezi ne cine drugo, Kada djeza ne odgovaraju dobro, neggoih Karaju, neggoim prjete, neggoih dærmaju sa usci, neggoih potesçju sa kosse. Kakko hocchjete da dohode dobrovoglno slusçjat nauk ovako nemio? Lavise isti ne upitomivaju na ovi nacin, a vi hocchjete s' osçtrinom, i s' rasærgbom upitomit plascive Jagancichje? Issukærs, koi najboglje posna, Kakko trjebovasce s' djezom prohodit, primasceih gljubesçglivo, garlechiih, millovajuchiih, i blagosliajuchiih: *Complexus eos, & manus imponens super illos, benedicebat eis*: Matt. 10. Isgledatese u gljubav i blagocchiu Issukærstovu, i mosçe bitti veoma lasno, dachje djeza k' vam u naprieda pristupati.

Po ovemu svemu sçtosam reko, bitchje dochi u posnanje Pastieri duhovni, da nije samo svjet, neggo sçestokka sapovjed pripovjedat stadbenizim u vremena naredjena rjec Bosçiju, ter uffam dachje u naprieda s' vechjom pomgnom ispugnati reccenu sapovjed, isvarscivat dærsçjanje, Kojesu usçeli na se s' Zarkvom stadbenom, od ovega pripovjedanja.

Krat-

Kratko Uvjegbanje ſa onijeh, Koiſe imaju pærvi put iſpovighjet, i moſce sluſcit Iſpovjednikom, Koi sluſcjaju iſpovſeſti Djeze male.

Bliſci ſapovjed Zærkovna, kojaſe dærſci Boſcije, daſe imaju Pravovjernizi toliko jednoga, Koliko drugoga ſpolla iſpovighjet jednom na godiſcte: Naucitegli, i Boggoslovzi uce s' Ozom Suarez diſp. 36. ſect. 2. n. 2. de pœnit. da ova ſapovjed pada i na Djezu, ter daſuje i oni dærſcjani iſvarſcit akko imaju raſborſtvo, i grjeh ſmærtni na duſci. Ovoſe najpærvo vadi iſ ſabora opchjenoga Lateranenskoga *c. Omnis utriuſque ſexus fidelis, cum ad annos diſcretionis pervenerit*, i iſ opchjenoga ſabora Tridentinskoga ſeſſ. 14. c. 5. *Neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia ſtatuit, ut Chriſti fideles confiterentur, quod jure divino neceſſarium & inſtitutum eſſe intellexerat, ſed ut præceptum Confeſſionis ſaltem ſemel in anno ab omnibus, & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perveniſſent, impleretur*: Odkrivajuchi toliko ſabor Lateranenski, s' pærvijem rjecima, Koliko Tridentinski s' druſijem, vrjeme kada pocigne ovo dærſcjanſtvo, to jes, kad doghje djete na raſborſtvo; A pakſe vadi iſ dærſcjanſtva koja imaju djeza, kojaſu doſcli na raſborſtvo, obsluſcivat drughe ſapovjedi Zærkovne, na priliku sluſcjat miſſu u dni ſvetacne, ne trudit, ne jeſtit meſa u petak, ni u ſubottu.

Akkomi odgovoriſe daſabor Lateranenski u reccenomu poglaviu *omnis utriuſque ſexus*, na iſti nacin narediva Iſpovjes, i Priceſtjenje, i niſcta ne magne, njeſuſe dærſcjani Djeza priceſtit potom doghju na raſborſtvo, dake njeſuſe dærſcjani ni iſpovighjet. Odgovaram ja tebbi: da ſabor Lateranenski ne narediva priceſtjenje na oni nacin, na koi narediva Iſpovjes; er kadu narediva Priceſtjenje Pravovjernizim, prilaga ove rjeci: akkoga ſvjettom ſvoga Redovnika neuſimaju, radi koga raſloſcita uſrokka, oſtavit ſa koje vrjeme: *Niſi forte de proprii Sacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab hujuſmodi perceptione duxerit abſtinendum*. A uſrokje veoma raſloſcit da Djete oſtavi priceſtjenje dokle boglje ſpoſna doſtojanſtvo ovega ſvetotajſtva, ſa primitga s' vecchjom pripravom, i s' vecchijem prikloniſtvom.

Akko iſcteſe ſnatti kada dohodi Djezi raſborſtvo? odgovaramti: daſe ovo najboglje moſce poſnat po vrjednoſti gnihove pameti, dohodechi gnezim poslje ſedam godiſctaa, a gnezim prie, er prie ovega dobba vidiſe u gnezijeh tolika biſtrina od pameti, i tolika vrjednos, da poſnaju ſctoje dobro, a kadgod tolika prem rana opakos, da poſnaju ſctoje ſlo, i daga ucine, i ſagrjeſce ſmærtno, terſe oſſude od mallo godiſctaa, Kakko pripovjeda ſveti Gærgur Papa lib. 4. dial. c. 18. daſe oſſudi jedan Djeticjak, koi nebiaſce joſc ſværſcio ſedam godiſctaa, Zjech pſovakaa, koje ceſto iſ uſtaa iſpuſctavaſce prema Boſcijemu Velicjanſtvu; niſcta ne magne govorechi opchjeno, nedohodi Djezi iſværſno raſborſtvo, neggo kadſu jur ſværſcili ſedam godiſctaa, i gnezi hocchje da doghje prie Djevojcizam, negh Djetichim. ſato akkoje Djete doſclo na godiſctaa iſværſna raſborſtva, i nahodiſe u grjehu ſmærtnomu: dærſcjanoſe iſpovighjet, potom ſværſci oſam godiſctaa; er dohodechi raſborſtvo od ſedam, ima dærſcjanſtvo iſpovighjetſe nakon godiſcte iſa raſborſtva ſteccena. Ovako uci Lugo diſp. 15. ſect. 7. n. 152. *Sufficit ergo communiter ad obligandos pueros ætas octo annorum, quia communiter ſeptennio advenit uſus rationis, & tunc incipit obligatio confitendi intra annum, & conſequenter, quando habet octo annos*. ſato onii, koi imaju pomgnu od gnega, nekkaga odveda, alli poſcglju prid noghe Iſpovjednika, kadje doſclo do reccenijeh godiſctaa, nekkaſe iſpovje. Alli nejma otit prid gnega, akko nije naucilo ove ſtvari potrebnite koje sljede.

Otajstva svete Vjerre, to jes jedinstvo, i Trojstvo Boscije, Uputjenje, i smart nascega spassiteglja, i da jes jedan Boogh, koi dava dobrijem Raj, a slijem pako. Occenasc, Vjerrovanje, desset sapovjedi Boscijeh, pet sapovjedi svete Mattere Zærkve, svetotajstva poglavita, i kojasu vecchje potrebnita Kærstjanom, to jes Kærsctenje, Pricestjenje, i Ispovjes, a ostala ima snatti sa najmagne, kadih hotjebude primit. Ima josc snatti djella Krepostii Boggoslovnijeh, koja erse ne snaju od svakkoga, na oni nacin, na koije potrebnito dase snaju: satochjuih ovdi ulioscit, nekkaih svak mosce naucit, ter govorit u svoje vrjeme, ossobito kadse ima ispovighjet.

Djello od Vjerre.

Gospodine Bosce moi ja vjerrujem temeglito svescto vjerruje, i ucinas sveta Matti Zærkva, erbo Ti, koi nemoscesc privariti, ni bit privaren, tosi sve gnoj objavio.

Djello od Uffanja.

Gospodine Bosce moi ja uffam stanovitto dachjescmi prostit moje grjehe, i datti tvoju millos, i slavu vjecnu, erbosi Ti privjerni, i svemoguchi tako obecchjo, akko usbudem dobro djellovati, i ja obecchjavam s' tvojom svetom pomocchi dobro djellovati.

Djello od Gljubavi Boscije.

Gospodine Bosce moj, erbosi Ti Dobrotta neismjerna, jate gljubim værhu svijeh stvarii, i sa tvoju gljubav, gljubim moga Iskærgnega, Kakko menne istoga, i odlucujem obsluściti sve tvoje svete sapovjedi.

A Najposlje ima snatti pet stvari, sa dobrose ispovighjet. To jes promislit grjehe, pokajatse od grjehaa, odlucit temeglito na gnese ne povrat, ispovighjetse Zjelovitto, isværscit pokoru.

Nije potreba, da Djete stavi u iskuscjanju ono vrjeme, i onu pomgnu, kojuje dærscjan stavit jedan Cjovjek, koise u rjetko ispovjeda; alli jedan sudaz i koi cini pravdu, alli jedan tærgovaz, koise nahodi samærscen u tolizijeh poslib, i tærgovinah; er Djete, niti ima vele grjehaa, niti ima vele posalaa ni sabavaa; sato kad promisli: jelli cjullo missu svakki svetaz sapovjedni, i jellije cjullo pomgnivo, jellise u Zærkvi resgovarallo, jelli sluscjalo starijeh, jellise klelo krivo, jelli usimalo isprasno imme Boscije, jelli lagalo, jelli pristavgljalo drusijem immena, jellise kijem rugalo, alli koga udrilo, jelli govorilo grube rjeci, i koju drugu stvar ovijem prilicnu, mosce prochi na boles, alli na djello od pokajanja, koga stavgljam ovdi u Kratko, nekkaga Djeza lascnje nauce.

Gospodine Bosce moj, erbo grjescechi dobiosam pako, a isgubio Raj; alli najvecchje, erbosam uvrjedio tvoju Dobrotu neismjernu, jase bolim, i kajem od svijeh moijeh grjehaa, i mærsim na gne is svega særza. Odlucujem u naprjeda prie umrjeti, neggo vecchje Tebbe uvrjediti.

Priloscíosam na ovo djello od pokajanja, i odluku, sa vecchjese na grjehe ne povratit, erje toliko boles, Koliko odluka potrebnita pokorniku na Ispovjesti, da kadih nebi imo, nebi bila dobra gnegova Ispovjes. Alli svak kose hocchje ispovighjet, ima snatti, navlascito djete malo, da Kakko bes djelaa od pokajanja, i odluke, nejma otit na ispovjes, tako reccena djella, nejma samo rjeti s' ustima, neggo trjebuje daih sadrusci særzem, ter dase s' gnime pokaje istinito, a da s' vogljom odluci temeglitto na grjehese ne povratit. Kadje Djete ova djella ucinillo, nekka otide ne punno Vjetra, alli tærcechi, negh s' boggogljubnosti, i s' podniscenstvom, i Klekne prid Ispovjednika, ter biuscise prikærstilo: nekka reccce: Ispovjedamse Boggu svemoguchjemu, Blascenoj Djevizzi Marii, svijem svetijem, i Tebbi Occe duhovni, ersam veoma sagrjescio, moi grjesi, moi grjesi, moi privelizi grjesi. Nije potreba sljedit ispovjes do sværhe, negh podignut glavu put Ispovjednika, sa pocet govorit grjehe. Nu akko Ispovjednik sumgni, da djete nije dobro uvjegbano u stvarih

po-

potrebnitijeh svete Vjerre, nekkaga upita prie, negh pocne govorit grjehe, sa vighjet umjeli reccene stvari, ter akko naghje daih umje, i daje ucinillo djello od pokajanja, i odluke: nekkamu recce s' dobrijem nacinom, i s' blagosti, dase djete nebi sasramilo, da pocne govorit grjehe. Akko vidi Ispovjednik, da djete nejma na dusci smærtnoga grjeha, i da ona pomagnkanja, koja govori; pripovjeda, igrasuchise s' Kragljescom, alli s' Klobukom, alli tizajuchi ubrusaz, alli haglinu Ispovjednikovu, alli obsiruchise na one, koi prohode: mosce slobodno dærscjat: da djete nije josc steklo rasborstvo, i da nejma potrebu od odrjescenja, sato nekkaga opravi s' blagossovom, a ne s' odrjescenjem, da nebi svetotajstvo pogærdio, alliga stavio na poghibju od ispiasnosti, alli od nisctavstva. Alli akko nedohita imalli rasborstvo, neggo sumgni, jelliga steklo, alli nije: tad govori Layman lib. 5. tract. 6. c. 5. n. 7. De Sacramen. pœnit. Dase mosce odrjescit taki pokornik na ovi nacin: Jate odrjescivam, akkosi podoban primit odrjescenje: *Quod si omnibus consideratis de pueri capacitate, dubium maneat, tunc absolvi potest sub conditione*; A na smærtnomu cjassu, imaga na svakki nacin odrjescit, i Kakko gnezi Boggoslovzi uce, i na Uskærsenje, da ne stoi toliko vrjeme bes millosti ovega svetotajstva, nu na recceni gori nacin: Jate odrjescivam, akkosi podoban primit odrjescenje.

Kadbise dogodillo, dabi djete imallo grjeh smærtni na dusci, alli ne podpunno spoznanje od gnega ni rasborstvo, terbi Ispovjednik Zjenio, dase nebi imallo onda odrjesciti, imobimu rjeti: sadte ne odrjescinam, dokle de doghjesc drughi put, i ne reccesc s' bogljom pripravom, i vrjednosti ove iste grjehe: ovako uci Layman na mjestu gori reccenu: *Denique id moneo, si materia Confessionis, quam puer affert mortalis videatur, sed ob ejus incapacitatem non absolvatur; de hoc ipso monendum esse puerum, ut sciat, se non absolutum esse, ut majorem dispositionem, ac præparationem afferat ad iteratam Confessionem*.

Akkolise stavi Ispovjednik po ispovjesti, kojumu cini djete od svoijeh pomagnkanjaa, da ima isværsno rasborstvo, ter savisce dohodi u spoznanje, daje scivo, i smiono; kadmuje doreklo obicjajna djetinska pomagnkanja, o koijehsmo ucinilli gori uspomenu: moscega upitat, alli ne otvoreno, i isblisa, da nebi naucillo scto ne umje, neggo pokriveno, i is dalekka: jelli mislilo, alli cinillo scto nije pristojno? ter akko vidi dase srami isrjeti, nekkaga s' dobrijem nacinom podpomosce, termu recce: da Gospodin prascta gresceniku najvecchje, i najgrubsce grjehe, kadse ljepo od gnih pokaje, i isrecceih do kraja na ispovjesti; Nu akkoih ostavi Ziechja stida, dachjemu bitti ispovjes od vecchje sctette, sa svetogærghjenje; Akkose djete prigne na ovi ljepi nacin, nekkaga cjuje, alli sluscjajuchiga, nejma kasat ni cjuddo, ni rasargbu, ni mærsenje, negh veliku blagos, i ustærpjenstvo. Kad vidi, daje jur sværscilo govorit grjehe, tad nekkamu stavi prid occi slo od gnega ucigneno, na priliku: Sinko rezzimi mallo: kamo ide po smærti, ko vrjeghja Bogga smærtnijem grjehom? U pako toli nije ovako? Jes. Kojese mukke u paklu podnosse? Oghgnene, i vjekovitte, toli nije ovako? Jes. Ko posciglje gresenike u pako, ne poscigljeih Gospodin Boogh? Posciglje. Da akko posceglje tebbe sa tvoje grjehe, hocchjescliih mocchi tærpjet, ne sa jedan dan, alli sa jedno godiscte, neggo sa vjek nedospjetni? Trudno, i pritrudno. Dadohodiscli u spoznanje, dasi uvrjedio onega Bogga, koite mosce ovako strascno pedepsati? Dohodim. Alli danije pakla, ni gnegovijeh scestozijeh mukaa, Booghse nebi imo vrjeghjat, neggo gljubit od umærlijeh, erje dostojan svakke gljubavi, u Kolikose u gnemu nahode ljepota, i Dobrotta neismjerne, i sve inne Kreposti, i Isværsnosti, satose sinko kaj, dasi ovakoga Bogga uvrjedio; ter rezzi sajedno samnom: marsim Gospodine na sve moje grjehe, kajemse, ne toliko sa pako kogasam s' gnima dobio, Koliko ersam tvoju neismjernu Dobrotu uvrjedio, i odlucjujem date nechju vecchje nigda uvrjediti.

Sad kadse djete ispovighjello, Ispovjednik-

nikmu ima dat pokoru, alli pokoru, kojase pristoi gnegovijem godisctim, na priliku, nekkamu naredi: da recce toliko occenascja, i toliko *s*dravijeh Marija na cjas Bla*s*cene Gospe, alli da slu*s*ci, alli cjuje jednu missu savisce; i akkobi po nesrecchi upo u oni grjeh veliki, od kogase ima cjuvat, vecchje neggo od *s*mije, alli od lava: dase oncjas od gnega pokaje, i ovo pokajanje da sljedi cinit po jedan, alli po dva puta na dan, do te, i te svetkovine. Nejmase dat djetetu *s*a pokoru da pita prosctenje u starijeh, akkose frami pitatga, erbobi moglo Zjenit; da kadga nebi pitalo, dabi smærrno sagrjescilo. Kadje Ispovjednik do djetetu pokoru dohodi na odrjescenje, akkoga ima odrjescit. I*s*govarajuchi rjeci svetoga odrjescenja, ima djete mislit, damu Ispovjednik pere duscju s' prisvetom Kærvi Issukærstovom; ter daje cisti od svakke grescne gnussobe. Kadje primilo odrjescenje, nekkase digne i*s* prid noghaa Ispovjednikovijeh s' uffanjem u Bo*s*cije millosærghje, *s*ahvaglivajuchi Gospodinu Bogu na prosctenju primjenu od gnegovijeh grjehaa, ter nekka i*s*puni, Koliko prie mo*s*ce, pokoru naredjenu.

Gnezise Ispovjednizi nemogu pridobit, ispovjedat diezu, Zjenechi daje veoma trudno slu*s*cjat gnihove ispovjesti, ukolikose povratchjaju na iste grjehe, i kadse od gnih ispovjedaju, ne mo*s*cese *s*a*s*abrat, imajuli pravu boles, i odluku, *s*a vecchjese na gne ne povratit. Dasu ovi ra*s*lo*s*i dobri, imallibise ovazi Ispovjednizi cjuvat vecchje od gljudii, neggo od djeze, er gljudi upadaju u vecchje grjehe, i na gnese cestje povratchjaju, i radi toga mo*s*cese sumgnit s' vecchijem ra*s*logom o gnihovoj bolessi, i o gnihovoj odluki. Alli Kakko njedan Ispovjednik ne ostavglja ispovjedat gljudi *s*a ove u*s*rokke, tako nejma nidjezu, neggoih slu*s*cjat dobrovoglno, Kakko svjetuje Gerson veliki Naucitegl *de arte audiendi Confes*. *s*a naucitih i*s* malahna strah Boscii, i usadit u gnihovo mekahno særze gljubav na krepos, a mær*s*enje na grjeh.

Kratko Uvjegbanje *s*a onijeh, Koise imaju pærvi put pricestit, i mo*s*ce slu*s*cit *s*a onijeh, Koise pricestivaju.

KO *s*cudi parvi put pristupit na Sveto Pricestjenje ima *s*natti sve one stvari, Kojesam reko dasu potrebnite *s*a ucinit pærvu ispovjes, i josc savisce ima *s*natti tri stvari *s*a dobrose pridcstiti.

Parvaje postit od po nocchja do onega cjassa, daklese ima pricestit; drugaje bitti u milosti Bo*s*cijoj, trecchjaje ra*s*miscgljat, Kose ima primit u parsi. Sadchju istomaccit jednu po jednu, i po ovemu istomacenju ostatchje uvjegban u stvarih potrebnitijeh, ko *s*cudi pærvi put pristupit na sveto Pricestjenje.

Rekosam daje parva stvar, *s*a dobrose pricestiti, postit od ponocchja do onega cjassa doklese ima pricestit. Dvje værtese nahode od posta. Jedanje pos Zærkovni, o komu ovdi ne govorim. Drughije pos naravni, koi pocigne od po nocchja do po pricestjenia, u koje *vrjeme* nemo*s*cese u*s*eti od onega, Koise ima pricestit njedna jestojska, alli pitje, ni na oni nacin, na koise u*s*ima jestojska, alli pitje, er nije pristojno, da u ono jutro, u koje ima doch u pærsi Tjelo Gospodinovo side prie u gne koja jestojska *s*emaglska, nemo dase ko ima pricestit *s*a vjecno putovanje, erbi tad mogo primit Tjelo Gospodinovo, *s*asve daje u*s*eo koju *s*emaglsku jestojsku, alli pitje. Rekosam dase od po nocchja do po pricestjenja nemo*s*ce u*s*et po usta od onega, koise ima pricestit njedna jestojska, alli pitje, na oni nacin, na koise u*s*ima jestojska alli pitje er Kadbi komu ostala koja stvar malahna od vecere, ter otisla i*s*a *s*ubaa nehotechi u utrobu, mogobise pricestit, takoghjer mogobise pricestit, Kadbi jednomu, umivajuchise, siscla nehote-

hotechi Kapglja vode, alli kærvi s' glave, alli iʃa ʃubaa; naiʃtibiʃe nacin mogo priceʃtit, kadbi jednomu odiʃʃajuchi uletjela u uʃta jedna muʃciza, ter Kadbije proʃcdro nehotechi, er ove ʃtvari, illiʃe nemogu rjeti : daʃu jeʃtojska, alli pitje; illiʃe ne uʃimaju na oni nacin, na koiʃe uʃima jeʃtojska, alli pitje. Slinaʃe moʃce slobodno proʃedrjet prie priceʃtjenja, er nije ni jeʃtojska, ni pitje.

Kad jedan ʃna daʃe napio, alli neʃna jelli prie po nocchja, alli poslje, prem da jes ko govori, dabiʃe mogo priceʃtit, niʃcta ne magne ti sljedi Luga i Sanchez koi tad ʃabragnivaju priceʃtjenje.

Moʃceʃe priceʃtit, Koje proveo ʃvu noch beʃ ʃpanja, alli u molitvi, alli u Komu drugomu dobru, alli neʃlu cignenju.

Kadbiʃe ko ʃtraʃcio raʃloʃcito, dachje iʃmetnut ʃveti Prices Zjech utrobe iʃcetjene, alli Ziech Koga drugoga uʃrokka, tad radi Zjenne, Kojaʃe ima noʃʃit Tjelu Goʃpodinovu, nebi imo ono jutro priʃtupit k' tærpeʃi Boʃcjanʃtvenoj.

Drugaje ʃtvar potrebnita ʃa dobroʃe priceʃtit : bitti u miloʃti Boʃcioj. Koʃe dake nahodi u grjehu ʃmærtnomu, dærʃcjangaje iʃpovighjet prie priceʃtjenja; ter akkoʃe nemoʃce iʃpovighjet, nekka oʃtavi priceʃtjenje, nitije tad doʃta pokajatʃe iʃværʃno, er Sveti Pavo u kgniʃi, koju napiʃa Pribivaozim Grada Korinta, govori : da Cjovjek iʃkuʃcja ʃebbe, prie negh uʃme Tjelo Goʃpodinovo : *Probet ʃe ipʃum homo*, koje rjeci tomacecchi ʃveta Skupʃctina Tridentinska, veli : akko naghje, Kuʃcjajucki ʃebbe, grjeh ʃmærtni, na duʃci, nije doʃta daʃe od gnega pokaje iʃværʃno, neggo daʃe iʃpovie, prie neggoʃe priceʃti : *Quare communicare volenti, revocandum eʃt in memoriam ejus præceptum : probet ʃe ipʃum homo: Eccleʃiaʃtica autem conʃuetudo declarat : eam probationem neceʃʃariam eʃʃe, ut nullus ʃibi conʃcius mortalis peccati, quantumvis ʃibi contritus videatur, abʃque præmiʃʃa ʃacramentuli confeʃʃione, ad ʃacram Euchariʃtiam accedere debeat* : ʃeʃs. 13. c. 7.

Akkoje ko jur Kleknuo na Otar, terʃe ondi ʃpomenuo od grjeha ʃmærtnoga nijeʃe dærʃcjan dignut s' mjeʃta, akkoʃe ʃrami, ter Zjeni, dabiʃe puk ʃlavio od gnegova grjeha, neghʃe ima pokajati iʃværʃno, s' odlukom ʃa pripovighjetga Iʃpovjedniku u ʃvoje vrjeme.

Kobiʃe povoglno priceʃtio u grjehu ʃmærtnomu, pogærdiobi ʃvoje ʃtrane, priceʃto, i priʃveto Tjelo Goʃpodinovo, i uciniobiʃe priliʃjan Judi Iʃdavniku, koiʃe, Kakko veli Sveti Tomas priceʃti u grjehu ʃmærtnomu.

Rekoʃam da koʃe nahodi u grjehu ʃmærtnomu, dagaje dærʃcjan iʃpovighjet prie priceʃtjenja, damu ne bude na vjecnu oʃʃudo; Kakko govori recceni Sveti Pavo: *Qui enim manducat, & bibit indigne, judicium ʃibi manducat & bibit*: 1. Corint. c. 11. Alli nejma ovo dærʃcjanʃtvo od Iʃpovjeʃti, ko ima na duʃci ʃamo grjehe male, & grjeʃi mali, ne ʃamo prie ucigneni alli ni oni, koiʃe onda cine, na priliku od raʃparʃcjana Cegljadetta, i na koje nije mærʃjelo : ne dijʃcju Boʃciju millos, ni poglaviti plod ʃvetoga priceʃtjenja, to jes uʃmoʃcenje reccene milloʃti, ʃaʃve damu grjeʃi mali onda ucigneni, i na koje nije marʃjelo njeʃu proʃcteni, i damu odlagaju raʃceʃcenje gljubavi Boʃcije, obvjettovanje; i slas duhovnu, i ʃapriecivaju put vecchjoj pomocchi Boʃciie Milloʃti; ʃa cjuvatʃe u naprjeda boglje od grjeha : *Non requiritur ad dignam hujus Sacramenti ʃuʃceptionem carentia peccati venialis actualis, nam non impedit præcipuum Euchariʃtiæ effectum, augumentum ʃcilicet gratiæ, eʃto impediat alios effectus, nempe remiʃʃionem ipʃius venialis, actu commiʃʃi, devotionem, & fervorem charitatis, ʃpecialem ʃuavitatem, & dulcedinem in communicando, plura gratiæ auxilia ad præcavenda peccata : Et multo magis non requiritur carentia peccati venialis habitualis*. Catal, de Eucar. q. 4. c. 9. n. 10. ex S. Thoma, & Suario.

Saʃve daʃe jedan nije dærʃcjan iʃpovighjet prie priceʃtjenja, od grjehaa malijeh, niʃcta ne magne dobroʃe i od gnih iʃpovighjet, govorechi Sveti Dionis Areopagita : da Goʃpodin iʃcte najvecchju, i najposljednu ciʃtochju u duʃci onega, koiga prima *Exigit extremam munditiem* :

tiem : Illi akkose nebi od gnih isspovidio, nekka na gne marsi, i od gnihse pokaje, ter po ovemu putu ſtece obvjettovanje i rascescenje potrebnito, ne sa priſtupit k' Svetomu Otaru, negh sa isvadit vecchi plod is svetoga priceſtjenja : *Requiritur actualis devotio, ac fervor, non ad dignam hujus Sacramenti susceptionem, sed ut uberius ac fructuosius recipiatur* : V. Catal. eodem cap.

Trecchjaje ſtvar potrebnisa sa dobrose priceſtit, rasmiscgljat : kose ima primit ut pærsi. Nije kruh ono sctose prima, sasve da biasce prie posvetjenja, neggoje prilika od kruha, a pod prilikomse nahode cetærſtvari : Tjelo, kærv, Duscja, i Boscjanſtvo, ukolikoje ondi scivi Iſſukærs, pravi Boog, i pravi Cjovjek. Oni iſti, koise porodi u ſpilli Betlemskoj od priciſte Djevizze Marie, koi umrje sa nasna Kriscju, i koi na sværhu od svjeta, ima dochi sudit scive, i mærtve.

Ono sctose vidi pravoputno, alli s' pærvijem pogledom, nije Tjelo Gospodinovo, neggo prilika od kruha, takoghjer, ni ono sctose tice, ni ono sctose lomi, neggo prilika od Kruha, sasve dase ije Tjelo Gospodinovo, ukoliko recce On iſti Kakkonam oſtavi upisano Sveti Ivan: ko ije moje Tjelo pribiva u menni, i matchje scivot viecni; i sasve dase oni prices raslomi na vecchje djelaa, u svak komuse djelu nahodi iſti Jesus pravi Boogh, i pravi Cjovjek; ni oni koi prima magni dio reccenoga Priceſta, prima magne od onega, koi prima vecchi dio erse u svakkomu djelu, kakkonas uci sveta skupsctina Tridentinska nahodi vas Iſſukærs; radi ovega nemoscese rjeti, da ni Redovnik, koi pije Karv Gospodinovu is Cjascje posvetjene, prima scto savisce od tebbe, koi njesi Redovnik, er naho dechise u onemu svetu Priceſtu, Kakko rekoh cetær ſtvari nahodise i Karv Iſſukærſtova, Koju i ti primasc, sasve, daje ne pijesc, ko Redovnik i cjasce posvetjene.

Pærvi Kærſtjani, kadse priceſtivahu, usimahu Tjelo Gospodinovo, i piahu gnegovu karv, da sascto sadagnijem kærſtjanom, nije ovo dopuscteno? Iſtinaje dase pærvi Kærſtjani na recceni nacin priceſtivahu, i primahu Iſſukærſta pod prilikom kruha i vina; alli videchi Zærkva sveta tolika nepoſctovanja, i tolika nepriklonſtva, Koja slieghjahu, er pærvi Kærſtjani pijahu karv Iſſukærvu is cjascje posvetjene : naredi, da Kærſtjani svjettovni, koi sljede nacine Zærkve Rimske, ne piju u naprieda na Priceſtjenju karv Gospodinovu is Cjasce posvetjenje, ter da nebi Zienili : da usimajuchi Gospodina pod jednom saniom prilikom, vade magni plod od Redovnikaa is ovega svetotajſtva, isuſtise, dasu gljudi svjettovni odionizi od svakke milloſti potrebnise sa vjecnoga spaſſenja, od kojesu udionizi i Redovnizi, koi primaju Gospodina pod prilikom i Kruha, i vina. *Insuper declarat : quamvis Redemptor noſter in suprema illa Cœna, hoc Sacramentum in duabus speciebus inſtituerit & Apoſtolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt*. Trid. seſs. 21. c. 3.

A koi plod usrokuje, alli scto cini u nas sveto Priceſtjenje? Plodje poglaviti, koga usrokuje ovo svetotajſtvo : usmnoscenje Boscije milloſti, usvem ovega : Tjelo Gospodinovo cini u dusci ono iſto, scto cini u tjelu jeſtojska semaglska. Kakko jeſtoiska semaglska hrani scivot telesni, davamu snagu, termu cini raſtjet; tako i ova jeſtojska Boscjanſtvena akko ne naghje saprjecizu, to jes grjeha smærtnoga u dusci, Kojaje usima, hranioj scivot duhovni, davajoj jakos, sa ærvatse s' nepriateglima, terjoj cini hodit na pried u isværnoſti, i raſtjet u gljubavi i milloſti Boscijoj.

Vadili svak jednak plod is svetoga Priceſtjenja? Ne. neggo gneko vecchi, a gneko magni, Kakkoje cigova priprava. Nekka ovo boglje uhitisc : imasc snatti, dase nahode dvje priprave sa svetoga Priceſtjenja, daglia, i bliscja. Daglja, ſtoi u ovemu da imasc duscju occiſtjenu od grjeha smærtnoga s' koijem Kakko rekoh, nemoscese priſtupit na ovo sveto

ta-

tajstvo. Blisçja pak stoi u urescenju od krepostii, to jes nejmasc otit primit Gospodina s' dusçjom golom i ubogom, negh urescenom s' raslicnijem krepostima; s' Koijem i s' djellima od gljubavi Boscije, od Uffania, od Vjerre, od Bolésti, od Podniscenstva, od Poscude, od Prikasanja, i svescto budu vecchje goruchja, i isværlna ova djella u tebbi: svechjesc vecchi plod isvaditi is svetoga Priceštjenja. Istinaje da ovo svetotajstvo udjeliva millos po sebbi, alliti po svojoj Krepošti Svetotajnoj svakkomu, ko k' gnemu pristupa bes grjeha smærtnoga, alli udjeliva vecchju onemu, koi dohodi k' gnemu s' vecchjom pripravom, na oni nacin na koi hládenaz djeli svoje vode svak komu ko dohodi k' gnemu; allije udnese vecchje oni, koj doghje s' vecchijem sudom.

Kadsam istomacjo tri stvari protrebnite, sa dobrose pricestit: odkritchju najposlje gneke neurednosti, i gneka pomagnkanja kojase cine od mnosijeh, prie pricestjenja, u vrjeme od pricestjenja, i po pricestjenju, nekkase mogu od gnih cjuvat oni, koise hocchje pærvi put pricestiti.

Pomagnkanja, Kojase mogu ucinit; prie Pricestjenja.

Pomagnkobi jedan, Koibise poceo spravgljat na sveto Pricestjenje ono isto jutro, kadse ima pricestit. Jatose ti pocni spravgljat dan prie, ossobito vecer, prie negh otidesc pocinuti, ter akkose u nocchi probudisc, tærci oncjas s' pameti na ovu miso: Jase imam sutra pricestiti. Nemo pak u jutro probughjen vele pribivat u odru, nemo trattit dugo vrjeme uresivajuchi tjelo, nemojse raspærscjat govorechi o stvarih saludnijeh, alli iskajuchi stvari ispraſne. Stojechi pak na mjestu od Pricestjenja, nemo pgljuvat kud ima prohodit Redovnik, alli ghdje imaju drusi Kleknut.

Pomagnkanja, Kojase mogu ucinit u vrjeme od Pricestjenja. Pomagnkobi, kadbi sto dalekko od Redovnika, koi nossi Prices, erbi On bio ussillovan pruscit veoma ruku, sa stavittiga u usta. Takoghjerbi pomagnko, Kadbi dærscjo glavu, illi prem vissoko, illi prem nisoko, kadbi upro occi u Redovnika, alli Kadbi darscjo satovorene. Imasc dake pristupit pristojno s' occima podniscenijem, uset ubrus u ruke, podignut glavu s' nacinom, i nejmase sunnut sa uset sveti Prices is ruke Redovnicke, nejmase kasat u lizu brinutje, alli slovoglja, ni velika sloboda, alli smionstvo. Bilobi pomagnkanje vartjet glavom, alli mizzat ustima, ter govorit molitvize do cjassa od pricestjenja, takoghjerbi bilo pomagnkanje usdissat, alli cinit sctobi moglo dat u oko drusijem. Kad Redovnik usprinossi Sveti Prices, nemoj ti prem vele otvorit usta, ni prem mallo, neggo Kolikoje potrebnito, prusci jesik do ustaa, nastoj da ne proghje usna, podærsci na gnemu sa mallo sveti Prices dase omokri, ter akkotise priljepi na nebbo od ustii, nemojga dignut s' pærstom, negh s' krenutjem jesikka, alli s' vodom, i akkoti side koja kapglja prie gnega, nemojse radi toga smetat.

Rekoh doga podærscisc sa mallo na jesikku, nekka primisc bærso usmnoscenje Boscije millosti, Koju on udjeliva, kadje jur siscjio u parsi.

Pomagnkanja Kojase mogu ucinit po Pricestjenju.

Sasve da nebi bio grjeh po sebbi pgljunut, alli scto isjestit oncjas po Pricestjenju, nista ne magne sa cjas, i Ziennu, Kojase ima nossit Tjelu Gospodinovu, nejmase oncjas isa Pricestjenja, ni jestit, ni pogljunut, neggo cekkat doklese rascine one slikke svetotajne, scto sljedi, illi mallo poslje, illi mallo prie negh proghje cetvarti dio od ure, illi akkoje potrebnito pgljunut, imase pgljunut u ubrusaz.

Akkoje vecchje cegljadi sa pricestitse nejmasc vele stati na mjestu od Pricestjenja, neggo kadje siscjo u pærsi sveti Prices, dignise, nekka pristupe drusi, a ti klechni na mjesto pristojno, ter poc-

ni

ni *ſ*ahvaglivat Goſpodinu na priveliko-mu daru kogaſi primio.

Bilobi pomagnkanje, ne proveſtit u *ſ*ahvagljenju *ſ*anajmagne cetvarti dio od ure; Ti poſtoj vecchje, erje ovo vrjeme, Kakko govori ſveta Tere*ſ*a, veoma podobno *ſ*a opravgljat velike posle s' Goſpodinom, i primat od gnega nei*ſ*brojne milloſti.. Spomeniſe ceſto priko dan, ter promisli: Kogaſi primio, i nemo i*ſ*gubit od gnega ni najmagnu mærvizu: *Non defrauderis a die bono, & particula boni doni non te prætereat.* Eccl. 14.

Prem da Sveta Zærkva ne nareghiva Pravovjernizim Priceſtjenje, neggo jedankrat na godiſcte; niſcta ne magne, tiſe slu*ſ*ci ſvjettom ſvette skupſctine Tridentinske, koja nagovara Pravovjernike na ceſto priceſtjenje: *Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in ſingulis miſſis fideles adſtantes, non ſolum ſpirituali affectu, ſed Sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione, communicarent, quo ad eos Sanctiſſimi hujus Sacrificii fructus uberior proveniret*: Seſſ. 22. c. 6. Illi akko nemo*ſ*ceſc ceſto primat u tvoje pærſi Tjelo Goſpodinovo, a ti kadgod cjujeſc miſſu, priceſtiſe duhovnijem nacinom. Ovo duhovno priceſtjenje, ſtoi u po*ſ*cudi velikoj primit Tjelo Goſpodinovo, i kad Redovnik otvori uſta teleſna, *ſ*a u*ſ*et Tjelo Iſſukærſtovo, ti otvori uſta duhovna, i *ſ*cudi primit ovu jeſtojsku Bo*ſ*cjanſtvenu, govorechi na ovi nacin: Ah kadbih imo ciſtochju kojaſe potrebnita, *ſ*a primitte doſtojno Goſpodine! Kolikobih bio ſrecchjan, Koliko bogat, kadbih bio doſtojan primitte u moje pærſi! Alli da bude ova tvoja po*ſ*cuda, duhovno priceſtjenje, hocchje skupſctina Tridentinska: Seſſ. 13. c. 8. da i*ſ*ide i*ſ* *ſ*cive Vjerre ſadru*ſ*cene s' Bo*ſ*cijom gljubavi, i ovijem hocchje rjeti: da oni koi ima receenu po*ſ*cudu ima bitti u milloſti Bo*ſ*cijoj, er kadbi bio u grjehu ſmærtnomu, i u ovemu bitju, *ſ*cudio primit Tjelo Goſpodinovo, ſagrjeſciobi ſmartno.

Djeza *ſ*aſve dabiſe mogli priceſtit potom pocnu ra*ſ*abirat ovu jeſtojsku Nebbesku od jeſtoske *ſ*emaglske, niſcta ne magne jes obicjaj, daſe ne priceſtivaju prie deſſetoga godiſcta (nemodaſe nahode u nemocchi ſmærtnoj, erbiſe tada imalli, Kakko uci Suarez, u Kratko uvjegbat u ſtvarih potrebnitijeh, ter priceſtit, *ſ*a vjecno putovanje) a da ne produglje priceſtjenje vecchje od cetærneſtoga godiſcta: *Quamvis uſus habeat, ut pueri non communicent, ante annum decimum, vel undecimum, tamen ut communicent, non requiritur certa ætas, ſed ſufficit illa, cui conjuncta eſt capacitas diſcernendi hunc cibum ſpiritualem a corporali. & recte notat Averſa, intra latitudinem ætatis a decimo ad decimum quartum annum debere pueros ad communionem admitti*: Croix lib. 6. part. 1. n. 646. Rekoſam da ne produglje Priceſtjenje vecchje od cetærneſtoga godiſcta, nemo daſu tako tupe pameti, na neumjedu ni onda ra*ſ*abrat jeſtojsku duhovnu od teleſne.

LAUS DEO.

